

Ebe-No-Pfuase Ishobo
Onogbo

New Testament in Ivbie North-Okpela-Arhe (NI:atg:Ivbie
North-Okpela-Arhe)

Ebe-No-Pfuase Ishobo Onogbo
New Testament in Ivbie North-Okpela-Arhe (NI:atg:Ivbie North-Okpela-Arhe)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ivbie North-Okpela-Arhe

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789789194797

The New Testament

in Ivbie North-Okpela-Arhe

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

03be06b0-68fd-500b-b9a9-6bca4b63979a

Contents

iMatiu	1
iMaki	42
iLuku	68
iJoni	109
Ikanya	140
iRoma	178
1 iKoritia	196
2 iKoritia	213
iGalesha	224
Efisha	230
iFilipia	237
iKolosha	242
1 iTeſalonia	246
2 iTeſalonia	250
1 iTimoti	252
2 iTimoti	257
iTato	261
iFilemo	264
Iburu	265
iJemhisi	279
1 iPita	284
2 iPita	289
1 iJoni	292
2 iJoni	297
3 iJoni	298
iJudu	299
Irokhase	301

Usomhi Onete oyi iJesu iKirisiti ni iMatiu O keke

*Unuẹkpe oyi iJesu iKirisiti
(iLuk 3.23-38)*

¹ Ona o khi akeke shi eke abi unuẹkpe oyi iJesu iKirisiti Omi iDefidi ni o khi Omi Aburaamu o li ze.

² Aburaamu o bia Aziki, Aziki o bia iGiekopu, iGiekopu o bia iJuda ali inyoghuo oli nya.

³ iJuda o bia iPerēzi ali iZera, okpotso ni o bia we, a lu iTama.

iPerēzi o bia Ezirōni. Ezirōni o bia iRamu.

⁴ iRamu o bia Aminadabu. Aminadabu o bia iNashōni, iNashōni o bia iSalimōni.

⁵ iSalimōni o bia iBoazi, okpotso ni o bia iBoazi, a lu iRe-abu.

iBoazi o bia Obēdi ni a lu inyoli iRutu. Obēdi o bia iJese.

⁶ iJese o bia iDefidi ni o khi oghie.

iDefidi o bia iSolomoni ni inyoli o kpe khi ughue Uraya.

⁷ iSolomoni o bia iReobuamu. iReobuamu o bia Abija.

Abija o bia Asa.

⁸ Asa o bia iJeoshafati. iJeoshafati o bia iJeoram, iJeoram o bia Uzaya.

⁹ Uzaya o bia iJotamu. iJotamu o bia Aazi.

Aazi o bia Ezekaya.

¹⁰ Ezekaya o bia iManase, iManase o bia Amōni. Amōni o bia iJosaya.

¹¹ iJosaya o bia iJekonaya ali inyoghuo oli nya eghēghē ni a ro muno

egbo iZireni ighumha je iBabilo.*

¹² Abi e ke ro rote iBabilo jele, iJekonaya o bia iShalitiēni.

iShalitiēni o bia iZerubabeli.

¹³ iZerubabeli o bia Abiudu.

Abiudu o bia Eliakimu.

Eliakimu o bia Azori.

¹⁴ Azori o bia iZadoki.

iZadoki o bia Akimu.

Akimu o bia Eliudu.

¹⁵ Eliudu o bia Eliaza.

Eliaza o bia iMataani.

iMataani o bia iGiekopu.

¹⁶ iGiekopu o bia iJosefu,

ni o rue iMeli inyi iJesu shi

ni a lu iKirisiti.

¹⁷ Rote eghēghē Aburaamu bhale eghēghē iDefidi, e khi agbhotu igbene. Ke rote eghēghē iDefidi bhale eghēghē ni a ro muno egbo iZireni ighumha je iBabilo, e khi agbhotu igbene. Ke rote eghēghē iBabilo bhale eghēghē ni a ro bia iJesu iKirisiti, e gbo li khi agbhotu igbene ghō.

Abi a li bia iJesu iKirisiti

(iLuk 2.1-7)

¹⁸ Abi a li bia iJesu iKirisiti na. Neni iMeli inyoli o ngeli na iJosefu ni o o gue oli. A bhale ya e khi iMeli o o me o mo ni o rote obo oyi Ayemhe-no-pfuase bhale.† ¹⁹ Itobo khi iJosefu ughuoli, o khi ogbo ni o gue angeli, o o sali shi udu khi loli ya kuegbe-a ri imeli shi eke, ini loli khi yeghe o lia ukpeloe agbo.

²⁰ Abi o lii sa ona shi udu, a geni o bhale deba li alo elena, o o li, "iJosefu omi iDefidi, khi ke ze ni ulishi o mu e abi u li ya rue iMeli shi ughue, irari khi o mo ni o o me, obo oyi Ayemhe-no-pfuase o te bhale. ²¹ O ya bia o mo o mo se, eva ni u ya lu oni o mo khi iJesu, irari khi o ya mie egbo eyoli olamhe pfuese."‡

²² Eri a me enana ni a ro bhe ya e khi ingmemhi ni Eshinegba o rote unu oyi omekeguele ngme, ni e bhale ya tse. Ni o o,

²³ "Ghe khe! Omueshi ni o a le deba o mo se ghue o ya ke me o mo, o bia o mo o mo se, eva oyoli a ya ke lu iManuēni."§ Abi ona o ngme khi, "Eshinegba o nu awa la."

* **1:11** Li ze 2 Ighie 24.14-15; 2 Okhe 36.10; iJere 27.20
Li ze Aza 7.14; 8.8,10

† **1:18** Li ze iLuk 1.27 ‡ **1:21** Li ze iLuk 1.31 § **1:23**

²⁴ Abi iJosefu o ro guale, o riele emini Onomhue o mhesa na li o riele, o rue iMeli ughue abi Eshinegba o gueye oli. ²⁵ Eri-tse khi iJosefu o a tigbe le deba iMeli, ramhi ni o ro bia oni omoo omose. IJosefu o lu eva oyi oni omoo, iJesu.*

2

Epfese ni e rote obini ovo o te e ngale bhale

¹ Eoli ni a lu iBetilemu obini eke iJudia a bia iJesu shi, eghenge ni oghie ni a lu Erodu o ro khi oghie. Emose elesingme eghuo e rote obini ovo o te e ngale bhale eke iJerusalemu. ² Ee mhila, ee lie, "Obo a bia oni omoo ni o ya khi oghie oyi egbo iJu shi? Irari khi anye she me ukpetata oyoli obini ovo o te e ngale, loli o ze khi anye bhale ni anye ya ga li."

³ Abi oni oghie Erodu o ro suo ona, egbe ea ke sheshe loli ali egbo kpa ni e la iJerusalemu. ⁴ O luno ighie eyi ekpodalougamhi nya ali esese Ishi eyi iMosisi kugbe. O mhila we, oo we, "Obo e khi a ya bia iKirisiti Omiepfuese shi?" ⁵ E gueye oli, "Eoli iBetilemu na eke iJudia lo." "Irari khi igho emekeguele e keke shi eke khi:

⁶ "IBetilemu na eke iJudia,
yeye u ga khi oni o mu eloe ne nya
elemhi eoli eniemhi
ni e la eke iJudia.
Aye oghie o te ya lasela,
ni o ya ri egbo iZireni
khasa ode."*

⁷ Igho oghie Erodu o lu eni emose egho ochi, o mhila we, "Eghenge onoghuo a ro me oni ukpetata?" ⁸ Igho o ghie we je iBetilemu, oo we, "A ke le, a kuegbe-a ya nono oli. A kha da me oli ne, a nyene egbe bhale ya gueye mhe ni mhi li ya ga li."

⁹ Abi e ro suo abi Erodu o ngme se, e te agho fie lasela. Igho e gbo me oni ukpetata ni e kpe me obini ovo o te e ngale. O re we khasa ode ya ramhi ni o ro migha ukhomhi oni owa ni oni omoo o la. ¹⁰ Egbe e mema mu we abi e ro me oni ukpetata. ¹¹ Igho e lo elemhi oni owa. Abi e ro me oni omoo ali inyoli iMeli, e wugha e ga li. E khueghie eku ni e tsua-a, e rue igolu ali afu ituale

ali oili ituale ni ee pfi ni e ghale somhi oli opfa. ¹² Igho Eshinegba o tse agua ye we alo elena e khi gbo nyene egbe ukhokho deba oni oghie. Itobo igho e rote ode olese ya je apfe.

A rue iJesu na je eke ijipiti

¹³ Abi eni emose e ro je se, agheni oyi Onomhue o gueye iJosefu alo elena, oo li, "Erodu oo nono oni omoo ona ni lu gbe oli-a. Rue oli ali inyoli na je eke ijipiti. La agho ramhi eghenge ni mhi ro ya gueye u rote agho vu." ¹⁴ Obili o bi, iJosefu o rue oni omoo ali inyoli na je eke ijipiti. ¹⁵ Oobo o la ramhi ni oghie Erodu o ro ghu-a. Eri Eshinegba o riele ona ni a ro bhale ya e khi emini emekeguele o ngme khi o bhale ya tse. Ni oo, "Eke ijipiti mhi te lu omi mhe."†

Erodu o shi ushi a gbolo eniye enikeke-a

¹⁶ Abi Erodu o ro me khi eni emose ni e rote obini ovo o te e ngale bhale egho khi e di lu, Elemhi ee bi o egbegbo. O shi ushi a gbolo eniye emose enikeke ni e la eoli iBetilemu ali eoli ni e la gasa oli-a nya. Eniye rote ikpe eva tiemhi eke, abi eni epfese e gueye oni oghie eghenge ni e ro me oni ukpetata.

¹⁷ Abi a li me oli ena, o ri ungmehi ni emekeguele iJeremaya o ngme bhale ya tse.

¹⁸ "A suo okokohue
eke iRama,‡

ni o khi oyi evie,
ali evie oya.

IREche oo vie imi oli,

Aa yese oli,
o a ze yese, irari
khi imi oli e ghulo-a."

IJosefu ali apfali e rote eke ijipiti jele apfe

¹⁹ Erodu o ghu-a se, agheni oyi Eshinegba o bhale deba iJosefu alo elena obini eke ijipiti. ²⁰ Oo, "IJosefu, vule, rue omie ali ughue, a ke je eke iZireni irari khi eni ee nono ni we we e gbe oni omoo-a, e she ghuloa."

²¹ Igho iJosefu o vule, o rue oni omoo ali inyoli, o nyene egbe je eke iZireni. ²² Eri-tse khi abi iJosefu o ro suo khi Achelusi o ke shito ukpekhomhi oyi itali shi eke iJudia, ulishi o mu oli o a gbudu je oobo, o ri ochogho

* 1:25 Li ze iLuk 2.21 * 2:6 Li ze iMika 5.2 † 2:15 Li ze Osia 11.1 ‡ 2:18 Li ze iJere 31.15

ya je obini eke iGalili abi ageni o she kpe tse agua ye oli. ²³ O ri iNazareti mele apfe oyoli-a. Irarigho, ungmehi ni emekeguele e ngme, o bhale ya tse. Ni oo. "A ya ke lu oli ongi iNazareti."§

3

Ijoni Oni oo batazi egbo oo tse abo
(iMak 1.1-8; iLuk 3.1-18; ijon 1.19-28)

¹ Ikpe ni e bu e dose, ijoni Oni oo batazi egbo o lasela shi elemhi odagbe ifufu na eke ijudia, oo tse abo. ² Oo lie, "A rote olamhe eye e mu pfi irari khi Eghiele oyi Eshinegba o she ti bhale."* ³ Ingme oyi ijoni ona, Azaya omekeguele oo ngme abi o ro lie, "Ogbo oghuo o la elemhi

odagbe ifufu e tsesa, oo lie,
'Be ode-a na Onomhue rote,
be oli sheshe.' †

⁴ Itsua ni ijoni o ro so, iriria akphere a ro do we. O ri ogbene ekue elamhi mu oku. Initso ali oribo e khi eminale eyoli.‡

⁵ IJerusalemu ali eke ijudia ali edeli ni e mama oke ijodani nya egbo e rote e bhale ni e suo ungmehi oyoli. ⁶ O la elemhi oke ijodani batazi egbo, ee zono olamhe eyewe lasela.

⁷ Abi ijoni o ro me khi egbo otu iFarisi ali iSadusi ni e bu e bhale deba li o batazi wewe, oo we, "Ee enye ali imi enye! Oghuo o tse agua ye e, a na, khi anasemhe oo bhale ni Eshinegba o ya ghie ghi e?§ ⁸ A ke ngeli ingeli eni e ya rokhase khi a she mu pfi. ⁹ A khi ke sa khi a ya na pfue anasemhe ini a da lie, 'Aburaamu o khi itita anye.' Itobo khi Eshinegba o dobe ya rote eche ena woloo eniye lasela na Aburaamu.* ¹⁰ A she to uze so udi oara. Oara ni o da da mo umomhi onete ne, a ya khi oli pfilo erali.†

¹¹ "Ame mhi ro o batazi e memena, irari khi a she mu pfi. Ogboese ni oo bhale ikpukhokho oyemhe, o fu dose mhe. Mhi a fe fute oni o tsua ekue oyoli eke. Loli o ya ri Ayemhe-no-pfuase ali erali batazi e. ¹² O mu ukpokpo ni a to akhuli ni o ze epfia so mhue obo oyoli, ni o ro ya ke ghiaghiye we,

o pfi efue ado-a, ashini a la kpishi we. Oo ti we gbili shi ashini a ri eminale e shi, eni efue we egho, o ya ri erali ni ea ya pfua ghue tose we-a."

Abi iJesu o li batazi
(iMak 1.9-11; iLuk 3.21-22)

¹³ IJesu o ya rote eke iGalili bhale oke ijodani ni ijoni o batazi lue. ¹⁴ Ijoni, oo nono ni loli khu iJesu oni ibatizi, oo iJesu, "Yeye u kha batazi mhe, se u ke gbo li bhale deba mhe mhi batazi e?"

¹⁵ IJesu o soli o, oo li, "Iiye. Kie ze ni awa lina riela oli eghenge ona, ni awa me asha ri oghuemhe oyi Eshinegba gbe akanya pfo." Ijoni o lama shi oli o.

¹⁶ A batazi iJesu se, khi o lese na rote elemhi oke ngale esoge egele, o me khi idane o khueghie a. Igho o me khi Ayemhe oyi Eshinegba o li abi anekukhu tiemhile bhale ya ma li egbe. ¹⁷ A suo khi uruli o rote idane ngme, oo li, "Omimhe ni mhi nono ingme oyoli na, ni o ri egbe e mu mhe."‡

4

Imufe oyi iJesu
(iMak 1.12-13; iLuk 4.1-13)

¹ Ayemhe o rue iJesu je odagbe ifufu ni Okphaghiye o me asha mu oli fe.* ² Abi iJesu o ro pfi azumhi ogbele egbhueva se, okiamhi oo gbe oli. ³ Igho Okphaghiye o bhale deba li, oo li, "Ini o khia khi Omi Eshinegba u khi, nu eni eche ena ngme ni e mele eminale-a ne ni u le."

⁴ IJesu oo li, "Ebe-no-pfuase o ngme gho khi:

"'Oa khi eminale tse,
o ri agbo a na ogbo,
ama ungmehi ni

o rote Eshinegba unu lasela kpa.' †

⁵ Igho Okphaghiye o rue iJesu je iJerusalemu, eoli no pfuase. O rue oli ya nga apfepfemhi ashini o yagha ne shi Owa Oyi Eshinegba ya migha. ⁶ Oo iJesu, "Ini o khi Omi Eshinegba u khi, rote ukhomhi ana ji ya tiemhi ekekhe." Irari khi Ebe-no-pfuase o ngme oli khi:

§ 2:23 Li ze iMak 1.24; iLuk 2.39; ijon 1.45 * 3:2 Li ze iMat 4.17; iMak 1.15 † 3:3 Li ze Aza 40.3 ‡ 3:4 Li ze 2 Ighie 1.8 § 3:7 Li ze iMat 12.34; 23.33 * 3:9 Li ze ijon 8.33 † 3:10 Li ze iMat 7.19 ‡ 3:17 Li ze Igbae 22.2; Iwolo 2.7; Aza 42.1; iMat 12.18; 17.5; iMak 1.11; iLuk 9.35 * 4:1 Li ze Iburu 2.18; 4.15 † 4:4 Li ze iDeut 8.3

“Eshinẹgba ọ ya
ri unu na igẹni eyọli
e ri ẹloe shi ẹ egbe
e kpe abọ muẹ,
Ini u khi khi owe
shi ẹche.”†

7 Ijesu ọọ li, “A gbo li keke ọ shi Ebe-no-pfuase khi, ‘Khi mu Eshinẹgba Onomhue oye fe bino.’”§

8 Igho Okphaghie ọ rue ijesu nga ukhomhi ute ni o lolo yagha, ọ ga ri eghiele ni e la agbo ona nya ali isomhotse oyewe khasẹ ọli. 9 Oo li, “Ena nya mhi ya ro ne ini u lese nyese ukhomhi ga mhe.”

10 Ijesu ọọ li, “Vu mhe alo-a, Okphaghie! Ebe-no-pfuase do lie,
“Nyese ukhomhi na
Eshinẹgba Onomhue oye,
loughuo kpe wa ke ga.”*

11 Igho Okphaghie ọ ze ijesu obo, igeni e bhale ya kpaghie ọli obo.

Ijesu ọ rote iGalili gba ikanya eyoli eke le (iMak 1.14-15; iLuk 4.14-15)

12 Abi ijesu ọ ro suo khi a mu ijoni shi owa ighumha, ọ nyene egbe je edeli iGalili.†

13 Oa migha iNazareti, ọ je iKapanomu, edeli ni o la ukiekie oke iGalili ni o la eke iZebulo ali iNafutali.† 14 Eri a me ena ni a ro bhale ya ẹ khi ungmehi ni Azaya omekeguele ọ ngme, o bhale ya tse, ni ọ la lie,

15 “Ee eke iZebulo
ali eke iNafutali,
ni a la ini a da oke ijodani lase,
iGalili, ni egbo
ijeta e ngeli, ni o la ode ni o je oke
oniemhi.

16 Egbo ni e la alo ebili
e ya me akpa oniemhi.
Oni akpa ọọ ngale na
egbo ni o li abine khi
eghuli o ti mama we.”*

17 Rote agho vu ijesu ọ rote tse abo kia guele, “Ogbo ọ mu pfi, irari khi Eghiele oyi Eshinẹgba o she ramhi.”†

Ijesu ọ lu egbifele aane e deba lue (iMak 1.16-20; iLuk 5.1-11)

18 Abi ijesu ọ li kia epfepfe oke oniemhi iGalili, igho ọ me iPita ali Aduru, ogbo ali inyoghuo ni e khi egbifele khi e ri aga a gbe ifele oni oke-no-khishi. 19 Ijesu ọọ we, “A bhale deba mhe khi mhi ya sese ẹ abi a ke lie ke lu egbo bhale, ocho ni a ro ọ gbe ifele.” 20 Agho ọ ze aga eyewe obo, e deba li.

21 O ke le, ọ me ogbo ali inyoghuo, ijemhisi ali ijoni imi iZebedi khi e nu itawe la elemhi oko oke ni e lo, e ri ele aga oyewe ẹ ri ele. Ijesu ọ lu we e bhale. 22 Agho ọ ze lase oko-oke le, e pfi itawe shi agho, e deba li vu.

Ijesu ọ ri eni ee ghua ze (iLuk 6.17-19)

23 Ijesu ọ kia asha kpa eke iGalili ọ la owa ugamhi eyewe sese we usomhi onete oyi iloghie, ali ọ ri egbo ni e mhuẹ ighuamhi ododa ze. 24 Igho a li suo eko ọli ushishi iSiria ogho nya, ya ramhi khi egbo e tsua eni mhuẹ ighuamhi ali anasemhe ododa, ghe eni e mhuẹ ayemhe okphaghie ali ughuamhi ni ọọ mu ogbo pfi gbe ali eni e guogho-a bhale deba ijesu. O ga rewe ze nya. 25 Igho ebubu egbo e rote iGalili ali eoli iDikapoli ali iJerusalemu, eke iJudia ali egbo ni e la ukiekie obinokpole oyi oke ijodani, e deba li.

5

Osesẹ ni ijesu ọ la esọ ute sese

1 Abi ijesu ọ ro me oni olele egbo, ọ ti nga esọ ute denẹ, ọ shito. Eniye odukhokho eyoli e bhale ya shito gase ọli. 2 Oo sese we, ọọ lie,

3 “Ikhivose o khi oyi egbo
ni e lese khi
Eshinẹgba ọ mhuẹ emhikpa,
we we e mholi obo shi
Eghiele oyi Eshinẹgba.

4 Ikhivose o khi na egbo
ni ee vie,*

Eshinẹgba ọ ya yese we.

5 Ikhivose o khi oyi egbo ni
e ti egbewe tiemhile,†

† 4:6 Li ze iwolo 91.11,12 § 4:7 Li ze iDeut 6.16 * 4:10 Li ze iDeut 6.13 † 4:12 Li ze iMat 14.3; iMak 6.17; iLuk 3.19-20 † 4:13 Li ze ijon 2.12 § 4:15 Egbo ijeta khi egbo ni e la eke agbo ona nya ni ea khi egbo iZireni. * 4:16 Li ze Aza 9.1-2 † 4:17 Li ze iMat 3.2 * 5:4 Li ze Aza 61.2 † 5:5 Li ze iwolo 37.11

Eshinegba ọ ya ri
 agbọ ona nya na wẹ.
 6 Ikhivose ọ khi oyi egbo ni
 okiamhi ali okiame
 igue-ngeli ọọ gbe, †
 Eshinegba ọ ya ri
 emini ẹ nono na wẹ.
 7 Ikhivose ọ khi oyi egbo
 ni e mhọli ilelemhi na egboese,
 Eshinegba ọ ya
 mhọli ilelemhi na wẹ.
 8 Ikhivose ọ khi oyi egbo
 ni e mhọli udu no pfuase, §
 e ya me Eshinegba.
 9 Ikhivose ọ khi oyi egbo
 ni ẹ ẹ dua ini opfomhe ọ la ọ,
 Eshinegba ọ ya lu wẹ imiọli.
 10 Ikhivose ọ khi oyi egbo
 ni a mu okhọli vule shi ọ
 irari khi e da riẹle
 emini Eshinegba ọ nono,*
 wewẹ e mhọli obọ shi
 eghiele oyi Eshinegba.
 11 “Ikhivose ọ khi ne, ini egbo e mu okhọli
 vule shi ẹ ọ, ẹ ẹ kiẹ iwali egbhọli ọdoda me
 irari khi u mie mhe suọ. † 12 Ze ni u ke
 ghele, egbe ẹ ẹ muẹ, irari khi eleli oye ni o
 la iloghie oo gbẹdi gba. Ina e li mu okhọli
 vule shi emekeguele ọ ni e kpẹ bhale khe. †

Ugbheli ali akpá oyi agbo a khi
 (iMak 1.16-20; iLuk 5.1-11)

13 “Eri a li abi ugbheli shi agbo ọ. Ini
 ugbheli o wasẹ oviọlo oyọli-a, aa ke tigbe
 mhọli abi a li ya rọli gbo mele ugbheli-a. Aa
 ke rọli ya li emhikhoghuo dose a ku ọli kua
 ni a ri awẹ lighi ọli eke.

14 “Eri a li abi akpá shi agbo ọ. Owa ni a
 tọ shi ukhomhi ute ọa ya sheli. § 15 Aa me
 ogbo ni ọ ya ri akpá ru se, ọ khukhu ọli shi
 atalabi. Eri ọ ya ri ochoghọ rue ọli nga asha
 na keghe, ni o ke me eke ni egbo ni e la oni
 owa e ke me eke.* 16 Ligho ze ni akpá oye
 o ke ge khasẹ egbo, ni e rọ me ikanya enete
 eye ni e me asha kueghie Eshinegba ni ọ la
 iloghie. †

† 5:6 Li ze Aza 55.1-2 § 5:8 Li ze Iwolo 24.3-4 * 5:10 Li ze 1 iPit 3.14 † 5:11 Li ze 1 iPit 4.14 † 5:12 Li ze 2
 Okhe 36.16; Ika 7.52 § 5:14 Li ze iJon 8.12; 9.5 * 5:15 Li ze iMak 4.21; iLuk 8.16; 11.33 † 5:16 Li ze 1 iPit 2.12
 † 5:18 Li ze iLuk 16.17 § 5:21 Li ze Okiali 20.13; iDeut 5.17 * 5:27 Li ze Okiali 20.14; iDeut 5.18

Osesẹ abi ishi eyi iMosisi o ngme

17 “A khi dabi khi eri mhi bhale ya shishi
 Ishi eyi iMosisi eke-a, a khi a dabi khi eri
 mhi bhale ya shishi emini emekeguele e
 sese-a. Iiye! Eri mhi bhale ya re we tse.
 18 Ze mhe gueye khi eke ali ukhuli e kha da
 kie la ọ ne, ukpamhi ingme okhoghuo ọa ya
 wa Ishi eyi iMosisi-a, ini emini e keke we
 shi eke shi nya ẹa li bhale ya tse. † 19 Itobo
 igho, ọnini ọ da gbe ushi ni o ga she ne a nya,
 ni ọ gbolo ẹ sese egbo e li ligho ne, loli ọ ga ya
 she ne nya Eghiele oyi Eshinegba, ọnini ọ da
 riẹle we ni ọ gbolo ẹ sese egbo eni ishi eyi
 Eshinegba ne, ọ ya khi ọnifunẹ Eghiele oyi
 Eshinegba. 20 Mhi gueye ẹ khi ini igue-ngeli
 oye ọa da dose igue-ngeli oyi esese Ishi eyi
 iMosisi ali egbo iFarisi ne, aa ya lo Eghiele
 oyi Eshinegba.

Osesẹ oyi ingme elemhi ibibi
 (iLuk 12.57-59)

21 “A suọ khi egheghe ni o dose khi a gueye
 eni egbhali, ẹ ẹ, ‘Khi gbe ugbeli, ọnini ọ da
 ligho ne, a ya ri ọli gue ezọ.’ § 22 Ama
 memena mhi gueye ẹ khi oni ọ da mhue ofu
 deba inyoghuo ọli ne, a ya rọli gue ezọ. Oni
 ọ da lie inyoghuo ọli, ‘Yeye ogbo afue ọna!’
 A ya rue ọli bhale deba enighie. Oni ọ da
 lu inyoghuo ọli, ‘Yeye oyeghe ọna!’ Ọ ya la
 okhena erali na ilimhi iriere.

23 “Ini u mhue isomhopfa ni u wa nono
 ni u rọ ghi Eshinegba ukhomhi atete, ni u
 rọ da sato khi inyoghuo ẹ ọ mhue ofu ne
 shi emini u riẹle ọli ne, 24 ze oni isomhopfa
 ogho obọ shi odalo atete, u je apfe ni yeye
 ali oni inyoghuo ẹ ni a rọ riẹle, u tigbe bhale
 ya ri isomhopfa oye na Eshinegba.

25 “Ini obe ẹ ọ rue ẹ le ikotu, nyanya lema
 li abi a li la ode ẹ le egho neni a ramhi agho.
 Ini ọa khi igho, ọ ya rue ẹ na osọ-ezọ, oni
 osọ-ezọ ọ rue ẹ na ogbanelemhi, ọ rue ẹ ya
 khukhu shi owa ighumha. 26 Abi o li mhi li
 gue ọli ẹ ye ẹ khi, waa ya rọte agho lasese ini
 u waa li ze oko na fiẹ pfo nya.

Osesẹ ingme okia

27 “A suọ eghẹghẹ ni o dọse khi a liẹ, ‘Khi kia okia.’* 28 Ama memena mhi gueye ẹ khi ọnini ọ da ri oghuemhe itsebo bino ọkpotoso ne, ọ she kia okia deba ọni ọkpotoso elemhi usamhi udu oyoli. 29 Irarigho, ini o khia khi eloe na obita oye o ya ze ni u lo owa ere, vuonyo li pfa, irari khi o ti ne ini egbe ea gba ne ya lo iloghie, dọse khi yeye nya u lo ilimhi irierie.† 30 Ini o khia khi obita oye o ya ze ni u pfido ya lo owa ere, khi oli pfa. O tine ni u ze obo oghuo ya lo iloghie dọse khi yeye nya u lo ilimhi irierie.‡

Osese ipfa ughue-a

(iMat 19.9; iMak 10.11-12; iLuk 16.18)

31 “A li ngme oli shi Ishi eyi iMosisi khi, ‘Omose o kha khu ughue oli, o nya ebe ipfa ughue-a na li.’§ 32 Ama memena mhi gueye ẹ khi, ọni ọ da khu ughue oli ni o khia khi ọa khi eri ọ kia okia ne, ọ she yese ọni ọkpotoso mele okiokia-a. Omose ni ọ rue ọni ọkpotoso ogho, eri ọ li kia okia.*

Osese ironga

33 “A gbo li suọ khi a gueye egbo ena elele, ‘A khi da ironga ni a ro nga, ama emini u romhi Onomhue ro nga, khi da o, ligho roli tse.’† 34 Emini mhi ke gue ẹ ye ẹ mena khi, khi ga romhi isheli kpa. Khi romhi idane irari khi oobọ ukpekhomhi oyi Eshinegba o la.‡ 35 Khi gbo li romhi ekekhe, irari khi loli khi akphawe-nga oyi Eshinegba. Wexhi iJerusalemu, irari khi loli o khi eoli oyi Oghie no fune.§ 36 Khi ga ri ukhomhi oye romhi ishe, irari khi waa ya dobe ri etsui oghuo kpe bishi a we khi eri u dobe roli ya pfaase-a. 37 Ungmemhi oye o lese migha shi ii, okekhi iye, emini o da dọse igho ne, obọ oyi Okphaghiẹ o te bhale.

Khi ri onobe fali ota onobe

(iLuk 6.29-30)

38 “A suọ khi a kpe ngme oli, khi, ‘A ri ukpeloe fata ukpeloe, ali ekoli o fata ekoli.’* 39 Ama mena, mhi gueye ẹ, a khi riẹle ogbo to ọ ini ọ riẹle ẹ onobe. Ini ogbo, ọ lase ẹ

eso obita nyene ona ogobo na li gbo lase. 40 Ini ogbo ọo nono ni loli lue ẹzo, ni loli ro mie ẹ awulu oye, bie gbo gueghie oni u so kpoke ma ọ nali. 41 Ini ogbo ọ ri itoto lie u tsua itsua na lue imali oghuo, tsua we imali eva. 42 Ini ogbo ọ mhila ẹ emhi, rona li. Ngmomhi na ọni ọ ye ongmomhi deba ẹ.

Mholi inono na ebe ẹ

(iLuk 6.27-28,32-36)

43 “A she suọ khi a liẹ, ‘Nono ingme oyi onuzi-ava oye, u ke biselemhi obe ẹ.’† 44 Ama mhi gueye ẹ. Nono ingme oyi obe ẹ, u gbo so iromhi na eni mu okholi vule shi ẹ o. 45 U kha lina, eri u wa ngeli abi ite na iloghie. Irari khi loli ọ ri ovo oyoli ẹ to na egbo okholo ali egbo enete. Igho ọ gbo lie ruese ame na egbo okholo abi ọ lie ruese oli na egbo enete. 46 Se u ke li ya me asha mhue eleli obọ oyi Eshinegba ini u lese nono egbo ni e nono ingme oye? Egbegbi emionoga e lili ẹ ligho. 47 Ini o khia khi inyoghuo ẹ tse u lese ẹ tse, ighe ikhioda ni o la yeye ali eni ea miesuo ọ? Eni ea miesuo e lili ẹ ligho. 48 Itobo ona, ze ni u gba pfo abi Ite na iloghie ọ li gba pfo.”‡

6

Osese isomhopfa

1 “Gue kia ini u khi riẹle igue-ngeli abamemhe ukpeloe egbo. Ini u wa a ligho, wa a ya mhue eleli obọ oyi Eshinegba Ita ni ọ la iloghie.*

2 “Ini u ri isomhopfa na egbo ni ea mhue, khi roli pfi akala ke kiakia, abi eni ea miesuo ẹ li elemhi owa ugamhi ali ifuapfe. Eri ẹ ligho ni egbo e ba kueghie we. Abi o li mhi li gue ẹ ye ẹ, khi, e she mie eleli eyewe se. 3 Ama rona ọni ọ la omunu, khi ze ni ogboese ọ lese. 4 Eghẹghẹ agho o khi emhi osheli, ni Ite ni ọ la iloghie ni ọo me emini u riẹle elemhi osheli, ọ ri eleli ne.

Osese abi a lie so iromhi

(iLuk 11.2-4)

5 “Yeye o ye ini u ya so iromhi khi ya riẹle oli abi eri ugamhi ku alo ni ẹ migha epfe

† 5:29 Li ze iMat 18.9; iMak 9.47 ‡ 5:30 Li ze iMat 18.8; iMak 9.43 § 5:31 Li ze iDeut 24.1-4; iMat 19.7; iMak 10.4 * 5:32 Li ze iMat 19.9; iMak 10.11-12; iLuk 16.18; 1 iKori 7.10-11 † 5:33 Li ze iLev 19.12; iNoba 30.2; iDeut 23.21 ‡ 5:34 Li ze iJem 5.12; Aza 66.1; iMat 23.22 § 5:35 Li ze Aza 66.1; Iwolo 48.2 * 5:38 Li ze Okiali 21.24; iLev 24.20; iDeut 19.21 † 5:43 Li ze iLev 19.18 ‡ 5:48 Li ze iLev 19.2; iDeut 18.13 * 6:1 Li ze iMat 23.5

ode ali elemhi owa ugamhi ini egbo e ba ke me we. Abi o li mhi lie gue oli e ye e khi e she mhue eleli oyewe gba se.† 6 Ama ini u ya so iromhi, lo elemhi owa oye, u khukhu ode, u so iromhi ghi Ita e ni o la osheli, Ite ni o la osheli ni oo me emini a li osheli, o ya ri eleli gba ne. 7 Ini u ya so iromhi, khi ke ri ele ungmehi oghuo ngme itingmingme, abi eni ea miesuo ee li. Eri ee dabi khi ingmemhi ni e bu dose Eshinegba oyewe o ro suo we. 8 Khi li abi wewe. Itobo khi Ite o she kpe lese emini u wa nono neni u mhila li.

9 “U kha so iromhi, ke lie:
“Ita anye ni o la iloghie,
anye ri ufumhi na

eva oye no pfaese,

10 ze ni Omhese oye o bhale.

Ze ni a ri ele oghuemhe oye
eke agbo abi a lie ri ele oli
obini iloghie.

11 Ri eminale ona
ogbe-namo na anye.

12 Gbe olamhe kua na anye,
abi anye lie gbe kua
na egbo ni e lamhe shi anye o.

13 “Khi ze ni anye
de pfilo imufe,
mie anye pfuese obo oyi okphaghie.’

14 U kha gbekua na eni e lamhe shi e o, Ite na iloghie o ya li gbekua ne. 15 Ama ini u wa a gbekua na eni e lamhe shi e o, Ite na iloghie o ya li gbekua ne.‡

Abi a lie pfi azumhi

16 “U kha pfi azumhi, khi wushe alo-a shi ukhomhi abi eni ea miesuo ee li. Eri ee nyene alo ze shi ukhomhi ini egbo e ba lese khi ee pfi azumhi. Abi o li mhi li gue e ye e, e she mhue eleli oyewe se. 17 Ama u kha pfi azumhi, ri oili shishi ukhomhi ro dala egbe-a, u pfiono itsu-a shi ukhomhi, 18 ini egbo e khi lese khi azumhi wa pfi. Ama oni Ite ni oo me osheli nya o ya ri eleli ne gbodojo.

Epfue ena obini iloghie (iLuk 12.33-34)

19 “Khi ti epfue ma leghe na egbe e shi elemhi agbo ona, ni ifu e la le emhi, ni

emhi e la mu oghuo-ghuo-a, ali ni ighiato e la dobe e do.§ 20 Ochogh o ti epfue ma iloghie ni ifu ea dobe la le emhi, ali ni emhi ea la mu oghuo-ghuo-a wekhi ighiato e dobe la do. 21 Irari khi asha ni epfue oye o la agho udu oye oo la.

Akpá oyi idiegbe (iLuk 11.34-36)

22 “Ikpamhi alo e khi akpa ni idiegbe o mhue. Ini ukpelo oye o dala, egbe eye nya o khi akpa. 23 Ama ini alo eye ea ti, idiegbe eye nya e khi alo ebili. Ini a ke bhale ya e khi akpa ni o la idiegbe oye o khi obili, se oni obili o ke beshi lie gba ramhi shi idiegbe oye!

Eshinegba ali epfue (iLuk 16.13; 12.22-31)

24 “Ogbokhoghuo o dobe ya ga ega ava. Eri o ya nono ingme oyi oghuo, elemhi onokpole ee bi oli. O ya ke suo eso na oghuo, o ri ukpelo gbe onokpole. Ogb o ya dobe ga Eshinegba ali ukpago lo utoghuo.

25 “Onana o ze ni mhi ro gueye u khi ke sa usamhi emini a le ali emini a da, wekhi usamhi egbe e emini u ya so. Agbo oye o fu dose eminale? Abi khi eri idiegbe oye o fu dose ode? 26 A bino ipfeli ni e la idane, ea ro ko wekhi eri ee khiese tima shi aka. Ama eri Ite na iloghie o kie ri elo e khu we. Aa mu elo dose we? 27 Onge oghuo o dobe ya ri isamhi ali ayele khi iwakati oghuo kpe ma agbo oyoli?

28 “Elo o ze ni a ro o sa usamhi ode ni a ro o ku egbe? A bino idodo ni e la ifui ebuli, khi ea ya gbe akanya wekhi eri e fia ide zu egbewe. 29 Ama mhi gueye e khi ashini Oghie iSolomoni o mhue ufumhi ramhi, o khu akhue ramhi udodo okhoghuo ena.*

30 Ini Eshinegba o lina ri ide ku ebuli tse, ni o kha la o amo, ako o to-a, se o kpe lie li ri ode ku e? Ee egbo ni irudunga oye o she. 31 Itobo igho khi ke ye obini u ya me eminale le ali obini u te ya me da, ali obini u te ya me ide ku egbe. 32 Emhi enana eni ea miesuo e na khu, ama Ite na iloghie o lese khi a kha mho emhi eghogh kpa.

33 Ochogh o kpe ze ni Eshinegba o mhese shi

† 6:5 Li ze iLuk 18.10-14 ‡ 6:15 Li ze iMak 11.25-26 Okhe 9.3-6

§ 6:19 Li ze iJem 5.2-3 * 6:29 Li ze 1 Ighie 10.4-7; 2

agbọ oye ne, ni u ri eni omhese gbe akanya, khi o ya ri emhi enekpole nya ma o ne. ³⁴ Irarigho, khi ke ze ni ayele ako o nase udu amo, ako o ya sa usamhi egboli. Ogbele ogbogbo o mhuẹ anasemhe oyoli.”

7

Igue egbo ezọ (iLuk 6.37-38,41-42)

¹ “A khi gue egbo ezọ, ini Eshinegba o khi gue e ezọ. ² Irari khi abi u li gue egboese ezọ, igho Eshinegba o li ya gue ezọ oye. Emini u ro mhese na ogboese a li ro ya mhese ne.*

³ “Elo o ze ni u ro me uku ni o la inyoghuo e eloe ni u waa ro me ufolo oara ni o pfida e eloe? ⁴ Se u ke lie gueye inyoghuo e, ‘Ze ni mhi rue e uku eloe le,’ ni yeye oye wa a ro me ufolo oara ni o pfida e eloe? ⁵ Yeye o ri ugamhi ku alo, kpe rue ufolo oara ni o pfida e eloe-a ne neni u tigbe ya meke rue oni o la oyi inyoghuo e o-a.

⁶ “Khi ri emhi ipfuase na ewa. Khi pfi emini o mu eloe abi igolu ghi igulu. Eri e ya wu we eke-a, e so alo okholi ghue e.

Mhila, u nono, u kpheli (iLuk 11.9-13)

⁷ “Mhila khi a ya ro ne. Nono khi u ya me rue, kpheli obọ ode khi a ya khueghie-a ne. ⁸ Irari khi oni o mhila, loli a ro o na. Ogbọ ni o nono loli o me e rue. Oni o kpheli obọ ode, loli a khueghie-a a na.

⁹ “Ongege onoghuo o bia ni omioli o ya mhila li ibuledi ni o ya rue echeli na li? ¹⁰ O kha mhila e afele, enye u ya rue na li? ¹¹ Ini ee ni a khi egbo ebe a lese abi a li ri eminete e na imi e, se Ita ni o la iloghie o ke beshi li ya ri eminete na egbo ni e mhila li? ¹² Irarigho, abi u nono ni ogbo li riele deba e, yeye li ligho riele deba li. Irari khi emini Ushi oyi iMosisi ali emekeguele e sese nya na.†

Ode unuekpe na pfi ali ona gbada (iLuk 13.24)

¹³ “Ro te ode unuekpe na pfi lo. Irari khi ode unuekpe na gbada ali ode agbala na gbada o khi ode ni o je owa ere, ebubu egbo e rote o. ¹⁴ Ode ni o je iloghie eri oo riele,

ode unuekpe ni a te e je o, oo pfi, ama ikuku egbo e rote o.

Oara ali ikpamhi eyoli (iLuk 6.43-44)

¹⁵ “A be eke ma emekeguele egbholi. Eri e ri ekuẹ osumha ku egbe, ama elemhi udu oyewe, idumhi ni e nyanọ ogbo le e khi. ¹⁶ Angeli oyewe o re we e khase emini e khi. Okphekphe o a ya mo udumhi olomu, we khi eri oo mo udumhi okhua eni. ¹⁷ Oara onete oo mo udumhi onete. Oara ni o a ti oo mo udumhi ni o a ti. ¹⁸ Oara onete o a ya mo udumhi ni o a ti, wekhi eri oara ni o a ti o dobe ya mo udumhi onete. ¹⁹ Oara kpa ni o a da mo udumhi onete ne, eri a ya khi oli pfi, a tose oli a.‡ ²⁰ Itobo igho emini emekeguele egbholi ee riele, u te e lese we.§

Mhi aa lese oni u khi (iLuk 13.25-27)

²¹ “Oa khi ogbokpa ni oo lu mhe, ‘Onomhue, Onomhue’ o ya lo eghie oyi Eshinegba, ama egbo ni e riele ogueme oyi Itamhe ni o la iloghie. ²² Ini ele iguezo o ramhi, ebubu egbo e ya lie mhe, ‘Onomhue, Onomhue, anye ee she ri eva oye me eke guele, anye ri eva oye khu egbo iyemhe ebe egbe-a, anye gbo gbe ikanya onyaloa ododa?’ ²³ Egheghe agho mhi ya gueye we gboo, ‘Mhi aa lese e. A vu mhe ana le pia, ee egbo okholo ena.’*

Egbo ava ni e to owa (iLuk 6.47-49)

²⁴ “Ogbokpa ni o da suo ungmehi oyemhe ni o da roli gbe akanya ne, eri o li abi ogbo olesingme ni o to owa nga ukhomhi echẹ. ²⁵ Ini amẹ o rie rue, ni ochikpho o ro tu, khi akpekpeli o rie li gbe oni owa ogho, o a o ya de, irari khi ukhomhi echẹ a to li nga. ²⁶ Ama ogbo ni o da suo ungmehi oyemhe ni o da roli gbe akanya ne eri o li abi oyeghe ni o to owa nga ekhashe. ²⁷ Amẹ o kha rue, ni ochikpho o ro tu, ni akpekpeli o ro li gbe oni owa ogho, oni owa o de kua, o de udemhi osanabe.”

²⁸ Abi iJesu o ro ngme se, osese oyoli o ri abo sha eni e legba. ²⁹ Irari khi eri o sese egbo abi ogbo ni o lese emini oo sese.†

* 7:2 Li ze iMak 4.24 † 7:12 Li ze iLuk 6.31 ‡ 7:19 Li ze iMat 3.10; iLuk 3.9 § 7:20 Li ze iMat 12.33 * 7:23 Li ze Iwolo 6.8 † 7:29 Li ze iMak 1.22; iLuk 4.32

8

*Omose ashomha**(iMak 1.40-45; iLuk 5.12-16)*

¹ Abi iJesu o rote ukhomhi ute tiemhile, ebubu egbo e bhale deba li. ² Igho omose ashomha oghuo o bhale ya wugha iJesu odalo, oo li, “Onomhue, ini o ghole e, u dobe ya re mhe ze.” ³ IJesu o nise obo-a ti oli, oo li. “O ghole mhe, khi oni o ze.” Aghoaghoo oni omose o ze. ⁴ IJesu oo li, “Khi gueye ogbokhoghuo, ama ka ri egbe e khashe ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba, ni u rielle iluasobo ni iMosisi oo a ke rielle ini a ri oni efafe mu pfuase.”*

*Irudunga ni okholi-okhue o rokhase**(iLuk 7.1-10)*

⁵ Abi iJesu o ro lo iKapanomu le, okholi-okhue ni o mheshe na ekholi-okhue egbhueshe oyi iRomu oghuo o bhale ya lema li ikpaghiobo. ⁶ Oo li, “Onomhue, oni oo ga mhe o ga yeshi apfe e ghu-a egbegbo. Eri o guoghoo a.”

⁷ IJesu oo li, “Mhi ya bhale ya roli ze.”

⁸ Oni okholi-okhue oo li, “Onomhue, iiye, lese ngme oni ungmehi tse, khi oni oo ga mhe o ya ze. Irari khi mhia fu te ni u wa bhale apfe oyemhe. ⁹ Mhemhe oyemhe, mhi li mholi ekholi-okhue eni e fu dose mhe, mhi li mhue elese ni mhia mheshe na. Mhi kha gueye ona o ke le, oo le, mhi e olese o bhale, o bhale. Mhi khe oni oo ga mhe o li ona, o li oli.”

¹⁰ Abi iJesu o ro suo emini oni omose o ngme, abo e sha li. Oo eni e deba li, “Abi o li mhi li gue oli e ye e ena khi mhia me irudunga onabi onana ghue eke iZireni.

¹¹ Mhi gueye e khi ebubu egbo e ya rote obini ovo o te e ngale ali obini ovo o te e lo eko, bhale ya nu Aburaamu ali Aziki ali iGiekopu shito ukue na eghiele na iloghie†.

¹² Ama egbo ni e kha la iloghie, a ya pfi we je eke alo ebili ni e la ke vie, ee le ako ako.”‡

¹³ IJesu oo oni okholi-okhue ogho, “Ke je khi o ya ligho ne abi u li mholi irudunga egho.” Igho oni oo ga li o ze oni eghoghe ni iJesu o la ngme oli igho tee.

*Ijesu o ri ebubu egbo ze**(iMak 1.29-34; iLuk 4.38-41)*

¹⁴ Abi iJesu o ro bhale apfe oyi iPita, o me khi ogo iPita ni okpotso o yeshi khi oo ghu ughuamhi iba. ¹⁵ IJesu o ri obo ti oli, eni iba e lase oli egbe le. O vule o fele oli epfese.

¹⁶ Abi ogbomhi o ro mu eke, ebubu egbo e wolo eni e mholi ayemhe ebe ododa bhale ghi iJesu. Igho iJesu o ri ungmehi unu khu we eni ayemhe ebe egho egbe ku a. O gbo ri eni ee ghua nya ze. ¹⁷ Eri a me enana ni ungmehi ni Azaya omekeguele o ngme o bhale ya tse; Ni oo,

“Lolighuo o mie awa umha-ze,

o tsua ighuamhi eyawa ya kua.”§

*Emini ideba-iJesu-kia o ya mie ogbo o rue**(iLuk 9.57-62)*

¹⁸ IJesu o me olele egbo ni e le gashe oli, oo e ze ni wewe e da je ukiekie obini o kpole oyi oke oniemi iGalili. ¹⁹ Osese Ishi eyi iMosisi oghuo o bhale deba li oo li, “Osese, mhi ya debe ke je obiobini wa je kpa.”

²⁰ IJesu o soli o, oo li. “Inyako e mholi ese, ipfeli e mholi eko, ama Omi Ogboo o mholi ashini o de ukhomhi e gbe.”

²¹ Omose olese ni o khi omoo odukhokho oyoli, o lu oli, oo li, “Osese, ze mhe kpe je apfe ya ri itamhe ni o ghu-a to ne.”

²² IJesu o soli o, oo li “Ke deba mhe, ze ni eni e ghu-a e ri eni e ghu-a to.”

*Ijesu o pfomhise akpekpeli ukhomhi oke oniemi**(iMak 4.35-41; iLuk 8.22-25)*

²³ IJesu o lo elemhi oko-oke oniemi, eniye odukhokho eyoli e li lo deba li.

²⁴ Utoghoo-kpe, akpekpeli oniemi oo li oni ukhomhi oke oniemi. Ukuku emhi o kpole deni ni oni oko-oke oniemi o ro ku lue. Ama iJesu oo lese-a ²⁵ Eniye odukhokho eyoli e ya guise oli le, e oli, “Onomhue, tsumhi anye! Awa ya pfua!”

²⁶ Oo we, “Elo o ze ni a ro lina na ulishi, Eri irudunga oyee oo na beshi she?” Igho o vule nu oni akpekpeli ngme, oni oke o de ma.

²⁷ Abo e sha egbo nya ni e la agho, e mhila, “Ogbo nabise onana o khi, egbegbi ozughu

* 8:4 Li ze iLev 14.1-32 † 8:11 Li ze iLuk 13.29 ‡ 8:12 Li ze iMat 22.13; 25.30; iLuk 13.28 § 8:17 Li ze Aza 53.4

oyi oke oniemi ali akpekpeli e ga suo eso o na li.”

Ijesu o ri emose ava eni e mholi ayemhe ebe ze

(iMak 5.1-20; iLuk 8.26-39)

²⁸ Abi iJesu o ro da je ukiekie obini o kpole oyi oke oniemi iGalili obini iGadara, emose ava ni e rote atalimhi lasela e bhale deba li. Eni emose ava ena e mholi ayemhe ebe ni e yese we ngme ni o rewe nono ingme. Egbọ ẹa ke gbudu rote oni ode dose.

²⁹ Eni ayemhe ebe egho ni e la eni emose egbe, e tseşe utoghuokpe, e ọli, “Elo e ku anye ali yeye gbe, yeye Omi Eshinegba? Eri u bhale ya nase anye neni oni eghẹghẹ o ramhi?”

³⁰ Igulu ni e bu e la epfe agho le eminale.

³¹ Igho eni ayemhe ebe egho e lema iJesu, e ọli, “Ini u khu anye ya fiẹ, khu anye ya lo eni igulu egho egbe.”

³² Igho iJesu oo, “A ke vu!” Igho e lasela ya lo eni igulu egbe. Eni igulu nya e na ya tiemhi eseso oni ute, ya lo oni oke, e ghuloa.

³³ Emose ni e ri eni igulu u kia, e na kua, e je ifui apfe ya guele emini a me ali emini eni emose ni e mholi ayemhe ebe e me. ³⁴ Igho egbọ ni e la oni eoli nya e fiẹ lasela deba iJesu. Abi e ro me ọli, e lema li o kpekepe o lasela wewe eke le.

9

Ijesu o ri emose ni o guoghọ-a ze
(iMak 2.1-12; iLuk 5.17-26)

¹ Ijesu o lo oko-oke oniemi, o da oni oke iGalili mu egbe pfi je ukiekie obini o kpole, o bhale apfe oyoli obini iKapanomu. ² Emose egho e tsua emose ni o guoghọ-a shi iya bhale. Abi iJesu o ro me irudunga oyewe, oo oni emose ni o guoghọ-a, “Ri obo shi udu, omimhe, a she ri olamhe topfa e.”

³ Igho esese Ishi eyi iMosisi eghuo e nu egbe we ngme, e lie, “Oni emose ona o pfi unu-a!”

⁴ Ijesu o lese usamhi ni e sa, o mhila we, “Elo o ze ni a ro sa isamhi ebe udu?”

⁵ Onoghuo o kele mhe ya ngme oni emose ne? Ni mhi lie, ‘A she gbe olamhe kua ne,’ Ali ‘Vule ke kia?’ ⁶ Ama, ni a ro lese khi Omi Ogbọ o mhue afu elemhi eke gbo ni

o ro gbe olamhe kua na ogbọ.” Igho, oo oni emose ni o guoghọ-a, “Vule, rue iya oye u ke je apfe.”

⁷ Igho oni emose o vule oo je apfe. ⁸ Abi eni ebubu egbọ e ro me ona, abo e sha we. E kueghie Eshinegba ni o ri afu onana na egbọ.

Ijesu o lu iMatiu o deba lue
(iMak 2.13-17; iLuk 5.27-32)

⁹ Abi iJesu o rote agho je odalo, o me khi omionoga oghuo ni a lu iMatiu, o shito okholo ni a la miono oga. Oo li, “Deba mhe.” Igho o vule deba li.

¹⁰ Abi iJesu o ro la owa oyi iMatiu le eminale, emionoga eni e bu elese ali ena olamhe e bhale ya ku ma we o, e ga nu ọli ali eniye odukhokho eyoli le eminale.

¹¹ Abi egbọ iFarisi eghuo e ro me ona, e mhila eniye odukhokho eyoli, ee, “Elo o ze ni osese oye e o ro nu emionoga ali ena olamhe e le eminale?”*

¹² Ijesu o suo ona, oo we, “Oni o toto oa mhue emini o ri obo e li, ama oni o to oo ye apfe obo. ¹³ A ka wena emini a ri ona ngme, ikhi, ‘Oa khi iluasobo e ghole mhe, ama isomhelemhi’ Oa khi egbọ eni e pfuase ne mhi bhale ya lu e mu pfi, ama egbọ ena olamhe.”†

Omhila oyi ingme azumhi
(iMak 2.18-22; iLuk 5.33-39)

¹⁴ Eniye odukhokho eyi iJoni Oni oo batazi egbọ, e bhale deba iJesu, e mhila li, “Elo o fe ze khi anye ali egbọ iFarisi, khi anye e pfi azumhi ni eniye odukhokho eye ẹa ro pfi?”

¹⁵ Ijesu oo we, “Emole emose ni oo rue omueshi onogbo e famhi ya mhue iyese udu-a ini oni oo rue omueshi o kie la we iteva? Eghẹghẹ oo bhale ni a ro ya rue oni emose ni oo rue omueshi onogbo iteva oyewe vu, eghẹghẹ agho e ro tigbe ya ke pfi azumhi.

¹⁶ “Ogbọ oa ya gbela ode onogbo toma onodiọ, ini a me ghọ, onodiọ ogho o ya nyanọ-a toma onogbo, o fia ese ni o ke fu ne shi o. ¹⁷ U ke neta khi eri ogbọ o ya ku onyo onogbo kulo akpaba ekuẹ elamhi onodiọ,‡ ini a me ghọ, eri oni akpaba o ya ve-a, oni

* **9:11** Li ze iLuk 15.1-2 † **9:13** Li ze iMat 12.7; Osia 6.6 ‡ **9:17** Akpaba oyi ekuẹ elamhi egbọ iJu e ku onyo o shi.

onyo o ku kua, oni akpaba onyo o li opfua. Onyo onogbo a ku e shi akpaba onogbo, eghēghē agho, oni onyo ali oni akpaba onyo e ga migha.”

Omọ omueshi ni o ghu-a ali okpotso ni o a ze (iMak 5.21-43; iLuk 8.40-56)

¹⁸ Abi oni ungmehi o kie la iJesu unu, okhemhue iJu oghuo o bhale ya wugha li odalo, o o li, “Kpēkpē bhale ya ri obo ti omimhe ni o lese ghu-a, ni o guale.” ¹⁹ Igho iJesu o vule deba li vu, eniye odukhokho eyoli e li deba li.

²⁰ Igho okpotso oghuo ni o lia e she ku o li egbe ramhi ikpe igbeva o rote ukhokho ti mama iJesu, o ri obo ti o li esode. ²¹ Itobo khi o she ngme o li shi udu khi, “Mhi kha da lese ri obo ti iJesu ode tse ne, mhi ya ze.”

²² Igho iJesu o mu egbe nyene, o me o li, o o li, “Kpotso khi ke ze ni ulishi o mu irudunga ni u mhue o she re ze.” Aghoaghō oni okpotso o ze.

²³ Abi iJesu o ro ramhi owa oyi oni okhemhue, o bhale ya e khi egbo e la agho. Ee vie oni omueshi ni o ghu-a egho. Agho o li nyoghoo. ²⁴ O gueye ogbokpa o lase agho le, khi oni omueshi o a ghu ne khi eri o lese-a. Eni egbo e suo ungmehi ni o ngme, ee gia li. ²⁵ Eni egbo e fie je olase se, iJesu o lo elemhi oni owa, o mu oni omueshi obo, oni omueshi o vule. ²⁶ Okeke oni ingme ona o gbhiaku asha kpa oni edeli.

Ijesu o khueghie ezalo ava alo-a

²⁷ Ijesu o ke rote agho vu je odalo, ezalo ava e deba li. Ee tse se lema li, e lie o li, “Mhue isomhelemhi na anye, omi iDefidi.”

²⁸ Abi iJesu o ro lo elemhi oni owa, eni ezalo ava e bhale deba li. O mhila we, “A miesuo khi mhi ya dobe re e ze?”

E ke o li, “Guegue.”

²⁹ Igho iJesu o ri obo ti we alo, o o we, “Alo eye e e khueghie-a abi a mhue irudunga.”

³⁰ Ikpamhi alo eyewe e khueghie-a. Ijesu o tse agua ye we e khi gueye ogbokhoghuo emini a me. ³¹ Ama asha ni e ramhi kpa, eri e gueye egbo, e gue ingme oyi iJesu ye egbo asha kpa.

Ijesu o ri ungmehi ze

§ 9:34 Li ze iMat 10.25; 12.24; iMak 3.22; iLuk 11.15 * 9:35 Li ze iMat 4.23; iMak 1.39; iLuk 4.44 † 9:36 Li ze iNoba 27.17; 1 Ighie 22.17; 2 Okhe 18.16; Ezik 34.5; iMak 6.34 ‡ 9:38 Li ze iLuk 10.2

³² Eni emose e vu, a tsua omose oghuo ni o mhue ayemhe ebe bhale, ni o a li ngme unu. ³³ Ijesu o khu o li oni ayemhe ebe ogho egbe ya lase, oni omose o ngme. Abo e sha ogbokpa e lie, “Anye e a kpe me ingme onana ghue eke iZireni.”

³⁴ Ama egbo iFarisi e lie khi oghie oyi iyemhe ebe o ri ekpabo na li. Loli o ze ni o ro dobe e khu egbo ayemhe ebe egbe-a. §

Egbikanya eyi Eshinegba e a bu

³⁵ Ijesu o kia la eoli khi eoli sese ungmehi oyi Eshinegba elemhi owa ugamhi eyewe, o tse abo usomhi onete oyi Eghiele oyi Eshinegba. O ri egbo ni e mhue ighuamhi khi ighuamhi i ze.* ³⁶ Abi o ro me eni ebubu egbo, elemhi we e lala li irari khi udu oyewe o a sheshe itobo khi e a mholi oni o o kpaghie we obo, abi isumha ni e a mhue orewekia.† ³⁷ O gueye eniye odukhokho eyoli, “Oni ikhiese oo gbēdi gba, ama khi eni e khiese we, e a bu.” ³⁸ “A so iromhi, ni Eshinegba oni o mhue ikhiese, ni o ghie eni e ya khiese oni ikhiese fie lasele.” ‡

10

Ijesu o ghie ighiusomhi na kee ogbava eyoli fie

(iMak 3.13-19; iLuk 6.12-16)

¹ Ijesu o lu eniye odukhokho ogbava eyoli kugbe. O ri afu na we, e ke ya khu iyemhe ebe ododa egbo egbe-a, e gbo ri egbo ni e mhue ighuamhi ododa ke ze.

² Eva eyi eni ighiusomhi na kee ogbava na. Oni odode khi ISamo ni a gbolo o lu iPita, ali inyoghuo o li, Aduru. IJemhisi ali inyoghuo o li ni a lu iJonni e khi imi iZebedi.

³ IFilipu ali iBatolomiu. ITomosi ali iMatiu ni e khi emionoga. IJemhisi omi Afeusi ali iTadiusi. ⁴ ISamo ni ingme o ghō mu egbe ali iJudasi Isikaroti ni o ri iJesu de.

Usomhi ni a ghie eni etuogbava

(iMak 6.7-13; iLuk 9.1-6)

⁵ Ijesu o ghie eniye odukhokho ogbava ena fie, o tse agua yewe, o o we, “A khi je eoli oyi egbo iJeta wekhi eoli na eke iSameria.

⁶ Ochoghō a le deba egbo iZireni ni e li abi

isumha ni e waa. ⁷ Abi a liẹ ke lẹ, a ke tse abọ usomhi ona-yewẹ, a liẹ wẹ, ‘Eghiele oyi Eshinegba o she ti bhale.’ ⁸ A ri ẹgbọ ni e mhue ighuamhi ze, a ri eni e mhue efafe ze, a guise eni e ghu-a le, eni e mhue ayemhe ebe, a khu wẹ ewe egbe lasese. Afue a ri eni ekpabọ ena na ẹ, a rẹ wẹ kpaghie ẹgbọ obọ afue, a khi mie ifata shi ọ. ⁹ Abi a liẹ lẹ ena, a khi tsua ukpaghọ okhoghwo shi omọ-emhi. ¹⁰ A khi tsua ẹkuẹ pfi sọ, wẹkhi itsua na rọ sọ elese, wẹkhi ẹkuẹ ni a sọ, wẹkhi ukpokpo na rọ a to ọkpọ, irari khi asha ni ọgbọ ọ la gbe aghọ ọ te ẹ le.*

¹¹ “Eoli oni a da bhale kpa, a kushi ayi ọgbọ nọ da kpẹ abọ mie ẹ, ramhi ẹghẹghẹ ni a ya rọte aghọ vu. ¹² Neni a ya sọ ukhomhi owa okhoghwo, a kpe liẹ, ‘Opfomhe o la oni owa ona.’ ¹³ Ini ẹgbọ ne la oni owa e kpe abọ mie ẹ, opfomhe oyẹẹ o ka nu wẹ la, ama, ini ẹa mie ẹ, opfomhe oyẹẹ o gbo nyenẹ deba ẹ. ¹⁴ Ini a bhale ẹoli, khi ẹgbọ ne la oni ẹoli ẹa da kpe abọ mie ẹ ne, a kpe abọ ọ-a na wẹ ini a te ọ fiẹ lase.† ¹⁵ Ogbẹlẹ iguezọ, mhi gueye ẹ khi Eshinegba ọ ya mhọli isomhelemhi na ẹgbọ iSodomu ali iGomora dọse oni ẹoli ogho.‡§ ¹⁶ A sato khi eri mhi ghie ẹ fiẹ lase abi isumha ne la ifuabọ idumhi. Irarighọ, a zẹ ni a lẹse ingme abi ẹnye, ama a mhue ikuegbe-a abi anekhukhu.*

Okhọli ni a ya mu vule shi ẹ ọ
(iMak 13.9-13; iLuk 21.12-17)

¹⁷ “A mu egbe ẹ tsuke, irari khi ẹgbọ e ya mu ẹ bhale ikotu, odalo egbhali ni ẹẹ sọ ẹzọ. E gbe ẹ itali elemhi owa ugamhi eyewẹ. ¹⁸ E ya ri itobọ eva oyemhe muno e bhale deba igovunọ ali enighie, ni a gue usomhi onete oyemhe ye wẹ. A gbo pfi ọtsele oyemhe ye ẹgbọ iJu ali ẹgbọ iJeta. ¹⁹ A khi yele abi a ya ngme ali abi a ya sọ wẹ, ini e muno ẹ bhale agbala ẹzọ. Irari khi emini a ya ngme o ya bhale unu oyẹ ẹ ẹghẹghẹ ni a nono ọli shi. ²⁰ Irari khi ingmemhi ni a ya ngme, ẹa ya khi eyẹ ẹ. Ayemhe-nọ-pfuase oyi Eshinegba

ni ọ khi ita ẹ, ọ ya ri ungmehi ni a ke ngme shi ẹ unu.†

²¹ “Eghẹghẹ na ngme ena, ẹgbọ e ya ri inyoghwo wẹ bhale ni a gbe-a, ita eniye e wolọ imi wẹ bhale na gbolo-a, ighọ eniye e li ya rue itawẹ bhale na gbe-a.‡ ²² Ẹgbọ kpa e ya ke biselemhi ẹ shi irari oyemhe. Ama ọgbọ ni ọ da mu irudunga oyọli mhue ramhi ukpese ne, lọli a ya mie pfuese.§ ²³ Ini a la asheghwo mu okhọli vule shi ẹ ọ, a na je ẹoli olese. Mhi zẹ ẹ lẹse khi, aa ya gbe akanya ona pfo ne eke iZireni neni Omi Ọgbọ ọ nyenẹ egbe ẹ bhale.

²⁴ “Omọ odukhokho ọa lẹse dọse ọga oyọli, wẹkhi eri oni ọọ ga ọgbọ ọ ya fu dọse ọga oyọli.* ²⁵ Omọ odukhokho ọ dobe ya li abi ọga oyọli, oni ọọ ga ọgbọ ọ ya dobe li abi ọga oyọli. Ini a lu ọdapfe iBezebọ, seẹ a ke beshi ẹ lu eni e la oni omhue-apfe oyọli.†

Oni a ya ke na ulishi oyọli
(iLuk 12.2-7)

²⁶ “Itobọ ighọ a khi zẹ ni ulishi o mu ẹ irari khi aa me emini a gba khukhu ni ọa ya khueghie a, wẹkhi eri a me emini o sheli ni ọa ya lasese.‡ ²⁷ Emini mhi gueye ẹ eliyose a ngme ọli lasese ini ogbe o gbe-a. Ungmemhi ni a bena gueye ẹ, a la ukhomhi owa ngme ọli lasese ni ẹgbọ e suọ gboo. ²⁸ A khi na ulishi ẹgbọ ni o khia khi idiegbe e lẹse dobe ya gbe-a, ni ẹa dobe ya pfuse ọgbọ ayemhe-a. Ama a na ulishi oyi Eshinegba nọ kha gbe-a se ọ gbo mhue ekpabọ rọ ya pfuse ayemhe-a elemhi ilimhi irierie. ²⁹ U lẹse khi ukpaghwo a ri ipfeli otuava de? Ama aa me ọngewe ni ọ ya ghu-a ni Eshinegba ọa ya lẹse. ³⁰ Eshinegba ọ she leli egbegbi itsu ni e la ẹ ukhomhi nya. ³¹ Itobọ ighọ, a khi zẹ ni ulishi o mu ẹ, irari khi a mu ẹloe dọse ipfeli ni e bububu.

Eni e migha na iJesu ali eni e kie ọli
(iLuk 12.8-9)

³² “Ọgbọ ni ọ da gue ungmehi oyemhe ye ẹgbọ ne, mhi ya li gue ingme oyọli ye Itamhe ni ọ la iloghie. ³³ Ama ọnini ọ da

* **10:10** Li zẹ 1 iKori 9.14; 1 iTimo 5.18 † **10:14** Li zẹ Ika 13.51 ‡ **10:15** Li zẹ iMat 11.24; Igbae 19.24-28 § **10:15** Li zẹ iLuk 10.4-12 * **10:16** Li zẹ iLuk 10.3 † **10:20** Li zẹ iMak 13.9-11; iLuk 12.11-12; 21.12-15 ‡ **10:21** Li zẹ iMak 13.12; iLuk 21.16 § **10:22** Li zẹ iMat 24.9,13; iMak 13.13; iLuk 21.17 * **10:24** Li zẹ iLuk 6.40; iJon 13.16; 15.20 † **10:25** Li zẹ iMat 9.34; 12.24; iMak 3.22; iLuk 11.15 ‡ **10:26** Li zẹ iMak 4.22; iLuk 8.17 § **10:33** Li zẹ 2 iTimo 2.12

la ukpɛloɛ ɛgbɔ kie mɛ, mhi ya li kie ɔli ukpɛloɛ oyi Itamɛ na obini iloghie. §

Ijesu ɔa ri opfɔmɛ bhale ama okemhi
(iLuk 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ “A khi sa khi opfɔmɛ mhi rɔ bhale eke agbɔ. Mhi aa rɔ opfɔmɛ bhale, ama ɔgbɔrɔ. ³⁵ Eri mhi bhale ya to okhue na

“ ‘Omɔse ali itali,
ɔkpɔtso ali inyɔli,
ɔsamɔ ali inyɔdɔli.

³⁶ Unuekpɛ oyi ɔgbɔ,
ebe ɔli e la.’* ”

³⁷ “Ogbɔ ni ɔ da nono ingme oyi ita okekhi inyɔ dɔse ingme oyemɛ ne, ɔa ya doɔɛ khi ɔmɔ odukhokho oyemɛ. Ogbɔ ni ɔ da nono ingme oyi omi ɔli dɔse mɛ ne, ɔa ya doɔɛ khi ɔmɔ odukhokho oyemɛ. ³⁸ Ogbɔ ni ɔa da kpha apfida oyɔli tsua ni ɔ ke deba ɛte-awe oyemɛ ne, ɔa ya doɔɛ khi ɔmɔ odukhokho oyemɛ. † ³⁹ Oni ɔ da mu agbɔ oyɔli mhue gagaga ne, o mema ya de ɔli obɔ-a, ama ɔni rue agbɔ oyɔli obɔ-a shi eke itobɔ oyemɛ ne, ɔ ya mɛ eleli agbɔ oyɔli. ‡

Eleli
(iMak 9.41)

⁴⁰ “Ogbɔ ni ɔ da kpe abɔ mie ɛ ne, mhɛmɛ ɔ kpe abɔ mie. Oni ɔ da kpe abɔ mie mɛ, ɔni ɔ ghie mɛ ɔ kpe abɔ mie. §

⁴¹ Ogbɔ ni ɔ da kpe abɔ mie ɔmekɛguele oyi Eshinɛgba ne, ɔ ya mhue isomhopfa onayi ɔmekɛguele. Oni ɔ da kpe abɔ mie ɔgbɔ ni ɔ pfuase ne irari khi ɔ da khi ɔgbɔ ni ɔ pfuase, ɔ ya mhue eleli oyi ɔgbɔ ni ɔ pfuase. ⁴² Ini ɔgbɔkhoghuo ɔ die amɛ ni e pfɔmɛ na ɛgbɔ eni ɛa mu ɛloɛ ena da ne, irari khi e da khi eniye odukhokho eyemɛ, mhi gue ɔ ye ɛ gueguegue khi eleli oyɔli ɔa ya de ɔli obɔ a.”

11

Ijesu ali iJoni Oni ɔɔ batazi ɛgbɔ
(iLuk 7.18-35)

¹ Abi iJesu ɔ rɔ gueye eniye odukhokho ogbava eyɔli emini e ya riɛɛ se, ɔ je ɛoli ni

e la eke iGalili ya sese, ɔ gbolo tse abɔ oni usomhi onete.

² Abi iJoni Oni ɔɔ batazi ɛgbɔ ɔ rɔ la owa ighumha suɔ ikanya ni iKirisiti ɔɔ gbe, ɔ ghie eniye odukhokho eyɔli ghi ɔli, ³ E le ya lina mhila li. “Yeɛ u khi ɔni iJoni ɔ ngme khi ɔ ya bhale, abi anye ri ɛloɛ shi eke ke khe ɔgbɔ ɔlese?”

⁴ Ijesu ɔ sɔ wɛ ɔ, ɔɔ wɛ, “A nyene egbe ya gueye iJoni emini a suɔ ni a mɛ. ⁵ Ezalo ɛɛ khueghie alo-a, eni e guoghɔ awe-a, e vule ɛɛ kia, a ri eni e mhue ighuamhi ɛkue idiegbe ɔdɔda ze, elesɔ ɛɛ suɔ esɔ, ɛgbɔ ni e ghu-a, a guise wɛ le. A gbolo ɛ tse abɔ usomhi onete ye ɛgbɔ eni ɛa mhue.* ⁶ Ikhivɔse o khi na ɔgbɔ ni ɔa mhɔli akhokhomɛ shi ingme oyemɛ!”

⁷ Eniye odukhokho eyi iJoni ee vu se, iJesu ɔɔ ngme ingme oyi iJoni khase eni e legba. O mhila wɛ, ɔɔ. “Abi a rɔ fiɛ je ɔdagbe ifufu ni a rɔ ya bino iJoni, ɔgbɔ nabise a dabi khi a ya mɛ? Ebuli ifulo ni akpekpeli ɔ pfi ɛ nga pfi ɛ tiemhi a dabi khi a ya mɛ? ⁸ Ini ɔa khi ighɔ shɔ, elɔ a dabi khi a ya mɛ abi a rɔ fe fiɛ lase? Omɔse ni ɔ sɔ itsua eni e somhi otse a sa khi a ya mɛ? Iiye o! Egbɔ eni ɛɛ sɔ itsua eni e somhotse, apfe oyi oghie ɛɛ la. ⁹ Elɔ a fe fiɛ lase khi a ya mɛ shɔ? Omekɛguele? Gueguegue, ama mhi gueye ɛ, ɔni ɔ gbo fu dɔse omekɛguele a mɛ. ¹⁰ IJoni ɔ khi ɔni ɔgbɔ ni Ebe-no-pfuase o ngme ingme oyɔli, ni Eshinɛgba ɔ la lie, “ ‘Mhi ya kpe ghie aghiusomhi oyemɛ ralo ne,

ni ɔ ya khueghie ode-a ne.’ †

¹¹ Abi o li mhi li gue ɔli ye ɛ khi, iJoni ɔ fu dɔse ɔgbɔkpa ni ɔ la agbɔ ona ghue, ama, ɔgbɔ ni ɔ ga kpɔke nya obini Eghiele oyi Eshinɛgba, ɔ fu dɔse ɔli. ¹² Rote ɛghɛghɛ oyi iJoni Oni ɔɔ batazi ɛgbɔ ya ramhi ogbe na amo, Eshinɛgba ɔ te ɛ ri ikakabɔ mhɔli omhesɛ oyɔli shi agbɔ oyi ɛgbɔ, ama ikakabɔ ɛgbɔ e ke rɔ ɔ lo ɔ. ¹³ Irari khi emekɛguele nya ali Ishi eyi iMosisi, e mɛ guele shi eke ramhi ɛghɛghɛ oyi iJoni. ‡ ¹⁴ Ini a ya lama shi ɔ, iJoni ɔ khi ɔni Elaja ni ɛ khi ɔ

* **10:36** Li zɛ iMika 7.6 † **10:38** Li zɛ iMat 16.24; iMak 8.34; iLuk 9.23 ‡ **10:39** Li zɛ iMat 16.25; iMak 8.35; iLuk 9.24; 17.33; iJɔn 12.25 § **10:40** Li zɛ iMak 9.37; iLuk 9.48; 10.16; iJɔn 13.20 * **11:5** Li zɛ Aza 35.5-6; 61.1 † **11:10** Li zɛ iMala 3.1 ‡ **11:13** Li zɛ iLuk 16.16 § **11:14** Li zɛ iMala 4.5; iMat 17.10-13; iMak 9.11-13

ya nyene egbe bhale. § 15 A mhōli eso, a suo emini mhia gueye e, ni a rōli gbe akanya.

16 “Elo mhi ri agbhotu ona ya khokho? Eri e li abi ikuku eniye ni e shitō epfepfe oki ni e lu egbe we,

17 “ ‘Anye pfi ofele na e,
aa lama gbe ishimhi,
anye to uwolo

ni a rō viē olimhi shi e o,
ama aa lama viē.’

18 Abi ijōni o rō bhale, eri o o pfi azumhi, o a lama da onyo, irarigho egbo e lie khi, ‘Ayemhe Okphaghiē oo nase oli.’ 19 Ama Omi Ogbō o ke bhale, o o le o o da, egbo kpa e ke lie khi, ‘Ogbō unu-emhi ali o donyo o khi, ni o nu emionoga ali ena olamhe e mu omole.’ Emi Eshinegba o o riele, o ri ileasingme oyoli e khase.”

*Emini eoli ni ea lama mu pfi ee me
(iLuk 10.13-15)*

20 Igho iJesu o li ze emuebe na egbo ni e la eoli ni o la gbe ikanya onyaloa ebubu eyoli, itobo khi ea mu pfi, o o li. 21 “Epfua o khi ne, iKorazi! Epfua o khi ne, iBetisaida! Irari khi ini ikanya onyaloa ni a gbe ifui eoli eye e khi a li gbe we iTai ali iSidoni lo, e kha she vie osoli na egbewe shi olamhe eyewe, e te olamhe eyewe mu pfi agboagbo.* 22 Ama mhi gueye e khi, o ya somhi iTai ali iSidoni egbe dose e, ogbele iso-ezo 23 Yeye iKapommu, eri a nono ni a ya yase e nga idane ramhi irarogbe? Iiye o! Eri a ya pfi e tiemhi ooke ilimhi irierie. Irari khi ini onyaloa ni a gbe khase e khi a gbe we eke iSodomu lo, o kha la o ramhi amo.† 24 Ama mhi gueye e khi o ya somhi iSodomu egbe dose e, ogbele iso-ezo.”‡

*Bhale deba mhe ni u mhōli iyemhe
(iLuk 10.21-22)*

25 Eghēghē agho iJesu o lie, “Ita, Onomhue, ni o mhue eke ali ukhuli, mhi tse uwegbe khi emini u rō sheli na egube, ali eni e fialo-a, khi u rewe khase egbo ni ea mu elo. 26 Igho, Ita, ina o li ghole e shi.

* 11:21 Li ze Aza 23.1-18; Ezik 26.1-28.26; ijoe 3.4-8; Emo 1.9-10; iZaka 9.2-4 † 11:23 Li ze Aza 14.13-15; Igbae 19.24-28 ‡ 11:24 Li ze iMat 10.15; iLuk 10.12 § 11:27 Li ze ijōn 3.35; 1.18; 10.15 * 11:29 Li ze ijere 6.16 * 12:1 Li ze iDeut 23.25 † 12:4 Li ze iLev 24.9 ‡ 12:4 Li ze i1Sam 21.1-6 § 12:5 Li ze iNoba 28.9-10 * 12:7 Li ze iMat 9.13; Osia 6.6

27 “Itamhe o she ri emhikpa nga mhe obo. Ogbokhoghūo o a la o, ni o lese oni Omō, se ni Ita. Ogbokhoghūo o a la o ni o lese Ita se ni oni Omō, ali eni oni Omō o lama ri oni Ita khase. §

28 “A bhale deba mhe, ee nya ni a tsua itsua ni ee khose e, mhi ya ri iyemhe na e. 29 A ri egbe mie emini mhi e a ke riele, a rote obo oyemhe wena, itobo khi mhii pfomhe gba, ali khi udu oyemhe o mhōli iriegbe-tiemhile, ni a mhue iyemhe.* 30 Irari khi emini mhia lie a riele oni o ze e riele yeghele lo, ali khi eri itsua eyemhe ee fue.”

12

*IJesu o khi Onomhue oyi ele iyemhe
(iMak 2.23-28; iLuk 6.1-5)*

1 Eghēghē ni a ngme ena, iJesu o rote ifui ishemi iakpa dose ele iyemhe. Okiamhi oo gbe eniye odukhokho eyoli. Igho e li be eni iakpa, e le we.* 2 Abi egbo iFarisi e rō me ona, e oli, “Ghe khe! Eniye odukhokho eye ee riele emini Ishi eyi iMosisi o a lama shi a riele ele iyemhe.”

3 O so we o, o o, “Aa she kpe ze emini iDefidi o riele abi okiamhi o rō gbe oli ali apfoli? 4 Eri o lo elemhi owa oyi Eshinegba, lolli ali apfoli, e ya rue ibuledi oni o pfuase le, ni ushi o a lama shi e le. Oni ibuledi ona, ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba tse, e lese le oli.† 5 Abi khi aa rote ebe ushi iMosisi ze oli khi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ni e la Owa Oyi Eshinegba, ee gbe ushi-a ogbele iyemhe, ama ogbo o a rō mu ota so we? § 6 Ama mhi gueye e khi ogbo ni o fu dose Owa Oyi Eshinegba o la ana. 7 Ini a lese emini a ri oni ungmehi ona ngme shi Ebe-no-pfuase lo, ni o o, ‘Ilelemhi o ghole mhe, o a khi iluasobo,’ aa kha ke pfa ezo mu eni ea lue.* 8 Irari khi mhemhe Omi Ogbō mhi khi Onomhue oyi ogbele iyemhe.”

*IJesu o ri omose ni obo oyoli o cheghēle-aze
(iMak 3.1-6; iLuk 6.6-11)*

9 Abi iJesu o rote agho vu, o lo elemhi owa ugamhi oyewe. 10 Igho omose oghuo ni

o cheghẹle obo oghuo-a, o la akaghọ. Egbọ eghuo e la aghọ ni e nono ni wẹwẹ e mu ingme shi iJesu egbe, ighọ e mhila li. E ọli, “O fẹ ti ni a ri ogbọ ze ẹlẹ iyemhẹa?”

11 IJesu oọ wẹ, “Ini ongeẹ o fẹ mhọli os-umha, ni o rọ de pfilo atekẹ ẹlẹ iyemhẹa, wa a ya fẹ mu ọli o lasese?† 12 Ogbọ o mu ẹloe dọsẹ osumha! Irarighọ, Ishi eyi iMosisi o lama shi o, ogbọ o riele onete ogbele iyemhẹa.”

13 Ighọ oọ oni omose ni o cheghẹle obo oghuo a eghọ, “Nise obọ oyẹ-a.” Ighọ o nise ọli-a. Oni obọ o na ya to abi onokpọle 14 Ighọ eni egbo iFarisi e fiẹ ya ye ugbamhi abi e li ya gbe iJesu-a.

Oni oọ ga ni Eshinegba o ze

15 Abi iJesu o ke rọ lẹsẹ ugbamhi ni e gba, o rọte aghọ vu je oboese, ebubu egbo e deba li. O ri eni e mhọli umha-ze nya ze. 16 O tse agua ye wẹ e khi gueye egbo oni lolu khi. 17 Eri a ri ona ri ungmehi ni Azaya omekẹguele o ngme bhale ya tse, ni o la lie,

18 “Oni oọ ga oyemhẹ ni mhi ze na,

oni mhi nono ingme oyoli,
ni o ri egbe e mu mhe,

mhi ya ri Ayemhẹ oyemhẹ shi ọli egbe,

o ya ri igue-sọ-ẹzọ oyemhẹ
khasẹ ishishi nya.

19 Oa ya nu egbo wola

wẹkhi eri o ya tsesẹ

ni ogbọ suọ ifui apfe.

20 O ya kuegbe-a

nu eni ẹa mhue ekpabọ ngeli,

abi a li kuegbe-a mu ọakpa
ni akpekpeli o pfigbe vule.

O ya lẹ elemhi

eni ẹẹ nono ikpaghiobọ,

abi ogbhali ọa lie la apfe
ni amẹ o gbe erali

ni o la umutse pfuse-a,

ya ramhi ni o rọ

ri igue-sọ-ẹzọ leghie.

21 Itobọ ighọ egbo iJeta nya

e rọ regbenga eva oyoli.”‡

IJesu ali iBezebọ

(iMak 3.20-30; iLuk 11.14-23)

22 Ighọ egbo eghuo e rue omose oghuo ni o mhọli ayemhẹ obe bhale ghi iJesu. O zalo o gbo khi ungmehi. IJesu o ri oni omose ze. Oo ngme, o gbolo e me eke. 23 Ighọ abo e sha eni egbo nya, e mhila, e lie, “Abi khi iJesu ona o khi Oni Omiepfuese omi iDefidi ni e khi o ya bhale?”

24 Abi egbo iFarisi e rọ suọ ona, e ke, “Ekpabọ eyi iBezebọ ni o khi oghie oyi iyemhẹ ebe nya, o rọ khu egbo iyemhẹ ebe egbe lasese.”§

25 IJesu o she lẹsẹ usamhi oyewẹ, oọ wẹ, “Eghiele ni o da kemhi shi iku-iku ni o nu egbewẹ e khọli ne, eri o ya pfua. Ighọ khi ẹoli ali unuekpẹ ni e kemhi egbe nu egbewẹ e khọli, ẹa dobe ya migha. 26 Ini Okphaghie oọ khu Okphaghie lase, o she kemhi egbo li. Seẹ eghiele oyoli o ke li dobe ya migha?

27 Ini mhi ri ekpabọ eyi iBezebọ eẹ khu egbo ayemhẹ ebe egbe a, ekpabọ eyi oghuo egbo eye e e rọ khu wẹ kua? Emini eni eẹ deba e ẹẹ riele o rokhase khi aa rọte ode. 28 Ama ini o khia khi Ayemhẹ oyi Eshinegba mhi rọ o khu ayemhẹ ebe kua, lolu o rokhase khi Eshinegba o she e mhese shi e egbe.

29 “Oghuo o fẹ lẹsẹ ya vule, o dọsẹ lo apfe oyi omose akama ya tsua li itsua vu. Oa khi eri o kpẹ ya gẹ ọli shi eke? O tigbe dobe tsua li itsua owa?

30 “Oni ọa da nu mhe la ne, eri o biselemhi mhe, ali khi oni ọa da nu mhe ti e gbili ne, eri o miatse ku a.* 31 Irarighọ, mhi gueye e khi, a ya ri olamhe ali ungmehi ipfiunu-a nya topfa ogbọ, ama aa ya tigbe ri ungmehi ipfiunu-a ni a ngme deba Ayemhẹ-nọ-pfuase topfa ogbọ. 32 A ya dobe rọ topfa onini o da pfi unu-a deba Omi Ogbọ, ama aa ya rọ topfa oni o da pfi unu-a deba Ayemhẹ-nọ-pfuase, elemhi agbo ni a la memena, ghe agbo ni o ke e bhale.†

Udumhi ọọra a te e lẹsẹ ọọra

(iLuk 6.43-45)

33 “Ri ẹloe khu ọara, o ya mọ umomhi onete, ini u waa ri ẹloe khu ọara, o mọ umomhi ni ọa ti. Irari khi umomhi oyi ọara a te e lẹsẹ emini oni ọara o khi.‡ 34 Seẹ eẹ

† 12:11 Li ze iLuk 14.5 ‡ 12:21 Li ze Aza 42.1-4 § 12:24 Li ze iMat 9.34; 10.25 * 12:30 Li ze iMak 9.40

† 12:32 Li ze iLuk 12.10 ‡ 12:33 Li ze iMat 7.20; iLuk 6.44

egbo ebe ni a kholo abi enye afue, a lie ngme ungmehi onete unu? Usamhi ni e vo ogbo udu o roli ee ngme ungmehi rote unu lasese. § 35 Udu onete ogbo onete o te e ngme ungmehi onete lasese. Igho ungmehi obe o li rote udu oyi ogbo e lasese. 36 Ama a lese khi ogbo o ya zono abi o li ngme ungmehi afue unu lasese ogbele iso-ezo. 37 Irari khi ungmehi unu oye a ro ya pfa ezo ne, ungmehi unu oye a gbo ro ya pfa ezo mu e.”

Irokhase oyi ijona
(iMak 8.11-12; iLuk 11.29-32)

38 Igho egbo iFarisi ali esese Ishi eyi iMosisi eghuo ee iJesu, “Oses, ri olele onyaloa oghuo khase anye.”*

39 O so we o, oo, “Ee egbo okholo ni aa ri igesikia ga Eshinegba.” Aa mhila mhe olele onyaloa? Ogbokhoghuo o ya ri olele okhoghuo khase e, see ni onabi a rokhase oyi ijona omekeguele.† 40 Irari khi abi ijona o li la elemhi oyi afele ogbele ese ele oghota ali ele iyose, igbo Omi Ogb o li ya li la elemhi eke ogbele ese, ele oghota ali ele iyose.‡ 41 Egbo iNineve e ya mu ezo vule shi e egbo agbhotu ona o ogbele iguezo, irari khi e mu nyene abi ijona o ro tse abo ungmehi oyi Eshinegba ye we. Ama memena, oni o ga fu dose ijona o la akana, ama aa lama mu pfi. §

Abi ayemhe obe o lie kia
(iLuk 11.24-26)

42 Oghie-okpotso oyi eke isheba o ya mu ezo vule shi e egbo agbhotu ona o ogbele iguezo, o pfa ezo mu we. Itobo khi oo rote obini odonue bhale ya ri eso kpe osese ilasingme oyi iSolomoni. Ama memena oni o fu dose iSolomoni o la akana, ama aa lama pfi eso shi oli o.*

43 “Ini ayemhe ebe o rote ogbo egbe lasese, eri o kpe je eke okhaka ya dudu kia nono ashini o je ya yemhe-a. Ama ini o me, 44 o gueye egbo, ‘Mhi ya nyene egbe ukhoko je owa ni mhi kpe te vu.’ Ini o nyene egbe bhale agho ni o ro ya e khi agho o gboo, khi asha kpa oo pfuase nguene. 45 Eghenge

agho, o fie je olase ya rue ayemhe ebe ishilia elese ni e kholo dose oli bhale ya lo agho, e la agho. Eghenge agho, ikpukhoko oyi oni ogbo ogho o ke ya kholo dose abi o kpe li. Igho o ya li e egbe ee egbo okholo ena.”

Inyo iJesu ali inyoghuo iJesu
(iMak 3.31-35; iLuk 8.19-21)

46 IJesu o kie gho nu eni ebubu egbo o ngme, inyoli ali inyoghuo oli e bhale. E migha olase, e nono ni wewe e nu oli ngme. 47 Ogboghuo agho, oo li, “Inye ali inyoghuo e, e migha olase, ee nono ni wewe e nu e ngme.”

48 IJesu o soli o, oo, “Eghuo e khi inyemhe ali inyoghuo-mhe?” 49 O nise obo ghue eniye odukhoko eyoli, oo, “Enana e khi inyemhe ali inyoghuo-mhe. 50 Onini o da ri ungmehi oyi Itamhe na iloghie gbe akanya, loli o khi inyoghuo-mhe oni omose ali oni okpotso ali inyemhe.”

13

Okhe irokhoko oyi oghiale ni o ko ikpamhemhi
(iMak 4.1-9; iLuk 8.4-8)

1 Ele ni a ngme ena, iJesu o fie owa ya lase, o shito epfe oke oniemhi. 2 Ebubu egbo e le gase oli ramhi ni o ro vu ya lo oko-oke oniemhi shito, eni egbo nya e migha egele oni oke oniemhi.* 3 O ri okhe irokhoko gue emhi ebubu u ye we, oo we, “A ghe i! Oghiale oghuo o je ishemhi ya ku ikpamhi emhi. 4 Abi o li i ku eni ikpamhi emhi egho, eghuo o e de kua epfe ode. Ipfeli e bhale ya sano we le. 5 Eghuo o, e de nga ukhomhi okpegbhe, ni o mhue eke ni e bu. E nyanya ze. Ama itobo khi oni eke o mhue elamhi ni e pfi imhili lo, 6 ovo o gbolo we-a. E khakha-a, irari khi ea me asha pfi imhili lo eke egbegbo. 7 Ikpamhi eghuo o, e de kulo ashini igba e la. Eni igba e ze, e tono we gbolo-a. 8 Ama ikpamhi eghuo, e de shi egbegbi eke, e fu, e nyese ekhe. Eghuo e ri imomhi asha egbhueshe lasese, elese e ri asha egbhueshe lasese, enekpole, asha uye ali igbe. Eghenge agho e ke ya bu dose

§ 12:34 Li ze iMat 3.7; 23.33; 15.18; iLuk 3.7; 6.45 * 12:38 Li ze iMat 16.1; iMak 8.11; iLuk 11.16 † 12:39 Li ze ijona 1.17--2.10; iMat 16.4; iMak 8.12 ‡ 12:40 Li ze ijona 1.17 § 12:41 Li ze ijona 3.5 * 12:42 Li ze 1 Ighie 10.1-10; 2 Okhe 9.1-12 * 13:2 Li ze iLuk 5.1-3

emini a kpẹ rọ kọ. ⁹ A zẹ esọ, a suọ emini mhia gueyẹ ẹ, ni a rọli gbe akanya.”

Emini oni okhẹ irọkhọkhọ o migha shi
(iMak 4.10-12; iLuk 8.9-10)

¹⁰ Eniyẹ odukhokho eyọli e bhale deba li, e mhila li, “Elo o zẹ ni u rọ ri okhẹ irọkhọkhọ ọ sẹsẹ eni ẹgbọ?”

¹¹ Ijesu ọọ wẹ, a she mhọli ilẹsẹ oyi osheli abi Eshinẹgba ọ she mhọli omhẹsẹ shi ẹ egbe, ama a rọli sheli wẹ. ¹² Onini ọ da kpẹ mhọli, a ya rọ ma ọ na li, ọ mhọli gbeku ọ. Ama ọni ọa mhue, a ya mie ọli oni ọ kpẹ mhue.† ¹³ Emini o zẹ ni mhi rọ ri okhẹ irọkhọkhọ nu wẹ ngme khi.

Ini e riẹ bino,

ẹa ya mẹ eke,

ini e riẹ ri esọ shi eke,

ọa ya lo wẹ esọ.

¹⁴ Lọli o zẹ khi ungmehi

ni ọmekeguele Azaya

ọ ngme o tşẹ shi wẹ egbe

ni ọ la liẹ.

“A ya ri esọ shi eke khue,

ama ọa ya tigbe lo ẹ esọ,

a fẹli ofẹli khue,

aa mẹ emhikhoghuo.

¹⁵ Udu oyẹwẹ o bi obili-a.

Itobọ khi eri

esọ eyẹwẹ e zuse,

e gbo guese alo.

Ini ọa khi ighọ,

e kha ri alo eyẹwẹ

ke mẹ eke,

esọ eyẹwẹ e kha suọ,

udu oyẹwẹ o kha

mhọli ilẹsingme,

ee kha mu pfi

bhale deba mhe,

mhi rẹwẹ ze.”

“Eni ẹgbọ e ya ri esọ

shi eke khue,

ama ọa ya tigbe lo wẹ esọ,

e fẹli ofẹli khue,

ama ẹa mẹ emhikhoghuo.”‡

¹⁶ Ama oyẹẹ ọa khi ighọ. Á mẹ afa gba.

A ri alo eyẹ ẹ mẹ eke, a ri esọ eyẹ ẹ suọ.

¹⁷ Abi o li mhi li gue ọli yẹ ẹ khi, emekeguele ebubu ali ẹgbọ eyi Eshinẹgba ebubu, e li dua

ini wẹwẹ e mẹ emini a mẹ ali ini wẹwẹ e suọ emini a suọ, ama ẹa dobe. §

Emini okhẹ irọkhọkhọ oyi ọghiale o ngme
(iMak 4.13-20; iLuk 8.11-15)

¹⁸ Ijesu ọọ. “A ri esọ shi eke, ni e suọ emini oni okhẹ irọkhọkhọ o ngme. ¹⁹ Ogbọ ni suọ ungmehi omhẹsẹ ni Eshinẹgba ọ mhọli shi agbọ oyi ẹgbọ, ni ọa lo ọli esọ ne, lọli ọ li abi ikpamhi emini e de kua epfe ode. Eri ọkphaghie ọọ bhale ya sanọ li wẹwẹ udu kua. ²⁰ Eni e zẹ nga ukhomhi ọkpegbhe, eri e li abi ọgbọ ni ọ kha suọ ungmehi, ọ ga ri oghẹle mie ọli. ²¹ Ama ọa tiemhi ọli udu, itobọ ighọ, ọa migha tşẹ. Irarighọ, ini ọmunu o bhale ali ni a rọ mu okhọli vule shi ọli ọ shi itobọ oni ungmehi, ọ de ode a aghoaghọ. ²² Ikpamhi ni e zẹ shi ifu igba, wẹwẹ e li abi ọgbọ ni ọ kha suọ ungmehi oyi Eshinẹgba, inasẹ-udu shi ingme agbọ ali ọghuẹmhe oyi ẹpfue, e tonon oni ungmehi abi igba, ọa dobe mọ umomhi.* ²³ Ikpamhi ni e zẹ shi egbegbi eke, e li abi ọgbọ ni ọ kha suọ ungmehi oyi Eshinẹgba o lo ọli esọ. O mọ umomhi. Eghuo e kha mọ imomhi egbhuẹshe, elese mọ egbhuẹsẹ, eghuo ọ uye ali igbe.”

Okhẹ irọkhọkhọ oyi ebuli ọfaghue ali ado

²⁴ Ijesu ọ gbo zẹ okhẹ irọkhọkhọ olese khasẹ wẹ, ọọ wẹ, “Eri omhẹsẹ oyi Eghiele oyi Eshinẹgba o li abi ọmose ọghuo ni ọ kọ ado enete shi ishemhi oyọli.” ²⁵ Eliyosẹ, khi ẹgbokpa e ya lese-a, ọbe ọli ọ bhale ya kọ ebuli ọfaghue solọ shi ọli ọ, ọ vu. ²⁶ Eni ado e zẹ khi e fu khi e ri itsagha lasele, eni ebuli ọfaghue e li zẹ lasele.

²⁷ “Ighọ eni ẹẹ ga eyi ọni ọmose e bhale ya gueyẹ ọli, ẹẹ ọli, ‘Oga egbegbi ado ni u kọ shi ishemhi oye, ebuli ọfaghue e nu wẹ zẹ lasele kia solọ shi wẹ?’

²⁸ “Obe mhe ọ riẹle ona.

“Eni ẹẹ ga e mhila li, ‘Wa a nono ni anye vuolo eni ebuli ọ kua?’ ²⁹ Ọọ wẹ, liye! Irari khi ini a vuolo eni ebuli-a, a ya do obọ vuolo eni ado ma eni ebuli. ³⁰ A zẹ ni e ga fu kugbe ya ramhi ẹghẹghẹ ikhiẹsẹ. Eghẹghẹ aghọ, mhi ya gueyẹ eni ẹẹ khiẹsẹ, e kpẹ

† 13:12 Li zẹ iMat 25.29; iMak 4.25; iLuk 8.18; 19.26 ‡ 13:15 Li zẹ Aza 6.9-10 § 13:17 Li zẹ iLuk 10.23-24; iJon 8.56; Iburu 11.13; 1 iPit 1.10-12 * 13:22 Li zẹ iMat 19.23; 1 iTimo 6.9-10,17

vuolo eni ebuli-a, e gę wę ikhuli, e tose wę-a, e tigbe khięę eni egbegbi ado shi aka na mhe.”

Okhe irokhokho oyi ukpamhi ọara imositadi

(iMak 4.30-32; iLuk 13.18-19)

³¹ Ijesu ọ zę okhe irokhokho olese khasę wę. Ọọ wę, “Eri omhesę ni Eshinegba ọ mhọli shi agbọ oyi egbọ o li abi ukpamhi ọara ni a lu imositadi ni ọmọse ọghuo ọ rọ ya kọ ishemhi oyọli. ³² Ukpamhi ọli, o khi oghuo ikpamhi eęera ni e she ne nya, ama ini o fu vule, ọli o ke fu dọse emini a kọ shi oni ishemhi nya. O mele ọara oni ofunę a. Ipfeli e bhale ya ku eko shi iguabọ eyọli.”

Okhe irokhokho oyi ifuma

(iLuk 13.20-21)

³³ Ijesu ọ gbo zę okhe irokhokho olese khasę wę, ọọ wę, “Eri omhesę ni Eshinegba ọ mhọli shi agbọ oyi egbọ o li abi ifuma ni ọkpotso ọ rọ ma ifulawa ni o bu wushe, ni o rọli fuma shi ọ.”†

³⁴ Okhe irokhokho iJesu ọ rọ gue ingme ena yewę. Ọa tigbe gue ingme okhoghuo yewę ni ọa khi okhe irokhokho. ³⁵ Eri ona o ya tse shi ungmehi ni ọmekęguele ọ ngme. Ni ọọ,

“Okhe irokhokho
mhi rọ ya nu wę ngme.

Mhi ya gue ingme
ni a rọte igbaekele

oyi agbọ rọ sheli ye wę.”‡

³⁶ Abi iJesu ọ rọ zę eni ebubu egbọ obo, ni ọ rọ ya lo elemhi owa, eniyę odukhokho eyọli e bhale deba li. Eę ọli, “Gueyę anye emini okhe irokhokho oyi ebuli ọfaghue oghọ o ngme.”

³⁷ Ijesu ọọ, “Ọgbọ ni ọ ri eni egbegbi ikpamhi emhi ekomhi kọ, ọ khi Omi Ọgbọ.

³⁸ Oni ishemhi o khi oni agbọ ona, eni ikpamhi ado enete eghọ e khi egbọ ni e ya ri egbewę na Eghiele oyi Eshinegba. Eni ebuli ọfaghue e khi egbọ eyi Ọkphaghie.

³⁹ Ọkphaghie ọ khi Obe ni ọ ri eni ebuli kọ ifu ishemhi. Oni eghęghę ikhięę o khi ikpukhokho agbọ, eni eni eę ga eghọ e khi igęni eyi Eshinegba.

⁴⁰ “Ezezę abi a li ti eni ebuli gbili tose-a eghọ, ighọ ikpukhokho agbọ o ya li. ⁴¹ Omi Ọgbọ ọ ya ghie igęni eyọli ya wolọ egbọ ni e yeę egbọ pfidọ ali eni e li ọkholọ elemhi eghiele oyọli lasale. ⁴² A ya pfi wę kulo elemhi avuere, aghọ egbọ e la ya ke vie ę le akọ akọ. ⁴³ Eghęghę aghọ egbọ eyi Eshinegba e ya ke gę abi ovọ elemhi agbọ onogbọ oyi Eshinegba. A mhọli esọ, a suọ emini mhia gueyę ę ni a rọli gbe akanya.”

Okhe irokhokho oyi epfue ni a rọ sheli

⁴⁴ “Eri omhesę ni Eshinegba ọ mhọli shi agbọ oyi egbọ o li abi epfue ni a rọ sheli ifui ishemhi, ni ọmọse ọ tonọ eke me rue, ni ọ nyanya gbo rọli sheli. Egbe e mu ọli, ọ ya ri emini ọ mhọli nya dę, ọ ya dę oni ishemhi oghọ.

⁴⁵ “Eri omhesę ni Eshinegba ọ mhọli shi agbọ oyi egbọ o li abi ọmọse ni ọ nònò ugbhe-ema. ⁴⁶ Ini ọ me oni o lo mu ęloe, ọ je apfę ya ri emini ọ mhọli nya dę, ọ dę ọli.

Okhe irokhokho oyi aga

⁴⁷ “Eri omhesę ni Eshinegba mhọli shi agbọ oyi egbọ o gbo li abi aga ni egbifele e pfi lo okę onięmhi ni o khishi, e muno ifele ọdoda. ⁴⁸ Abi oni aga o rọ vọ, e ti ọli ngale egele. Ighọ, e shito e sanọ ifele eni e khi egbegbewę ọ kulo ughughu, e tsua eni ęa ti kua. ⁴⁹ Ighọ o ya li ogbele ni o kpe ukhokho. Ięni eyi Eshinegba e ya sanọ egbọ ọkholọ ifuabọ egbọ eni e pfuase lasale. ⁵⁰ E pfi egbọ ọkholọ eghọ kulo owa ere, ni e la ke vie, ę le akọ akọ.

⁵¹ “Eni ingmemhi ena nya e she lo ę esọ?” E ọli, “Ii.” ⁵² Ọọ wę, “Irarighọ, eri ọsęę ushi nya ni ọ mele ọmọ odukhokho-a, ni ọ da mie Eghiele oyi Eshinegba shi udu, ọ li abi ọgbọ ni ọ mhọli owa, ni ọ rọte elemhi owa ni ọ ri itsua shi ę rue epfue onogbọ ali onodio lasale.”

Edeli eyi iJesu e kie ọli

(iMak 6.1-6; iLuk 4.16-30)

⁵³ Abi iJesu ọ rọ zę eni okhe irokhokho ena se, Ọ lase aghọ le. ⁵⁴ Ọ nyenę egbe je ęoli oyọli. Ọ la owa ugamhi sęę, egbọ ni e suọ ọli, abọ e sha wę. E mhila, e lie, “Obo ọ te mhue ilęsingme enana, obo ọ te me ikanya ọshabọ ena a gbe?” ⁵⁵ “Ọa she khi

† 13:33 Li zę iLuk 13.20-21; iGal 5.9; Igbae 18.6 ‡ 13:35 Li zę Iwolo 78.2

omi ikapita na? Oa khi iMeli o khi inyoli, iJemhisi ali iJosefu ali iSamọ ali iJudasi ẹa she khi inyoghuo ọli? ⁵⁶Ena ẹa khi inyoghuo ọli eni ikpotso ni e ga nu awa la ana ena? Mhie, Obo o te me enana nya?" ⁵⁷Irarigho, o ri elemhi bi we. §

Igho iJesu oo we, "Aa me ashini aa la mu ekpe na omekeguele, se ni apfe oyoli ali unuekpe oyoli tse aa la mu ekpe na li."

⁵⁸Itobo khi ẹa mhuẹ irudunga, ọa la agho gbe ikanya onyaloa ni e bu.

14

Eghuli oyi iJoni Oni oo batazi
(iMak 6.14-29; iLuk 9.7-9)

¹Egheghe agho, Erodu oghie eke iGalili o suo eko iJesu. ²O gueye eni e ga li, oo, "iJoni Oni oo batazi na, ni o nyene egbe bhale agbo. Loli o ze ni o ro ligho mholi afu ro o gbe ikanya onyaloa enana."

³Irari khi Erodu o ke kpe ghie ya mu iJoni. Oo, a ri iweghe ge ọli, a mu ọli pfilo owa ighumha shi itobo ingme oyi Erodiasi ughue iFilipu inyoghuo oni Erodu. ⁴Eri iJoni o ke gueye Erodu khi ushi oyi egbo iJu ọa lama shi o ni o ro rue ughue inyoghuo ọli iFilipu shi. *† ⁵Oni egheghe Erodu o nono ni loli gbe iJoni-a shi oni ingme, ama ulishi oyi egbo iJu oo mu ọli irari khi o lese khi egbo kpa e lese khi omekeguele iJoni o khi.

⁶Ama, ele ni Erodu o ghele shi ogbele ni a ro bia li, omi Erodiasi o gbe ishimhi khasẹ we ni o ri egbe mu oni Erodu dose. ⁷O ri oni Erodu romhi ishe, o neta omose gueye oni omueshi khi loli ya ri emiemini o mhila lue na li. ⁸Igho inyoli o ya sese oni omueshi, o ka gueye itali o khi iJoni ukhomhi shi ukpeko na lue.

⁹Abi o ro ngme ọli ghọ, egbe pfo oni oghie-a. Ama irari ishe ni o romhi ali apfoli ni e nu ọli shito, oo a ri emini o mhila na li. ¹⁰Igho o ghie ya khi iJoni ukhomhi o elemhi owa ighumha. ¹¹A khi oni ukhomhi shi ukpeko a ri ọli na oni omueshi, oni omueshi o tsua li ghi inyoli. ¹²Eniye odukhokho eyi iJoni e bhale ya tsua ekuli oyoli ro ya to. E vu ya gueye iJesu.

Ijesu o ri eminale na egbo agbele ishe le
(iMak 6.30-44; iLuk 9.10-17; iJon 6.1-14)

¹³Abi iJesu o ro suo emini a me, o fiẹ agho lase. O lo oko-okẹ oniemi je asha ni o da-ya ya shito. Abi eni egbo e ro suo ona e ri awe kia le deba li. ¹⁴Abi iJesu o rote oni oko-okẹ oniemi fiẹ lase, ni o ro me eni ebubu egbo egho, elemhi we e ala li, eni ẹa ze, o re we ze.

¹⁵Ogbomhi o mu eke, eniye odukhokho e bhale, ee ọli, "Waa ke ze egbo ena ke je, irari khi oola o nuata shi apfe, ni e je ifu ọli ya de emhi le."

¹⁶Ijesu oo we, "Oa ti ni e ligho vu tse, a nono eminale na we le."

¹⁷Eẹ iJesu, "Ibuledi ishe ali ifele ava e khi emini awa lese mhuẹ shi ana."

¹⁸Ijesu oo we, "A rue we bhale ghi mhe ghue." ¹⁹Oo, ogbogbo o shito ukhomhi ebuli. O rue eni ifele ava ali ibuledi ishe egho, o tsua we idane o ri ikphemhi na Eshinegba. O kholo eni ibuledi-a, o re we na eniye odukhokho eyoli. Eni eniye odukhokho eyoli e kemhi we na we. ²⁰Ogbogbo o le, o khue, e kpole. Igho eniye odukhokho eyoli e sanọ eni e kpole vo ighughu igbeva tsululu. ²¹Emose agbele ishe (5,0000) e le eni eminale, ini aa leli ikpotso ali eniye ma o.

Ijesu o la ukhomhi oke kia
(iMak 6.45-52; iJon 6.15-21)

²²Aghoaghọ iJesu o gueye eniye odukhokho eyoli e lo oko-okẹ da je ukiẹkie okẹ obini o kpole, o gueye eni ebubu egbo, ogbogbo o ke je. ²³O vese eni egbo kua se, o je ukhomhi ute ya so iromhi. Ogbomhi o mu eke, iJesu lolighuo o kie la oobo. ²⁴Egheghe ni a ngme ena, oni oko-okẹ o she rote eke lo oni okẹ kia nuata. Igho akpekpeli oniemi oo zughuse oni okẹ, ni o tsua oni oko-okẹ ya nga ya tiemhi.

²⁵Ele uzogbe neni ogbe o gbe-a, iJesu bhale deba we, o la oni ukhomhi okẹ e kia.

²⁶Abi eni eniye odukhokho e ro me ọli khi o la ukhomhi oni okẹ e kia, e yila. E tse, e lie, "Ayemhe olimi lo!"

²⁷Ijesu o nyanya nu we ngme, oo, "A mholi udu, mhemhe lo, a khi ke na ulishi."

§ 13:57 Li ze iJon 4.44 * 14:4 Li ze iLev 18.16; 20.21 † 14:4 Li ze iLuk 3.19-20

²⁸ IPita ọọ, “Ọnọmhuẹ ini yeye lọ igesikia, wẹẹ mhe mhi bhale debe oni ukhomhi oke.” ²⁹ IJesu ọọ li, “Bhale.” Igho iPita ọ fiẹ oni oko-okẹ lasele, ọọ kia ukhomhi oke, ọọ lẹ deba iJesu. ³⁰ Ama abi ọ ke rọ mẹ abi oni ukpokpomhi akpekpeli o li pfiolo, ulishi o mu ọli, ọọ tiemhi elemhi oni oke. Ọ tsesẹ, ọọ, “Ọnọmhuẹ tsumhi mhe!”

³¹ Igho iJesu ọ nise obọ-a ọ mu ọli. Ọọ li, “Elo o zẹ ni irudunga oye o rọ na she. Elo o zẹ ni u rọ mhuẹ akhokhomhe?”

³² Igho e ga ya lọ elemhi oni oko-okẹ, oni akpekpeli o pfomhe. ³³ Igho eniye odukhokho eyoli e nyese ukhomhi na li eẹ ọli, “Igesikia lọ khi, Omi Eshinegba u khi.”

IJesu ọ la iGenesareti ri oni ọọ ghua ze (iMak 6.53-56)

³⁴ Abi e ke rọ da oni oke ni o khishi, e bhale eke iGenesareti. ³⁵ Abi egbọ ni e la oni eke e rọ lese khi iJesu lọ, e ghie ghi egbọ ni e la ẹoli i kia gasẹ oni ẹoli nya. Egbọ e tsua egbọ eyewe nya ni eẹ ghua ghi ọli. ³⁶ E lema li ọ kpekpe ọ lese zẹ ni eni e ghua e ri obọ ti esọ awulu ni ọ sọ. Egbọ nya ni e ri obọ ti ọli, e ze.

15

Osese ipfuase na ekelemhi (iMak 7.1-13)

¹ Igho egbọ iFarisi ali esese Ishi eyi iMosisi eghuo e te iJerusalemu bhale ya mhila iJesu, eẹ, ² “Elo o zẹ khi eniye odukhokho eye ẹa ya ri osese ni ititawa e rọ shi eke gbe akanya? Ẹa ya kpe abọ-a neni e le eminale!”

³ IJesu ọọ wẹ, “Elo o zẹ ni a rọ ri itobọ ushi oyeẹ gbe ushi oyi Eshinegba-a? ⁴ Irari khi Eshinegba ọọ liẹ, ‘Ogbọ ọ ke ri ekpe na itali ali inyoli,’ ali khi, ‘Onini ọ da ku itse na itali okekhi inyoli ne, a gbe ọli-a.’* ⁵ Ama abi eẹ a ke ngme khi, ini ogbọ ọ mholi ikpagho ni ọ kha rọ na itali okekhi inyoli, ni ọ ke rọ liẹ khi eni ikpagho egho khi loli mu udu pfi, khi Eshinegba loli ke ri eni ikpagho ya na. ⁶ Khi ọ guẹ kia ini ọa ke riẹ ri ikpagho na itali ali inyoli. Ina a li ri ẹloe e gbe ushi oyi Eshinegba ni a ba mẹ asha ke deba osese oye e. ⁷ Eẹ e ri ugamhi ku alo! Azaya

Omekeguele ọ kpe lina ngme ọli shi e egbe ni ọ rẹ,

⁸ “Eni egbọ ena, unu e rọ mu ekpe e na mhe, ama udu oyewe o nuata shi mhe ọ.

⁹ Afue e mema ga mhe, irari khi osese oyi egbọ eẹ sese egbọ, abine khi ishi eyemhe lo.”†

Emini e ri ogbọ ọọ khi oni ọa pfuase (iMak 7.14-23)

¹⁰ IJesu ọ lu egbọ ni e legba, ọọ wẹ, “A ri esọ shi mhe eke, ni a mhuẹ ilisingme. ¹¹ Ọa khi emini ogbọ ọ rọte unu le tiemhi elemhi e rọli e khi oni ọa pfuase, ama emini e te ọli unu ya fiẹ e ri ogbọ khi oni ọa pfuase.”

¹² Igho eniye odukhokho eyoli e bhale deba li e mhila li, eẹ ọli, “U li lese khi ingmemhi ni u ngme amo khi, o ri elemhi e bi egbọ iFarisi?”

¹³ IJesu ọọ wẹ, “Qara ni Itamhe na iloghie ọa da rọ kọ ne, a ya vu ọli eke-a.” ¹⁴ A khi zẹ ni ingme oyewe o nase e udu. Ezalo ni eri ezalo e kia e khi. Ini ozalo ọ mu ozalo onabi loli obọ rọ ọ kia, eri wewe ava e ga de ya pfilo ateke.‡

¹⁵ IPita ọọ iJesu, “Gueye anye abi oni okhe irokhokho ena e ngme.”

¹⁶ IJesu ọọ wẹ “Aa kie lese emini mhia ngme?” ¹⁷ A lese khi emini o da te unu ya tiemhi elemhi khi eri a ne ọli e kua? ¹⁸ Ama emini o da te unu lasele ne, elemhi udu o te lasele. Ena e khi emini e dobe ri ogbọ ọ khi oni ọa pfuase.§ ¹⁹ Irari khi elemhi udu isamhi ebe e te e lasele. Usamhi abi a lie gbe ugbeli, ali abi a lie kia okia, abi lie do ighiatọ ni a rọ na eta ali iku itsebọ ali iyese ogbọ-a, ali ni a rọ ọ pfi otsese egbhue.* ²⁰ Emhi enana e ri ogbọ ọ khi oni ọa pfuase. Ama ini ogbọ ọ le eminale ni ọa rọ kpe abọ, ọa ri ogbọ khi oni ọa pfuase.

Irudunga oyi okpotso ongi iKena (iMak 7.24-30)

²¹ IJesu ọ te agho vu, ọ bhale eke iTai ali iSidoni. ²² Okpotso ongi iKena ni ọ la ukiekie eke ogho ọ bhale deba iJesu ọ lema li, ọọ li, “Ọnọmhuẹ Omi iDefidi kpekpe mholi ilelemhi na mhe. Omimhe ni omueshi ọ

* **15:4** Li zẹ Okiali 20.12; 21.17; iLev 20.9; iDeut 5.16 † **15:9** Li zẹ Aza 29.13 ‡ **15:14** Li zẹ iLuk 6.39 § **15:18** Li zẹ iMat 12.34 * **15:19** Li zẹ iGal 5.19-21; 1 iKori 6.9-10; iRom 14.14

mhuẹ ayemhẹ ọkphaghie. Oo ze mu ọli gba memena.”

²³ Ama iJesu ọa sọ ọli ọ. Eniyẹ odukhokho eyi iJesu, ẹ iJesu ọ khu ọni ọkpotso khi ọọ kpe okeke deba ewe.

²⁴ IJesu ọọ wẹ, “Isumha eyi iZireni ni e waa, a ghie mhe ghi tse.”

²⁵ Ọni ọkpotso ọ suọ ona, ọ bhale ya de wugha odalo oyi iJesu, ọọ li, “Ọnọmhuẹ kpekpẹ kpaghie mhe obo.”

²⁶ IJesu ọọ li, “Ọa ti ni a rue eminale oyi eniyẹ pfi ghi ewa.”

²⁷ Ọni ọkpotso ọọ, “Igho lo gueguegue, Ọnọmhuẹ. Ama ewa ẹẹ le eminale ni o rote ukhomhi itebu oyi ọni ọ mhọli wẹ de kua eke.”

²⁸ IJesu ọọ ọni ọkpotso, “Egbegbo u mhuẹ irudunga, a ya ri emini u nono ne.” Aghoaghọ omi ọli ọ ze.

²⁹ IJesu ọ te agho vu, ọ rote okẹ oniemi iGalili le. Ọ nga ukhomhi ute ya shito. ³⁰ Ebubu egbo e bhale deba li agho, e tsua egbo ni e guoghọ awe-a, ali eni e ze alo ali eni e le eso, ali eni e ki shi, ali ingmenu ali ebubu egbo ni e mhuẹ ighuamhi ododa bhale ya shi ufuẹge oyi iJesu. Ọ ri wewe nya ze. ³¹ Abọ e sha egbo abi e ro me khi ingmenu ee ngme, egbo ni e guoghọ a, e vule kia, eni e ze alo e me eke, igho, ee kuẹghie Eshinegba oyi iZireni.

IJesu ọ ri eminale na egbo agbele ene le (iMak 8.1-10)

³² IJesu ọ lu eniyẹ odukhokho eyoli, ọọ wẹ, “Elemhi egbo ena e ga lala mhe irari khi ele-ese na ni e te nu mhe la akana. E a me eminale le. Mhi aa nono ni mhi gueye wẹ e ri elemhi ofue ke je, ini ubi o khi rue wẹ shi ode.”

³³ Eniyẹ odukhokho eyoli e mhila li, “Obo a te ya me eminale ni ebubu egbo ena e ya le ifu oyemi ni awa la ena?”

³⁴ IJesu ọ mhila wẹ, “Ibulẹdi ingme a mhọli shi agho?”

Ẹ ọli “Iruli ishilua ali ikuku ifele.”

³⁵ Igho iJesu ọọ eni egbo e shito ekekhe. ³⁶ Igho ọ rue eni ibulẹdi egho ali eni ifele ọ kphemhi na Eshinegba shi ọ. Ọ khi wẹ a, ọ rewe na eniyẹ odukhokho eyoli e kemhi

wẹ na eni egbo. ³⁷ Ogbokpa ọ le, ọ khue. Eniyẹ odukhokho eyoli e sanọ eni e le kpole shi ighughu ishilua e vọ tsuulu. ³⁸ Emose agbele ene 4,000 e le eni eminale. Ini ogbo ọa leli ikpotso ali eniyẹ ma ọ. ³⁹ IJesu ọ vese eni ebubu egbo kua se, ọ lo oko-okẹ oniemi je ukiekie eke iMagidaleni.

16

E mhila iJesu ọ ri oḣele khase ewe (iMak 8.11-13; iLuk 12.54-56)

¹ Egbo iFarisi ali iSadusi eghuo e bhale deba iJesu e ya mu ọli fe. E mhila li ọ ri oḣele ni o te iloghie bhale khase wẹ.* ² IJesu ọọ wẹ, “Ini ogbomi ọọ mu eke, a guele khi, ‘Ogbe-namo o ma ti irari khi idane o yile-a.’ ³ Ele uzogbe, a guele khi, ‘Ame o ya rue amo irari khi idane ọọ yile, o gbo bishi-a.’ A gue bino irarogbe guele abi ogbe o ya li, ama aa dobe ẹ guele emini eghẹghẹ ni a la memena o ngme. ⁴ Eẹ egbo ebe na agbhotu ona ni aa ri igesikia ga Eshinegba! A mhila mhe oḣele? Aa ya ri okhoghuo khase ẹ, se ni onayi iJona omekeguele.”†

Igho iJesu ọ pfi wẹ shi agho vu.

Oyese oyi egbo iFarisi ali iSadusi (iMak 8.14-21)

⁵ Abi eniyẹ odukhokho eyoli e ro da oni okẹ oniemi ni o khi shi je egele ukiekie obini o kpole se, e sato khi wewe ẹa yelege tsua ibuleḣi. ⁶ IJesu ọọ wẹ a mhuẹ egbhe ẹ shi angeli oyi egbo iFarisi ali iSadusi ni o li abi afuma oyi oyese.‡

⁷ Eni eniyẹ odukhokho e nu egbewe ngme ọli khi itobo khi wewe ẹa tsua ibuleḣi bhale iJesu ọ ro ngme ona.

⁸ IJesu ọ suọ emini e ngme, ọọ wẹ, “Eni ẹa mhọli irudunga ena, elo o ze ni a ro gue ezọ eminale? ⁹ Aa kie lese ingme? Aa sato abi mhi ro kemhi ibuleḣi ishe na egbo agbele ishe, ighughu ingme a sanọ eni e le kpole vọ?§ ¹⁰ Ali ibuleḣi ishilua ni mhi ro na egbo agbele ene le, ighughu ingme a sanọ eni e le kpole vọ?¶ ¹¹ Elo o ze khi aa kie lese khi ọa khi ingme ibuleḣi mhi nu ẹ gue? Ama, mhi ẹ a mu egbe ẹ shi oyese oyi egbo iFarisi ali iSadusi ni o li abi ifuma.” ¹² Lọli eniyẹ

* 16:1 Li ze iMat 12.38; iLuk 11.16 † 16:4 Li ze iMat 12.39; iLuk 11.29 ‡ 16:6 Li ze iLuk 12.1 § 16:9 Li ze iMat 14.17-21 * 16:10 Li ze iMat 15.34-38

odukhokho eyoli e rọ tigbe lẹsẹ khi, ọa khi ingme ifuma ni a rọ nye ibuledi ọ nu wẹ ngme ẹ shi, ama ingme osesẹ ẹgbhọli oyi ẹgbọ iFarisi ali iSadusi ọọ ngme.

*IPita ọ guele oni iJesu ọ khi
(iMak 8.27-30; iLuk 9.18-21)*

¹³ Abi iJesu ọ rọ bhale ekẹ iSizeria iFilipi, ọ mhila eniye odukhokho eyoli, ọọ wẹ, “Oghuo ẹgbọ e famhi ẹ liẹ khi Omi Ogbọ ọ khi?”

¹⁴ Eẹ iJesu, “Eri ẹgbọ eghuo ẹ khi iJoni Oni ọọ batazi ẹgbọ u khi, eghuo ẹ lu ẹ, Elaja, eghuo ọ ẹ khi, iJeremaya u khi, eghuo ẹ khi, ọọghuo emekeguele u khi.”†

¹⁵ IJesu ọọ wẹ, “Eẹ oye ẹ, oghuo ẹ khi mhi khi?”

¹⁶ ISamọ iPita ọ rọ ọli, “Yeyẹ u khi oni iKirisiti Omi Ẹshinegba ni ọ la ọ.”‡

¹⁷ IJesu ọọ li, “Oni a khi vose na u khi, iSamọ omi iJona. Oa khi ọgbọ ọ ri igesikia ona khasẹ ẹ, obọ oyi Itamhẹ na iloghie o te bhale. ¹⁸ Mhi gueye, yeyẹ iPita, (ni u khi ẹche). Oni ungmehi ni u ngme ena mhi ya ma Igbaa oyemhẹ ni e mie mhẹ suọ nga, ekpabọ oyi eghuli ọa dobe ya mu ọli ọ le.

¹⁹ Mhi ya rue okpe oyi eghiele oyi Ẹshinegba ne, emiemini u waa da lama shi elemhi agbọ ona ne, Ẹshinegba ọa ya li lama shi ọ obini iloghie, emini u da lama shi elemhi agbọ ona ne, ọ ya lama shi ọ obini iloghie.”§

²⁰ IJesu ọ gueye eniye odukhokho eyoli e khi gueye ẹgbọ khi loli khi oni iKirisiti.

*IJesu ọ gue ingme eghuli oyoli le shi ekẹ
(iMak 8.31-9.1; iLuk 9.22-27)*

²¹ Rote ẹghẹghẹ aghọ vu iJesu ọ te gueye eniye odukhokho eyoli, ọọ, liẹ, “Mhi mema ya je ekẹ iJerusalemu ni mhi la ya me osoli ebubu abọ eyi eni egbhali ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esesẹ Ishi eyi iMosisi. A mema ya gbe mhẹ-a, ama ẹlẹ nuzi-esẹ a ya guise mhẹ le bhale agbọ.”

²² Ighọ iPita ọ lu ọli fiẹ je olase ọ liẹ ọli ọ khi ke gbo ngme ghọ, “Ẹshinegba ọ bighi ọli ku a, oghọ ọa ya tse shi ẹ egbe!”

²³ IJesu ọ mu egbe pfi ọọ iPita, “Vu mhẹ ana, ọkphaghie! Ozuode u khi shi mhẹ ọ,

irari khi waa ya sa isamhi ni e rote obọ oyi Ẹshinegba bhale, ama usamhi oyi agbọ.”

²⁴ Ighọ iJesu ọ gueye eniye odukhokho eyoli, ọọ wẹ, “Ini ọgbọ ọ da nono ni loli deba mhẹ ne ọ mema ya kie egbọli ọ tsua apfida oyoli ọọ deba mhẹ.* ²⁵ Irari khi ọgbọ ni ọ da dua ni loli tsumhi ayemhẹ oyoli ne, agbọ onabi oyi Ẹshinegba o ya de ọli obọ-a, ama ọgbọ ni ọ da ri itobọ oyemhẹ rue ayemhẹ oyoli pfi-a ne, ọ ya tsumhi ọli.† ²⁶ Ighe eleli ni ọgbọ ọ ya me ini ọ le ugu agbọ ona nya, ni ayemhẹ oyoli o rọ de ọli obọ-a? Abi khi elọ ọgbọ ọ dobe rọ ya fali ota rọ to ayemhẹ oyoli. ²⁷ Irari khi Omi Ogbọ ọ ya bhale elemhi ufumhi oyi Ẹshinegba loli ali igeni eyoli, ẹghẹghẹ aghọ ọ ya ri eleli na ọgbọgbọ abi ọ li gbe.‡ ²⁸ Mhi gueye ẹ khi ẹgbọ eghuo e la ana memena ni ẹa ya ghu ne, ni e rọ ya me khi Omi Ogbọ ọọ bhale abi oghie.”

17

*Imamachi oyi iJesu
(iMak 9.2-13; iLuk 9.28-36)*

¹ Ogbele-esesa o dose se, iJesu ọ rue iPita ali iJemhisi ali iJoni ikhi inyoghuo iJemhisi, weweghuo kpe e ya nga ukhomhi ute ni o yagha. ² Ọ la aghọ mu mela-a ukpeloe wẹ. Alo eyoli e ge abi ovọ, itsua ni ọ sọ e ge abi ákpá. ³ O li denẹ, ghe khe, e me khi iMosisi ali Elaja khi e nu iJesu ẹ ngme.

⁴ Ighọ iPita ọọ iJesu, “Onomhue, o ma gue ti khi anye la ana! Ini o ghole ẹ, mhi ya to okhoro esẹ, oghuo ọ o khi o ye, olese ọ o khi oyi iMosisi, onokpọle o khi oyi Elaja.”

⁵ Abi ọ kie li ngme, ighọ otughunu ni o ge nyanyanya o bhale ya khukhu wẹ-a. E suọ khi uruli o rote oni otughunu liẹ, “Omimhẹ ni mhi nono ingme oyoli na, ni ọ ri egbe ẹ mu mhẹ. A suọ emini ọ gueye ẹ.”*†

⁶ Abi eni eniye odukhokho e rọ suọ ona, e de yeshi ta alo rughu, ulishi oo mu wẹ.

⁷ Ighọ iJesu ọ bhale ya ri obọ ti wẹ, ọọ wẹ, “A vule, a khi ke ze ni ulishi o mu ẹ.” ⁸ Abi e ke rọ yase alo ekẹ, ẹa ke me ọgbọkhoghuo aghọ se ni iJesu lighuo kpe.

† 16:14 Li ze iMat 14.1-2; iMak 6.14-15; iLuk 9.7-8 ‡ 16:16 Li ze iJon 6.68-69 § 16:19 Li ze iMat 18.18; iJon 20.23

* 16:24 Li ze iMat 10.38; iLuk 14.27 † 16:25 Li ze iMat 10.39; iLuk 17.33; iJon 12.25 ‡ 16:27 Li ze iMat 25.31;

Iwolo 62.12; iRom 2.6 * 17:5 Li ze Igbae 22.2; iDeut 18.15; Iwolo 2.7; Aza 42.1; iMat 3.17; 12.18; iMak 1.11; iLuk 3.22

† 17:5 Li ze 2 iPit 1.17-18

⁹ Abi e rọ tiemhi oni ute le, iJesu ọ tse agua ye we, ọọ. “A khi gueye ọgbokhoghuo emini a me, ini aa li rọte eghuli guise Omi Ogbọ le.”

¹⁰ Eni eniye odukhokho eyọli e mhila li, ee, “Elo o ze khi esese Ishi eyi iMosisi e lie khi Elaja ọ mema kpe ya bhale?”†

¹¹ IJesu ọọ we, “Elaja ọ mema kpe ya te ode bhale ya mu egbe emhikpa shi eke. ¹² Ama mhi gue e ye e khi Elaja ọ she bhale ama egbo ẹa lama khi loli ọ khi, e li ọli abi o ghole we. Igho e ya li na Omi Ogbọ osoli.”§ ¹³ Igho eniye odukhokho eyọli e tigbe lese khi ingme oyi iJoni Oni ọọ batazi egbo ọọ ngme.

Ijesu ọ ri omọ ze (iMak 9.14-29; iLuk 9.37-43a)

¹⁴ Abi e rọ nyene egbe bhale deba eni ebubu egbo, omose oghuo ọ bhale ya wugha odalo oyi iJesu. ¹⁵ Ọọ, “Onomhue, kpekpe le elemhi omi mhe ni ọ mhue ughuamhi ni ọ mu ogbọ pfi gbe. O ma nase ọli gba. Isheghuo o mu ọli e pfilo erali, isheghuo ọ de pfilo oke. ¹⁶ Eri mhi rue ọli ghi eniye odukhokho eye, ẹa dobe roli ze.”

¹⁷ IJesu ọọ, “Ashi mhi beshi ri abo mu udu na e ya ramhi, ee egbo ni ẹa mhue irudunga ali iwali egbo, ẹle ingme mhi ke beshi ri abo mu udu na e ya ramhi? A rue oni omọ ghi mhe ana.” ¹⁸ Igho iJesu ọ mhesa na oni ayemhe okphaghiye ogho, o te ọli egbe fie ya lase, oni omọ ọ ze aghoaghọ.

¹⁹ Igho eniye odukhokho e bhale deba iJesu abi o rọ kpe lolighuo le, e mhila li, ee ọli. “Elo o fe ze khi anye ẹa dobe khu oni ayemhe okphaghiye ya lase?”

²⁰ IJesu ọọ we, “Itobo khi irudunga oye e oo she lo. Mhi gueye e khi ini a mhue irudunga ni o she abi ukpamhi ọara imositadi, a ya dobe gueye ute ona, ee ọli, ‘Vu ana lasele je oobo.’ O ligho ne abi u ngme. Aa me emini ọa ya ze e ke li.” ²¹ [Ama ode ni a te dobe khu ayemhe obe onana fie lase khi, ode iromhi isoso ali azumhi ipfipfi.]*

Ijesu ọ gbo gue ingme eghuli oyọli le shi eke

(iMak 9.30-32; iLuk 9.43b-45)

²² Abi eniye odukhokho eyọli e rọ bhale iGalili, iJesu ọọ we, “Eghẹghẹ o she ramhi ni a rọ ya ri Omi Ogbọ na egbo de. ²³ E ya gbe ọli-a, ama ẹlenuzi-ese a ya guise ọli le bhale agbo.” Oni ungmehi o ri egbe pfo we-a.

E mhila ijesu oga oyi Owa ugamhi

²⁴ Abi iJesu ali eniye odukhokho eyọli e rọ nyene egbe jele iKapanomu, emionoga na Owa oyi Eshinegba e bhale deba iPita, e mhila li, “Osese oyee ọ li fe ze oga oyi Owa oyi Eshinegba?”†

²⁵ IPita ọọ we, “Ee.”

Abi iPita ọ rọ lo elemhi owa le ya mhila iJesu, iJesu ọ kpe ngme. Ọọ, “ISamọ, eghuo u fe sa khi enighie ena agbo ona e famhie mie oga? Emọ-ekẹ abi epfese?”

²⁶ IPita ọọ, “Epfese.”

Ijesu ọ li, “O ti sho! Ogho o rokhase khi omọ eke ọa khi oni ọọ ze oga.” ²⁷ “Ama ini awa khi lue na we, je oke ya pfi ugba oye pfilo. Afele ni u tode ya mu, khueghie ọli unu-a, u ya me ọli ukpagho unu rue. Rue ọli ni u roli ya ze oni oga oyemhe ali oyee.”

18

Oghuo ọ fune shi Eghiele oyi Eshinegba (iMak 9.33-37; iLuk 9.46-48)

¹ Eghẹghẹ agho, eni eniye odukhokho e bhale deba iJesu, e mhila li, “Oghuo ọ fe fune shi Eghiele oyi Eshinegba?”* ² Igho iJesu ọ lu ukuku omọ bhale migha we odalo. ³ Ọọ we, “Abi o li mhi li gue ọli e ye e, khi, ini aa li mu pfi ni a li abi ikuku eniye, aa ya lo Eghiele oyi Eshinegba.† ⁴ Ogbọ ni ọ ga fune shi Eghiele oyi Eshinegba khi, oni ọ ri egbọli tiemhile abi ukuku omọ onana.

⁵ “Onini ọ da ri irari eva oyemhe mie omọ onana ne, mhemhe ọ mie. ⁶ Ama ini ogbokhoghuo ọ yese enana ni e mie mhe suo pfido, ini a bie mu iko zu ogbọ oghogho uruli tsua pfilo elemhi oke oniemi, o ti ne.

⁷ “O maa kholo mu egbo ni e yese egbo ọ lamhe. Ogbọ ọa dobe ya na pfue imufe oyi olamhe. Ama o ma kholo egbo ni e ze khi a

† 17:10 Li ze iMala 4.5 § 17:12 Li ze iMat 11.14 * 17:21 Li ze iMat 21.21; iMak 11.23; 1 iKori 13.2 † 17:24 Li ze Okiali 30.13; 38.26 * 18:1 Li ze iLuk 22.24 † 18:3 Li ze iMak 10.15; iLuk 18.17; 1 iPit 2.2

mẹ eni imufe eghoghọ egbe. ⁸ Ini obọ oye, okekhi owe oye, o ze ni u lamhe, khi oli pfi-a. Irari khi o ti ne ini ogbo o khi okhomhi ya lo agbo na agboagbo, ni abo ali awe e gba pfo nali ya lo owa ere.† ⁹ Ini o khia khi eloe oye o ze e lamhe, vuonyo li pfi-a. O ti ne u ri ukpeloe oghuo ya lo iloghie, ni alo e ro gba ne, pfi e ya lo ilimhi irierie. §

Okhe irokhokho oyi osumha ni o wa (iLuk 15.3-7)

¹⁰ “A khi ze ni a ri eloe gbe eni ea mu eloe enana, irari khi eri igeni eyewe na iloghie e migha odalo oyi Itamhe egheghekpa. ¹¹ [Eri mhemhe Omi Ogbo mhi bhale ya tsumhi eni e wa-a.]

¹² “Se a sa shi o? Ini ogbo o mhu e isumha egbhueshe ni oghuo o, o ro wa-a. Oa khi eri o ya ze oghuo oa la egbhueshe egho obo, o ya nono oghuo ni o wa a egho? ¹³ Ini o me oli, mhi gue e ye e khi egbe e ya mu oli shi oghuo ogho dose oghuo oa la egbhueshe enekpole ni ea waa. ¹⁴ Igho Ita e na iloghie oa li nono eni ea mu eloe enana ni e wa-a.

Inyoghuo e ni o pfido ne

¹⁵ “Ini inyoghuo e o lue ne, le deba li ka gueye oli emini o li. Ama ze ni o khi ye ye ali lolighuo kpe. Ini o ri esọ shi e eke, u she gbo sheshe oli shi ode.* ¹⁶ Ama ini oa ri esọ shi e eke, lu ogbo oghuo abi ava elese, egheghe agho ni e khi otsele abi Ebe-no-pfuase o ngme.† ¹⁷ Ini oa ri esọ shi e o, le ya gue eni ingme nya ye ena igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo. Ini oa gbo da ri esọ shi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo o ne, a ti kia nali. A rue oli shi ogbo ni oa miesuo ali omionoga ogbo okholo.

¹⁸ “Abi o li mhi li gue oli e ye e khi emiemini aa da lama shi oni agbo ona ne, aa ya li lama shi o na e obini iloghie. Ali khi emiemini a da lama shi agbo ona ne, a ya lama shi o na e obini iloghie. ‡

¹⁹ “Mhi gbo gueye e khi ini ee otuava a da lama shi emhikhoghuo agbo ona ni a ro so iromhi shi o ne, Itamhe ni o la iloghie o ya riele oli na e. ²⁰ Irari khi asha ni egbo ava o

khi aase e da lona kugbe irari eva oyemhe ne, mhi nu we la agho.”

Okhe irokhokho oni oa ya gbe kua na ogbo

²¹ IPita o bhale deba iJesu, o mhila li, “Iti-ingme inyoghuo-mhe o fe ya lue na mhe ramhi ni mhi ro ya gbe kua nali? Iti ishilua?”

²² IJesu oo li, “Iye, oa khi iti ishilua tse, ama iti egbhueshe ali igbe asha ishilua. §*

²³ “Irari khi eri Eghiele oyi Eshinegba o li abi oghie oghuo ni oo eni ee ga eyoli e bhale ya rokhase lue abi e li gbe akanya. ²⁴ Abi o ro ghọ bino na we abi e li gbe na li, a rue omose oghuo ni o lo oli ekpa idududu bhale. ²⁵ Abi oni omose oa ro dobe fali eni ikpagho, oni oghie oo e mu oli ali ughue oli ali imi oli ya de ni o ro fali eni ota.

²⁶ “Oni oo ga ogho o de ya wugha odalo oyi oni oghie, oo li, ‘Kpekpe, rabomudu na mhe, mhi ya fali e eni ikpagho nya.’ ²⁷ Igho oni oghie o ya mhu e isomhelemhi na li, o gbe eni ota kua na li, o ze oli vu.

²⁸ “Ama abi oni oo ga o ro fie lase, o me oni oo ga nabi loli ni o lo oli ikuku ikpagho. Igho, o khi awulu shi oli uruli, oo li, ‘Fali mhe ota ni u lo mhe!’

²⁹ “Onuzava oyoli ogho, o de ya wugha, oo lema li, oo li, ‘Kpekpe rabomudu na mhe, mhi ya fali e.’

³⁰ “Ama oa lama na li. Oo a mu oli ya shi owa ighumha ya ramhi ni o ro ya fali eni ota. ³¹ Abi eni ee ga enekpole e ro me emini o li, elemhi ee bi we. E le ya gue eni ingme nya ye oni oghie ogho.

³² “Igho oni oghie o ghie ya lu oni oo ga ogho, oo li, ‘Ye ye oni oo ga ona okholo ona, mhemhe mhi gbe ikpokpomhi ikpagho ni u lo mhe kua ne irari khi u lema mhe, ³³ waa khi oni o kha li mhu e isomhelemhi na onuzi-ava oye abi mhi mhu e isomhelemhi ne?’ ³⁴ Igho elemhi e bi oni oghie, o mu oli ya shi owa ighumha ni a nali osue ya ramhi ni o ro ya fali eni ota ni o lo nya.

³⁵ “Ina Itamhe na iloghie o li ya li e ini aa rote ekelemhi udu gbekua na inyoghuo e.”

† 18:8 Li ze iMat 5.30 § 18:9 Li ze iMat 5.29 * 18:15 Li ze iLuk 17.3 † 18:16 Li ze iDeut 19.15 ‡ 18:18 Li ze iMat 16.19; iJon 20.23 § 18:22 Li ze Igbae 4.24 * 18:22 Li ze iLuk 17.3-4

19

Ipfa-ughue-a
(iMak 10.1-12)

¹ Abi iJesu o ro ngme se, o te eke iGalili vu je eke iJudia ukiekie oke iJodani, ² Ebubu egbo e ve deba li. O rewe la agho ze.

³ Egbo iFarisi eghuo e bhale ya mu oli fe ni e ba me asha mu ingme ma li obo. E mhila li, "Ushi oyawa o fe lama shi o omose o ri itobo emhikhoghuo khu ughue oli?"

⁴ IJesu o mhila we, "Aa ze abi Ebe-nopfuase o ngme khi eri Eshinegba ni o ma egbo te igbaekele, o ma egbo omose ali okpotso?" ⁵ Eshinegba o gbolo e, "Itobo ona omose o ya ze itali ali inyoli obo, o to ma ughue-oli o, wewe ava e mele ogbo oghuo-a." ⁶ Eghenge agho ea ke khi ava ama oghuo. Itobo ona, emini Eshinegba o she to ma, ogbo khi vase oli-a."†

⁷ Eni egbo iFarisi e mhila iJesu, "Elo o ze khi Ushi oyi iMosisi o lama ogbo o nya ebe ipfa-ughue-a mholi ughue oli obo, o khu oli?"‡

⁸ IJesu oo we, "Itobo khi aa gbe udu o ze ni Ushi oyi iMosisi o ro lama li na e, ama oa kpe te igbaekele ligho. ⁹ Mhi gueye e khi onini o khu ughue oli ni oa ro khi itobo okia, ni o ro ya rue okpotso olese ne, o she kia okia."§

¹⁰ Eniye odukhokho eyi iJesu ee, ini o khia khi ina o bie khi iteva omose ali ughue oli, o bie ti ne ogbo khi rue okpotso shi.

¹¹ IJesu oo we, "Oa khi ogbokpa oni osese ona o go lu, se ni eni Eshinegba o ri oni afu na e khi rue okpotso. ¹² Irari khi emhi ebubu ee ze khi ebubu egbo ea ya rue okpotso, eghuo, itobo khi igho Eshinegba o ma we, eghuo, itobo khi egbo e re we khi igho, elese e ri egbewe mele owali-a ni e me asha ga Eshinegba egbegbo. Ogbo ni o dobe ya ri egbe mie oni osese, o ri egbe mie."

Ijesu o lema na eniye enikeke
(iMak 10.13-16; iLuk 18.15-17)

¹³ Eghenge agho, egbo eghuo e wolo eniye enikeke bhale ghi iJesu ini o ri obo nga we ukhomhi, ni o so iromhi na we. Ama

eniye odukhokho eyoli ee khu we, e ti je ukhokho.

¹⁴ IJesu oo we "A ze ni ikuku eniye e bhale deba mhe, a khi ke khu we irari khi wewe enana e mholi agbo oyi Eshinegba."

¹⁵ O ri obo nga we ukhomhi se, o rote agho vu.

Ozeo ni lolo pfue
(iMak 10.17-31; iLuk 18.18-30)

¹⁶ Ozeo oghuo o bhale ya mhila iJesu, oo, "Osese onete, elo mhi fe ya li ni mhi ro ya mholi agbo onabi oyi Eshinegba?"

¹⁷ IJesu oo li, "Elo o ze ni u ro o lu mhe onete? Eshinegba lueghuo kpe o lese ti. Ini u wa nono ni u mholi agbo onabi oyoli, ri ishi eyoli gbe akanya."

¹⁸ O mhila iJesu, "Ishi eneghuo o?"*

Ijesu oo li, "Khi gbe ugbeli, khi kia okia, khi do ughiatu, khi pfi otsese egbhue mu ogbo. ¹⁹ Mu ekpe na ite ali inye, gbo ze ni, u nono ingme oyi onuzava oye abi u li nono egbe e."†

²⁰ Oni ozeo oo iJesu, "Te eke vu mhi te ri eni u ga ngme ena nya a gbe akanya, onoghuo o ke kpomhe le?"

²¹ IJesu oo li, "Ini u wa nono ni u gba pfo, le ya ri itsua ni u mholi nya de u kemhi eni ikpagho na egbo ni ea mholi, ni u mholi epfue shi obini iloghie. U tigbe bhale ke ya deba mhe kia."

²² Abi oni ozeo o ro suo ona, egbe e pfo li-a itobo khi oo pfue gba.

²³ IJesu oo eniye odukhokho eyoli, "Mhi gue oli e ye e khi, o ma munu ni egbo ni e pfue e ze ni Eshinegba o mhesa na we. ²⁴ Mhi gbo gueye e khi, ni ogbo ni o pfue o ro lo eghiele oyi Eshinegba, o ya munu dose, ni ogbo ke dua ni loli ri akphere rote ese asuge ya fie."

²⁵ Abi eniye odukhokho eyi iJesu e ro suo ona, abo e sha we, e mhila li, "Oghuo o ke dobe ya lo Eghiele oyi Eshinegba sho?"

²⁶ IJesu o bino we, oo, "Ini a ri oyi ogbo ngme, ona o ya munu, ama obo oyi Eshinegba, emhikpa o ze oli e riele."

* 19:4 Li ze Igbae 1.27; 5.2 † 19:6 Li ze Igbae 2.24 ‡ 19:7 Li ze iDeut 24.1-4; iMat 5.31 § 19:9 Li ze iMat 5.32; 1 iKori 7.10,11 * 19:18 Li ze Okiali 20.13-16; iDeut 5.17-20 † 19:19 Li ze Okiali 20.12; iDeut 5.16; iLev 19.18

²⁷ IPita ọ mhila iJesu, ọọ li, “Anye ni anye zẹ emhikpa obọ bhale deba ẹ ena, elọ anye ya mẹ ọ rue?”

²⁸ IJesu ọọ wẹ, “Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi ini Omi Ọgbọ ọ da shito ukpekhomhi ufumhi oyọli eghẹghe agbọ Onogbọ, ẹẹ ogbava ni a deba mhe a ya nu mhe shito ikpekhomhi igbeva, a mhesẹ ẹ na edeli igbeva eyi iZireni.† ²⁹ Ogbokpa ni ọ da zẹ owa oyọli obọ, okekhi inyoghuo ọli, ni ọ zẹ itali ali inyọli obọ ali inyoghuo ọli ali imiọli ali ẹpfue eyọli obọ shi itobọ oyemhe ne, ọ ya mhue ẹpfue eghoghọ asha egbhueshe, ọ gbo mhue agbọ onabi oyi Ẹshinegba. ³⁰ Ama ẹgbọ eghuo ni e ralo e ya kpukhokho eni e kpe ukhokho, e ya ralo.”§

20

Okhe irọkhokho oyi egbikanya na elemhi ogba ipfonu

¹ “Eri Eghiele oyi Ẹshinegba o li abi omose ogghuo ni ọ fiẹ lase ya wolọ ẹgbọ ẹluzogbe je ogba ipfonu oyọli ya gbe akanya. ² O lama khi lọli ya fali ogbogbọ ingme ni a mie ogbele. O rewe je ogba ẹera ipfonu oyọli ya gbe akanya.

³ “Elemhi agogo itili ẹluzogbe, ọ fiẹ lasele, ọ mẹ khi emose eghuo e migha elemhi oki ni ẹa mhue oni ẹẹ gbe. ⁴ Oọ wẹ, ‘A je ogba ẹera ipfonu oyemhe ya gbe akanya khi mhi ya fali ẹ emini o ti.’ ⁵ Ighọ e vu.

“Elemhi agogo igbeva ẹle ọguota ali agogo ese ẹle ogbomhi, ọ gbo lighọ ya wolọ emose elese. ⁶ Agogo ishe o she ramhi, ọ gbo bhale ya ẹ emose elese ni ẹa li gbe okhogghuo. O mhila wẹ, ọ wẹ, ‘Elọ o zẹ ni a rọ migha ana amo kpa pfuse eghẹghe-a, ni aa rọ gbe okhogghuo?’

⁷ “Ẹ ọli, ‘Irari khi ogbokhogghuo ọa lu anye shi akanya lọ.’

“Oọ wẹ, ‘A je ogba ipfonu oyemhe ya gbe akanya.’

⁸ “Ogbomhi o ke mu eke, oni ọ mhue ogba ogghọ, ọ lu oni ọ ri ẹgbọ ẹ gbe akanya na li, ọọ, ‘Lu eni e gbe akanya ni u fali ogbogbọ ota. O kpe rọte ẹgbọ ni e kpe ukhokho bhale fali ota ya ramhi eni e kpe bhale.’*

⁹ “O fali ẹgbọ ni e te agogo ishe ẹlogbomhi gba akanya le ukpaghuo. ¹⁰ Abi eni e te odode gba akanya le e rọ bhale ya mie ifata, e dabi khi ikpaghọ eyewe e ya bu dose eni e kpe ukhokho bhale oni akanya. Ama a ga fali wẹ abizize. ¹¹ E mie ifata se, ee wolọ oni ọ mhue ishemhi. ¹² E ọli, ‘Emose ena ni a kpukhokho mie, iwakati ogghuo e lese gbe akanya, ama rọte ẹle uzogbe fiefie anye te ri ukhomhi shi ovọ ya ramhi ogbomhi. Ama u ya fali anye abizize!’

¹³ “Omhue-ishiemi ọ rọ ọtuoghuo elemhi wẹ, ‘Omue, mhi aa liele. Oa khi ukpaghughuo a lama na mhe shi akanya ogbele? ¹⁴ A mọ ikpaghọ eye ẹ ni a ke je apfe. Onoghuo o de ẹ shi ọ ini mhi fali omose ni mhi kpukhokho mie abi mhi fali ẹ. ¹⁵ Abi khi mhia dobe ya li ikpaghọ eyemhe abi o ghole mhe? Eri a ke kpe ofuma irari khi mhi da khi ogbọ ni ọ somhopfa?’

¹⁶ “Ama ẹgbọ eghuo ni e ralo e ya kpukhokho eni e kpe ukhokho e ya ralo.”†

Ijesu ọ gbo gue ingme eghuli oyọli le shi eke

(iMak 10.32-34; iLuk 18.31-34)

¹⁷ Abi iJesu ọ rọ ọ nga iJerusalemu, ọ lu eniye odukhokho eyọli je asheghuo ya gueye, ọọ wẹ. ¹⁸ “IJerusalemu ni awa je ena, a ya la oobọ ri Omi Ọgbọ na ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esese Ishi eyi iMosisi de, aghọ e la ya pfa ezọ igbe-a mu ọli. ¹⁹ E tigbe rue ọli na ẹgbọ iJeta, e rọli li egia, e gbe ọli ite, e ta li ma apfida, ama ẹlenuzi-ese, a guise ọli le bhale agbọ.”

Emini ughue iZebedi ọọ iJesu ọ riele na lue

(iMak 10.35-45)

²⁰ Ighọ ughue iZebedi ọ rue imi ọli ava bhale deba iJesu, ọ wugha li odalo, ọọ li ọ kpẹkpe ọ somhi lue opfa.

²¹ IJesu ọ mhila li, “Elọ wa nono.”

Ọọ li, “Lama na mhe khi imimhe aava ena, khi ogghuo ọ kha shito ẹ obọ ita, onokpọle ọ shito ẹ ogobọ eghiele oye.”

²² IJesu ọọ wẹ, “Aa lese emini a mhila. A ya dobe da uko osoli ni mhi ya da?”

Ẹ ọli, “Anye ya dobe.”

† **19:28** Li zẹ iMat 25.31; iLuk 22.30 § **19:30** Li zẹ iMat 20.16; iLuk 13.30 * **20:8** Li zẹ iLev 19.13; iDeut 24.15

† **20:16** Li zẹ iMat 19.30; iMak 10.31; iLuk 13.30

²³ Ijesu oṣo, “A rṣṣe uko ni mhi te da ya da, ama, ọa khi mḥemḥe mhi ya zẹ ọni ọ ya shiṣṣo mḥe oḃo ita ali ọgobṣo. Eni Ita ọ riẹḣe wẹ shi na e mḥoli wẹ.”

²⁴ Abi eniyẹ odukhokho ogbe enekpṣle e rṣo suṣo, e pfaa na ọgṣo ali inyṣghuo eghṣo. ²⁵ Ighṣo iJesu ọ lu wẹ tigbili, ọṣo wẹ, “A lẹṣe khi ighie eyi ẹgṣo iJeta eri ẹṣṣ jili ẹgṣo eyewẹ. Eni e kpeda e ri omḥeṣe ri itoto ẹ sha wẹ ma. ²⁶ Ama, ọa khi ighṣo iteva oyẹ ẹ. Ọni ọ da nono ni lṣli fu ne, ọ khi ọni ọṣo ga enekpṣle.† ²⁷ Ini ọngẹṣe ọṣo nono ni lṣli khi ọnodode, ọ mele ọni ọṣo ga ọyi enekpṣle a.§ ²⁸ Ẹzẹṣe abi Omi Ọgṣo, ọa li bhale ni a ke ga li, ama ọ bhale ni ọ rṣo ga ẹgṣo ali ni ọ gbo ri agbṣo oyṣli mie ebubu pfuese.”

Ijesu ọ ri ezalo aava ze

(iMak 10.46-52; iLuk 18.35-43)

²⁹ Ijesu ali eniyẹ odukhokho eyṣli e rṣṣe iJeriko vu, ebubu ẹgṣo e wẹ deba li. ³⁰ Emṣṣe ezalo aava e shiṣṣo epfe-ode. Abi e suṣo khi iJesu ọ rṣṣe aghṣo doṣe. E tsṣṣe, e liẹ. “Ọnṣṣḥue, Omi iDefidi, lẹ elemhi anye.”

³¹ Oni ebubu ẹgṣo e dese wẹ, e khukhu unu, ama e kiele tsṣṣe leghe, e liẹ, “Ọnṣṣḥue, Omi iDefidi kpekpẹ lẹ elemhi anye.”

³² Ighṣo iJesu ọ migha, ọ lu wẹ, ọṣo wẹ, “Eṣo a nono ni mhi riẹḣe na ẹ?”

³³ Ẹṣe ṣli. “Ọnṣṣḥue, kpekpẹ anye ẹ nono ni u khueghie anye alo-a.”

³⁴ Ijesu ọ mḥue ilelemhi na wẹ, ọ ri obṣo ti wẹ alo, eni alo e khueghie-a, e deba li.

21

Ẹgṣo e ri ufumhi na iJesu abi ọ rṣo lo elemhi iJerusalemu

(iMak 11.1-11; iLuk 19.28-40; iJṣn 12.12-19)

¹ Abi iJesu ali eniyẹ odukhokho eyṣli e li ti i mama iJerusalemu, e bhale ikuku ẹṣli na lui iBetifagi ni o la Ute ẹṣṣa Olivu. Ijesu ọ la aghṣo ghie eniyẹ odukhokho eyṣli aava je ẹṣli ni o la odalo. ² Ọṣo wẹ, “A je ẹṣli ni a fẹ odalo oyẹṣe ena, khi a ya mḥe akphere ali omiṣli. A taghie wẹ-a, a mu wẹ ghi mḥe ana. ³ Ini ọgṣokḥoghuo ọ mhila ẹ

emhikhoghuo, a gueye ṣli khi Ọnṣṣḥue ọ ya rṣṣe riẹḣe emhi, ọ gbo ya nyenṣe wẹ bhale lṣna.”

⁴ Eri a mḥe enana ni a rṣo bhale ya ẹ khi ungmehi ni emeṣeguele e ngme, ni e bhale ya tsṣe. Ni ọṣo

⁵ “A gueye ẹṣli iZayo,*

‘A bino khi ighie oyẹ ẹ ọṣo bhale deba ẹ. Ọ mḥli ikuegbe-a, ọ nga ozele akphere, ikhi Omi akphere.’”

⁶ Ighṣo eniyẹ odukhokho eyi iJesu e ye abi ọ ghie wẹ. ⁷ Ighṣo e rue ọni akphere ali omi ṣli bhale, e banṣo ide eyewẹ egbe nga li egbe, iJesu ọ nga li shiṣṣo. ⁸ Ebubu ẹgṣo e gueghie itsua eyewẹ naghie-a shi ode, eghuo e kholo eyamhi naghie-a shi ode. ⁹ Eni ẹgṣo ni e ralo ali eni e kpe ukhokho e tsṣṣe, e kuẹghie ṣli, e liẹ,

“Tsumhi anye, Tsumhi anye, Omi iDefidi!”
“Ikhivṣṣe khi ọni ọ ri eva ọyi Ọnṣṣḥue bhale.”

Ikuẹghie khi ọyi Ẹshineṣba.

“Tsumhi anye.”†

¹⁰ Abi iJesu ọ rṣo lo elemhi iJerusalemu, oni ẹṣli nya o wushe-a, ẹgṣo e mhila, e liẹ, “Ọghuo ọni ọmṣṣe onana ọ fẹ khi?”

¹¹ Eni ẹgṣo ni e nu ṣli kia e gueye wẹ, ẹṣe “Ona khi iJesu ọni ọmeṣeguele ọnge iNazereti na eṣe iGalili, ni a shobṣo na awa khi ọṣo bhale, ikhi ọni awa migha kḥe.”‡

Ijesu ọ lo elemhi Owa Oyi Ẹshineṣba

(iMak 11.15-19; iLuk 19.45-48; iJṣn 2.13-22)

¹² Ijesu ọ lo elemhi Owa Oyi Ẹshineṣba. Ọ khu ẹgṣo ni e la elemhi ṣli ẹ du oki kua. Ọ ghino wẹ abṣo itebu ni e la ngmomhi ikpagḥo kua, ali ibṣṣchi ọyi eni e ri inekhukhu u ẹ de. ¹³ Ọṣo wẹ “A she keṣe ṣli shi Ebe-nopfuase, ‘Owa oyemḥe, owa ni a la lema o khi,’ ama a she rṣli mele owa ọyi ighiatṣa.”§

¹⁴ Ezalo ali eni e guṣghṣo awṣ-a e bhale deba li obini Owa Oyi Ẹshineṣba, Ọ rṣṣe ze nya. ¹⁵ Abi ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esṣṣe Ishi eyi iMosisi e rṣo mḥe khi iJesu ọṣo gbe ikanya ọnyalṣa ọṣṣṣa, elemhi Owa ọyi Ẹshineṣba, ali khi eniyẹ e la akaghṣo tsṣṣe

† 20:26 Li zẹ iLuk 22.25-26 § 20:27 Li zẹ iMat 23.11; iMak 9.35; iLuk 22.26 * 21:5 Li zẹ iZaka 9.9 † 21:9 Li zẹ Iwolo 118.25,26 ‡ 21:11 Li zẹ iJṣn 6.14; 7.40; Ika 3.22; iMak 6.15; iLuk 13.33 § 21:13 Li zẹ Aza 56.7; iJere 7.11

leghe kuęghię ọli, e lię, “Ikueęghię o khi oyi Omi iDefidi,” elemhi e bi wẹ.

¹⁶ Igho e mhila iJesu, ẹ ọli “Wa a suọ abi eniyẹ ẹẹ ngme ẹ?”

IJesu ọọ, “Mhi suọ.” Ọ mhila wẹ, “Aa kpẹ suọ abi Ebe-no-pfuase o ngme ni ọ.

“ U she ri eniyẹ ali emofẹ

kuęghię ikueęghię ni o gba pfo’ ”*

¹⁷ IJesu ọ te agho vu je iBetani. Ọ gbhẹ agho ni ogbe o gbe.

Ijesu ọ ku itse na okhua-eni

(iMak 11.12-14,20-24)

¹⁸ Eẹ uzogbe abi ọ ke ro nyene egbe ukhokho je iJerusalemu, okiamhi o gbe ọli.

¹⁹ Igho ọ me okhua-eni epfe ode, ọ le ya bino ọli, ama ọa me udumhi okhoghuo ukhomhi ọ, se ni ebebe. Igho ọọ oni ọara ogho “Wa gbo ya mo udumhi ghue!” Aghoagho oni ọara o ku ebe-a.

²⁰ Abi eni eniyẹ odukhokho eyoli e ro me ọli, abo e sha wẹ. E mhila li, ẹẹ. “Se o li kia khi oni okhua o ro gho nyanya ku ebe-a?”

²¹ IJesu ọọ wẹ, “Mhi gueye ẹ khi, ini a mhue irudunga ni aa ro mhue akhokhomhe, a ya dobe li emini mhi li oni okhua ona. Ọa khi onana tse, a ya lię oni ute ona, ‘Vu ya de pfilo okę oniemhi,’ oni ute o suọ na ẹ.† ²² Irari khi ini a mhue irudunga, emiemini a so iromhi mhila a ya mholi ọli.”

A mhila ijesu obini ọ te mholi afu

(iMak 11.27-33; iLuk 20.1-8)

²³ IJesu ọ lo elemhi apfe oyi Owa oyi Eshinegba le, ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni egbhali e mhila li, “Afu eyi oghuo u ro gbe ikanya enana? Oghuo ọ ri afu ne?”

²⁴ IJesu ọọ wẹ, “Mhemhe mhi ya li mhila ẹ ogbo oghuo, ini a da gbaghie ọlia ne, mhi ya gueye ẹ oni ọ ri afu ona na mhe. ²⁵ Mhie i, ibatazi ni iJoni ọọ batazi na egbo, oghuo ọ ri afu na li ọ ke batazi egbo? Egbo e ri ọli na li abi khi Eshinegba lo?”

E nu egbewe khako, e lię, “Ini awa ẹ khi ‘Obọ oyi Eshinegba o te bhale,’ ọ ya mhila awa, ‘Elọ o ze ni aa ro mie ọli suọ?’ ²⁶ Ama ini awa ẹ khi, ‘Obọ oyi ogbo o te bhale,’ ulishi apfowa ọọ mu awa, irari khi ogbokpa ọ lese khi omekęguele iJoni ọ khi.”

²⁷ Itobo igho e ke iJesu “Anye aa lese.” IJesu ọọ wẹ “Mhemhe mhi aa li ya gueye ẹ obini mhi te me afu.”

Okhe irokhokho oyi eniyẹ aava

²⁸ “Se a me ona shi? Omose oghuo ọ mhue eniyẹ emose aava. Ọ bhale deba oni ogbhali, ọọ li, ‘Omọ ke le ogba ipfonu amo ni u ya gbe akanya.’

²⁹ “Oọ itali, ‘Mhi a ya ye.’ Ama o li dene, ọ mu udu pfi, ọọ le oni ogba ipfonu.

³⁰ “Oni itawe ọ gbo le deba onikeke, ọ gbo ngme ọli abi ọ kpẹ ngme oni ogbhali. Oni ikeke ogho ọ lama khi loli ya ye, ama ọa tigbe ye.

³¹ “Onoghuo eniyẹ aava ena ọ rięle emini itawe ọ nono?”

Eẹ iJesu, “Oni ogbhali.”

IJesu ọọ wẹ, “Abi o li mhi li gue ọli ẹ ye ẹ khi emionoga ali idegbe e she pfi ẹ shi ana kpẹ lo Eghiele oyi Eshinegba. ³² Irari khi abi iJoni Oni ọọ batazi egbo ọọ bhale ya sese ẹ ode ni a ya rote, ni aa lama mie ọli suọ. Ama emionoga ali idegbe e mie ọli suọ, e mu pfi. Abi a tseku ri ẹloe oyeę me, aa kie mu udu pfi ni a miesuo.‡

Okhe irokhokho oyi eni a mie shi ogba ipfonu

(iMak 12.1-12; iLuk 20.9-19)

³³ “A suọ okhe irokhokho olese. Omhue-apfe oghuo ọ ya lao ni ọ gua ogba ipfonu shi ukhokho apfe oyoli. Ọ khi ogba gasẹ ọli, ọ rięle ashini a la nye onyo shi ọ, Ọ gbo to owa ni o yagha ni a la khe-ekhe shi ọ. Ọ roli na egbo e ke ri ẹloe khu ọli, ọ vu ẹoli oboese.§

³⁴ Abi eghęghę ikhieşe o ro ramhi, ọ ghie eni ẹę ga eyoli ghi eni egbo, e ka mie wẹ eni e khi eyelue ghi lue.

³⁵ “Eni egbo ni ọ ro shi oni ogba ogho, e mu eni eni ẹę ga eyoli, e gbe oghuo, e gbe oghuo-a, e tononokpole eche. ³⁶ Igho oni omose ọ gbo ghie eni ẹę ga elese ghi wẹ ni e ke bu dose eni ọ kpẹ ghie. Igho eni e la oni ogba e li wẹ abi e kpẹ li egho.

³⁷ Ikpukhokho ọ, ọ ghie omi ọli ghi wẹ. Oo, ‘E ya mu ekpe na li.’

³⁸ “Ama abi eni e la oni ogba e ro me khi oni omi ọli ọọ bhale, e lu egbewe ochi, ẹę

* **21:16** Li ze Iwolo 8.2 † **21:21** Li ze iMat 17.20; 1 iKori 13.2 ‡ **21:32** Li ze iLuk 3.12; 7.29-30 § **21:33** Li ze Aza 5.1-2

egbe, 'Awa gbe ọni omi ọli-a, ni awa le ugu oyọli.' ³⁹ Igho e mu ọli e rue ọli je olase oni ogba, e gbe ọli-a.

⁴⁰ "Irarigho, ini oni o mhue oni ogba ipfonu ogho o fe bhale, se ee a sa khi o ya li eni egbo egho?"

⁴¹ Ee iJesu, "Eri o ya gbolo eni egbo okhoro egho-a, o ri oni ogba na egbo elese, eni e ya ke ri eni e khi eyoli ghi ọli."

⁴² IJesu oo we, "Ee a kpe ze ọli abi a li keke ọli shi Ebe-no-pfuase khi:

"Eche ni itsona e kie pfi,
loji o ke ya mele egbegbi eche
ni o ke mu eloe ne nya-a.

Onomhue o ligho ri ele ona,

oo ti anye eloe gba' "*"

⁴³ "Irarigho, igho a li ya mie e Eghiele oyi Eshinegba obo, a rue ọli na egbo ni e ri ele emini Eshinegba oo a ke ri ele. ⁴⁴ Ogbo ni o da ya de nga oni eche ne, o ya guogh-o, ama ogbo ni oni eche o da de nga egbe ne o ya mheli-a abi ifufu."

⁴⁵ Abi ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali egbo iFarisi e ro suo oni okhe irokhokho ona, e lese khi wewe iJesu o nu ngme. ⁴⁶ E nono ode ni wewe e te mu ọli ya khukhu, ama ulishi o mu we irari khi egbo e lese khi omekeguele iJesu o khi.

22

Okhe irokhokho oyi ukue ni a la rue omueshi

(iLuk 14.15-24)

¹ IJesu o gbo ri okhe irokhokho ona nu we ngme, oo, ² Eri Eghiele oyi Eshinegba o li abi oghie oghuo ni o gbhe ukue na omioli ni oo rue omueshi. ³ O ghie eni ee ga eyoli e ka gueye egbo ni o gbhe oni ukue na e bhale, ama ea lama ye.

⁴ "Igho o gbo ghie eni ee ga elese, oo we, 'A ka gueye eni a lu shi oni ukue khi mhi she nye ekhe shi eke. Mhi she gbolo ena-a, ena ni e mhue ila, shi elamhako eyemhe, a she mu egbe emhikpa shi eke. A bhale oni ukue ikhue se omueshi.'

⁵ "Ama eni egbo ea pfi esọ shi, e vu asha. Oghuo o vu ishemhi, olese o vu oki. ⁶ Eghuo o ni a lu shi oni ukue e mu eni eni ee ga egho, e gbe we, e gbolo we-a. ⁷ Igho elemhi

e bi oni oghie, o ghie ekhori-okhue eyoli, e ka gbolo eni egbo ni e gbolo eni ee ga eyoli-a, e tose we apfe-a.

⁸ "Igho oni oghie o luno eni eni ee ga eyoli, oo we, 'A she mu egbe ukue oyemhe shi eke se, ama egbo ni mhi lu shi o, ea khi eni a kha lu shi o. ⁹ Mena, a ke je ifu eoli ikpe ni ebubu egbo e legba, ogbokpa ni a da me ne, a lu ọli bhale oni ukue.' ¹⁰ Igho eni eni ee ga e lo ifu eoli e luno egbo ni e me kpa tigbili, ghe egbo enete ali ikhiakhiamhi egbo. Oni ashini a gbhe oni ukue shi o vo egbo.

¹¹ "Ama abi oni oghie o ro bhale ya bino eni egbo, o me khi omose oghuo o la agho ni oa so itsua ukue ni a ro khuese omueshi ye ughue. ¹² Oni oghie o mhila li, 'Omue se u li lo ana le ni u wa ro so itsua oyi ukue ni a ro khuese omueshi, Oni omose oa dobe sọli o.

¹³ "Igho oni oghie o gueye eni eni ee ga egho, 'A mu ọli ge abo ali awe, a tsua li pfi je olase alo ebili ni a la vie, ni a la le akọ akọ.'*

¹⁴ "Ogbokpa a lu ama ikuku we ni e mie oni ulumhi, a ze."

A mhila iJesu ini a ke ze oga na iSiza (iMak 12.13-17; iLuk 20.20-26)

¹⁵ Igho egbo iFarisi e fie ya gba abi e li ya ri omhila me asha mu iJesu. ¹⁶ E ghie eniye odukhokho eyewe ali eniye odukhokho eyi Erodu deba iJesu, e ọli, "Osese, anye lese khi ogbo igesikia u khi, u gbolo e sese igesikia oyi oghuemhe oyi Eshinegba. Wa a ya na ulishi oyi ogbokhoghuo, itobo khi egbolie oa la onini ogbo o khi. ¹⁷ Gueye anye, se o fe li udu oye? Abi ushi oyawa o ngme, o fe ti ni awa ze oga na oghie iSiza abi khi oa ti?"

¹⁸ IJesu o lese ugbamhi obe ni e gba, oo we, "Ee eri ugamhi ku alo, elo o ze ni a ro nono ni a di mhe mu? ¹⁹ A rue ukpaghuo ni a ro ze oga khashe mhe ghue!" Igho e rue ukpaghuo bhale ghi ọli. ²⁰ O mhila we "Alo eyi oghuo na? Eva oyi oghuo na?"

²¹ E ọli "Eyi iSiza."

Igho iJesu oo we, "Irarigho, a ri oni o khi oyi iSiza na iSiza a ri oyi Eshinegba na Eshinegba."

²² Abi e ro suo ona, abo e sha we, e ze ọli obo, e vu.

* **21:42** Li ze Iwolo 118.22-23 * **22:13** Li ze iMat 8.12; 25.30; iLuk 13.28

Ingme ughue iruerue ali iröte eghuli guale

(iMak 12.18-27; iLuk 20.27-40)

²³ Oni ogbele elegho, egbo iSadusi ni e khi iteghuli guale o la o, e bhale deba iJesu ya mhila li ogbo.† ²⁴ E oli “Osesese, iMosisi o gueye anye khi, ini omose o ghu-a ni o ro bia eniye, inyoghwo oli o rue oni osamhi olimhi ni o bia eniye na li na inyoghwo oli ni o ghu-a ogbo.‡ ²⁵ Mena inyoghwo etuoshilua e ke nu anye la ana. Oni ogbhali o rue okpotso o ghua, abi o ro bia eniye, o ze oni okpotso obo na inyoghwo. ²⁶ Igho eghuli o li gbe inyoghwo oli onuzava ali onuzase ya ramhi onuzi-oshilua ea ga bia om o okhoghwo na oni okpotso. ²⁷ Ikpukhokho o oni okpotso o ghu a. ²⁸ Mena, ogbele iteghuli guale, ughue ogghwo o fe ya khi elemhi ewe nya, aborokhia khi wewe oshilua e ga rue oli shi?”

²⁹ IJesu oo we, “Eri a da ode! Itobo khi aa lese ungmehi oyi Eshinegba ali itoto eyoli lo. ³⁰ Irari khi ini egbo e rote eghuli guale, ea ke ya rue ikpotso, we khi ikpotso e ke ya ke ngeli na emose, eri e ke ya li abi igeni na iloghie. ³¹ Ama oyi ingme iteghuli-guale oyi egbo ni e ghu-a ne, eri aa suo abi Eshinegba o ngme e. ³² O khi, ‘Mhemhe mhi khi Eshinegba oyi Aburaamu ali Eshinegba oyi Aziki, ali Eshinegba oyi iGiekopu.’ Eshinegba oyi egbo ni e la agbo o khi, o a khi Eshinegba oyi egbo ni e ghua.”§

³³ Abi eni ebubu egbo e ro suo ona, abo e sha we shi osese ni o sese.

Ushi ni o ga fune nya

(iMak 12.28-34; iLuk 10.25-28)

³⁴ Abi egbo iFarisi e ro suo khi iJesu o pfi egbo iSadusi okpe unu, e le gba. ³⁵ Ogghwo o elemhi we ni o khi osese ushi o roshaka ni loli dobe ri ushi mu iJesu. O mhila li ogbo.

³⁶ Oo li, “Osesese, Ushi onoghwo o ga fune nya elemhi Ishi eyi iMosisi?” ³⁷ IJesu oo li, “‘Ri udu oye nya ali ayemhe oye nya ali usamhi udu oye nya nono ingme oyi Onomhwe Eshinegba oye.’* ³⁸ Onana o khi ushi onodode ali oni o ga fu ne nya. ³⁹ Eri

onuzi-eva o gbo li abi loli, ni oo li, ‘Nono ingme oyi ogbo olese abi u li nono ingme egbe e.’† ⁴⁰ Ishi eva ena elemhi Ishi eyi iMosisi ali emekeguele nya, e te ze.”‡

Omi ogghwo Omiepfuese o khi

(iMak 12.35-37; iLuk 20.41-44)

⁴¹ Abi egbo iFarisi e kie li la agho egho, iJesu o mhila we. ⁴² “Se a khokho shi Omiepfuese o? Omi ogghwo o fe khi?”

E oli “Omi iDefidi.”

⁴³ IJesu oo we, “Elo o ke ze khi iDefidi o rote elemhi ayemhe lu oli, ‘Onomhwe?’ Irari khi iDefidi o lie,

⁴⁴ “‘Onomhwe gueye Onomhwe oyemhe.

Shito mhe ukiekie obita ramhi

ni mhi ro ya ri ebe e

shi e ufu ekowe.’§

⁴⁵ “Ini iDefidi o lu oli ‘Onomhwe,’ see oni Omiepfuese o ke gbolo e khi omiomi iDefidi?” ⁴⁶ Ongewe o dobe gbaghie oni ogbo-a. Rote elegho vu ogbo okhoghwo o ke gbo gbudu mhila li ogbo okhoghwo.

23

A mhue egbhe shi esese Ishi eyi iMosisi ali iFarisi egbe

(iMak 12.38-39; iLuk 11.43,46; 20.45-46)

¹ Igho iJesu o nu egbo ni e ri eso shi oli eke ali eniye odukhokho eyoli i ngme. ² Oo we, “Esese Ishi eyi iMosisi ali egbo iFarisi a ri afu na ni e ke guele abi Ushi oyi iMosisi o ngme. ³ Irarigho, a mema ya suo eso na we, a li abi e gueye e a ke li, ama a khi khonya we ngeli ingeli enabi eyewe. Irari khi wewe ea ri emini ee sese egbo gbe akanya. ⁴ Eri e ge itsua ni e kho na egbo tsua. Ama wewe oyewe ea lama ri umiesobo da we o kpaghie we tsua eni itsua.

⁵ “Emhikpa e ri abamemhe e riele. E ri ogbene ni a fia otsuotsuo shi mu alukpo ali abo. E pfi emini a rote ebe-no-pfuase keke emhi shi lo eni otsuotsuo. E gbo fia emhi na yayagha na dolodolo shi eso iwulu ni ee so.* ⁶ Ashini o mhue ekpe ukue ali ikpekhomhi ni e fune oo ghole we ini e bhale

† 22:23 Li ze Ika 23.8 ‡ 22:24 Li ze iDeut 25.5 § 22:32 Li ze Okiali 3.6 * 22:37 Li ze iDeut 6.5 † 22:39 Li ze iLev 19.18 ‡ 22:40 Li ze iLuk 10.25-28 § 22:44 Li ze Iwolo 110.1; Ika 2.34-35; Iburu 1.13; 10.13 * 23:5 Li ze iMat 6.1; iNoba 15.38; iDeut 6.8

owa ugamhi. ⁷E ma nono ni a ke tse we otse ekpe atuoki, ali ni a gbo ke lu we, 'Osese.'

⁸"Ama ee oye e a khi lama ni egbo e lu e 'Osese,' irari khi Oga oghuo o ga mholi e nya, a gbo khi inyoghuo. ⁹A khi lu ogbokhoghuo agbo ona 'Ita,' irari khi Ita oghuo kpe a mhue, iloghie o la. ¹⁰We khi a ze ni ogbo o lu e 'Osese,' irari khi Osese oghuo kpe a mhue ni o khi iKirisiti. ¹¹Oni o ga fune elemhi e, o mema mele oni oo ga oye e a.† ¹²Onini o da ya ti egboli nga ne, a ya ti oli tiemhile. Ama onini o da ti egboli tiemhile ne, a ya ti oli nga.‡

¹³"O ma kholo e egbe, ee esese Ishi eyi iMosisi ali egbo iFarisi erugamhi-ku-alo, ni e pfi okpe ode iloghie zuse egbo shi olase. Ee oye e na, aa lama lo elemhi o wekhi eri a ze ni eni e nono ni wewe e lo, ni e me asha le. ¹⁴[O ma kholo e egbe, ee esese Ishi eyi iMosisi ali egbo iFarisi! Ee eri-ugamhi ku alo! Eri a li esamhi olimhi le, ni a ri abamemhe a so iromhi ni o nuata. Itobo igho a ya na e osoli egbegbo.]

¹⁵"O ma kholo e egbe, ee esese Ishi eyi iMosisi ali egbo iFarisi erugamhi-ku-alo! A ga roshaka kia eke ali ukhomhi okpe ye obini odonue ya nono ogbo mu pfi lama shi osese oye e. O kha da tse na e se, osoli ni oni ogbo ogho o ke ya me ilimhi irierie, o ke fu dose oni ee a ya me agbhagbhamhi eva.

¹⁶"O ma kholo e egbe irari khi ezalo a khi ni a sese egbo. Ee ni a sese khi, 'Ini ogbo o romhi Owa Oyi Eshinegba o mhue abi o ngme, ama ini o romhi igolu ni o la ukhomhi oni Owa Oyi Eshinegba, oni ishe o ya mu oli.' ¹⁷Ee eyegehe, ezalo, onoghuo o fe fune? Igolu abi Owa oyi Eshinegba ni o ri oni igolu ro khi oni o pfuase? ¹⁸A gbolo e sese egbo khi ini ogbo o romhi atete khi o mhue abi o ngme, ama o khada romhi emini a ro luase oni atete, oni ishe o ya mu oli. ¹⁹Ee ezalo, onoghuo o fe fune? Emini a ro luase obo ni o la ukhomhi oni atete abi oni atete ni o ri oni iluasobo khi oni o pfuase? ²⁰Itobo igho, ini ogbo o da romhi atete ne, oni atete ali emini o la ukhomhi oli nya o romhi egho. ²¹Ini ogbo o romhi Owa

Oyi Eshinegba, oni Owa Oyi Eshinegba ali Eshinegba ni o la o o romhi egho. ²²Ini ogbo o romhi iloghie, ukpekhomhi oyi Eshinegba ali oni o shito o o romhi egho. §

²³"O ma a kholo e egbe, ee esese Ishi eyi iMosisi ali egbo iFarisi. Ee erugamhi-ku-alo. Aa ze aze-oghuo-igbe oyi ebe akhokho ali okphasa, ama a ri eloe e gbe emini e mu eloe shi elemhi ishi, nabi, umha gbe azeba ali isomhelemhi ali igbe akanya te ode igesikia. Enana khi egbegbi emini a kha rie e, aa kha pfi enana shi eke ni aa rie e we.* ²⁴Ee ezalo ni a ri egbo o kia, a pfiolo akia onyo-a, ama a to akpheru lue.

²⁵"O ma a kholo e egbe, ee esese Ishi eyi iMosisi ali egbo iFarisi, erugamhi-ku-alo. A kpe ukhokho iko ali itasa-a, ama emini a ri emhi itoegbe ali ufa mie e vo elemhi we. ²⁶Egbo iFarisi ezalo! A kpe ke kpe elemhi uko ali utasa-a ne, egegehe agho ikhokho we e li pfuase.

²⁷"O ma a kholo e egbe, esese Ishi eyi iMosisi ali egbo iFarisi, erugamhi-ku-alo. Eri a li abi uji ni a ri etseli opfopfo gbolo-a, ni o te odato oli ti eloe, ama elemhi we, e vo igua egbo ni e ghu-a ni e ke-a.† ²⁸Igho a lili e li, eri a rote odato idiegbe ga li abi egbegbi egbo, ama okholo ali irugamhi ku alo, o vo e elemhi.

Ijesu o gue anasemhe oyewe le shi eke (iLuk 11.47-51)

²⁹"O ma a kholo e egbe ee esese Ishi eyi iMosisi ali egbo iFarisi, erugamhi-ku-alo! A ga to iji na emekeguele a rie e iji eyi eni e gue ngeli somhotse. ³⁰A gbolo o lie, 'Ini anye la agbo egegehe oyi itita anye lo, anye a kha nu we mholi obo shi emekeguele igbolo-a.' ³¹Eri a ri ona pfi otsele mu egbe e khi a lama shi o khi imimi eni e gbolo emekeguele-a, a khi. ³²A ke je odalo, ni a pfuse gbe ikanya ni ititae e gbaekele gbe.

³³"Ee enye ali imi enye, se a dabi khi a li ya na pfue ilimhi irierie ni oo bhale?‡ ³⁴Itobo igho mhi ya gueye e khi mhi ya ghie emekeguele ghi e ali egbo ni e fialo-a ali esese ni e bu, a ya gbolo eghuo o-a, a tanu we ma apfida, elese a gbe we ite elemhi

† 23:11 Li ze iMat 20.26-27; iMak 9.35; 10.43-44; iLuk 22.26 ‡ 23:12 Li ze iLuk 14.11; 18.14 § 23:22 Li ze Aza 66.1; iMat 5.34 * 23:23 Li ze iLev 27.30 † 23:27 Li ze Ika 23.3 ‡ 23:33 Li ze iMat 3.7; 12.34; iLuk 3.7

owa ugamhi eye ẹ, a khu wẹ te ẹoli oghuo ya je olese. ³⁵ Itobọ ighọ a ya ri ọlia eyi ẹgbọ eni e pfuase nya ni a gbolo-a shi eke agbọ ona mu ota sọ ẹ, rọte idiegbe oyi Ebeli ni ọa mhuẹ abi ọ li vu, ya ramhi idiegbe oyi iZakaraya omi iBerekaya ni a gbe-a shi agadamhi eva atẹte ali Owa Oyi Ẹshinegba. § ³⁶ Abi o li mhi li gue ọli ẹ ye ẹ khi, osoli ni a ya mẹ shi ugbeli ni a gbe idiegbe oyi ẹgbọ eghọ, ẹgbọ na agbhotu ona oni osoli o ya de rughu.”

Inono ni iJesu ọ mhuẹ na iJerusalemu
(iLuk 13.34-35)

³⁷ IJesu ọ rọ liẹ, “Eekhue-oo! IJerusalemu, iJerusalemu! A gbolo emekeguele-a, a tono eni Ẹshinegba ọ ghie ghi ẹ eche gbolo-a. Iti-ingmi-ingme mhi she rọsheka ni mhi kolo ẹgbọ eye ẹ kugbe, abi ọkhọkhọ ọ liẹ kolo imiọli shi ifui ipfua, ama aa lama na mhe. ³⁸ Ghe i! Ẹshinegba ọ ya te Owa oyi Ẹshinegba oye ẹ vu, o mele afue a.* ³⁹ Mhi gueye ẹ khi rọte memena vu, khi aa ke gbolo ya mẹ mhe ya ramhi ni eghẹghẹ ni a rọ ya ke liẹ, ‘Oghẹle ọ khi ni ọni ọ ri eva oyi Ọnọmhuẹ bhale.’ †

24

Ọlele oyi ikpukhokho agbọ
(iMak 13.1-2; iLuk 21.5-6)

¹ Abi iJesu ọ rọte oni Owa oyi Ẹshinegba fiẹ lasese, eniye odukhokho eyọli e rọli khasẹ ugbe oyi oni owa. ² IJesu ọ rọ wẹ, “A ga mẹ emhi enana nya, ama mhi gue a ye ẹ khi aa mẹ echeli ni a rọ nga egbe egbe rọ tọ oni owa ona ni aa ya che kua.”

Ozughu ali imu-okhọli vule
(iMak 13.3-13; iLuk 21.7-19)

³ Abi iJesu ọ li shi tọ ukhomhi Ute ẹera Olivu, eniye odukhokho eyọli e bhale ya ye ọli ochi, ẹẹ ọli. “Gueye anye eghẹghẹ ni eni ingme enana e rọ bhale ya tse, ali emini a ya ke mẹ ni anye rọ ya lese khi a she ramhi ukpese agbọ.”

⁴ IJesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ. “A ke tọkpẹ eke ini ọgbọkhoghuo ọ khi di ẹ. ⁵ Irari khi ebubu ẹgbọ e ya ri eva oyemhe bhale, ẹẹ liẹ

‘Mhemhe mhi khi ọni iKirisiti,’ ẹẹ di ebubu ẹgbọ. ⁶ A ya suọ eko okhọli ali okeke okhọli. Ama a khi ze ni ulishi o mu ẹ. A mema ya mẹ emhi eghogho, ama ukpese agbọ ọa kie ramhi ne. ⁷ Ushishi e ya mu okhọli vule shi ushishi ọ, ẹgbọ e mu egbe iku iku nu egbe ẹ khọli. Ukpokpomhi okiamhi o ya ke pfi, eke e ya ke dekulue asha khi asha. ⁸ Eri enana nya e ya li abi khi oku o lese to ọkpotoso ni ọ ya bia.

⁹ “Eghẹghẹ aghọ a ya mu ẹ na wẹ ni e nase ẹ, a gbolo ẹ-a. Egbọ na agbọ nya e ya ke biselemhi ẹ, itobọ khi a khi ẹgbọ eyemhe.* ¹⁰ Eghẹghẹ aghọ ebubu ẹgbọ e ya de irudunga lasese, e ri egbe ẹ de, ẹẹ biselemhi egbe. ¹¹ Eghẹghẹ aghọ ebubu emekeguele eyi ẹgbhọli e ya lasese, ẹẹ di ebubu ẹgbọ. ¹² Irari khi ọkhọlo o ya gba eke dose, imhuẹ-inono na egbe ọa ke lolo ẹ la ọ. ¹³ Ama ọgbọ ni ọ da migha irudunga oyọli gbagbagba ramhi ukpese, ọ ya khi ọni a mie pfuese.† ¹⁴ A ya she ri oni usomhi onete oyi oni Eghiele oyi Ẹshinegba onana, tse abọ gasẹ agbọ kpa, ni o khi ọtsele na ishishi nya, eghẹghẹ aghọ ukpese agbọ o tigbe ramhi.

Ighuighue
(iMak 13.14-23; iLuk 21.20-24)

¹⁵ “ ‘Irarighọ, a kha da mẹ emhi obe ni o vese ẹgbọ ọ kua khi ighuighue ni ọọ vese ẹgbọ kua, ni oo pfi ebemulishi, khi o da ya migha ashini o pfuase ne,’ ezeze abi ọmekeguele iDanie ọ gue ọli le ne, ọni ọọ ze ebe ọ lese emini ọ ze.‡ ¹⁶ Eghẹghẹ aghọ, ẹgbọ ni e la eke iJudia e na ya nga ukhomhi ite. ¹⁷ Ọgbọ ni ọ la ukhomhi owa ọ khi tiemhile ya rue emhikhoghuo elemhi owa. ¹⁸ Ọgbọ ni ọ la ishemhi ọ khi jele apfe ya rue awulu oyọli apfe.§ ¹⁹ O ma khọlo ikpotso ni ẹ mẹ egbe ali eni e ri emofẹ shi egbe. ²⁰ A lema Ẹshinegba ọ khi ze ni ele unamhi oye ẹ o khi eghẹghẹ orue wẹkhi ogbele iyemhe. ²¹ Irari khi osoli oniemi o ya lasese ọ. Osoli ni ọgbọ aa kpẹ mẹ ghue rọte igbaekele agbọ ya ramhi ogbe ni amo, wẹkhi eri a ke gbolo ya mẹ oghogho ghue.* ²² Ini aa rọte eni ogbele eni a ngme ena khi-a, ọgbọkhoghuo ọa ya

§ 23:35 Li ze Igbae 4.8; Iburu 11.4; iZaka 1.1; 2 Okhe 24.21 * 23:38 Li ze iJere 22.5 † 23:39 Li ze Iwolo 118.26

* 24:9 Li ze iMat 10.22 † 24:13 Li ze iMat 10.22 ‡ 24:15 Li ze iDan 9.27; 11.31; 12.11 § 24:18 Li ze iLuk 17.31

* 24:21 Li ze iDan 12.1; Iro 7.14

pfue o. Ama itobo oyi egbo ni Eshinegba o ze, o ya khi eni ogbele-a. ²³ Eghẹghe agho, ini ogbokhoghuo o o u, 'Bino, ghe oni iKirisiti!' Okekha khi eri o li, 'Ghe oli oobo ke,' khi mie oli suo. ²⁴ Irari khi iromhi emiepfuese ali emekeguele eyi egbholi e ya lasese, ee ri olee eniemhi e khase, ali ee gbe ikanya onyaloa ro ke di egbegbi eni Eshinegba o ze, ini o ya ze li lo. ²⁵ A ghe i, eri mhi gue onana ye e shi eke neni oni eghẹghe o ya ramhi.

²⁶ "Igho, ini ogbokhoghuo o gueye e, 'Ghe oli oobo, obini odagbe ifufu,' a khi je oobo. Okekha khi eri o o, 'Ghe oli ana, elemhi owa aza,' a khi mie oli suo. ²⁷ Irari khi eri inyenegbe bhale oyi Omi Ogbo o ya li abi akphala o lie nyamhise alo nyaa, o rote udi ukhuli ge ya je udi ukhuli, rote obini ovo o te e ngale ya je obini o te e lo eko.† ²⁸ Itobo khi ashini elamhako o ke-a shi agho ighuli ee legba.‡

*Inyenegbe bhale oyi Omi Ogbo
(iMak 13.24-27; iLuk 21.25-28)*

²⁹ "Eghẹghe osoli ogho o kha da lese dose tee,

" 'Ovo o ya bishi alo-a,
uki o ke ge

ikpetata e deno ukhuli kule,
ekpabo ena ukhuli ee nighise.'§

³⁰ "Eghẹghe agho, olele irokhase oyi Omi Ogbo o ya lasese shi ukhomhi idane. Egbo ni e la agbo ona nya, e ya ke vie oya abi Omi Ogbo o li rote irarogbe e tiemhile elemhi ekpabo ali ukpokpomhi ufumhi.* ³¹ Eghẹghe agho akala onofune o ya de. Omi Ogbo o ghie igeni eyoli je iguabo enenene na eke agbo nya, e ka ti egbo eyoli ni o ze gbili.†

*Owena ni a te oora okhua-eni wena
(iMak 13.28-31; iLuk 21.29-33)*

³² "A ze ni oara okhua o sese e ingme. Ini iguabo eyoli e da tsotsogho ne, ni o ro ta ebe, a lese khi okase o she ramhi. ³³ Igho ini a da me emini mhi gue e ye ena ne, a lese khi oni eghẹghe o she ti ramhi ana. ³⁴ Abi o li mhi li gue e ye e khi agbhotu ona o ya dose ne, ni emhi ena nya e ro bhale ya tse. ³⁵ Eke ali

ukhuli e ya dose, ama ingmemhi eyemhe, ea ya de kua.

*Ogbo o lese oni ogbele wekhi oni eghẹghe
(iMak 13.32-37; iLuk 17.26-30,34-36)*

³⁶ "Ogbokhoghuo o lese oni ogbele wekhi oni eghẹghe. Egbegbi igeni na iloghie ea lese wekhi Omi Ogbo o lese, se ni Ita lolighuo tse. ³⁷ Abi o ke li eghẹghe oyi iNoa, igho ibhale oyi Omi Ogbo o ya li.‡ ³⁸ Neni a me ogbele oyi ochikpho oniemhi, eri egbo e le, e da, eghuo e wolo ikpotso, a ri ikpotso ye ughue, ya ramhi ogbele ni iNoa o ro mu oko-okẹ oniemhi nga, ³⁹ Ama ea kie lese emini a ya me ramhi ni ochikpho o ro bhale ya tsua we kua nya. Igho ibhale oyi Omi Ogbo o ya li.§ ⁴⁰ Emose aava e ya la ishemhi ke gbe akanya, a rue oghuo vu, a ze oni o kpole obo. ⁴¹ Ikpotso aava e ya la iko ke mhele emhi, a rue oghuo vu, a ze oni o kpole obo.

⁴² "A ri ukpelo shi eke irari khi aa lese ele ni Onomhue oye e o ya bhale. ⁴³ A lese khi ini omhue-apfe o lese eghẹghe ni ighiat o ro ya do oli lo, eri o ya shito ni ogbe o gbe-a. Oa ya ze ni ighiat o e gbe oli ode-a lo owa le. ⁴⁴ Itobo igho, a mema ya mu egbe shi eke, irari khi eghẹghe ni aa sa shi, Omi Ogbo o ro ya bhale.

*Oni o gue ee ga ali oni o gue ee ga
(iLuk 12.41-48)*

⁴⁵ "Oghuo o fe khi oni o o ga ni ri egbe e nga ni o lese ingme. Ni oga oyoli o ze kpeda na eni ee ga eyoli, o ri eloe khu omhoapfe oyoli, ni o ke ri emhi na we le shi eghẹghe? ⁴⁶ Oghẹle o khi na oni o o ga ogho ini oga oyoli o jele ya e khi o riele emini o mhesa na li. ⁴⁷ Abi o li mhi li gue e ye e khi oga oyoli o ya ri emini o mholi nya nga li obo. ⁴⁸ Ama ini o khi oni o o ga ni o ya suo esolo, eri o ya ke gueye egboli, 'Oga oyemhe o ya la oobo tse,' ⁴⁹ Oo gbe eni ee ga ni e kpole, o le, o deba edonyo a da onyo kia kia. ⁵⁰ Oga oyi oni o o ga ogho o ya jele apfe ogbele ali eghẹghe ni oni o o ga ogho o sa shi. ⁵¹ Oni oga oyoli ogho o ya nase oli agboagbo, o roli je asha ni a ri

† 24:27 Li ze iLuk 17.23-24 ‡ 24:28 Li ze iLuk 17.37 § 24:29 Li ze Iro 8.12; Aza 13.10; Ezik 32.7; iJoe 2.10-11,31; 3.15; iZef 1.15; Aza 13.10; 34.4; Iro 6.12-13 * 24:30 Li ze iDan 7.13; iZaka 12.10-14; Iro 1.7 † 24:31 Li ze 1 iQori 15.52; 1 iTesa 4.16; Aza 27.13; iZaka 9.14 ‡ 24:37 Li ze Igbae 6.5-8 § 24:39 Li ze Igbae 7.6-24 * 24:51 Li ze iLuk 12.39-46; 1 iTesa 5.2; Iro 3.3; 16.15; 2 iPit 3.10

erugamhi-ku-alo shi. Agho o la ke vie o le akọ akọ.”*

25

Okhe irọkhọkhọ imueshi ogbe ni ẹa me omose ghue

1 “Egheghe ni a ngme ena, eri Eghiele oyi Eshinegba o ya li abi imueshi etuogbe ni ẹa me omose ghue, ni e ya rue ikpa eyewe, ni e vu ya a lu omose oni oo rue omueshi onogbo ode.* 2 Imueshi oshe elemhi we e khi eyeghe, oshe eni e kpole e khi elesingme. 3 Eyeghe ni e la o, e wolo ikpa eyewe ama ẹa sato tsua oili olese shi emhi. 4 Elesingme ni e la o, e wolo ikpa, gbo die oili olese shi emhi. 5 Abi oni omose ni oo rue omueshi egho ọa ro kele e bhale, eni imueshi nya e ri ukhomhi bo, olese o dowe rue.

6 “Abi itsotsogbie ro mu eke, uruli o de leghe, oo, ‘A ghe khe! Oni oo rue omueshi o she e bhale o! A vule ni a ya lu oli ode!’

7 “Igho eni imueshi e ti vule, e ti ikpa eyewe ngale. 8 Ama ikpa eyi eyeghe ni e la o, e ẹa ke dobe lala. E le deba eni e khi elesingme, ee we, ‘A kpekepe a te oili oye de na anye irari khi ikpa eyanye e she e pfua.’

9 “Igho imueshi elesingme egho, ee we, ‘Iye e! Oni anye mhue ena ọa ya lo anye ni o gbolo lo e o. A le deba eni e ri oili e de ya de.’

10 “Igho eni imueshi eyeghe oshe egho, e le deba eni e ro de ya a de. Abi e ro vu ya de oni oili, oni oo rue omueshi o lole. Eni imueshi oshe ni e mu egbe oili olese egho e deba li lo elemhi owa ukue. A khukhu ode.

11 “O ke li denẹ, enekpole e bhale, e ya kpheli ode, e lie, ‘Oga! Oga! Khueghie ode-a na anye.’

12 “Ama oni oo rue omueshi ogho, oo we, ‘Abi o li mhi li gue e ye e, mhi aa lese e.’†

13 “Irarigho, a ri eloe shi eke, itobo khi aa lese oni ogbele we khi oni egheghe.

Okhe irọkhọkhọ oyi eni ee ga etuase (iLuk 19.11-27)

14 “Egheghe agho, eri Eghiele oyi Eshinegba o ya li abi omose oghuo ni oo vu asha, ni o lu eni ee ga eyoli, o ri epfue eyoli

nga we obo. 15 O kemhi ikpagho na ogbogbo abi e li mhue afu ramhi. O ri ikpeshe na oghuo, o ri ikpeva na olese. O ri ukpaghuo na onokpole. O vu eoli. 16 Oni oga o lese vu se, oni o mie ikpeshe egho, o nyanya ya ri ikpeshe eyoli du oki, o me eleli ikpeshe elese nga o. 17 Igho oni o mhue ikpeva egho, o li ri eyoli du oki, o li me eleli ikpeva elese nga o. 18 Ama oni a ri ukpaghuo na egho, o vu ya to oni ukpagho eke so.

19 “O tese, oni oga oyewe o jele. O lu we ogbogbo o bhale ya guele abi o li gbe. 20 Oni oo ga ni o mhue ikpeshe egho, o bhale deba oga oyoli, oo, ‘Oga, ikpeshe u ro na mhe, ama mhi she roli du oki, mhi me ikpeshe eleli.’

21 “Oni Oga oyoli oo li, ‘Mu akanya, yeye oni oo ga onete ni o mhue igesikia! U she ri igesikia khashe shi ukuku emini mhi ro ngege obo, mhi ya ri emini e bu ngege obo. Bhale ni awa ga la oghelẹ!’

22 “Igho oni a ri ikpeva na egho, oo li, ‘Oga, ikpeva u ro na mhe, mhi she me eleli ikpeva.’

23 “Oni oga oyoli oo li, ‘Mu akanya, yeye oni oo ga onete ni o mhue igesikia! U she ri igesikia khashe shi ukuku emini mhi ro ngege obo. Mhi ya ri emini e bu ngege obo. Bhale ni awa ga la oghelẹ!’

24 “Igho oni o mie ukpaghuo egho o bhale, oo li, ‘Oga, mhi lese khi uwali ogbo u khi; khi ashini u waa gua shi wa je ya khiese, ali khi ashini u waa ri ukpamhi ko, u je ya tima. 25 Itobo igho eri ulishi oye oo mu mhe, lolu o ze ni mhi ro ya to ikpagho eye eke so. Ghe ikpagho eye emhikhoghuo ẹa li we.’

26 “Oni oga oyoli, o sọli o, oo li, ‘Yeye ogbo okholo owaza ọna. U lese khi eri mhia khiese emini mhi aa roko, mhi gbo rote asha ni mhi aa pfi ukpamhi shi e khiese. 27 Abi o ro khi igho, wa a ke ri ikpagho eyemhe shi ilu ikpagho, mhi kha jele, mhi kha bhale ya e khi e gbe nga o.

28 “ ‘A mie oli oni ukpagho, a ri oli na oni o mhue ikpeshe. 29 Irari khi ogbo ni o mhue, a ya ro ma o na li, o mhue gbeku o, ama oni ọa mhue kpa, ukuku ni o kpe mhue a ya mie oli lue.† 30 Ama oni ukhiakhiamhi oni oo ga

* 25:1 Li ze iLuk 12.35 † 25:12 Li ze iLuk 13.25 ‡ 25:29 Li ze iMat 13.12; iMak 4.25; iLuk 8.18 § 25:30 Li ze iMat 8.12; 22.13; iLuk 13.28

onana, a mu ọli pfi lase ya pfi alo ebili, agho ọ la ke vie ọọ le akọ akọ.’[§]

Iguezo ni o kpukhokho

³¹ “Ini Omi Ogbọ o bhale abi Oghie Onomhue, ni igeni eyọli nya e ro nu ọli bhe, ọ ya shito eghiele oyọli.* ³² Egbọ ni e la agbọ nya a ya tigbili odalo oyọli. Eghẹghẹ agho ọ khi we-a asha eva, abi orisumha-kia ọ lie vase isumha ali elamhi-a. ³³ Ọ ya wolo egbo ni e pfuase je ukiekie obita. Enekpole e la obogobo.

³⁴ “Igho oni oghie ọ ya gueye egbo ni e la li obọ obita, ọọ we, ‘A bhale ni a ke li agbo elemhi iloghie ni Itamhe ọ riẹle na e rote eghẹghẹ ni agbo o te gba eke le. Ee ni Eshinegba ọ khi vase na. ³⁵ Irari khi abi okiamhi o ro gbe mhe, a ri emhi na mhe le, okiamhe o gbe mhe, a die amhe na mhe da. Abi mhi ro khi opfese, a mie mhe shi owa oye. ³⁶ Abi mhi ro la irumheba a ri itsua na mhe so. Mhii ghua, a ri eloe khu mhe. Mhi la owa ighumha, a bhale ya bino mhe.’

³⁷ “Igho eni egbo ni e pfuase egho e ya mhila mhe, e mhe, ‘Onomhue, eghẹghẹ onoghuo anye ro me khi okiamhi oo gbe e ni anye ro ri eminale ne le, ni okiamhe o ro gbe e ni anye ro ro ne da? ³⁸ Eghẹghẹ onoghuo u ro khi opfese ni anye ro mie lo owa le. Eghẹghẹ onoghuo u ro ban-a ni anye ro ri itsua ne so? ³⁹ Eghẹghẹ onoghuo u ro ghua ni u ro la owa ighumha ni anye ro bhale ya bino e?’

⁴⁰ “Oni oghie ọ ya so we ọ, ọ we, ‘Abi o li mhi li gue e ye e egho khi, emiemini u da riẹle na egbo ni e khi Inyoghuo-mhe ni e miesuo ni ea mu eloe ena ne, mhemhe u riẹle ọli na.’

⁴¹ “Eghẹghẹ agho oni oghie ọ ya gueye egbo ni e la li ukiekie obọ ogobo, ‘A vu mhe ana le, ee ni a pfi unu na, a ke je owa ere ni Eshinegba ọ riẹle na okphaghe ali igeni eyọli. ⁴² Irari khi abi okiamhi o re gbe mhe, aa ri emhi na mhe le. Abi okiamhe o re gbe mhe, aa bo amhe na mhe da. ⁴³ Abi mhi ro khi opfese, aa lama ni mhi lo e apfe le. Abi mhi ro la irumheba, aa bo ide na mhe so. Mhi ghua, aa ri eloe khu mhe. Mhi la owa ighumha aa bhale ya bino mhe.’

⁴⁴ “Eghẹghẹ agho e ya lie mhe, ‘Onomhue, obo anye la me khi okiamhi o gbe e, ni u ro khi opfese, ni u ro la irumheba, ni u ro ọ ghua, ni u ro la owa ighumha ni anye aa ro kpaghie obo?’

⁴⁵ “Oni oghie ọ ya so we ọ, ọ we, ‘Abi o li mhi li gue e ye e egho khi, emiemini wa a da riẹle na egbo ena ni ea mu eloe ni e mie mhe suo ne, mhemhe wa a riẹle ọli na.’

⁴⁶ “Eghẹghẹ agho, e vu ya lo osoli na agbogbo, ama eni e gue ngeli, e je agbo na agbogbo.”†

26

Ugbamhi ni a gba khe ijesu

(iMak 14.1-2; iLuk 22.1-2; iJon 11.45-53)

¹ Abi ijesu ọ li sese emhi ena se, ọọ eniye odukhokho eyọli, ² “A lese khi akopua khi ukpe iPasova. A ya mu Omi Ogbọ, a gbe ọli-a shi apfida.”*

³ Eghẹghẹ agho, ighie eyi ekpodalougamhi ali eni egbhali e ya lona agbala oyi ikefasi ni ọ khi Oga oyi ekpodalo ugamhi nya. ⁴ E la agho gba ugbamhi abi e li ya bena mu ijesu ya gbe-a. ⁵ E gueye egbe khi, ọa ya khi eghẹghẹ oyi oni imu, ini egbo khi ri itobo igho tsua onyaghu lasele.

A la iBetani ku oili shi ijesu egbe

(iMak 14.3-9; iJon 12.1-8)

⁶ Ijesu ọ bhale iBetani, ikhi owa oyi omose oghuo ni a lu iSamọ ni efafe e kpe mu.

⁷ Abi ijesu ọ li la agho le eminale, okpotso oghuo ọ tsua ituale ni o lolo ghalẹ shi ukoko alabasita ni a ri eche riẹle bhale. Ọ ya ku ọli shi ijesu ukhomhi.†

⁸ Abi eniye odukhokho eyi ijesu e ro me ona, e lie, “Elo o ze ni a ro na pfeche oni ituale kua shi afue?” Elemhi e bi we.

⁹ “A kha ri ituale ona de ghalẹ lo, a kemhi eni ikpagho na eni ea mhue.”

¹⁰ Ijesu ọ lese emini e ngme, ọ mhila we, ọ we, “Elo o ze ni a ro nyama oni okpotso ona? Emini o somhi otse ọ riẹle na mhe.

¹¹ Eghẹghẹ kpa eni ea mhue e ro a la e ifuabo. Ama aa ya ke me mhe eghẹghẹ kpa.† ¹² Emini o ze ni okpotso ona ọ ro ku ituale ona shi mhe egbe khi, ni ọ ro mu

* **25:31** Li ze iMat 16.27; 19.28 † **25:46** Li ze iDan 12.2; iJon 5.29 * **26:2** Li ze Okiali 12.1-27 † **26:7** Li ze iLuk 7.37-38 † **26:11** Li ze iDeut 15.11

mhe egbe khe iroto oyemhe. ¹³ Mhi gueye e khi ashiashini a da la tse abo usomhi onete ona eke agbo ona ne, a ya ngme emini oni okpotso ona o riele ro sato oli egbe.”

Ijudasi o lama khi loli ya ri iJesu de
(iMak 14.10-11; iLuk 22.3-6)

¹⁴ Igho oghuo eniye odukhokho ogbava eyi iJesu ni a lu iJudasi na Isikaroti, o fie deba ighie eyi ekpodalo-ugamhi. ¹⁵ O mhila we, “Ingme a ya ro na mhe ini mhi ri ode khasa e ni a te ya mu oli?” Igho e leli ikpaghuo-ghuo uye ali igbe na li. ¹⁶ Rote agho vu, eri iJudasi o ke ri ukpeloe shi eke nono ode ni o te ya ri iJesu na we.

Eminale ogbomhi oyi Onomhue
(iMak 14.12-21; iLuk 22.7-13,21-23; iJon 13.21-30)

¹⁷ Ogbele onodode oyi oni ukpe na ibuledi ni aa ri ifuma wushe o ramhi, eniye odukhokho eyi iJesu e bhale deba li, e mhila li, e oli, “Obo wa nono ni anye mu egbe shi ni u la le eminale iPasova?”

¹⁸ Oo we “A le deba omose oghuo ni o la elemhi oni eoli, a ka gueye oli khi, ‘Osesa o khi eghage oyemhe o she ti ramhi, owa oye, mhemhe ali eniye odukhokho eyemhe anye la le eminale iPasova.’ ” ¹⁹ Igho eni eniye odukhokho eyi iJesu e riele abi o li ghie we. E ya mu egbe oni eminale shi agho. ²⁰ Abi ogbomhi o ro mu eke, iJesu ali eniye odukhokho ogbava eyoli ee shito shi eminale. ²¹ Abi e ro le oni eminale, iJesu oo we, “Oghuo elemhi e o ya remhe de.”

²² Igho egbe e pfo we a. Oghuo oghuo o mhila li “Onomhue she khi o a khi mhemhe we khi o khi?”

²³ IJesu oo we, “Oghuo e ni o nu mhe e so obo utasa, o ya re mhe de.* ²⁴ Omi ogbo o ya ghu-a abi a keke nali. Ama o ma kholo omose ni o ri Omi Ogbo ya de egbe. O kha bie ti ne ini ogbo aa bie bia li.”

²⁵ IJudasi ni o ya roli de oo li, “Osesa, she khi o a khi mhemhe wekhi o khi?” IJesu oo li, “Ii, yeye lo.”

Eminale ogbomhi oyi Onomhue
(iMak 14.22-26; iLuk 22.14-20; 1 iKori 11.23-25)

§ 26:15 Li ze iZaka 11.12 * 26:23 Li ze Iwolo 41.9 iZaka 13.7 § 26:32 Li ze iMat 28.16

²⁶ Abi e li le egho, iJesu o rue ibuledi, o kphemhi, o khi oli a, o roli na eniye odukhokho eyoli, oo we, “A mo, a le khi idiegbe oyemhe na.”

²⁷ Igho o gbo li rue uko, o kphemhi, o roli na we, o we, “Ee nya a rote o da. ²⁸ Olia eyemhe ni a ku ro luase obo na egbokpa a na, ni o gbe olamhe kua na we. Olia ena Eshinegba o ro nu egbo eyoli mhue ishobo.† ²⁹ Mhi gueye e khi mhi a ke gbo rote oni ukpamhi oara upfonu onana ya da rote memena vu. Se e ni ele ni mhi ke ya nu e da li ode onogbo Iloghie oyi Itamhe.”

³⁰ Abi e ro to uwolo se, e vu ya je ute eera Olivu.

IJesu o guele shi eke khi iPita o ya kie lue
(iMak 14.27-31; iLuk 22.31-34; iJon 13.36-38)

³¹ Abi e li le egho, iJesu oo we, “Amiose ena, ee nya a ya mhue akhokhomhe shi mhe egbe, a na tsua mhe pfa, irari khi ebe o ngme oli khi.

“ Mhi ya ri emhi li
orisumhakia,
eni isumha
e ya gbhiaku-a.†

³² “Ama ini mhi rote eghuli guale, mhi ya ralo na e iGalili.”§

³³ iPita oo li, “Ini egbo nya e tseku mhue akhokhomhe shi e egbe, mhemhe mhi aa ya mhue.”

³⁴ IJesu oo li, “Abi o li mhi li gue oli e ye, khi amiose ena, neni okpa o gbieghe, itese u ya lie khi waa lese mhe.”

³⁵ iPita oo li, “Mhi aa ya ngme gho ini o tseku khia khi oni mhi ya nu e ghu-a lo, mhi aa ya lie khi mhi aa lese.”

Eniye odukhokho enekpole nya e li ngme gho.

IJesu o la iGetisemani lema
(iMak 14.32-42; iLuk 22.39-46)

³⁶ Igho iJesu o lu eniye odukhokho eyoli, e je ashini a lu iGetisemani, oo we, “A shito ana khi mhi ya je oobo ya so iromhi.” ³⁷ O rue iPita ali imi iZebedi aava ma egbe. O vie osoli, egbe ea ke sheshe oli. ³⁸ Oo we, “Udu oyemhe o vo osoli ramhi khi mhi ya ghua. A shito ana, a nu mhe ke tokpe.”

† 26:28 Li ze Okiali 24.8; iJere 31.31-34 ‡ 26:31 Li ze

³⁹ O ti lẹ dẹnẹ, ọ de yẹshi tọ alo mu eke ọ sọ iromhi. Oọ, “Ita, ini o ya tşę lọ, zę ni u mie mhe uko osoli ona. Ama ọa khi abi o li ghọle mhe, ama abi o li ghọle ẹ.”

⁴⁰ O nyenę egbe bhale deba eni eniye odukhokho, ọ mę khi ẹę leseą. Oọ wę, “Aa dobe nu mhe tọkpe ukuku eghęghę tşę?”

⁴¹ “A ke tọkpe, a sọ iromhi ini a khi de pfilo imufe. Ayemhe o mu egbe, ama o loşę idiegbe.”

⁴² O gbo vu utonuzi-eva, ọ ya lema, oọ, “Itamhe, ini o khia khi ọa zę li ni uko osoli ona o doşę, seę khi mhi da li, zę ni oghumhe oye o tşę.”

⁴³ O gbo nyenę egbe ukhokho bhale, ọ mę khi e leseą ęa ke dobe khueghie alo-a.

⁴⁴ Igho ọ zę wę obọ shi agho. O gbo ya lema utonuzi-eşę, o gbo ngme abi ọ kpe ngme.

⁴⁵ Igho ọ nyenę egbe ukhokho bhale deba eni eniye odukhokho, oọ wę, “Eri a kiele ę lese-a, a kiele ę yemhe-a? A bino khi eghęghę o she ramhi khi a she ri Omi Ogbọ na egbọ olamhe de. ⁴⁶ A vule ni awa vu! Oni ọ remhe ę de oọ bhale!”

A mu ijesu

(iMak 14.43-50; iLuk 22.47-53; iJon 18.3-12)

⁴⁷ Ijesu ọ kie ligho ngme, iJudasi ni ọ khi oghuo eni eniye odukhokho ogbava, ọ bhale. Ebubu egbọ ni e tsua epia ali itakobi e nu ọli bhale, eni ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni egbhali e ghie. ⁴⁸ Oni ọ roli de ọ she ri ọlele na eni egbọ, oọ wę, “Oni mhi da ya pfipfi egbe ne, lolu lọ, a mu ọli.” ⁴⁹ Oni iJudasi ọ lę deba ijesu, oọ li, “Opfomhe o ka nu ę la Oşęşę,” ọ pfipfi ọli egbe.

⁵⁰ Ijesu oọ li, “Omue, nyanya rięle emini u bhale shi.”

Igho eni emose e fię lasele, e mu ọli.

⁵¹ Ghe i, abi a ro mę na, oghuo eni e nu ijesu kia, ọ ji itakobi emhi lasele. O khi oni oọ ga oyi Oga ekpodalo ugamhi esọ-a.

⁵² Ijesu oọ li, “Rue itakobi oye shi irari khi oni ọ ji itakobi, ọ ya li ghu eghuli itakobi. ⁵³ Eri u dabi khi mhi aa dobe ya mhila Itamhe ikpaghiobo, aghoaghọ ọ ri igeni ni e doşę agbhagbhamhi igbeva ghi

mhe. ⁵⁴ Ama, se Ebe-no-pfuase o ke li bhale ya tşę, ni oọ khi a mema lina mę ọli?”

⁵⁵ Igho ijesu oọ eni ebubu egbọ egho, “Eri mhi ri egbọ ę pfi ozughu ni a ro tsua igbhorọ ali itakobi bhale ya mu mhe? Ele kpa mhi ro shito Owa oyi Eshinegba ę seşę, ama aa mu mhe.* ⁵⁶ Ama eri a mę ena nya ni a bhale ya ę khi emini emekeguele e ngme shi ebe o bhale ya tşę.” Igho eniye odukhokho nya e zę ọli obọ, e na kua.

Igba enighie ni a lu iSaędiri e ri ijesu gue ezo

(iMak 14.53-65; iLuk 22.54-55,63-71; iJon 18.13-14,19-24)

⁵⁷ Eni e mu ijesu e rue ọli je apfe oyi iKefasi ni ọ khi Oga oyi ekpodalo ugamhi, ashini eni ę seşę ishi ali eni egbhali e legbe.

⁵⁸ Ama iPita ọ tapfia a deba wę. O deba wę lo ramhi atukpapfe oyi Oga oyi ekpodalo ugamhi. O lo se, ọ nu eni ęę khe ekhe shito, ni ọ mę abi oni ingme o ke li ya kia.

⁵⁹ Ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni iSaędiri nya, e nono oşlele egbholi ni e ya mu mhọli ijesu obọ ni e ba mę asha gbe ọli-a. ⁶⁰ Ama ęa mę okhoghuo, abi ebubu egbọ e tseku fię lasele ya pfi oşlele egbholi.

Ikpukhokho ọ, emose aava e fię lasele. ⁶¹ E li “Omose ọna ọọ, ‘Mhi ya dobe guoghọ Owa Oyi Eshinegba-a, mhi gbo rięle ọli tọ ogbele esę.’”†

⁶² Oga oyi ekpodalo ugamhi ọ vule, oọ ijesu, “Waa bie mhue emini u ya ngme shi ezo ni a gue ę shi ę egbe ena?” ⁶³ Ama ijesu tsaghie-a.

Igho Oga oyi ekpodalo ugamhi ọ gbo vule migha, oọ ijesu, “Mhi ri eva oyi Eshinegba ni ọ la ọ re romhi ishe, gueye anye, ini yeye u khi Omiepfuese Omi Eshinegba.”

⁶⁴ Ijesu oọ li, “Igho o khi abi u ngme. Ama mhi gueye ęę nya khi, rote memena vu, a ya mę khi Omi Ogbọ ọ shito obita oyi Eshinegba ni ọ funę nya, ọ la elemhi otughunu te irarogbe ę bhale.”‡

⁶⁵ Igho, Oga oyi ekpodalo ugamhi ọ nyanọ awulu a shi egboli uruli. Oọ, “O she pfi unu-a! Oşlele olese awa ke gbolo ę nono? Eę a she suọ oni ungmehi ipfiunu-a ni ọ ngme. ⁶⁶ Se a sa shi ọ?”

* 26:55 Li zę iLuk 19.47; 21.37 † 26:61 Li zę iJon 2.19 ‡ 26:64 Li zę iDan 7.13 § 26:66 Li zę iLev 24.16

* 26:67 Li zę Aza 50.6

È ọli “Ọ she lue, ọ mema ya ghua.”⁵

⁶⁷ Igho e tono ete ku iJesu alo, e ri ekpa gbe ọli. Eghuo, e lase ọli esọ. * ⁶⁸ E lie ọli “Me eke na anye ghue yeye Omiepfuese. Gueye anye ghue oni ọ ri emhi gbe e.”

IPita ọ kie iJesu

(iMak 14.66-72; iLuk 22.56-62; iJon 18.15-18,25-27)

⁶⁹ IPita ọ shito olase, omueshi oghuo oyi Oga oyi ekpodalo ugamhi ọ bhale deba li, ọọ li, “Yeye, u li nu iJesu onge iGalili kia.”

⁷⁰ IPita ọ tia li ukpeloe we nya, ọọ li, “Mhi aa fe lese emini a ngme.”

⁷¹ Ọ ke rote agho fie je unu ode unuekpe ni a rote e lo oni apfe le, okpotso oni ọọ ga ọlese ọ gbo me ọli, ọ gueye emose ni e la agho, ọọ “Omose ona ọ nu iJesu na iNazereti kia.”

⁷² Igho iPita ọ gbo tia li. Utona, ọ romhise ma ọ, ọọ, “Mhi romhi ishe, khi mhi aa lese oni omose ogho!”

⁷³ O ke li denẹ, emose ni e migha agho e bhale deba iPita, e ọli, “Igesikia lo khi otuoghuo elemhi we u khi. Ungmemhi oye o she ngmasẹ le.”

⁷⁴ Igho ọ li se egboli isheli, ọọ romhi isheli. Ọ lie, “Mhi aa ga lese oni omose!”

Utoghuokpe okpa ọ gbieghe. ⁷⁵ Igho iPita ọ sato ungmehi ni iJesu ọ gueye ọli ni ọ re ọli, “Neni okpa ọ ya gbieghe, itese u ya lie khi waa lese mhe.” Ọ fie je olase ya vie oya.

27

A mu iJesu ghi iPaleti

(iMak 15.1; iLuk 23.1-2; iJon 18.28-32)

¹ Ogbe o gbe-a ogbeakolo, ighie eyi ekpodalo-ugamhi nya ali egbhali e mhesẹ abi e li ya gbe iJesu-a. ² E ge ọli, e rue ọli vu ghi iPaleti ni ọ khi igovunọ.

IJudasi ọ gbe egboli-a

(Ika 1.18-19)

³ Abi iJudasi ni ọ roli de, ọ ro suọ khi a pfa ezọ mu ọli khi a ya gbe ọli-a, o ri egbe pfo li-a, ọ nyene egbe rue ikpaghuo uye ali igbe egho ghi ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni egbhali. ⁴ Ọọ we, “Mhi she lamhe, irari khi mhi she ri ogho ni ọa mholi

olamhe okhoghuo de,” È ọli, “Egboli oyi anye onoghuo o ke la ogho? Yeye u lese.”

⁵ Igho iJudasi ọ ku eni ikpagho kua eke elemhi Owa oyi Eshinegba, ọ vu ya soli egbolia.

⁶ Igho ighie eyi ekpodalo-ugamhi e sanọ eni ikpagho eke, e ọli, “Ikpago ọlia na, awa aa ya ku we ma ikpagho ugamhi.” ⁷ E gba ugbamhi nga eni ikpagho se, e rewe ya de eke onayi oni ọọ ma ekhe, ni a ri ilimhi epfese ke to agho. ⁸ Loli o ze ni a ro lu ọli Eke Olia ramhi ogbe na amo. * ⁹ Igho ungmehi ni omekeguele ni a lu iJeremaya ọ ngme, o li bhale ya tse. Ni ọọ, “E rue ikpaghuo uye ali igbe ni e khi ikpagho ni egbo iZireni e lama fali shi ọli egbe. ¹⁰ E rue eni ikpagho ya de eke eme onayi eni ee ma ekhe, abi Eshinegba ọ mhesẹ na mhe mhi ngme.”†

IPaleti ọ mhila iJesu ogho

(iMak 15.2-5; iLuk 23.3-5; iJon 18.33-38)

¹¹ IJesu ọ migha odalo oyi igovunọ iRomu, oni igovunọ ọ mhila li, “Yeye u khi oghie oyi egbo iJu?” IJesu ọọ li, “Ii, Igho o khi abi u ngme.”

¹² Ama ọa mholi emini ọ so shi ingme ni ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali egbhali e ngme shi ọli egbe. ¹³ Igho iPaleti ọ mhila li, ọọ. “Wa a suọ emini a ngme shi e egbe?”

¹⁴ Ama iJesu ọa lama so ọli abikhoghuo, o ga lolo ri abo sha oni igovunọ.

A pfa ezọ igbe-a mu iJesu

(iMak 15.6-15; iLuk 23.13-25; iJon 18.39-19.16)

¹⁵ Ini a da li ukpe iPasova, eri igovunọ ọọ rue ogho oghuo ni a mu shi owa ighumha obo-a na egbo iJu. Ikhi oni e ze, a rue igha le na wewe. ¹⁶ Eghẹghe agho, a me omose ni a mema lese shi ukhiakhiamhi ogho, ni aa khena, ni a mu shi owa ighumha, ni a lu iBarabasi. ¹⁷ Igho abi eni egbo e ro le gba, iPaleti ọ mhila we, “Onoghuo elemhi egbo aava ena a nono ni mhi wolọ abo-a na e? IBarabasi abi iJesu ni a lu Omiepfuese?”

¹⁸ Irari khi ọ she lese khi itobo khi ighie eyi egbo iJu ee biselemhi iJesu e ro mu ọli ghi lue.

¹⁹ Abi iPaleti ọ li shito ukpekhomhi ezọ oyoli, ughue ọli ọ ghie usomhi ghi ọli, ọọ.

* **27:8** Li ze Ika 1.18-19 † **27:10** Li ze iZaka 11.12-13; iJere 19.1-13; 32.6-9

“Khi mhue emini u li omose ni o a mhue emini o li egbo. Irari khi mhii me osoli elemhi elena ooyose shi ingme oyoli.”

²⁰ Ama ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni egbhali, e tan o shi eni ebubu egbo elemhi, e lie iPaleti o rue iBarabasi ob o-a, ama a gbe iJesu-a.

²¹ Igho igovun o mhila we, “Elemhi aava ena, onoghwo o, a nono ni mhi rue ob o-a?” Wewe nya ee.

“iBarabasi!”

²² O mhila we, “Se mhi ya li iJesu ni a lu Omiepfuese ona sho?”

Wewe nya ee, “A ka ta li ma apfida!”

²³ Ama iPaleti o mhila we, “Elo o ze, onobe onoghwo o rieles?”

Ama e kie tses leghe “A ta li ma apfida!”

²⁴ Abi iPaleti o ro me khi loli ea mholi emini loli ke ya li o, khi onyaghu o tigbe te o laselle, o die ame, o kpe ab o-a ukploe we nya, oo we “Mhi aa mhue ob o shi eghuli oyi omose ona o! Ob o oyee o la o!” †

²⁵ Eni egbo nya e li, “Olia eyoli e la ukhomhi oyanye ali oyi eniye eyanye.”

²⁶ Igho oo rue iBarabasi ob o-a na we. Oo a gbe iJesu itali, o rue oli na ekholi-okhue eyi iRomu e ka ta li ma apfida.

*Eni ekholi-okhue e ri iJesu li egia
(iMak 15.16-20; iJon 19.2-3)*

²⁷ Igho ekholi-okhue eyi iPaleti e rue iJesu lo elemhi agbala oyoli, o rue eni ekholi-okhue nya le gase oli. ²⁸ Igho e gueghie oli itsua ni o so, e ri itsua oyile so li. ²⁹ E ri igba do arula rughu oli. E ri ukpokpo mholi oli ob o ita, e wugha li odalo, e ri oli li egia. E lie oli, “Eshinegba o ze ni u to agbo yeye oghie iJu.” ³⁰ E to ete ku oli, e mie oli oni ukpokpo gbe oli ukhomhi. ³¹ E ri oli li egia se, e gueghie oli itsua eyile ni e ro so li egbo, e tigbe ri itsua eyoli so li. E rue oli je obini a la ya gboli-a.

*A ta iJesu ma apfida gbe-a
(iMak 15.21-32; iLuk 23.26-43; iJon 19.17-27)*

³² Abi e li le egbo, wewe ali omose ni a lu iSam o ngi iZireni e ya lona, e ri itoto mu oli o tsua apfida oyi iJesu. ³³ E bhale asha ni

a lu iGogota. Abi iGogota o ngme khi “Asha ugua ukhomhi egbo.” ³⁴ Agho e la ri onyo ni a ri emhi oyala shi na iJesu da, ama o to unu o bino, o a lama da li. § ³⁵ E ta li ma apfida se, e pfi onolo ro kemhi itsua ni o so mholi egbe ab o. Onana o ri emini omekeguele o ngme bhale ya tse, ni oo. “E kemhi iwulu eyemhe, e pfi onolo shi ide eyemhe.”* ³⁶ E rieles se, e shito, e khe oli ekhe. ³⁷ E keke emini a gue shi oli egbe shi upepe oara ro kphase kpeda nali. Emini a keke shi o khi, Ona khi iJesu, Oghie egbo iJu. ³⁸ Igho e gbe ighiato aava ma li egbe. Oghwo o la ukiekie obita, onokpole o la li ukiekie ogobo. ³⁹ Egbo ni ee dose, e pfi itsue ododa manya iJesu. † ⁴⁰ E lie “Yeye ni u ya guogho Owa Oyi Eshinegba-a, ogbele nuzi-ese u gbo toli pfo. Tsumhi egbe e! Rote ukhomhi apfida ona tiemhile sho, ini Omi Eshinegba u khi.”

⁴¹ Ina ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali esese Ishi eyi iMosisi ali egbhali e gbo li tsue oli. ⁴² E lie, “O tsumhi egboese,” “Ama o a dobe tsumhi egboli! Oa khi loli khi oghie oyi iZireni? Ini o da te ukhomhi apfida onana tiemhile ne, anye ya mie oli suo. ⁴³ Eri o ri egbe da Eshinegba o gbo lie khi, ‘Omi Eshinegba mhi khi.’ Awa ke bino ini Eshinegba o ya tsumhi oli mena.” † ⁴⁴ Igho khi ighiato ni a ta ma apfida e li tsue oli.

Eghuli oyi iJesu

(iMak 15.33-41; iLuk 23.44-49; iJon 19.28-30)

⁴⁵ Oguota o mu eke obili o tode bi asha kpa elemhi iwakati ese. ⁴⁶ Agogo ese o de te, iJesu o vie laselle leghe oo “Eloi, Eloi, Lama Sabachi tani?” Abi ona o ngme khi “Eshinegba oyemhe, Eshinegba oyemhe, elo o ze ni u ro pfi mhe eso a?” §

⁴⁷ Egbo eghwo ni e la agho e suo ona, e lie li, “Elaja oo lu.”

⁴⁸ Aghoagho, oghwo o, o na ya rue isoso, o so li onyo ni o khe-a, o gono li shi ukpokpo nise a ji iJesu unu ni o da.* ⁴⁹ Ama enekpole e oli, “Migha, ze oli ob o ni awa me ini Elaja o ya bhale ya tsumhi oli.”

⁵⁰ Igho iJesu o gbo vie leghe, o ghu-a.

† 27:24 Li ze iDeut 21.6-9 § 27:34 Li ze Iwolo 69.21 *

† 27:43 Li ze Iwolo 22.8 § 27:46 Li ze Iwolo 22.1 *

† 27:35 Li ze Iwolo 22.18 † 27:39 Li ze Iwolo 22.7; 109.25

27:48 Li ze Iwolo 69.21

⁵¹ Eghẹghẹ agho tee, ode ugbakpi, ni a ro ta pfa ode-a ni o la elemhi Owa Oyi Eshinegba o te odode rote idane kiese-a ya tiemhi eke. Eke agbo o nighise, eche e veno-a.† ⁵² Iji e khueghie-a, ebubu egbo ni e pfuase ni eghuloa e guale bhale agbo. ⁵³ E fieno iji lasese. Abi iJesu o ro rote eghuli guale se, e je elemhi eoli no pfuase, e ri egbe khasẹ ebubu egbo.

⁵⁴ Abi ekholi-okhue ni a ze e ke khe iJesu ekhe e ro me abi eke o li nighise ali emhi elese ni e me nya, ulishi oo mu we, e lie li, “Egbegbo lo khi Omi Eshinegba omose ona o khi.”

⁵⁵ Ikpotoso ebubu e la agho ni e ta pfi-a fe. Eri e deba iJesu rote iGalili bhale ni wewe e ri ukpeloe khu oli. ⁵⁶ Eghuo o khi, iMeli ongi iMagidaleni, iMeli inyi iJemhisi ali iJosefu, ali inyi iJemhisi ali iJon.

Abi a ri iJesu to

(iMak 15.42-47; iLuk 23.50-56; iJon 19.38-42)

⁵⁷ Abi ogbomhi o ro mu eke, omose ni o pfue ongi Arimatia ni a lu iJosefu ni o li khi oghuo eniye odukhokho eyi iJesu, ⁵⁸ o le deba iPaleti ya mhila li olimhi oyi iJesu, o roli na lue ya to. iPaleti o ri unu bhale e ka rue oli na iJosefu. ⁵⁹ Igho iJosefu o rue oli, o ri ode onogbo no pfuase khuli oli. ⁶⁰ O ri oli to uji onogbo oyoli ni a lese to shi elemhi eche. O gheghele eche oniemhi khukhu oni uji unu, o vu je apfe. ⁶¹ Igho iMeli ongi iMagidaleni ali iMeli onokpole e shito so alo ghue oni uji.

Ekhekhe ni e la oni uji

⁶² Ogbeakolo, ni o khi ele Iyemhea oyi egbo iJu, ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali egbo iFarisi e bhale deba iPaleti, e oli, ⁶³ “Oga, anye sa ya to khi abi oni oloegbhue ogho o ro la agbo o lie khi, ‘Mhi ya guale ele-ese.’‡ ⁶⁴ Mena ri unu bhale a ke ya khe agho ekhe ramhi ele nuzi-ese, ini eniye odukhokho eyoli e khi bena ya tsua olimhi oyoli, ni e ke gueye egbo khi a she te eghuli guise oli le. Egbholi oni o ya kpukhokho ona, loli o ke ya kholo dose oni odode.”

⁶⁵ iPaleti oo we, “A rue ekhe-khe, a ze ni e khe ekhe agho. A lolo khukhu oli abi o ti e eloe shi.”

⁶⁶ Igho e ya khukhu oni uji egbegbo, e zuse oli, e ze ekhe-khe shi agho.

28

Irote eghuli guale oyi iJesu

(iMak 16.1-10; iLuk 24.1-12; iJon 20.1-10)

¹ Ogbe o ya gbe khi ele Iyemhea o dose ni o khi ele ni odode elemhi efo uka, iMeli ongi iMagidaleni ali iMeli onokpole e le ya bino oni uji.

² Utoghuokpe eke o nighise, irari khi agho oyi Onomhue o rote idane tiemhile. O gheghele oni eche ni o khukhu oni unu uji ode-a. O shito nga o. ³ O li abi erali akphala. Itsua ni o so e pfuase pepere abi otughunu opfopfo. ⁴ Ulishi o mu eni e la agho khe ekhe, ee guo, ubi o rue we pfi gbe.

⁵ Oni agho oyi eni ikpotso, “A khi ze ni ulishi o mu e irari khi mhi lese khi iJesu ni a gbe-a shi apfida a nono. ⁶ Oa la akana, o she te eghuli guale abi o kie kpe ngme. A bhale ya bino ashini a ri oli yeshi. ⁷ A nyanya ke le memena, a ka gueye eniye odukhokho eyoli khi. ‘A she te eghuli guise oli le, khi mena, oo kia khe e, o je elemhi iGalili. Oobo a ya me oli.’ Ghe i, a khi yele-a abi mhi gueye e.”

⁸ Igho eni ikpotso e nyanya rote oni uji vu, ulishi o mu we ama oghole o vo we elemhi, e na ya gueye eniye odukhokho eyoli. ⁹ Utoghuokpe iJesu o bhale deba we, oo. “Opfomhe o ka nu e la.” E bhale deba li, e mu oli awe, e nyese ukhomhi ga li. ¹⁰ IJesu oo we, “A khi ze ni ulishi o mu e, ama a ka gueye Inyoghuo-mhe e ke je iGalili. Agho e te ya me mhe.”

Emini ekhe-khe e guele

¹¹ Abi eni ikpotso e ro vu se, eni ekholi-okhue ni e khe oni uji ekhe, e vu ya gueye ighie eyi ekpodalo-ugamhi emini a ga me nya. ¹² Igho ighie eyi ekpodalo-ugamhi e le deba eni egbhali e lona ye ugbamhi abi e ke ya li. E gba, e ri ikpokpomhi ikpagho na eni ekholi-okhue egho. ¹³ Ee we. “A lie khi, ‘Eniye odukhokho eyoli e bhale ya

† 27:51 Li ze Okiali 26.31-33 ‡ 27:63 Li ze iMat 16.21; 17.23; 20.19; iMak 8.31; 9.31; 10.33-34; iLuk 9.22; 18.31-33

tsua li vu abi obili o rọ bi ni anye rọ leseà.’
¹⁴ Ini igovunọ ọ suọ ona, anye ya pfa ẹ
 shi eke, a khi zẹ ni emhikhoghuo o nase ẹ
 udu.” ¹⁵ Ighọ eni ekhọli-okhue e mie wẹ eni
 ikpaghọ e li abi e sẹsẹ wẹ. Eri ingme emini
 e riẹlẹ o gbhiaku asha kpa ifuabọ ẹgbọ iJu.
 Ramhi ogbe-namo, eri a kiele ẹ zẹ oni okhe
 ona.

Usomhi ni o fune ni iJesu o ghie

*(iMak 16.14-18; iLuk 24.36-49; iJon
 20.19-23; Ika 1.6-8)*

¹⁶ Ighọ eniyẹ odukhokho ogbaghuo eyọli
 e je iGalili deba iJesu ukhomhi ute ni ọ sẹsẹ
 wẹ.* ¹⁷ Abi e rọ mẹ ọli, e nyese egbe ga li,
 ama eghuo ọ e kiele khokho ọli. ¹⁸ Ighọ iJesu
 ọ kia ti mama wẹ, ọọ. “A she rue afu nya na
 agbọ ona ali iloghie na mhe.† ¹⁹ Irarighọ,
 a fiẹ lase je asha kha asha, a ke ya ri ẹgbọ
 mele eniyẹ odukhokho eyemhe-a, a ri eva
 oyi Ita, ali oyi Omọ ali oyi Ayemhe-nọ-pfuase
 batazi.‡ ²⁰ A sẹsẹ wẹ, e ke ri emhi nya ni
 mhi mhesẹ na ẹ gbe akanya. A ghe i, mhi
 nu ẹ la ramhi ukpesẹ agbọ.”

* **28:16** Li zẹ iMat 26.32; iMak 14.28; 1 iKọri 15.5; iJon 21.1-23
 1.20-22 † **28:18** Li zẹ iMat 11.27; iLuk 10.22; iFili 2.9; Ẹfi
 ‡ **28:19** Li zẹ Ika 1.8

Usomhi Onete oyi iJesu iKirisiti ni IMaki O keke

*Itsabo oyi iJoni Oni oḡ batazi egbo
(iMat 3.1-12; iLuk 3.1-18; iJon 1.19-28)*

¹ Ona o khi igbaekele oyi usomhi onete oyi iJesu iKirisiti Omi Eshineḡba. ² A keke ḡli shi Ebe-no-pfuase ni omekeḡuele oyḡli ni a lu Azaya o keke. Ni Eshineḡba o la lie,

“Mhi ya ghie aghiusomhi
oyemhe ralo ne.

Oni o ya be ode
shi eke khe.”*

³ “Ogbo o la odagbe
e pfi okokokhue. Oḡ lie,

‘A rieḡe ode
shi eke khe Onomhue,
ni oḡ bhale.

Rieḡe oni ode sheshe
ni o rote.’ †

⁴ Igho iJoni o li bhale, oḡ batazi egbo obini odagbe ifufu, oḡ tse abo, oḡ lie, “A mu pfi lase olamhe eye e le bhale deba Eshineḡba ini a ri olamhe topfa e.” ⁵ Igho egbo e rote eke iJudia ali eoli iJerusalemu le deba iJoni. Ee zono olamhe eyewe ye ḡli. O la oke iḡodani batazi egbo. ⁶ Ode ni a ri iriria eyi alakumi do, iJoni o ro fia itsua so. O ri ekuḡe rieḡe ogbene mu oku. Initso ali oribo e khi eminale eyḡli. ‡ ⁷ Abo ni oḡ tse gueye agbo khi: “Omose ni o ke ya bhale elelese ode ukhokho oyemhe, o fu dose mhe, o mhḡli ekpabo dose mhe. Mhi aa fu ramhi oni oḡ taghie uli ni o la ekuḡe ni o so-a. ⁸ Ame mhi ro batazi e memena, ama Ayemhe-nopfuase o ke ro ya batazi e.”

*Ibatazi ali imufe oyi iJesu
(iMat 3.13-4.11; iLuk 3.21-22; 4.1-13)*

⁹ Oa te agho tese ne, ni iJesu o ro rote iNazareti ni o la eke iGalili bhale ni iJoni o la oke iḡodani batazi ḡli. ¹⁰ Abi iJesu o ro lese rote elemhi oke ji egbe ngale te, o me khi idane o khueghie. Ayemhe oyi Eshineḡba o

li abi anekhukhu rote idane tiemhile ya ma li egbe. ¹¹ A suo khi uruli o rote idane ngme tiemhile, oḡ, “Omimhe ni mhi nono ingme oyḡli u khi. U ma ri egbe e mu mhe gba.” §

¹² Utoghuokpe, Ayemhe oyi Eshineḡba o rue iJesu je odagbe. ¹³ Ogbele egbhueva o la oobo. Okphaghie, ni o khi oghie ayemhe ebe, o mu ḡli fe. IJesu o nu elamhako la oobo, ama igeni eyi Eshineḡba e ri ukpeloe e khu ḡli.

*Eniye odukhokho eni odode ni iJesu o ze
(iMat 4.12-22; iLuk 4.14-15; 5.1-11)*

¹⁴ Abi a ro mu iJoni shi owa ighumha se, iJesu o je iGalili ya tse abo usomhi onete oyi Eshineḡba. ¹⁵ Oḡ lie, “Oni egheghe o she bhale, Eghiele oyi Eshineḡba o she ti mama awa. A mu pfi lase olamhe eye e le, ni a mie oni usomhi onete suo.”*

¹⁶ Abi iJesu o rote epfefefe oke oniemi oni o khi shi, na lui iGalili kia le, o me iSamḡ ali inyoghuo ḡli Aduru. Egbifele e khi. E pfi aga lo elemhi oni oke, ee gbe ifele. ¹⁷ IJesu oḡ we, “A deba mhe, mhi ya sese e abi a ke lie ke ti egbo gbili.” ¹⁸ Aghoaghḡ e ku iga eyewe shi eke, e deba li.

¹⁹ O ke te agho je odalo denḡ, o gbo me inyoghuo etuava, iJemhisi ali iJoni imi iZebedi e la elemhi oko-oke oniemi, e zu iga eyewe. ²⁰ Abi iJesu o ro lese me we, o lu we e deba lue, aghoaghḡ e pfi itawe ali egbo ni e nu we ye shi elemhi oko-oke oniemi, e deba li vu.

*IJesu o khu omose ayemhe ebe egbe-a
(iLuk 4.31-37)*

²¹ IJesu ali eniye odukhokho eyḡli e bhale eoli iKapanomu. Ogbele iyemhe ni o ke deba li, iJesu o dose lo elemhi owa ugamhi, o la agho sese. ²² O ri abo sha egbo ni e ri esḡ kpe abi o li sese, itobo khi eri o sese egbo abi ogbo ni o lese emini oḡ sese, osese oyḡli o kiḡda shi oyi eni e sese Ishi eyi iMosisi. †

²³ Utoghuo kpe omose ni ayemhe ebe o la egbe, o lo elemhi oni owa ugamhi le. O tsesḡ gbaa! Oḡ, ²⁴ “Elo wa nono anye egbe, iJesu na iNazareti? Eri u bhale ya pfuse anye-a? Mhi ga lese oni u khi. Oni O pfuase oyi Eshineḡba u khi.”

* 1:2 Li ze iMala 3.1 † 1:3 Li ze Aza 40.3 ‡ 1:6 Li ze 2 Ighie 1.8 § 1:11 Li ze Igbae 22.2; Iwolo 2.7; Aza 42.1; iMat 3.17; 12.18; iMak 9.7; iLuk 3.22 * 1:15 Li ze iMat 3.2 † 1:22 Li ze iMat 7.28-29

²⁵ Ijesu ọ dese oni ayemhe obe, ọọ li, “Guese unu pia, te ọli egbe lase le.” ²⁶ Oni ayemhe obe o nighise ọni ọmose, o mu ọli pfi gbe. Ọ pfi okokokhue, o rote ọni ọmose egbe ya lase.

²⁷ O ga ri abo sha egbo nya. E mhila egbe we, “Onoghuo na? Oseşe onogbo ni o mhọli ekpabo! Eri ọ ga nu ayemhe ebe e ngme, e ga suo eso na li.” ²⁸ Aghoaghọ ingme oyi ijesu o gbe eke-a asha kpa eke iGalili.

Ijesu ọ ri ebubu egbo ze
(iMat 8.14-17; iLuk 4.38-41)

²⁹ Ijesu ali eniye odukhokho eyoli, ghe iJemhisi ali iJoni, e ga rote owa ugamhi fię lasele, e ya je apfe oyi iSamọ ali Aduru ³⁰ Ọgọ iSamọ ọni ọkpotoso, ọ yeshi ghua ughuamhi iba. Ijesu ọ lese ramhi agho, a gue ingme oyoli ye ijesu. ³¹ Igho ọ lo deba li, ọ mu ọli obo, ọ mu ọli ukpho vule. Igho eni iba e lase ọli egbe le. Ọ fele we epfese.

³² Elogbomhi egho khi ovo ọọ tiemhi eko, egbo e tsua eni ea ze, ali eni iyemhe ọkphaghię e yese ngme bhale ghi ijesu. ³³ Egbo nya ni e la oni ọli e le gba odalo oni owa. ³⁴ Ijesu ọ ri eni e ghua, ighuamhi khi ighuamhi, ze. Ọ khu ayemhe ebe ebubu egbo egbe a, ama ọa ze ni eni ayemhe ebe egho e ngme emhikhoghuo unu lasele, itobo khi e lese ọni ọ khi.

Ijesu ọ la iGalili tse abo usomhi onete
(iLuk 4.42-44)

³⁵ Ogbie-fiefie ogbeakolo khi obili ọa pfo ogbe ne, ijesu ọ fię lase je ashini o da-ya, ọ ya so iromhi. ³⁶ ISamọ ali apfoli ni e kpole, e vu ya nono ọli. ³⁷ Abi e ro me ọli, ee ọli, “Egbo kpa ee nono e.”

³⁸ Ijesu ọọ we, “Awa mema ya je ọli oboese, ikhi apfe eni e timama akana, ni mhi li la oobo tse abo, irari khi ona o ze ni mhi ro bhale.” ³⁹ Igho ọ kia gase eke iGalili nya tse abo. Ọ la owa ugamhi eyewe tse abo. Ọ khu egbo ayemhe ebe egbe ku-a.†

Ijesu ọ ri oni efafe e mu ze
(iMat 8.1-4; iLuk 5.12-16)

⁴⁰ Ọmose ni efafe e mu ọ bhale deba ijesu. Ọ wugha li odalo, ọọ lema li, ọọ, “Ini o ghole e, u dobe ya remhe ze, u remhe khi ọni ọ pfuase.”

⁴¹ Igho elemhi ọli, ee ala ijesu, ọ nise obo-a ti ọni ọmose, ọọ li, “O ghole mhe, khi ọni ọ pfuase.” ⁴² Aghoaghọ eni efafe e lase ọli egbe le, ọ ze, ọ khi ọni ọ pfuase.

⁴³ Ijesu ọ gueye ọli, ọ ke vu. Ọ lolo tse agua ye ọli, ⁴⁴ ọọ li, “Khi gue ingme ona ye ọgbokoghuo, ama le ya ri egbe e khasę ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba, ni e te ọkpe ne, ni u luase obo ni iMosisi ọọ a ke luase, ini a ri ọgbọ lina ze. Ishegho, ni o khi ọtsele na we khi u she ze.”§

⁴⁵ Eri ọni ọmose ọ ri ochoghọ ngme ọli kiakiala gboo, ọ miatse oni ingme onete ku asha kpa. Itobo ona, ijesu ọa ke dobe lo ọli okhoghuo le gboo. Eri ọ ke la odagbe obini o da-ya. Abi o rię khi igho, eri egbo nya e kie rote asha kpa e bhale deba li.

2

Ijesu ọ ri ọmose ni ọ guoghọ-a ze
(iMat 9.1-8; iLuk 5.17-26)

¹ Ikuku ogbele e dose, ijesu ọ gbo lo elemhi iKapanomu, eni egbo e suo khi ọ she bhale apfe. ² Ebubu egbo e le gba ramhi ni ọgbọ a ke me ashikhoghuo ni o kpole, ya ramhi olase unu-ode. Ijesu ọ tse abo oni usomhi ye we. ³ Igho emose aane e tsua ọmose ni ọ guoghọ-a adigege shi iya bhale ghi ijesu. ⁴ Abi eni emose ea ro me asha tsua li lole ashini ijesu ọ la, itobo egbo ni e ghọ bu dose, e nga ukhomhi oni owa rote ashini ijesu ọ la gbese ekpha-a. Abi e ro gbese ọlia se, e ri ili ri ọni ọmose tiemhile, abi ọ kie li yeshi iya. ⁵ Abi ijesu ọ ro me irudunga oyewe, ọọ ọni ọmose ni ọ guoghọ-a, “Omimhe, a she ri olamhe topfa e.”

⁶ Ama eni e sese Ishi eyi iMosisi ni e shito akaghọ, e sa ọ udu oyewe, e lie, ⁷ “Elo o ze ni ọni ọgbọ ọna ọ ro ngme ungmehi onana unu. Eri ọ pfi unu-a! A li me ọni ọ dobe ya gbe olamhe kua na ọgbọ? Ọa khi Eshinegba luęghuo?”

⁸ Aghoaghọ ijesu ọ she lese elemhi ayemhe oyoli emini e sa shi elemhi udu oyewe, ọọ we, “Elo o ze ni a ro sa usamhi onana. ⁹ Onoghuo o kele ne, ni a ro lie ọni ọmose ni ọ guoghọ-a, ‘A ri olamhe topfa e,’ abi khi ‘Vule, rue iya oye ni u ke kia?’ ¹⁰ Mhi ya ro li khasę e khi Omi Ọgbọ ọ mhọli

† 1:39 Li ze iMat 4.23; 9.35 § 1:44 Li ze iLev 14.1-32

ekpabọ elemhi agbọ ona ni ọ rọ gbe olamhẹ kua na ọgbọ.” Ighọ ọ gueyẹ oni ọmọse ni ọ guoḡhọ-a eghọ, ¹¹ “Mhiẹ yẹ u vule, u rue iya oyẹ, u ke je apfẹ.”

¹² Oni ọmọse ọ vule, ọ rue iya oyọli, ọ la akpẹwẹ nya kia vu. O ri abọ sha ẹgbọ kpa. Ee kueḡhiẹ Ẹshinẹgba, e liẹ, “Anye ẹa kpẹ mẹ onana ghue oo!”

Ijesu ọ lu iLevi

(iMat 9.9-13; iLuk 5.27-32)

¹³ Ijesu ọ gbo je epfẹ okẹ oniẹmhi ni o khishi. Ebubu ẹgbọ e bhale deba li, ọ sẹsẹ wẹ. ¹⁴ Abi ọ kia lẹ, ọ mẹ ọmionoga iLiva omi Afeusi khi ọ shitọ okholo eyi eni ẹ mie oga. Ijesu ọọ li, “Deba mhẹ.” Ighọ ọ vule deba li.

¹⁵ Abi ijesu ọ la ayi iLevi le eminale ẹlogbomhi, emionoga ni e bu ali ẹgbọ ena olamhẹ e li nu ọli ali eniyẹ odukhokho eyọli le emhi, irari khi ẹgbọ ni e bu e deba li.

¹⁶ Abi ẹgbọ eni ẹẹ sẹsẹ ishi na lui iFarisi e rọ mẹ khi ijesu ọ nu egbushia ali emionoga ẹ le eminale, e mhila eniyẹ odukhokho eyọli, “Elọ o zẹ ni ọ rọ nu emionoga ali egbushia ẹ le eminale?”

¹⁷ Ijesu ọ suọ onana, ọọ wẹ, “Egbọ ni e ze ẹa mhue emini e ri ọbo ẹ li. Oni ọọ to, ọ ye apfẹ ọbo. Oa khi eni e pfuase ne mhi bhale ya lu, ama egbushia.”

Omhila ingme azumhi

(iMat 9.14-17; iLuk 5.33-39)

¹⁸ Eḡhẹḡhẹ oghuo eniyẹ odukhokho eyi iḶoni Oni ọọ batazi ẹgbọ ali ẹgbọ iFarisi ee pfi azumhi. Egbọ eghuo e bhale ya mhila ijesu, ẹ ọli, “Elọ o zẹ ni eniyẹ odukhokho eyi iḶoni ali enayi ẹgbọ iFarisi e rọ pfi azumhi ni eyẹ ẹa rọ pfi?”

¹⁹ Ijesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ wẹ, “Sẹ epfẹse eyi ọmọse ni ọ rue ọmueshi ọnọḡbọ e liẹ ke pfi azumhi ini oni ọmọse ọ kie nu wẹ shitọ? Ẹa mẹ asha pfi azumhi ini ọ kie nu wẹ shitọ.

²⁰ Ama eḡhẹḡhẹ o ya bhale ni a rọ rue oni ọdọ oni ọmueshi vu. Eḡhẹḡhẹ aghọ, e rọ tigbe ya ke pfi azumhi.

²¹ “Ogbọ a ya khi ode onogbọ gbẹla ma ode onodiọ. Ini u lighọ, eri oni ode onogbọ o ya nyanọ oni ode onodiọ-a. O ke nyanọ-a dọsẹ abi o kpẹ li. ²² Ali khi ọgbọ ọa ya ku onyọ onogbọ shi akpaba onodiọ. [Ikhi

akpaba ni ẹgbọ iju e ku onyọ shi.] Ini u lighọ, eri oni onyọ o ya vẹsẹ oni akpaba-a. Oni onyọ ali oni akpaba e ga li opfu-a. Akpaba onogbọ a ku onyọ onogbọ ẹ lo.”

Onomhue ọyi ogbẹlẹ iyemhẹa

(iMat 12.1-8; iLuk 6.1-5)

²³ Ogbẹlẹghuo ẹlẹ iyemhẹa oyi ẹgbọ iju, ijesu ọ rọte ifui ishemhi iakpa kia dọsẹ. Eniyẹ odukhokho eyọli e li nu ọli kia. Ighọ e li bẹ eni iakpa.* ²⁴ Ighọ iFarisi e mhila ijesu, “Elọ o zẹ khi eniyẹ odukhokho eyẹ ẹẹ riẹlẹ emini a ghue ẹlẹ iyemhẹa?”

²⁵ Ijesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ, “Aa kpẹ mẹ ọli zẹ Ebe-no-pfuase emini Oghie iDefidi ọ riẹlẹ abi okiamhi o rọ gbe ọli ali eni e nu ọli kia? ²⁶ Eḡhẹḡhẹ ni Abiata ọ rọ khi Ọkpeda na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinẹgba, ni Oghie iDefidi ọ rọ lo Owa oyi Eshinẹgba ya rue ibuleḡdi ni a rọ ga Eshinẹgba le, ọ kholo na eni e nu ọli kia le. Ibulẹḡdi ona ighie eyi ekpodalo-ugamhi tse, ushi o lama e ke le wẹ.”†‡

²⁷ Ighọ ọọ wẹ, “Eri a ma ogbẹlẹ iyemhẹa na ọgbọ, aa ma ọgbọ na ogbẹlẹ iyemhẹa.

²⁸ Itobọ ighọ, Omi Ogbọ ọ khi Onomhue, li shi oyi ogbẹlẹ iyemhẹa.”

3

Omose ni ọ ghu obọ oghuo-a

(iMat 12.9-14; iLuk 6.6-11)

¹ Ẹlẹlese khi ijesu ọ gbo je owa ugamhi, ọmọse ni obọ oyọli oghuo o ghua, ọ la ak-aghọ. ² Egbọ eghuo e nono ashini e te ya mẹ asha gue ingme shi ijesu egbe. E ri ukpẹloe shi ọli egbe ini ọ ya ri ọgbọ ze ẹlẹ iyemhẹa. ³ Ijesu ọọ oni ọmọse ni ọ ghu obọ-a, “Vule migha odalo oyi ẹgbọ kpa.”

⁴ Ijesu ọ mhila wẹ, “Onoghuo o gbe akanya elemhi ushi oyawa ne ẹlẹ iyemhẹa? Ni a rọ riẹlẹ onete abi ni a rọ riẹlẹ onobe? Ni a rọ tsumhi agbọ oyi ọgbọ abi ni a rọ pfuse ọlia?” Ama e tsaghie a.

⁵ Ighọ ijesu ọ ri elemhi ibibi bino wẹ gasẹ, udu oyọli o yese-a shi udu obe ni e mhue. Ọọ, “Nomose nise obọ-a.” Ọ nise ọli-a. Ighọ obọ oyọli o gbo li abi o kpẹ te eke li ⁶ Ighọ ẹgbọ iFarisi e fiẹ deba eniyẹ odukhokho eyi

* 2:23 Li zẹ iḶeut 23.25 † 2:26 Li zẹ iLev 24.9 ‡ 2:26 Li zẹ 1 iSam 21.1-6

Erọdu, e ya gba ugbamhi abi e li ya gbe iJesu-a.

Ebubu ẹgbọ e deba iJesu

⁷ Ighọ iJesu ali eniye odukhokho eyọli e lase wẹ iteva le ya je okẹ na iGalili. Ebubu ẹgbọ e rọte iGalili deba iJesu. ⁸ Abi e rọ suọ emini ọ riẹlẹ, ebubu ẹgbọ e bhale deba li, rọte ekẹ iJudia ali iJerusalemu, ali Idumia ali ekẹ ni o kpe obọ na iJodani ali epfepfe iTire ali iSidoni. ⁹ Itobọ khi eni ẹgbọ e bu dọsẹ, iJesu ọ gueye eniye odukhokho eyọli e nono okọ-okẹ oni ikeke ni lọli lo ọ ini ẹgbọ e khi sha mu luẹ. ¹⁰ Itobọ khi ọ she kpẹ ri ebubu ẹgbọ ze, ẹgbọ eni ẹa ze, e mise egbe ini e mẹ asha ramhi ọli egbe ri obọ ti ọli.* ¹¹ Eghẹghẹ kpa ni ẹgbọ ni ayemhẹ ebe e yese ẹ ngme e rọ da mẹ iJesu ne, e de ya yeshi ekẹ odalo oyọli. Eẹ tsesẹ, eẹ liẹ, “Omi Ẹshinẹgba u khi.”

¹² Ama, ọ tse agua ye eni ayemhẹ ebe eghọ e khi gue oni lọli khi le.

Ijesu ọ zẹ ighiusomhi na ke ogbava (iMat 10.1-4; iLuk 6.12-16)

¹³ Ijesu ọ nga ukhomhi ute, ọ lu emọse ni e ghọle ọli. E bhale deba li. ¹⁴ Ọ ya zẹ ẹgbọ ogbava ke, ọ lu wẹ ighiusomhi na keẹ. Ọ zẹ wẹ ni e nu luẹ ke kia, ali ni luẹ mẹ wẹ ke ghie usomhi fiẹ ke tse abọ usomhi onete, ¹⁵ ali ni e gbo mhuẹ ekpabọ ni e rọ ke khu ẹgbọ ayemhẹ ebe egbe kua. ¹⁶ Ena e khi otuogbava ni ọ zẹ. ISamọ, oni iJesu ọ lu iPita. ¹⁷ IJemhisi ali inyoghuo-ọli iJoni imi iZebedi (eni iJesu ọ ri akiseva iBonajisi na. Ni o migha shi Imi Akphala), ¹⁸ Ali Aduru, iFilipu, iBatolomiu, iTomosi, iJemhisi omi Afeusi, ali iTadiusi, iSamọ [oni ije-odalo oyi ẹdẹli iJu oo ghọ mu egbe.]

¹⁹ Ali iJudasi Isikarọti oni ọ ri iJesu de.

Ijesu ali iBezebo (iMat 12.22-32; iLuk 11.14-23; 12.10)

²⁰ Ijesu ọ nyene egbe je apfe. Ighọ ebubu ẹgbọ e gbo tiggibili ramhi khi iJesu ali eniye odukhokho eyọli ẹa mẹ asha, wẹ khi eminale e ya le. ²¹ Abi apfe ọ e rọ suọ ona, E nono khi wewe e ya mu ọli je apfe. Irari khi eri e liẹ, “Ujili o she ẹ kpha li.”

²² Eni eẹ sese ishi ni e rọte iJerusalemu tiemhie, e liẹ, “Ayemhẹ iBezebo ni ọ khi Okphaghie o la li egbe yese ọli ẹ ngme! Lọli ọ khi oghie oyi iyemhẹ ebe ni ọ ri ekpabọ na li ni ọ rọ ke khu ẹgbọ iyemhẹ ebe egbe kua.”†

²³ Ighọ iJesu ọ lu wẹ, ọ ri okhẹ irokhokho nu wẹ ngme, Oọ wẹ, “Se okphaghie ọ liẹ ke khu okphaghie? ²⁴ Ini ushishi e kemhi egbe wẹ shi ikui-iku ni e rọ nu egbe wẹ ẹ khọli, eri oni ushishi oọ de. ²⁵ Ini omhuẹ-apfe o kemhi shi ikui-iku ni e rọ nu egbewe ẹ khọli, eri oni omhuẹ-apfe o ya de. ²⁶ Ini okphaghie ọ mu okhọli vule shi egbọli ọ, ọa ya tọ, eri ọ ya de, ukpese oyọli o she ramhi.

²⁷ “Ogbọ okhoghuo ọa la ọ ni ọ dobe ya lo owa oyi omose-akama ya ti ọli itsua ekẹ-a ini ọa kpẹ mu oni omose-akama ge shi ekẹ. Eghẹghẹ aghọ, ọ tigbe dobe ti ọli itsua ekẹ-a.

²⁸ “Egbegbi ingme mhi gueye ẹ, khi, aa mẹ olamhẹ ni ogbọ ọ lamhẹ ali ungmehi ipfiunu-a ni ogbọ ya ngme, ni aa dobe rọ ya gbekua na li. ²⁹ Ama onini ọ da ngme ungmehi ipfiunu-a deba Ayemhẹ-nọ-pfuase ne, aa ya rọ topfa li, irari khi olamhẹ ona agbọagbọ ọ pfi obọ lo.”‡

³⁰ Itobọ khi ẹ ọli khi, “Ọ mhọli ayemhẹ ebe,” ọ rọ ngme ona.

Inyọ iJesu ali inyoghuo ọli eni emose (iMat 12.46-50; iLuk 8.19-21)

³¹ Ighọ inyọ iJesu ali inyoghuo ọli ee bhale. E migha oolase. E ghie ogbọ ọ ka lu iJesu ghi ewe. ³² Ebubu ẹgbọ e shito gase ọli. E bhale ya gueye ọli khi inyọli ali inyoghuo ọli e la oolase, khi eẹ nono ni wewe e mẹ ọli.

³³ Ọ mhila wẹ, “Eghuo e khi inyemhẹ ali Inyoghuo-mhẹ?”

³⁴ Ighọ ọ bino eni e shito gase ọli, oọ, “Enana e khi inyemhẹ ali Inyoghuo-mhẹ! ³⁵ Onini ọ da riẹlẹ emini e ghọle Ẹshinẹgba, ọ khi Inyoghuo-mhẹ onomose ali onokpotso ali inyemhẹ.”

4

Okhẹ irokhokho oyi oni o kọ ikpamhi emhi (iMat 13.1-9; iLuk 8.4-8)

¹ Ijesu ọ ke gbo la epfe okẹ ni o khi shi na iGalili sese. Egbọ ni e le gase ọli e bu dọsẹ ramhi ni ọ rọ ya lo elemhi okọ-okẹ shito.

* 3:10 Li zẹ iMak 4.1; iLuk 5.1-3 † 3:22 Li zẹ iMat 9.34; 10.25 ‡ 3:29 Li zẹ iLuk 12.10 * 4:1 Li zẹ iLuk 5.1-3

Oni oko-okę o la elemhi oni okę. Eni egbọ e ke migha egele eseso oni okę.* ² Emhi ebubu o ri okhe irokhokho o sese we. Oo we. ³ “A ghe i! Oghiale o ya la o. O fię ya ko iakpa. ⁴ Abi o li kia miatse eni iakpa, ikpamhi eghuo o e de kua ode, igho ipfeli e bhale ya sano we le. ⁵ Eghuo o, e de kushi eke ni o khi okpegbhe, ni eke ęa lolo la. Igho e nyanya ze, e fu, ama oni eke ęa limhi. ⁶ Ama abi ovo o ro to, o tose we a, e khakha, itobo khi ęa me eke ni o limhi pfi imhili lo. ⁷ Ikpamhi emhi elese e de kulo ifui igba. Igho igba e ze lasele tonon eni iakpa abi e ro fu vule. Itobo igho, ęa ke dobe ni e fu nyanọ ekhe lasele. ⁸ Ama ikpamhi eghuo, e de shi eke onete. Eni ikpamhemhi e ze, e fu, e nyanọ ekhe lasele. Eghuo o, e mhuę ikpamhi uye ali igbe, eghuo o, e mhuę ikpamhi egbhuęe, elese e mhuę egbhuęshe.”

⁹ Igho iJesu, oo, “Oni o mholi eso, o suo.”

Emini o ze ni a ro ze oni okhe irokhokho (iMat 13.10-17; iLuk 8.9-10)

¹⁰ Abi iJesu lolighuo o ro shito, eniye odukhokho ogbava eyoli ali egbuęe ni e li suo abi o ro ngme, e bhale deba li, o gueye we emini o ri oni okhe irokhokho ngme. ¹¹ Oo we, “A she ri osheli oyi Eghiele oyi Eshinegba na ę. Ama okhe irokhokho a ro gue ungmehi nya ye egbuęe. ¹² Ni a bhale ya ę khi,

“ ‘E kha rię nya alo-a shi eke ęa tigbe ya me emhikhoghuo, ali e kha rię ku eso a shi eke, ęa ya lo we eso. Irari khi ini ęa khi igho, e dobe me eke, e suo eso, e mu pfi deba Eshinegba, o ro topfa we.’ ”†

Ijesu o guele emini oni okhe irokhokho o ngme

(iMat 13.18-23; iLuk 8.11-15)

¹³ Ijesu o mhila we, oo we, “Aa lese emini a ri okhe irokhokho ona ngme? Se a li tigbe ya lese emini a ri okhe irokhokho okhoghuo ngme sho? ¹⁴ Eni iakpa ni oni oghiale o miatse ę ku, e migha shi ungmehi oyi Eshinegba. ¹⁵ Eri ikpamhi iakpa ni e de shi

ode e li abi egbọ eghuo ni e kha da lese suo oni ungmehi ne, Okphaghie o bhale ya rue we luę udu le. ¹⁶ Ikpamhi emhi ni e de shi eke ni o li echeche, e li abi egbọ ni e kha da lese suo oni ungmehi ne, e ri udu oghelę mie oli. ¹⁷ Ama, ęa ya tiemhi we eke elemhi. Ęa dobe migha tese, itobo khi ęa pfi imhili lo eke. Itobo igho, ini omunu o bhale ali ni a ro mu okholi vule shi we o rote oni ungmehi ni e suo, e kele de ode-a. ¹⁸ Ikpamhi emhi ni e de pfilo ifui igba eri e li abi egbọ ni e kha suo oni ungmehi, ¹⁹ isamhi ingme agbo ona, ali oghuęmhe epfue, ali oghuęmhe khi oghuęmhe e lu guese oni ungmehi-a, ęę tonon oli igba, itobo igho ęa mo imomhi. ²⁰ Ama ikpamhi emhi ni e de shi eke onete, e li abi egbọ ni e suo ungmehi, e mie oli suo, e mo imomhi enete. Eghuo e mhuę ikpamhi uye ali igbe, eghuo e mhuę egbhuęe. Eghuo, e mhuę egbhuęshe.”

Ákpá ni a ro nga ukhomhi asha (iLuk 8.16-18)

²¹ Ijesu o gbolo ę we “Ogbokhoghuo do ya ri ákpá ru lasele, o ya rue atalabi guese oli mu eke, wekhi eri o ke ya rue oli ya sheli ufui ukpho?† ²² Emiemini a ro sheli, o ya lasele gbo alo gbugbugbu. Aa me emhi osheli ni aa ya khueghie a.‡ ²³ Onini o mholi eso, o ri eso shi eke ni o suo.”

²⁴ O gbolo ę we, “Emiemini u da suo kpa, sa o bie! Emiemini u da ro shi ushi ro gue egbuęe ęzo, Eshinegba o li ya roli gue ę ęzo. Oye o gbo ya ze ne. ²⁵ Oni o kpe mholi ne, a ya gbo ro ma o na li, ama oni ęa mholi a ya mie oli ukuku ni o gbo mholi.”*

Okhe irokhokho oyi ikpamhi emhi ni oo ze

²⁶ Ijesu o gbolo ę, “Abi Eghiele oyi Eshinegba o li na. Eri o li abi ini omose o miatse ikpamhi iakpa kia ku shi eke. ²⁷ Obili o kha bi, o ya lese a, ogbe o kha gbe o guale, ama eni ikpamhi emhi ęę ze lasele, ęę fu vule. Ama ęa ya lese abi o li kia. ²⁸ Eke lolighuo o lese abi o li ri emhi ekomhi ęę bie. Oni odode, o kha ze ukhuli, o ke fu vule, o nyanọ ifele, o ya ri umomhi lasele. ²⁹ Eni iakpa e kha da bie ne, oni o gua we o rue

† 4:12 Li ze Aza 6.9,10 ‡ 4:21 Li ze iMat 5.15; iLuk 11.33

§ 4:22 Li ze iMat 10.26; iLuk 12.2 * 4:25 Li ze iMat

13.12; 25.29; iLuk 19.26 † 4:29 Li ze iJofe 3.13

agaga ya gbe wẹ, itobọ khi ẹghẹghẹ ikhiesẹ o ramhi.”†

Okhe irọkhọkhọ oyi ukpamhi ọọra imọsitadi

(iMat 13.31-32,34; iLuk 13.18-19)

³⁰ Ijesu ọ gbolo ẹ wẹ, “Elo awa mema ri Eghiele oyi Ẹshinẹgba ya khọkhọ? Okhe irọkhọkhọ onoghwo awa mema ya zẹ rọli lo ẹgbọ esọ eghọ o? ³¹ Eri o li abi ukpamhi ọara imọsitadi ni ukpamhi ọli o she nẹ nya agbọ ona, ni ọgbọ ọ rọ kọ eke. ³² Ini a rọli kọ, o zẹ, o fu vule, o mele unyanọ ni o funẹ a shi ishemhi, ni o mhọli iguabọ eniemhi, ni ipfeli ẹ bhale ya ku eko shi.”

³³ Okhe irọkhọkhọ enana iJesu ọ rọ nu wẹ ngme oni ungmehi, ramhi ashini o lo wẹ esọ ramhi. ³⁴ Aa mẹ ungmehi ni ọ nu wẹ ngme, ni ọa ri okhe irọkhọkhọ nu wẹ ngme. Ama ini o de tẹ ọli ali eniyẹ odukhokho eyọli, ọ rọ ri emini ọ nu wẹ ngme nya a lo wẹ esọ.

Ijesu ọ pfomhise akpekpeli

(iMat 8.23-27; iLuk 8.22-25)

³⁵ Eẹ ogbomhi ẹlẹghọ, iJesu ọọ eniyẹ odukhokho eyọli, “Awa da je ukiẹkiẹ okẹ obini o kpọle.” ³⁶ Ighọ e zẹ ẹgbọ ni e legba obọ shi aghọ, eni eniyẹ odukhokho e ya lo elemhi ọkọ-okẹ oni ikeke ni iJesu ọ she lo shitọ. E gua li vu. Ọkọ-okẹ elese e li deba wẹ vu.

³⁷ Utoghukpe, akpekpeli oniemi oo li, oo zughuse oni okẹ, ni amẹ e fiase kulo elemhi oni ọkọ-okẹ, ramhi ni o rọ vọ amẹ. Ukukuọ o kpọle ni ọa rọ kulue. ³⁸ Ijesu ọ la ukhokho oni ọkọ-okẹ oniemi, ọ lese-a ri ukhomhi nga akpesukhomhi. Ighọ eniyẹ odukhokho eyọli e guise ọli le. Ẹ ọli, “Ọsese, wa bie ga liẹ ini awa ghọ ghua?”

³⁹ Ighọ iJesu ọ ti vule, ọ dese oni akpekpeli, ọọ li, “Li tsuke.” Ighọ oni akpekpeli ọ pfomhẹ te. Asha kpa o pfomhẹ tsuke.

⁴⁰ Ighọ iJesu ọọ eniyẹ odukhokho eyọli, “Elo o zẹ ni a rọ lighọ ọ na ulishi. Eri aa kie mhọli irudunga?”

⁴¹ Ulishi oo mu wẹ, e mhila egbe wẹ, “Ọghuo ọna ọ khi? Ghe akpekpeli ali izughuse okẹ e ga suọ esọ a na li.”

5

Ijesu ọ ri omose ni ayemhe ebe o la egbe ze
(iMat 8.28-34; iLuk 8.26-39)

¹ Ijesu ali eniyẹ odukhokho eyọli e da okẹ iGalili je ukiẹkiẹ eke iGerasenesi. ² Abi iJesu ọ lese rọte elemhi ọkọ-okẹ lasele, omose ni ọ mhọli ayemhe ebe, ọ rọte atalimhi ni o la aghọ bhale deba iJesu. ³ Ifui atalimhi oni omose ọọ la. Ọgbọkhoghwo ọa ke dobe ri iwẹghẹ gẹ ọli. ⁴ Ẹghẹghẹ kpa, a rọ ri iwẹghẹ gẹ ọli abọ ali awẹ, ama eri ọọ kphuru wẹ a, ọ taghiẹ wẹ a, ọ shashe wẹ a. Ọgbọkhoghwo ọa dobe mu ọli. ⁵ Nobi-nogbe ọ rọ la ifui atalimhi ali ikhomhi ite dudu gase. Ọọ pfi okokokhue. Ọ ri eche fianọ egbeoli.

⁶ Abi ọ lese ta pfia mẹ iJesu te, ọ na bhale ya wugha li odalo. ⁷ Ọ tsesẹ leghe, ọọ, “Ijesu Omi Ẹshinẹgba ni ọ Yagha Ne Nyaa, elo wa nono mhe egbe? Mhi ri Ẹshinẹgba lema ẹ khi na mhe osoli!” ⁸ Itobọ emini ọ rọ ngme na khi, iJesu ọ she kpẹ gueye ọli, “Yeye ayemhe obe, lase oni omose ọna egbe le.”

⁹ Ighọ iJesu ọ mhila li, “Sẹ a lui eva oye?” Ọọ, “Eva oyemhe o khi Olele ẹgbọ, itobọ khi anye bu gba.” ¹⁰ Ọ gbo lema iJesu ọ kpẹkpẹ, ọ khi khu ewẹ oni eke ya lase.

¹¹ Igulu ni e bububu e la epfe ute ni o la aghọ le eminale. ¹² Eni ayemhe e lema iJesu, “Khu anye ya lo igulu eghọ, zẹ ni anye ya lo wẹ egbe.” ¹³ Ijesu ọ ri ẹghẹghẹ na wẹ, e ka lo eni igulu egbe. Ighọ e rọte oni omose egbe lasele e ya lo eni igulu egbe. Eni igulu ni e ramhi agbele eva, e rọte egele na ya kulo oni okẹ, e ghuloo nya.

¹⁴ Eni e ri ukpeloe ẹ khu eni igulu e na je ifui apfe ali ẹoli nya ni e la oni eke ya guele emini a mẹ. Ighọ ẹgbọ e bhale ya bino emini a mẹ. ¹⁵ Abi eni ẹgbọ e rọ bhale deba iJesu, e mẹ oni omose ni ayemhe ebe ni e bu e kpẹ la egbe, khi ọ shitọ aghọ, ọ ri itsua sọ, ẹgbhali eyọli e she gba na li. Ulishi oo mu wẹ. ¹⁶ Eni e mẹ emini a mẹ e gueye ẹgbọ emini oni omose ni ayemhe obe e la egbe ọ mẹ egbe ali emini e li eni igulu. ¹⁷ Ighọ, e gueye iJesu ọ lase wẹwẹ eke le.

¹⁸ Abi iJesu ọ lo elemhi ọkọ-okẹ oniemi khi ọọ ke vu, oni omose ni ayemhe ebe e kpẹ la egbe, ọ lema iJesu ọ zẹ ni lolẹ deba li vu. ¹⁹ Ama iJesu ọa lama na li. Ọ ri ochoghọ liẹ ọli, “Ke je apfe ni u ya gueye ẹgbọ ena

unuekpe oye emini Onomhue o riele ne, ali abi o li le elemhi e.”²⁰ Igho oni omose o lui ifui eoli igbe ododa ena eke iDikapolisi. O kia gueye egbo abi iJesu o li riele na lue. O ri abo sha egbo nya.

Omueshi ni o ghu-a ali okpotso ni o lia ee ku egbe

(iMat 9.18-26; iLuk 8.40-56)

²¹ Abi iJesu o ro gbo nyene egbe da je ukiokie oko obini o kpole, egbo e le gaso oli. ²² Omose oghuo ni a lu iJarosi, ni o khi otuoghuo eni e mheshe shi owa ugamhi, o bhale akaghoo. Abi oo me iJesu te, o de ya wugha li odalo. ²³ O mema lolo lema li, o o li, “Omimhe oni omueshi o ma ghua gba memena, kpekpe bhale ya ri obo ti o li egbe ni o ze, ini o khi ghua.” ²⁴ Igho iJesu o deba li vu.

Igho ebubu egbo e deba li e ve mu oli. ²⁵ Okpotso oghuo o la agho ni o she ku o lia ishito egbe ramhi ikpe igbeva. ²⁶ O she me osoli obo oyi ebubu egbo abi o ro kia dua oni ughuamhi. O she ri epfue eyoli nya dua o, ama o a pfo, oo ga kholo oli egbe. ²⁷ Abi o ro suo ingme oyi iJesu, igho o te ifuabo oyi egbo ri obo ti oli awulu ni o so. ²⁸ O ro li shi udu khi, “Ini mhi da me asha ri obo ti oli awulu ne, mhi ya ze.”

²⁹ Abi o ri obo ti oli awulu te, eni o lia ni e ku oli egbe, e khakha utoghoo kpe. Aghoaghoo o lese khi emini o yese lue e ngme, khi o pfo.

³⁰ Aghoaghoo, iJesu o lese khi itoto o she rote lue egbe ya lase. Igho o migha, o mu egbe pfi iteva egbo ni e sha mu o. O mhila we, oo. “Oghuo o ri obo ti mhe awulu?”

³¹ Eniye odukhokho eyoli ee oli, u ga me abi egbo e lie ve mu e, u kiele e mhila, “Oghuo o ri obo ti mhe?”

³² Ama, iJesu o kie bino gaso ini o me oni o ri obo ti o. ³³ Abi oni okpotso o ro me abi o ke li oli egbe, o bhale odalo oyi iJesu ya wugha, ulishi o mema mu oli, o gue igesikia le abi o ga li kia nya. ³⁴ IJesu oo oni okpotso, “Omi mhe, irudunga oye o she mie e pfuese. Ri opfomhe ke je, anasemhe oye o she pfo.”

³⁵ Abi iJesu o kie li ngme, emose eghuo, e rote owa oyi iJarosi bhale. Ee iJarosi, “Omi e o she ghua, khi ke yese Osese ngme.”

* 6:4 Li ze iJon 4.44

³⁶ IJesu o a fe ri eso shi emini e ngme, oo oni omose “Khi ze ni ulishi o mu e, ama lese mholi irudunga.”

³⁷ Oa ze ni ogbokhoghoo o deba li se ni iPita, ali iJemhisi ali iJoni inyoghoo iJemhisi. ³⁸ Abi e ro bhale owa oyi iJarosi, iJesu o me abi egbo e li i kpe okeke, ni e li i vie gbii. ³⁹ Igho, o lo elemhi oni owa, oo, “Elo o pfi onyaghu onana? Elo o re e vie? Oni omoo o a ghu, eri o lese a.”

⁴⁰ Ama eni egbo e gia li. Abi o ro khu we fie se, o rue ita ali inyoo oni omueshi ali eniye odukhokho otuse eghoo mhue obo je ashini oni omoo o yeshi.

⁴¹ IJesu o mu oli obo, oo oni omueshi, “Talita kumi.” Emi a ri ona ngme khi, “Onomueshi, mhi ye u vule.”

⁴² Utoghoo kpe, oni omueshi o vule, o kia gaso. [Omoo ikpe igbeva o khi.] Abi a ro me ona, o ri abo sha we. ⁴³ Ama iJesu o lolo tse agua ye we e khi gueye ogbokhoghoo. Oo we, “A ri emhi na li le.”

6

A ri ukpeloe gbe iJesu obini iNazareti
(iMat 13.53-58; iLuk 4.16-30)

¹ IJesu o rote aghoo vu je eoli oyoli, eniye odukhokho eyoli e deba li. ² Ogbelae iyemhea oyi egbo iJu o ramhi, oo sese el-emhi owa ugamhi. O ri abo sha ebubu egbo eni e ri eso shi oli o.

E mhila egbe, “Obo oni omose ona o rote me eni emhi enana? Ilesingme nabi onoghoo na ni a ro na li, ni o gbo ro gbe ikanya onyaloa? ³ Ona o a she khi ikapita, omi iMeli, ni o gbo khi inyoghoo iJemhisi ali iJosisi ali iJudasi ali iSamoo? Ena e a khi inyoghoo oli eni imueshi, ni e ga li nu awa la akana enana?” O ri elemhi bi we.

⁴ Ama iJesu oo, “Ashakpa a la mu ekpe na omekeguele, se ni apfe oyoli ali unuekpe oyoli aa la mu ekpe na li.”*

⁵ Oa dobe la akaghoo gbe akanya onyaloa okhoghoo, se ni ikuku egbo ni e a ze ni o ro ze abi o ro ri obo ti we. ⁶ Umha-mholi irudunga oyewe o ri abo sha iJesu.

Igho iJesu o kia rote eoli je eoli sese eni egbo.

Ijesu o ghie eniye odukhokho otuogbava fie

(iMat 10.5-15; iLuk 9.1-6)

⁷ O lu eniye odukhokho etuogbava eyoli tigbili, o ghie we ava-ava fie, o ri ekpabo na we ni e ro mhuẹ itoto ro khu ayemhe ebe.

⁸ O gueye we, “Ini a le, a lese rue orokpo mhuẹ obo, a khi tsua eminale, wekhi akpaba ni a pfi e so, wekhi ukpago. ⁹ A so ekue, ama a khi tsua awulu olese ma oni a ro so. ¹⁰ O gbolo e we, a kha da lo apfe okhoghuo le ni e ro da mie e, a la akagho ramhi ni a ro ya rote oni eoli vu. ¹¹ Ini o khia khi a bhale eoli okhoghuo khi eni egbo ea mie e, ni ea ro gbo ri eso shi emini a ngme, a rote agho vu. A kpe abo o-a na we, a rote agho vu. Eri ona o ya khi otsele shi we egbe.”†‡

¹² Igho e fie ya tse abo gase, e lie egbo e rote olamhe oyewe mu pfi. ¹³ E khu ebubu egbo ayemhe ebe egbe-a, e ri oili to eni ee ghua ebubu egbe, e rewe ze. §

Eghuli oyi iJoni Oni oo batazi

(iMat 14.1-12; iLuk 9.7-9)

¹⁴ Eghoghe ana, oghie Erodu o li suo eko eni ingme ena nya, itobo khi eva oyi ijesu o she gase asha kpa. Egbo eghuo e lie khi iJoni Oni oo batazi lo ni o nyene egbe bhale agbo, lolu o ze ni o ro ligho mholi ekpabo ro gbe ikanya onyaloa.

¹⁵ Egbo eghuo e lie khi, “Elaja Omekeguele o khi.” Elese e khi, “Omekeguele nabi emekeguele ena elele o khi.”*

¹⁶ Ama abi Erodu o ro suo ona, o ke, “iJoni, ni mhi khi ukhomhi o, a rote eghuli guise le!”

¹⁷ Itobo khi Erodu oo ke mhesa a mu iJoni ge pfilo owa ighumha. Ini egbe e ba mu Erodiasi. Eri Erodu o mie iFilipu inyoghuo oli Erodiasi. ¹⁸ Eghoghe kpa iJoni o ro gueye Erodu khi, o a ti ni o rue ughue inyoghuo oli shi.†

¹⁹ Itobo ona, oni Erodiasi o o biselemhi iJoni, o o nono ode ni o te ya gbe oli-a, ama o a dobe. ²⁰ A gbo bhale ya e khi Erodu o o na ulishi iJoni itobo khi o lese khi iJoni khi ogbo onete ali ogbo o ni o pfuase o khi. O ri

irarigho ri ukpeloe e khu oli. O ma nono ni lolu ri eso ke shi ungmehi oyi iJoni, ini o ri rie khia khi ingmemhi eyoli e ma yese oli udu-a eghoghe kpa ni o ro suo li.

²¹ Ikpukhokho o, Erodiasi o me ashini ni o te ya mu ota so iJoni. Igho eghuo ni o ikhi ogbele ni Erodu o ro mholi ukue ni o ro yelee ogbele ni a ro bia li le. O ya luno idenomo eyoli ali egbo eni mu eloe ali egbo igometi ali eni ee gbe ikanya igometi ni e la eke iJudia shi oni ukue. ²² Abi omo omueshi omi Erodiasi o ro fie lasela gbe ishimhi, o mema ti Erodu ali egbo eni e bhale ya bino oli eloe.

Igho oni oghie oo oni omueshi, “Mhila mhe emiemini o ga ghole e, mhi ya roli ne.” ²³ O romhi isheli kase oni omueshi, “Emiemini u mhila, mhi ya roli ne, o kha rie khi agbekhi-eva eghiele oyemhe.”

²⁴ Igho oni omueshi o fie ya mhila inyoli li, “Elo mhi ya mhila?”

Inyoli oo li, “Ukhomhi oyi iJoni Oni oo batazi egbo wa mhila.”

²⁵ Aghogho oni omueshi o nyanya na ya lo deba oghie, o mhila li, “Ukhomhi oyi iJoni Oni oo batazi egbo mhia nono ni u khi shi ukpeko na mhe memena.”

²⁶ Udu o tode yese oghie a. Ama itobo ekha ni o tse ukpeloe oyi epfese ni o lu shi oni ukue, o a ke dobe ti da oni ekha.

²⁷ Aghogho o ghie eni ee gbolo egbo-a e ka pfa iJoni ukhomhi o bhale. Eni emose e je owa ighumha ya khi iJoni ukhomhi o. ²⁸ E rue oli shi ukpeko bhe. Igho oghie o kpha li na oni omueshi. Oni omueshi o kpha li na inyoli li. ²⁹ Abi eniye odukhokho eyi iJoni e ro suo ona, e bhale ya tsua etuli oyoli ya ro to.

Ijesu o ri eminale na egbo agbele ishe le

(iMat 14.13-21; iLuk 9.10-17; iJon 6.1-14)

³⁰ Eni ighiusomhi na kee e jele, e le gase oli, e gueye oli emini e riela ali emini e sese nya. ³¹ Igho, itobo ebubu egbo, ni ee bhale ni ee vu, ijesu ali eniye odukhokho eyoli ea me asha le eminale. Ijesu oo we, “A bhale ni awa je ashini awa-eghuo tse awa ya la, ni a yemhe-a ukuku o.”

† 6:11 Li ze Ika 13.51 ‡ 6:11 Li ze iLuk 10.4-11 § 6:13 Li ze iJem 5.14 * 6:15 Li ze iMat 16.14; iMak 8.28; iLuk 9.19 † 6:18 Li ze iLuk 3.19-20

³² Igho weweghuo tse ee lo oko-okẹ oniemi ya je ashini o da-ya. ³³ Ama ebubu egbo ni e me we abi e ro vu, e lese khi wewe lo. Igho eni egbo e rote eoli nya ri awe na ya ralo ashini iJesu ali eniye odukhokho eyoli e je. ³⁴ Abi iJesu o ro ramhi agho, o me abi eni egbo e bu, elemhi we e lala li. Itobo khi eri e li abi isumha ni ea mholi oni o re we e kia. Igho o li sese we emhi ebubu.†

³⁵ Eghẹghẹ ana, ogbe o she vu. Igho eniye odukhokho eyi iJesu e bhale deba li, e ke oli, “Aborokhia khi oola o nuata shi apfe ena, ni eghẹghẹ o ro she vu dose ena, ³⁶ waa ke gueye eni egbo ena e kia je ifui apfe ya nono emhi de le.”

³⁷ Ama, iJesu o ro we, “A ri emhi na we le.”

E mhila li, “Ifata eyi ogbele elele eyi ogbo e ya lo ni a ro de ibuledi ghi we le?”

³⁸ Igho iJesu o mhila we, “Iruli ibuledi ingme a mholi shi agho? A ka bino ghue.”

Abi e ro bino se, e oli, “Iruli we ishe ali ifele aava.”

³⁹ Igho iJesu o ro we e riye eni egbo shito ikui-iku, ukhomhi ebuli. ⁴⁰ E shito ikui-iku, egbo egbhueshi-she ali egbhue-eveva ali ogbogbe. ⁴¹ Igho iJesu o ro rue eni ibuledi ishe ali ifele aava egho, o bino idane, o tse Eshinegba uwegbe. O gbe eni ibuledi khia, o ro na eniye odukhokho eyoli e ke kemhi na egbo. O gbo kemhi eni ifele aava na we nya. ⁴² Ogbokpa o le, o khue. ⁴³ Iku we ni eniye odukhokho eyoli e san o eke, e vo ighughu igbeva. ⁴⁴ Emose agbele ishe, e le eni eminale.

IJesu o kia ukhomhi oke (iMat 14.22-23; iJon 6.15-21)

⁴⁵ Aghoaghо o ri om odukhokho eyoli lo oko-okẹ oniemi, e ka ralo iBetisaida ya migha khe lue ukiekie obinokpole. Igho o gueye oni ukpokpomhi ebubu egbo e ke je apfe. ⁴⁶ Abi o ro tse we okhila se nya, o nga ukhomhi ute ya so iromhi.

⁴⁷ Ogbomhi o mu eke, oni oko-okẹ oniemi o kia ramhi iteva oni oke, o ke kpe iJesu lolighuo tse le shi eke. ⁴⁸ O me khi akpekpeli o nase eniye odukhokho eyoli. O ramhi itsotso ogbie, iteteva elemhi agogo ese ali agogo esesa, o ro kia ukhomhi oni oke le

deba we. O she kia ya dose we. ⁴⁹ Ama abi e me iJesu khi o ro kia ukhomhi ame, e dabi khi ayemhe olimhi lo, e tse leghe. ⁵⁰ Itobo khi eri wewe nya e yila abi e ro me oli.

Aghoaghо o nu we ngme, o ro we, “A mholi udu! Mhemhe lo! A khi ke na ulishi.” ⁵¹ O lo elemhi oko-okẹ oniemi deba we, oni akpekpeli o pfomhe. O ri abo sha eni eniye odukhokho, ⁵² itobo khi ea kie dobe lese udi ingme eminale ni o kpe ro na egbo agbele ishe le; a toto we udu.

IJesu o la iGenesareti ri egbo ze (iMat 14.34-36)

⁵³ Abi e ro da oni oke se, e lasela shi iGenesareti, e mu oni oko-okẹ oniemi zu agho. ⁵⁴ Abi e lese rote oko-okẹ oniemi tiemie, egbo e she lese khi iJesu lo. ⁵⁵ Igho eni egbo e nyanya kia gasa oni eke nya, ashiashini e da suo khi o da la ne, e tsua eni e ghua shi iya bhale agho. ⁵⁶ Obiobini iJesu o da je ne, o ke khi eoli ni e gbedi, o ke khi enikeke o, ghe ifui ishemhi o, eri ee tsua eni e ghua bhale agbagbajighana atuoki. E lema iJesu o lese ze ni eni e ghua e ri obo ti o eso awulu ni o ro so tse. Eni e da ri obo ti oli nya e ze.

7

Osesa eyi ipfusa ni o te ekelemhi lasela (iMat 15.1-9)

¹ IFarisi ali esese Ishi eyi iMosisi eghuo ni e rote iJerusalemu bhale, e le gasa iJesu. ² E me khi eniye odukhokho eyoli eghuo e ri abo ni ea pfusa ni aa kpe-a a le eminale. [Emini a ri ona ngme khi ea kpe abo-a abi egbo iFarisi e e ke li.]

³ Irari khi iFarisi ali egbo iJu eni e kpole nya ea ya le eminale ini ea li kpe abo-a. Abi ititawe e sese we na, ni e ro gbe akanya. ⁴ Ini e rote oki jele khi ea li kpe egbe a, ea ya le eminale. E gbo mholi ighuighue ebubu elese ni e gbolo e ghue, Ighuighue abi a lie kpe iko, ekhe, itasa ali igege-a.

⁵ Irarigho, eni iFarisi ali esese Ishi eyi iMosisi e mhila iJesu, “El o ze khi eniye odukhokho eya ri ishi ni itita awa e ro shi eke gbe akanya, ni e ro ri abo eni ea pfusa e le eminale?”

† 6:34 Li ze iNoba 27.17; 1 Ighie 22.17; 2 Okhe 18.16; Ezik 34.5; iMat 9.36

⁶ Ijesu ọ́ọ́ wẹ, “Igesikia Azaya ọ́ ngme abi ọ́ rọ́ ngme ungmehi oyi Eshinegba ni o gbo lu ẹẹ ni a di egbe ẹ. Oni a kẹkẹ shi eke khi, “Ungmehi unu egbo ena e rọ́ ri ekpe ẹ na mhe, ama udu oyewe o nuata shi mhe ọ́.

⁷ Ugamhi afue ẹẹ ga mhe, ushi eni egbo e rọ́ shi eke, ẹẹ sese egbo.’*

⁸ A she pfi ishi eyi Eshinegba shi eke, a ri osese eyi egbo ẹ gbe akanya.” ⁹ Ọ́ gbolo ẹ wẹ, “A ga lese ode ni a te ri ishi eyi Eshinegba shi ukhokho obo, ini a ba me asha ri osese eye ẹ gbe akanya. ¹⁰ Itobo khi iMosisi ọ́ọ́ liẹ, ‘Mu ekpe na ite ali inye.’ Ọ́ gbolo ẹ, ‘Onini ọ́ da ku itse ni itali okekhi inyoli ne, a gbe oia.’† ¹¹⁻¹² Ama ẹẹ a sese egbo khi ini ogbo ọ́ gueye itali okekhi inyoli, khi emini loli kha kpe rọ́ kpaghie itali ali inyoli obo khi Ikobani o ke khi, khi ọ́a mhuẹ abi o ngme. Khi ushi ọ́a mu ọ́li ini ọ́a ke ririe ri emhikhoghwo na itali ali inyoli. (Emini a rọ́ somhi Eshinegba opfa se, áá lui Ikobani). ¹³ Eri a ri osese ona a shishi ungmehi oyi Eshinegba eke a. A gbo mhọ́li emhi elese eghoghwo ebubu ni a gbolo ẹ riele.”

*Emini e ri ogbo khi oni ọ́a pfuase
(iMat 15.10-20)*

¹⁴ Ijesu ọ́ gbo lu eni ebubu egbo gbili, ọ́ọ́ wẹ, “A ku esọ́ a shi mhe ọ́, ni ona o lo ẹ esọ́. ¹⁵ Emhikhoghwo ọ́a la ọ́ ni ogbo le, ni o ri ogbo khi ọ́na umha pfuase. Se ni emini o rọ́te ogbo ekelemhi lasese, o ri ogbo ọ́ khi oni ọ́a pfuase odalo oyi Eshinegba.” ¹⁶ [Oni ọ́ mhọ́li esọ́, ọ́ rọ́ suọ́.]

¹⁷ Abi ijesu ọ́ rọ́ pfi eni ebubu egbo shi agho ni ọ́ rọ́ ya lo owa se, eniye odukhokho eyoli e bhale deba li, e mhila li emini oni ungmehi o ngme. ¹⁸ Ọ́ mhila wẹ, “Aa kie lese udi emini mhia ngme? Ọ́a kie lo ẹ esọ́ khi emhikhoghwo ni o rọ́te odato lo ogbo elemhi khi ọ́a ya ri ọ́li khi oni ọ́a pfuase odalo oyi Eshinegba? ¹⁹ Irari khi oni emhi ọ́a ya je ọ́li udu, ama eke elemhi ọ́ọ́ tiemhi, o gbo rọ́te idiegebe ya fie lase.” Eri ijesu ọ́ ri ona guele khi eminale ni a le nya, khi e ti.

²⁰ Ijesu ọ́ gbo liẹ. “Emini o rọ́te ogbo ekelemhi udu lasese, o ri ogbo ọ́ khi ọ́na umha-pfuase. ²¹ Itobo khi rọ́te ekelemhi udu oyi ogbo, isamhi ebe e rọ́te ẹ lasese, enabi, itsebo, ighiatọ́, ogbo ugbeli, okia, ²² emhi ituegbe, obe imumu, ikpamhika, efiala, ubogbo, iyese-egbe eva a, umhamhọ́li ekpe, iditse. ²³ Ekelemhi udu eni ingeli ena nya e rọ́te ẹ lasese ni e ri ogbo ọ́ khi ọ́na umha-pfuase odalo oyi Eshinegba.”

*Imiesuo oyi okpotso oghuo
(iMat 15.21-28)*

²⁴ Igho ijesu ọ́ rọ́te agho vu, ọ́ je ukiekie eke iTai. Ọ́ lo owa oghuo, ọ́a nono ni ogbokhoghwo ọ́ lese khi loli la akaghọ́. Ama ọ́a dobe ri egbe ọ́li sheli. ²⁵ Abi okpotso oghuo ni ayemhe ebe o la omi ọ́li oni omueshi egbe, ọ́ rọ́ suọ́ eko ijesu, ọ́ nyanya bhale ya de wugha li odalo. ²⁶ Ongi ijeta oni okpotso ọ́ khi, a bia li shi eke iFonisha ni o la iSiria. Ọ́ lema ijesu ọ́ khu oni ayemhe ebe omi ọ́li egbe a.

²⁷ Ijesu ọ́ọ́ li, “Ze ni eniye e kpe le eminale ne, ọ́a ti ni eminale ni a kha rọ́ na eniye le, ni a pfi ọ́li ghi ewa.”

²⁸ Oni okpotso ọ́ọ́, “Gueguegue Onomhuẹ! Ama ewa e kiele la ifui itebu ẹ sanọ́ eminale ni eniye kese le le.”

²⁹ Ijesu ọ́ọ́ ọ́li, “Itobo oni ungmehi ni u rọ́ sọ́ mhe ọ́ ena, ke je, u ya bhale ya ẹ khi oni ayemhe ebe, o she rọ́te omi ẹ egbe ya lase.”

³⁰ Igho, ọ́li je apfe, ọ́ ya ẹ khi omi ọ́li o yeshi ukpho khi oni ayemhe ebe o she rọ́te ọ́li egbe vu.

Ijesu ọ́ ri ungmehi ni ọ́ gbo lesọ́ ze

³¹ Igho ijesu ọ́ rọ́te ukiekie obini iTai vu, ọ́ rọ́te iSidoni ya tiemhi oke iGalili, ọ́ je eke iDikapolisi ³² Oobo egbo eghuo e la tsua omose oghuo ni ọ́ khi ọ́lesọ́, ni ọ́ gbo khi ungmehi, bhale ghi ijesu. E lema li ọ́ kpekpe ọ́ lese ri obo nga li egbe.

³³ Igho ijesu ọ́ rue lolighuo fie iteva oyi eni ebubu egbo, ọ́ ri imiesabo shi oni omose esọ́, ọ́ to ete, ọ́ ri obo ti oni omose elemhi. ³⁴ Igho ijesu ọ́ bino idane, ọ́ tu ekperumhe-a, ọ́ọ́ oni omose “Efata!” Emini a ri ona ngme khi, “Khueghie-a!” ³⁵ Utoghwo kpe esọ́ eyi oni

* **7:7** Li ze Aza 29.13 † **7:10** Li ze Okiali 20.12; iDeut 5.16; Okiali 21.17; iLev 20.9

omose e khueghie a, elemhi oyoli o taghie-a, o ngme lasese gboo.

³⁶ Igho iJesu o tse agua ye we e khi gueye ogbokhoghuo. Ama abi o dobe tse agua ye we kpa, igho e dobe ngme oni ingme. ³⁷ O ri abo sha egbo eni e suo nya. E lie, "O ma gue riele emhikpa," e gbo lie, "O ri eni e le eso o suo eso, o khueghie ingmenu unu a, ee ngme."

8

Ijesu o ri eminale na egbo agbele asha ene le
(iMat 15.32-39)

¹ Oa rote agho tese ni ebubu egbo elese e ro legba. Abi eni egbo ea ro me emhi le, iJesu o lu eniye odukhokho eyoli, o o we, ² "Elemhi egbo ena ee ala mhe, o she gba ele ese ni e te nu mhe la ana ni ea te me emhikhoghuo le. ³ Ini mhi e ri okiamhi ke je apfe mena, ubi o ya rue we shi ode, itobo khi eghuo o, e rote odonue bhale."

⁴ Eniye odukhokho eyoli e mhila li, "Obo u sa khi a te ya me eminale ni e bu ifu odagbe ona, ni e ya khuese egbo ena nya?"

⁵ Ijesu o mhila we, "Ibuledi ingme a mholi?"

E oli "Ishilua."

⁶ O gueye eni ebubu egbo e shito eke. Igho o rue eni ibuledi ishilua egho, o kphemhi na Eshinegba, o khi we-a, o rue we na eniye odukhokho eyoli e ke kemhi we na eni egbo. Igho eniye odukhokho eyoli e li kemhi na we. ⁷ E gbo mholi ikuku imi ifele shi agho. O gbo kphemhi na Eshinegba shi o. O rewe na eniye odukhokho eyoli e gbo li kemhi we. ⁸ Eni egbo e le, e khue. E le se, eni eniye odukhokho e sano iku we ni e le kpole vo ighughu ishilua. ⁹ Egbo agbele asha ene e khi. Ijesu oo eni egbo e ke je. ¹⁰ Loli ali eniye odukhokho eyoli e lo oko-oke oniemhi e je ukiekie obini iDalamanuta.

Egbo iFarisi e mhila irokhasa
(iMat 12.38-42; 16.1-4)

¹¹ Egbo iFarisi e bhale, e mhila iJesu ogbo ni e ro mu oli fe. Ee oli o ri irokhasa ni o rote iloghie bhale khasa ewe ni wewe e lese khi Eshinegba o ghie oli.* ¹² Ijesu o tu

ekperumhe-a, oo, "Elo o ze ni ee egbo a ro mhila irokhasa onyaloa? Abi o li mhi li gue oli e ye e khi, aa ya me irokhasa onyaloa okhoghuo."† ¹³ Igho o pfi we shi agho vu, o nyene egbe ukhokho gbo ya lo oko-oke oniemhi, o da je ukiekie obinuzeva.

Oyese oyi iFarisi ali Erudu ni o li abi ifuma
(iMat 16.5-12)

¹⁴ Eniye odukhokho eyoli ea sato tsua ibuledi ni e bu, se ni uruli oghuo ni e mhue shi oni oko-oke oniemhi. ¹⁵ Ijesu o tse agua ye we, oo we, "A mhue egbhe shi ifuma eyi iFarisi ali Erudu."‡

¹⁶ Eniye odukhokho eyoli e nu egbewe ngme, e lie, "Itobo khi awa a mhue ibuledi o ro ngme ona." ¹⁷ Ijesu o lese emini e ngme. O mhila we, "Elo o ze ni a ro gue ezọ khi aa mholi ibuledi? Eri aa ya me eke abi khi eri oa kie lo e eso? Eri udu oyee o na khukhu? ¹⁸ A mholi alo, aa rewe a me eke? A gbo mhue eso aa rewe e suo? Aa sato?§ ¹⁹ Abi mhi ro kholo ibuledi ishe-a na egbo agbele asha ishe, ighughu ingme a sano iku we eke vo?" Ee oli, "Igbeva!" ²⁰ "Abi mhi ro gbo kemhi ibuledi ishilua na egbo agbele asha ene, ighughu ingme a sano iku we vo?"

E oli "Ishilua."

²¹ Oo, "Eri emini mhia ngme oa kie lo e eso?"

Ijesu o la obini iBetisaida khueghie ozalo alo a

²² E bhale iBetisaida. Egbo eghuo e tsua omose ozalo bhale ghi iJesu, E oli o kpekpe o ri obo ti oli. ²³ Igho iJesu o mu oni omose ozalo obo-obo ya fie ifui oni apfe. O to ete shi obo ro shishi oli alo-a. Ijesu o mhila li ini o me emhikhoghuo.

²⁴ Oni omose o bino idane, oo "Mhia me egbo khi e li abi era a kia gasa." ²⁵ Igho iJesu o gbo ri abo shi oni omose alo. Alo eyoli e tigbe khueghie-a, o me eke gboo. ²⁶ Ijesu oo ke je, o oli, "Khi gbo je elemhi ifui eoli."

IPita o guele oni iJesu o khi
(iMat 16.13-20; iLuk 9.18-21)

²⁷ Igho iJesu ali eniye odukhokho eyoli e vu je ikuku eoli ni e la gasa iSizeria iFilipi.

* 8:11 Li ze iMat 12.38; iLuk 11.16 † 8:12 Li ze iMat 12.39; iLuk 11.29 ‡ 8:15 Li ze iLuk 12.1 § 8:18 Li ze ijere 5.21; Ezik 12.2; iMak 4.12

Abi e li le, o mhila we, “Oghuo egbo e famhi e lie khi mhi khi?”

²⁸ E oli, “Eri eghuo e khi iJon ni oo batazi egbo u khi; eghuo e khi Elaja u khi; elese e khi otuoghuo emekeguele na ele u khi.”*

²⁹ O ke mhila we, “Ama, oghuo ee oyee a lie khi mhi khi?”†

IPita o so li o, oo li, “Yeye u khi iKirisiti ni o khi Omiepfuese?”

³⁰ Ijesu o tse agua ye we e khi gueye ogbokhoghuo oni loli khi.

Ijesu o guele shi eke khi loli ya ghua
(iMat 16.21-28; iLuk 9.22-27)

³¹ Igho o sese eniye odukhokho eyoli khi Omi Ogbogbo o mema ya me osoli egbegbo. Eni egbhali, ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni e sese ishi, e ya kie oli. A ya gbe loli-a, ama ele onuzi-ese, o gbo ya guale. ³² O ngme ona lasela gboo. Igho iPita o lu oli ochi, oo li o khi ke ngme ungmehi onana ghue.

³³ Ama abi ijesu o ro nyene alo ukhokho bino eniye odukhokho eyoli, o dese iPita. Oo li, “Vu mhe odalo le yeye Okphaghe. Wa mholi ingme Eshinegba shi udu, ama emhi agbo.”

³⁴ Igho o lu eni ebubu egbo ali eniye odukhokho eyoli, oo we, “Ini ogbokhoghuo oo nono ni loli bhale deba mhe, o mema ya kie egboli, o rue apfida oyoli, oo deba mhe.† ³⁵ Itobo khi onini o da dua ni loli tsumhi agbo oyoli ne, o ya de oli oba a, ama oni o da ri irari oyemhe ali irari oyi usomhi onete oyi Eshinegba rue agbo oyoli pfia, o ya tsumhi oli.‡ ³⁶ Eleli onoghuo ogbo o ya me ini o mholi agbo nya khi ayemhe oyoli o li opfu-a? ³⁷ Elo ogbo o ya ro ooghi ayemhe oyoli? ³⁸ Ini omama oyemhe ali omama oyi ingme oyemhe o da mu ogbokhoghuo elemhi agbo ichimhi ali agbo okholo ona ne, omama oyi onogbo o ya li mu Omi Ogbogbo elegho ini o bhale elemhi ufumhi oyi Itali ali oyi igeni ni e pfuase.”

9

¹ O gbolo e we, “Mhi gue igesikia ye e khi, egbo eghuo e migha ana, ni ea ya ghu ne, ni

e ro me khi Eghiele oyi Eshinegba o bhale, elemhi ekpabo.”

Imamachi oyi ijesu
(iMat 17.1-13; iLuk 9.28-36)

² Abi ele-ese e ro dose, ijesu o rue iPita, ali iJemhisi ali iJon, ya nga ute oniemhi ni o yagha, asha ni weweghuo kpe e la. Igho e me khi ijesu o mu melaa. ³ Itsua ni o ro so, e pfuase-a, e ge pepape. E tode pfuase dose utsakolo, e dose abi ogbokhoghuo o tigbe dobe ya li pfe we-a pfuase ramhi agbo ona. ⁴ Igho eni eniye odukhokho aase eyoli e me khi Elaja ali iMosisi e lasela nu ijesu gheta.

⁵ IPita oo ijesu, “Osese, o gue ti khi awa la akana. Zobe ni anye to ikholo ese shi ana. Oghuo o o kha khi oye, oghuo o khi oyi iMosisi, onokpole o khi oyi Elaja.” ⁶ Oa ke lese emini o ke ya ngme, itobo khi eri loli ali enekpole e yila dose.

⁷ Igho otughunu o lasela ya guese we-a, Eshinegba o rote elemhi oni otughunu ngme, oo, “Omimhe ni Omo na, ni mhi nono ingme oyoli egbegbo. A ke suo eso na li.”*†

⁸ Utoghuokpe khi e ke pfi alo bino, ea ke me ogbokhoghuo se ni ijesu lolighuo.

⁹ Abi e li rote oni ukhomhi ute e tiemhi le, ijesu o gueye we e khi gueye ogbokhoghuo emini e me ini Omi Ogbogbo o li rote eghuli guale. ¹⁰ E ri oni ungmehi gbe akanya, ama e nu egbewe gheta emini irote eghuli guale o ngme.

¹¹ Igho e mhila ijesu, “Elo o ze ni eni e sese e ro lie khi Elaja o kpe ya bhale?”†

¹² Ijesu oo, “Egbegbo lo khi Elaja o kpe ya bhale, o ya bhale ya mu egbe emhi nya shi eke. Elo o mema ze ni Ebe-no-pfuase o roo khi Omi Ogbogbo o mema me osue egbegbo, a gbo kie oli?” ¹³ Ama a ghe i, Elaja o she bhale, e rielemini o ghole we deba li ezeze abi a li keke ingme oyoli shi Ebe-no-pfuase.

Iroze oyi ozeo no muhe ayemhe obe
(iMat 17.14-21; iLuk 9.37-43)

¹⁴ Abi e ke ro ya kugbe eniye odukhokho ni e kpole o, e me khi ebubu egbo o le gase

* 8:28 Li ze iMak 6.14-15; iLuk 9.7-8 † 8:29 Li ze iJon 6.68-69 ‡ 8:34 Li ze iMat 10.38; iLuk 14.27 § 8:35 Li ze iMat 10.39; iLuk 17.33; iJon 12.25 * 9:7 Li ze iMat 3.17; iMak 1.11; iLuk 3.22 † 9:7 Li ze 2 iPit 1.17-18 ‡ 9:11 Li ze iMala 4.5; iMat 11.14

we, esese Ishi eyi iMosisi e nu we la akaghọ khako. ¹⁵ Abi eni egbo e lese me iJesu te, abo e sha we egbegbo. E na ya tse oli.

¹⁶ O mhila we, “Elo o khi ni a nu we khako o shi?”

¹⁷ Omose oghuo o rote elemhi eni ebubu egbo ya rue unu, o o, “Osesese, omimhe oni omose mhi ro bhale ghi e, ayemhe obe o nase oli, ni o ke ze oli e ngme. ¹⁸ Ini oni ughuamhi o da tsua rughu oli ne, eri o pfi oli e gbe, oo chi ofulu unu, oo le ako unu, o zese a. Mhi gueye eniye odukhokho eye e khu oli oni ayemhe egbe-a, ama ea dobe.”

¹⁹ IJesu oo, “Ee egbo ni ea mholi irudunga ena, ele-ingme mhi ke mholi ro nu e ya la akana, ele-ingme mhi beshi ya la onana ramhi, Mu oni omoghi mhe!”

²⁰ Igho e mu oni omoghi bhale. Abi oni ayemhe o ro me iJesu tee, o de rughu oni omoghi, o pfi oni omoghi gbe, oo kpi abo ali awe-a, oo wu oli eke, oo chi ofulu unu.

²¹ IJesu o mhila ita oni omoghi, “Aele o te lina?”

O o, “Abi o te khi omoghi.” ²² “O she lina mu oli pfi lo elemhi erali ali elemhi oke itingmingme abi o kha gbe oli-a. Ini u mholi emini u dobe ya riele, kpekpe le elemhi anye ni u kpaghie anye oboghi.”

²³ IJesu o o, “Eri u we ini mhi dobe? Emhikpa oo tse na oni o da mholi irudunga.”

²⁴ Aghoaghọ ita oni omoghi o nyanya lie, “Mhi miesuo ukuku, kpaghie mhe oboghi ni mhi gbo miesuo shi o egbegbo.”

²⁵ Abi iJesu o ro me khi eni ebubu egbo e na bhale ashini oni ingme o de shi, o tsesese ku oni ayemhe obe. “Yeye ayemhe unghu ali ilesoghi, rote oli egbe ya lasese, khi gbo nyene egbe bhale o ghue.”

²⁶ Oni ayemhe o tsesese, ri itoto nighise oni omoghi, o rote oli egbe ya fie. Oni omoghi o ke li abi oni ghua. Egbo e lie, “O she ghua.”

²⁷ Ama, iJesu o mu oni omoghi oboghi vule migha. O migha.

²⁸ Abi iJesu o ro lo elemhi owa se, eniye odukhokho eyoli e bena mhila li, “Elo o ze ni anye aa ro dobe khu oli oni ayemhe egbe-a?”

²⁹ IJesu o so we o, oo we, “Iromhi isosoghi ali azumhi tse o dobe a khu onana.”

IJesu o gbo ngme ingme eghuli oyoli (iMat 17.22-23; iLuk 9.43-45)

³⁰ IJesu ali eniye odukhokho eyoli e rote agho vu, e rote iGalili dose, o nono ni ogbokhoghuo o lese ashini wewe e la, ³¹ Itoboghi khi o sese eniye odukhokho eyoli, oo ye, “A ya ri Omi Ogbo na egbo de. E gbe oli-a. Ele nuzi-esese o gbo guale.” ³² Ama emini o ngme o lo we esoghi, ulishi o mu we abi e li ya mhila li emini o roli ngme.

Oni o fu ne nya (iMat 18.1-5; iLuk 9.46-48)

³³ E bhale eoli iKapanomu. Abi o ro la elemhi owa, o mhila we, “Elo a khako shi amo abi a ro la ode?”

³⁴ Ama e tsaghie-a, itoboghi khi oni o kpeda nya elemhi we e la ode khako shi. §

³⁵ IJesu o shito, o lu eniye odukhokho ogbava eyoli, o o we, “Ini ogbokhoghuo oo nono ni lolu khi oni odode, o kpe ya ri egboli khi oni o kpukhokho nya, ali oni o ga egbo nya.”*

³⁶ O mu ukuku omoghi vule migha we iteva. O mu oli shi aboghi, o o we, ³⁷ “Onini o ri itoboghi oyemhe mie otuoghuo ikuku eniye enana ne, mhemhe o mie. Onini o da mie mhe ne, oni o ghie mhe o mie, o khi mhemhe.”†

Oni o da khi obe awa ne oyi awa o khi (iLuk 9.49-50)

³⁸ IJonu o o, “Osesese, anye me omose oghuo ni o ri eva oye khu ayemhe ebe kua. Ama anye gueye oli o khi gbo ligho, itoboghi khi o khi oghuo elemhi awa.”

³⁹ IJesu o we, “A khi ke khu oli o, itoboghi khi oni o ri eva oyemhe gbe akanya onyaloa, o tigbe e vule ke ngme onobe oyemhe.

⁴⁰ Itoboghi khi oni o khi obe awa, oyawa o khi.”‡ ⁴¹ Abi o li mhi li gue oli e ye e khi, onini o da die uko amena e da irari eva oyemhe ne, ali irari khi onayi iKirisiti a khi, o ya me eleli o. §

A mu egbe e shi emini e yese ogbo o lamhe (iMat 18.6-9; iLuk 17.1-2)

§ 9:34 Li ze iLuk 22.24 * 9:35 Li ze iMat 20.26-27; 23.11; iMak 10.43-44; iLuk 22.26 † 9:37 Li ze iMat 10.40; iLuk 10.16; iJon 13.20 ‡ 9:40 Li ze iMat 12.30; iLuk 11.23 § 9:41 Li ze iMat 10.42

42 “Ini oḡbòkòghuo ọ yẹsẹ ikuku eniyẹ enana ni e mie mḡe suọ lamḡe, o bie tinẹ ni a ḡe eḡe iko oniḡmhi shi oḡbò oḡhòghò uruli tsua pfilo elemhi okẹ oniḡmhi. 43 Ini obò oyẹ o rẹ ya lamḡe, khi ọli pfi. O ti e egbe nẹ ini u waa mhòli obò ya lo iloghie na agbòagbò, ni u rọ tsua abò eve-eva eyẹ ya lo ilimhi iriḡriḡ, ashini erali ẹa tigbe e pfo-a ghue.* 44 [Akaghò ikpatsò ni e le wẹ ni ẹa tigbe e ghu e la, ali ashini erali ni e toḡe wẹ-a, ẹa tigbe e pfo ghue.] 45 Ini owẹ oyẹ o rẹ ya lamḡe, khi ọli pfi, o ti e egbe nẹ ini u waa mhòli awẹ rọ lo iloghie na agbòagbò ni u rọ mhòli awẹ eve-eva, ni u rọ ya lo ilimhi iriḡriḡ. 46 Akaghò ikpatsò ni e le wẹ ni ẹa tigbe e ghu e la, ali ashini erali ni e toḡe wẹ-a, ẹa tigbe e pfo ghue. 47 Ini ukpẹloẹ oyẹ o rẹ e lamḡe, vuonyọ li pfi, o ti e egbe nẹ ini u ri ukpẹloẹ oghuo lo Eghiele oyi Eshinẹgba, ocho ni u rọ ya mhòli ikpamhi alo eva, a pfi e ya lo ilimhi iriḡriḡ.† 48 Akaghò,

“ Ikpatsò ni e le wẹ
ni ẹa tigbe e ghu e la,
ali ashini erali ni e toḡe wẹ-a,
ẹa tigbe e pfo ghue.‡

49 “Erali a rọ nye oḡbògbo-a, a rọli khi ọni ọ pfuasẹ abi a li ri ugḡheli e ri iluasobo khi pfuasẹ.

50 “Ugḡheli o ma ti, ama ini oviọlọ oyọli o kala, sẹ o ke li zẹ gbolo rọ ya mele ugḡheli-a?

“A zẹ ni a mhòli ugḡheli shi agbò oyẹ e. A nu egbe ke ngeli angeli opfomḡe.”§

10

Ijesu ọ ngme shi ingme ipfughue-a
(iMat 19.1-12; iLuk 16.18)

1 Ijesu ọ rọte aghò vu je eḡe iJudia, ini a da iḡodani. Ighò eḡbò ni e bu e gbo vẹ ngale deba li, ọ sẹsẹ wẹ abi ọ kpẹ li.

2 Eḡbò iFarisi eghuo e bhale ya mu ọli fẹ, e mhila li, “Ushi oyawa o lama, ọmọsẹ ọ khu ughue oyọli?”

3 Oọ, “Elọ iMosisi ọ gueyẹ e a ke li?”

* 9:43 Li zẹ iMat 5.30 † 9:47 Li zẹ iMat 5.29 ‡ 9:48 Li zẹ Aza 66.24 § 9:50 Li zẹ iMat 5.13; iLuk 14.34-35

* 10:4 Li zẹ iDeut 24.1-4; iMat 5.31 † 10:6 Li zẹ Igbae 1.27; 5.2 ‡ 10:8 Li zẹ Igbae 2.24 § 10:12 Li zẹ iMat 5.32; 1 iKori 7.10-11 * 10:15 Li zẹ iMat 18.3 † 10:19 Li zẹ Okiali 20.12-16; iDeut 5.16-20

4 E ke, “Eri iMosisi ọ lama ọmọsẹ ọ keḡe ebe ni a rọ pfa ughue-a mhòli ughue ọli obò, ọ khu ọli.”*

5 Ijesu ọọ wẹ, “Itobò khi udu oyẹe ọọ gbe, iMosisi ọ rọ lighò keḡe oni ushi na e. 6 ‘Ama ọmọsẹ ali ọkpotsò, Eshinẹgba ọ rọte igbaekeḡe agbò ma wẹ.’† 7 ‘Onana o zẹ ni ọmọsẹ ọ rọ ọ pfi itali ali inyọli shi eḡe, ọ ya toma ughue ọli ọ. 8 Wẹwẹ aava e mele idieḡbe oghuo a.’ Eḡeḡe aghò ẹa ke khi etuava, ama oghuo.‡ 9 Irarighò, emini Eshinẹgba ọ da toma ne, oḡbòkòghuo ọ khi vase wẹ a.”

10 Abi e rọ gbo la elemhi owa, eniyẹ odukhokho eyi iJesu e mhila li oḡbò ona. 11 Ijesu ọọ wẹ, “Ọni ọ da khu ughue ọli ni ọ ya rue ọkpotsò ọlese ne, eri ọ kia okia shi oni ughue ọli ọ. 12 Ini ọni ọkpotsò ọ lase ayi ọdọli le khi ọ ya ngeli na ọmọsẹ ọlese, eri ọ kia okia.”§

Ijesu ali eniyẹ enikeke
(iMat 19.13-15; iLuk 18.15-17)

13 Eḡbò eghuo e mu eniyẹ bhale deba iJesu ni ọ ri obò ti wẹ, ama eniyẹ odukhokho eyọli ee khu wẹ.

14 Abi iJesu ọ rọ mẹ ḡhò, o ri elemhi bi ọli. Oọ wẹ, “A zẹ ni ikuku eniyẹ e bhale deba mḡe. A khi ke khu wẹ, itobò khi enabi wẹwẹ e li mhòli obò shi Eghiele oyi Eshinẹgba. 15 Zẹ mḡe gue igesikia ye e khi ọni ọa da rue Eghiele oyi Eshinẹgba abi eniyẹ enikeke ne, ọa tigbe ya lo iloghie.”* 16 O muno eniyẹ shi egbe, ọ ri obò nga wẹ ukhomhi, ọ sọ iromhi na wẹ.

Ozele-ọmọsẹ ni ọ lolo pfue
(iMat 19.16-30; iLuk 18.18-30)

17 Abi iJesu ọ ke rue okiali eḡe khi ọ vu, ọmọsẹ oghuo ọ na bhale ya wugha li odalo, ọọ li, “Ọsẹsẹ nete! Elọ mhi ya riḡe ni mhi rọ ya mhue agbò na agbòagbò?”

18 Ijesu ọ li, “Elọ e zẹ ni u rọ ọ lu mḡe ọnọti. Oḡbòkòghuo ọa laọ ni ọ ti, sẹ ni Eshinẹgba. 19 Ni mhi rọ sọ e oḡbò ni u mhila mḡe, u leḡe ushi ni Eshinẹgba ọ rọ shi eḡe. Ni ọ le, ‘A khi gbe ugḡbeli, a khi kia okia, a khi do ughiatọ, a khi pfi ọtsẹḡe eḡbòli mu oḡbò,

a khi li օgbo le, mu ekpe na ita e ali inye e.”†

²⁰ Oni օzeo օօ, “Osese, abi a te bia mhe mhi te ri ena nya a gbe akanya.”

²¹ Ijesu o ri eloe inono bino oli, օօ li, “Emhi oghuo tse o kpe e le ni waa rieles ne. Je ya ri emini u mholi nya de ni u kemhi we na eni ea mholi emhi, eghenge agho ni u mholi epfue shi obini iloghie, u tigbe bhale ya deba mhe ke kia.”

²² Abi oni omose o ro suo ona, alo eyoli e yese a, o ri iyeseudu-a ya vu, itobo khi o mholi epfue eniemhi.

²³ Ijesu o bino gasa kpa, օօ eniye odukhokho eyoli, “O ma mu օgbo ni o pfue unu ni o ro lo Eghiele oyi Eshinegba.”

²⁴ Ingmemhi eyoli e ri abo sha eniye odukhokho eyoli. Ama ijesu o gbolo e, “Eniye eyemhe, o ma mu eni e ri egbe da epfue oyewe unu ni e ro lo Eghiele oyi Eshinegba. ²⁵ Ni օgbo ni o pfue o ro lo Eghiele oyi Eshinegba, o ya munu dose, ni օgbo ke dua ni loli ri alakumi rote ese asuge ya fie.”

²⁶ Ona o ke ri abo sha eniye odukhokho eyoli ne, e ro mhila egbe, “Oghuo o dobe ya lo o sho?”

²⁷ Ijesu o pfi ukpeloe bino we, օօ, “Ona o zeh օgbo ya li ama emhikpa o zeh Eshinegba a li.”

²⁸ IPita օօ ijesu, “Emhinya anye tsua kua bhale deba e.”

²⁹ Ijesu օօ we, egbegbi-ingme mhi gue e ye e khi onini o da pfi apfe oli shi eke, ali inyoghuo oli eni emose ali eni ikpotso, ali ita ali inyo, ni o pfi eniye ali ishemhi, ghe owolo shi eke irari oyemhe ali usomhi onete oyi Eshinegba, ³⁰ a ya somhi oli opfa. Elemhi agbo ona, a ya khivose na li asha egbhueshe, ikhivose owa ali ikhivose inyoghuo, ali inyo ali eniye ali ishemhi, ali anasemhe. O ya mhue agbo na agboagbo, elemhi agbo ni o ke e bhale. ³¹ Ama egbogho ni e ralo, e ya kpe ukhokho. Eni e kpe ukhokho amo, e ya khi eni odode.†

Ijesu o gbo ngme ingme eghuli oyoli utonuzi-ese

(iMat 20.17-19; iLuk 18.31-34)

³² Abi ijesu o ro tsua we le iJerusalemu, ni o ro ralo na we, eni ingme e pfuse ghagha a shi eniye odukhokho eyi ijesu udu. Ulishi o mu egbogho ni e deba we. Igho ijesu o gbo li rue eniye odukhokho ogbava eyoli ye ochi, o gueye we emini loli ya me ini wewe e ramhi iJerusalemu. ³³ Oo, “iJerusalemu awa je ena, a ya la oobogho rue Omi օgbo na ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni e sese ishi de, a ri oli na we mu. E pfa ezo igbe-a mu oli, e ghi oli abo ghi egbogho iJeta. ³⁴ E ya roli ke li egia, e tono ete ku oli, e gbe oli ite, e tigbe gbe oli-a. Ama ele nuzi-ese, o ya rote eghuli guale.”

Emini ijemhisi ali ijoni e mhila ijesu o rieles na ewe

(iMat 20.20-28)

³⁵ Igho ijemhisi ali ijoni imi iZebedi e bhale deba ijesu, e oli, “Osese, anye e nono ni u rieles emini anye ya mhile ena na anye.”

³⁶ Ijesu օօ we, “Elu a nono ni mhi rieles na e?”

³⁷ E ke, anye e nono, ini u da shito ukpekhomhi oye obini Eghiele oniemhi oye ne, ni u zeh ni otoghuo anye o kha shito e ukiekie obita, onokpole o shito e obogobo.

³⁸ Ijesu օօ we, “Aa lese emini aa mhila. Uko ni mhi rote da, a dobe ya rote o da, abi khi eri a dobe ya mie ibatizi onabi mhi mie?”§

³⁹ E ke, “Anye ya dobe.” Ijesu օօ we, “A dobe ri uko ni mhi ro da ya da, a gbo dobe mie ibatizi onabi mhi mie, ⁴⁰ ama mhia mholi afu ni a ro ri օgbo o shito mama mhe ukiekie obita ali obogobo ukpekhomhi oghie obini iloghie. Eshinegba o ri asha eghogho ya na egbogho ni o reh we shi agho khe.”

⁴¹ Abi eniye odukhokho etuogbe enekpole e ro suo ingmemhi ena, e nu ijemhisi ali ijoni i wola shi o. ⁴² Igho ijesu o lu we tigbili, օօ we, “A lese khi eni e lu egbewe ighie eyi egbogho eni ea ya ga Eshinegba, khi eri e li we abi o ghole we, igho eni e kpeda omhese e li e mhese na we.

⁴³ Ama, a khi li abi wewe. Ama onini o nono ni loli khi oniemhi elemhi e, o khi oni o ga ee nya. * ⁴⁴ Onini o nono ni loli khi onodode, օօ

† 10:31 Li zeh iMat 20.16; iLuk 13.30 § 10:38 Li zeh iLuk 12.50 * 10:43 Li zeh iLuk 22.25-26 † 10:44 Li zeh iMat 23.11; iMak 9.35; iLuk 22.26

mema kpe ri egboi khi oghumha oyi egbo kpa.† 45 Itobo khi Omi Ogbọ ọa bhale ni a ke ga li, ama eri o bhale ya ga ali ni o gbo ri agbo oyoli bhale ni a ro luase obo na ebubu egbo.”

*Ijesu o ri iBatimeusi otase-alo-a ze
(iMat 20.29-34; iLuk 18.35-43)*

46 Igho e bhale iJeriko. Abi ijesu ali eniye odukhokho eyoli ali ebubu egbo ni e deba li, e ro rote oni eoli vu, omose oghuo ni o tase alo-a na lui iBatimeusi (omi iTimeusi a ri iBatimeusi ngme) o shito epfe ode mhila omhila. 47 Abi o ro suo khi ijesu ona iN-azareti lo, o o tse se leghe, o o lie, “Ijesu omi iDefidi, kpekpe, le elemhi mhe.”

48 Ebubu egbo e tse se ku oli, e e oli o ze ni a suo eso. Ama eena o mema lolo pfi okokokhue lu oli ne, “Omi iDefidi le elemhi mhe!”

49 Ijesu o migha, o o, “A lu oli na mhe.” Igho e lu oni otasalo-a, e oli, “Ke ghele, vule, khi o o lu e.” 50 O rue awulu no o so pfi a, o ti vule pia bhale deba ijesu.

51 Ijesu o mhila li, “Elo wa nono ni mhi rie le ne?”

O ni omose ni o tase alo-a, o o, “Ose se, mhia nono ni mhi gbo ke me eke.”

52 Ijesu o o, “Ke le, khi irudunga oye o she re ze.” Aghoagho, o o me eke, o deba ijesu rote ode vu.

11

Egbo e ri ufumhi na ijesu abi o ro lo iJerusalemu

(iMat 21.1-11; iLuk 19.28-40; iJon 12.12-19)

1 Abi e ro ti ramhi iJerusalemu ni e ro bhale iBetifagi ali iBetani Udi Ute Olivu, ijesu o ghie etuava elemhi eniye odukhokho eyoli, 2 O o we, “A je eoli ni o la odalo oobọ egho. A kha lese lo oni eoli le, a ya me omi akphere ni a muzu, ni ogbokhoghuo ọa nga shito ghue. A taghie oli bhale ana. 3 Ini ogbokhoghuo o mhila e, ‘Elo o ze ni a ro taghie oli? A gueye oli khi, Onomhue o o nono ni loli ri oli rie le emhi, ali khi o gbo roli bhale ya shi eke lena.’ ”

4 Igho ee bhale ya e oni ozele akphere ni a muzu shi ifui apfe epfe ode. Abi e li

taghie oli-a, 5 egbo eghuo ni e migha akaghọ e mhila we, “Elo a la akaghọ a rie le ni a ro taghie oni omi akphere ogho-a?” 6 E so we o abi ijesu o o e li so we o. Igho eni egbo e ze we vu. 7 Abi e ro mu oni ozele akphere bhale ghi ijesu se, e banọ ide egbe-a pfino nga oni ozele akphere ukhokho. Igho, ijesu o nga li shito. 8 Ebubu egbo elese e li ba ide ro ku ode, eghuo, e nyanọ eyamhi ku ode. 9 Egbo ni e ralo ali eni e deba li e gbe ukua, e tse se, e lie,

“Okuekhoogo! Oolo!”

Eshinegba o ka khivose

na oni o ri eva oyi

Onomhue bhale!*

10 “Eshinegba o ka khivose

shi Eghiele oyi oghie iDefidi

ita awa ni o o bhale.”

“Ikuoghi o khi oyi Eshinegba!”

11 Abi ijesu o ro ramhi iJerusalemu, o dose ya lo elemhi Owa oyi Eshinegba. O bino emhi nya gase, ama aborokhia khi obili o she bi dose, loli ali eniye odukhokho ogbava eyoli e je iBetani.

*Ijesu o pfi unu na oora okhua-eni
(iMat 21.18-19)*

12 Ogbeakolo abi e li rote eoli iBetani fie, okiamhi oo gbe ijesu. 13 Igho o tapfia me oara okhua-eni ni o gue ta ebe. O le ya bino ini o she mo udumhi. Abi o ro ramhi agho ọa me emhikhoghuo o, se ni ebe, itobo khi ọa ramhi eghenge ni okhua-eni e ro mo ne. 14 Igho o o oni okhua-eni, “Ogbokhoghuo ọa ke gbo rote e ukhomhi ya pfa udumhi ghue.”

Eniye odukhokho eyoli e suo khi o ngme na.

Ijesu o je Owa oyi Eshinegba

(iMat 21.12-17; iLuk 19.45-48; iJon 2.13-22)

15 Abi e ke ro ramhi iJerusalemu, ijesu o lo Owa oyi Eshinegba, o vese eni e la akaghọ du oki kua. O kpha okphe oyi eni e pfa ikpagho ali eni e ri inekhukhu de kua.

16 Oa ze ni ogbokhoghuo o tsua itsua-oki rote elemhi apfe oni Owa oyi Eshinegba dose.

17 Abi o ke ro se se egbo, o ro lie, “A she kpe keke oli shi Ebe-no-pfuase khi,

“ ‘Owa iromhi oyi ishishi nya,

* 11:9 Li ze Iwolo 118.25-26 † 11:17 Li ze Aza 56.7; iJere 7.11

a ya ke lu Owa oyemhẹ,’

Ama ẹẹ, a she rọli mele owa ighiatọ a.”†

¹⁸ Abi ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni ẹ sẹsẹ ishi e rọ suọ ona, ee dua ode ni e te me asha ya gbe iJesu a. Ama ulishi oyi iJesu óó mu wẹ, itobọ khi eri osesẹ oyọli o ri abọ sha ẹgbọ kpa.

¹⁹ Ogbomhi o mu eke, iJesu ali eniye odukhokho eyọli e rọte oni ẹoli ya fiẹ.

Ilẹsingme ni a rọte okhua-eni ni o ku ebe a rue

(iMat 21.20-22)

²⁰ Ẹluzogbe oogbeakọlọ khi e rọte oni ode dose, e me khi oni ọara okhua-eni o khakha ya ramhi imhili. ²¹ IPita ọ sato, ọọ iJesu, “Ọsẹsẹ, bino khe! Ọara okhua-eni ni u pfi unu na o she khakha-a.”

²² IJesu ọ sọ li ọ, ọọ, “Mhọli irudunga na Ẹshinẹgba.” ²³ “Egbegbi-ingme mhi gue ẹ ye ẹ khi ọnini ọ gueye oni ute ona, ‘Rọ te akana lasela ya je elemhi okẹ oniemi,’ ni ọa rọ da mhọli akhokhomhẹ shi udu shi emini ọ ngme ne, ni ọ rọ mhọli miesuọ khi emini lọli ngme o ya bhale ya tse, oo ya lighọ na li.† ²⁴ Irarighọ, emiemini u sọ iromhi mhila, miesuọ khi u she mhọli ọli, oye o ke khi. ²⁵ U kha da migha a lema, ni u rọ ri ingme oyi ọgbọ shi elemhi, nyanya rọ topfa li. Ini itẹ ni ọ la iloghie ọ ri olamhẹ eye li topfa ẹ.” ²⁶ “Ama ini u waa da rọ topfa ọgbọese ne, itẹ na iloghie ọa ya li ri olamhẹ eye topfa ẹ.”§

A mhila iJesu oni ọ ri afu na li

(iMat 21.23-27; iLuk 20.1-8)

²⁷ Ighọ ee gbo lo iJerusalemu le. Abi iJesu ọ li kia elemhi apfe Owa oyi Ẹshinẹgba gase, ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni ẹ sẹsẹ ishi ali egbhali e bhale deba li. ²⁸ E mhila li, “Oghuo ọ ri afu ne ni u rọ riẹle eni emhi enana nya, oghuo ọ ri unu ne u ke riẹle ena.”

²⁹ IJesu ọ sọ wẹ ọ, Ọọ, “Mhi ya mhila ẹ ogbọ oghuo. A sọ mhẹ ọ, ni mhi tigbe gueye ẹ oni ọ ri afu na mhẹ mhi ke riẹle emhi ena. ³⁰ Oghuo ọ fe ri itoto na iJoni ọ ke batazi ẹgbọ abi ẹgbọ?”

³¹ Ighọ, e ya ye egbe ochi, e nu egbe wẹ ngme ọli khi, “Awa khe ‘Rọte iloghie’ lọ, ọ ya mhila awa, ‘Elo o zẹ ni aa rọ mie ọli suọ?’

³² Ama ini awa ke, ‘Obọ oyi ẹgbọ.’ ” Ulishi oyi ẹgbọ o mu wẹ, itobọ khi ọgbokpa ọ lese khi ọmekẹguele iJoni ọ khi.

³³ Ighọ ẹẹ iJesu, “Anye ẹa lese.” Ighọ iJesu ọọ wẹ, “Mhi aa ya li gueye ẹ oni ọ ri afu na mhẹ mhi rọ ke riẹle eni emhi ena.”

12

Okhẹ irokhokhọ oyi eni e ngmomhi shi ogba ẹera ipfonu

(iMat 21.33-46; iLuk 20.9-19)

¹ Ighọ iJesu ọ ke ri okhẹ irokhokhọ sẹsẹ wẹ. Ọọ, “Ọmose oghuo ọ ke ya gua ogba ẹera ipfonu. Ọ ma ugbe gase oni ogba. Ọ tọ ese shi ọ, ni a mino amẹ ikpamhi eni ẹera kulo. Ọ gbo tọ owa ni o yagha ni a la khe-ekhe shi ọ. Ighọ ọ ya ri oni ogba nga eghiale eghuo obọ e nu lọli ri ukpeloe ke khu. Ọ vu asha obini odonue.* ² Ẹghẹghẹ ikhiesẹ o ramhi, oni ọmose ọ ghie oghumha oyọli ghi eni ọ ri ogba nga obọ, ọ le ya mie wẹ idumhi emhi ni a kọ shi oni ogba bhale ghi lue. ³ Ama e mu ọli, e gbe ọli, e khu ọli. Ọ pfino abọ efue ya je. ⁴ Ọ gbo ghie oghumha oyọli ọlese ghi wẹ, E pfi emhi shi ọli ukhomhi, e yeghe ọli-a ⁵ Ọ gbo ghie ọlese, e gbe onana-a. Ọ ghie elese ni e bu, e gbe eghuo itali, e gbolo eghuo-a.

⁶ “O kpọli oghuo le ni ọa ghie ne, ikhi omi ọli ni ọ lolo nono ingme oyọli. Lọli ọ kpukhokho ghie. Ọ sa, ọọ, ‘E ya mu ekpe na omi mhẹ.’

⁷ “Ama eni e la oni ogba, ẹẹ egbewẹ. ‘Ọna ọ ya le ugu oni ogba ona, a bhale ni awa gbe ọli-a. Ẹghẹghẹ aghọ ni oni ugu o mele oyawa-a.’ ⁸ Ighọ e mu ọli, e gbe ọli-a, e pfi ọli rọte oni ogba ya lase.

⁹ “Sẹ oni ọ mhọli oni ogba ona ọ fe ya li? Eri ọ bhale ya gbolo eni ẹgbọ ni ọ ri oni ogba nga obọ-a, ọ rue oni ogba na ẹgbọese. ¹⁰ Aa she zẹ ọli Ebe-no-pfuase khi.

“ ‘Eche ni itsona e kie pfi,
lọli o ke ya mele egbegbi eche
ni o ke mu ẹloe ne nya-a.

¹¹ Onomhue ọ lighọ riẹle ona,

óó ti anye ẹloe gba’ ”†

¹² Ighọ egbhali eyi ẹgbọ iJu, e nono ode ni e te ya mu iJesu, itobọ khi e lese khi wẹwẹ

† 11:23 Li zẹ iMat 17.20; 1 iKori 13.2 § 11:26 Li zẹ iMat 6.14-15 * 12:1 Li zẹ Aza 5.1-2 † 12:11 Li zẹ Iwolo 118.22-23

o ri oni okhe irokhokho ona nu ngme. Ama e na ulishi oyi ebubu egbo ni e la agho, e ze oli obo, e vu.

Ingme ize oga na iSiza

(iMat 22.15-22; iLuk 20.20-26)

¹³ Igho e tigbe ya nyene egbe ya ghie iFarisi eghuo ali eniye odukhokho eyi Erodu ghi iJesu, ni e me asha rote emini o ya ngme ri ingme de oli. ¹⁴ Igho e bhale deba iJesu, ee oli, "Osese, anye lese khi u ma ngme igesikia, khi emiemini egbo ee ngme ali emiemini ogbo o khi o ya mu e loe, ama ode oyi Eshinegba wa sese ni o te ode igesikia. Mhie i, o famhi ti abi khi o ti elemhi ushi, ni a ro ze oga na oghie iSiza? ¹⁵ Anye ke ze, abi anye khi ze?"

Ama iJesu o she me ikpamhika oyewe. Oo we, "Elo o ze ni a ro nono ni a di mhe mu? A rue ukpamhi anini bhale ghue ni mhi bino." ¹⁶ E rue oghuo bhale ghi oli, oo we, "Alo ali eva eyi oghuo na ni a mu shi o ena?" Ee oli, "Eyi iSiza lo."

¹⁷ IJesu oo we, "A ri emini o khi oyi iSiza na iSiza, a ri emini o khi oyi Eshinegba na Eshinegba."

Igho ingme oyi iJesu o sha we abo.

Ingme iteghuli-guale

(iMat 22.23-33; iLuk 20.27-40)

¹⁸ Igho egbo ena otu na lui iSadusi ni ee sese khi ite-eghuli-guale o ya la ikpukhokho agbo, e bhale deba iJesu ya mhila li ogbo.† ¹⁹ Ee oli, "Osese, iMosisi o keke oli shi ebe ushi na awa khi, 'Ini omose o ghu-a pfi ughue oli shi agbo, ni o ro bia omoo na li, inyoghuo oni omose o mema rue oni osamhi-olimhi ughue ni o bia eniye na oni okpotso na inyoghuo oli ni o ghu-a ogho.'‡ ²⁰ Eghoghe oghuo o ya la o, a me emose oshilua ni e khi inyoghuo. Oni ogbhali o rue okpotso. Oni omose ya ghua, o bia omoo na oni okpotso. ²¹ Inyoghuo oli ni oo deba li o ke rue oni okpotso, o gbo ghua, o bia omoo. Igho o gbo li inyoghuo oli onuzase. ²² Igho o gbo li khi eni inyoghuo oni omose ni e kpole nya. Eni inyoghuo oshilua nya e ga rue oni okpotso ughue ni ea bia omoo okhoghuo na li. Ikpukhokho o, oni okpotso o li ghua. ²³ Ini

ogbele iguale o ramhi, ni eni e ghu-a nya e ro guale, oghuo o famhi ya khi ughue oni okpotso? Aborokhia khi wewe oshilua nya e ga rue oli ughue egho."

²⁴ IJesu o so we o, Oo, "Wa a me khi eri a da ode khi aa lese emhikhoghuo elemhi Ebe-no-pfuase, wekhi eri a lese emhikhoghuo elemhi ekpabo oyi Eshinegba. ²⁵ Ini eni e ghu-a e guale, ea ke ke rue ughue wekhi eri a ke re we ke ye ughue. Eri e ke li abi igeni ena iloghie. ²⁶ Ama ingme iguale oyi eni e ghua, aa she kpe ze oli ebe ni iMosisi o keke ni o ngme ingme ebuli ni oo to shi? Abi Eshinegba o gweye iMosisi khi, 'Mhemhe mhi khi Eshinegba oyi Aburaamu ali Eshinegba oyi Aziki, ali Eshinegba oyi iGiekopu.*' ²⁷ Eshinegba oyi eni e la agbo o khi, o a khi oyi eni e ghua. Eri a ga da ode pfo nya." Emini a ri ona ngme khi, egbo eni ghu-a eghuo e kie mholi agbo.

Ushi ni o fune nya

(iMat 22.34-40; iLuk 10.25-28)

²⁸ Otuoghuo eni e sese ishi, o la agho suo abi e ro khako, o me khi iJesu o ga gue so egbo iSadusi ogbo ni e mhila li, o mhila li, "Elemhi ishi nya, onoghuo o ga fune nya?"

²⁹ IJesu o so li o, oo, "Oni o mu eloe ne nya na, 'Ku esoo-a yeye iZireni, Onomhue Eshinegba oyawa, lolighuo kpe o khi Onomhue. ³⁰ Nono ingme oyi Eshinegba Onomhue oye, ri udu oye nya ali agbo oye nya, ghe isamhi ali ekpabo eye nya nono ingme oyi Eshinegba.'† ³¹ Onuzi-eva ni o gbo lolo mu eloe khi, 'Nono ingme oyi onuzava oye abi u li nono ingme egbe e.' Ushi olese okhoghuo o a ke la o ni o gbo mu eloe dose ena.'‡

³² Oni omose oo, "U ga gue ngme, Osese. Igesikia u ngme ni u we khi Eshinegba oghuo o khi, ali khi olese o a ke la o, se ni lolighuo.‡ ³³ Ali khi awa ri udu oyi awa nya, ali isamhi eyi awa ali ekpabo eyi awa nono ingme oyi Eshinegba. Ali awa nono ingme oyi onuzava oyawa abi awa li nono ingme egbe awa. Ni awa ro ri ishi eva ena gbe akanya, o ghole Eshinegba dose ni awa ya ri iluasobo ali isomhopfa ododa bhale ghi oli."*

† 12:18 Li ze Ika 23.8 § 12:19 Li ze iDeut 25.5 * 12:26 Li ze Okiali 3.6 † 12:30 Li ze iDeut 6.4-5 ‡ 12:31 Li ze iLev 19.18 § 12:32 Li ze iDeut 4.35 * 12:33 Li ze Osia 6.6

³⁴ Abi iJesu o ro me ilisingme ni o ro so lue o, iJesu o o li, “Wa a ga nuata shi Eghiele oyi Eshinegba.”

Rote agho vu ogbo okhoghuo o ke gbolo mhila li ogbo okhoghuo.†

Omi oni Omiepfuese o khi

(iMat 22.41-46; iLuk 20.41-44)

³⁵ Abi iJesu o ro la elemhi apfe ni o la Owa oyi Eshinegba sese egbo, o mhila we ogbo. Oo, Elo o ze ni esese Ishi eyi iMosisi e ro lie khi omi iDefidi Omiepfuese o khi? ³⁶ Abi Ayemhe-no-pfuase o ro kpha iDefidi so, o ro rote unu oyoli lie.

“Eshinegba oo, Onomhue oyemhe.

Shito mama mhe

ramhi egheghe

ni mhi ro ya ri ebe e

shi e ufui ekoawe.’ ‡

³⁷ Ini iDefidi o rote unu oyi lolighuo lu oli Onomhue, se oni Onomhue oyoli o ke gbo lie khi omi oli?

Ebubu egbo e ku eso a shi eke shi emini o ngme, ni o ri egbe mu we.

Ijesu o tse agua ye eniye odukhokho eyoli shi esese Ishi eyi iMosisi egbe

(iMat 23.1-36; iLuk 20.45-47)

³⁸ Ijesu o sese we, Oo we, “A mu egbe e shi esese Ishi eyi iMosisi egbe. Itsua na dolodolo e ma ghole we e iso ke kia ifui oki, ni egbo e ke tse we otse ekpe. ³⁹ E ma nono ni wewe e shito ukpekhomhi ni o mu eloe elemhi owa ugamhi oyi awa ali ashini o mu eloe elemhi ilegba, ni a la le, ni a la da. ⁴⁰ Itoto e ro li esamhi-olimhi e le. Iromhi ni e nue, eyi abamemhe, e so. Eshinegba, o ya na we osoli oniemi to o.”

Irona ni osamhi-olimhi o ro na Eshinegba

(iLuk 21.1-4)

⁴¹ Abi iJesu o ro shito ti mama oni akpati ni a pfi ukpagholo irona a lo elemhi Owa oyi Eshinegba, oo bino egbo abi e li pfi ikpaghlo lo o. Egbo ni e pfue ebubu e pfi ikpokpomhi ikpaghlo. ⁴² Igho osamhi-olimhi ni o mhue emhikhoghuo, o li ya pfi anini eva lo.

⁴³ Igho iJesu o lu eniye odukhokho eyoli, Oo we, “Igesikia mhi gue e ye e, khi oni osamhi-olimhi ni o mhili emhikhoghuo ona, loli o ri irona ni o fune nya bhale dose

egbo enekpole nya ⁴⁴ Itobo khi eri eni e pfue e rote epfue ni e mhue mu epfie ro riele irona. Ama oni osamhi-olimhi ona, rote elemhi umhame oyoli, o kie rue emini o mhili nya ni o kha ro ke le, riele irona.”

13

Ijesu o guele emini a ya ke me ikpukhokho agbo

(iMat 24.1-2; iLuk 21.5-6)

¹ Abi iJesu o rote elemhi Owa oyi Eshinegba fie lasete tee, omo odukhokho oyoli oghuo, oo li, “Bino ghue, Osese! Ghe abi ukpokpomhi owa ona ali eche ni a ro ma li e li somhi otse khe!”

² Ijesu o so li o, oo, “Wa me ukpokpomhi owa ona. Egheghe o ya bhale ni echeli okhoghuo o ke ro ya migha ukhomhi okhoghuo. Wewe nya e ya de kua.”

Ozughu ali Imu-okholi vule

(iMat 24.3-14; iLuk 21.7-19)

³ Abi iJesu o li shito ukhomhi Ute era Olivu, ni o so alo ghue oni Owa oyi Eshinegba, iPita ali ijemhisi ali ijoni ali Aduru e bena bhale ya mhila li, ⁴ E oli, “Gueye anye, egheghe ni a ro ya ke me eni ingme enana. Elo a ya ke me ni a ro ya lese khi oni egheghe ni eni emhi ena e ro ya tse khi o she ramhi?” ⁵ Igho iJesu oo we, “A kuegbe-a ke tokpe, ini ogbokhoghuo o khi di e. ⁶ Ebubu egbo e ya ri eva oyemhe bhale deba e, e lie khi, ‘Mhemhe mhi khi loli,’ e di ebubu egbo. ⁷ Ini a suo khi a kholi, o ke khi eri a suo eko ingme okholi obini odonue, a khi ze ni o nighise e udu. Emhi eghogho e mema bhale ya tse, ama ukpese agbo o kie ramhi. ⁸ Ishishi ali ishishi e ya mu okholi vule shi egbe o, eghiele ali eghiele e ya li mu okholi vule shi egbe we o. Eke o ya la asha kpa ke nighise, ee kulue. Okiamhi oniemi oo pfi. Igbaekele osoli na abi oo li okpotso ni oku o lese bele e to egbe.

⁹ “A ri ukpeloe shi eke lolo ke tokpe. A ya mu e je owa ni a la gue ezoo. A la elemhi Owa ugamhi gbe e. A ya ri itobo oyemhe mu e bhale odalo oyi enighie ali eni e mheso ni a ro gue usomhi onete oyi Eshinegba ye we. ¹⁰ Ama neni ukpese agbo o ya ramhi, a mema she ya tse abo oni usomhi onete oyi

† 12:34 Li ze iLuk 10.25-28 ‡ 12:36 Li ze Iwolo 110.1

Ɛshinẹgba yẹ ẹgbọ na ishishi nya. ¹¹ Ini a da mu e bhale khi a rẹ ẹ gue ẹzọ, khi zẹ ni udu o nase ẹ shi emini u ya ngme. Ama lẹse ngme emiemini Ɛshinẹgba o ya rọ nẹ oni ẹghẹghẹ aghọ, itobọ khi ọa khi yeyẹ wa ngme, ama Ayẹmhe-nọ-pfuase.*

¹² “Ɛgbọ e ya ri inyoghwo wẹ bhale na gbolo-a, ita e li ri imi wẹ li bhale ni a li gbolo-a. Ɛghẹghẹ aghọ, eniyẹ e ya ke sọ alo okhọli ghue eni e bia wẹ ọ, e gbolo wẹ-a. ¹³ Ɛgbọ nya e ya ri itobọ oyẹmhe ke biselemhi ẹ, ama oni ọ ri egbe mie ya ramhi ukpese, a ya mie pfuese.†

*Emhi obe ni ọọ vese ẹgbọ kua
(iMat 24.15-28; iLuk 21.20-24)*

¹⁴ “Ama, a kha da mẹ emini ẹ pfi oyese, ashini aa kha mẹ ọli, ikhi oni ọ vese ẹgbọ kua, ẹghẹghẹ aghọ oni ọ zẹ ebe ọ lẹse abi a ri emini ọ zẹ ngme. Eni e la ekẹ ijudia e na nga ikhomhi ite.‡ ¹⁵ Oni ọ la ukhomhi owa ne ọ khi tiemhile elemhi owa ya rue emikhoghwo. ¹⁶ Oni ọ la ifui ishemhi ọ khi na bhale apfe ya rue awulu oyọli.§ ¹⁷ O ma ze mu ikpotso ni ẹ mẹ ali eni e mhọli eniyẹ ni ẹ nye ẹnyeli shi egbe ẹghẹghẹ aghọ. ¹⁸ Lema Ɛshinẹgba ọ khi bie zẹ ni o de shi ẹghẹghẹ ni ulili oniẹmhi o la gbe ẹgbọ elemhi ukpe. ¹⁹ Itobọ khi onana o ya khi osoli ni o khọlo ne nya rọte ẹghẹghẹ ni Ɛshinẹgba ọ te ma agbọ. Ọgbọ a ke gbo ya mẹ osoli uza onana ghue ekẹ agbọ.* ²⁰ Ini Ɛshinẹgba ọa li rọte ogbele osoli ni a ngme ena khi-a, ogboghwo ọa ya dobe ji ukhomhi ọ le. Ama irari oyi ẹgbọ eyọli ni ọ zẹ ọda ke, ọ rọ rọte eni ogbele osoli ena khi-a. ²¹ Ɛghẹghẹ aghọ ini ogboghwo ọ gweye, ‘Ghekhe, ghe Ọmiepfuese!’ Okekha khi eri ọ yẹ, ‘Ghe ọli oobọ khe!’ Khi mie ọli suọ. ²² Itobọ khi iromhi emiepfuese ali emekẹguele e ya lasele. E ya ke riẹle ọlele ali ikanya ọnyaloo ọdoda rọ ke di ẹgbọ. Ni o khia khi ini ọa gue kia, e ga li ya di egbegbi eni Ɛshinẹgba ọ zẹ ọda ke. ²³ Irarigho, a ga lolo kuegbe-a ke to ẹloe ekẹ. Mhi she gue emhi nya yẹ ẹ shi ekẹ se neni oni ẹghẹghẹ o ya ramhi.

* **13:11** Li zẹ iMat 10.17-20; iLuk 12.11-12 † **13:13** Li zẹ iMat 10.22 ‡ **13:14** Li zẹ iDan 9.27; 11.31; 12.11 § **13:16** Li zẹ iLuk 17.31 * **13:19** Li zẹ iDan 12.1; Iro 7.14 † **13:24** Li zẹ Aza 13.10; Ezik 32.7; ijọe 2.10,31; 3.15; Iro 6.12 ‡ **13:25** Li zẹ Aza 34.4; ijọe 2.10; Iro 6.13 § **13:26** Li zẹ iDan 7.13; Iro 1.7 * **13:32** Li zẹ iMat 24.36 † **13:34** Li zẹ iLuk 12.36-38

*Inyenegbe bhale oyi Omi Ọgbọ
(iMat 24.29-31; iLuk 21.25-28)*

²⁴ “Ini ẹghẹghẹ osoli ona o ga dose se nya, “ ‘Ovo o ya bishi alo-a, uki ọa ke dobe ge,†

²⁵ Ikpetata e deno ukhuli kule, ukhuli ali ekpabo ni e la irarogbe ẹ mhese e ya ke nighise.‡

²⁶ “Ɛghẹghẹ aghọ, ẹgbọ nya e ya mẹ khi Omi Ọgbọ ọ kia elemhi otughunu ẹ bhale, elemhi ekpabo ali ufumhi ni ọ ge nyanyanya.§ ²⁷ Ɛghẹghẹ aghọ, ọ ya ghie igeni eyọli e te asha kpa, ikhi ukpese agbọ nya, ti ẹgbọ eyọli ni ọ zẹ ọda ke gbili.

*Osese oyi oni ọora okhua-eni
(iMat 24.32-35; iLuk 21.29-33)*

²⁸ “Bino abi okhua-eni o li ẹ te. O kha da kpese ukhuli, ni o rọ ke ta ebe ne, lese khi okase o kele ya le. ²⁹ A kha da gbo li ligho mẹ khi eni emhi ena khi a da mẹ wẹ ne, lese khi ẹghẹghẹ o she ramhi. ³⁰ Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi, ẹgbọ eghuo ni e la agbọ memena ẹa ya ghu ne, ni eni emhi ena nya e rọ bhale ya tse. ³¹ Ekẹ ali ukhuli e ya dose, ama ingmemhi eyẹmhe ẹa ya tigbe dose ghue.

*Ogboghwo ọa lese oni ogbele wẹ oni
egheghe
(iMat 24.36-44)*

³² “Ogboghwo ọa lese oni ogbele wẹkhi oni ẹghẹghẹ. Ghe egbegbi igeni ena iloghie ali mhemhe Omi ọli, se ni Itamhe lolighuo.* ³³ A ri ukpeloe shi ekẹ ke tokpe, itobọ khi waa lese ẹghẹghẹ ni ọ la ya bhale. ³⁴ Eri ona o li abi omose ni ọ vu asha obini odonue, ni ọ ri ighumha eyọli shi apfe e ri ukpeloe khu shi na lue. Ọ gweye ogboghwo akanya ni ọ ya gbe. Ọ gweye oni ọ khe ekhe ọ ke khe ekhe apfe.†

³⁵ “Irarigho, ke khe ekhe, itobọ khi waa lese ẹghẹghẹ ni oga ọ rọ ya jele. Ini ẹlogbomhi lo o, okekhi itsotso ogbie lo o, okekhi ẹghẹghẹ obili-atso lo o, abi khi ogbie-fiefie lo. ³⁶ Ini ọ bhale guo, khi zẹ ni ọ

bhale ya ẹ khi u wa lese a. ³⁷ Abi mhi li gue ọli yẹ ẹ ena mhi li gbo gueyẹ ọgbọkpa. ‘A ke kẹ kẹ!’ ”

14

Ugbamhi ni a gba kẹ iJesu

(iMat 26.1-5; iLuk 22.1-2; iJon 11.45-53)

¹ O ke kpe ogbele eva le ni a ro ya li ukpe iPasova ali ukpe ni a la le ibulede ni aa ri ifuma shi nye, ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esese Ishi eyi iMosisi, ee nono ode ni e te ya bena mu iJesu gbe-a. * ² E egbe, “Awa khi riyele ọli ini a li imu, onyaghu ọa ya lasele shi o.”

A la iBetani ku oili shi iJesu egbe

(iMat 26.6-13; iJon 12.1-8)

³ Abi iJesu o ro la ẹoli iBetani, owa oyi iSamọ ni efafe e kpe mu shito le eminale, ọkpotso ọghuo o rue ukoko ituale ni o lolo ghale, ni o pfielasele. O gbe oni ukoko a, o ku oni ituale shi iJesu ukhomhi. † ⁴ Egbọ eghuo ni e la agho, e ri elemhi ibibi lie egbe, “Elo o ze ni a ro na pfiuche oni ituale kua shi afue?” ⁵ A kha ri ọli de ramhi ifata ukpe ali emhi, a kemhi eni ikpagho na eni ẹa mhue. E shi oni ọkpotso unu egbegbo.

⁶ Ama iJesu ọọ we, “A ze ọli obọ. Elo a yese ọli ẹ ngme shi? Egbegbi emini o ti ni o somhi otse o riyele na mhe. ⁷ Eghẹghẹ kpa eni ẹa mhue e ro nu ẹ la ana, eghẹghẹ ni o ghole ẹ kpa a kpaghie we obọ. Ama aa ya me mhe eghẹghẹ kpa. ‡ ⁸ Emini o dobe ya riyele o riyele egho. Eri o ku ituale ku mhe egbe shi eke ke eghẹghẹ iroto oyemhe. ⁹ Igesikia mhi gue ẹ ye ẹ khi, ashashini a da la tse abo usomhi onete eke agbo ona nya ne, a ya yelemini ọkpotso ona o riyele le.”

Ijudasi o lama khi loli ya ri iJesu de

(iMat 26.14-16; iLuk 22.3-6)

¹⁰ Eghẹghẹ agho iJudasi Isikaroti, ni o khi ọtuoghuo eniye odukhokho ogbava, o le deba ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ni o ya ri iJesu na we de. ¹¹ Onana ni o gueyẹ we, o ga ghole we. E shobo khi wewe e ya ri ikpagho na li. Igho iJudasi o li nono eghẹghẹ ni o ti ni o ro ya me asha ri iJesu na we.

* **14:1** Li ze Okiali 12.1-27 † **14:3** Li ze iLuk 7.37-38 ‡ **14:7** Li ze iDeut 15.11 § **14:18** Li ze Iwolo 41.9 * **14:24** Li ze Okiali 24.8; iJere 31.31-34

IJesu o nu eniye odukhokho eyoli le Eminale iPasova

(iMat 26.17-25; iLuk 22.7-14,21-23; iJon 13.21-30)

¹² Ogbele ni odode ni a li oni ukpe ni a la le ibulede ni aa ri ifuma shi nye o ramhi, ni o khi ogbele ni a ro gbe ozele Osumha oyi oni iPasova-a, eniye odukhokho eyi iJesu e mhila li “Ashi o ghole ẹ ni anye mu egbe shi eke ne, ni u la le eminale iPasova?”

¹³ Igho, o ghie eniye odukhokho etuava eyoli, ọọ we, “A lo ifuapfe, omose ni o tsua ubene amẹ, o ya lona ẹ ode. A deba li je apfe. ¹⁴ A gueyẹ oni o mholi apfe ni o ya lo, khi, ‘Osesẹ ọọ, anye mhile u ri anye khasẹ elemhi owa ni loli ali eniye odukhokho eyelue wewe e la ya le eminale iPasova?’ ¹⁵ O ya re ẹ khasẹ agbala ni emhi nya e gba shi ukhomhi owa atonga, a muno egbe shi akagho na awa.”

¹⁶ Eni eniye odukhokho e vu, e lo ifui apfe, e ya me eni emhi tee abi iJesu o gue ọli ye we. Igho e mu egbe oni eminale iPasova.

¹⁷ Ogbomhi o mu eke, iJesu ali eni eniye odukhokho ogbava e bhale. ¹⁸ Abi e li shito gase itebu le eminale, iJesu ọọ we, “Egbegbi-ingme mhi gue ẹ ye ẹ khi ọtuoghuo elemhi ẹ o ya re mhe de. Oni o nu mhe le emhi memena.” §

¹⁹ Udu o yese we-a, ọtuoghuo-oghoo ọọ mhila li, “She khi ọa khi mhemhe o khi?”

²⁰ O so we o, ọọ we, “Ọtuoghuo elemhi ẹ ogbava o ya khi, oni o ga ri ibulede nu mhe ẹ somhi elemhi utasa memena. ²¹ Eri Omi Ogbo o ya ghu-a abi a li keke ọli shi eke na li. Eri-tse khi, o maa kholo oni o ya roli de egbe! O kha ga ti ne, ini ogbo ọa bie bia li lo!”

Eminale oyi Onomhue

(iMat 26.26-30; iLuk 22.14-20; 1 iKori 11.23-25)

²² Abi e li le eminale egho, iJesu o rue ibulede, o kphemhi, o khi ọli a, o ro na eniye odukhokho eyoli, ọọ, “A mo le; Idiegbe oyemhe na.”

²³ Igho o gbo so onyo shi uko, o kphemhi, o roli na we, wewe nya e ga te o da.

²⁴ Ijesu ọ́ọ́ wẹ, “Ọ́lia eyemhẹ́ na ni e migha shi ishiobọ́ onogbọ́, ni a ku kua na ebubu ẹgbọ́.* ²⁵ Mhi gue igesikia yẹ ẹ khi mhi aa ke gbo ya rọ́te onyọ́ upfonu ona da, sẹ ni obini Eghiele oyi Ẹshinẹgba, ni mhi la da onyọ́ onogbọ́.” ²⁶ Abi e rọ́ to uwolo se, e fiẹ lasele, e je Ute Ẹ́ra olivu.

Ijesu ọ́ guele shi ekẹ́ khi iPita ọ́ ya kie luẹ́ (iMat 26.31-35; iLuk 22.31-34; iJón 13.36-38)

²⁷ Ijesu ọ́ọ́ wẹ, “Ẹ́ẹ́ nya, a ya na kua, a zẹ́ mhemhẹ́-ghuo obọ́, irari khi a she kẹkẹ́ ọ́li shi Ebe-no-pfuasẹ́ khi.

“Mhi ya ri emhi li
 ọ́risumhafia,
 isumha e ya vẹ́ kua.”†

²⁸ “Ama ini a guise mhẹ́ le se, mhi ya ralo khẹ́ ẹ́ iGalili.”‡

²⁹ IPita ọ́ọ́ li, “Ini ẹgbọ́ nya e ririẹ́ kie ẹ́, mhi aa ya kie ẹ́.”

³⁰ Ijesu ọ́ọ́ iPita, “Mhi gueyẹ́ khi, neni ọ́kpa ọ́ọ́ gbiẹghẹ́ iteva amiọ́sẹ́, u ya kie mhẹ́ itesẹ́.” ³¹ IPita ọ́ kie gema ọ́ gue gagaga, ọ́ liẹ́, “Ini o ri riẹ́ khia khi oni mhi la nu ẹ́ ghu-a lọ́, mhi aa ya tigbe kie-ẹ́.” Enekpọ́le nya e li ngme ghọ́.

Ijesu ọ́ la iGetisemani sọ́ iromhi (iMat 26.36-46; iLuk 22.39-46)

³² E je ashini a lu iGetisemani, ijesu ọ́ọ́ eniyẹ́ odukhokho eyọ́li, “A shito ana ni mhi ya sọ́ iromhi bhale.” ³³ Ọ́ rue iPita ali iJóni ali iJemhisi ma egbe vu. Iyesudu-a ali anasẹ́mhẹ́ e bhale na li. ³⁴ Ọ́ wẹ, “Oya ni o la mhẹ́ udu memena o gba a. O ga nono ni luẹ́ gbe mhẹ́. A migha akana khẹ́ mhẹ́, a ke tọ́kpe.”

³⁵ Ọ́ ti je odalo dẹ́nẹ́, ọ́ de ya yẹ́shi ekẹ́, ọ́ọ́ sọ́ iromhi ini o ya zẹ́ riẹ́lẹ́ ni oni ẹghẹghẹ́ ona o dọ́sẹ́ luẹ́. ³⁶ Ọ́ọ́, “Itamhẹ́, Itamhẹ́, emhikpa o zẹ́ ẹ́ riẹ́lẹ́. Rue mhẹ́ oni uko osoli ona odalo le. Eri-tsé khi, ọ́a khi abi o ghọ́le mhẹ́, sẹ́ẹ́ ni abi o li ghọ́le ẹ́.”

³⁷ Abi ọ́ nyenẹ́ egbe bhale, ọ́ mẹ́ khi eni eniyẹ́ odukhokho e lesé-a. Ọ́ọ́ iPita, “ISamọ́, eri u lesé-a? Aa dobé nu mhẹ́ tọ́kpé ukuku ẹghẹghẹ́ tsé? ³⁸ Ri ukpẹ́loẹ́ shi ekẹ́ gboo ke sọ́ iromhi ini u khi de ini u mhọ́li imufẹ́.

Ayemhẹ́ oyé o mu egbe ni o rọ́ riẹ́lẹ́, eri-tsé khi, idieghbe oyé ọ́a dobé.”

³⁹ Ighọ́ ọ́ gbo vu ya sọ́ iromhi enabi ọ́ kpé sọ́. ⁴⁰ Abi ọ́ rọ́ nyenẹ́ egbe bhale, ọ́ gbo bhale ya ẹ́ wẹ́ khi e lesé-a, irari khi olesé o la wẹ́ alo, ẹ́a lesé abi e ke ya ngme ọ́li.

⁴¹ Abi ọ́ rọ́ nyenẹ́ egbe bhale utonuzesẹ́, ọ́ọ́ wẹ́, “Olesé a kie la, ni a yemhẹ́-a? Olesé oghọ́ o she bu ẹ́! Oni ẹghẹghẹ́ o she ramhi. A bino khẹ́ khi, a ri Omi Ọ́gbọ́ na ena olamhẹ́ de. ⁴² A vule ni awa vu! Oni ọ́ rẹ́mhẹ́ de ọ́ọ́ bhale ena!”

A mu ijesu

(iMat 26.47-56; iLuk 22.47-53; iJón 18.3-12)

⁴³ Abi ọ́ li ngme, iJudasi, ni ọ́ khi ọ́tuoghuo elemhi eni eniyẹ́ odukhokho ogbava ọ́ bhale. Ẹgbọ́ ni e tsua itsua okhọ́li ali itakobi ali ikpokpo, ni ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali esẹ́sẹ́ Ishi eyi iMosisi ali egbhali e ghie, e nu ọ́li bhale.

⁴⁴ Ọ́ni ọ́ rọ́li de ọ́ she kpé gueyẹ́ eni e nu ọ́li kia, ọ́ọ́ wẹ́, “Ọ́ni mhi da pfipfi ekphamhi ne, lọ́li ọ́ khi ọ́ni a nono. A mu ọ́li, a khẹ́ ọ́li ekhẹ́ rue vu.” ⁴⁵ Abi e rọ́ lesé lole, iJudasi ọ́ le deba ijesu, ọ́ọ́, “Osesẹ́.” Ọ́ pfipfi ọ́li ekphamhi. ⁴⁶ Eni emọ́se e mu ijesu. ⁴⁷ Ighọ́ ọ́tuoghuo eni e migha epfé-aghọ́ ọ́ ji itakobi oyọ́li emhi lasele, ọ́ bẹ́ oghumha oyi Ọ́ga oyi ekpodalo ugamhi esọ́-a.

⁴⁸ Ijesu ọ́ọ́ wẹ́, “Okhọ́li mhi tsua, ni a rọ́ lina tsua itsua okhọ́li ali itakobi ali ikpokpo bhale ya mu mhẹ́? ⁴⁹ Ogbẹ́lẹ́ kpa mhi rọ́ nu ẹ́ la, mhi la Owa oyi Ẹshinẹgba ẹ́ sẹ́sẹ́. Aa mu mhẹ́. Eri a mẹ́ emhi ena ni emini a kẹkẹ́ shi Ebe-no-pfuasẹ́ o bhale ya tsé.”§ ⁵⁰ Ighọ́ eniyẹ́ odukhokho eyọ́li nya ni e deba li e vẹ́ kua, o kpe lọ́lighuo le.

⁵¹ Ọ́zẹ́o ọ́ghuo ni ọ́ sọ́ awulu ona yeyeyẹ́, ọ́ọ́ deba ijesu. Abi e rọ́ tọ́ obọ́ sọ́ li, khi wẹ́wẹ́ e ya mu ọ́li, ⁵² ọ́ nyanọ́ awulu-a mhué wẹ́ abọ́, ọ́ ri irumheba na vu.

Otu iSaẹ́diri e ri ijesu gue ezo

(iMat 26.57-68; iLuk 22.54-55,63-71; iJón 18.13-14,19-24)

⁵³ E mu ijesu bhale owa oyi Ọ́ga oyi ekpodalo ugamhi, ighie eyi ekpodalo-ugamhi nya, ali egbhali ali ekẹ́kebe ali esẹ́sẹ́ Ishi eyi

† 14:27 Li zẹ́ iZaka 13.7 ‡ 14:28 Li zẹ́ iMat 28.16 § 14:49 Li zẹ́ iLuk 19.47; 21.37

iMosisi nya e le gba. ⁵⁴ IPita ọ tapfia deba li ukhu-khokho, ya ramhi elemhi apfe oyi Oga oyi ekpodalo ugamhi. O nu eni e khe ekhe shito khasẹ erali.

⁵⁵ Eni ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali oni igbaa oyi iSaediri nya, e nono emhi ushi ni e ya mu mholi iJesu obọ, ni e ba me asha gbe oli-a. E a me emhikhoghuo. ⁵⁶ Ebubu egbo e pfi otselẹ eyi egbhọli mu oli, eni otselẹ nya, e a de shi oghuo.

⁵⁷ Ikpukhokho, egbo eghuo e vule pfi otselẹ egbhọli ona mu iJesu. Ee, ⁵⁸ “Anye suọ khi ọọ liẹ khi, ‘Mhi ya guoghọ Owa oyi Eshinegba onana ni egbo e ri abọ ma-a, elee ese mhi to olese ni egbo e a ri abọ ma.’ ”* ⁵⁹ Abi e riẹ kie ngme ona, otselẹ eyewe e a kie de shi oghuo.

⁶⁰ Igho Oga oyi ekpodalo ugamhi o vule migha odalo oyewe nya, o mhila iJesu. “Waa bie ya so we o? Ezo elo na ni egbo ena ee gue shi e egbe?” ⁶¹ Ama iJesu o tsaghiẹ a, ọ a so we o. Oga oyi ekpodalo ugamhi, o gbo mhila li, “Ye ye u khi Omiepfuese, Omi Eshinegba ọna Kuẹghie?”

⁶² IJesu ọọ li, “Loli mhi khi. Ee nya a ya me khi Omi Ogbọ o shito obita oyi Eshinegba ni o fune, ali khi o la otughunu rote irarogbe e tiemhie.”†

⁶³ Oga oyi ekpodalo ugamhi o nyano itsua shi egbọli uruli abi o li yila. Oo, “Awa ke gbo nono otselẹ olese. ⁶⁴ Ee nya a she suọ abi o pfi unu-a deba Eshinegba. Se a so shi o?”

We we nya e pfa ezọ mu oli khi oni a gbe-a o khi.‡ ⁶⁵ Egbo eghuo o, e tono ete ku oli. E ri emhi genọ oli alo. E pfi oli emhi, e oli, “Me eke guele, gueye anye oni o pfi e emhi?” Eni e khe ekhe e mu oli, e lase oli eso.

IPita o khi loli e a lese iJesu

(iMat 26.69-75; iLuk 22.56-62; iJon 18.15-18,25-27)

⁶⁶ Abi iPita o kie shito elemhi apfe egho, omueshi oghuo ni o khi oni ọọ ga oyi Oga oyi ekpodalo ugamhi o bhale. ⁶⁷ O me iPita abi o rokhasẹ erali, o toli okpe tsuke.

Oo li, “Ye ye u li nu iJesu na iNazareti i kia.”

⁶⁸ Ama iPita o tia. Oo, “Mhi a lese emini wa ngme.” O lase agho le je ode ni a te e lo elemhi apfe. [Igho okpa o gbieghe.]

⁶⁹ Abi oni omueshi ni o ga ogbo ogho o ro gbo me iPita agho, o gbo riẹle eni ingmemhi ngme khasẹ eni e migha epfe agho. Oo, “Otuoghuo elemhi we, oni omose ọna o khi.” ⁷⁰ IPita o gbo tia.

Oo li de ne, eni e migha epfe agho e ke iPita, “Igesikia lo khi otuoghuo elemhi we u khi, irari khi onge iGalili u khi.”

⁷¹ Igho o li se egbọli isheli, o romhi eni isheli. O liẹ, “Mhi aa ga lese omose ọna ni a ngme ena.”

⁷² Utoghukpe, okpa o gbieghe utonuzi-eva. IPita o sato emini iJesu o gueye oli khi, “Neni okpa o ya gbieghe utonuzi-eva, u ya kie mhe itese.” Igho o gbe akhe evie a.

15

A rue iJesu bhale odalo oyi iPaleti

(iMat 27.1-2,11-14; iLuk 23.1-5; iJon 18.28-38)

¹ Eluzogbe fiefie, ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali egbhali ali esese Ishi eyi iMosisi ali igbaa eyi iSaediri nya, e ye ugbamhi. E ge iJesu rue vu ghi iPaleti.

² Oni iPaleti o mhila iJesu ogbo, ọọ li, “Oghie oyi egbo iJu u khi?”

IJesu ọọ, “Eee! Igho lo abi u ngme oli.”

³ Eni ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba e ga gue ezọ emhi ebubu shi iJesu egbe. ⁴ Igho iPaleti o gbo mhila li ogbo, ọọ, “Wa ya pfunu, u suọ iwali ezọ ni e gue e shi e egbe?”

⁵ Ama iJesu ọ a so li o. O ri abọ sha iPaleti.

A pfa ezọ mu iJesu a ka gbe oli a

(iMat 27.15-26; iLuk 23.13-25; iJon 18.39-19.16)

⁶ Abi áá li ini o lina ramhi eghẹghe ukpe iPasova, eri iPaleti o rue ogbo oghuo owa ighumha lasele na we abi o ghole we shi. ⁷ Eghẹghe agho omose oghuo ni a lu iBarabasi o la owa ighumha, ni o khi oghuo egbo ni a mu. Eri a mu oli shi ugbeli ni o gbe eghẹghe ni a ro me onyaghu. ⁸ Abi eni egbo e ro bhale gbii ya mhila iPaleti o riẹle emini o kie kpe riẹle na we, ⁹ iPaleti o mhila we,

* 14:58 Li ze iJon 2.19 † 14:62 Li ze iDan 7.13 ‡ 14:64 Li ze iLev 24.16

ọọ, “A nono ni mhi rue oghie iJu abo a na e?”¹⁰ O ga lese gboo khi itobo ibiselemhi, ighie eyi ekpodalo-ugamhi e ro mu iJesu ghi lue.¹¹ Ama ighie eyi ekpodalo-ugamhi e sese egbo e gueye iPaleti o ri ochogho wolo iBarabasi obo a na ewe.

¹² IPaleti o mhila we, odo, “Elo mhi ke li oni a lu oghie iJu sho?”

¹³ E tsesse leghe, “A ta li ma oara apfida.”

¹⁴ IPaleti o mhila we, odo, “Elo o ze, umhaghekia onoghwo o rielle?” Ama eena e tsesse ne, “A ta li ma oara apfida!”

¹⁵ Ni o ro rielle emini oo ghole eni egbo, o wolo iBarabasi abo-a na we. Odo e gbe iJesu ite, o rue oli na we e ka ta li ma oara apfida.

Ekholi-okhue e ri iJesu li egia
(iMat 27.27-31; iJon 19.2-3)

¹⁶ Eni ekholi-okhue e rue iJesu lo elemhi apfe agbala oyi igovuno. E lu ekholi-okhue apfewe eni e kpole.¹⁷ E ri awulu ichi ni o khi egholi ibulu, so li, e ri igba do arula rughu oli ukhomhi.¹⁸ E lie oli, “A da abo na oghie oyi egbo iJu!”¹⁹ E pfino oli ukpokpo ukhomhi iti ingmi-ingme, e tono ete ku oli. E de ya wugha li odalo, e nyese ukhomhi na li.²⁰ Abi e ro ligho ri iJesu li egia se nya, e gueghie oli oni awulu ichi ni o khi egholi ibulu ogho, e nyene egbe ri itsua eyoli so li. Igho e rue oli vu ya tama oara apfida.

A ta iJesu ma apfida

(iMat 27.32-44; iLuk 23.26-43; iJon 19.17-27)

²¹ Abi e ro le, e ya e omose oghuo ni a lu iSamu ni o rote ode oyoli dose, ni o rote asha jele. Igho eni ekholi-okhue e ri itoto mu oli o tsua oara apfida oyi iJesu. ISamu ongi iZireni o khi, o gbo khi ita Alezada ali iRufosi.*²² E rue iJesu bhale ashini a lu iGogota. [Ugua ukhomhi olimhi a ri iGogota ngme]²³ A ri onyo ni a ku ikhumhi na lui Imari shi na li o ro da, ama oa lama da li.²⁴ E ta li ma oara apfida. E kemhi itsua ni o so mholi egbe abo. E ti ebe ro kemhi eni ide eyoli, ni e lese oni o ya te ogbogbo.†

²⁵ Eghoghe agogo itili eluzogbe a ro ta li ma oara apfida.²⁶ Emini e keke ro kphase

oni oara apfida kpeda na li khi. Oghie Oyi Egbo iJu.²⁷ E li gbo ta ighiatu etuava ma oara apfida mama li, otuoghwo o la li obo-ita, onokpole o la li obogobo.²⁸ Ona o ri emini a keke shi Ebe-no-pfuase bhale ya tse, ni odo, “A leli oli ma ighiatu.”‡²⁹ Egbo eni e te epfe agho dose, e pfi itsue manya iJesu, ee nighise ukhomhi, e lie, “Ebaneke! Yeye ni u ya guogho Owa oyi Eshinegba-a, u gbo rielle o to ogbele ese.§³⁰ Ro te oara apfida tiemhie sho ya mie egbe e pfuese.”

³¹ Igho ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali esese Ishi eyi iMosisi e li ri iJesu li egia, e lie egbe we. “O mie egboese pfuese, ama o dobe mie egboli pfuese.³² A ze ni oni Omiepfuese ona, ikhi oghie iZireni, ni o rote oara apfida tiemhie ni awa me, ni awa mie oli suo.” Eni a li ta ma oara apfida mama li, e ga li nu we tsue oli.

Eghuli oyi iJesu

(iMat 27.45-56; iLuk 23.44-49; iJon 19.28-30)

³³ Agogo igbeva oguota, obili o bi oni eke a nya. Elemhi iwakati ese oni obili o la ogbe ramhi.³⁴ Agogo ese o ramhi, iJesu o tsesse leghe, o ri unu eoli oyewe lie, “Eloi, Eloi, Lama Sabachi tani?” Emini a ri ona ngme khi, “Eshinegba oyemhe, Eshinegba oyemhe, elo o ze ni u ro tsua mhe pfa.”*

³⁵ Abi egbo eghuo ni e migha epfe agho e ro suo khi o ngme na, e ke, “Ri eso shi eke khi o lui Elaja.”

³⁶ Omose oghuo elemhi eni egbo o na ya rue isoso so li onyo ni okhe a, o ge oli shi ukpokpo roli kpe iJesu unu o ro da. Oni omose o ke. “A ze oli obo, ni awa me ini Elaja o ya bhale ya rue oli ukhomhi oara apfida tiemhie.”†

³⁷ IJesu o tsesse leghe, o ghua.

³⁸ Ukpokpomhi ode ugbakpi ni a ro pfa ode-a shi elemhi Owa Oyi Eshinegba, o rote idane kiese-a asha eva ya to eke.‡³⁹ Abi okholi-okhue oniemhi ni o migha odalo oni oara apfida o ro suo abi iJesu o tsesse leghe, ni o ro me abi o li ghua, odo, “Egbegbo lo khi, Omi Eshinegba omose ona o khi.”

* 15:21 Li ze iRom 16.13 † 15:24 Li ze Iwolo 22.18 ‡ 15:28 Li ze Aza 53.12 § 15:29 Li ze Iwolo 22.7; 109.25; iMak 14.58; iJon 2.19 * 15:34 Li ze Iwolo 22.1 † 15:36 Li ze Iwolo 69.21 ‡ 15:38 Li ze Okiali 26.31-33

⁴⁰ Ikpotso eghuo e ta pfiya bino, iMeli ɔnge iMagidaleni, ali iMeli inyi iJemhisi ɔni ɔ kpɔkɔ, ni ɔ gbo khi inyi iJosisi ali iSalome. ⁴¹ Ikpotso ena e mema deba iJesu ni e ri ukpɛloe khu ɔli obini iGalili. Ikpotso elese ni e deba iJesu bhale iJerusalemu e li ga migha agho. §

Irotɔ oyi iJesu

(iMat 27.57-61; iLuk 23.50-56; iJon 19.38-42)

⁴² Ogbomhi o she mu eke ɛlegho ni o khi ɛle ni a ro mu egbe ke ɛle iyemheya oyi egbo iJu. ⁴³ IJosefu ɔnge Arimatia, ni ɔ khi ɔghuo eni ɛ mhese, ni ɔ khi ɔgbo ni ɔ li mu ɛloe. Eri ɔ bie kpe ri ɛloe shi eke ke Eghiele oyi Eshinegba. ɔ gbe udu le ya gueye iPaleti o rue olimhi oyi iJesu na lue ya to. ⁴⁴ O ga sha iPaleti abo khi iJesu ɔ she gbhe gho kele ghua. ɔ lui ɔni okhɔli-okhue ɔniemhi ɔgho mhila ini iJesu ɔ she gbhe ghua. ⁴⁵ Abi iPaleti ɔ ro rote unu oyi ɔni okhɔli-okhue ɔniemhi ɔgho suo khi igho o khi egbegbo, ɔ tsua olimhi oyi iJesu na iJosefu. ⁴⁶ Igho iJosefu ɔ de ide, ɔ rue ɔni olimhi tiemhile ɔara, ɔ khuli ɔli, ɔ ri ɔli to uji ni a to shi eche. ɔ gheghele eche ɔniemhi guese oni uji. ⁴⁷ IMeli ɔnge iMagidaleni, ali iMeli inyo iJosisi e me ashini a ri ɔli to.

16

Irote eghuli guale oyi iJesu

(iMat 28.1-8; iLuk 24.1-12; iJon 20.1-10)

¹ Abi ɛle iyemheya o ro dose se, iMeli ɔnge iMagidaleni, ali iSalome, ali iMeli inyi iJemhisi, e de afu ituale ni ee pfiya mhue obo ni wewe e ya khakha li shi idiegbe olimhi oyi iJesu. ² Ogbie-fiefie ni o khi uka, khi ovo o lese ngale, e je atalimhi ni a roli to. ³ Igho e mhila egbe we, "Oghuo ɔ ya gheghele eche unu oni atalimhi-a na awa?"

⁴ Ama abi e ke ro yase alo eke bino, e me khi a she gheghele oni eche ni o gho gbedi unu oni atalimhi-a a. ⁵ Abi e ro lo oni uji, e me ozeo ni ɔ so itsua epfopfo na dogo, khi ɔ shito epfe obita. O sha we abo.

⁶ ɔ we, "Abo e khi sha e." "iJesu ɔnge iNazareti ɔni a ta ma ɔara apfida a nono? ɔ she te eghuli guale. ɔa la akana. Ghe

ashini a roli to. ⁷ Ama a ke vu, a ka gueye eniye odukhokho eyoli ali iPita khi, 'O she ralo iGalili e ke e. A ya bhale ya e ɔli shi agho abi ɔ kie kpe gueye e.' **

⁸ Eni ikpotso e lasele, e na ya je apfe. Abo e sha we, ulishi oo mu we, ea nu ogbokhoghuo ngme irari khi ulishi o mu we.

[Ebe eni odode eghuo eni a rote keke oni Usomhi Onete ona, ea mhɔli ɔdada 9-20 oyi ukhomhi 16 ona.]

IJesu ɔ ri egboi khashe iMeli ɔngi iMagidaleni

(iMat 28.9-10; iJon 20.11-18)

⁹ Abi iJesu ɔ ro rote eghuli guale ɛle uka se, ɔ ri egbe ɔli kpe khashe iMeli ɔnge iMagidaleni, ɔni iJesu ɔ khu ayemhe ebe ishilua rote egbe ya fie. ¹⁰ ɔ vu ya gueye apfe iJesu ni ee vie. ¹¹ Abi e ro suo khi iJesu ɔ she guale khi ɔ la agbo ali khi iMeli ɔngi iMagidaleni ɔ me ɔli, ea mie shi ɔli ɔ.

IJesu ɔ ri egboi khashe eniye odukhokho aava

(iLuk 24.13-35)

¹² Abi a ro me ona se, iJesu ɔ rote ode ɔdoda ri egboi khashe ewe aava abi e li lo elemhi oni ɛoli. ¹³ E nyene egbe jele, e gbo gueye eniye odukhokho ni e kpole, ama, ea gbo li mie shi we ɔ.

IJesu ɔ ri egboi khashe eni eniye odukhokho ogbaghuo

(iMat 28.16-20; iLuk 24.36-49; iJon 20.19-23; Ika 1.6-8)

¹⁴ Ikpukhokho, iJesu ɔ ri egboi khashe eni eniye odukhokho ogbaghuo abi e ro le eminale. ɔ dese we shi umha-mhɔli irudunga oyewe, ali umha-nono ni e mie shi emini eni e me lue e ngme abi ɔ ro guale se.

¹⁵ ɔ we, "A lo elemhi eke agbo nya, a ke gue usomhi onete oyemhe ye ogbokpa.† ¹⁶ ɔnini ɔ da mie e suo, ni a da batazi ne, ɔ ya mhɔli imiepfuese, ama ɔni ɔa da miesuo, a she pfa ezɔ mu ɔli. ¹⁷ ɔlele ona o ya ke deba eni e miesuo, e ya ri eva oyemhe khu ayemhe ebe kua, e ya ngme emue onogbo unu. ¹⁸ E ya ri abo eyewe mu enye eke, ini e rie rue ikhumhi ni ɔo gbe ɔgbo da, ɔa ya li

wẹ abikhoghuo. E kha ri abọ nga eni ẹ ghua egbe, e ya toto.”

*A rue iJesu nga obini iloghie
(iLuk 24.50-53; Ika 1.9-11)*

¹⁹ Abi iJesu Ọnọmhuẹ ọ rọ nu wẹ ngme se, a rue ọli nga idane iloghie. Ọ shitọ ukiẹkiẹ obita oyi Ẹshinẹgba.† ²⁰ Ighọ eniyẹ odukhokho eyi iJesu e li fiẹ ya tse abọ oni usomhi onete gasẹ asha kpa. Ighọ Ọnọmhuẹ ọ rẹ wẹ gbe ikanya, ọ ri ikanya ọnyaloa ni e gbe ri ungmehi oyọli tse.

---

† **16:19** Li zẹ Ika 1.9-11

Usomhi Onete oyi iJesu iKirisiti ni iLuku O keke

Irokhase

¹ Ebubu ẹgbọ e she rọshẹka keke emini e bhale ya tse nya ẹghẹghẹ oyi anye. ² Ezeze abi ẹgbọ eni ẹ gue ungmehi oyi Eshinegba le, ni e rọte igbaekele ri ẹloe me we abi e li de, ighọ e li gue we ye anye, ni anye rọ lighọ keke we. ³ Aborokhia khi eni ingme ena, khi rọte igbaekele mhi te towe okpe, lolu o rọ ti mhe ẹloe, ni mhi kuegbe-a keke abi e li de ghi ẹ, yeye iTiofilosi ni a ri ekpe ẹ na, ⁴ Isheghọ ni u rọ ya lese egbegbi ingme ni e la emini a sese ẹ.

A guele shi eke khi, a ya bia iJonu

⁵ Okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba oghuo ni a lu iZakaraya o ya la o ẹghẹghẹ oyi oghie ni a lu Erọdu ni o mhuẹ eke iJudia. Oni iZakaraya o khi otuoghuo igbhogbho ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ni Abija o li la. A lu ughue oli Enizabeti ni o khi omiomi Erọni.* ⁶ Oni omose ona ali ughue oli, e khi ẹgbọ ni e pfuase shi odalo oyi Eshinegba, ni e ri ishi eyi Eshinegba a gbe akanya. ⁷ E a bia omọ itobọ khi Enizabeti aga o khi. Wewe ava-ava e she womhe.

⁸ Elegehuo, khi ugamhi o te iku ẹgbọ ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ni iZakaraya o la, ⁹ obọ o mu iZakaraya khi lolu o ya lo Owa oyi Eshinegba ya tose ituale afu ẹera ukhomhi atete. Ighọ eni igbhogbho ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba e kie kpe ẹ li. ¹⁰ Abi ẹghẹghẹ ni a rọ o tose eni ituale o rọ ramhi, eni ẹgbọ ni e bhale shi oni ugamhi, e legba atukpapfe, e so iromhi.

¹¹ Ighọ aḡeni oyi Eshinegba o bhale ya migha ukiẹkiẹ obọ ita oni adido ni a la tose ituale. ¹² Abi iZakaraya o rọ me oni aḡeni, o yila, ulishi oo mu oli. ¹³ Ama oni aḡeni o o li, “Khi ze ni ulishi o muẹ, Eshinegba o she suọ iromhi ni u so. Ughue Enizabeti, o ya bia omọ ne. IJonu khi eva ni u ya lu

oli. ¹⁴ Oni omọ, o ya ri oghẹle ali iregbemu ghi ẹ. Ebubu ẹgbọ e ya ghele shi ubiamhi oyoli. ¹⁵ Irari khi o ya fu shi odalo oyi Eshinegba. O khi tigbe da onyo ni o toto ghue. Rote ele ni a te ya bia li, o te ya mhuẹ Ayemhe-no-pfuase. ¹⁶ Egbọ iZireni ebubu o ya mu pfi bhale deba Eshinegba Onomhuẹ oyewe.† ¹⁷ Onomhuẹ o ya ghie oli ralo, o mhuẹ ekpabọ ali ayemhe enabi eyi Elaja. O ya mu udu oyi eni e khi ita pfi ni e ke nono ingme oyi imi we. Egbọ eni ea kpe ẹ suọ esọ na Eshinegba, ẹ ẹ suọ esọ na Eshinegba abi egbegbi ẹgbọ ẹ li. O gbo mu ẹgbọ egbe shi eke khe Eshinegba.”‡

¹⁸ IZakaraya o rọ mhila oni aḡeni, “Se o li ya khuese mhe khi igesikia u ngme? Irari khi mhemhe ali ughuemhe anye she womhe.”

¹⁹ Oni aḡeni o o li, eva oyemhe khi iGebuḡeni. Mhemhe mhia migha odalo oyi Eshinegba. Lolli o ghie mhe mhi ka nu ẹ ngme, mhi gue oni usomhi onete ona ye. § ²⁰ Ama ungmehi u ke ya melea ramhi ẹghẹghẹ ni oni ungmehi ona o rọ bhale ya tse, itobọ khi u waa mie emini mhi gueye suọ ni o bhale ya tse shi ẹghẹghẹ oyoli.

²¹ Eghẹghẹ ni a ngme ena, ẹgbọ e kie migha olase khe iZakaraya. Abọ e sha we, irari khi o she ke tse oni elemhi Owa oyi Eshinegba dose. ²² Abi o ke rọ lasele o a ke ngme unu. Eni ẹgbọ e te odode lese khi imeke o me oni elemhi Owa oyi Eshinegba irari khi obọ o ke rọ nu we ngme.

²³ Abi ogbele ni iZakaraya o rọ ya ga oni ugamhi e rọ gba, o je apfe. ²⁴ Ighọ, ughuoli Enizabeti o o me. O la ufui owa iki ishe, o a ke lasele ni ẹgbọ e me. ²⁵ Oni okpotso o o, “Eshinegba o she riele onana na mhe. O mhuẹ isomhelemhi na mhe, O rue mhe omama egbe le ukpeloe oyi ẹgbọ.”

Aḡeni o guele abi a lie bia iJesu

²⁶ Uki onuzi-esesa o gba ni Enizabeti o te e me, Eshinegba o ghie aḡeni ni a lu iGebuḡeni bhale ẹoli iNazareti ni o la eke iGalili. ²⁷ Oni aḡeni o bhale deba omeshi ni o a lese omose ne ni a lu iMeli ni omose ni a lu iJosefu o o gue. Unuekpe oyi iDefidi iJosefu o khi.*

* **1:5** Li ze 1 Okhe 24.10 † **1:16** Li ze iNoba 6.3 ‡ **1:17** Li ze iMala 4.5 § **1:19** Li ze iDan 8.16; 9.21; iMat 18.10

* **1:27** Li ze iMat 1.18

28 Oni aḡeni ọ bhale deba iMeli. Ọ tse ọli, ọọ li, “Moo mueshi! Eshineḡba ọ she khivose ne! Eshineḡba ọ nuẹ la!”

29 Oni otse ona o ri abo sha iMeli irari khi ọa lese emini otse onana o ngme. Egbe ẹa ke sheshe ọli. 30 Ama oni aḡeni ọọ li, “Khi ke ze ni ulishi o muẹ, irari khi Eshineḡba ọ she mholi isomhelemhi ne.” 31 U ya ke me, u bia omọ omose, iJesu wa lu eva oyoli.† 32 Ogbọ oniemi ọ ya khi, Omi Eshineḡba nọ Yagha ne Nya a ya ke lu ọli. Eshineḡba ọ ya rue ukpekhomhi eghiele oyi itali iDefidi na li. 33 Ọ ya mhue omhesẹ shi omhue-apfe oyi iGiekopu agboagbo. Eghiele oyoli ọa ya mhue ukpesẹ.‡

34 IMeli ọ mhila oni aḡeni, ọọ, “Se in-gme ni u ngme ena e li bhale ya tse? Irari khi mhi aa lese omose ghue.” 35 Oni aḡeni ọọ li, “Ayemhe-nọ-pfuase ọ ya bhale debe, eghẹghẹ agho ekpabo eyi Eshineḡba nọ Yagha ne Nya e ya tsua rughue, omọ ni u ya bia, oni ọ pfuase Omi Eshineḡba a ya ke lu ọli. 36 Enizabẹti inyoghuae ni a kpe ẹ lu aga, ọ she lie me umemi, iki esesa o la memena, abi ọ tseku khia khi ọ she womhe egho, ọ ya bia omọ. 37 Irari khi aa me emini Eshineḡba ọa dobe ẹ riẹle.”§

38 IMeli ọọ li, “Eshineḡba ọ mhue mhe. O ka a tse na mhe abi u li ngme ọli.” Igho oni aḡeni ọ li vu.

IMeli ọ ya feli Enizabẹti

39 Eghẹghẹ ana iMeli ọ nyanya muno egbe, ọ je ẹoli ni e la epfepfe ute ena eke ijudia. 40 Ọ ramhi apfe oyi iZakaraya, ọ tse Enizabẹti. 41 Abi Enizabẹti ọ ro suọ otse oyi iMeli, omọ ni ọ la li elemhi ọ mu egbe nyene. Ayemhe-nọ-pfuase o bhale deba li. 42 Enizabẹti ọ khueghie unu a leghe, ọọ li, “Oni a khivose na u khi elemhi ikpotso. Oni a khivose na omọ ni u ya bia ọ khi. 43 Oghuo mhi khi, ni inyọ Onomhue oyemhe ọ ko ya feli? 44 Abi mhi ro lese suọ otse oye, omọ ni ọ la mhe elemhi ọ ri oghẹle mu egbe nyene. 45 Ikhivose o khi na ogbọ ni ọ mie ungmemi ni Eshineḡba ọ ngme khi ọ ya roli tse.”

Uwolo ikueghie ni iMeli ọ to

46 IMeli ọọ,

“Mhi ri ayemhe oyemhe
kueghie Eshineḡba.

47 Mhi rote elemhi ayemhe oyemhe
kueghie Eshineḡba Omiepfuese oyemhe.

48 Irari khi ọ yele mhe
ni mhia mu ẹloe le.

Rote ana vu,

egbo kpa, e ya ke e lu mhe,

Oni a khi vose na.*

49 Ipfuase o khi

eva oyi Eshineḡba nọ fune,

Irari khi ọ riẹle

eminiemi na mhe.

50 Ọ mhue isomhelemhi

na egbo nya ni ẹ na ulishi oyoli

rote agbhotu ya je agbhotu.

51 Ọ ri abo eyoli

gbe ikanya onyaloa,

ọ vese egbo ni e mhue itiegbenga

elemhi isamhi udu eyewe kua.

52 Ọ ti ighie tiemhile eke,†

ama ọ yase egbo ni

e ti egbewe tiemhie nga idane.

53 Ọ ri eminete na egbo ni

okiamhi ọọ gbe le.

Ama eni e pfue,

ọ ku we epfue abo-a.

54 Ọ she ri ishiobọ ni ọ shi

na itawa tse.

Ọ bhale ya kpaghie egbo iZireni

eni ẹẹ ga li obọ.

55 Abi ọ li shi ishobo

na agboagbo na Aburaamu

ali imimi ọli,‡

ni ọ gbo li nu

ititawa ngme ọli agboagbo.”§

56 IMeli ọ nu Enizabẹti la iki ese neni ọ je apfe.

Abi a li bia iḡoni Oni ọọ batazi egbo

57 Eghẹghẹ o ramhi ni Enizabẹti ọ ro ya bia, ọ ya bia omọ omose. 58 Idogbapfe ali egbo eyoli e suọ abi Eshineḡba ọọ somhi elemhi ọli. E nu ọli ghele. 59 Ogbẹle-elele o ramhi ni a ro ya shele oni omọ a, ee nono

† 1:31 Li ze iMat 1.21 ‡ 1:33 Li ze 2 iSam 7.12,13,16; Aza 9.7 § 1:37 Li ze Igbae 18.14 * 1:48 Li ze 1 iSam 1.11 † 1:52 Li ze iJobu 5.11; 12.19 ‡ 1:55 Li ze Igbae 17.7 § 1:55 Li ze 1 iSam 2.1-10 * 1:59 Li ze iLev 12.3

ni e lu ọli iZakaraya ni o khi eva oyi ita li.*

⁶⁰ Inyọli ọọ wẹ, “Iye! Eva oyọli khi iJoni.”

⁶¹ Eni ẹgbọ ẹ ọli, “Ọgbọkhoghwo ọa la unuekpẹ oye ni ọ kpẹ le eva onana ghue.”

⁶² Igho e ri abo nu ita oni omọ ngme ro mhila li abi a ya ke lu oni omọ. ⁶³ Ọọ wẹ, e rue emini a keke emhi ẹ shi ali ugba na lue. Ọ keke khi, “Eva oyọli khi iJoni.” O ri abo sha wẹ nya.

⁶⁴ Utoghukpe, unu oyọli o khueghie-a, ọọ ngme, ọọ kuẹghie Ẹshinegba.

⁶⁵ Ulishi oo mu idogbapfe egho nya. Oni ungmehi ẹgbọ nya e ke ngme asha kpa eke iJudia. ⁶⁶ O ri abo sha ọgbokpa ni ọ suọ oni ungmehi. Ee mhila, “Omọ nabi se ọna o ya khi?” Irari khi obọ oyi Ẹshinegba o nu ọli la.

Uwolo ikuẹghie ni iZakaraya o to

⁶⁷ Ayemhe-no-pfuase ọ tiemhile shi iZakaraya ita oni omọ ọ. Ọọ ngme ungmehi aguele, ọọ lie,

⁶⁸ “Ikuẹghie o khi na Ẹshinegba Onomhue oyi iZireni, itobọ khi ọ she bhale ya pfa ẹgbọ iZireni eyọli shi eke.

⁶⁹ Ọ rote unuekpẹ oyi iDefidi, omọ oyọli, mu adenomọ Omiepfuese vule na anye.

⁷⁰ Abi ọ li rote unu emekeguele ni e pfuase eyọli ena elele shobo,

⁷¹ khi lolu ya tsumhi awa obọ oyi ebe awa ali eni ẹ biselemhi awa.

⁷² Ali khi lolu ya somhelemhi itita awa, ni sato ishobo oyọli ni ọ shi na wẹ,

⁷³ ikhi isheli ni ọ romhi shi emini ọ gueye ita awa Aburaamu,

⁷⁴ khi lolu ya rue awa obọ oyi ebe awa le,

ini awa khi ri ulishi ga lue

⁷⁵ elemhi ipfuase ali ingeli enete, agboagbo kpa.

⁷⁶ Yeye omimhe, a ya lue omekeguele oyi

Ẹshinegba no Yagha ne Nya;†

irari khi u ya ralo ya be ode-a khe Onomhue.

⁷⁷ Ni u ro gueye ẹgbọ eyọli khi rote igbe-olamhe-kua na wẹ, e te ya mhọli imiepfuese.

⁷⁸ Irari khi Ẹshinegba oyawa ọọ mhọli ilelemhi,

ọ ya ze ni ovo

imiepfuese oyọli

o te idane ngale shi awa ọ.

⁷⁹ Ali ni o rote idane ge nga eni e la alo ebili egbe

ali eni e la okhena eghuli.‡

Ni ọ ri awa te ode opfomhe.”

⁸⁰ Igho oni omọ ọ lii fu, ọ lese ingme. Ọ la ifui odagbe ifufu ramhi eghẹghẹ ni ọ ro lasele tse abo ungmehi oyi Ẹshinegba ye ẹgbọ iZireni.

2

Ubiamhi oyi iJesu

(iMat 1.18-25)

¹ Eghẹghẹ agho, Oghie Ogositosi iSiza ọ shi ushi a ka leli ẹgbọ ni e la ishishi ni igometi iRomu e mheshe shi nya. ² Ona o ya khi ileli ẹgbọ oni odode ni a kpẹ me eghẹghẹ ni iKuirinusi ọ ro khi igovunọ shi eke iSiria.

³ Ọgbogbo ọ je apfe oyọli ya keke eva shi eke.

⁴ IJosefu ọ te ọli iNazareti ona eke iGalili li je iBetilemu ona eke iJudia apfe oyi itali ni a bia oghie ni a lu iDefidi shi, oni iJosefu ọ khi unuekpẹ oyi iDefidi. ⁵ Ọ rue iMeli ni ọọ gue ughue mhue obọ je oobo li ya keke eva shi eke. Oni iMeli ọ she me. ⁶ Abi e ro la oobo, oku oo to iMeli. ⁷ Ọ bia omọ omose ni ọ khi omodioli. Ọ ri ide gono li yeshi ukpeko ni a ri eminale ẹ shi na elamhako le. Ogba ni a so elamhako shi ọ bia li shi, itobọ khi ẹa me asha kushi ashini ẹgbọ e ku a shi.

Igeni e gueye erisumha-kia khi a bia iJesu

⁸ Eni e ri elamhako ẹ kia eghuo, e la oni ukiekie oni ọli ri ọlo e khu elamhako eyewe eliyose. ⁹ Igho ageni oyi Ẹshinegba ọ bhale deba wẹ agho, ufumhi oyi Ẹshinegba o ge nyanyanya gasẹ wẹ, ulishi o mu wẹ egbegbo. ¹⁰ Oni ageni ọọ wẹ, “A khi ze ni ulishi o mu ẹ, irari khi usomhi onete ni o ri oghẹle oniemhi ya ghi ọgbokpa mhi

† 1:76 Li ze iMala 3.1 ‡ 1:79 Li ze Aza 9.2

rọ bhale ghi ẹ. ¹¹ Irari khi ogbe ni amo ena, a she bia ọmiepfuese shi ẹoli oyi iDefidi na ẹ. IKirisiti Onomhue lo. ¹² Emini o ya rọkhasẹ ẹ khi, a ya mẹ khi a ri ide gẹnọ ọmofẹ shi ukpẹko ni a ri eminale ẹ shi na elamhako le.” ¹³ Udemhija, igeni ebubu e lasela, e bhale ya ku ma oni aḡeni, ee to uwolo kuẹghie Ẹshinẹgba. E lie, ¹⁴ “Ufumhi o khi oyi Ẹshinẹgba ni ọ la obini o yagha ne. Opfomhe o la eke agbo na ni ọ mhue isomhelemhi na.” ¹⁵ Abi eni igeni e rọ pfi eni e ri isumha ẹ kia shi agho nga idanse, e gueye egbewe, “Awa je eke iBetilemu ya ri ẹloe mẹ onana ni Ẹshinẹgba ọ bhale ya gueye awa.”

¹⁶ Igho e nyanya rọte agho vu ya je oobo. E bhale ya ẹ iJosefu ali iMeli ali oni ọmọ khi a rọli yeshi ukpẹko ni a ri eminale ẹ shi na elamhako le. ¹⁷ Abi eni e ri elamhako ẹ kia e rọ mẹ ọli se, ee gueye egbọ kpa emini oni aḡeni ọ gueye wẹ idiegbe oyi oni ọmọ. ¹⁸ Egbọ nya ni e suọ emini eni e ri elamhako ẹ kia egho e ngme, o ri abọ sha wẹ. ¹⁹ Ama iMeli ọ ri ingme enana nya shi udu, ọ sa ọ, ọ tọ ẹloe eke. ²⁰ Eni e ri elamhako ẹ kia ee je apfe, e to uwolo kuẹghie Ẹshinẹgba irari ungmehi ni e suọ ni e gbo ri ẹloe mẹ, abi a li gue ọli yewẹ te, igho e li ri ẹloe mẹ ọli.

A lu Ijesu eva

²¹ Ẹle eleli o ramhi ni a rọ ya shele ọli a, a lu ọli eva iJesu, ni o khi eva ni aḡeni oyi Ẹshinẹgba ọ lu ọli neni a mẹ umemhi oyoli.*

A ri Ijesu lo Owa ugamhi

²² Abi eghẹghẹ irọpfuase oyi iJosefu ali iMeli o rọ ramhi abi Ushi oyi iMosisi o ngme, iJosefu ali iMeli e rue oni ọmọ bhale iJerusalemu deba Ẹshinẹgba. ²³ Abi o li la ushi oyi Ẹshinẹgba khi, “Ọmọ odode ni ọ khueghie ọkpotoso elemhi a, ọ khada khi ọmose ne, a ri oni ọmọ ke nga Ẹshinẹgba obo.† ²⁴ A rue ipfeli inekhukhu aava rọ rieḡe iluasobo na li abi Ishi eyi iMosisi o ngme.‡ ²⁵ Ọmose ọghuo ọ la ọ ni a lu iSamọ ni ọ la eke iJerusalemu, Ayemhe-nọ-pfuase o la li egbe. Ọ khi ọgbọ ni ọ guẹ ngeli ni ọ migha khe Ọmiepfuese ni ọ ya mie egbọ iZireni pfuese. ²⁶ Ayemhe-nọ-pfuase ọ she

kpe gueye ọli khi ọa ya ghu-a neni ọ rọ ya mẹ iKirisiti ni Ẹshinẹgba ọ shobo khi ọli ya rọ bhale. ²⁷ Ayemhe-nọ-pfuase ọ kpha li so, ọ rue ọli lo elemhi apfe na owa oyi Ẹshinẹgba abi ita iJesu ali inyọli e rọ rue iJesu bhale ni a rọ rieḡe na li abi Ishi eyi iMosisi o ngme. ²⁸ ISamọ ọ mu oni ọmọ shi abọ, ọ kuẹghie Ẹshinẹgba, ọọ,

²⁹ “Ita ni ọ fune,
abi u li shobo na mhe,
ze ni u rọli tse na mhe
ni mhi ghu shi opfomhe.”

³⁰ Irari khi alo eyemhe,
e she mẹ Ọmiepfuese
ni u ghie bhale.

³¹ Ni u she rọ ghi agbo nya.

³² Ákpá ni o ri
ọghuemhe oyi Ẹshinẹgba
a khasẹ egbọ iJeta na alo ebili,§
ni o ri ufumhi ẹ na
iZireni egbọ eye.”

³³ Abọ e sha ita ali inyọ oni ọmọ abi e rọ suọ khi a ngme eni ingmemhi ena shi oni ọmọ egbe. ³⁴ ISamọ ọ so iromhi na wẹ, ọọ iMeli, “Eri ibhale oyi ọmọ onana ó ya ri ebubu egbọ de, ọ ri ebubu vule eke iZireni, ọ gbo khi irọkhasẹ ni egbọ e ya ke ngme emini ẹa ti shi egbe. ³⁵ Ni a rọ bhale ya ẹ khi osheli oyi isamhi eyi ebubu egbọ e khueghie-a, yeye oye u ya mẹ oya abi oni a so ọgbhoro udu.”

³⁶ Ọkpotoso ọghuo ni ọ khi ọmekeguele ni a lu Ana, omi iFanueli na unuekpe oyi Asha, ọ li la akaghọ. Ikpe ishilua ọ nu ọdọli la ughue ni oni ọdọli ọ rọ ghua. ³⁷ Oni ọkpotoso ọna ọa gbo ye ughue ramhi ni ọ rọ gbe ikpe egbhuene ali ene. Ọa gbo tigbe rọte Owa oyi Ẹshinẹgba vu. Ọọ pfi azumhi ẹle ọguota ali ẹle iyose. ³⁸ Abi ọ rọ lole deba iJosefu ali iMeli oni eghẹghẹ, ọ kuẹghie Ẹshinẹgba, Ọ gue ingme oyi oni ọmọ ye egbọ kpa ni e la agho ni e migha khe ipfasheke oyi iJerusalemu.

³⁹ Abi iJosefu ali iMeli e rọ rieḡe abi Ishi eyi iMosisi o ngme se, ee je apfe oyewẹ obini iNazareti na eke iGalili.* ⁴⁰ Oni ọmọ ọọ fu, ọ mhue ekpabo, ọ mholi ileasingme khi ileasingme, ekpabo oyi Ẹshinẹgba o la li egbe.

* 2:21 Li ze iLev 12.3; iLuk 1.31 † 2:23 Li ze Okiali 13.2,12 ‡ 2:24 Li ze iLev 12.6-8 § 2:32 Li ze Aza 42.6; 49.6; 52.10 * 2:39 Li ze iMat 2.23

Ijesu o bhale Owa ugamhi abi ozele

⁴¹ Ukpe kpa ita iJesu ali inyoli e ro je iJerusalemu ya li ukpe iPasova.† ⁴² Abi iJesu o ke ro gbe ikpe igbeva, e ye shi ukpe iPasova oyewe abi e kie kpe e li. ⁴³ Oni ukpe o pfo li se, itali ali inyoli ee je apfe, ama iJesu o kie la iJerusalemu, itali ali inyoli ea lese khi o kie la ukhokho. ⁴⁴ E dabi khi o nu wewe kia. E she kia eghuo gbada ea me oli, e nono oli ifuabo apfewe ali emole we ni e ga kia. ⁴⁵ Abi e ro me khi wewe ea me oli, e nyene egbe ukhokho je iJerusalemu ya nono oli. ⁴⁶ Ele nuzi-ese, e tigbe me oli khi o la owa ugamhi nu esese Ishi eyi iMosisi shito, o ku eso-a a shi emini e sese, o mhila we omhila. ⁴⁷ Ilesingme oyoli ali abi o li i gbaghie ogbo-a, o ri abo sha ogbokpa ni o suo li. ⁴⁸ Abi itali ali inyoli e ro me oli, abo e sha we. Inyoli oo li, "Omoo elo o ze ni u ro li anye na? Ode o she nu ni anye te e nono e."

⁴⁹ Ijesu o mhila li, "Elo o ze ni a ro nono mhe? Aa lese khi mhi mema ya la owa oyi itamhe?" ⁵⁰ Ama oa ye we abi o li so we o. ⁵¹ Igho o li deba we je iNazareti, o ri ungmehi oyi itali ali inyoli gbe akanya. Ama inyoli o geno ingme ena nya shi udu. ⁵² Igho iJesu oo womhelo elemhi egbhali ali idiegbe, egbo ali Eshinegba e nono ingme oyoli.‡

3

Itsabo oyi iJoni Oni oo batazi egbo (iMat 3.1-12; iMak 1.1-8; iJon 1.19-28)

¹ Abi o ro gbe ikpe igbeshe ni oghie iSiza ni a lu iTiberusi o ro khi oghie, oni eghenge iPotiusi iPaleti o ro li khi igovuno shi eke iGalili ali eke iJudia. Eghenge agho Erodu o ro o mheshe shi eke iGalili. Inyoghuo oli, ikhi iFilipu o mheshe e shi eke Iturea ali eke iTirakonitisi. Oghie iLisiansi, o mheshe shi eke Abilini. ² Eghenge ni Anasi ali iKefasi e ro khi eni e kpeda nya na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba, Oni eghenge ungmehi oyi Eshinegba o ro bhale deba iJoni omi iZakaraya, elemhi ifu odagbe ifufu. ³ O ro tse abo eke iJodani nya kiakia. O lie, "A mu

nyene rote olamhe eyee lasele ni a batazi ni a ro gbe olamhe eye e kua na e. ⁴ Abi a li keke oli shi ebe Azaya omekeguele, ni o re, "A ya suo khi ogbo o la ifu odagbe ifufu e tse se."

Oo lie,
riele ode shi eke
khe Onomhue,
'Be ode ni o sheshe
na Onomhue'

⁵ A ka tsua eke suli igbilimhi eke nya,
a gbomoo ute ogbogbo tiemhie eke,
e mele ugbereke-a.

A ka ri ode na gene-gene
mele eni sheshe-a,
ena fuonyo-fuonyo,
a ku we gbe leghe.

⁶ Ogbokpa o ya me

Imiepfuese oyi Eshinegba."*

⁷ Ebubu egbo e fie bhale deba iJoni ni o batazi we, iJoni o re we, "Ee enye ifue, oghuo o tse agua ye e a na, khi eghenge ofu oyi Eshinegba oo bhale?† ⁸ A ke ngeli angeli imu-nyene, a khi ke lie, 'Aburaamu o khi ita anye.' Irari khi abi o li mhi li gue oli e ye e khi, Eshinegba o dobe ya rote eche ena woloo eniye lasele na Aburaamu.‡ ⁹ A she rue uze shi eke ni a ro ya rote imhili era te eni era gbe, oora kpa ni oa da mo udumhi onete ne, eri a ya toli gbe, a tose oia."§ ¹⁰ Eni egbo e mhila iJoni, "Se anye ke li ya kia mena?" ¹¹ IJoni oo we, "Oni o mhue iwulu eva o ka rue oghuo o na ogbo ni oa mhue. Oni o mhue eminale o ka kemhi na oni oa mhue." ¹² Emionoga eghuo e li bhale deba li ni a batazi we. Ee oli, "Osese, se anye li ya kia?"* ¹³ Oo we, "A khi ke miono oga dose ingme ni ee a ke miono." ¹⁴ Ekholi-okhue eghuo e mhila li, "Se anye li ya kia?" Oo we, "A khi ri itoto rue ikpagho ni ea khi e ye e, a khi ke gbo gue ingme ni ea la ogbo egbe shi oli egbe. A ze ni ifata eye e e bu e."

¹⁵ Egbe e mu eni egbo, e ri udu oyewe khokho ini iJoni o khi oni Omiepfuese ni aa ngme. ¹⁶ Ama iJoni oo we, "Ame mhi ro

† 2:41 Li ze Okiali 12.1-27; iDeut 16.1-8

‡ 2:52 Li ze 1 iSam 2.26; Ekpi 3.4

* 3:6 Li ze Aza 40.3-5

† 3:7 Li ze

iMat 12.34; 23.33 ‡ 3:8 Li ze iJon 8.33

§ 3:9 Li ze iMat 7.19

* 3:12 Li ze iLuk 7.29

batazi ẹ, ama ọgbọ ọọ bhale ni ọ toto dọse mhe, ẹkue ni ọ sọ shi owe, mhi aa fu te ni mhia taghie ọli-a. Ọ ya ri Ayemhe-no-pfuase ali erali batazi ẹ. ¹⁷ Ọ mu ukpokpo ni a tọ akhuli ni o zẹ eafia sọ oyọli mhue obọ. Lọli ọ rọ la ashini a la kpishi ado a ke pfiie ado-a. Ọọ ti egbegbi ado ni e la ọ ọ gbili, ọ sọ wẹ ẹ shi ikpulu tsua ya shi owa eminale. Ama ọ ya ri erali ni ẹa ya a pfiu ghue tose efuewe-a.” ¹⁸ Ode ebubu iJoni ọ te tse abo ungmehi oyi Eshinegba ye we, ọọ lie we e mu ingeli eyewe pfi.

¹⁹ IJoni ọ gue emhi ebubu ye oghie Erodu ni ọọ riele ni ẹa ti, ali ọ gbo gueye ọli khi ọa gue kia ni ọ rue Erodiasi ni ọ khi ughue iFilipu inyoghuo ọli shi. ²⁰ Itobọ ona, Erodu ọ riele ingmobe ni o rue nga ọ, ọ ya mu iJoni shi owa ighumha.†

Ibatizi oyi iJesu

(iMat 3.13-17; iMak 1.9-11)

²¹ Abi iJoni ọ rọ batazi eni ẹgbọ ọ se, ọ li batazi iJesu. Abi iJesu ọ li sọ iromhi, idane o khueghie-a. ²² Ayemhe-no-pfuase ọ li abi anekhukhu rọte idane tiemhile shi ọli egbe. Uruli o rọte idane ngme, ọọ, “Omimhe u khi. Mhi i nono ingme oye gba, irari khi u ma ri egbe ẹ mu mhe.”‡

Unuekpe oyi iJesu

(iMat 1.1-17)

²³ Ikpe uye ali igbe iJesu ọ gbe ni ọ rọ gbe ikanya eyọli eke le. Ọ khi omi omose ni a lu iJosefu abi ẹgbọ e kie li khokho li shi, iJosefu ni ọ khi omi Eli.

²⁴ Omi iMatati ni ọ khi omi iLevi, ni ọ khi omi iMelki, ni ọ khi omi iJana, omi iJosefu.

²⁵ Ni ọ khi Omi iMatatiasi, omi Emosi, omi iNaumu, omi Esili, omi iNagai,

²⁶ Omi iMaati omi iMatatiasi, omi iSemeini, omi iJosechi, omi iJoda,

²⁷ Omi iJoana, omi iResa, omi iZerubabeli,

omi iShaliteli, omi iNeri.

²⁸ Omi iMelki, omi Adi, omi iKosamu,

omi Emadamu, omi Eri,
²⁹ omi iJoshua, omi Eliaza,
omi iJorimu,
omi iMatati, omi iLevi,
³⁰ omi iSamọ,
omi iJuda, omi iJosefu,
omi iJonamu, omi Eliakimu.

³¹ Omi iMelea, omi iMena
omi iMatata, omi iNatani,
omi iDefidi,

³² omi iJese,
omi Obedi, omi iBoazi,
omi iSamọ, omi iNashoni,

³³ omi Aminadabu,
omi Adimi, omi Ani,
omi Ezironi, omi iPeresi,
omi iJuda,

³⁴ Omi iGiekọpu,
omi Aziki, omi Aburaamu,
omi iTera, omi iNaọ.

³⁵ Omi iSerugu, omi iReu,
omi iPelegi, omi Eba,
omi iShela,

³⁶ omi iKenani,
omi Afazadi, omi iShemu,
omi iNoa, omi iLameki,

³⁷ Omi iMetuseła, omi Enoki,
omi iJaredi, omi iMaalaleli,
omi iKena,

³⁸ omi Enoshi,
omi iSeti, omi Adamu,
Omi Eshinegba.

4

Imufe oyi iJesu

(iMat 4.1-11; iMak 1.12-13)

¹ IJesu ọ rọte okẹ iJodani jele, Ayemhe-no-pfuase ọ vọli egbe. Oni Ayemhe ọ rue ọli je odagbe ifufu, ² Okphaghie ọ la oobọ mu ọli fe elemhi ogbele egbhueva. Ọa le emhikhoghuo ogbele ingme ni a ngme ena. Ikpukhokho ọ okiamhi oo gbe ọli.

³ Okphaghie ọọ li, “Ini u lese khi Omi Eshinegba u khi, weẹ oni eche ona o mele ibuledi-a.”

⁴ Ama iJesu ọọ li, “A she keke ọli shi Ebe-no-pfuase khi ọa khi eminale tse o ri agbo a na ọgbọ.”*

† 3:20 Li zẹ iMat 14.3-4; iMak 6.17-18 ‡ 3:22 Li zẹ Igbae 22.2; Iwolo 2.7; Aza 42.1; iMat 3.17; iMak 1.11; iLuk 9.35

* 4:4 Li zẹ iDeut 8.3

⁵ Igho okphaghie o rue oli nga ashini o yagha egbegbo, o ri eghiele na agbo nya khaso oli. ⁶ Oo li, “Mhi ya ri itoto ali epfue ni e la agbo nya ne, irari khi a she rewe na mhe, oni o ghole mhe mhi ya rue we na. ⁷ Irarigho, lese nyese ukhomhi na mhe tse, eye ena nya e ke ya khi.”

⁸ Ijesu o ro oli, “A she keke oli shi ebe no pfuese. Ke ga Onomhue Eshinegba oye, lolighuo kpe u ya ke ga.”†

⁹ Oni okphaghie o ke rue oli bhale iJerusalemu, o roli migha ashini o yagha ne ukhomhi owa ugamhi oyi Eshinegba, oo li, “Ini Omi Eshinegba u khi, te akana ji tiemhi.” ¹⁰ Irari khi a she keke oli shi Ebe-no-pfuase khi,

“Eshinegba o ya ghie igeni eyoli,
e ka kpe abo rue.”‡

¹¹ E ya ri abo tsua e idane,

ini u khi khi owe shi echu.”§

¹² Ijesu o oli, “A she keke oli shi Ebe-no-pfuase, ‘Khi mu Onomhue Eshinegba oye fe bino.’” * ¹³ Oni okphaghie o mu ijesu fe se, o ze oli obo ne, o ke migha khe eghenge olese.

*Ijesu o rote iGalili gba akanya oyoli eke le
(iMat 4.12-17; iMak 1.14-15)*

¹⁴ Ijesu o nyene egbe bhale iGalili, ekpabo eyi Ayemhe-no-pfuase e roli gbe ikanya. A suo eko ingme oyoli asha khi asha. ¹⁵ O la owa ugamhi oyewe sese. Wewe nya e kuaghie oli.

*Egbo iNazareti e kie ijesu
(iMat 13.53-58; iMak 6.1-6)*

¹⁶ O je eke iNazareti obini o la fu vule, igho ogbele iyemhea, o lo owa ugamhi abi o kie kpe e li. Igho o vule migha a ze ebe. ¹⁷ A rue ebe oyi Omekeguele Azaya mholi oli obo. O naghie oli-a, O me ashini a keke oli shi khi.

¹⁸ “Ayemhe oyi Eshinegba
o la mhe o,

irari khi o she ze mhe
ni mhi ke gue usomhi onete
oyi Eshinegba ye
eni ea mhue.

O ghie mhe mhi

guele khi mhi
ya rue eni a mu
shi owa ighumha lasele,
ni mhi khueghie ezalo alo-a,
mhi pfuese eni a na osoli.

¹⁹ Ni mhi ro gue le khi
isomhelemhi oyi Eshinegba
o she ramhi.”†

²⁰ O ze se, o khili oni ebe, o rue oli na oni o ri eloe a khu oni ugamhi, O shito, igho ogbokpa ni o la oni owa ugamhi o woloo alo shi oli egbe. ²¹ Igho oli gueye we, “Amo, emini mhi ze lena o bhale ya tse shi e eso.” ²² Ogbokpa o ngme onete oyoli. Abi e ro bhale ya e ingmemhi onyaloa ni e rote oli unu u lasele, e mhila, “Ona oa she khi omi iJosefu?” ²³ Ijesu oo we mhi lese khi a ya ri ekpita lie mhe, “Obo, ri egbe e ze. ‘A ya gbo lie mhe la akana gbe ikanya onyaloa ni u gbe obini iKapanomu.’”

²⁴ “Abi o li mhi li gue oli e ye e khi, aa mu ekpe e na omekeguele eoli oyoli.‡ ²⁵ Mhi gueye e khi esamhi-olimhi ebubu e la eke iZireni eghenge oyi Elaja, ni amu o ro mu ikpe ese ali ukhukhui ni ukpokpomhi okiamhi o ro pfi oni eke nya. § ²⁶ Abi o tseku khi igho, aa ghie Elaja ghi ongewe okhoghuo, se ni osamhi-olimhi na iZarifati ni o la eke iSidoni.* ²⁷ Ebubu egbo ni efafe e mu e gbo la eke iZireni eghenge oyi Elasha Omekeguele, ni o ro khia khi aa me ongewe okhoghuo ni a ro ze, se ni iNamani ongi iSiria.”† ²⁸ Igho elemhi e li bi eni e la elemhi oni owa ugamhi nya abi e ro suo ungmehi ona. ²⁹ Igho e vule khu oli oni eoli ya fie. E rue oli bhale eseso ute oyi oni eoli, ni wewe e ba pfi oli ya tiemhi. ³⁰ Ama o rote we ifuaboo ya lase, o vu.

*Ijesu o khu omose oghuo ayemhe okphaghie
egbe-a*

(iMak 1.21-28)

³¹ Igho ijesu o tiemhi eoli iKapanomu ni o la iGalili ele iyemhea, o sese eni egbo. ³² Emini o sese we e ri abo sha we, irari khi ekpabo e la ungmehi oyoli.‡ ³³ Omose oghuo o la oni elemhi owa ugamhi ni o

† 4:8 Li ze iDeut 6.13 ‡ 4:10 Li ze Iwolo 91.11 § 4:11 Li ze Iwolo 91.12 * 4:12 Li ze iDeut 6.16 † 4:19 Li ze Aza 61.1-2 ‡ 4:24 Li ze iJon 4.44 § 4:25 Li ze 1 Ighie 17.1 * 4:26 Li ze 1 Ighie 17.8-16 † 4:27 Li ze 2 Ighie 5.1-14 ‡ 4:32 Li ze iMat 7.28-29

mhue ayemhe okphaghe. O tseşe leghe. ³⁴ “Ghi e! Elo wa nono anye egbe, iJesu na iNazareti? Eri u bhale ya pfuse anye-a? Mhi lese oni u khi, yeye u khi oni o pfuase oyi Eshinegba.”

³⁵ Igho iJesu o tseşe ku oli, “Khukhu unu, rote oli egbe lasese.” Igho oni ayemhe okphaghe o mu oni omose pfi eke kpo ukpelo oyi eni egbo nya, o lase oli egbe le, ama o kua le oli utse.

³⁶ Oni ingme o ri abo sha eni egbo, e mhila egbe, “Obo aa me osese onana? Itobo khi afu ali ekpabo o roo mheshe na iyemhe okphaghe, eni iyemhe e suo eso na li, e na ya lase!” ³⁷ Igho eva oyoli o gbhiaku ashakpa.

IJesu o ri ebubu egbo ze

(iMat 8.14-17; iMak 1.29-34)

³⁸ IJesu o te oni owa ugamhi fie, o je owa oyi iSamu, o bhale ya e khi iba ne fune ee to ogo iSamu oni okpotso. E gueye iJesu o kpaghe oni okpotso obo. ³⁹ Igho iJesu o nyese egbe ti mama li, o khu eni iba, igbo eni iba e lase oli egbe le. Aghoagho oni okpotso o vule, oo feli we epfese. ⁴⁰ Abi ogbomhi o ke ro mu eke, a tsua ebubu egbo ni e mholi ighuamhi ododa bhale ghi iJesu, o ri obo nga we ukhomhi, o rewe ze nya. ⁴¹ Iyemhe ebe e gbo li rote ebubu egbo egbe ya lase, eni iyemhe e tseşe, e lie, “Omi Eshinegba u khi ool!” Ama iJesu o dese we, o a ze ni e ngme, irari khi e lese oli khi Omiepfuese o khi.

IJesu o tse abo elemhi owa ugamhi

(iMak 1.35-39)

⁴² Ogbe o gbe-a, iJesu o te oni eoli je ashini o da-ya, eni egbo ee nono oli. Abi e ro me oli, ea ke ze oli vu. ⁴³ Ama o gueye we, “Mhi mema ya gue ungmehi onete oyi Eghiele oyi Eshinegba ye eoli eni e kpole, itobo khi emini o ze ni Eshinegba o ro ghie mhe bhale na.” ⁴⁴ Igho o kiele tse abo kia eni owa ugamhi ni e la eke iJudia gase.

5

IJesu o lu eniye odukhokho eni odode

(iMat 4.18-22; iMak 1.16-20)

¹ Ogbeleghuo khi iJesu o nu egbo migha ukiekie oke ni o khishi na iGenesareti, eni

egbo e le gase oli ri eso o shi ungmehi oyi Eshinegba* ² O me oko-oke eva epepepe oni oke, ni egbo eni e gbe ifele e ze obo shi agho. Eni egbo ee yeghe iga ni e roo gbe ifele-a. ³ IJesu o lo elemhi oghuo ni o khi oyi iSamu, oo iSamu o gua li ti lase oni egele oni oke deno. Igho o shito oni oko-oke oniemhi, oo sese we. ⁴ Abi o ro sese we se, oo iSamu, “Pfi aga lo ashini o limhi ni o mu ifele.” ⁵ ISamu oo li, “Oga, a-ooyose anye te e roshaka ini anye mu ifele, anye a mu emhikhoghuo. Ama itobo khi u ngme gho, mhi ya pfi aga lo.”† ⁶ Abi e ro pfi aga lo oni oke, e mu ifele ni e bububu, ni o ri aga eyewe kphuru-a.‡ ⁷ Igho e ri obo lu apfewe ni e ga ro gbe ifele, ee e bhale ya kpaghe we obo. E muno eni ifele kulo oko-oke eni e kpole. Eni oko-oke e vo ifele ya ramhi unu, ni eni ifele e ro khose eni oko-oke ramhi ni e ro tiemhi udi oke. ⁸ Abi iSamu iPita o ro me ona, o de ya yeshi awe eyi iJesu, oo li, “Kpekpe ke vu ni u ze mhe obo, irari khi ona olamhe mhi khi.” ⁹ Abo e sha li ali egbo ni e nu oli la agho, itobo ifele ebubu ni e mu. ¹⁰ Igho abo e li sha iJemhisi ali iJon imi iZebedi, ni e khi enuzava eyi iPita. Igho iJesu oo iSamu, “Khi ke na ulishi. Rote amo vu, egbo u ke e ke muno.” ¹¹ Igho e tialo oko-oke oniemhi eyewe ngale egele.

IJesu o ri omose ni efafe e mu toto

(iMat 8.1-4; iMak 1.40-45)

¹² Abi iJesu o ro la eoli oghuo, omose oghuo ni efafe e mu o bhale deba li. Abi oni omose o ro me iJesu, o de ya yeshi oli odalo, o lema li, oo li, “Onomhue, ini o ghole e, u dobe ya remhe ze.” ¹³ IJesu o nise obo-a ro ti oni omose, oo li, “O ghole mhe, khi oni o ze.” Aghoagho eni efafe e lase oli egbe le. ¹⁴ Igho iJesu o tse agua ye oli, oo li, “Khi gueye ogbokhoghuo, eri-tse ka ri egbe e khase okpodalo-ugamhi ni u riyele iluasobo ikhue-pfuase ni iMosisi o mheshe na e, eghoghe agho ni o khi otsele na we.”§ ¹⁵ Igho ingme oyoli oo gbhiaku shi o. Ebubu egbo e bhale deba li ni e ro me asha suo ungmehi oyoli ali ni o gbo rewe ze elemhi iwali ighuamhi ododa. ¹⁶ Ama eri iJesu oo bi egbe-a je ashini o da-ya, o ya so iromhi.

* 5:1 Li ze iMat 13.1-2; iMak 3.9-10; 4.1 † 5:5 Li ze iJon 21.3 ‡ 5:6 Li ze iJon 21.6 § 5:14 Li ze iLev 14.1-32

Ijesu o ro omose ni o ghu abo ali awe-a toto
(iMat 9.1-8; iMak 2.1-12)

¹⁷ Eḡghuo abi ijesu o li sese, eḡbo iFarisi ali eni eḡ sese Ishi eyi iMosisi ni e te eoli iGalili ali eke iJudia ali iJerusalemu bhale, e shito agho. Igho Eshinegba o li ri ekpabo na li ro ri eni eḡ ghua toto. ¹⁸ Eḡbo ni e tsua omose oghuo ni o ghu abo ali awe a bhale, e nono abi e li ya roli lo oni owa bhale odalo oyi ijesu. ¹⁹ Abi e ke ro me khi wewe e a me asha, itobo khi eḡbo e bu dose, e nga ukhomhi oni owa, e ri ili ge oli abi o yeshi iya egho, e rote ekpha roli tiemhile shi iteva eḡbo, e ro li shi odalo oyi ijesu. ²⁰ Abi ijesu o ro me abi irudunga oyewe oo fu, oo oni omose, "Omue, a she gbe olamhe eye kua ne." ²¹ Eni eḡbo iFarisi ee sa udu oyewe, e lie, "Oghuo oni oḡbo ona o khi ni oo pfi unu-a, oghuo o dobe e gbe olamhe kua, see ni Eshinegba lolighuo?" ²² Ijesu o lese emini e sa, o mhila we, "Elo o ze ni a ro sa isamhi enana a shi udu oyee. ²³ Onoghuo o ya kele oḡbo ngme ne? 'A she gbe olamhe kua ne,' ali, 'Vule ke kia,' ²⁴ Emini o ze ni a ro me na khi ni a ro lese lo khi Omi Oḡbo o mholi afu shi elemhi agbo ni a ro gbe olamhe kua." Oo oni omose ni o ghu abo ali awe-a egho, "Mhie u vule, rue iya oye, ni u ke je apfe." ²⁵ Utoghuo kpe o vule migha odalo oyewe, o rue iya ni o ro yeshi mhue obo, o je apfe, oo kueghie Eshinegba. ²⁶ Abo e sha eni eḡbo nya, ee kueghie Eshinegba. Abo e sha we, ulishi o mu we, ee lie, "Awa me oshabo amo."

Ijesu o lu iLiva o deba lue
(iMat 9.9-13; iMak 2.13-17)

²⁷ Onana o dose se, o fie lase, o me omionoga ni a lu iLiva khi o shito elemhi okhola oyoli ni o la mie oga, ijesu oo li, "Deba mhe." ²⁸ Igho iLiva o vule, o ze emini oo rielle obo, o deba li.

²⁹ Igho iLiva o nye ekhe, o lu ukpokpomhi ukue na ijesu shi apfe oyoli. Emionoga ebubu ali eḡbo elese ni e bu e li bhale shi oni ukue, e nu we le emhi. ³⁰ Ama eḡbo iFarisi ali eni e sese ishi ee wolo khashe eniye odukhokho eyi ijesu, ee lie, "Elo o ze

ni o ro nu emionoga ali ena olamhe ee le eminale?"*

³¹ Ijesu o so we o, oo we, "Oni oo to, oo ye apfe obo. ³² Mhi aa bhale ni mhi ro ya lu eḡbo ni e pfuase ne, ama ena olamhe mhi bhale ya lu, ni e ro mhue imiepfuese."

A mhila ijesu oḡbo ingme azumhi
(iMat 9.14-17; iMak 2.18-22)

³³ Eḡbo eghuo e mhila ijesu, "Elo o ze khi eniye odukhokho eyi iJoni ali eniye odukhokho eyi iFarisi e pfi azumhi, ni eye e ro le ni e ro da?" ³⁴ Ijesu o so we o, "A lie me gho khi a ri epfese ni e nu odo omueshi onogbo shito o pfi azumhi, ini oni odo omueshi o nu we la agho? ³⁵ Ama khi eghenge oo bhale ni a ro ya rue odo omueshi iteva oyewe le, eghenge agho, e ya pfi azumhi."

³⁶ O ze okhe irokhokho onana khashe we, oo, "Oḡbo koghuo oa ya khi ode onogbo ya gbela ma ode onodio, ini o ligho, eri o mema ya khi oni ode onogbo-a shi afue. Ini a gbela ode onogbo ma onodio, ea ya li abeghuo. ³⁷ Wekhi eri oḡbo o ya ku onyo onogbo shi akpaba oyi ekue-elamhi onodio, ini oḡbo o li gho, eri oni akpaba o ya nyan-a, oni onyo o ku kua, oni akpaba o li opfu-a. [Akpaba ekue elamhi eḡbo iJu e ku onyo o shi.] ³⁸ Onyo onogbo a ku e shi akpaba onogbo. ³⁹ Aa me oḡbo ni o ya da onyo onodio se, ni o tigbe ya mhila onyo onogbo, irari khi o ya lie khi onodio o ti ne."

6

Ingme ogbele iyemhea oyi eḡbo iju
(iMat 12.1-8; iMak 2.23-28)

¹ Ogbele iyemhea, ijesu ali eniye odukhokho eyoli e rote ifu ishemhi iakpa dose, e be eni iakpa mhue abo, e kphali ikpamhi we le.* ² Eḡbo iFarisi eghuo, e mhila we, "Elo o ze ni a ro gbe ushi ona ogbele iyemhea-a?" ³ Ijesu o so we o, oo we, "Aa kpe ze emini iDefidi o rielle abi okiamhi o ro gbe oli ali apfoli? ⁴ Abi o li lo Owa oyi Eshinegba ya rue ibuledi ni a ro o ga Eshinegba le, ni o gbo ro na apfoli le. Eri a ghue oni ibuledi ogho, se ni ekpodalougamhi eyi Eshinegba tse ee le oli."†† ⁵ Loli

* 5:30 Li ze iLuk 15.1-2   * 6:1 Li ze iDeut 23.25   † 6:4 Li ze iLev 24.9   †† 6:4 Li ze 1 iSam 21.1-6

iJesu o ro o o we, “Onomhue oyi ogbele iyemhea Omi Ogb o khi.”

Omose ni o ghu ob o-a
(iMat 12.9-14; iMak 3.1-6)

⁶ Igho elelese ni o khi ogbele iyemhea, iJesu o la elemhi owa ugamhi sese egbo. Omose oghuo o la agho ni ob o ita oyoli o ghua. ⁷ Eni egbo iFarisi ali esese Ishi eyi iMosisi e nono emini wewe e ro ya mu umha-guekia shi iJesu ob o. Igho e li to o li okpe ini o ya ri ogbo ze ogbele iyemhea oyi egbo iJu. ⁸ IJesu o lese isamhi eyewe o o oni omose ni o ghu ob o oghuo-a egbo, “Vule migha ana, ni ogbokpa o lolo ke me.” Igho oni omose o vule migha we iteva. ⁹ IJesu o o, “Mhie i, onoghuo ushi oyi awa o lama shi ogbo o ri ele ogbele iyemhea? Ni a ro ri ele onete abi ni a ro ri ele onobe, ni a ro tsumhi agbo oyi ogbo, abi ni a ro pfuse o li-a?”

¹⁰ O bino we gase nya, o o oni omose o nise ob o-a. O ligho. Oni ob o o nise a. ¹¹ Ama elemhi e bi we egbegbo, e gba ugbamhi abi e ya li iJesu.

IJesu o ze ighiusomhi na ke o ogbava
(iMat 10.1-4; iMak 3.13-19)

¹² Ogbeleghuo, iJesu o nga ute ya so iromhi. O la agho eliyose elegho nya o o so iromhi lema Eshinegba ¹³ Abi ogbe o ro gbe-a, o luno eniye odukhokho eyoli, o ze ogbava elemhi we, o lu we ighiusomhi na ke ¹⁴ ISamo, ni o lu iPita ali inyoghuo Aduru, iJemhisi, iJoni, iFilipu ali iBatolomiu. ¹⁵ IMatiu ali iTomosi, iJemhisi omi Afeusi, ali iSamo, ni e lu iZiloti. ¹⁶ IJudasi omi iJemhisi, ali iJudasi Isikaroti ni o ri iJesu de.

IJesu o sese, o gbo ri egbo ze
(iMat 4.23-25)

¹⁷ Abi iJesu ali eniye odukhokho eyoli e ro rote oni ute tiemhile, o migha ugbereke, eniye odukhokho eyoli ebubu e la agho. Ebubu egbo e la agho ni e rote ukiekie eke iJudia nya ali eoli iJerusalemu ali eoli iSidoni ali eoli iTai ni e ngeli epfepfe ok o oniemhi bhale. ¹⁸ Eri e bhale ya su o ingmemhi eyoli ali ni o gbo re we ze elemhi ighuamhi ododa. Eni ayemhe ebe e nase e li bhale, o rewe ze. ¹⁹ Eni egbo nya e roshaka ri ob o ti

oli, irari khi itoto e te o li egbe lasele, o re we nya ze.

Oghele ali oya
(iMat 5.1-12)

²⁰ IJesu o bino eniye odukhokho eyoli, o o we,

“Ikhivose o khi na e e ni aa pfue,

irari khi e e a mholi
Eghiele oyi Eshinegba.

²¹ Ikhivose o khi na eni okiamhi o gbe memena
irari khi a ya me le khue.

Ikhivose o khi na e e ni a vie memena,
irari khi a ya gia.

²² Ikhivose o khi na e, ini egbo e biselemhi e, ni e ro kie e, ni e ro tsue e, ni e ro kie e khi egbo ebe a khi,
itob oyi Omi Ogb o.S

²³ “A ke ghele ini a da me gh o. A gbe ishimhi irari khi a ri eleli ni o fune shi iloghie e khe e. Irari khi igbo eni e bia we e li nase emekeguele eyi Eshinegba egheghe oyewe.*

²⁴ “Ama, o ma kholo e egbe,
ikhi e e ni a mhue epfue memena,
irari khi a she mie
eleli oyee se.

²⁵ O ma kholo e egbe,
ikhi e e ni a she le khue memena,
irari khi okiamhi o ya gbe e.

O ma kholo e egbe,
ikhi, e e ni a gia memena,
irari khi a ya vie e vie oya.

²⁶ O ma kholo e egbe,
ikhi e e ni egbo e e ngme onete oyee,
irari khi igbo eni e bia we
e li ngme onete oyi
emekeguele eyi egbholi.

Awa mholi inono na obe awa
(iMat 5.38-48; 7.12a)

²⁷ “Mhi gueye e, e e ni a su o mhe, a nono ingme oyi obe e e. A ke ri ele onete na egbo ni e e biselemhi e. ²⁸ A ke so iromhi na egbo ni e e tsue e, a so iromhi ke na egbo ni ea gue e ngeli deba e. ²⁹ Ini ogbo o lase ukiekie es o oghuo, nyene oni o kpo le gbo na li lase. Ini

ogbo ọ ri itoto mhi awulu, gbo ze ni ọ rue oni u so kpoke ma ọ. ³⁰ Ke ri emini ogbokpa ọ mhila ẹ na li, ini ogbo ọ rue ẹ emhi, ze ọli obo na li, khi gbo mhila li lue. ³¹ Ngeli ke deba ogbo abi u lie nono ni a li ngeli deba e.†

³² “Ini o khia khi egbo ni e nono ingme oye u lese a nono ingme oyewe, ighe ikhivose ni o la ọ ne? Irari khi ena olamhe e lili ẹ nono ingme oyi egbo ni e nono ingme oyewe to ọ. ³³ Ini o khia khi eni e riyele onete ne u lese li ẹ riyele na, ighe ikhivose ni o ke la ọ ne? Egbegbi ena olamhe e lili ẹ ligho. ³⁴ Ini o khia khi eni e ngmomhi ẹ ne u lese li ngmomhi ẹ na, ighe ikhivose ni o la ọ ne? Irari khi ena olamhe e li ngmomhi ẹ na egbewe. ³⁵ Ama ze ni u nono ingme obe ẹ, ke riyele onete na we. Ke ngmomhi na we, khi ngmomhi na we ni u ke ri eloe shi eke khi e ya fali ẹ ota to ọ. Eghẹghẹ agho ikhivose oye o ya gbẹdi, u khi omi Eshinegba no Yagha ne Nya. Irari khi loli ọọ somhi elemhi eni ẹa lese obode ali ena okholo. ³⁶ Khi ona ilelemhi, ezeze abi Ita ẹ ọ li khi ona ilelemhi.

Igue egboese ezọ (iMat 7.1-5)

³⁷ “Khi gue ogbo ezọ ini a khi li gue yeye ezọ, khi ri unu pfueche ogbo-a, ini a khi li ri unu pfueche-a. Gbekua na onuzava oye, ni Eshinegba ọ li gbe kua ne. ³⁸ Rona khi a ya ro ne. Ukiekie onete, oni a lolo mimi, ni a jighise ni o tsua kua, a ya ro somhi opfa. Irari khi ukiekie ni u ro mhesẹ na egbo, Eshinegba ọ li ro ya mhesẹ ne.”

³⁹ Ọ gbo ze okhe irokhokho ona khasẹ we, ọọ we, “Ozalo ọ fe dobe ya ri ozalo nabi lue ke kia? Eri wewe aava e ya de pfilo uchoke.† ⁴⁰ Omọ ni ọ la owena ọa ya fu dose oni ọọ sese ọli, Eri-tse ini omọ ni ọọ ye owena ọ ye owena oyoli se, ọ ya li abi oni ọ sese ọli. S

⁴¹ “Elo o ze ni u roọ me uku ni o la inyoghue eloe ni u waa ro meke me ufolo ọara ni o pfida eloe oye? ⁴² Se u lie lie inyoghue, ‘Inyoghuo ze ni mhi rue ẹ uku eloe a,’ ni yeye oye waa ro me ufolo ọara ni o pfi da eloe oye? Yeye ogbo ọrugamhi ku alo, kpe tode rue ufolo ọara ni o la eloe oye-a ni u

tigbe meke gboo rue uku ni o la inyoghue eloe a.

Ọara ali ikpamhi eyoli (iMat 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ “Ọara ni ọa ti ọa dobe ya mo ukpamhi onete, u ke ya lie khi eri ọara onete o ya mo ukpamhi ni ọa ti. ⁴⁴ Ikpamhi ni ọara ọọ mo, a ro ọ lese ọara ni o khi. Aa rote okphẹkphẹ ẹ pfanọ okhua-eni.* ⁴⁵ Eri ogbo onete ọ rote emini o ti ni ọ roshi udu ẹ rue emini e ti lasese, Ama ogbo obe, ọ rote udu obe oyoli rue emhi obe ni ọ roshi udu ẹ lasese. Irari khi isamhi ebubu ni e la ogbo udu, ọ te ẹ ngme ungmehi lasese.†

Ogbo otsegbhe ali oyeghe (iMat 7.24-27)

⁴⁶ “Elo o ze ni a ro lu mhe, ‘Onomhue, Onomhue,’ ni aa ro ri emini mhia ngme gbe akanya? ⁴⁷ Mhi ya rokhasẹ ẹ abi ogbo ni ọ bhale deba mhe, ni ọ ri eso ẹ shi mhe eke, ni ọ gbo ri ingmemhi eyemhe a gbe ikanya ọ li. ⁴⁸ Eri ọ li abi ogbo ni ọ to owa, ọ tonọ eke-a limhi, ni ọ ri owa gbe ukhomhi eche. Abi ukpokpomhi amẹ o ro rue, ochikpho o ri itoto ghi oni owa abo, ama ọa dobe nighise ọli, irari khi eri a toli egbegbo. ⁴⁹ Ama ogbo ni ọọ suọ ungmehi oyemhe ni ọa ro li gbe akanya, eri ọ li abi ogbo ni ọ to owa nga ekhasẹ. Abi amẹ o ro rue, ochikpho o ri itoto tsua oni owa, oni owa o de, o khi oyese oniemi.”

7

Irudunga oyi okhọli-okhue oyi iRomu (iMat 8.5-13)

¹ Abi iJesu ọ ro ngme enana nya shi eso eyi eni egbo se, ọ lo elemhi ẹoli iKapanomu.

² Oobo a me omose ni ọọ ga okhọli-okhue oniemi, ni ingme oyoli o lolo mu ọga oyoli egbe. Oni omose ọọ ghu ughuamhi ni o roli ramhi eghuli. ³ Abi oni okhọli-okhue onofune ọ ro suọ eko iJesu, ọ ghie egbhali eyi egbo iJu ghi ọli, ọ bhale ya ri oni ọọ ga oyelue ze. ⁴ Abi e ro bhale deba iJesu, e lema li egbegbo, ẹe iJesu, “Oni omose ona, ọ khi oni u kha kpaghie obo. ⁵ Irari khi ọ ma nono ingme oyi egbo eyi anye gba, ọ gbo to owa

† 6:31 Li ze iMat 7.12 † 6:39 Li ze iMat 15.14 § 6:40 Li ze iMat 10.24-25; iJon 13.16; 15.20 * 6:44 Li ze iMat 12.33 † 6:45 Li ze iMat 12.34

ugamhi na anye.”⁶ Igho iJesu o deba we vu. O she kia a ramhi owa oyi oni okholi-okhue ni o ro ghie emole oli e lie iJesu, “Khi ke nase egbe e, mhia somhi ramhi ni u wa lo owa oyemhe le.”⁷ Loli o ze ni mhi ro bino khi mhiaa ti ramhi ni mhi a bhale deba e. Leshe ngme oni ungmehi khi oni o ga mhe o ya ze.⁸ Irari khi mhemhe oyemhe, ona omheshe mhi li khi, ni ekholi-okhue e li kpoke na. Mhia mhese na ona, ‘Vu,’ o vu. Mhi mhese na ogho, ‘Bhale,’ o bhale. Mhi gueye oghumha oyemhe, ‘Riele ona,’ o riele oli.”

⁹ Abi iJesu o ro suo oni ungmehi ona, abo e sha li. O nyene alo ukhokho bino ebubu egbo ni e deba li, oo we, “Mhi gueye e khi mhia kie kpe me irudunga ni o na fu ghue, mhia kpe me oli eke iZireni ne.”¹⁰ Igho eni a kpe ghie, e nyene egbe je apfe oyi oni okholi-okhue no fune, e bhale ya e khi oni o ga li o she ze.

Ijesu o rote eghuli guise omi Osamhi-olimhi le

¹¹ Oo li dena, iJesu o te agho vu, o je eoli ni a lu iNei, eniye odukhokho eyoli ali ebubu egbo elese e deba li.¹² Abi o li ti ramhi ode unuekpe ni a te e lo oni eoli le, o me khi a tsua ogbo ni o ghu-a a lasela. Lolighuo kpe inyoli o me bia. Oni okpotso o gbo khi osamhi-olimhi. Ebubu egbo e rote oni eoli ve deba li.¹³ Abi Onomhue o ro me oni okpotso, o mhue ilelemhi na li. Elemhi o e ala li, oo li, “Khi ke vie.”¹⁴ Igho o vu ya ri obo ti oni akpati olimhi, egbo ni e tsua li e mu migha, iJesu o, “Oni ozeo mhiye ye vule.”¹⁵ Igho oni omose ni o ghu-a egho o vule shito, oo ngme. Ijesu o mu oli obo na inyoli.¹⁶ Ulishi o mu eni egbo nya, e kueghie Eshinegba, e lie, “Omekeguele oniemhi o she bhale iteva oyi awa. Eshinegba o she bhale ya kpaghie egbo eyoli obo.”¹⁷ Ingme oyi iJesu o gbhiaku eke iJudia nya ali eoli ni e la gashe oli.

Ijoni Oni oo batazi o ghie usomhi ghi iJesu (iMat 11.2-19)

¹⁸ Abi eniye odukhokho eyi iJoni e ro gue eni ingme enana nya ye iJoni, o lu aava elemhi we.¹⁹ O ghie we e ka mhila iJesu, “Ye ye u khi oni o ya bhale abi anye ri eloe

shi eke ke khe olese?”²⁰ Abi e ro bhale deba iJesu, e oli, “Ijoni Oni oo batazi egbo o ghie anye ghi e, anye ka mhila e, ‘Ye ye u khi oni o ya bhale abi anye ri eloe shi eke ke khe ogboese?’ ”²¹ Egheghe agho te iJesu o ri ebubu egbo ni e mhue ighuamhi ali iyemhe okphaghie ze. O khueghie ebubu ezalo alo-a.²² O ro gueye eniye odukhokho eyi iJoni, “A nyene egbe ukhokho ya gueye iJoni emini a me, ni a gbo ri esu suo. Ezalo ee me eke, eni e guoghwo awe-a, ee kia, eni efafe e mu e ze, eleso e suo esu. Eni e ghua e guale. A kiele e tse abo usomhi onete oyi iloghie ye egbo ni ea mhue.”²³ Oghela o khi ni ogbo ni o da de ode-a itobo khi o mhue akhokhomhe shi mhe o.”²⁴ Abi eniye odukhokho eyi iJoni e ro vu se, iJesu o gue ingme oyi iJoni ye eni egbo, oo we, “Abi a ro fe fie je odagbe ifufu ya bino oli, ogbo onabi onoghwo a dabi khi a ya me? Ogbo oyeghe ni o li abi ebuli ifulo ni akpekpeli o kha pfi je ana, o pfi oli e je oobo a dabi khi a ya me oobo? ”²⁵ Ini o da khi ogbo ogghogho a dabi khi a ya me oobo, onabi ise a ke nono je oobo sho? Omose ni o so itsua ni e somhi otse? Egbo ni e so itsua ni e somhi otse, apfe oyi oghie e la.²⁶ Ogbo nabise a dabi khi a je oobo ya me? Omekeguele? Abi o li mhi li gue oli e ye e khi oni o dose omekeguele lo.²⁷ Onana a keke ingme oyoli kpe shi eke, ni ee,
“ ‘Ghe khe, mhi ya ghie
aghiusomhi oyemhe ralo ne,
ni o ya khueghie ode-a
shi eke khe.’ †

²⁸ “Mhi gueye e khi aa me ogbo ni a bia bhale eke agbo ona ni o fu dose iJoni, eritse khi oni o ga she ne nya shi Eghiele oyi Eshinegba o fu dose oli.”

²⁹ Egbo nya, li shi emionoga, abi e ro suo ingmemhi eyi iJesu, e mie shi o khi ode oyi Eshinegba o gbe akanya, irari khi iJoni o she batazi we.³⁰ Egbo iFarisi ali eni e leshe emhi ingme ushi e kie ugbamhi ni Eshinegba o gba na we, irari khi ea lama ni iJoni o batazi we. ‡³¹ Agho iJesu o re, elo mhi fe ri egbo ena agbhotu ona ya khokho, se e fe ga li ena? ³² Eri e li abi eniye ni e shito oki ni e nu egbe e ngme ni e lie,

* 7:22 Li ze Aza 35.5-6; 61.1 † 7:27 Li ze iMala 3.1 ‡ 7:30 Li ze iMat 21.32; iLuk 3.12

“ ‘Anye pfi ofele na ẹ,
ama aa lama gbe ishimhi,
anye viẹ eviẹ olimhi khase ẹ,
ama aa lama nu anye viẹ.’

³³ Itobọ khi abi iJoni Oni ọọ batazi ẹgbọ ọ rọ bhale, ọa li le emhi wẹkhi eri ọ da onyo, eri ẹ khi, ‘Ayemhe ọkphaghie ọ mhue.’ ³⁴ Omi ọgbọ ọ bhale, ọọ le, ọọ da, a ke lie khi, ‘Ogbọ unu-emhi ali ọgbọ ọdonyo ọ khi, ali khi oni ọ nu emionoga ali ẹgbọ ena olamhe ẹ mu omole ọ khi.’ ³⁵ Eri ẹgbhali oyi Eshinegba o rote obọ oyi ẹgbọ ni e miesuọ ri ẹgboli khase.”

Okpotso ọna olamhe ọ ku ituale ni ọọ pfi shi iJesu awe

³⁶ Ogbọ iFarisi ọghuo ọọ iJesu ọ bhale ka kọ feli lue ni ọ nu lue le eminale. Igho ọ je owa oyi oni iFarisi, ọ shito, ọ le emhi. ³⁷ Igho ọkpotso ọghuo, ọngi oni ẹoli ni ọ la agbọ olamhe, ọ suọ khi iJesu ọ la oni owa oyi ọgbọ iFarisi ọgho. Ọ de akanama ituale ni o ghalẹ. ³⁸ Ọ bhale, ọ de ya wugha iJesu idi awe. Ọọ viẹ ku amevie shi ọli awe. Ọ ri itsu ni e la li ukhomhi shishi ọli wewe-a, ọ pfipfi ọli awe. Ọ gbo ku ituale ni ọọ pfi shi ọli awe. ³⁹ Abi oni iFarisi ni ọ lu iJesu bhale apfe oyoli ya mu oli epfese, ọ rọ me onana, ọ la eke elemhi udu lie, ini omekeguele oyi Eshinegba omose ọna ọ kha khi lo, ọ kha lese uwali ọkpotso ni ọna ọ khi ni ọ ri egbe a ti ọli ena, khi ọna olamhe ọ khi. ⁴⁰ IJesu ọọ, “ISamọ mhi mhue emini mhi ya gue ye.”

ISamọ ọọ li, “Gueye mhe, Osese.” ⁴¹ IJesu ọọ li, “Omose ọghuo ọ la ni ẹgbọ aava e lo ọli ota, ọghuo ọ, ọ lo ọli ẹkpa eva ali ukhukhui, oni ọ kpolẹ ọ lo ọli ipomhi uye ali ishe. ⁴² Abi ẹa ke rọ dobe fali ọli ewe, ọ gbe eni ota kua na we. Mena gueye mhe oni ọ ya nono ingme oyi ọli ne elemhi wewe ava-ava?” ⁴³ ISamọ ọọ li, khi oni ọ lo ikpagho eni e bu ne lo. IJesu ọọ li, “U gue so.” ⁴⁴ IJesu ọ nyene alo ghue oni ọkpotso, ọọ iSamọ “Wa me oni ọkpotso ọna, abi mhi rọ bhale owa oye wa die amẹ na mhe rọ kpe awe-a, eri oni ọkpotso ọnana ọ ri amevie eyoli kpe mhe awe-a, ọ ri itsu ni e la li ukhomhi shishi we-a. ⁴⁵ Waa pfipfi mhe unu egbe, rote ẹghẹghẹ ni mhi te lo ana le, oni ọkpotso ọna ọ te pfipfi

mhe unu awe ramhi memena. ⁴⁶ Waa ku oili shi mhe ukhomhi, oni ọkpotso ọna, ọ she ku ituale ni ọ pfi shi mhe awe. ⁴⁷ Itobọ igho mhi gue ẹ ye ẹ khi a she gbe olamhe eyoli ni e bububu kua na li, irari khi oni ọ nono emini e bu ọ khi. Oni a gbe ukukuọ kua na, ukukuọ ọ nono.” ⁴⁸ Ọ gueye oni ọkpotso, “A she gbe olamhe eye kua ne.” ⁴⁹ ẹgbọ ni e nu ọli shito e mhila ẹgbewe “Oghuo ọnana ọọ dabi khi ọli khi ni ọọ gbe olamhe kua na ọgbọ.”

⁵⁰ IJesu ọ gueye oni ọkpotso “Irudunga oye o she mie ẹ pfuese, ri opfomhe ke je.”

8

Ikpotso ni e kpaghie iJesu obọ

¹ Ona o dose, iJesu ọ kia rote ẹoli je ẹoli. Ọọ gue usomhi onete oyi Eghiele oyi Eshinegba le. Eniye odukhokho ogbava eyoli e nu ọli kia. ² Ikpotso eghuo ni e kpe mhue ayemhe ọkphaghie ali iwali ighuamhi ni ọ rọ ze, e li la agho: IMeli ọngi iMagidaleni ni ayemhe ishilia e rote egbe lasele; ³ IJoana ni ọ khi ughue iChuzo ni ọ gbe akanya na oghie Erọdu; ISuzana ali ikpotso elese ghọ, e ga la akaghọ. Enana e rote ẹkue oyewe ẹ kpaghie iJesu ali eniye odukhokho eyi ọli obọ.*

Okhe irokhokho oyi ọghiale (iMat 13.1-9; iMak 4.1-9)

⁴ Abi ebubu ẹgbọ e rọ rote ẹoli ọdoda bhale ya lona kugbe, ni e rọ le gasẹ iJesu, iJesu ọ ze okhe irokhokho khase we, ọọ we, ⁵ “Ọghiale ọ ya ri ikpamhi emhi kọ. Abi ọ rọ ku eni ikpamhi emhi kia kọ, eghuo ọ e ku shi epfepfe ode. Eghuo ọ ẹgbọ e ri awe muno we. Ipfeli e bhale ya sanọ we le. ⁶ Eghuo ọ e de ku nga eche, abi e rọ ze ngale, e khakha. Itobọ khi ẹa me asha lolo pfi imhili lo eke. ⁷ Ikpamhi eghuo ọ e de shi ifu igba, eni igba e tono we. ⁸ Igho eghuo ọ e ku shi eke onete, e fu, e mo ikpamhi agbhagbhamhi ẹgbhueshe. Abi ọ rọ ngme ona se, ọọ li, Oni ọ mhọli eso ọ rọ suọ.”

Emini o ze ni ọ rọ ze oni okhe irokhokho (iMat 13.10-23; iMak 4.10-20)

⁹ Eniye odukhokho eyoli e mhila li emini a ri oni okhe irokhokho ngme. ¹⁰ Ọọ we, “A she khueghie osheli ni o la Eghiele oyi

Èshinègba-a khase ẹ. Ama aa roli khase ẹgbò ni e kpòle. Lọli o zẹ ni mhi rọ ri okhè iròkhòkhò nu wẹ ẹ ngme.

“ Irari khi ini e ririẹ ẹ fẹ, ẹa ya mẹ eke,

ẹẹ suọ, ọa lo wẹ esọ.”†

Emini okhè iròkhòkhò oyi ọghiale ọghọ o ngme

(iMat 13.18-23; iMak 4.13-20)

11 “Emini a ri oni okhè iròkhòkhò ngme na. Oni ukpamhi emhi ọghọ, ungmehi oyi Èshinègba lọ. 12 Eni e de kua epfepfẹ ode ẹghọ, e khi ẹgbò ni e kha suọ ungmehi oyi Èshinègba, ọkphaghie ọ bhale ya sanọ wẹ oni ungmehi udu-a, ini e khi miesuọ, ni e ba mhue imiepfuese. 13 Eni e zẹ nga ọkpegbhe e to ẹoli ẹgbò ni e miesuọ, ni e khia khi abi imufẹ o rọ bhale ẹa ke dobe migha, e de ode-a. 14 Ikpamhi ni e zẹ shi ifu igba, wẹwẹ e khi ẹgbò ni e suọ oni ungmehi ama ẹa dobe migha shi ọ, isamhi eyi emhi agbọ ali anasemhe ali epfue ni o la agbọ ali ọghuemhe ni o la ọ, ọa zẹ ni e mhue iwomheloe shi irudunga. 15 Ikpamhi ni e zẹ shi eke onete ni e mo ikpamhi, wẹwẹ e khi egbegbi ẹgbọ ali udu onete ni e kha suọ oni ungmehi, e mu ọli shi, e kha ri egbe mie o ri emini a rọ kọ ọ zẹ lasese.

Ákpá ni a rọ ru nga ukhomhi emhi
(iMak 4.21-25)

16 “Aa mẹ ọgbò ni ọ ri ákpá ya ru, ni ọ ya rue ọli sheli elemhi ukoko, wẹkhi ufu ukpho. Eri ọ ri ochoghọ ya rue ọli nga asha na keghe ni eni ẹẹ lo le e ke mẹ eke, ẹẹ mẹ oni ákpá.† 17 Irari khi aa mẹ emiemini a rọ sheli ni aa ya rọ lasese gboo, wẹkhi eri a mẹ emini a khukhu shi elemhi, ni aa ya khueghie-a gboo.§ 18 Itobọ ighọ mhue ẹgbhe shi emini u wa suọ. Ọni ọ mhue, a ya rọ ma li ọ. Ama ọni ọa mhue a ya gbo mie ọli ukuku ọli ni ọ sa khi lọli mhue.”*

Inyoghuo iJesu ali inyi iJesu
(iMat 12.46-50; iMak 3.31-35)

19 Ighọ inyọli ali inyoghuo ọli e bhale deba li, ama ẹa mẹ asha ramhi ọli egbe, irari ebubu ẹgbò ni e le gase ọli. 20 Ọgbọ ọ ya gueye iJesu, ọọ li, “Inye ali inyoghue,

e migha olase, ẹẹ nono ni wẹwẹ e me.” 21 IJesu ọọ wẹ, “Inyemhe ali inyoghuo-mhe wẹwẹ e khi ẹgbò ena ni ẹẹ suọ ungmehi oyi Èshinègba, ni e gbo roli ẹ gbe akanya.”

IJesu ọ mu akpekpeli migha
(iMat 8.23-27; iMak 4.35-41)

22 Ełeghuo iJesu ọọ eniye odukhokho eyọli, “A bhale ni awa da je ukiẹkiẹ obinokpòle oyi okẹ ni o khishi.” E lo ọkọ-okẹ e le. 23 Abi e li le, iJesu ọ leseá. Utoghukpe ukpokpomhi akpekpeli o lo oni ọkọ-okẹ le ya ramhi khi oni ọkọ-okẹ o ku ya luẹ, wẹwẹ nya e la okhena. 24 Eniye odukhokho eyọli e bhale ya guise ọli le. Ẹẹ ọli “Ọnomhue, Ọnomhue okẹ o ya ku awa luẹ.” Ọ vule, ọ nu oni akpekpeli ali okẹ ni o zughuse ngme. Oni akpekpeli o mu migha. Okẹ ni o zughuse ẹghọ o dema, asha kpa oo tsuke. 25 Ọ mhila eniye odukhokho eyọli, “Ighè irudunga oyeẹ?” E ri ulishi ali ọshabọ mhila egbewẹ, “Ọghuo ọnana ọ fẹ ga khi ena? Irari khi ọọ mhese na akpekpeli ali okẹ, e suọ na li.”

IJesu ọ ri ọmose nọ mhue ayemhe ọkphaghie toto
(iMat 8.28-34; iMak 5.1-20)

26 E kia ramhi eke iGerasesesi ni o gbe okẹ ni o khishi na iGalili khi-a. 27 Abi iJesu ọọ da tiemhile eke, Ọmose ọngi oni ẹoli, ni ọ mhọli ayemhe ọkphaghie ni o she tese ni ọa te ke sọ awulu, wẹkhi eri ọ ke la owa ghue, ama atalimhi ọ ke la, ọ bhale ya ọ. 28 Abi ọ rọ mẹ iJesu, ọ de yeshi ọli awe, ọ tsesẹ leghe, ọ liẹ, “Elo u remhe ya li, iJesu Omi Èshinègba ọnofunẹ, kpekpẹ khi nase mhe.” 29 Eri ọ ngme ona irari khi iJesu ọ she mhese na oni ayemhe ọkphaghie ọghọ o rọte ọli egbe lasese. Iti-ingmi-ingme oni ayemhe o she mu ọli, ni o khia khi ini a riẹ mu ọli ri iwẹghe shi ọli abọ ali awe, ọ pfano eni iwẹghe-a, oni ayemhe ọkphaghie o tsua li je ọdagbe ifufu. 30 IJesu ọ mhila li, “Sẹ a lu eva oye?” Ọni ayemhe ọọ li, eva oyemhe khi, “iLigioni,” irari khi ayemhe ọkphaghie ebubu e she lo ọli egbe. 31 Eni ayemhe ọkphaghie e lema iJesu ọ khi khu wẹwẹ je ilimhi na ningọlo.

32 Igulu ebubu e la epfẹ ute le eminale. Ighọ eni ayemhe e lema li ọ kpekpẹ ọ zẹ

† 8:10 Li zẹ Aza 6.9-10 ‡ 8:16 Li zẹ iMat 5.15; iLuk 11.33 § 8:17 Li zẹ iMat 10.26; iLuk 12.2 * 8:18 Li zẹ iMat 25.29; iLuk 19.26

ni wẹwẹ e ya lo eni igulu egbe. Igho o ze ni e ya lo eni igulu egho. ³³ Eni ayemhe okphaghię egho e rote egbe oyi oni omose lasela, e ya lo elemhi eni igulu egho. Eni igulu e rote oni epfe ute na ya kulo okę ni o khishi egho, okę o gbe wẹ. ³⁴ Abi eni e ri eni igulu e kia e ro me emini a me, e na je ifu apfe ya gueye egbo emini a me. ³⁵ Egbo e le ya bino emini a me. Abi e ro bhale deba iJesu, e bhale ya e khi oni omose ni iyemhe okphaghię e te egbe lasela khi o shito ufuege oyi iJesu. O ga pfomhe, o ku egbe-a shito, ulishi o mu wẹ. ³⁶ Egbo ni e me oni ingme e gueye egbo elese abi oni omose o li kia ni o ro ze. ³⁷ Igho eni egbo iGerasenesi e gueye iJesu o lasela ewe eke le, irari khi ulishi o mu wẹ. IJesu o lo oko-okę o vu. ³⁸ Oni omose ni eni iyemhe okphaghię e rote egbe lasela oo iJesu, "Kpekpe ze ni mhi deba e vu." Ama iJesu oo li, o ke vu. ³⁹ Nyene egbe je apfe ni u ya guele emini Eshinegba o riele ne. Igho oni omose o vu ya gueye egbo ni e la oni eoli ogho nya, emini iJesu o riele na li.

Omi iJarusi ali okpotso ni o ri obo ti iJesu awulu

(iMat 9.18-26; iMak 5.21-43)

⁴⁰ Abi iJesu o ro nyene egbe je ukiekie okę ni o kpole, egbo e tse oli o mu awe itobo khi o she tese ni e te migha a khe oli. ⁴¹ Igho omose oghuo ni a lu iJarusi ni o khi ogbo oni o mheshe shi owa ugamhi oyi egbo iju, o de ya wugha iJesu awe. Oo lema li o kpekpe o bhale apfe oyelue. ⁴² Irari khi omoo omueshi oghuo kpe ni o me bia ni o lese gbe ikpe igbeva o ya ghua. Abi iJesu o li le, egbo e le gasę oli, e ma mu oli ashakpa. ⁴³ Okpotso oghuo o la ifuabo wẹ ni o she ku oia egbe elemhi ikpe igbeva. O she ga pfuse emini o mhue-a nya na idokita, ama aa me oni o dobe dua oli egbe. ⁴⁴ Igho o rote ifuabo oyi eni egbo lasela bena ya ri obo ti esọ ode ni iJesu o so, oia ni e ku oli egbe e pfa tee.

⁴⁵ IJesu o mhila, "Oghuo o ri obo ti mhe?"

Ogbo kpa o tia. IPita oo li, "Onomhue, ebubu egbo e le gasę ni e ma mu e."

⁴⁶ Ama iJesu o li, "Ogbo o ri obo ti mhe, mhi lese khi itoto e she rote mhe egbe ya lasela, loli mhi ro lese." ⁴⁷ Oni okpotso o me khi loli a dobe ya vu ni a ro ya me lue, o

ri ulishi fię lasela, o de ya wugha odalo oyi iJesu. Ukpole oyi eni egbo kpa, o gueye iJesu emini o ze ni loli ro ri obo ti oli ali abi loli ze utoghuokpe. ⁴⁸ Igho iJesu o li, "Omimhe ke je khi irudunga oye o she re ze. Ri opfomhe ke je apfe oye."

⁴⁹ IJesu o kie ligho ngme, ogbo o rote owa oyi iJarusi ni o khi oni o mheshe elemhi owa ugamhi bhale. Oo li, "Omię o she ghua-a. Khi ke bie nase osese." ⁵⁰ Abi iJesu o ro suo ona, o gueye iJarusi, "Khi ze ni ulishi o muę. Lese miesuo tse khi o ya toto."

⁵¹ Abi o ke ro ramhi apfe oyi iJarusi, oa ze ni ogbokhoghuo o nu lue lo agho, see ni iPita ali iJoni ali iJemhisi ali inyoo oni omoo ali itali. ⁵² Ogbo kpa e she kie kpe vie vie oyi oni omoo. IJesu oo wẹ, "A khi ke vie irari khi oni omoo oa ghu, eri o lese." ⁵³ Wewẹ nya ee gia iJesu, irari khi e lese khi oni omoo o she ghua. ⁵⁴ Ama iJesu o mu oli obo o lu oli leghe, "Omimhe, vule." ⁵⁵ Ayemhe oyoli o nyene egbe bhale deba li. O vule migha utoghuokpe. Igho iJesu oo wẹ, "A ri eminale na oni omoo le." ⁵⁶ Abo e sha ita ali inyoli. IJesu o gueye wẹ e khi gueye ogbokhoghuo emini a me.

9

IJesu o ghie eniye odukhokho ogbava fię
(iMat 10.5-15; iMak 6.7-13)

¹ IJesu o lu eniye odukhokho ogbava eyoli kugbe, o ri itoto ali afu na wẹ ni e ro ke khu egbo iyemhe ni ea ti egbe lasela, ali ni e gbo ri egbo ni e mhue ighuamhi ododa toto. ² O ghie wẹ fię e ke ya tse abo ungmehi oyi Eghiele oyi Eshinegba kiakia ali ni e gbo ke ri egbo ze. ³ Oo wẹ, "A khi tsua emhikhoghuo abi a lie le ena, a khi tsua ukpokpo wẹkhi akpaba wẹkhi eminale wẹkhi ikpagho wẹkhi iku itsua eva ni a so. ⁴ Owa ni a da lo ne, a la agho ramhi ni a ro ya te oni eoli vu. ⁵ Ini egbo ea da mie e ne, a kpishi itutu ni e la e awe-a shi oni eke ini a rote oni eoli e vu, ni o khi otsela ni a ya pfi mu wẹ."* ⁶ Igho eni eniye odukhokho e vu, rote eoli je eoli. E ri usomhi onete oyi Eshinegba tse abo kiakia. E ri egbo o toto ashakpa.

* 9:5 Li ze iLuk 10.4-11; Ika 13.51

*Oghie Eroḍu ọ́ khòkhò ọ̀ni iJesu ọ̀ khi
(iMat 14.1-12; iMak 6.14-29)*

⁷ Ighò Eroḍu ni ọ̀ khi oghie shi eke iGalili ọ̀ suọ ikanya ọ̀nyaloa ni iJesu ọ̀ ọ̀ gbe. Abọ̀ e sha li itobọ̀ khi ẹgbọ̀ eghuo e liẹ̀ khi iJoni Ọ̀ni ọ̀ ọ̀ batazi ẹgbọ̀ lọ̀ ni ọ̀ rọ̀te eghuli guale.

⁸ Eghuo ẹ̀ khi Elaja ọ̀ khi ni ọ̀ bhale, eghuo elese e liẹ̀ khi ọ̀ghuo ọ̀mekeḡuele enediọ̀ ọ̀ khi ni ọ̀ nyene ẹ̀gbe bhale agbọ̀.† ⁹ Ama, Eroḍu ọ́, “Mhẹ̀mhẹ̀ mhi khi iJoni ukhomhi ọ̀. Ọ̀ghuo ọ̀nana ọ̀ khi ni mhia suọ̀ eko?” Ọ̀ ọ̀ dua abi ọ̀ li ya me ọ̀li.

*IJesu ọ̀ ri eminale na ẹ̀gbọ̀ agbeḡe ishe
(5,000) le*

(iMat 14.13-21; iMak 6.30-44; iJón 6.1-14)

¹⁰ Abi eni ighiusomhi na keḡe e rọ̀ jele, e gueye iJesu abi e li kia. Ighò ọ̀ rue we vu je epfe ẹ̀oli na lu iBẹ̀tisaida, ¹¹ Ama eni ebubu ẹ̀gbọ̀ e suọ̀ obini ọ̀ je, e deba li. Ọ̀ mie we, ọ̀ gue ungmehi Eghiele oyi Eshineḡba ye we, ọ̀ ri eni e mhue ighuamhi toto.

¹² O te aghò li deḡe abi ogbomhi o ke rọ̀ mu eke, eniye odukhokho ogbava e bhale deba li, ẹ̀ẹ̀ ọ̀li. “Gueye eni ẹ̀gbọ̀ e vu je ẹ̀oli ni e ti mama ana ni e ya nono ashini e ya ku shi ali eminale ni e ya le, irari khi ifui ọ̀dagbe ifufu awa la.”

¹³ Ọ̀ sọ̀ we ọ̀, ọ́ ọ̀ we, “A ri eminale na we le.”

Ẹ̀ ọ̀li, “Ibulẹ̀di eva ali ifeḡe aava e leḡe la ana, se ni awa vu ya de eminale ghi we.”

¹⁴ Irari khi emose agbeḡe asha ishe e la aghò.

Ama ọ́ ọ̀ eni eniye odukhokho, “A re we shito ikui-iku ẹ̀gbọ̀ egbhueva ali igbigbe.”

¹⁵ Eni eniye odukhokho e li ghò, ogbokpa ọ̀ shito. ¹⁶ IJesu ọ̀ rue eni ibulẹ̀di ishe ali ifeḡe aava eghò, ọ̀ bino idane, ọ̀ kphẹ̀mhi shi eni eminale, ọ̀ kholo we a. Ọ̀ rue we na eniye odukhokho eyọ̀li ni e kemhi we na eni ẹ̀gbọ̀. ¹⁷ Ighò wewe nya e le, e khue. Eni eniye odukhokho e wolọ̀ eni e le kpọ̀le shi ighughu igbeva.

*IPita ọ̀ guele ọ̀ni iJesu ọ̀ khi
(iMat 16.13-19; iMak 8.27-29)*

¹⁸ Eḡeḡhuo khi iJesu ọ̀ la ashini o da-ya ẹ̀ sọ̀ iromhi, eniye odukhokho eyọ̀li e nu ọ̀li

la aghò, ọ̀ mhila we, “Ọ̀ghuo ẹ̀gbọ̀ e fe ẹ̀ lie khi mhi khi?”

¹⁹ Ẹ̀ ọ̀li, “Egbọ̀ eghuo ẹ̀ khi iJoni Ọ̀ni ọ̀ ọ̀ batazi ẹ̀gbọ̀ u khi, elese ẹ̀ lie Elaja, elese ghò ẹ̀ khi ọ̀mekeḡuele ọ̀nodiọ̀ u khi ni u nyene ẹ̀gbe bhale agbọ̀.”†

²⁰ Ọ̀ rọ̀ mhila we “Ọ̀ghuo ẹ̀ẹ̀ ẹ̀ khi mhi khi?”

IPita ọ̀ ọ̀ li, “Yeḡe u khi Ọ̀miepfuese ọ̀nayi Eshineḡba.”§

IJesu ọ̀ gue ingme osoli, ali eghuli, ali iguale oyọ̀li le

(iMat 16.20-28; iMak 8.30--9.1)

²¹ IJesu ọ̀ tse agua ye we e khi gueye ogbokhoghuo. ²² Ighò, Ọ́ ọ̀ we, “Omi Ọ̀gbọ̀ ọ̀ mema ya me osue emhi ebubu. Eni egbhali ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esese Ishi eyi iMosisi, e kie ọ̀li. E mema ya gbe ọ̀li-a, ama ẹ̀lenuzi-ese, ọ̀ ya guale.”

²³ Ighò ọ̀ gueye we nya, “Ini ogbokhoghuo ọ̀ nono ni lọ̀li khi ọ̀mọ̀ odukhokho oyemhe, ọ̀ mema ya kie egbọ̀li, ọ̀ rue apfida oyọ̀li ogbeḡe kpa, ọ́ ọ̀ deba mhe.* ²⁴ Itobọ̀ khi ọ̀ni ọ̀ da nono ni lọ̀li tsumhi agbọ̀ oyọ̀li ne, ọ̀ ya wasẹ̀ ọ̀li-a, ama ọ̀ni ọ̀ da wasẹ̀ agbọ̀ oyi ọ̀li-a ne shi itobọ̀ oyemhe, ọ̀ ya tsumhi ọ̀li.†

²⁵ Ighie eleli ni ogbọ̀ ọ̀ ya me ini ọ̀ mhue agbọ̀ ona nya ni ọ̀ rọ̀ wasẹ̀ ayemhe oyọ̀li-a? ²⁶ Ini ogbọ̀ ọ̀ da na omama mhe ali ungmehi oyemhe ne, Mhẹ̀mhẹ̀ Omi Ọ̀gbọ̀ mhi li ya na omama oyi oni ogbọ̀, ini mhi bhale elemhi ufumhi oyemhe, ali ufumhi oyi Ita ali oyi igeni ni e pfuase ²⁷ Mhi gue ọ̀li ẹ̀ ye ẹ̀ abi o li, khi, ẹ̀gbọ̀ eghuo e la ana ni ẹ̀a ya ghu ne, neni e rọ̀ ya me oni Eghiele oyi Eshineḡba.”

IJesu ọ̀ mu imamachi

(iMat 17.1-8; iMak 9.2-8)

²⁸ Abi ogbeḡe nuzi eleli o rọ̀ gba abi iJesu ọ̀ te ngme eni ingme, ọ̀ rue iPita ali iJoni ali iJemhisi nga ute ya lema. ²⁹ Abi ọ̀ li sọ̀ iromhi eghò, alo eyọ̀li e mu nyene, itsua ni ọ̀ sọ̀ e ge nyanyanya abi akpá. ³⁰ Ighò Emose aava, iMosisi ali Elaja, ³¹ e li lasele e ge nyanyanya, e nu iJesu u ngme, e gheta eghuli ni iJesu ọ̀ ya ghu obini iJerusalemu. ³² Olese o mema re IPita ali apfọ̀li. Abi e rọ̀ guale ni olese o rọ̀ kala we alo-a, e me

† 9:8 Li ze iMat 16.14; iMak 8.28; iLuk 9.19

‡ 9:19 Li ze iMat 14.1-2; iMak 6.14-15; iLuk 9.7-8

§ 9:20 Li ze iJón

6.68-69 * 9:23 Li ze iMat 10.38; iLuk 14.27

† 9:24 Li ze iMat 10.39; iLuk 17.33; iJón 12.25

ufumhi oyi iJesu ali emose aava ni e nu oli migha. ³³ Abi eni emose aava e li vu, iPita o iJesu, “Oga, oo ga gue ti khi anye la akana. Ze ni anye tonoko okhologo ese, oghuo oye, oghuo oyi iMosisi, onokpote oyi Elaja.” Eri o li ngme tse, oga lese emini o ngme.

³⁴ O kie ligho ngme, otughunu o bhale ya khukhu we-a. Ulishi o mu we abi e ro lo elemhi oni otughunu. ³⁵ Igho uruli o rote oni otughunu ngme, oo, “Omimhe na ni mhi ze, a ri eso shi emini o ngme.” †§ ³⁶ Abi oni uruli o ro ngme se, e me khi iJesu lueghuo o ke migha. Eni eniye odukhokho e ri ingme ona shi udu, ega gueye ogbokhoghuo emini e me eghenge agho.

Ijesu o ri ozeo ni ughuamhi o mu ze
(iMat 17.14-18; iMak 9.14-27)

³⁷ Ogbeakolo abi e rote ukhomhi ute tiemhile, ebubu egho e bhale deba li. ³⁸ Igho omose oghuo o rote elemhi eni ebubu egho tsele leghe, o li “Osele, kpekpe bino omimhe, loli o khi omoo oghuo kpe ni mhi me bia. ³⁹ Ayemhe obe o tsua mu oli, eri oo mu oli pfi eke, oo kpi awe-a, o roli e chi ofulu unu. Oga ga nono ni loli rue oli obo-a kpa. Eri oo nono ni loli pfuse oli ayemhe-a. ⁴⁰ Mhi she lema eniye odukhokho eye e khu oli oni ayemhe egbe-a, ega dobe.”

⁴¹ Ijesu oo we, “Ee egho ni aa mhue irudunga wekhi ilese. Ele ingme mhi dobe ya ri egbe mie umhalese oye e ramhi? Ele ingme mhi ke nu e ya la akana?” Oo oni omose, “Rue omie bhale ana ghi mhe.”

⁴² Abi oni omoo o li bhale, oni ayemhe okphaghiye o mu oli pfi eke jighise, oo chi ofulu unu. Igho iJesu o dese oni ayemhe okphaghiye, o ri oni omoo ze. O rue oli na itali. ⁴³ Abi e sha eni egho nya shi ekpabo oyi Eshinegba ni e fune.

Ijesu o gbo gue ingme eghuli oyoli le shi eke

(iMat 17.22-23; iMak 9.30-32)

Abi e kie ligho sha eni egho shi emini iJesu o riye, iJesu oo eniye odukhokho eyoli, ⁴⁴ “A ri eso shi eke shi ingme ni mhi ya gueye e ena. A ya ri Omi Ogbi na egho de.”

⁴⁵ Eri-tse khi eni eniye odukhokho ega lese

abi oni ungmehi o ngme. Irari khi eri a roli sheli we ini e khi lese emini a roli ngme. Ama ulishi oo mu we shi abi e lie mhila li.

Oghuo o fune

(iMat 18.1-5; iMak 9.33-37)

⁴⁶ Ekhaoko o bhale iteva oyi eniye odukhokho eyoli shi oni o ya fune elemhi we. * ⁴⁷ Ijesu o lese emini ee sa udu oye we, o rue ukuku omoo lasele migha we iteva. ⁴⁸ Oo we, “Onini o da ri eva ayemhe mie omoo ona ne, mheme o mie. Onini o da mie mhe ne, oni o ghie mhe o mie. Irari khi onini o da ri egho tiemhie-ekere ne elemhi e, loli o khi oni o fune nya.” †

Oni oga da khi obe awa ne oyi awa o khi
(iMak 9.38-40)

⁴⁹ IJoni oo, “Oga, anye me omose ni o ri eva oye e khu ayemhe okphaghiye lase, anye nono ni anye gueye oli o khi ke ligho irari khi oga ya debe abi anye lie debe.” ⁵⁰ Ijesu oo we, “A khi ke ligho, irari khi egho ni oga da khi obe awa ne, onayi awa o khi.”

Egho iSameria ega lama mie ijesu

⁵¹ Abi eghenge o ro ramhi ni a ro ya rue iJesu je iloghie, o mholi oli shi udu khi loli ya je iJerusalemu. ⁵² O ghie ighiusomhi ralo, ni e lo elemhi eoli nikeke na elemhi iSameria ni e ya mu egbe emhikpa shi eke khe oli. ⁵³ Ama eni egho iSameria ega lama mie oli irari khi e lese khi iJerusalemu oo je. ⁵⁴ Abi eniye odukhokho eyoli ikhi ijemhisi ali iJoni e ro me ghoo, e oli, “Onomhue, waa ke ze ni anye lu erali rote idane tiemhie ro tose we a nya?” †

⁵⁵ Ijesu o nyene alo ukhokho, o dese we, oo we, aa lese ayemhe ni a mhue. Oga khi eri omi egho o bhale ya yese egho agbo-a, ama eri o bhale ya tsumhi we. ⁵⁶ Igho iJesu ali eniye odukhokho eyoli e vu je eoli olese.

Emini ideba-ijesu-kia o ya mie ogho o rue
(iMat 8.19-22)

⁵⁷ Abi e li lese egho, omose oghuo oo iJesu, “Oga mhi ya ke debe je obiobini wa je kpa.”

⁵⁸ Ijesu oo li, “Inyako e mhue ese, ipfeli e mhue eko, ama Omi Ogbi oga mhue ashini o do ukhomhi e gbe.” ⁵⁹ Ijesu o gueye omose

† 9:35 Li ze Aza 42.1; iMat 3.17; 12.18; iMak 1.11; iLuk 3.22 § 9:35 Li ze 2 iPit 1.17-18 * 9:46 Li ze iLuk 22.24

† 9:48 Li ze iMat 10.40; iLuk 10.16; iJon 13.20 † 9:54 Li ze 2 Ighie 1.9-16

ọlese, “Deba mhe.” Oni ọgbọ ọ́ ọ́ li, “Ọga, kpẹ zẹ ni mhi ya ri itamhẹ tọ.”

⁶⁰ Ijesu ọ́ ọ́ li, “Zobẹ ni eni e ghu-a e ri eni e ghu-a tọ. Yeyẹ fiẹ ke ya gue ungmehi Eghiele oyi Eshinẹgba le.” ⁶¹ Ọlese ọ́ ọ́ li, “Ọga mhi ya debe, kpẹ zẹ ni mhi ya tşẹ apfẹmhe, okhila.” §

⁶² Ijesu ọ́ ọ́ li, “Ọgbọ ni ọ da ri obọ nga ẹgba ni ọọ she ẹ gua ẹşẹ, ni ọ da bino ukhokho ne, ọa tẹ ni ọ lo Eghiele oyi Eshinẹgba.”

10

Ijesu ọ ghie ẹgbọ egbhuesẹ etuogbava fiẹ

¹ Ona o dọşẹ se, Onomhuesẹ ọ zẹ ẹgbọ egbhuesẹ etuogbava, ọ mu wẹ ava-ava, ọ e ralo na luẹ ni e kia je ikpe ni ọọ nono ni lọli kia ramhi. ² Ọọ wẹ, “Ikhişẹ oniemi o la ọ, eritşẹ eni ẹ khieşẹ wẹ ẹa bu. Itobọ ighọ, a sọ lema ita oni ọ mhue okhişẹ, ni ọ ghie eni ẹ khieşẹ bhale ishemhi oyọli.* ³ A ke le! Eri mhia ghie ẹ abine isumha ne la ifuabọ idumhi.† ⁴ A khi tsua ẹkuẹ ukpaghọ wẹ khi akpulu wẹ khi ekuẹ, a khi tşẹ ẹgbọ ode.

⁵ “Ini a lo owa okhoghuo, a kpẹ to dẹ liẹ ‘Opfomhẹ o ka la oni owa ona.’ ⁶ Ini ọgbọ opfomhẹ ọ la aghọ, opfomhẹ oye ẹ o deba li, ini aa mẹ, opfomhẹ oye ẹ o nyenẹ egbe deba ẹ. ⁷ Apfẹ okhoghuo ni a da lo ne, a la aghọ le, a la aghọ da emiemini e da rọ ya na ẹ. Irari khi o ti ni ọgbakanya ọ mie ifata. A khi ke kia te owa da je owa.‡

⁸ “Ini a da lo ẹoli le ni e rọ da mie ẹ ne, a le emini e roshi eke na ẹ. ⁹ A ri eni ẹẹ ghua ni e la aghọ ze, a gueyẹ wẹ, ‘Eghiele oyi Eshinẹgba o she ti mama ẹ.’ ¹⁰ Ẹoli ni a bhale kpa ni ẹa da mie ẹ, a je ifu apfẹ ya liẹ, ¹¹ ‘Itutu oyi eke oye ni e la anye awẹ, anye she kpishi wẹ shi eke na ẹ, ni e ya pfi ọtşẹle mu ẹ. Ama ẹẹ oye ẹ, a leşẹ khi Eghiele oyi Eshinẹgba o she ti mama ẹ.’ §* ¹² Mhi gueyẹ ẹ khi ogbele iso-ẹzọ khi o ya somhi iSodomu egbe dọşẹ oni ẹoli oghọ.†

Ẹoli ni ẹa miesuo (iMat 11.20-24)

§ **9:61** Li zẹ 1 Ighie 19.20 * **10:2** Li zẹ iMat 9.37-38 † **10:3** Li zẹ iMat 10.16 ‡ **10:7** Li zẹ 1 iKori 9.14; 1 iTimo 5.18 § **10:11** Li zẹ Ika 13.51 * **10:11** Li zẹ iMat 10.7-14; iMak 6.8-11; iLuk 9.3-5 † **10:12** Li zẹ Igbae 19.24-28; iMat 11.24; 10.15 ‡ **10:13** Li zẹ Aza 23.1-18; Ezik 26.1-28.26; iJoẹ 3.4-8; Emọ 1.9-10; iZaka 9.2-4 § **10:15** Li zẹ Aza 14.13-15 * **10:16** Li zẹ iMat 10.40; iMak 9.37; iLuk 9.48; iJọn 13.20 † **10:19** Li zẹ Iwolo 91.13 ‡ **10:22** Li zẹ iJọn 3.35; 10.15

¹³ “O ma khọlọ ẹ egbe, ikhi ẹẹ ẹgbọ iKo-razi! O ma khọlọ ẹ egbe, ẹẹ ẹgbọ iBetisaida! Irari khi ini ikanya ọnyaloa ni a la elemhi ẹ gbe khi a la eke iTai ali iSidoni li gbe wẹ lọ, e kha mu nyenẹ agbọagbọ. E sọ ide eviẹ, e shitọ ukhomhi emue.‡ ¹⁴ Eri-tşẹ khi Eshinẹgba ọ ya mhue isomhelemhi na ẹgbọ iTire ali ẹgbọ iSodomu dọşẹ ẹ ogbele iguezọ. ¹⁵ Ẹẹ ẹgbọ iKapanomu, eri a dabi khi a ya ti ẹ nga idane? Iiye! Eri a ya ti ẹ tiemhi ilimhi irierie. §

¹⁶ “Ọọ wẹ, oni ọ da ri esọ shi ẹ ọ ne, mhẹmhe ọ ri esọ shi ọ. Oni ọ da kie ẹ, mhẹmhe o kie. Oni ọ da kie mhe ne, oni ọ ghie mhe ọ kie.”*

Ijele oyi ẹgbọ egbhuesẹ etuogbava

¹⁷ Ighọ eni ẹgbọ egbhuesẹ etuogbava eghọ e ri oghẹle jele. Ẹẹ ọli, “Onomhuesẹ, eri egbegbi iyemhẹ ọkphaghiẹ e ri irari eva oye nyẹşẹ ukhomhi na anye.”

¹⁸ Ijesu ọọ wẹ, “Mhi mẹ khi ọkphaghiẹ ọ rọte idane de pfile abi erali akphala. ¹⁹ A ghe khe! Mhi she ri afu na ẹ, ni a rọ lighi enye ali ikpi dọşẹ, ali ni a gbo mu itoto ali ekpabọ alo ebili nyaa ọ le. Emhikhoghuo ẹa ya li ẹ.† ²⁰ A khi ghele khi ọkphaghiẹ ọ ri irari eva oyemhẹ nyẹşẹ ukhomhi na ẹ, ama a ke ghele khi a keke eva oye ẹ shi iloghie.”

Ijesu ọ ghele (iMat 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Eghẹghẹ aghọ, oghẹle o te elemhi Ayemhẹ-no-pfuase vọ ijesu egbe, ọọ li, “Mhi tşẹ uwegbe, Ita ni ọ mhue eke ali ukhuli. Irari khi u she ri emhi ena sheli ẹgbọ ni e fia alo-a ali eni e mema wena ebe. Ama u rewe khase ikuku eniye. Ighọ lọ Ita, irari khi abi o li ghọle ẹ shi ghọ.

²² “Itamhẹ ọ she ri emhikpa shi mhẹ obọ. Aa mẹ ọgbọ ni ọ leşẹ oni omọ ọ khi, şẹ ni Ita. Aa mẹ ọgbọ ni ọ leşẹ oni Ita ọ khi, şẹ ni omọ. Eni e ghọle oni omọ ọ ri Ita a khase.”‡

²³ Ighọ ọ nyenẹ alo ghue eniye odukhokho eyọli, ọ bena nu wẹ ngme, ọọ wẹ, “Ikhiwoşẹ o khi na ikpalo ni e mẹ emini

ẹẹ a mẹ. ²⁴ Mhi gueye ẹ khi emekeguele ali ighie ebubu e nono ni wewe e mẹ emini ẹẹ a mẹ ali ni e suọ emini a suọ ena, ama ẹa dobe.”

Ekpita oyi ongi iSamarita onete

²⁵ Igho oşese Ishi eyi iMosisi oghuo o vule ya mu iJesu fe bino. O mhila li, “Elo mhi fe ya li ni mhi ro ya mhue agbo na agboagbo?”

²⁶ IJesu o li, “Elo a keke shi ebe Ishi eyi iMosisi? Se u lie ze emini a keke shi o?”

²⁷ O iJesu, “Rote ekelemhi udu oye nya ali ayemhe oye nya ali ekpabo eye nya ali isamhi eye nya nono ingme oyi Eshinegba. U gbo nono ingme oyi onuzava oyi e abi u nono ingme egbe e.”§

²⁸ IJesu o li, “U ga gue gbaghie-a. Lina ke ngeli khi u ya mhue agbo ona agboagbo.”*†

²⁹ Eri oni oşese Ishi eyi iMosisi ona o nono ni loli rokhashe khi loli lese enana nya. O mhila iJesu, “Oghuo o fe khi onuzava oyemhe?”

³⁰ IJesu o lina so o li o, “Omose oghuo o ke rote eoli iJerusalemu tiemhi eoli iJeriko. Igho o de ya pfilo ighiatọ abo. E gbe o li bano-a, e keshe ukuku ayemhe shi o li o, e mie o li emini o mhue nya. ³¹ A bhale ya e khi okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba o rote oni ode e dose. Abi o ro me oni omose ni ighiatọ e gbe egho, o da je ukiekie ode ni o kpole ya dose vu. ³² Igho oni o la Owa oyi Eshinegba gbe akanya oghuo, eni a lu iLivaiti, o ramhi agho, o me o li, o li rote ukiekie ode ni o kpole ya dose. ³³ Omose ongi iSameria oghuo ni o le asha, o ramhi ashini oni omose o la. O me o li, elemhi o li e lala li. ³⁴ O le deba li, o ku oili ali onyo shi o li ikpe ni o kualo utse. O ri ide geno li ewe. O tsua li nga akphere oyoli, o tsua li bhale owa ni a ku e shi, oo gueye we e ri eloe khu o li.† ³⁵ Ogbeakolo o ri ifata ogbele eva na oni o mhue oni ashini a ku e shi. O o li, ‘Kpekpe ri eloe khu omose ona. Ingme ni o ke ya gbe nya, ini mhia jele mhi ya fali e we.’

³⁶ “Oghuo o elemhi egbo aase ena u sa khi o khi onuzava oyi oni omose ona ni ighiatọ e gbe?” ³⁷ Oni oşese ushi oo li, “Oni o mhue ilelemhi na li.”

Igho iJesu oo li, “Li ligho ke ngeli.”

IJesu o je apfe oyi iMata ali iMeli

³⁸ Abi iJesu ali eniye odukhokho eyoli e li le, e bhale eoli oyi okpotso ni a lu iMata. Oni iMata o mie o li shi owa. ³⁹ Oni iMata o mhue inyoghuo okpotso ni a lu iMeli ni o shito kpeshe iJesu ri eso shi emini o sese.§ ⁴⁰ Abi a li ya mu iJesu epfese, o zu iMata alo, o me asha ri eso shi emini iJesu o sese. Igho o bhale deba iJesu, oo li, “Wa me khi inyoghuo-mhe o zobe ikanya nya na mheme-ghuo a gbe? We o bhale ya kpaghie mhe obo.” ⁴¹ Onomhue oo li, “iMata, iMata, u ma kphakpha egbe ke nase egbe e shi itobo emhi ebubu. ⁴² Ama emhi oghuo o mema mu egbe. iMeli o she ze oni o tine ni o la, ogbo o a ya mie o li lue.”

11

IJesu o sese abi a lie so iromhi (iMat 6.9-13; 7.7-11)

¹ Ogbeleghuo, iJesu o la asheghuo o so iromhi, Abi o ro so se, omọ odukhokho oyoli oghuo, oo li, “Onomhue, sese anye abi a lie so iromhi abi ijoni o li sese eniye odukhokho eyoli.”

² IJesu oo we, “U kha so iromhi, ke lie:

“Ita anye ni o la iloghie,
anye ri ufumhi
na eva oye no pfuase,
Ze ni eghiele oye o bhale.
Ze ni a riele
oghuemhe oye eke agbo
abi o li shi obini iloghie.”

³ Ri eminale ona ogbe-namo na anye le.

⁴ Gbe olamhe kua na anye,
abi anye li e gbe kua na
egbo ni e lamhe shi anye o.

Khi ze ni anye de pfilo imufe,
ama tsumhi anye
obo oyi okphaghie.’ ”

⁵ IJesu oo we, “Ini o khia khi onge e o mhue omole ni o ro le deba omole o li itsotso ogbie, ni o re o li, ‘Omue kpekpe ngmomhi irui ibuledi ese na mhe, ⁶ Irari khi omole mhe ni o la asha o bhale ya kushi na mhe,

§ 10:27 Li ze iLev 19.18; iDeut 6.5 * 10:28 Li ze iLev 18.5 † 10:28 Li ze iMat 22.35-40; iMak 12.28-34 ‡ 10:34 Li ze 2 Okhe 28.15 § 10:39 Li ze iJon 11.1

ama mhia mhue emini mhi ya ro fele oli epfese.’

⁷ “Ini oni omole o, o rote elemhi owa lie oli, ‘Khi ke nase mhe ghue irari khi mhi she pfi okpe ode, mhemhe ali imimhe anye she yeshi, mhia ke ya dobe vule ya rue emhi okhoghuo ne.’ ⁸ Mhi gueye e khi ini omole oli o tseku ri itobo khi wewe e khi omole vule ya rue emini oo mhila li na li, ama itobo khi o mema kie le e mhila li tse, o mema ya vule ya rue emimini o nono na li.

⁹ “Mhi gue e ye e: Mhila khi a ya ro ne, nono khi u ya me, kpheli obode khi a ya khueghie-a ne. ¹⁰ Irari khi oni o mhila loli a ro o na, oni o nono loli oo me, oni o kpheli obode loli a khueghie-a a na.

¹¹ “Ee ni a khi ita, oghuo elemhi e omioli o ya mhila li afele ni o ya rue enye na li, ocho ni o kha ro ri afele na li? ¹² O ke khia khi ini o mhila li ekeli, ni u ya rue okpi na li? ¹³ Ini ee ni a khi egbo ebe a lese abi a lie ri egbegbi emhi somhi imie opfa, se Ita e ni o la iloghie o a ke li ya ri Ayemhe-no-pfuase na eni e mhila li?”

Ijesu ali Okphaghie
(iMat 12.22-30; iMak 3.20-27)

¹⁴ Ele oghuo khi ijesu o khu ayemhe okphaghie ungmene fie, o khu oni ayemhe fie lase, oni ungmene oo ngme. Oni ingme o ri abode sha egbo ni e la agho. ¹⁵ Ama egbo eghuo e, “Ekpabode ebe oyi iBezebode ni o khi oghie oyi iyemhe ebe, o ro a khu iyemhe ebe fie lase.”*

¹⁶ Eghuo o, e mu oli fe bino, e oli o ri ele onyaloa ni o ri wewe ya mie shi oli o khi Eshinegba o mie shi oli o.†

¹⁷ Ama ijesu o she lese usamhi oyewe, o, “Eghiele ni o da kemhi egbode o ya de, omhue-ape ni o da kemhi egbode o ya de. ¹⁸ Ini Okphaghie o kemhi egbode, se eghiele oyoli o li ya migha? Eri mhi a ngme ona itobo khi e khi ekpabode oyi iBezebode mhi ro o khu iyemhe okphaghie kua. ¹⁹ Mena ini mhi ri ekpabode eyi iBezebode o khu iyemhe okphaghie kua, ekpabode onoghuo eniye eyi ee e ro a khu we kua? Eniye eyi ee e ya gue e ezode itobo ungmene ni a ngme ena.

²⁰ Ama ini o khia khi ekpabode oyi Eshinegba mhi ro e khu iyemhe okphaghie kua, ogho o rokhashe khi Eghiele oyi Eshinegba o she bhale e iteva.

²¹ “Omose ni o mhue ekpabode o kha ri itsua okhodi gbanode egbe egbegbode ni o roode khe owa oyoli ekhe, itsua eyoli e ya mhue akhukhu. ²² Ama omose ni o toto dose oli o kha tsua okhodi mu oli ni o ro ne oli abode, eri o miono oli itsua okhue nya ni o regbenga. O tsua oli epfue ni o mhue shi oni owa vu ya kemhi.

²³ “Oni o a da ku ma mhe o ne, obe mhe o khi. Ogbo ni o a da mu ma mhe o ti egbo gbili ne, eri oo vese egbo kua.‡

Abi ayemhe o lie kia
(iMat 12.43-45)

²⁴ “Ini ayemhe okphaghie o rote ogbo egbe ya fie, eri o kpe a kia je ifu odagbe ifufu ni amee a la ya nono ashini o kpe je ya yemhe-a, ama ini o a me asha, o egbelue, ‘Mhi gbo lo a je owa ni mhi kpe te vu.’ ²⁵ Ini o bhale o ni o ro bhale ya e khi, a ga fuomhi oni owa muene, emhikpa o ga gue la ayoli kuete. ²⁶ Igho, o vu ya wolode iyemhe oshilua elese ni e khode dose loli, e bhale ya la oni omose egbe, ikpukhokho oyi oni omose o ke khode dose abi o kpe li.”

²⁷ Abi ijesu o li ngme oni ungmene ona, okpotso oghuo o rote oni elemhi ebubu egbo tse se leghe oo, “Oni a khi vose na okpotso ni o bia e, ni o kuele, o khi.”

²⁸ Ijesu oo li, “Egbo ni e suo ungmene oyi Eshinegba ni e ro oli gbe akanya, wewe e mema mhue ikhivose ne.”

Olele oyi ijona
(iMat 12.38-42)

²⁹ Abi eni egbo e ke li bua shi o, ijesu oo, “Egbo ebe, egbo agbhotu onana e khi. E mhila olele onyaloa, ama aa ya me onyaloa okhoghuo, se ni olele oyi ijona omekeguele. ³⁰ Abi ijona o khi olele na egbo iNineve, igho Omi ogbo o gbo li ya khi olele na egbo ena agbhotu ona.* ³¹ Oghie-okpotso oyi eke iSheba o ya shito ukpekhomhi ezode ya gue agbhotu ona ezode, o pfa ezode mu we, irari khi o ke rote eke odonue bhale ya ri eso

* 11:15 Li ze iMat 9.34; 10.25 † 11:16 Li ze iMat 12.38; 16.1; iMak 8.11 ‡ 11:23 Li ze iMak 9.40 § 11:29 Li ze iMat 16.4; iMak 8.12 * 11:30 Li ze ijona 3.4

suo ungmehi ẹgbhali oyi oghie iSolomoni, ama ọgbọ ni ọ fu dọsẹ iSolomoni ọ la akana.† ³² Ẹgbọ iNinevẹ e ya mu ẹzọ vule shi agbhotu ona ọ, e pfa ẹzọ mu wẹ irari khi e mu pfi abi iJona ọ rọ ya ri ungmehi oyi Ẹshinẹgba tse abọ yẹ wẹ, memena ọgbọ ni ọ fu dọsẹ iJona ọ la akana.‡

Egbegbi ákpá

(iMat 5.15; 6.22,23)

³³ “Aa mẹ ọgbọ ni ọ ya ri ákpá ru ni ọ ya ri ọli sheli, eri ọ ri ochoghọ ya rue ọli nga ashini o yagha, ni a bhale ya ẹ khi ẹgbọ ni ẹẹ lole ẹ mẹ ekẹ. § ³⁴ Ikpamhalo eye e khi ákpá oyi idiegbe oye. Ini ikpamhalo eye ẹẹ mẹ ekẹ egbe, idiegbe oye nya o khili ákpá. Ama ini u tase alo-a, idiegbe oye nya o khili alo ebili. ³⁵ Itobọ ona khi zẹ ni ákpá oye o khi alo ebili. ³⁶ Ini idiegbe oye e khili ákpá ni obili ọa rọ la ashikhoghuo ọ, eri o ya ke gẹ nyanyanya abinẹ khi ákpá o nga ọgbọ egbe.”

Epfua esesa

(iMat 23.1-36; iMak 12.38-40)

³⁷ Abi iJesu ọ rọ ngme se, iFarisi ọghuo ọ lu ọli ọ bhale ya nu luẹ le eminale. Ọ lo deba li ya shito shi oni eminale. ³⁸ Ama abọ e sha oni iFarisi abi ọ rọ mẹ khi iJesu ọa kpe abọ a neni ọ le emhi. ³⁹ Ighọ Onomhue ọọ li, “Wa mẹ mena khi ẹẹ ẹgbọ iFarisi khi eri a kpe ukhokho uko ali itasa eye-a, ama elemhi oye ọ vọ emhi ituegbe ali okhọlo. ⁴⁰ Ẹẹ ẹgbọ eyeghe! Ọa khi Ẹshinẹgba ni ọ riẹle ukhokho ọ ọ gbolo ẹ riẹle elemhi ọ? ⁴¹ Ama a rue emini e la elemhi uko ali utasa na ẹgbọ ni ẹa mhue, egheghe aghọ emhikpa e ya pfuase na ẹ.

⁴² “O ma a khọlo ẹẹ ẹgbọ iFarisi egbe gba, itobọ khi a guẹ zẹ aze-oghuo-igbe ebe akhokho, ali ebe alagho ali ebe elese ni a rọte ogba ẹ khiẹsẹ, emini ẹa lolo mu ẹloe. Ama iguẹ-sọ-ẹzọ ali inono onayi Ẹshinẹgba, a ri obọ gbe wẹ shi. Ena e khi emini a kha mema ke riẹle, ma eni a riẹle eghọ.*

⁴³ “O ma a khọlo ẹẹ ẹgbọ iFarisi egbe gba, irari khi ukpẹkhomhi ni o yagha a nono

elemhi owa ugamhi ali otse ekpe elemhi oki.

⁴⁴ “O ma a khọlo ẹ egbe irari khi eri a li abi uji oyi ẹgbọ ni ọgbọ ọa shi ọlẹle shi ni ẹgbọ e lighi ẹ dọsẹ, ni ẹa lẹsẹ.”

⁴⁵ Ọsẹsẹ ushi oghuo ọ soli ọ, ọọ, “Ọsẹsẹ, ini u wa ngme enana, eri u li ri anye ma ọ mẹ bie.”

⁴⁶ IJesu ọ soli ọ, ọọ, “O ma a khọlo ẹẹ ni a sẹsẹ Ishi eyi iMosisi egbe, irari khi eri a sọ itsua ni ẹgbọ ẹa dobe ya tsua na wẹ tsua, ama ẹẹ aa lama ya tsua ugegemo.”

⁴⁷ “O ma a khọlo ẹ egbe irari khi ẹẹ a manọ iji na emekẹguele ni itita ẹ e gbolo-a. ⁴⁸ Eri a pfi ọtsẹle shi ọ, a gbo mu ma emini itita ẹ riẹle irari khi wẹwẹ e gbolo emekẹguele eyi Ẹshinẹgba a, ẹẹ a manọ iji na wẹ. ⁴⁹ Itobọ ona, rọte ilẹsingme oyi Ẹshinẹgba, ọ rọ liẹ, ‘Mhi ya ghie emekẹguele ali ighiusomhi na keẹ ghi wẹ, e ya gbolo eghuo ọ-a, e mu okhọli vule shi elese ọ.’

⁵⁰ Itobọ ighọ Ẹshinẹgba ọ ya mu ota sọ ẹgbọ ena agbhotu ona, shi ọlia eyi emekẹguele nya, rọte egheghe ni agbo ona o te gba ekẹ le. ⁵¹ Rọte ọlia eyi Ebeli ya ramhi ọlia eyi iZakaraya ni a gbe-a shi iteva Owa oyi Ẹshinẹgba ali atete. Ighọ lo! Mhi gueye ẹ khi a ya na ẹ osue to ọ.†

⁵² “O ma khọlo ẹẹ ni a lẹsẹ Ishi eyi iMosisi pfo egbe, irari khi a she rue okpe ni a rọ ẹ khueghie ode ilẹsingme sheli. Ẹẹ na, aa lama lo, ẹgbọ ni ẹ nono ni wẹwẹ e lo, aa zẹ ni e mẹ asha dọsẹ lo.”

⁵³ Abi iJesu ọ rọ rọte aghọ vu, ẹgbọ iFarisi ali esesẹ Ishi eyi iMosisi e mu okhọli vule shi ọli ọ egbe. E ri omhila ọdọda a khi ọli ode. ⁵⁴ Ini e ba mẹ asha mu ungmehi mhọli ọli obọ.

12

IJesu ọ tse agua shi iri-ugamhi-kualo (iMat 10.26-27)

¹ Egheghe ana ebubu ẹgbọ agbele agbele e legba, ni o ramhi ni e rọ lighi egbewe, iJesu ọ nu eniye odukhokho eyọli ngme, ọọ wẹ. “A mu egbe ẹ shi iri-ugamhi ku alo oyi ẹgbọ iFarisi ni o li abi ifuma ni a rọ ma ibuledi ẹ nye.”* ² Irari khi aa mẹ emini a rọ

† 11:31 Li zẹ 1 Ighie 10.1-10; 2 Okhe 9.1-12 ‡ 11:32 Li zẹ iJona 3.5 § 11:33 Li zẹ iMat 5.15; iMak 4.21; iLuk 8.16

* 11:42 Li zẹ iLev 27.30 † 11:51 Li zẹ Igbae 4.8; 2 Okhe 24.20-21 * 12:1 Li zẹ iMat 16.6; iMak 8.15

sheli ni ọa ya lasese, wẹkhi eri a mẹ emini a khukhu ni ọa ya khueghie-a. ³ Ungmemhi ni u ngme ẹliyosẹ a ya suọ ọli ẹlẹ ọguota. Emini u nyẹsẹ ọgbọ esọ gueyẹ elemhi owa aza, a ya suọ ọli eko ukhomhi owa.†

*Ọni a ya na ulishi
(iMat 10.28-31)*

⁴ Emọle mhe, abi o la mhi li gue ọli ẹ ye ẹ, a khi na ulishi ẹgbọ ni o khia khi idiegbe e lesẹ dobe ya gbe-a, ini e gbe idiegbe-a, ẹa ke mhue emhi olese ni e ke dobe ya li. ⁵ Ama mhi ya gueyẹ ẹ ọni a ya na ulishi. A na ulishi Ẹshinẹgba ni ọ mhue itoto ni ọ kha gbe ọgbọa se, ọ gbo pfi ọli lo ilimhi irierie. Abi o li mhi li gue ọli ẹ ye ẹ, a na ulishi oyoli. ⁶ Ọa khi ikobọ eva a ri ipfeli isuẹsue oshe ẹ de? Ama abi o rie khi ighọ, Ẹshinẹgba ọa yele ọngewe okhoghuo a. ⁷ Egbegbo lo khi, Ẹshinẹgba ọ she leli itsu ni e la ẹ ukhomhi nya. Itobọ ighọ a khi zẹ ni ulishi o mu ẹ, irari khi a mu ẹloe dose ipfeli isuẹsue ebubu.

*Eni e migha na iJesu ali eni e kie ọli
(iMat 10.32,33; 12.32; 10.19,20)*

⁸ Abi o li mhi li gue ọli ẹ ye ẹ khi, ọni ọ da lama gue ingme oyemhe ye ẹgbọ ne, Omi ọgbọ ọ li ya gue ingme oyoli ye igeni eyi Ẹshinẹgba. ⁹ Ama ọni ọ da kie mhe ukpeloe ẹgbọ, mhi ya li kie ọli ukpeloe igeni eyi Ẹshinẹgba. ¹⁰ Ọgbọ ni ọ da zẹ emuebe na Omi ọgbọ ne, a ya gbekua na li. Ama ọgbọ ni ọ da pfi unu-a deba Ayemhe-no-pfuase, ọgbọ a ya gbekua na li.‡

¹¹ Ini a rue ẹ bhale owa ugamhi oyi ẹgbọ iJu ali ẹgbọ eni ẹẹ mhesẹ ali enighie, a khi zẹ ni a yele abi a ya ngme, ali abi a li ya pfa egbe ẹ shi ekẹ. ¹² Irari khi Ayemhe-no-pfuase ọ ya sesẹ ẹ abi a ya ngme oni egheghe.§

Okhe irokhokho oyi oyeghe

¹³ Ọgbọ ọghuo elemhi eni ebubu ẹgbọ ọ lu iJesu, ọọ li, “Osese kpekpe gueyẹ inyoghuo-mhe ni ọ kemhi ugu na mhe.” ¹⁴ IJesu ọ sọ ọli ọ, ọọ, “Oghuo ọ zemhe shi ọni ọ re ẹ a gue ezọ ali ọni ọọ kemhi ugu na ẹgbọ?” ¹⁵ Ighọ ọ gueyẹ wẹ nya, “A mu egbe ẹ shi emhi

ituegbe, irari khi agbo oyi ọgbọ ọa migha nga ukhomhi ẹpfue ni ọ mhue.”

¹⁶ Ọ zẹ okhe irokhokho ona khasẹ wẹ, ọọ wẹ, “Ekẹ oyi omose ni ọ pfue ọghuo, o lolo ti emhi na li. ¹⁷ Ọni omose ọ shitọ sa, Ọọ, ‘Sẹ mhi li ya kia egbo? Mhi a mẹ asha ke ri emhi ya shi aka oyemhe.’

¹⁸ “Ighọ ọọ, ‘Emini mhi ya riẹlẹ na. Mhi ya guoghọ aka oyemhe-a, mhi ya tọ aka onofunẹ olese ni mhi rọ sọ iakpa ali itsua elese shi. ¹⁹ Eghẹghẹ aghọ mhiẹ egbemhe, Ọmuẹ u zẹ ukhomhi onete gba e! Irari khi u mhue ẹpfue ni e bububu, ni e ya tsua-ẹ ramhi ikpe ebubu. Ka yemhe-a, ke le, ke da. Wa li agbo abi o ghole ẹ.’ ”

²⁰ “Ama Ẹshinẹgba ọọ li, ‘Yeyẹ oyeghe! U ya ghu-a amiose; mena ọghuo ọ ke ya mholi eni ugu ni u she ti ma na egbe ẹ?’

²¹ “Ighọ o ya li ọgbokpa egbe ni ọ da ti ẹpfue ma na egbọli, ni ọa mhue ẹpfue oyi emini o mu Ẹshinẹgba ẹloe.”

*A khi ke sa usamhi agbo
(iMat 6.25-34)*

²² Ighọ iJesu ọ gueyẹ eniyẹ odukhokho eyoli, ọọ wẹ, “Irarighọ, a khi zẹ ni usamhi emini a ya le ali usamhi emini a ya da, o nase ẹ, wẹkhi usamhi idiegbe oye emini u wa sọ. ²³ Agbo oye o mu egbe dose eminale, idiegbe oye o gbo mu egbe dose ode ni a sọ ẹ shi ọ. ²⁴ A bino ipfeli na ukhomhi idane, ẹa rọ kọ wẹkhi eri ẹẹ khiese, ẹa mhue ashini e tsua eminale a shi wẹkhi eri e mhue aka, ama eri Ẹshinẹgba ọ rọ na wẹ a le. A mu ẹloe dose wẹ! ²⁵ Ọngẹ ọngghuo ọ ya dobe ri irari inyama-egbe oyoli khi ogbele ọghuo ma agbo oyoli? ²⁶ Aborokhia khi u wa ya dobe riẹlẹ ukuku emhi onana, elọ o zẹ ni u rọ a nase egbe ẹ shi emini e kpole?

²⁷ “Sa ọ bino abi ebuli idodo e li ẹ fu. Ẹa ya gbe akanya wẹkhi eri ẹẹ do ide. Ama mhi gue a ye ẹ khi egbegbi iSolomoni ni ọ tseku lighọ mhue itsua ni e somhi otse, ọa khue akhue nabi ebuli okhoghuo o khue.* ²⁸ Ẹẹ ni a mhue ukuku irudunga, ini o khia khi ighọ Ẹshinẹgba ọ ri ide ku ebuli egbe, ni e kha laọ amo, akọ a tose wẹ-a, sẹ u ke liẹ sa khi ọa ya li ri egbegbi itsua sọ ẹ?

† 12:3 Li zẹ iMak 4.22; iLuk 8.17 ‡ 12:10 Li zẹ iMat 12.32; iMak 3.29 § 12:12 Li zẹ iMat 10.19-20; iMak 13.11; iLuk 21.14-15 * 12:27 Li zẹ 1 Ighie 10.4-7; 2 Okhe 9.3-6

²⁹ “Irarigho, a khi ke sa emini a ya le ali emini a ya so; a khi ze ni o nase e udu. ³⁰ Irari khi egbo ena agbo ona nya, wewe e na khu emhi enana, ama Ita e ni o la iloghie o lese khi e to e. ³¹ Ochoghọ emiemini u wa rieḽe nya, ze ni Eghiele oyi Eshinegba o khi onodode, emhi elese ni u wa nono nya, o ya rewe ma o ne.

Epfue na obini iloghie
(iMat 6.19-21)

³² “A khi ze ni ulishi o mu e, ee ikuku isumha, irari khi oghuemhe oyi Ita e o khi ni o ro ri oni eghiele na e. ³³ A ri emhikpa ni a mhue de, a kemhi eni ikpagho na eni ea mhue. A ze ni a mhue eku e ukpagho ni o ya khakha, ali ni a gbo mhue epfue shi iloghie ni o ya pfo wekhi oghiat o me asha a ti bhale o, wekhi ifu e me asha a towe, ³⁴ Irari khi ashini epfue oye o la, agho udu oye o la.

A mu egbe shi eke khe ibhale oyi Onomhue

³⁵ “A mu egbe shi ugamhi, a ze ni ikpa eye e e ke ge.† ³⁶ Abi eni e ga ogbo e migha khe ijele oyi oni o mhue we ni o ye ukue ni a ro a rue okpotso, ini oo bhale ni o ro kpheli obode, e nyanya khueghie ode a na li aghoagho.‡ ³⁷ O ma ti eni e ga ogbo egho egbe ini oni o mhue we o bhale ya e khi e mu egbe migha khe lue. Abi o la mhi gue a ye e khi, o ya mu egbe akanya, o lu we, o nu we shito, o ri eminale na we le. ³⁸ Oghel o ya khi na eni eni ee ga egho ini oni o mhue we o bhale ya e khi e mu egbe shi eke ini o tseku khi itsotso ogbie, o ke khi ini ogbe o ya gbe o ro bhale. ³⁹ A lese ona khi ini oni o mhue apfe o lese egheghe ni oghiat o ro o bhale oli owa ya do lo, o a kha ze ni o lo oli owa ya do. ⁴⁰ Ee oye e a ke mu egbe, irari khi Omi ogbo o dobe ya bhale egheghe ni aa sa shi.”§

Oni o gue ee ga ali oni o ga gue ee ga
(iMat 24.45-51)

⁴¹ IPita o mhila li, oo, “Onomhue anye u kpe ekpita ona ye abi ogbokpa?”

⁴² Onomhue oo li, “Oghuo o fe khi oni oreloekhu, ni o mholi ileasingme, ni oo gbe akanya te ode igesikia, ni oga oyoli o ri apfe

nga obo, ni o gueye oli o ri eminale na eni e ga li ke le shi egheghe? ⁴³ Ikhivose o khi na oni o ga ogbo ogho, ini oga oyoli o bhale ya e oli shi igue-riele. ⁴⁴ Mhi gue a ye e khi eri o ya ri emini o mhue nya nga oli obo. ⁴⁵ Ama ini oni oo ga ogbo ogho o la udu oyoli lie, ‘Oga oyemhe o she tese e dose,’ ni o ro gbe eni ee ga eni ikpotso ali eni emose ni a ro shi oli obo, oo le, oo da, onyo oo gbe oli. ⁴⁶ Eri oni oga oyoli o ya bhale ele ni o sa shi ni o ri eloe shi eke e khe oli, ikhi egheghe ni o sa shi. Oni oga oyoli o gbe oli, o kuale oli utse, o ghie oli abo pfilo deba egbo umha-sueso.

⁴⁷ “Ama oni oo ga ogbo ogho, ni o lese oghuemhe oyi oga oyoli, ni o mu egbe ni o ro rieḽe oghuemhe oyoli, a ya gbe oli itali, a nali osoli egbegbo. ⁴⁸ Ama oni o ga ogbo ni o lese oghuemhe oyi oga oyoli ni oo rieḽe emini o ye ni a gbe oli shi, a ya gbe oli ukuku. Irari khi oni a ri emini e bu na, emini e bu a ya mhila li. Oni a ri emini e lolo bu nga obo, emini e lolo bu a ya mhila li.

Ijesu o ri opfomhe bhale ama okemhi
(iMat 10.34-36)

⁴⁹ “Erali mhi bhale ya pfi shi eke agbo ona. Abi a khe khi e she a lala. ⁵⁰ Mhi mhue ibatizi ni mhi ya mie shi egbe. Egbe ea ke sheshe mhe ne ini mhia li mie oli se.* ⁵¹ Eri a dabi khi opfomhe mhi ro bhale eke agbo? Iye! Okemhi mhi ro bhale. ⁵² Rote memena vu, egbo oshe ni e la omhue-apfe oghuo e ya kemhi egbe. Aase o e mu okholi vule shi aava o, aava o e mu okholi vule shi aase o. ⁵³ Ita ali omioli onomose e ya mu okhue vule shi egbe we o. Inyo ali omioli onokpotso e mu okhue vule shi egbe we o. Inyodo ali osami oli, e ya mu okhue vule shi egbe we o.”†

Ilese emini egheghe o ngme
(iMat 16.2,3)

⁵⁴ Ijesu o gueye eni egbo nya, oo, “Ini a da me khi otughunu o gbe shi obini ovo o te e tiemhi eko ne, aghoagho a lie khi am o ya rue, am o rue esheshigho. ⁵⁵ Ini akpekpeli o rote ukiekie ogobo ini a so alo ghue obini ovo o te e lo eko e li ne, e khi ogbe o ya nye

† 12:35 Li ze iMat 25.1-13 ‡ 12:36 Li ze iMak 13.34-36

† 12:53 Li ze iMika 7.6

§ 12:40 Li ze iMat 24.43-44 * 12:50 Li ze iMak 10.38

amo, esheshigho o ligho. ⁵⁶ Ee erugamhi-ku-alo, a lese abi a lie bino abi eke ali ukhui o ngme, a guele abi ogbe o ya li. Elo o ze khi aa lese abi eghenge o ngme memena?

*Yeye ali obe e a ro nu egbe riele
(iMat 5.25-26)*

⁵⁷ “Elo o ze khi a gueye egbe e emini o te ode ni a ke riele oli? ⁵⁸ Abi yeye ali oni o lue ezo a lie ke le ikotu, roshaka ni a ro riele neni a ramhi ikotu. Ini o a khi igho, eri o ya ti e bhale ufuege oyi oso-ezo, oni oso-ezo o mue ghi oni o omhese, oni o mhese egho mue ya pfilo owa ighumha. ⁵⁹ Mhi gueye e khi u wa ya tigbe lase agho le, ini u wa li fali oko ni a ya fie pfo nya.”

13

Ini ee aa li mupfi eri a li ya pfua

¹ Eghenge agho, egbo eghuo ni e la agho e gueye iJesu abi oghie iPaleti o ku oia eyi egbo iGalili eghuo ni o gbolo-a ma oia eyi elamhako ni a ro luase obo. ² IJesu oo we, “Eri a dabi khi olamhe eyi eni egbo iGalili egho e dose olamhe eyi egbo iGalili ni e kpole, ni o ze khi e gho na we osue? ³ Iiye! Aa khi igho, ini ee aa li mupfi, igho ee a ya li pfua. ⁴ Abi khi eri a dabi khi egbo ogbalale ni owa atonga ni o la eke iSiloamu o de mu gbolo-a egho, khi olamhe eyewe e kholo dose eyi egbo ni e kpole ni e la iJerusalemu? ⁵ Iiye! Mhi gue e ye e khi ini ee aa li mu pfi, igho a li ya pfua.”

⁶ Agho iJesu o la ze okhe irokhokho oyi oara okhua-eni ni o a ya mo. Oo we, “Omose oghuo o ko okhua-eni shi ogba upfonu. O je o ya bino ini loli me udumhi o pfa, ama o a me emhikhoghuo o. ⁷ O gueye omose ni o ri eloe a khu oni ogba upfonu, oo li, ‘Oonokpe-ese na ni mhi te e kiasa oni oara ona ini mhi me udumhi o, mhia me okhoghuo. Ka khi oli-a, elo o ze ni o ro le eke shi afue?’

⁸ “Oni omose o lema oni o mhue oni ogba ipfonu, oo li, ‘Oga kpekpe ze oli obo ukpe ona bino ni mhi gua gasa udi oli, ni mhi ku ifatalaza shi o bino. ⁹ O kha mo idumhi ishukpe, o ti, ama ini o a ke mo, u khi oli-a.’”

IJesu o ri okpotso ni o guogho-a ze ele iyemhea.

¹⁰ Ele iyemhea, iJesu o la owa ugamhi u sese egbo. ¹¹ Okpotso oghuo o la agho ni o khia khi o gbe ikpe igbelele ni ayemhe okphaghi e te mu oli gon-a. Eri o ke nyese, o a ke dobe e vule migha. ¹² Abi iJesu o ro me oli, o lu oli lasele, oo li, “Kpotso, ughuamhi oye o she pfo.” ¹³ O ri abo nga oli egbe, agho agho oni okpotso o vule migha, o kueghie Eshinegba. ¹⁴ Elemhi e bi oni o mhese shi oni owa ugamhi khi iJesu o ri oni okpotso ze ele iyemhea. Oni omose oo egbo ni e le gba, “Ogbele esesa e la efo uka ni awa ro o gbe ikanya, a ke bhale eni ogbele esesa egho ni a la o re e ke ze, ama a khi ke bhale ele iyemhea.”* ¹⁵ Onomhue o so li o, oo, “Ee egbo eri ugamhi ku alo, o a khi eri a taghie ichi ali ikphere eye-a shi ashini a gen o we shi, a rue we je oke ya da am e ele iyemhea?” ¹⁶ Elo o ke ze ni okpotso ona ni o li khi omiomi Aburaamu ni okphaghi e o she gen o ikpe igbelele, ni aa ro li ya taghie oli-a ele iyemhea? ¹⁷ Abi iJesu o ro ngme ona se, omama o mu egbo ni e mu okholi vule shi oli o, ama ikanya onyaloa nya ni o gbe o ri egbe e mu eni egbo.

Okhe irokhokho oyi ukpamhi oara iMositadi

(iMat 13.31-32; iMak 4.30-32)

¹⁸ IJesu o mhila we, oo, “Se Eghiele oyi Eshinegba o fe li? Elo mhi fe ya ri oli khokho? ¹⁹ Eri o li abi ukpamhi oara iMositadi ni ogbo o rue ya ko ogba. Oo fu, o mele ukpokpomhi oara ni ipfeli e ku eko shi iguabo eyoli a.”

Okhe irokhokho oyi ifuma

(iMat 13.33)

²⁰ O gbo ro mhila we, “Elo mhi fe ya ri Eghiele oyi Eshinegba khokho? ²¹ Eri o li abi ifuma ni okpotso o ro ma italabi ifulawa ese wushe ni o fuma shio.”

Ode na pfi

(iMat 7.13,14,21-23)

²² Eghenge agho, iJesu o kiakia eoli khi eoli, o sese egbo abi o li je iJerusalemu. ²³ Ogbo oghuo o mhila li, oo, “Onomhue, ikuku egbo tse Eshinegba o ya mie pfuese?”

* 13:14 Li ze Okiali 20.9-10; iDeut 5.13-14

Ijesu oọ wẹ, ²⁴ “A roshẹka ni a rọte unu-ode na pfi lo. Mhi gue a ye ẹ khi ebubu ẹgbọ e ya roshẹka ni wẹwẹ e lo, ama, ẹa ya dobe. ²⁵ Itobọ khi ini oni o mhuẹ owa o da vule ya pfi okpe ode ne, eri a mema migha olase ke kpheli ode shi afue, a lema, a lie, ‘Oga kpekpe khueghie ode a na anye.’

“Ama o so wẹ o, oọ, ‘Mhi aa lese ẹ wẹkhi eri mhi lese obini a te bhale.’

²⁶ “Egheghe agho, a ya lie, ‘Anye nu ẹ le, anye nu ẹ da, u gbo la ifu apfe eyi anye e sese.’

²⁷ “Ama o ya gbo lie, ‘Mhia lese obini a te bhale. Eẹ nya a vu mhe ana lasese, eẹ ẹgbọ okholo.’† ²⁸ Agho ẹgbọ e la ke vie, eẹ gbe ako ako, ini a me Aburaamu ali Aziki ali iGiekopu ali emekeguele obini Eghiele oyi Eshinegba ama a khu ẹ ya lase. ²⁹ Egheghe agho ẹgbọ e ya rọte obini ovo o te ẹ ngale ali obini ovo o te ẹ lo eko, ali ukiekie obita ali ukiekie ogobo ini a so alo ghue obini ovo o te ẹ lo eko bhale, e ya shito shi ukue na Eghiele oyi Eshinegba.‡ ³⁰ A bino khi a ya me ẹgbọ eghuo ni e kpe kpe ukhokho e ya kpe odalo, ẹgbọ ni e kpe kpe odalo e ya ke kpe ukhokho.”§

Ingme oyi iJerusalemu o to ijesu egbe (iMat 23.37-39)

³¹ Egheghe agho ẹgbọ iFarisi eghuo e bhale deba ijesu, ẹ oli, “Vu ana lasese irari khi oghie Erodu o nono ni lolu gbe-a.”

³² Ijesu oọ wẹ, “A ka gueye oni anyako ogho, ‘Khi mhi ya khu ayemhe okphaghie ẹgbọ egbe lasese ali mhi gbo ri ẹgbọ ya ze amo ali ako, ama akopfua mhi ya gbe akanya oyemhe pfo.’ ³³ Abibi o rie li, mhi mema ya ti okiali ke je odalo, amo ali ako ali akopfua, irari khi omekeguele okhoghuo oga khi oni o me asha a ghu shi ẹoli oboese se ni iJerusalemu.

³⁴ “Eekhue-oo! IJerusalemu, iJerusalemu. Eẹ ni a gbolo emekeguele-a, ni a gbolo ẹ tono eni a ghie ghi ẹ eche, iti-ingme o ghole mhe ni mhi kono imie kugbe, abi okhokho o lie kono imi oli shi ifu ipfua, ama oga ghole ẹ! ³⁵ A bino khi apfe oye ẹ khi ikpukpu igbe e ke khi. Khi ogbo oga ke la o, mhi gue a ye ẹ

khi aa ke ya me mhe, se ini oni egheghe o ramhi ni a ke ro a lie, ‘Eshinegba o khi vose na oni o ri eva oyi Onomhue bhale.’ ”*

14

Ijesu o gbo ri ogbo ze ele iyemhea

¹ Ogbelẹghuo ele iyemhea, ijesu o je apfe oyi okhemhue iFarisi oghuo ya le eminale, ẹgbọ e ri ẹloe mema shi oli egbe ni e me emini o ya li. ² Itobọ khi omose oghuo o la agho ni o fumhi abo ali awe. ³ Ijesu o mhila eni iFarisi ali eni ẹ sese Ishi eyi iMosisi, “O fe ti elemhi Ishi eyi iMosisi ni ogbo o ro ri ogbo ze ele iyemhea, abi khi oga ti?” ⁴ Ama ẹa pfa shi oli eke. Igho o pfi obo rue oni omose, o roli ze, o rue oli obo-a, oli o ke je.

⁵ O mhila wẹ, oọ wẹ, “Ongẹe onoghuo o ya mholi omo, o ke khi ẹna ni o ya de pfilo ilija ni oga ya nyanya mu oli o lasese, ini o riexhi ele iyemhea?”* ⁶ Eẹ me so shi oli o.

Ijesu o sese osese iregbe-tiemhi eke

⁷ Ijesu o me abi ẹgbọ eni a lu bhale oni ukue, e li ya shito ashini o mhuẹ ekpe shi oni ukue, o ze okhe irokhokho khasẹ wẹ, oọ wẹ, ⁸ “Ini ogbo o lu ẹ bhale ukue ni a la rue omueshi khi kpe tode ya shito ashini o mhuẹ ekpe, itobọ khi, otse a she li kpe lu ogbo ni o mu ẹloe dose li shi oni ukue. ⁹ Ini a me ghọ, oni o lu ẹ shi ukue, o ya bhale deba ẹ, oọ, ‘Kpekpe vule ni omose ona o shito.’ Egheghe agho u ri omama ya shito ukpekhomhi onikeke. ¹⁰ Ama ini a lu ẹ shi ukue, kpe ya rue ukpekhomhi onikeke shito na ro bhale ya ẹ khi oni o lue shi oni ukue o bhale deba ẹ, oọ ‘Omuẹ, vule je ukpekhomhi ni o yagha.’ Egheghe agho u mhuẹ ekpe shi ukpeloe oyi ogbokpa ni o ga la oni ukue.† ¹¹ Irari khi oni o da ti egboli nga, a ya ti oli tiemhi, ama oni o da ti egboli tiemhi, a ya ti oli nga.”‡

¹² Igho ijesu o gueye oni o lu oli shi oni ukue, “Ini u ya nye ekhe feli ẹgbọ, khi lese lu emole ẹ, ali inyoghuo ẹ, ali ẹgbọ eye ali eni e pfue tse, irari khi e li dobe ẹ ghie lu ẹ shi ekhe ni e nye elelese, ni o li abine khi e she fali ẹ ota to o. ¹³ Ama ini u mholi

† 13:27 Li ze Iwolo 6.8 ‡ 13:29 Li ze iMat 8.11-12; 22.13; 25.30 § 13:30 Li ze iMat 19.30; 20.16; iMak 10.31

* 13:35 Li ze Iwolo 118.26; ijere 22.5 * 14:5 Li ze iMat 12.11 † 14:10 Li ze Ekpi 25.6-7 ‡ 14:11 Li ze iMat 23.12; iLuk 18.14

ukue, luno ẹgbọ eni ẹa mholi ali ẹgbọ eni ẹa mholi awe ẹ kia ali eni e guoghọ awe-a ali ezalo. ¹⁴ Ẹghẹghẹ aghọ u mholi ikhivose. Itobọ khi ẹa ya dobe fali ẹ oru to ọ. U ya me eleli ogbele ite-eghuli-guale oyi ẹgbọ ni e pfuase.”

*Okhe irokhokho oyi ukue Oniemhi
(iMat 22.1-10)*

¹⁵ Abi omose oghuo ni e ga shito shi eni ekhe, ọ ro suo abi iJesu ọ ngme, ọọ li, “Oghẹle o ya khi na ogbo ni ọ ya la ukue na Eghiele oyi Eshinegba le emhi.” ¹⁶ IJesu ọ so ọli ọ, ọọ li, “Omose oghuo ọ mu egbe ni ọ ro ya mhue ukue oniemhi. Ọ lu ebubu ẹgbọ shi oni ukue. ¹⁷ Ẹghẹghẹ oni ukue o ramhi, ọ ghie oni ọọ ga li ghi ẹgbọ ni ọ lu shi oni ukue, ọ ọli ọ ka gueye we, ọ lie, ‘A bhale khi mhi she mu egbe se.’

¹⁸ “Ama ogbogbo ọ guele emini o ze khi loli a ya me asha bhale. Oni odode ọọ li, ‘Mhi lese de eke ishemhi, mhi ya le ya bino ọli. Kpekpe khi wola.’

¹⁹ “Olese ọọ li, ‘Mhi lese de ena agbhagh-hamhi ishe ni a ge toma aava aava kugbe, ni a ro gua ishemhi. Mhi ya le ya rewe gbe akanya bino. Kpekpe khi wola.’

²⁰ “Igho olese ọọ, ‘Mhi lese rue okpotso mhi aa ya me asha bhale.’

²¹ “Igho oni ọọ ga ni a ghie egho, ọ nyene egbe ukhokho ya gueye oga oyoli, abi eni ẹgbọ e ngme nya. Igho elemhi e li bi oni odapfe. Ọọ oni ọ ga li, ‘Nyanya fi je olase, ka kia ode ni e je ifu apfe nya, wolo ẹgbọ eni ẹa mhue. Eni e ghu abo ali awe-a ali ezalo ali eni ẹa dobe a kia bhale.’

²² “Igho oni ọọ ga ogbo ọ bhale, ọọ ‘Oga mhi she ye usomhi ni u ghie mhe, ama owa ọa kie vo ẹgbọ ne.’

²³ “Igho oni oga ọ gueye oni ọọ ga ogbo ogho, ọọ, ‘Je ode ali ifu apfe ya lu we lole ni owa oyemhe o vo. ²⁴ Mhi gueye ẹ khi ogbokhoghuo ọa la ẹgbọ ni mhi ri ebe ghi ni ọ ya ri unu mu eminale ni mhi nye.’ ”

*Emini o ya gbe ẹ, ni u ro khi omọ
odukhokho
(iMat 10.37,38)*

²⁵ Ebubu ẹgbọ e deba iJesu le iJerusalemu, iJesu ọ nyene alo gueye we, ọọ we, ²⁶ “Ini

ogbo okhoghuo ọ da nono ni loli bhale deba mhe ni ọa ro da kie itali ali inyoli ali ughue ọli ali imioli, ali inyoghuo ọli, ali agbo oyoli ne, ọa ya dobe khili omọ odukhokho oyemhe. ²⁷ Ogbo ni ọa da tsua apfida oyoli ke deba mhe ne, ọa ya dobe khi omọ odukhokho oyemhe.*

²⁸ “Onge ọnoghuo ọ ya to owa atonga ni ọa ya kpe tode shito ta ingme ni o ya gbe ọli, ni ọ me ini loli ya mhue ikpagho to li pfo? ²⁹ Ini ọa khi igho, ọ kha ri ọli gbe ni ọa ke ro dobe to li pfo, eri ẹgbokpa ni e da me oni owa e ri oni omose ya ke li egia. ³⁰ E lie, ‘Omose ọna ọọ to owa ama ọa ke dobe to li pfo.’

³¹ “Oghie ọnoghuo ọọ nono ni loli ri okhue ghie oghie olese ni ọa kpe tode ya shito sa bino ini loli ya dobe ri ẹgbọ agbele igbe 10,000 ya nu oni oghie ogho ni ọ mhue ẹgbọ agbele uye 20,000 kholi? ³² Ini ọ me khi loli aa ya te ọli ọ, eri ọ ya nyanya ghie ẹgbọ ghi oni oghie abi ọa li ramhi ọli egbe ne, ọọ li ze ni wewe e ro riele.

³³ “Igho khi ogbo ni ọa rue emhikpa ni ọ mhue obo-a, ọa ya dobe khi omọ odukhokho oyemhe.

Ugbheli

(iMat 5.13; iMak 9.50)

³⁴ “Ugbheli o ma ti gba, ama ini ugbheli ọa ke mhue iviolọ oyoli, se a ka gbo dobe ya ri ọli ke gbo mhue iviolọ oyi ugbheli? ³⁵ Ẹghẹghẹ agho aa ke ri ọli ya riele emhi okhoghuo, wekhi eri a ya ku ọli shi eke ni o ri eke wogho, ama eri a ke ya ku ọli kua.

“Oni ọ mhue eso ọ ro suo.”

15

*Okhe irokhokho oyi osumha ni ọ wa-a
(iMat 18.12-14)*

¹ Igho ebubu emionoga ali ena olamhe e bhale ti mama iJesu ni e ro suo ingmemhi ni ọ ngme. ² Ama ẹgbọ iFarisi ali esese Ishi eyi iMosisi ẹ, “Oni omose ọna ọ kpe abo ẹ mie ẹgbọ olamhe, ọ gbo nu we ẹ le eminale.”*

³ Igho iJesu ọ ze okhe irokhokho khasẹ we, ọ, ⁴ “Ini o khia khi onge ẹ ọ mhue isumha egbhueshe, ni a ro bhale ya ẹ khi oghuo ọ wa ọ a, se ọ ya li? Aa khi eri ọ ya ze oghuo ọa

la egbhueshe eni e kpole obọ shi ifu odagbe ifufu, ọ vu ya nono oghuo ni ọ wa egho, ramhi ni ọ ro ya me ọli mu? ⁵ Ini ọ me ọli, egbe ee mu ọli, ọ mu ọli ta ike. ⁶ Ini ọ ramhi apfe, ọ luno emole ọli ali idogbapfe eyoli, ọọ we, ‘A bhale ya nu mhe ghele irari khi osumha oyemhe ni ọ wa, mhi she me ọli mu.’ ⁷ Mhi gueye e khi ini ogbo olamhe ọ mu pfi, oghelẹ o la iloghie dose ogbo oghuo ọa la egbhueshe ni e she pfuase ni ẹa ke nono imupfi.

Ukpaghọ ni o waa

⁸ “Ini o khia khi okpotso ọ mholi ikpekhuhi igbe, ni ọ ro wase oghuo o-a, se ọ ya li? Ọa khi eri ọ ya ri akpa ru, ọ fuomhi owa nguene, ọ kuegbe-a nono ọli ramhi ni ọ ro ya me ọli rue? ⁹ Ini ọ me ọli rue, ọ luno emole ọli ali idogbapfe eyoli, ọọ we, ‘A bhale ya nu mhe ghele irari khi ukpekhuhi oni o wa mhe-a, mhi she me ọli rue.’ ¹⁰ Mhi gueye e khi igho igeni eyi Eshinegba e lie ghele ini ogbo olamhe oghuo ọ mu pfi.”

Omọ oni ọ wa-a

¹¹ Ijesu ọ gbo ze okhe irokhokho ona khasẹ we, ọọ we, “Omose oghuo ọ ya laọ ni ọ mhue eniye emose aava. ¹² Onikeke ni ọ laọ, ọọ itali, ‘Itamhe, kemhi ugu ni o ya khi oyemhe na mhe.’ Igho oni itali ọ kemhi oni ugu na we. ¹³ Ọa tese ne, oni omọ ogho ọ tsua ugu eyoli. Ọ vu je eoli odonue oboese, ọ ya pfuse epfue egho kua. ¹⁴ Ọ pfuse epfue egho nya kua se, ukpokpomhi okiamhi o lo oni ushishi ogho nya le. Oyemhe o gbe ọli. ¹⁵ Igho ọ le deba omose ni ọ khi omọ eke agho. Ọ ri egboli mele oni ọọ ga oni omose-a. Ọ ghie ọli je ishemhi oyoli ni ọ ri eminale na igulu eyoli ke le. ¹⁶ Ọ nono ini loli me asha ke le eminale ni eni igulu e le kpole. Ama ogbokhoghuo ọa bo eminale na li. ¹⁷ Abi egbhali eyoli e ro tiemhile, ọ mhila egboli, ‘Ọa khi eri ighumha eyi itamhe nya e me eminale a le, e kese shi, ni mhi ro la ana ri egbe na okiamhi a gbe ya ghua! ¹⁸ Mhi nyene egbe ya je apfe deba itamhe, ni mhi ya lie ọli, Ita mhi she lamhe na Eshinegba ali yeye. ¹⁹ Mhia ke te oni abi a lu omie, rue mhe abi oghumha oghuo oye.’ ²⁰ Igho ọ vu ya je deba itali. Ama abi ọ li bhale ni ọ kie nuata shi apfe egho, itali ọ me ọli, ọ mhue

ilelemhi na li. Ọ na ya mu ọli, ọ pfi abo gege ọli uruli, ọ pfi ọli elemhi egbe. ²¹ Oni omọ ọọ itali, ‘Te, mhi she lamhe shi Eshinegba ali yeye ọ, mhia ke te ni a lu omie, ke riele mhe abi eni ee ga e otuoghuo.’ ²² Ama itali ọ luno eni ee ga li, ọọ, ‘Okuekhoogo! A nyanya a rue egbegbi itsua ni e somhi otse nya bhale so li. A rue ukhui shi ọli obọ, ni a ri ekuẹ so li. ²³ A mu ẹna ni ọ khobọ bhale ni a gbe ọli-a ni awa mhue ukue ke ghele gbii. ²⁴ Irari khi eri omimhe ọna ọ kpẹ ghu-a ama ọ she guale. Eri ọ kpẹ wa ama a she me ọli rue.’ Igho e lu ukue, e ghele gbii. ²⁵ Eghẹghe agho omioli onogbhali ni ọ kpẹ la ifui ishemhi ọ rote ishemhi jele. Abi ọ ro ti mama apfe, ọ suo eko ebola ali ishimhi. ²⁶ Oni omioli ogho ọ lu oni ọọ ga oyi itali oghuo, ọ mhila li, ọ, ‘Elo a me?’ ²⁷ Oni ọọ ga ọọ li, ‘Inyoghuo e ọ jele, ni ite ọ ro gbe ẹna ni ọ gbẹdi oghuo-a. Irari khi ọ jele shi itoto ali oghelẹ.’ ²⁸ Igho elemhi e bi oni inyoghuo ọli onogbhali ogho, ọa ke lama lo owa le. Igho itali ọ le deba li, ọ lema li ọ lo le. ²⁹ Ama ọọ itali, ‘Bino oonokpe-ingme ni mhi te la ana a ge, ni mhia a tigbe da ushi oye okhoghuo ghue, ama agboagbo wa tigbe mu elamhi okhoghuo na mhe ghue, ni emole mhe e li nu mhe ghele. ³⁰ Ama abi omie ọna ni ọ tsua itsua epfue eye ya pfueche kua na idegbe ọ ro jele, u ya gbe ẹna ni ọ gbẹdi-a na li.’ ³¹ Itali ọọ li, ‘Omimhe, eghẹghe kpa u te nu mhe la akana, emhikpa ni mhi mhue eye e khi. ³² Ama o ti ni awa ghele, irari khi eri inyoghue ọna ọ kpẹ ghua, ama ọ she nyene egbe bhale agbo; eri ọ kpẹ wa ama a she me ọli rue.’ ”

16

Okhe irokhokho oyi orloekhu ọna ikpamhika

¹ Ijesu ọ ze okhe irokhokho khasẹ eniye odukhokho eyoli, ọọ we, “Omose oghuo ni ọ pfue ọ la ọ, ọ mhue orloekhu epfue enayoli. A gueye oni omose khi oni orloekhu ọ pfuse lue epfue-a. ² Igho ọ lu ọli, ọ mhila li, ‘Elo ona o khi ni mhi a suo idiegbe oye? Rokhasẹ mhe ghue abi u li gbe akanya oye irari khi waa ke gbolo ya khi orloekhu oyemhe.’ ³ Igho oni orloekhu ọ sa ọ, ‘Se mhi li ya kia abi ọga oyemhe ọ ro ya khu mhe akanya ena? Mhi aa mhue itoto ni mhi ro dobe

ya gua ishemhi. Omama omhila kia-kia ọọ mu mhe. ⁴ Mhi leşe abi mhi ya li ini egbọ e zemhe lo apfe oyewe le ini a khu mhe akanya.’

⁵ “Igho o lu egbọ ni e lo oga oyoli ota. O mhila onodode, ‘Ingme u lo oga oyemhe?’

⁶ “Oo li, ‘Igalo oili olivu egbhueshe asha elele.’ Oni oreloekhu oo li, ‘Mo ebe, shito khi we-a, ni u keke igalo egbhueshe asha ene.’

⁷ O mhila onuzava, ‘Ingme yeye u lo?’

“Oo li, ‘Ikpulu ado agbele.’

“Oo li, mo ebe shito khi we-a ni u keke egbhueshe asha eleli.’

⁸ “Oni oga ogho o kueghie oni oreloekhu ona ikpamhika ogho, irari khi o riele ingme ikpamhika ni o li abi ilisingme. Irari khi egbọ ena agbo ona e leşe abi e li ri ikpamhika nu egbe e ngeli dose abi egbọ ni e khi ena akpa e li. ⁹ Mhi gue oli e ye e, a ri epfue ni a mhue mu emole shi agbo ona ni a ro bhale ya e khi ini e pfo, a ya ze e lo iloghie.

¹⁰ “Ogbọ ni a da dobe ri egbe e nga shi ukuku emhi ni a ro nga li obọ ne, o ya ze regbenga shi eminiemhi, ini a roli nga oli obọ. Oni o da ze ri egbe e da shi ukuku emhi ne, o ya ze ri egbe da shi eminiemhi.

¹¹ Ini u wa ze ni a regbenga shi epfue na agbo ni a ro shi e obọ, se a li ya ri egbegbi epfue nge obọ? ¹² Ini o khia khi u wa ze ri egbe e nga shi epfue oyi oghose, oghuo o ya ri oye ne?

¹³ “Aa me oni oo ga ogbọ ni o dobe ya ke ga ega aava utoghuo. Eri o ya nono ingme oyi oghuo, o nono ingme oyi onokpole. Oo suo eso na oghuo dose onokpole. Wa dobe ya ke ga Eshinegba u gbolo e ga ukpaghọ.”*

Oseşe eyi iJesu eghuo

(iMat 11.12,13; 5.31,32; iMak 10.11,12)

¹⁴ Abi egbọ iFarisi ni e nono ingme ukpaghọ dose e ro suo ona, e do iJesu okonyo.

¹⁵ IJesu oo we, “Eri a ngeli ukpeloe agbo ni a ro ke khashe khi eni angeli oyewe o migha shi ipfuase a khi, ama Eshinegba o leşe usamhi udu oye. Emini egbọ ee bino khi oo mu eloe gba, eri oo kpare Eshinegba.

¹⁶ “Eri a ri Ushi oyi iMosisi ali emini emekeguele e keke gbe akanya ramhi eghēghē oyi iJoni Oni oo batazi egbọ. Rote

egheghē agho vu ya ramhi memena, eri a ri ungmehi oyi Eghiele oyi Eshinegba a tse abo, ogbokpa o roshaka ini loli dobe lo o.†

¹⁷ O ya kele ni eke ali ukhuli ni e kelea, ama ukpamhi ungmehi okhoghuo kpele o ya de Ishi eyi iMosisi pfi-a.‡

¹⁸ “Omose ni o da khu ughue oli pfi ni o ya rue okpotso olese ne, o she kia okia. Omose ni o da rue okpotso ni a khu ughue, o she li kia okia.§

Omose ni o pfue ali iLazarosi

¹⁹ “Omose oghuo o ya la o ni o mema pfue. Oo so itsua enete ni e somhi otse ni e ghale, o li agbo nyafunyafu ogbele kpa. ²⁰ Omose oghuo ona umhame ni a lu iLazarosi, o li ya la o. Igboko e ge oli. A tsua li bhale ode unuekpe oyi oni omose ni o ghọ pfue ogho eghēghē kpa. ²¹ Eri oni iLazarosi o shito oni ode unuekpe oyoli ini loli me eminale ni e rote oli ukhomhi itebu de kua rue le. Eri ewa e gbolo bhale ya lalo oli eni igboko.

²² “Eghēghē o bhale ni oni iLazarosi o ro ghua. Igeni eyi Eshinegba e bhale ya tsua li je ashini Aburaamu o la. Omose ni o ligho pfue egho, o li ghua, a ri oli to. ²³ Ilimhi iriere ni o la me osue, o yase alo idane, o me Aburaamu khi o nuata shi lue egbe, iLazarosi o shito mama li. ²⁴ Igho o lu leghe, ‘Aburaamu ita! Kpekpe mhue ilelemhi na mhe. Ghie iLazarosi ni o to obọ ame to mhe elemhi, itobọ khi mhi la ukpokpomhi osoli elemhi ere memena.’

²⁵ “Ama Aburaamu oo li, ‘Omọ sato khi abi u ro la agbo, u she mie eminete eye, ama iLazarosi o mie emini ea ti eyoli. Mena egbe e pfomhi oli shi ana, yeye u la ukpokpomhi osoli. ²⁶ Ini a ri obọ rue ona o shi eke, rote ashini u la bhale ana ugbilimhi eke o pfa awa a. Irarigho, eni ee nono ni wewe e rote ana da je obini u la, ea ya dobe wekhi eni e la obini u la e dobe ya da bhale deba anye oola.’

²⁷ “Oni omose oo oli, ‘kpekpe mhia lema e, ghie iLazarosi je apfe oyi itamhe, ²⁸ irari khi mhi mhue inyoghuo emose oshe. Zobe ni o ya tse agua ye we ini e khi bhale asha osoli ona.’

* **16:13** Li ze iMat 6.24 † **16:16** Li ze iMat 11.12-13 ‡ **16:17** Li ze iMat 5.18 § **16:18** Li ze iMat 5.32; 1 iKori 7.10-11

²⁹ “Aburaamu o so o li o, o o li, ‘E mhue Ishi eyi iMosisi ali emekeguele, e ri es o shi we eke.’

³⁰ “Oni o mose o o li, ‘Iye, Aburaamu ita, ini o gbo o rote eghuli guale ya tse agua ye we, e ya mu nyene.’

³¹ “Aburaamu o o li, ‘Ini e a ri es o shi emini Ishi eyi iMosisi ali emekeguele e ngme, e a ya ri es o shi eke ini o gbo o tseku rote eghuli guale.’ ”

17

Olamhe ali igbekua

(iMat 18.6,7,21,22; iMak 9.42)

¹ Ijesu o o eniye odukhokho eyoli, “Emini e ri o gbo o lamhe olamhe e mema ya bhale, ama o ma kholo oni o gbo ni o rote obo oyoli bhale egbe. ² O ti ne ini a mu eche iko zu o gbo oghogho uruli tsua pfilo oke oniemhi, dose ni o ro ya ze ni otuoghwo ikuku eniye enana ke lamhe olamhe. ³ A mholi egbhe shi emini a riepe.*

“Ini inyoghwo e o lamhe, gue o li ye o li. Ini o mu nyene, gbekua na o li. ⁴ Ini o lamhe ne iti ishilua ogbele, ni o ro bhale ya lema e eni iti ishilua egho, ni o re, ‘Mhi mu nyene.’ U mema ya gbekua na li.”

Irudunga

⁵ Eni ighiosomhi na ke o gbo ni ijesu o ze, ee, “Onomhue, zese irudunga oyanyea.” ⁶ Onomhue o o we, “Ini u mhue irudunga ni o she abi ukpamhi imositadi, u ya lie oara oaghiye ona, ‘Oo eke-a, ni u ya gbola shi elemhi oke oniemhi!’ O ya suo ne.”

Akanya oyi oni o ga o gbo

⁷ “Ini ongee o fe mhue oni o o ga li ni o gua ishemhi e nali, okekhi isumha o ri eloe e khu nali. Eri o ya lie o li, ‘Nyanya bhale ya le eminale ini o rote ishemhi jele?’ ⁸ Oa khi eri o ri ochogho ya kpe lie o li, ‘Ka nye emhi o gbo mhi na mhe, u kpha li na mhe ni mhi le. Mhi kha le se, ni mhi ro da se, u tigbe ya le oye?’ ⁹ O ya tse oni o ga o gbo ogho o mu ikanya irari khi o da ye usomhi ni o ghie o li? ¹⁰ Igho khi ee, ini a riepe abi a ghie e se, a ke lie, ‘Eni e ga o gbo tse anye khi, akanya khi akanya oyi anye, anye e gbe.’ ”

* **17:3** Li ze iMat 18.15 † **17:14** Li ze iLev 14.1-32

* **17:29** Li ze Igbae 18.20; 19.25

Ijesu o ri emose ishoma ze

¹¹ Abi ijesu o ro je iJerusalemu, o rote iteva eoli iSameria ali eoli iGalili ii dose. ¹² Abi o li lo eoli oghuo le, emose ogbe ni efafe e mu e bhale deba li, e ta pfa migha. ¹³ E tse se leghe, ee lie, “Ijesu Onomhue, mhue ilelemhi na anye!” ¹⁴ Abi ijesu o ro me we, o o we, “A ka ri egbe e khase ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba.” Abi e li le egho, eni efafe e kala we egbe-a, e ze.† ¹⁵ Igho oghuo o elemhi we, abi o ro me khi lo li ze, o nyene egbe ukhokho bhale, o kueghie Eshinegba leghe. ¹⁶ O bhale ya de yeshi ijesu odalo, o tse o li uwegbe. Oni iSameria oni o mose o khi. ¹⁷ Igho ijesu o mhila we, “Oa khi e gbo ogbe a ro ze? Ighe otiale ni e kpole? ¹⁸ Aa me ongewe okhoghuo ni o nyene egbe ukhokho bhale ya kueghie Eshinegba, se ni opfese onana?” ¹⁹ Ijesu o li, “Vule ke je, irudunga oye o she re ze.”

Ibhale oyi Eghiele oyi Eshinegba

(iMat 24.23-28,37-41)

²⁰ IFarisi eghuo e mhila ijesu eghenge ni Eghiele oyi Eshinegba o ro ya bhale. Ijesu o o we, “Eghiele oyi Eshinegba o a ya bhale ni a ke me alo gbugbugbu. ²¹ Oa khi oni a lie, ‘Ghe o li ana.’ We khi, ‘Ghe o li agho.’ Irari khi Eghiele oyi Eshinegba o la iteva oye e.”

²² Igho o eniye odukhokho eyoli, “Eghenge o bhale ni a ya nono ogbele oghuo oyi omi o gbo, ama a ya me o li. ²³ E gbo e ya ke gueye e, ‘Bino khi o la agho.’ Ali khi, ‘O la ana.’ Ama a khi na deba we. ²⁴ Irari khi ele ni Omi O gbo o ya bhale, eri o ya li abi erali akphala ni o nyamhise alo rote ukiekie ukhui oghuo ya je ukiekie ni o kpole. ²⁵ Ama o mema kpe ya me osue e gbo, e gbo agbhotu ena e kie o li.”

²⁶ “Abi o ke lese li eghenge oyi iNoa, igho o ya li ogbele ni Omi O gbo o ya bhale.† ²⁷ Eri e gbo e le, e da, e rue ikpotso, a ri ikpotso ye ughue ya ramhi ni iNoa o ro lo oko-oke oniemhi. Igho am e ni ofune o rote idane tiemhile ya pfuse we-a nya.‡

²⁸ “Igho o gbo li eghenge oyi iLoti. E gbo e le, e da. E de, e ro de. E ko, e to apfe. ²⁹ Ama ele ni iLoti o lase eke iSodomu le,

† **17:26** Li ze Igbae 6.5-8 § **17:27** Li ze Igbae 7.6-24

erali ali ingamhi e rōte idane zẹ kule ya pfuse wẹ-a nya.* ³⁰ Igho o ya li eḷe ni Omi Ogbọ o ya bhale. ³¹ Eḷe ni a ngme ena, oni o la ukhomhi owa, o khi tiemhile ya wolọ itsua eyoli. Igho o khi oni o la ishemhi, o khi nyene egbe je apfe shi emhi khoghuo.† ³² A sato ingme oyi ughue iLoti!‡ ³³ Ogbọ ni o da nono ni loli tsumhi agbọ oyoli ne, o ya de oli obọ-a, ama ogbọ ni rue agbọ oyoli obọ-a shi eke itobọ oyemhe ne, o ya me oli rue.§ ³⁴ Eliyose ni a ngme ena, emose aava e ya lese shi ukpho oghuo, a ya rue oghuo o vu, o kpe otuoghuo o le. ³⁵ Ikpotoso aava e ya ke mhele emhi kugbe, a ya rue oghuo o vu, o kpe otuoghuo o le.” ³⁶ [Emose aava e ya la ishemhi, a ya rue otuoghuo o vu, o kpe otuoghuo o le.]

³⁷ Eniye odukhokho eyoli e mhila li, e oli, “Obo lo Onomhue?” Ijesu oo we, “Ashini idiegbe olimhi o la, agho ighuli ee legba.”

18

Okhe irokhokho oyi osamhi-olimhi ali osozo

¹ Ijesu o ze okhe irokhokho khashe eniye odukhokho eyoli, ni o ro sese we khi o ti ni a ke lema eghenge kpa, ali e khi ze ni o lose we. ² Oo we, “Elemhi eoli oghuo, omose osozo-ozo o ya la o ni o li na ulishi Eshinegba wekhi eri o mu ekpe na ogbọ. ³ Osamhi-olimhi o li la oni eoli ni o bhale deba oni osozo-ozo, oo li, ‘Kpekppe pfa ezọ na mhe shi ingme ni o de mhemhe ali ogbọ.’ ⁴ O ga tese oni omose o kie pfa shi oli eke. Ama ikpukhokho o, oni omose oo egbeoli, ‘Ini o rie khia khi mhi aa ya na ulishi Eshinegba wekhi eri mhia mu ekpe na ogbọ, ⁵ ni o ro khia khi oni okpotso ona o lina bhale ya nase mhe ena, mhi ya pfa ezọ na li, ini o khi ya ri ibhale oyoli ona kie ke nase mhe!’ ”

⁶ Onomhue oo we, “Aa suo abi osozo-ozo ona okholo ona o ngme? ⁷ Eshinegba o ya li pfa ezọ na eniye eyoli ni e vie e lu oli, ghe ele-ogwota, ghe ele-iyose? ⁸ Mhi gueye e khi o ya pfa ezọ na we pia. Abi o li ena, ini Omi Ogbọ o nyene egbe bhale, o li bhale ya e irudunga eke agbọ?”

Okhe irokhokho oyi iFarisi ali omionoga

⁹ Ijesu o gbo ze okhe irokhokho ona khashe egbo eghuo ni e regbenga khi wewe e mholi igue-ngeli dose egboese, ni e ri eloe a gbe egboese. ¹⁰ “Emose aava e je Owa Oyi Eshinegba ya so iromhi. Oghuo o o khi iFarisi, onokpole o khi omionoga. ¹¹ Oni iFarisi o vule, o so iromhi, o kueghie egboli, oo lie, ‘Eshinegba, mhi kphemhi ne khi mhi aa li abi egboese ni e khi ighiatọ ni ee li ingmobe, ni ee kia okia abi omose omionoga onana. ¹² Iteva mhia pfi azumhi elemhi efo uka. Mhi a ze aze-oghuo-igbe elemhi emini mhi mhue kpa.’

¹³ “Ama oni omionoga ogho, o tapfia migha o gbudu yase alo feli idane, ama o lese gbe abo nga aye, o lie, ‘Eshinegba mhue ilelemhi na mhe, mhemhe ogbọ olamhe.’ ¹⁴ Mhi gue egbegbi ingme a ye e khi oni omionoga ona Eshinegba o bino khi o pfaese dose oni omose ni o kpole. Egbe e mu oli je apfe. Itobọ khi ogbọ ni o da ti egboli nga ne, eri a ya ti oli tiemhi eke, ama oni o da ti egboli tiemhi eke, a ya ti oli nga.”*

Ijesu o khi vose na ikuku eniye
(iMat 19.13-15; iMak 10.13-16)

¹⁵ Eleghuo, egbo e li mu eniye enikeke bhale ghi ijesu ni o ri obọ ti we. Abi eniye odukhokho eyoli e ro me we, ee e khi bhale ya nase oli. ¹⁶ Ama ijesu o lu eni eniye, oo we, “A ze ni ikuku eniye e bhale deba mhe, a khi ke mu we migha irari khi enabi wewe e mhue Eghiele oyi Eshinegba. ¹⁷ Abi o li mhi li gue oli ye e khi, oni o da mie Eghiele oyi Eshinegba abi ukuku omọ o li mie oli ne, o ya lo oli le.”

Oghie ni o pfue
(iMat 19.16-30; iMak 10.17-31)

¹⁸ Okhemhue oghuo o mhila ijesu, oo, “Osese onete, se mhi ya li ni mhi ro ya mhue agbo na agboagbo?” ¹⁹ Ijesu o mhila li, “Elo o ze ni u ro o lu mhe osese onete? Ogbokhoghuo o la o ni o khi onoti, se ni Eshinegba.” ²⁰ U lese abi ishi eyi Eshinegba e ngme, “Khi kia okia, khi gbe ugbeli, khi do

† 17:31 Li ze iMat 24.17-18; iMak 13.15-16 ‡ 17:32 Li ze Igbae 19.26 § 17:33 Li ze iMat 10.39; 16.25; iMak 8.35; iLuk 9.24; iJon 12.25 * 18:14 Li ze iMat 23.12; iLuk 14.11 † 18:20 Li ze Okiali 20.12-16; iDeut 5.16-20

ughiato, khi pfi oṣeṣe egbhue mu ogbo, mu ekpe na ite ali inye.”†

²¹ Oo iJesu, “Rote abi mhi te khi omoo mhi te ri ishi ena nya a gbe akanya.”

²² Abi iJesu o ro suo ona, oo li, “O kpo e emhi oghuo le, le ya ri emini u mhuē nya de, u kemhi eni ikpagho na egbo ni ea mholi khi u ya mhuē epfue shi iloghie. Ni u tigbe bhale ke deba mhe.”

²³ Abi oni omose o ro suo ona, egbe e pfo li-a itobo khi o pfue gba. ²⁴ IJesu o me abi egbe e pfo li-a shi o, Oo, “O ma mu unu ni egbo ni e lolo pfue ni e ro lo Eghiele oyi Eshinegba. ²⁵ Ni ogbo ni o pfue o ro lo Eghiele oyi Eshinegba, o ya munu dose, ni ogbo ke dua ni loli ri alakumi rote ese asuge ya fie.” ²⁶ Egbo ni e suo ona e mhila, “Oghuo o ke ya mhuē imiepfuese sho?” ²⁷ IJesu oo we, “Emini oa ze ogbo a rieṣe loli o ze Eshinegba a rieṣe.” ²⁸ IPita oo iJesu, “Bino, anye she tsua emhi eyanye nya kua se, anye bhale deba e.” ²⁹ IJesu oo we, “Abi o li mhi li gue oli e ye e khi, aa me oni o ya tsua apfe-oli, okekhi ughue-oli pfia, ni o tsua inyoghuo oli, ghe itali ghe inyoli ali imioli pfia, itobo Eghiele oyi Eshinegba, ³⁰ ni oa ya mhuē eleli ni e bu dose eghogho, elemhi agbo ona ali agbo oni o ke e bhale.”

*IJesu o gbo gue ingme eghuli oyoli le
(iMat 20.17-19; iMak 10.32-34)*

³¹ IJesu o rue eniye odukhokho ogbava eyoli je asha eghuo, o gueye we. “A ri eso shi eke, awa ya nga obini iJerusalemu. Emini emekeguele e keke shi Omi Ogbo egbe nya, e bhale ya tse oobo. ³² A ya mu oli, a rue oli na egbo iJeta. E ya roli li egia, ee tsue oli, e tono ete ku oli, e gbe oli itali, e tigbe gbe oli-a. ³³ Ele onuzi-ese, o ya guale.” ³⁴ Eniye odukhokho eyoli ea lese udi ingme ena irari khi eri a ri ingme enana sheli we, ali khi ea gbo lese emini oo ngme.

*IJesu o khueghie ozalo alo-a
(iMat 20.29-34; iMak 10.46-52)*

³⁵ Abi iJesu o li ti i mama iJeriko, ozalo oghuo o shito epfe ode, o mhila. ³⁶ Abi o ro suo okeke egbo ni e dose, o mhila we emini a me. ³⁷ A gueye oli khi iJesu na iNazareti oo dose. ³⁸ O lu leghe, oo li, “IJesu

Omi iDefidi mhuē isomhelemhi na mhe.” ³⁹ Egbo ni e ralo na li e oli o khukhu unu. Ama igho o kie li tseṣe oo lie, “Omi iDefidi mhuē isomhelemhi na mhe.” ⁴⁰ IJesu o migha, o e lu oni omose ghi lue. Abi o ro ti mama li, iJesu o mhila li. ⁴¹ “Elo wa nono ni mhi rieṣe ne?” Oo iJesu, “Onomhuē mhi a nono ni mhi ke me eke.” ⁴² IJesu oo li, “Alo eye e khueghie-a, irudunga oye o she re ze.” ⁴³ Aghogho alo eyoli e khueghie-a. O deba iJesu kia, o kueghie Eshinegba. Abi eni egbo nya e ro me oli e li li kueghie Eshinegba.

19

IZakiosi omionoga

¹ IJesu o rote eoli iJeriko dose. ² Omose oghuo o la oni eoli ni a lu iZakiosi, loli o khi oga oyi emionoga. O ga mema mhuē epfue egbegbo. ³ O nono ni loli me oni iJesu o khi, ama oa doṣe. Oa me asha itobo khi egbo e bu dose. Ali khi ogbo ni oa yagha o khi ni o lolo she. ⁴ Igho o na ya ralo ode ni iJesu o te ya dose, o ya nga oara ugbele shito, ini loli me asha me oli. ⁵ IJesu o ramhi agho, o yase alo idane lu oli, Oo li, “IZakiosi, nyanya tiemhile, mhi mema ya kushi apfe oye amo.” ⁶ Igho o nyanya tiemhile. Egbe e mu oli, o ri oghete kpe abo mie iJesu.

⁷ Egbo nya ni e me ona, e wolo, e lie, “O she ya kushi na ogbo ona olamhe.” ⁸ O ke lese li denete tee, iZakiosi o ti vule, oo, “Onomhuē ghe i, mhi ya khi epfue eyemhe shi asha eva, mhi ri asheghuo o na egbo ni ea mhuē. O kha khia khi mhi li ogbokhoghuo le ghue, mhi ya fali oli eni ota agbhagbhamhi ene.” ⁹ IJesu oo li, “Amo ena imiepfuese o she bhale apfe ona, itobo khi omi Aburaamu, omose ona o li khi. ¹⁰ Irari khi eri Omi Ogbo o bhale ya nono egbo ni e waa, ali ni o gbo ro ya mie we pfuese.”*

*Okhe irokhokho igue-ri emini a ro ne kia
(iMat 25.14-30)*

¹¹ Abi e kie li suo ingmemhi ena, iJesu o ze okhe irokhokho khasa we irari khi o she ti i mama iJerusalemu. Eni egbo e dabi khi utoghuokpe Eghiele oyi Eshinegba o ro ya bhale. ¹² Oo we, “Omose okhemhuē oghuo o ye ushishi odonue ni a ro ya ri oghe na li,

* 19:10 Li ze iMat 18.11

ikpukhokho, o gbo jele. ¹³ Igho o luno eni ee ga li ogbe, o kemhi ikpagho eyi igolu na we. Oo we, 'A ri ikpagho ena du oki ramhi ni mhi ro ya jele.'

¹⁴ "Eri tse khi eri apfoli e biselemhi oli, e ghie usomhi ghi eni e ya gbano oli ukhomhi khi wewe ea nono ni oni omose ona, ni o khi oghie oyi wewe.

¹⁵ "A kie ri oghie na li, o jele. Igho o luno eni e ga li egho ni o ri ikpagho na, ni lohi mhila we abi e ri eni ikpagho kia.

¹⁶ "Oni odode o bhale, oo li, 'Oga, ukpagho igolu oye o she bia igbe elese.'

¹⁷ "Oni oga oo li, 'Mu akanya, oni oo ga onete oyemhe. Itobo khi u khi oni a ri egbe e nga shi ukuku ni a ro shi e obo, mo eoli igbe ke mheshe shi.'

¹⁸ "Onuzava o bhale, oo li, 'Oga ukpagho igolu oye o she bia ishe elese.'

¹⁹ "Oni oga oo li, 'Yeye mo eoli ishe ri eoli ke khu.'

²⁰ "Onuzase o bhale, oo, 'Oga ghe ukpagho igolu oye. Eri mhi geno li shi ode ya shi ne. ²¹ Eri ulishi oye o mu mhe itobo khi ogbo ni o ze alo u khi. Ashini u waa roshi u te e rue, ashini u wa ro ko shi u te a khiese.'

²² "Oni oga oyoli oo li, 'Mhi ya rote emini yeyeghuo u ngme se unu ingme ikhi yeye oni o ga ogbo obe ona. Abi u ro lese khi omose ni o ze alo mhi khi, khi ashini mhia ro shi mhi te a rue, mhi gbo rote ashini mhia rokoshi a khiese. ²³ Elo o ze ni u waa ro ri ukpagho oyemhe ya shi owa ukpagho na mhe ni e la agho ke gbe nga o, ni mhi me oli ali eleli eyoli mie ini mhi nyene egbe jele?'

²⁴ "Igho o gueye eni e migha, 'A mie oli oni ukpagho igolu ona na oni o mhue eleli asha igbe.'

²⁵ "Eni egbo e oli, 'Oga, o she kpe mhue igbe.'

²⁶ "Oni oga oo we, 'Abi o li mhi li gue oli e ye e khi, ogbo ni o da kpe mhue ne, a ya ro ma li o. Ama oni oa kpe mhue a ya gbo mie oli oni o kpe mhue.† ²⁷ Ama ebe mhe egho ni ea nono ni mhi le eghiele shi we ukhomhi, a wolo we lase ana, a gbolo we-a ukpeloe mhe.' "

Ijesu o lo iJerusalemu le
(iMat 21.1-11; iMak 11.1-11; iJon 12.12-19)

²⁸ Abi iJesu o ro ngme ona se, o ya ralo na we. E nga iJerusalemu. ²⁹ Abi o ro ti mama eoli iBetifagi ali iBetani obini ukhomhi ute ni o khi era olivu, o ghie eniye odukhokho eyoli aava ralo, oo we, ³⁰ "A je eoli ni o la e odalo. Ini a ramhi agho, a ya me omi akphere ni ogbo oa nga ghue khi a mu oli zu. A taghie oli-a, a mu oli ghi mhe ana. ³¹ Ini ogbokhoghuo o mhila e, khi oo, 'Elo o ze ni a ro taghie oia?' A lie oli, 'Onomhue o mhue emini o ri oli ya li.' " ³² Eni o ghie, e bhale ya e oni akphere tee abi iJesu o li gueye we. ³³ Abi e li taghie oia, eni e mholi oli e mhila we, "Elo o ze ni a ro taghie oni akphere a?" ³⁴ E we, "Onomhue o mhue emini o roli ya li." ³⁵ E mu oli ghi iJesu. E ri ide ku oli egbe, e mu iJesu nga o. ³⁶ Abi o li le, egbo e naghie ide ku ode. ³⁷ Abi o ro ti i mama ashini ute Olivu o te pfi ukhomhi kpoke, eni eniye odukhokho nya ee kuoghie Eshinegba leghe shi ikanya onyaloa ni e me. ³⁸ Ee lie,

"Ikhivose o khi oyi oghie

ni o ri eva oyi Onomhue bhale."

"Opfomhe o la iloghie,

ufumhi o la obini o yagha ne nya."‡

³⁹ Igho iFarisi eghuo ni e la ifuabo eni egbo ee iJesu, "Osese, gueye eniye odukhokho eye e khukhu unu."

⁴⁰ Oo we, "A ri esoshi eke, ini e khukhu unu, eche e ya ke tseshe leghe."

Ijesu o vie na iJerusalemu

⁴¹ Abi o ro ti i mama iJerusalemu ni o ro me oni eoli, o vie na li. ⁴² Oo, "Abi a khe khi u lese emini o ya ri opfomhe ghi e amo ena lo! Eri tse khi a she ri oli sheli na e mena." ⁴³ Ogbeloo bhale ni ebe e e ro ya gbe ogba gashe e, e khi e shi iteva, e rote ashakpa gashe e shi. ⁴⁴ E ya kholi e pfuse-a. Ea ya keshe omoo wekhi odio le, e shashe e apfe-a. Ea ya keshe ukpolo nga ukpolo, itobo khi aa lese egheghe ni Eshinegba o ro bhale ya tsumhi e.

Ijesu o je Owa Oyi Eshinegba
(iMat 21.12-17; iMak 11.15-19; iJon 2.13-22)

† 19:26 Li ze iMat 13.12; iMak 4.25; iLuk 8.18 ‡ 19:38 Li ze Iwolo 118.26

⁴⁵ Igho o lo Owa Oyi Eshinẹgba, o khu egbo ni e la agho e du oki fie. ⁴⁶ Oo we, "A she keke o li shi Ebe-no-pfuase khi, 'Owa oyemhe owa iromhi lo.' Ama, a she ri o li mele egbha ighiatu a!" §

⁴⁷ Ogbelekpa iJesu o la Owa oyi Eshinẹgba sese, ama eni ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esese Ishi eyi iMosisi ali eni e ralo na eni egbo, ee nono ni wewe e gbe o li-a.* ⁴⁸ Ama ea me ode ni e te ya riele o li, itobo khi eni egbo e ri esu shi osese oyoli, ea nono ni ungmehi oyoli okhoghuo o de we esu-a.

20

A mhila iJesu oni o ri afu na li (iMat 21.23-27; iMak 11.27-33)

¹ Eleghuo khi iJesu o la Owa Oyi Eshinẹgba tse abo usomhi onete oyi Eshinẹgba, ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esese Ishi eyi iMosisi, ali eni egbhali e bhale deba li. ² E o li, "Gueye anye afu oyi oni u ro o gbe ikanya enana. Oghuo o ri eni afu ena ne?"

³ IJesu oo we, "Mhi ya li mhila e ogbo, a so mhe o! ⁴ Ibatizi ni iJoni oo batazi egbo, obo oyi Eshinẹgba o te bhale abi obo oyi ogbo?"

⁵ E lu egbe we ochi, e ke, "Awa khe, 'Obo oyi Eshinẹgba o te bhale.' O ya mhila awa, 'Elo o ze khi aa mie o li suo?' ⁶ Ini awa ke, 'Obo oyi egbo.' Egbo nya e ya tono awa eche irari khi ogbokpa o lese khi omekeguele iJoni o khi." ⁷ Igho ee iJesu, "Anye aa lese obini o te bhale."

⁸ IJesu oo we, "Mhia li ya gueye e afu ni mhi ro a gbe ikanya enana."

Okhe irokhokho oyi eghiale ena okhola (iMat 21.33-46; iMak 12.1-12)

⁹ IJesu o ze okhe irokhokho ona khasu eni egbo, oo we, "Omose oghuo o gua ipfonu shi ogba, o roli ye ongmomhi na eghiale. O vu eoli ni o la tese.* ¹⁰ Eghẹghẹ ikhiesu o ramhi, o ghie oni oo ga li ghi we e rote oni ogba pfanu idumhi ghi lue. Ama eni eghiale e gbe oni a ghie ogho. O pfinu abo efue je. ¹¹ Oni omose o gbo ghie oni oo ga li onuzava ghi we. E gbe o li, e yeghe o lia. O gbo pfinu abo efue ya je. ¹² Oni omose o gbo ghie onuzase. E kuale o li utse, e khu o li ya fie.

¹³ "Oni o mhue oni ogba ipfonu ogho, oo, 'Se mhi fe ya li egho? Mhi ya ghie omimhe ni mhi nono ingme oyoli egbegbo, otse, e ya mu ekpe na li.'

¹⁴ "Ama abi eni eghiale e ro me o li, ee, 'Egbegbi omi o li na ni o ya le ugu ogba ona, awa gbe o li-a ni awa rue oni ugu le.' ¹⁵ Igho e ti o li je olase oni ogba ipfonu, e gbe o lia.

"Se oni o mhue oni ogba ipfonu egho o fe ya li we? ¹⁶ Eri o ya bhale ya gbolo eni eghiale egho-a, o tigbe rue oni ogba na eghiale elese." Abi eni egbo e ro suo oni ingme, e, "Eshinẹgba o gbe etse kua!"

¹⁷ IJesu o bino we alo ukhomhi, oo we, "Se emini a keke ona o fe ngme, ni oo, †

"Eche ni itsona e kie pfa, o tigbe ya mele eche ebe ni o mu eloe ne nya-a?"

¹⁸ "Oni o da ya de nga oni eche ne, o guogh-a, ali oni oni eche o da ya de mu ne, o mhe li o lia."

Ingme oga izeze (iMat 22.15-22; iMak 12.13-17)

¹⁹ Eni e sese Ishi eyi iMosisi ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi e nono ode ni e te ya mu o li aghoagh, irari khi wewe o ze oni okhe irokhokho tsue. Ama ulishi oyi egbo oo mu we. ²⁰ Igho e li ri eloe shi o li egbe egbegbo. E ze egbo ni e riele abi egbo ni ee mie shi iJesu o deba li, e ke de o li awe, ini e me ushi mu shi o li obo, ni e mu o li ghi ena omhesu eyi igovun. ²¹ Igho eni a ze egho ee mhila li ogbo, "Osese, anye ga lese khi abi ungmehi oyi Eshinẹgba o li u lie ngme o li, u gbolo a sese emini e te ode, waa ya gbe ogbokhoghuo azeba, ama eri wa sese egbegbi ingme oyi Eshinẹgba. ²² O fe ti ni anye ze oga na oghie iSiza abi anye khi ze?" ²³ IJesu o she lese oshili eyewe. ²⁴ Oo we, "A ri ukpagho elomho khasu mhe. Alo eyi oghuo a fe mu shi o?"

²⁵ E o li, "iSiza."

IJesu oo we, "A ri emini e khi eyi iSiza na iSiza, a ri emini e khi eyi Eshinẹgba na Eshinẹgba."

²⁶ Ea dobe rote emini o ngme igbaa me emhikhoghuo mu shi o li obo. Abo e sha we

shi abi ọ li gbaghię oni ogbo-a, e khukhu unu.

Egbo iSadusi e mhila li ogbo irọte-eghuli guale

(iMat 22.23-33; iMak 12.18-27)

²⁷ Egbo iSadusi eghuo ni ęa lama shi ọ khi a ya mę irọte eghuli guale, e ri omhila bhale deba iJesu.† ²⁸ Ę ọli, “Oseęe, iMosisi ọ keke shi eke na awa khi ini omose ọ ghu-a pfi ughue ọli shi eke agbo ni ọa rọ bia eniye, inyoghuo oni omose ọ rue oni ọkpoto ughue ni ọ bia eniye shi agbo na inyoghuo ọli ni ọ ghu-a egho. § ²⁹ Inyoghuo egbe etuoshilua e ya la ọ. Oni odode ọ rue ọkpoto, ọ ghua, ọa bia omọ. ³⁰ Onuzava ọ rue oni ọkpoto. ³¹ Igho onuzase ọ gbo rue ọli. Igho wewe nya e rue ọli, e ghulo-a, ęa bia omọ. ³² Ikpukhokho ọ, oni ọkpoto ọ li ghua. ³³ Mena, ogbele ni egbo e ya te eghuli guale, ughue oghuo oni ọkpoto ọ ya khi, aborokhia khi wewe oshilua e ga rue ọli ughue egho?”

³⁴ IJesu ọọ we, “Egbo ena agbo ona ę rue ikpotso, wewe e gbo ri ikpotso a ye ughue. ³⁵ Ama egbo ni a leli shi eni e mhue okemhi shi agbo ogho ali irọte eghuli guale, ęa ya rue ikpotso, wexhi eri a rewe ya ye ughue. ³⁶ Ęa ke ke ghu, irari khi eri e ke ya li abi igeni eyi Eshinegba. Imi Eshinegba e ke ya khi, irari khi e she rọte eghuli guale. ³⁷ Ashini a keke ingme oyi ebuli ni oo to shi, iMosisi ọ te rokhasę ę gboo khi eni e ghua, ę guale, irari khi ọ lu Onomhue, ‘Eshinegba oyi Aburaamu ali Eshinegba oyi Aziki ali Eshinegba oyi iGiekọpu.’* ³⁸ Eshinegba oyi egbo ni e la agbo ọ khi. Ọa khi Eshinegba oyi egbo ni e ghua.” ³⁹ Eseęe Ishi eyi iMosisi eghuo ni e la agho ęę ọli, “Oseęe, u ga gue ngme!” ⁴⁰ Ogbo khoghuo ọa ke gbo gbudu mhila li ogbo olese.

Omi oghuo oni Omiepfuese ọ khi

(iMat 22.41-46; iMak 12.35-37)

⁴¹ Igho iJesu ọ mhila we, “Se ęę a lie lie khi oni Omiepfuese khi omi iDefidi ọ khi? ⁴² Irari khi oni iDefidi ọ ngme ọli shi ebe Iwolo, ni ọ re,

“Onomhue ọọ Onomhue oyemhe:

Shito mhe ukiekie obita

⁴³ ramhi ni mhi rọ ya

ri ebe ę shi ę ękoawe

ni u kpha awe ukhomhi.†

⁴⁴ Ini iDefidi ọ lu ọli, ‘Onomhue.’ Se ọ ke gbo lie khi omi iDefidi?”

IJesu ọọ e mhue egbhe shi eseęe Ishi eyi iMosisi egbe

(iMat 23.1-36; iMak 12.38-40)

⁴⁵ Abi eni egbo e kie ku esọ-a shi eke egho, iJesu ọọ eniye odukhokho eyoli, ⁴⁶ “A mhue egbhe shi eseęe Ishi eyi iMosisi egbe. O ma ghole we ni e ke so itsua na dolodolo ke kia gase, ni egbo e ba ke tse we otse ekpe atu oki. Ęę shito ashini o mhue ekpe elemhi owa ugamhi, e gbolo ę shito ashini o yagha ni o fune ukue. ⁴⁷ Ęę lo apfe oyi esamhi-olimhi ya ri itoto miono we emini e mhue. Ęę so iromhi ni e nue eyi abamemhe. A ya na egbo eghoghọ osue egbegbo.”

21

Isomhopfa oyi osamhi-olimhi

(iMak 12.41-44)

¹ IJesu ọ bino gase, ọ me khi egbo ni e mhue epfue e pfi ukpagho lo akpati ni a pfi ukpagho a lo elemhi Owa oyi Eshinegba. ² Igho osamhi-olimhi ni ọa mhue emhi ọ li pfi ikpamhi inini eva lo oni akpati. ³ IJesu ọọ eniye odukhokho eyoli, “Mhi gueye ę khi osamhi-olimhi ọna ọ ga rona dose egbo eni e kpole nya. ⁴ Eri egbo eni e kpole ena e rọte epfue eyewe rona, ama osamhi-olimhi ọna ọ rọte umhame ri ukuku ọ ni ọ mhue rona.”

IJesu ọ guele emini a ya me ikpukhokho agbo

(iMat 24.1-2; iMak 13.1-2)

⁵ Eniye odukhokho eyoli eghuo e ngme abi a li ri eche ni e somhi otse li atsona shi ugbe oyi oni Owa Oyi Eshinegba, li shi itsua isomhopfa ni a rọ ma ọ na Eshinegba. Ama iJesu ọọ we, ⁶ “Emini a bino ena ii, eghęghę ọọ bhale ni o khia khi echele okhoghuo ọa ke ya nga olese egbe, irari khi a ya bighi we kua.”

Ozughu ali Ajilimhe

(iMat 24.3-14; iMak 13.3-13)

⁷ E mhila li, ęę ọli, “Oseęe, eghęghę onoghuo a rọ ya me ona. Elo a ya me ni o rọ ya khase khi oni eghęghę o she ramhi?”

† 20:27 Li ze Ika 23.8 § 20:28 Li ze iDeut 25.5 * 20:37 Li ze Okiali 3.6 † 20:43 Li ze Iwolo 110.1

⁸ Ijesu oọ wẹ, “A mhue ẹgbhe ini oḡbọ o khi di ẹ. Ebubu ẹgbọ e ya ri eva oyemhe bhale, ẹẹ liẹ, ‘Mhemhe mhi khi Omiepfuese,’ ali khi, ‘Oni ẹghẹghẹ o she ti bhale.’ A khi deba wẹ. ⁹ Ini a suọ eko okhue ali ozughu, a khi zẹ ni egbe e guoḡhọ ẹ a, irari khi emhi enana e mema bhale ya tse, eri-tse khi ukpese agbọ o a kie ramhi ne oni ẹghẹghẹ.”

¹⁰ Oọ wẹ, “Ishishi e ya mu okhue vule shi ishishi o, eghiele e mu okhue vule shi eghiele o. ¹¹ Eke e ya ke de kulue. Okiamhi ali ighuamhi ebe e ya la asha oḡḡda. A ya me ebemulishi ali ukpokpomhi irokhase khi e te idane bhale.

¹² “Eri-tse khi neni a ya me ena, a ya muno ẹ a nase ẹ, a muno ẹ je owa ugamhi ali owa ighumha. A mu ẹ ghie enighie ali igovunọ irari oyemhe. ¹³ Ona o ya khi ẹghẹghẹ ni a rọ ya me asha pfi oḡsele na mhe. ¹⁴ A mholi oḡli shi udu memena, a khi zẹ ni udu o nighise ẹ shi emini a ya me sọ wẹ o. ¹⁵ Mhi ya ri ungmehi shi ẹ unu ali ẹgbhali ni o khia khi ebe ẹ ẹa ya doḡe nu ẹ khe akọ.* ¹⁶ Ita ẹ, ali inyoghuo ẹ, ali ẹgbọ eye ẹ, ali emole ẹ, e ya ri ẹgbhue re ẹ de, e gbolo eghuo elemhi ẹ-a. ¹⁷ Ẹgbokpa e ya ri itobọ oyemhe kie ẹ. ¹⁸ Ama, ẹtsui okhoghuo oyi onḡe ẹa ya pfua. ¹⁹ Ini a migha ẹgbegbọ, a ya tsumhi ẹ.

Ijesu o guele shi eke khi a ya guoḡhọ iJerusalemu a
(iMat 24.15-21; iMak 13.14-19)

²⁰ “Ini a me khi ekholi-okhue e pfi gase iJerusalemu, a lese khi ipfueche-a oyoli o shi ti ramhi. ²¹ Ẹghẹghẹ agho, ẹgbọ ni e la eke iJudia, e na nga ikhomhi ite. Ẹgbọ ni e la ifu apfe, e na ifu apfe o vu. Eni e la oboese e khi ke gbo nyene egbe bhale ifu apfe. ²² Irari khi ẹghẹghẹ iso-ezọ ni a she kpe keke shi eke na ni o bhale ya tse.† ²³ Ẹghẹghẹ agho o ma kholo ikpotso ni ẹ me umemhi egbe, ali eni e ri eniye shi egbe. Osue onofune o ya la oni eke. Ofu oyi Ẹshinegba o ya de rughu eni ẹgbọ. ²⁴ Eghuo o e ya ghu eghuli oḡbhoro, a muno eghuo ighumha je ishishi oḡḡda. Ẹgbọ iJeta e ya guoḡhọ iJerusalemu-a

ya ramhi, ni ẹghẹghẹ oyi ẹgbọ iJeta e rọ ya doḡe.

Ibhale oyi Omi Oḡbọ
(iMat 24.29-31; iMak 13.24-27)

²⁵ “A ya ke me irokhase elemhi ovo ali uki ali ikpetata. Ishishi e ya le oya eke agbọ, abo e sha wẹ abi oke oniemi o li ya ke vuna.‡ ²⁶ Ubi o ya rue ẹgbọ, irari ulishi ẹ sa usamhi emini o a bhale eke agbọ itobọ khi ekpabo ni e la ukhui e ya ke nighise. ²⁷ Ẹghẹghẹ agho, e ya me khi Omi Oḡbọ o la elemhi otughunu tsua ekpabo ali ufumhi oniemi, roḡe idane ẹ tiemhile.§ ²⁸ Ini a da me na ne, a vule a yase ukhomhi eke irari khi ẹghẹghẹ ipfasheke oye ẹ o she ti bhale.”

Owena ni a roḡe okhua-eni rue
(iMat 24.32-35; iMak 13.28-31)

²⁹ Ijesu o zẹ okhe irokhokho ona khase wẹ, oọ wẹ, “A ke bino oara okhua ali ẹera nya. ³⁰ Ini e da ta ebe enegbọ ne, a lese khi oruame o shi ti ẹ bhale. ³¹ Igho o li khi ini a da me emhi enana ne, a lese khi Eghiele oyi Ẹshinegba o she ti ramhi.

A mu egbe shi eke

³² “Abi o li mhi li gue oḡli ẹ ye ẹ khi, agbhotu ona o a ya doḡe ne neni a me eni emhi ena nya. ³³ Eke ali ukhuli e kha bhale ya doḡe, ingmemhi eyemhe e mema bhale ya tse.

³⁴ “A kuegbe-a ini ukue iditse, ali onyo idada ali usamhi agbọ e khi ya rue ẹgbhali, ini ogbele ibhale oyemhe o khi ya de shi ẹghẹghẹ ni a sa shi. ³⁵ Irari khi oni ibhale ona oḡbokpa ni o la agbọ o ya bhale na. ³⁶ A ke mu egbe ẹghẹghẹ kpa, a lema ni a toto migha, ni a pfue okhena ni oḡ bhale, ali ni a rọ doḡe migha odalo oyi Omi Oḡbọ.”

³⁷ Ogbelẹkpa iJesu o rọ la Owa oyi Ẹshinegba ii sese. Ini obili oḡ bi, o fiẹ nga Ute Ẹera Olivu.* ³⁸ Ẹluzogbe kpa, eni ẹgbọ nya e bhale Owa Oyi Ẹshinegba ya ri esọ shi oḡli eke ni e suọ ungmehi oyoli.

* 21:15 Li zẹ iLuk 12.11-12 † 21:22 Li zẹ Osia 9.7 ‡ 21:25 Li zẹ Aza 13.10; Ezik 32.7; iJoẹ 2.31; Iroḡ 6.12-13
§ 21:27 Li zẹ iDan 7.13; Iroḡ 1.7 * 21:37 Li zẹ iLuk 19.47 * 22:1 Li zẹ Okiali 12.1-27

22

IJudasi o lama khi loli ya ri iJesu de
(iMat 26.1-5,14-16; iMak 14.1-2,10-11;
iJon 11.45-53)

¹ Ukpe ni a la le ibuledi ni ogbo ri ifuma ma nye na lu iPasova o ti bhale.* ² Ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ali eni e sese Ishi eyi iMosisi, e nono abi e li ya gbe iJesu a, ama ulishi oyi egbo o mu we.

³ Igho Okphaghiye o lo iJudasi ni a gbolo a lu Isikaroti udu, ni o khi oghuo eniye odukhokho ogbava eyi iJesu. ⁴ Oni iJudasi o fiye deba ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni e khe ekhe Owa Oyi Eshinegba. O nu we ye ochi abi o li ya ri iJesu na we de. ⁵ Egbe e mu we, e lama khi wewe e ya fali oli ikpagho. ⁶ O lama shi we o, o nono abi loli ri ya me asha ri oli na we mu ini ebubu egbo ea la akagho.

Eminale ni o kpukhokho
(iMat 26.17-25; iMak 14.12-21; iJon 13.21-30)

⁷ Ukpe ni a la le ibuledi ni aa ri ifuma shi nye, ni a ro omi osumha e luase obo, o ramhi. ⁸ Igho iJesu o ghie iPita ali iJoni ralo, oo we, "A ka mu egbe eminale iPasova oyi awa."

⁹ E mhila li, "Obo wa nono ni anye je ya mu egbe?"

¹⁰ IJesu oo we, "Abi a lie ke lo iJerusalemu le te, a ya me omose oghuo ni o tsua ubene ame. A deba li je owa ni oo je. ¹¹ Ini a ramhi agho, a lie oni o mholi oni owa ogho, 'Oseso oo, ighie elemhi owa oye ni epfese e ku e shi, ni mhemhe ali eniye odukhokho eyemhe anye la ya le eminale iPasova?' ¹² O ya ri ukpokpomhi agbala khaso e ukhomhi owa atonga ni a lolo riye somhi otse. A mu egbe oni eminale shi agho."

Eminale ni o kpe ukhokho ni iJesu o nu eniye odukhokho eyoli le

¹³ Igho e bhale ya e khi abi iJesu o li ngme oli te o khi. Igho e mu egbe oni eminale iPasova shi agho.

Abi e ro le eminale oyi Onomhuo
(iMat 26.26-30; iMak 14.22-26; 1 iKori 11.23-25)

¹⁴ Oni egheghe o ramhi, iJesu ali ighiu-somhi na ke eyoli e shito shi gaso ni e ro ya le eminale. ¹⁵ Oo we, "O kie kpe ghole mhe egbegbo ni mhi nu e le eminale iPasova ona neni mhi ya me osoli. ¹⁶ Mhi gueye e khi, mhi aa ke gbo ya le eminale ona, se ni awa ke le oni o khi egbegbo obini Eghiele oyi Eshinegba."

¹⁷ O rue oni uko, o kphemhi. Oo we, "A mo uko ona, a kemhi oli da. ¹⁸ Mhi gue oli e ye e khi, mhia ke gbo ya da onyo ora upfonu ona, se ni Eghiele oyi Eshinegba o bhale."

¹⁹ Igho o rue ibuledi mhue obo, o kphemhi, o khi oli a, o ro na we, oo, "Idiegbe oyemhe na ni mhi ro na e. A lina ke riye oli ro sato mhe egbe."

²⁰ Igho o gbo rue uko abi o ro le emhi se, oo, "Uko ona o khi ishobo onogbo ni o rote oia eyemhe bhale, ni a ku shi eke na e.† ²¹ A ghe i, obo oyi oni o ya remhe de o nu mhe shito e le emhi memena.‡ ²² Abi e khi omi ogbo o li ya kia, igho a li ya me oli, ama epfua o khi ni ogbo ni o ya roli de." ²³ Ee mhila egbewe oni o khi ni o ya gbe ikanya enana.

²⁴ Igho ekhako o gbo li lasese shi iteva oyewe shi oni o fune nya shi elemhi we. § ²⁵ IJesu oo we, "Eri ighie eyi egbo iJeta ee jili we. E kha jili we se, e lie we khi eri wewe e kpaghiye we obo.* ²⁶ Ama a khi li abi wewe, ochogho, oni o nono ni loli fune elemhi e, o ri egboli tiemhie eke nya, oni o ralo o ke ga enekpole.† ²⁷ Oghuo o fu ne, oni o shito ukhomhi itebu e le emhi, abi oni oo kphano eminale ghi eni e shito o le? Oa khi oni o shito le? Ama eri mhemhe mhi le e iteva abi oni o ga e.‡ ²⁸ Ee a nu mhe migha abi mhi ro la imufe. ²⁹ Mhi ri eghiele na e, abi itamhe o li ri eghiele na mhe. ³⁰ Ni a ro bhale ya e khi a nu mhe le, a nu mhe da obini iloghie oyemhe. A ya shito ukpekhomhi oghie, a gue unuekpe igbeva eyi iZireni ezoo. §

† 22:20 Li ze iJere 31.31-34 ‡ 22:21 Li ze iwolo 41.9 § 22:24 Li ze iMat 18.1; iMak 9.34; iLuk 9.46 * 22:25 Li ze iMat 20.25-27; iMak 10.42-44 † 22:26 Li ze iMat 23.11; iMak 9.35 ‡ 22:27 Li ze iJon 13.12-15 § 22:30 Li ze iMat 19.28

Ijesu o guele shi eke khi iPita o ya kie lue (iMat 26.31-35; iMak 14.27-31; iJon 13.36-38)

³¹ “ISamo, iSamo, ghe i, Okphaghie o she mhila khi loli e nono ni loli kpishi e-a nya abi a lie kpishi ado. ³² Ama mhi she so iromhi ne, iSamo, ini irudunga oye o khi nighise. Ini u pfue o se, ri udu shi inyoghuo e enekpole o.”

³³ Ama iPita o li, “Onomhue, mhi ga mu egbe ni mhi ro deba e ya lo owa ighumha, ali ni mhi nu e ya ghua.”

³⁴ Ijesu o li, “Mhi gue e ye, khi, yeye iPita ona, neni okpa o ya gbieghe amo u ya kie mhe itese khi u waa lese mhe.”

Egheghe ingme o she ramhi

³⁵ Ijesu o ro mhila we, “Abi mhi ro ghie e fie lase, ni aa ro tsua eku ukpago wekhi akpaba wekhi eku, emhikhoghuo o fe to e?”*

E o li, “Iiye.” ³⁶ O o we, ama memena, ogbo ni o mhu eku ukpago o rue o li, oni o mhu akpaba o tsua li, ini u waa kpe mhu ogbhor, ka ri awulu oye de, ni u ya de oghuo. ³⁷ Mhi gueye e khi emini a keke shi mhe egbe ni o la Ebe-no-pfuase, ni oo, “A leli o li ma egbo ni e lue,” o mema bhale ya tse shi mhe egbe. Irari khi emini a keke shi mhe egbe o she ramhi ni e ro bhale ya dose.† ³⁸ Eniye odukhokho eyoli e o li, “Bino, Onomhue, ogbhor e va e la ana.” O o we, “O somhi agho.”

Ijesu o la ute olivu so iromhi (iMat 26.36-46; iMak 14.32-42)

³⁹ Ijesu o fie lase, e je Ute Eera Olivu, abi o kpe li. Eniye odukhokho eyoli e deba li. ⁴⁰ E ramhi agho, o o we, “A ke so iromhi ini a khi de pfilo imufe.” ⁴¹ O tikia na we den, o wugha, o so iromhi, oo, ⁴² “Ita, ini o ghole e, mie mhe uko osoli imeme onana, ama o a khi abi o ghole mhe, ama abi o li ghole e.” ⁴³ Igho agheni o rote idane bhale ya ri ekpabo na li. ⁴⁴ Rote otomhe, o so iromhi egbegbo ramhi ni ofo ni e rote o li egbe e ku shi eke, e kho tikpo abi o lia. ⁴⁵ Abi o rote iromhi isoso vule, o nyene egbe bhale deba eniye odukhokho eyoli. O me khi osoli ni e

vi o ri olosemhe shi we egbe, e lese. ⁴⁶ O mhila we. “Elo o ze khi a lese-a? A vule ni a ke so iromhi ini a khi de pfilo imufe.”

A mu ijesu

(iMat 26.47-56; iMak 14.43-50; iJon 18.3-11)

⁴⁷ Abi o kie li ngme egho, egbo e ve lole gbii. Omose ni a lu iJudasi ni o li khi otuoghuo eniye odukhokho ogbava eyi ijesu o rewe kia. O le deba ijesu ni loli ya pfi o li emhi egbe. ⁴⁸ Ijesu o mhila li, o o li, “iJudasi, eri u ri otse ri Omi Ogbo o de ena?” ⁴⁹ Eni eniye odukhokho eyi ijesu e me emini a ya me ena, e mhila li, “Onomhue anye ri itakobi ni e la anye abo kholi?” ⁵⁰ Igho oghuo o, o ri itakobi fia oni o o ga oni o kpeda nya oye ekpodalo-ugamhi esoa. ⁵¹ Ijesu o li, “Taa! Khi ke gbo li igho.” O ri obot ti oni omose oni esoa, oni esoa o gbela. ⁵² Ijesu o mhila ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali eni ee kekhe Owa Oyi Eshinegba, ali eni egbhali ni e bhale ya mu o li, “Eri mhia pfi ozughu ni a ro tsua epia ali itakobi ali ikpokpo bhale e deba mhe? ⁵³ Ele kpa mhi ro la Owa Oyi Eshinegba e sese, ongege o a ri obot ti mhe, ama egheghe oye na ni ekpabo alo ebili e ro mhesa.”†

IPita o tia khi loli ea lese ijesu

(iMat 26.57-58,69-75; iMak 14.53-54,66-72; iJon 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Igho e mu o li vu ya je owa oyi Okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba ni o kpeda nya. IPita o tapfia a deba we. ⁵⁵ Abi e ke ro pfi erali shi iteva oyi oni atukpapfe ni e ro shito, iPita o li bhale ya nu we shito. ⁵⁶ Abi okpotso oni o o ga oghuo o li me khi iPita o nu we shito, o bino o li tsuke, o o li, “Omose ona o li nu ijesu kia.” ⁵⁷ Ama iPita o tia. O o li, “Kpotso, Mhia fe ga lese o li.” ⁵⁸ O den, omose o lese o ke gbo me iPita, o mhila li, “U li nu ijesu u kia.”

IPita o ke, “Mose mhia nu o li kia.”

⁵⁹ O ke te agho ri emhi abi agogo oghuo dose, omose o lese o ge ma o gue, o o, “Mhi lese gboo khi omose ona o nu ijesu u kia, irari khi onge iGalili o li khi!”

⁶⁰ Ama iPita o so li o, o o li, “Mose, mhi a lese emini u wa ngme ena.” Utoghuo kpe abi o kie li ngme, okpa o gbieghe ⁶¹ Onomhue

* 22:35 Li ze iMat 10.9-10; iMak 6.8-9; iLuk 9.3; 10.4 † 22:37 Li ze Aza 53.12 ‡ 22:53 Li ze iLuk 19.47; 21.37

o pfi alo bino iPita chii. IPita o tode sato ungmehi ni iJesu o ngme ni o khi, “Neni okpa o ya gbieghe, u ya tia itese, we khi u waa lese mhe.” ⁶² IPita o fie je olase, o ya vie oya.

*Eni e khe ekhe e ri iJesu li egia
(iMat 26.67-68; iMak 14.65)*

⁶³ Eni emose ni e khe iJesu ekhe, e roli li egia, e gbe oli. ⁶⁴ E geno oli alo, e mhila li, “Bobobo! Oghuo o ri emhi lie?” ⁶⁵ Igho e ngme iwali ingmemhi emuebe ebubu deba li.

*E mu iJesu bhale igbaa iSahediri
(iMat 26.59-66; iMak 14.55-64; iJon 18.19-24)*

⁶⁶ Ogbe o gbe-a, eni egbhali ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali esese Ishi eyi iMosisi e legba. E rue iJesu lasela migha iteva oyewe. ⁶⁷ E lie oli, “Ini yeye u khi oni omiagbopfuese, gueye anye.”

Ijesu o o we, “Ini mhi tseku gueye e, aa ya mie shi mhe o. ⁶⁸ Ini mhi mhila e, aa ya gbaghie a na mhe. ⁶⁹ Ama rote memena vu, omi ogbo o ya shitu obita oyi Eshinegba obini iloghie.”

⁷⁰ Wewe nya e mhila li, “Omi Eshinegba u khi?”

O o we, “A gue ngme ni e khi Omi o mhi khi.”

⁷¹ E egbewe, “Awa ke gbolo e nono otsele olese, awa-eghuo awa she ri eso eyawa suo abi o ri unu oyoli ngme.”

23

*A rue iJesu bhale odalo oyi iPaleti
(iMat 27.1,2,11-14; iMak 15.1-5; iJon 18.29-38)*

¹ Igho eni igbaa nya e vule, e pfi oli ukhomhi ralo ghi iPaleti. ² Wewe nya e gue ezo shi oli egbe, e lie, “Anye she me omose ona khi o sese egbo ode egbhali. O o egbo e khi ke ze oga na oghie iSiza, o gbolo a lie khi loli khi Omiepfuese ni o gbo khi oghie.”

³ Igho iPaleti o mhila li, “Suo khi yeye u khi oghie oyi egbo iJu?” Ijesu o o li, “Abi o li gho.”

⁴ Igho iPaleti o gueye ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni igbaa, “Mhi a me ushi mu mhue omose ona obo.”

⁵ Wewe nya e lie, “Eri o ri osese oyoli pfi ozughu e shi ekhe iJudia nya. Ekhe iGalili o te gba li ekhe le ni o ro ramhi ana ena.”

A rue iJesu bhale odalo oyi Erodu

⁶ Abi iPaleti o ro suo ona, o mhila we ini ongi iGalili o khi. ⁷ Abi o ke ro suo khi ekhe ni Erodu o mhese shi iJesu o khi, o e rue oli ghi Erodu ni o li la iJerusalemu oni egheghe.

⁸ Abi Erodu o ro me iJesu, egbe e mu oli, itobo khi o she tese ni o te nono ni loli me oli, irari khi o she kpe suo eko oli, o gbolo nono ni o la ukpeloe lue gbe ikanya onyaloa eghuo. ⁹ O mhila iJesu ogbo ebubu ama iJesu o a pfa shi oli ekhe. ¹⁰ Eni Ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ali esese Ishi eyi iMosisi e migha agho, e pfi oni o nga o shi o ¹¹ Igho Erodu ali ekhali-okhue eyoli e gia li e gbo roli li egia. E sono li itsua ni e somhi otse ni e ghale. E gbo rue oli nyene egbe ukhokho ghi iPaleti. ¹² Elegho, iPaleti ali Erodu e ro somhi irari khi obe e kpe khi.

*iPaleti o pfa ezo mu iJesu a gbe oli-a
(iMat 27.15-26; iMak 15.6-15; iJon 18.39-19.16)*

¹³ iPaleti o luno ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni e mhese ali eni egbo nya, ¹⁴ O o we, “A rue omose ona ghi mhe, a lie khi o pfi ozughu shi egbo iteva. Ama ukpeloe e mhi la mhila li ogbo lena, mhi aa me emhi khoghuo ni a ro gue ezo shi oli egbe. ¹⁵ Wekhi eri Erodu o pfa ezo mu oli, irari khi o nyene oli egbe ukhokho ghi awa. A ga me oli gboo khi oni omose ona o a li ingme okhoghuo nabi a ro ya lie a gbe oli-a. ¹⁶ Irari gho mhi ya nase oli, mhi rue oli obo-a.” ¹⁷ [Ini a li ukpe iPasova, iPaleti, o o mema rue ogbo oghuo ighumha lasela na we.]

¹⁸ Wewe nya e ku unu a nyogho, “A rue oli vu ya gbe-a! A ri ochogho rue iBarabasi obo-a na anye!” ¹⁹ Eri a kie kpe mu iBarabasi shi owa ighumha irari onyaghu ni o pfi shi oni eoli ali khi o gbo gbe ugbeli. ²⁰ iPaleti o nono ni lue rue iJesu obo-a, o gbo lema we. ²¹ E kiele tsele nyoghoo, “A ta li ma oora apfida gbe-a! A ta li ma oora apfida gbe-a!” ²² Utonuzese, o gbo nu we ngme, o o, “Elo o ze, Ingmobo onoghoo o riele? Irari khi mhia me emini o ze ni a ro

ya gbe ọli-a. Itobọ ighọ, mhi lẹsẹ ya nase ọli, mhi rue ọli obọ-a.”

²³ E kiele tsesẹ nyoghoo, a ta iJesu ma ọọra apfida gbe-a. Atsesẹ oyewẹ o rọli tse na we. ²⁴ Ighọ iPaleti o lama shi we o. ²⁵ O rue iBarabasi ni a mu shi owa khi o pfi ozughu shi oni ekẹ, ni o gbo gbe ugbe, obọ-a na we. Ighọ o ri iJesu na we, e ka li ọli abi o ghọle we.

A ta iJesu ma apfida

(iMat 27.32-44; iMak 15.21-32; iJon 19.17-27)

²⁶ Abi e li rue ọli lẹ, e me ọmose oghuo ni a lu iSamọ ọngi iZireni ni o rọte ẹoli odonue lo oni ẹoli le. E ri itoto mu ọli, sheli ọli oni ọọra apfida ogho, o tsua li nga ike deba iJesu.

²⁷ Ebubu ẹgbọ e deba iJesu, shi ikpotso ni e vie e vie oya na li. ²⁸ IJesu o nyene alo ghue we, o o we, “Ikpotso iJerusalemu, a khi ke vie na mhe. A ke vie na egbe e ali imi e, ²⁹ Irari khi oni eghẹghẹ ọọ bhale ni a rọ ya ke lie, ‘Ikhiwose o khi na ikpotso ni ẹa bia eniye, ni ẹa me umemhi ghue, wekhi e ri e mu ẹnyeli shi ọmọ unu ghue.’ ³⁰ E ya lie ute, ‘De mu anye,’ ẹe ite enikeke, ‘A de khukhu anye a.’* ³¹ Irari ini ẹgbọ ẹe li na ini egua o vo ebuli-a zughu, se e ke e li ini o khakha?”

³² A li muno ighiatọ aava ni a li ya gbe-a toma li egbe. ³³ Abi e rọ ramhi ashini a lu, “Ugua ukhomhi olimhi,” agho e gbe ọli ali ighiatọ egho a shi. E ta oghuo ma ọọra shi ọli ukiẹkiẹ obita, e ta ọnọkpọle shi ukiẹkiẹ obọ ọgobọ. ³⁴ IJesu ọli, “Ita, gbekua na we irari khi ẹa lẹsẹ emini ẹe li.”†

E ri amukpaghọ pfi onolo rọ kemhi itsua eyoli. ³⁵ Eni ẹgbọ e migha bino, enighie e doli okonyo. E lie, “Oo tsumhi ẹgbọese, o tsumhi ẹgboli ini lolu o khi Omiepfuese oyi Eshinegba ni a ze.”‡

³⁶ Eni ekhọli-okhue e li bhale ya rọli li egia. E ri onyo ni o yala nali o mo da. ³⁷ E ọli, “Ini o khia khi yeye u khi oghie oyi ẹgbọ iJu, tsumhi egbe e sho.” ³⁸ E kekẹ emhi tama kpeda na li ni o ngme khi, “Ọna o khi Oghie oyi Egbọ iJu.”

³⁹ Oghiatọ oghuo ni a li tama ọara, o tsue iJesu. O lie ọli, “Óá khi yeye we khi

Omiepfuese u khi? Tsumhi egbe e, ni u li tsumhi anye.”

⁴⁰ Ama oghiatọ ọnọkpọle, o dese ọli, ọọ li, “Ulishi Eshinegba ọa ya muẹ, aborokhia khi eri ushi oghuo o ga mu awa? ⁴¹ Akanya ni awa gbe awa mie ifata to e na. Ama ọmose ọna, ọa li emhikhoghuo ni o me osue a shi.” ⁴² Ighọ ọọ iJesu, “Sato mhe egbe ini u bhale ukpekhomhi eghiele oyẹ.”

⁴³ IJesu ọọ li, “Mhi gueye khi, ogbe-namo ena, u ya nu mhe la Apfe oyi Eshinegba na iloghie.”

Eghuli oyi iJesu

(iMat 27.45-56; iMak 15.33-41; iJon 19.28-30)

⁴⁴ Agogo igbeva ẹle ọguota o lẹsẹ nu, obili o te bi oni ekẹ nya ya ramhi agogo esẹ ẹle ogbomhi. ⁴⁵ Irari khi ovọ ọa ke to, ode ugbakpi ni a rọ pfa ode a shi elemhi Owa Oyi Eshinegba o te iteva kiẹse-a eva ya to ekẹ.* ⁴⁶ IJesu o lu leghe, ọọ, “Ita, mhi ri ayemhe oyemhe mhọli e obọ.” Abi o rọ na ngme se, o ghua. ⁴⁷ Abi ọga okhọli-okhue ni o la agho o rọ me emini a me, o kuẹghie Eshinegba, ọọ li, “Egbegbo lo khi ọmose ọna oni o pfuase o khi!”† ⁴⁸ Abi ẹgbọ ni e le gba agho ni wewe e ri ukpelo me emini a me, e rọ me emini a me, ee vie osue, e je. ⁴⁹ Ama ẹgbọ nya ni e lẹsẹ ọli ali ikpotso ni e rọte iGalili deba li, e migha tapfia bino emini a ga me nya.‡

Irotọ oyi iJesu

(iMat 27.57-61; iMak 15.42-47; iJon 19.38-42)

⁵⁰ Ọmose oghuo o la o na lu iJosefu. O khi oghuo emose ni ẹe mhesẹ. O khi ọmose onete ni o pfuase. ⁵¹ Ọa lama shi o a ka gbe iJesu a. Ọngi ẹoli Arimatia na ekẹ iJudia o khi. O migha khe Eghiele oyi Eshinegba. ⁵² O le deba oghie iPaleti ya mhila li olimhi oyi iJesu. ⁵³ O rọte ọọra apfida rue ọli tiemhile, o ri ide enegbo khuli ọli. O ya rọli shi uji ufueche ni a to-a, ni ogbo ọa kpe ri olimhi to ghue. ⁵⁴ Ogbele ni o mama ẹle iyemhea oyi ẹgbọ iJu lo. E le iyemhea o she lẹsẹ ya ramhi. ⁵⁵ Eni ikpotso ni e rọte iGalili deba

* 23:30 Li ze Osia 10.8; Iro 6.16 † 23:34 Li ze Iwolo 22.18 ‡ 23:35 Li ze Iwolo 22.7 § 23:36 Li ze Iwolo 69.21

* 23:45 Li ze Okiali 26.31-33 † 23:47 Li ze Iwolo 31.5 ‡ 23:49 Li ze iLuk 8.2-3

iJesu bhale e deba li ya me uji ni o ri iJesu to. Ali abi o li roli to. ⁵⁶ Igho e nyene egbe je apfe ya rue ituale ni a ku e shi olimhi egbe. §

Ama e yemhe-a ogbele iyemhe. E ri ona ri ushi ogbele iyemhe gbe akanya.

24

Ite-eghuli-guale oyi iJesu

(iMat 28.1-10; iMak 16.1-8; iJon 20.1-10)

¹ Ele ni odode na elemhi efo uka, ogbie fiefie, eni ikpotso e bhale uji ni a ri iJesu to. ² E me khi eche ni a ro khukhu oni uji, khi a gheghele oli ode-a. ³ Ama abi e ro lo elemhi oni uji, ea me idiegbe oyi iJesu. ⁴ Abo e sha we, abi e li migha a sa o egho, e me khi emose aava ni e so itsua epfopfo ni e ge nyanyanya e nu we migha. ⁵ Ulishi oo mu we, e nyese ukhomhi so alo ghue eke. Ama eni emose e mhila we, "Elo o ze ni a ro nono ogbo ni o la agbo ifuabo oyi egbo ni e ghua? ⁶ Oa ke la ana, o she guale. A sato emini o gweye e abi o ro la iGalili khi: ⁷ 'Omi Ogbo o mema ya me osue obo oyi egbo olamhe, e gbe oli-a shi apfida, ama elenuzi-ese o ya guale.' " * ⁸ E tigbe yele eni ingme eyoli le.

⁹ E rote atalimhi bhale, e gweye eniye odukhokho ogbaghuo enekpole ali egbo elese ni e la agho. ¹⁰ IMeli ongi iMagidalen ali iJoana ali iMeli iny iJemhisi ali ikpotso ni e nu we kia e gweye eni ighiusomhi na kee. ¹¹ Ama eni eniye odukhokho e dabi khi ingmemhi afue eni ikpotso ee ngme, ea pfi eso shi we o ¹² Ama iPita o vule, o na ya je oni atalimhi, o ramhi agho, o nyese egbe bino elemhi oni uji, o lese me ide ni a ro khuli oli egho agho, ama oa me idiegbe oyi iJesu. Igho o li je apfe, abo e sha li.

Okiali na ode Emausi

(iMak 16.12-13)

¹³ Oni ogbele ni e ngme ena, eniye odukhokho aava eyi iJesu e je eoli Emausi ni o khi imali igbaghuo rote iJerusalemu. ¹⁴ E nu egbewe ngme ingme enana ni a me. ¹⁵ Abi e li ngme ni e li lese egho, iJesu o khu we e, e ga kia lese. ¹⁶ E me oli ama ea lese oni o khi. ¹⁷ IJesu o mhila we, "Elo a nu egbe a ngme abi a li kia lese ena?"

E mu migha, alo eyewe e khi osoli-osoli. ¹⁸ Oghuo elemhi we ni a lu iKilopasi o mhila li, "Opfese oshembe u khi shi eke iJerusalemu ni oa lese emini a me eke ona aenelue?"

¹⁹ "Emhi eneghuo a me?" IJesu o mhila we. Eni emose e oli, "Emini e li iJesu ona iNazareti. Omekeguele omose ona o khi, o mhue ekpabo oyi Eshinegba. Egb e lese oli shi emini o riele ali ingmemhi ni o gbolo o ngme. ²⁰ Ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ali enighie e rue oli lasela ni a gbe-a shi ora apfida. ²¹ Eri anye dabi khi loli o ya pfa egbo iZireni shi eke. Amo li ele ese abi a te me ingme ena. ²² Ikpotso eghuo eyi anye e ri abo sha anye. E je uji oyoli amo uzogbe fiefie, ²³ Ama ea me idiegbe oyoli. E nyene egbe bhale ya gue khi wewe e me igeni ni e gweye wewe khi o she guale. ²⁴ Egb eghuo elemhi anye e she je obo ya bino e me khi abi e ngme o khi, ama ea me iJesu." ²⁵ IJesu oo we, "A khi eyeghe e, ni udu oye o nyanya mie emini emekeguele e ngme suo. ²⁶ Aa lese khi ina oni Omiepfuese o li ya me osue neni o lo ufumhi oyoli?" ²⁷ Oni iJesu o tigbe ri emini a keke shi Ebe-no-pfuase lo we eso ni e la ebe Ushi oyi iMosisi ali eyi emekeguele nya. ²⁸ Abi e li ti ramhi ukuku eoli ni e je, iJesu o riele abine khi loli ti okiali oyelue ya je odalo. ²⁹ Ama ee ti oli, ee oli, "Nu anye kushi ana irari khi ogbe o she vu, obili o she gbolo-a bi." Igho o deba we o ya kushi na we. ³⁰ Abi e ker o shito ya ke le eminale, o rue oni ibuledi, o kphemhi, o khi oli-a, o kemhi na we. ³¹ Egheghe ana, alo eyewe e khueghie-a, e tigbe lese khi loli lo. Eri-tse o kele-a, ea ke me oli. ³² E egbewe, "Oo khi eri o li abi erali shi awa udu abi o ro la ode nu awa ngme ni o gbo ro gue abi Ebe-no-pfuase o ngme ye awa?"

³³ Aghoagho e vule nyene egbe ukhokho je iJerusalemu. E bhale ya e eniye odukhokho ogbaghuo ali egbo enekpole ni e ga legba, ³⁴ ni e lie, "Egbegbi ingme lo khi Onomhue o she guale, o ri egboli gbo khase iSamo." ³⁵ Igho eni etuava egho e guele emini a me ode, ali abi e lese iJesu egheghe ni o ro khi ibuledi-a na we.

§ 23:56 Li ze Okiali 20.10; iDeut 5.14 * 24:7 Li ze iMat 16.21; 17.22-23; 20.18-19; iMak 8.31; 9.31; 10.33-34; iLuk 9.22; 18.31-33

Ijesu o ri egboi khasẹ eniyẹ odukhokho eyoli

(iMat 28.16-20; iMak 16.14-18; iJon 20.19-23; Ika 1.6-8)

³⁶ Abi e rọ kie ghọ ngme oni ungmehi, iJesu o migha wẹ iteva ọọ wẹ, “Opfomhẹ o nu ẹ la.”

³⁷ E yila, ulishi óó mu wẹ, e dabi khi ayemhẹ olimhi o khi. ³⁸ Ọọ wẹ, “Elọ o zẹ ni udu oyẹ ẹ o rọ nighise, ni a rọ gbo mhọli akhokhomhẹ shi udu oyẹ ẹ? ³⁹ A bino abọ ali awẹ eyemhẹ. Mhemhẹ lọ. A ri obọ timhẹ ni a mẹ khi olimhi ogbo ọa ya mhọli idiegbe ali igua, nabi a mẹ khi mhi mhọli ena.”

⁴⁰ Abi o rọ ngme na se, o ri abọ ali awẹ eyoli khasẹ wẹ. ⁴¹ Abi oghẹlẹ ali oshabọ ni o vọ wẹ udu ọa kie zẹ wẹ mie shi o ne, iJesu o mhila wẹ, “A li mhọli emhikhoghwo shi akana ni a le ghọ?” ⁴² E rue afele ni a nye na li, ⁴³ Ọ rue ọli la akpewẹ rọli le.

⁴⁴ Ọọ wẹ, “Ena e khi emini mhi gueye ẹ abi mhi rọ kie nu ẹ la. Ingme eyemhẹ nya ni a keke shi Ushi oyi iMosisi ali, ebe eyi Emekeguele eyi Eshinegba ali Ebe Iwolo, e mema bhale ya tse.”

⁴⁵ Ighọ o khueghie wẹ udu-a ni e mẹ asha lesẹ emini a keke shi Ebe-no-pfuase. ⁴⁶ Ọ gueye wẹ, “Emini a keke shi eke na. Ọmiepfuese o ya mẹ osoli, o rọte eghuli guale ẹlenuzi-ese, ⁴⁷ ẹghẹghẹ aghọ a ya ri eva oyoli ri imupfi ali irolamhẹ-topfa tse abọ ushishi nya, rọte iJerusalemu gba eke le. ⁴⁸ A ga mẹ eni emhi enana nya. ⁴⁹ Mhi ya ri emini Itamhẹ o shobọ ghie usomhi ghi ẹ, eri-tse a la elemhi ẹoli iJerusalemu ramhi ni a rọ ya ri itoto rọte obini o yagha ghi ẹ ni o ya kpha ẹ sọ.”†

Inga idane oyi iJesu

(iMak 16.19-20; Ika 1.9-11)

⁵⁰ Abi o rọ rue wẹ vu ya fiẹ, ni e rọ kia ramhi iBetani, o tsua abọ idane, o ku isemhẹ na wẹ. ⁵¹ Abi o li ku isemhẹ na wẹ, ọọ zẹ wẹ obọ, a rue ọli nga idane.‡ ⁵² Ighọ e nyese ukhomhi ga li. E mu egbe pfi ri ukpokpomhi oghẹlẹ je iJerusalemu. ⁵³ E kiele la owa ugamhi no funẹ tse, e kuẹghie Eshinegba.

† 24:49 Li zẹ Ika 1.4 ‡ 24:51 Li zẹ Ika 1.9-11

Usomhi Onete oyi iJesu iKirisiti ni iJoni O keke

Ungmemhi Oni o khi agbo

¹ Igbaekele, Ungmemhi O she kpe la o. Oni Ungmemhi o nu Eshinegba la. Oni Ungmemhi O khi Eshinegba. ² Igbaekele loli ali Eshinegba e te ga la. ³ Obọ oyọli a te ma emhikpa. Aa me emhikhoghuo ni a ma ni aa rote obọ oyọli ma. ⁴ Loli o mhọli agbo na agboagbo. Oni agbo oyọli, o ri akpa na egbo na agbo.

⁵ Oni akpa o ge nga alo ebili, ama alo ebili o a dobe pfuse oli a.

⁶ Eshinegba o ghie omose oghuo ni a lu iJoni ghi egbo na agbo. * ⁷ Loli o bhale ya pfi otsele shi oni ogbo ni o khi oni akpa, ni egbo nya e rote oni otsele miesuo. ⁸ Oa khi oni iJoni o khi oni akpa; eri o li bhale ya pfi otsele shi oni akpa. ⁹ Loli o khi oni egbegbi akpa, ni o ya bhale agbo ni o ya ri imeke na egbo nya.

¹⁰ Oni Ungmemhi o la agbo, egbo ea lese oli, abi o ri rie khia khi loli a rote obọ oyọli ma agbo. ¹¹ O bhale deba egbo eyọli, ea lama mie oli. ¹² Ama, ebubu ni e da lama mie oli, ni e lese mie eva oyọli suo, wewe o ri afu na e ro mele imi Eshinegba a. ¹³ Oa khi abi ita ali inyo e lie bia ogbo alo-gbugbugbu a ri ona ngme, ama Eshinegba o khi ita we.

¹⁴ Oni Ungmemhi o mele ogbo-a, o nu awa la agbo ona, awa me ufumhi oyọli, ikhi ufumhi oyi omi Ita otuoghuo kpe ni Ita o mhọli, oni o rote obọ oyi Ita bhale, oni o mhọli isomhelemhi ali igesikia gbeku o.

¹⁵ IJoni o kia tse abo ingme oyọli ye egbo, o o tse, o o lie, "Ona mhi gweye e khi o ya bhale odukhokho oyemhe, ama o fu dose mhe itobo khi o kpe la agbo neni a bia mhe."

¹⁶ Rote isomhelemhi oyọli ni o gbeku o, awa te mhọli ikhivose ododa. ¹⁷ Obọ oyi iMosisi Eshinegba o te ri ushi na awa, ama obọ oyi iJesu iKirisiti isomhelemhi

ali igesikia e te bhale. ¹⁸ Ogbokhoghuo o me Eshinegba ghue. Ama, Omi Eshinegba otuoghuo kpe, ni loli ali Eshinegba e khi oghuo, ni loli ali Ita e ga la, loli o ze ni agbo e ro lese Ita.

iJoni oo khi loli e khi Omiepfuese

(iMat 3.1-12; iMak 1.1-8; iLuk 3.1-18)

¹⁹ Egbhali eyi iJu ni e la iJerusalemu e ghie eni ee ralo ugamhi oyi Eshinegba ali eni e nu we gbe ikanya owa-ugamhi, e ka mhila iJoni oni o khi.

²⁰ IJoni o ro sheli we, o nyanya so we o, o gweye we gboo khi o a khi loli khi oni Omiepfuese.

²¹ E mhila li, "Oghuo u ke khi sho? Elaja u khi?"†

iJoni oo, "Iye." E gbo mhila li.

"Omekeguele oyi Eshinegba u khi?"

O o "Iye."

²² E gbolo e, "Gweye anye oni u khi sho, ni anye me emini anye ya gweye eni e ghie anye, elo yeye u khi sho?"

²³ IJoni o rote ungmehi ni Azaya omekeguele oyi Eshinegba o ngme so we o, oo, "Mhemhe mhi khi uruli oyi ogbo ni o la odagbe e tse, ni oo lie, 'A riele udu oye e shi eke khe Onomhue ni o o bhale.' "‡

²⁴ Egbo ni egbo iFarisi e ghie ghi iJoni, e mhila li, ²⁵ "Abi u a ro khi Omiepfuese, ni u a ro khi Elaja, wekhi oni omekeguele oyi Eshinegba u khi ena, elo o ze ni u ro o batazi egbo sho?"

²⁶ IJoni o so we o, oo, "Ame mhi ro batazi egbo memena, ama ogbo oghuo o la e iteva memena ni aa lese ne. ²⁷ Loli o ke ya bhale odukhokho oyemhe, ni o khia khi mhia fu ramhi oni o o taghie uli oyi eku ni o ro so a."

²⁸ Obini iBetani ni o la ukiekie obini ovo o te e ngale shi oke iJodani, ashini iJoni o la batazi egbo, a la me eni ingme ena nya.

Omi osumha oyi Eshinegba

²⁹ Ogbeakolo iJoni o me khi iJesu oo bhale, iJoni o gweye egbo, oo, "Omi Osumha oyi Eshinegba ni o rue olamhe eyi agbo vu na! ³⁰ Ona mhi ngme abi mhi ro lie, 'Omose oghuo o ya bhale ni o fu dose mhe, itobo khi o she kpe la o neni a bia mhe.' ³¹ Egbegbi

* 1:6 Li ze iMat 3.1; iMak 1.4; iLuk 3.1-2 † 1:21 Li ze iDeut 18.15,18; iMala 4.5 ‡ 1:23 Li ze Aza 40.3

mhemhe mhia kpe lese oli ghue, ama eri mhi bhale ri ameh e batazi egbo ini mhi me asha ri oli khase egbo iZireni.”

³² Igho iJoni o pfi otsese ona khi, “Mhi me khi Ayemhe o li abi anekhukhu rote idane tiemhie ya ma li egbe. ³³ Mhia kha kpe lese oli, ama oni o ghie mhe mhi ri ameh ke batazi egbo, oo mhe, ‘Oni u da me khi oni Ayemhe o tiemhie shi o khi o migha li egbe ne, loli o khi oni o ya ke ri Ayemhe-no-pfuase batazi egbo.’ ³⁴ Igho eni emini a gueye mhe ena e li de shi ukpeloe oyemhe, ni o remhe gueye e khi Omi Eshinegba o khi.”

Eniye odukhokho eni odode ni iJesu o ze

³⁵ Ogbeakolo iJoni ali eniye odukhokho eyoli etuava e gbo migha akaghoo. ³⁶ Abi iJoni o ro me khi iJesu oo dose, oo, “Bino Omi osumha oyi Eshinegba.”

³⁷ Abi eniye odukhokho etuava egho e ro suo ona te, e deba iJesu vu. ³⁸ IJesu o pfi alo ukhokho, o me we khi ee deba lue, o mhila we, “Elo a nono.”

Ee oli, “Oseese, obo wa la?”

³⁹ Oo we, “A bhale ya bino.” Igho e deba li, e me obini o la. Agho e ke nu o la elegeho nya rote agogo ene ele oquota vu.

⁴⁰ Otuoghoo eniye odukhokho etuava ni e suo emini iJoni o ngme ni e deba iJesu vu o khi Aduru, inyoghoo iSamoo iPita. ⁴¹ Igho Aduru o nyanya kpe te odode nono iSamoo inyoghoo oli gueye, oo, “Anye she me Omiepfuese.” (Emini a ri iKirisiti ngme khi, Omiepfuese.) ⁴² Aduru o rue iSamoo bhale ghi iJesu.

IJesu o bino oli, oo, “Yeye u khi ISamoo omi iJoni, iKefasi a ke e ke lu e. IPita ali iKefasi emhi oghoo a rewe ngme.”

IJesu o lu iFilipu ali iNatanie

⁴³ Ogbeakolo, iJesu o ke mu egbe khi loli rote agho vu ya ke je iGalili. O me iFilipu, oo li, “Deba mhe.” ⁴⁴ Onge iBetisaida ni Aduru ali iPita e khi iFilipu o li khi. ⁴⁵ IFilipu o ke nono iNatanie me. Oo li, “Anye she me oni iMosisi o keke ingme oyoli shi ebe ushi, ni emekeguele e gbo keke ingme oyoli shi Ebe-no-pfuase, ikhi iJesu onge iNazareti Omi iJosefu.”

⁴⁶ INatanie li oo, “INazareti we, eminete o li rote iNazareti e lase?”

IFilipu oo, “Lese bhale ya bino tse.”

⁴⁷ Abi iJesu o ro me iNatanie li khi oo bhale obini lue la, iJesu oo, “Egbegbi onge iZireni na, oni oa ya lo egbholi.”

⁴⁸ INatanie li o mhila li, “Se u gho lese mhe?” IJesu oo, “Mhi she me abi u ro la udi okhua eni neni iFilipu o lu e.”

⁴⁹ INatanie li oo, “Oseese, Omi Eshinegba u khi, oghie oyi iZireni!”

⁵⁰ IJesu oo, “Itobo khi mhi khi mhi me e udi okhua eni u ro tigbe miesuo, u ya me emini e dose ona.” ⁵¹ O gbo gueye we, “A ya me khi idane o khueghie-a, a me khi igeni eyi Eshinegba e rote idane e tiemhile ya nga shi mhemhe Omi Ogho o.” §

2

IJesu o ri ameh mele onyo a

¹ Ogbele onuzi-ese, a la iKena na eke iGalili ri omueshi ya ngeli. Inyo iJesu o la agho, ² A li lu iJesu ali eniye odukhokho eyoli shi oni ilegba ni a la ri omueshi ngeli. ³ Abi onyo ni a la agho da o ro pfo, inyo iJesu oo iJesu, “Onyo e pfo we ro da.”

⁴ IJesu oo, “Inyo, khi ke gueye mhe emini mhi ya li, itobo khi egegehe oyemhe oa ramhi ne.”

⁵ Inyo iJesu o gueye eni e so onyo, “A ri emini o da gueye e gbe akanya.”

⁶ Ikpokpomhi idubo eche esesa e la epfe agho na die ameh e shi ni egbo iJu e ro kpe egbe a abi ushi oyewe o ngme. Udubo oghoo oghoo, oo mie italabi ameh ene. ⁷ IJesu o gueye eni e so onyo, “A ka die ameh vo eni idubo esesa.” Igho e die ameh vo ewe nya te unu tsue. ⁸ Igho oo, “A die o ghi oni o ri ukpeloe e khu oni ilegba.” Igho e die o ghi o. ⁹ Oni o ri ukpeloe e khu ilegba o rote eni ameh ni a she ro mele onyo a da bino, oa kpe lese obini a me we, ama eni e so onyo e lese obini a me we. Igho oni omose o lu ughue-omueshi je epfe ete, ¹⁰ oo li, “Ashini a la ri ele emhi onana kpa, onyo onete onana a kpe ro lasele na egbo da khue neni a ri onyo oni o kpo-a lasele, Elo o ze ni a ro ri onyo ona kpe shi agho?”

11 Ona o khi akanya onyaloa oni odode ni iJesu o gbe. Eoli iKena na eke iGalili o la rięle o. Onana o ro ri ufumhi oyoli khase, ni eniye odukhokho eyoli e ro mie oli suo.

12 Ona o dose se, iJesu ali inyoli, ghe inyoghuo oli eni emose ali eniye odukhokho eyoli e tiemhi obini iKapanomu. E la oobo ukuku ogbele.*

IJesu o lo elemhi Owa oyi Eshinegba le (iMat 21.12-13; iMak 11.15-17; iLuk 19.45-46)

13 Abi eghęghę ukpe oyi egbọ iJu ni a lu iPasova o ro ti bhale, iJesu o nga obini iJerusalemu.† 14 O bhale ya e khi egbọ e la elemhi apfe oyi Owa oyi Eshinegba ri ena ali isumha ali inekhukhu e de. Eghuo e shitọ pfa ikpagho na egbọ. 15 Igho iJesu o rue ili ro lali utali ulumhekie ro khu we ya lase nya, ghe eni ena ali isumha; o miatse we ikpagho kua, o ghi we abo okphe kpha kua. 16 O o eni e ri inekhukhu e de, "A muno we ana-a! Se a li ri owa oyi Ita mhemhe e mele oki a." 17 Eniye odukhokho eyoli e ya yelele emini a kpe kpe shi Ebe-no-pfuase khi, "Ingme owa oye o mu mhe egbe gba."‡

18 Igho enighie eyi iJu e mhila iJesu ini o mholi ikanya onyaloa ni o ya gbe ni o ya rokhase ewe khi o mholi afu ni o ro rięle enana nya.

19 IJesu oo we, "A bighi oni Owa oyi Eshinegba ona nya gbe, mhi ya gbo rięle o to ogbele ese."§

20 Enighie eyi iJu e ke mhila, "Owa ni a ri ikpe egbhueva ali esesa to wa lie khi u ri ogbele ese tse ya rięle to?"

21 Ama egbe oyoli o ri oni Owa oyi Eshinegba ni o ngme khokho. 22 Abi o ro ghu-a ni Eshinegba o ro gbo guise o le, eniye odukhokho eyoli e ro tigbe sa ya to emini o ke ngme. Ona o rewe mie ungmehi oni o la Ebe-no-pfuase, ali ingme oyi iJesu lolo suo.

23 Eghęghę ni iJesu o ro la iJerusalemu, ikhi eghęghę ukpe iPasova, ebubu egbọ e ro mie oli suo itobọ khi e me ikanya onyaloa ni o gbe. 24 Ama iJesu o ya regbenga we obo itobọ khi o lese emini egbọ e khi pfo nya. 25 Oa khi ogbọ o ke gbo ya gue ingme oyi

egbo ye oli, itobọ khi o she lese emini o la we udu.

3

IJesu ali iNikodemosi

1 Omose oghuo o la o ni o la otu iFarisi, o khi okhemue ni o mu eloe shi elemhi iJu, a lu oli iNikodemosi. 2 Oni omose ona o bhale deba iJesu eliyose eleghuo, oo li, "Osese, anye lese khi oni oo sese ni o rote obo oyi Eshinegba bhale u khi. Itobọ khi ogbokhoghuo o ya dobe ke gbe ikanya onyaloa enabi u wa gbe ena ini Eshinegba o a nu oli la."

3 IJesu oo li, "Mhi gue igesikia ye khi, ini aa li rięle ogbọ bia, o ya me Eghiele oyi Eshinegba."

4 INikodemosi oo li, "Se a li gbo rięle ogbọ ni o womhe se bia? Eri o gbo ya lo inyoli elemhi ni o gbo rięle oli bia?"

5 IJesu o soli o, oo li, "Mhi gue igesikia ye khi, aa me ogbokhoghuo ni o ya lo Eghiele oyi Eshinegba ini aa bia li elemhi amehi elemhi Ayemhe. 6 Omose ali okpotso ee bia ogbọ alo gbugbugbu, ama Ayemhe oyi Eshinegba a ro rięle ogbọ o bia elemhi ayemhe. 7 Khi ze ni ungmehi ni mhię khi, 'A mema rięle e ya bia,' o ligho ri abo she. 8 Obini o ghole akpekpeli o li e je, eri awa lie suo abi o lie li, ama awa aa ya me oli. Igho ingme oyi eni a rięle bia elemhi Ayemhe oyi Eshinegba e li."

9 INikodemosi o mhila iJesu, "Se a lie me ghọ?"

10 IJesu oo, "Yeye ukpokpo-ogbo ogye ni u lie sese egbọ eke iZireni waa lese ona?"

11 Abi o li mhi li gue oli e ye khi emini anye lese, anye e ngme. Emini anye me, anye e gueye agbo. Ama aa nono ni a mie usomhi oyi anye suo. 12 Ini waa mie mhe suo ini mhi gue ingme ena agbo ona ye, se u lie mie mhe suo ini mhi gue ingme iloghie ye?

13 Ogbokhoghuo o kpe ye iloghie jele ghue, se ni mhemhe Omi Ogbọ ni mhi rote iloghie tiemhie. 14 Abi iMosisi o ke li ge enye ni a ri igolu lumhi shi ukpokpo, ni o tsua li idane obini odagbe ifufu, igho a mema li tsua Omi

* 2:12 Li ze iMat 4.13 † 2:13 Li ze Okiali 12.1-27 ‡ 2:17 Li ze Iwolo 69.9 § 2:19 Li ze iMat 26.61; 27.40; iMak 14.58; 15.29 * 3:14 Li ze iNoba 21.9

Ogbọ idane.* 15 Eghẹghẹ aghọ, ọnini ọ da mie ọli suọ, ọ ya mhọli agbọ na agbọagbọ.

16 “Irari khi Eshinegba ọ ọ nono ingme oyi agbọ gba, lọli ọ rọ rue Omiọli ọni ọmọse ọtuoghwo kpe na agbọ, eghẹghẹ aghọ ọnini ọ da mie ọli suọ ne, ọ ya pfua, ama ọ ya mhọli agbọ na agbọagbọ. 17 Eshinegba ọa ghie omi ọli bhale agbọ, ni ọ bhale ya pfa ẹzọ mu ẹgbọ na agbọ, eri ọ ghie ọli, ọ bhale ya mie agbọ pfuese. 18 Aa ya pfa ẹzọ mu ọni ọ da mie Omi Eshinegba suọ, ama ọni ọa da mie ọli suọ, a she pfa ẹzọ mu ọli se, itobọ khi ọa mie Omi Eshinegba ọtuoghwo kpe suọ. 19 Abi a liẹ sọ oni ẹzọ na. Ákpá o bhale agbọ, ama ẹgbọ e nono alo ebili ne, itobọ khi ikanya ebe ẹẹ gbe. 20 Oni ọ gbe ikanya ebe ọa ya nono ákpá, ọa tigbe ẹ bhale ákpá itobọ khi ikanya eyọli e ya ri udi lasele ini e bhale ákpá. 21 Ama ọni ọ da ri ungmehi oyi Eshinegba ni o khi igesikia a gbe akanya ne, ọ bhale ákpá ashini a te ẹ mę eke, ni ikanya eyọli e rọkhasẹ khi ode oyi Eshinegba ọ rọte.”

Ọtsele ni iJoni ọ pfi shi ingme oyi ifesu

22 Ele lese ifesu ali eniye odukhokho eyọli e je eke iJudia. Ọ nu wẹ la oobọ ukuku eghẹghẹ, ọọ batazi ẹgbọ. 23 IJoni ọ la Ainoni ni ọa nuẹ shi iSalimu li batazi ẹgbọ, itobọ khi amẹ e lo bu shi aghọ. Ẹgbọ e je aghọ deba li ni ọ batazi wẹ. 24 Eghẹghẹ aghọ aa mu IJoni shi owa ighumha ne.†

25 Eniye odukhokho eyi iJoni eghuo e nu ogbọ iju oghuo khakọ shi ingme ikpegbe a ona ugamhi. 26 Ighọ e le deba iJoni, ẹẹ, “Ọsẹsẹ, u ke yelele ọmọse oghuo ni u ke batazi, ọni u ngme ingme oyọli epfe oke iJodani ẹlẹghọ, ọ li ẹ batazi ẹgbọ, lọli ẹgbọ nya e ke na deba memena.”

27 IJoni ọọ wẹ, “Aa mę emhikhoghwo ni ogbọ ọ mhọli ni ọa khi Eshinegba ọ rọli na. 28 Ẹẹ ena a ga suọ abi mhi rọ liẹ khi ọa khi mhẹmhe mhi khi Omiepfuese, khi eri a li ghie mhe ralo na li.‡ 29 Ọmọse ọni ọ rue ọmueshi ọ khi ughue ọmueshi. Eri ọmole ọni ọmọse ọni ọ rue ọmueshi ọ ri esọ shi eke migha ke khe ughue ọmueshi. Ọ kha da suọ khi ọmole ọ da ngme ne, egbe ẹẹ mu

ọli. Ighọ egbe e liẹ mu mhe memena, ighọ oghẹle oyemhe o gbo vọ. 30 Ufumhi oyọli o mema ke nga shio, ufumhi oyemhe ọ ọ ke tiemhi.

31 “Oni ọ rọte ilimhi tiemhie ọ fu dọse ẹgbọ nya. Oni ọ rọte agbọ ana lasele, ọna agbọ ona ọ khi. Irarighọ, ingmemhi eyi agbọ ana a ke ngme. Ama ọni ọ rọte ilimhi tiemhie ọ fu dọse ẹgbọ nya. 32 Emini ọ mę ali emini ọ suọ ilimhi, ọ gue ẹ ye ẹgbọ, ama ogbokhoghwo ọa mie ọli suọ. 33 Oni ọ da mie emini ọ gueye agbọ suọ ne, eri ọ rọkhasẹ khi igesikia Eshinegba ọ ngme. 34 Oni Eshinegba ọ ghie, ọọ ngme ungmehi oyi Eshinegba, itobọ khi eri Eshinegba ọ ri Ayemhe oyọli na li gbe ku ọ. 35 Eri Eshinegba Ita ọ nono ingme oyi Omiọli ọni ọmọse, irarighọ ọ rọ ri emhikpa nga li obọ. § 36 Oni ọ da mie Omiọli suọ ne, eri ọọ mhọli agbọ na agbọagbọ, ama ọni ọ da kie ọli ne, ọa ya mhọli agbọ, eri ibiselemhi oyi Eshinegba ọọ deba li agbọagbọ.”

4

Ijesu ọ nu ọkpotoso ọnge iSameria ngme

1 Ẹgbọ iFarisi e suọ khi ebubu ẹgbọ ẹ deba ifesu, ali khi ọ gbo batazi eniye odukhokho bu dọse iJoni. 2 Ọa khi ifesu ọ ri obọ oyọli mema batazi ẹgbọ, ama eniye odukhokho eyọli e batazi ẹgbọ. 3 Ighọ abi ifesu ọ rọ suọ ingme ni ẹgbọ e ngme, ọ rọte eke iJudia vu, ọ mu egbe pfi je iGalili. 4 Ọ ya rọte ode iSameria dọse abi ọ rọ le iGalili.

5 Ighọ ọ bhale ẹoli na lu iSicha ni o la eke iSameria, ni ọa nuẹ shi eke ni iGiekọpu ọ rọ na iJosefu omiọli ọni ọmọse.*

6 Aghọ ilijia oni a lu ilijia oyi iGiekọpu o la. O lọse ifesu itobọ okiali ni ọ kia ramhi aghọ, ighọ ọ shio epfe oni ilijia. Oguota o lẹse mu eke oni eghẹghẹ.

7 Ọkpotoso ọnge iSameria oghuo ọ bhale ya a amẹ. Ifesu ọọ li, “Diẹ amẹ na mhe da.” 8 Eghẹghẹ aghọ eniye odukhokho eyọli e she lo ifuapfe ya dẹ eminale.

9 Oni ọkpotoso ọnge iSameria ọọ ifesu, “Ọnge iju u khi, mhẹmhe mhi khi ọnge iSameria, se u ke li a liẹ mhi diẹ amẹ ne da?” Emini o zẹ ni ọ rọ ngme na khi, ẹgbọ

† 3:24 Li zẹ iMat 14.3; iMak 6.17; iLuk 3.19-20 ‡ 3:28 Li zẹ iJon 1.20 § 3:35 Li zẹ iMat 11.27; iLuk 10.22 * 4:5 Li zẹ Igbae 33.19; iJosh 24.32 † 4:9 Li zẹ Ẹzira 4.1-5; iNee 4.1-2

ijū ali ẹgbọ iSameria ẹa ri egbe ẹ ti emhi egbe.†

10 Ijesu ọ li, “Ini u lẹsẹ isomhopfa ni Ẹshinegba ọ rọ na ọgbọ lọ, ni u gbo rọ lẹsẹ emini ọgbọ ni ọọ mhila ẹ amẹ ọ khi lọ, u kha mhila li ọ ri amẹ nẹ da. Ẹghẹghẹ aghọ ni ọ ri amẹ ni e ri agbọ ọ na ọgbọ nẹ da.”

11 Oni ọkpotoso ọ ke mhila ijesu, ọọ, “Ọga, waa mhọli emhi ni a rọ ọ a amẹ, oni ilijia o limhi. Obo u ke te ya mẹ eni amẹ ni e ri agbọ ọ na ọgbọ na a mhe da? 12 Eri u kẹ liẹ khi yeyẹ u fu dọsẹ iGiekọpu ita anye kpa?” Lọli ọ tọ oni ilijia ona, ni ọ ri ọli na anye, ni lọli ali imiọli ali elamhako eyọli e gbo te ọ da.

13 Ijesu ọ ya sọ li ọ, ọ li, “Onini ọ da da amẹ eyi ilijia ena, okiamẹ o gbo ya gbe ọli. 14 Ama okiamẹ ọa tigbe kẹ ẹ gbe ọnini ọ da da amẹ ni mhi ya rọ na li da. Itobọ khi amẹ eyemhe e ya mele okẹ ni ọa ke ya khakha ghue shi ọli elemhi, ni o ya ke sha kule ri agbọ na agbọagbọ na li.”

15 Oni ọkpotoso ọọ, “Ọga Kpekpe ri eni amẹ na mhe da ini okiamẹ o khi ke gbo gbe mhe, ini mhi khi ke gbo bhale akana ya a amẹ.”

16 Ijesu ọọ, “Ka lu ọmọsẹ ni ọ rue ẹ shi bhale.”

17 Oni ọkpotoso ọọ, “Mhia mhọli ọmọsẹ.” Ijesu ọọ li, “Igesikia lọ, ni u wẹ khi u a mhọli ọmọsẹ, 18 itobọ khi u she kpe mhọli emọsẹ oshe ni u kpe ngeli na. Oni u ga nu la memena, ọa khi lọli ọ rẹ shi.”

19 Oni ọkpotoso ọọ, “Kie! Ọga, mhi she mẹ ọli khi ọmekeguele ọyi Ẹshinegba u khi. 20 Ukhomhi ute onana eni e bia anye ẹgbọ iSameria, e kpe la ga ugamhi, ama ẹ ẹgbọ iju, ẹ khi iJerusalemu awa mema la ke ga ugamhi.”

21 Ijesu ọọ li, “Mie mhe suọ khi ẹghẹghẹ ọọ bhale ni u a ke rọ la ukhomhi ute ona, wẹ khi iJerusalemu ya ga Ita. 22 Emini ẹ ẹgbọ iSameria aa lẹsẹ, a ga, ama anye lẹsẹ emini anye ẹ ga itobọ khi obọ oyi iju imiepfuese o te bhale. 23 Ama, ẹghẹghẹ ọọ bhale, oni ẹghẹghẹ o she ramhi ni ẹgbọ eni e ri igesikia ẹ ga Ẹshinegba e rọ ya ke ga li abi Ayemhe oyọli o li rọkhasẹ wẹ, e gbo te ode igesikia ga li, itobọ khi ẹgbọ eni e lighọ ọ ga li, ọọ nònō. 24 Ayemhe oyi Ẹshinegba ọ khi,

eni ẹ ẹ ga li e mema ya ke ga li abi Ayemhe o rọkhasẹ wẹ, ali rọte ode igesikia.”

25 Oni ọkpotoso ọọ ijesu, “Mhi lẹsẹ khi Ọmiepfuese (ọni a lu iKirisiti) ọ ọ bhale. Ọ kha bhale, ọ ya khueghie emhikpa gueye anye.”

26 Ijesu ọ sọ oni ọkpotoso ọ, “Lọli mhi khi ni mhi nu ẹ ngme ena.”

27 Abi e kie li ngme, eniyẹ odukhokho eyọli e bhale ya ẹ khi ọ nu ọkpotoso o ngme, o ri abọ sha wẹ. Ọngewẹ ọa mhila li, “Elo wa nono?” Wẹkhi e ri e mhila li, “Elo o zẹ nu u rọ nu ọli ẹ ngme?”

28 Ighọ oni ọkpotoso ọ zẹ akhe amẹ oyọli obọ shi aghọ, ọ je ifuapfẹ kia gueye ẹgbọ, ọọ liẹ, 29 “A bhale ka ghe ọmọsẹ ọghuo ni ọ gue emini mhi ga riẹlẹ ghue nya yẹ mhe. Ọmiepfuese ọ fẹ ya khi?” 30 Ẹgbọ e vẹ gbii te ifuapfẹ bhale ashini ijesu ọ la.

31 Ẹghẹghẹ aghọ, eniyẹ odukhokho eyọli e ke lema li, “Osẹsẹ, waa ke le eminale.”

32 Ijesu ọọ wẹ, “Mhi mhọli eminale ni mhia le ni aa lẹsẹ.” 33 Eniyẹ odukhokho eyọli e mhila egbe wẹ, “Eri ọgbọkhoghuo ọ kpe ri eminale ghi ọ le?”

34 Ijesu ọọ wẹ, “Eminale oyemhe khi, ni mhi riẹlẹ ọghuemhe oyi oni ọ ghie mhe, ni mhi rọ gbo gbe akanya oyọli pfo. 35 Aa she ngme ọ khi, ‘Tki ene e ke kpọle ni a rọ ke ya khiẹsẹ emhi ẹkọmhi?’ Mhi gue ẹ yẹ ẹ memena, a bino khi emhi ẹkọmhi na ishemhi e she bie ni a khiẹsẹ. 36 Memena a she ẹ fali eni ẹ khiẹsẹ ishemhi ota akanya, ni e ke khiẹsẹ ikhiẹsẹ ni o ri agbọ na agbọagbọ ọ bhale. Ẹghẹghẹ aghọ ni a bhale ya ẹ khi eni e rọ kọ ali eni ẹ khiẹsẹ e ga kugbe ke ghele. 37 Onana o rọkhasẹ khi emini ẹgbọ ẹ ngme khi igesikia o khi, ikhi ungmehi ni ọọ, ‘Oni ọ rọ kọ, ọ kiọda shi oni ọ khiẹsẹ.’ 38 Eri mhi ghie ẹ a ka khiẹsẹ emini aa rọ kọ. Ẹgbọ elese e ya gbe ikanya ni e toto rẹwẹ kọ, ama ẹ ẹ a mẹ eleli ikanya eyewẹ.”

Ebubu ẹgbọ iSameria e miesuo

39 Ebubu ẹgbọ iSameria ni e la oni ẹoli e ri itobọ emini oni ọkpotoso ọghọ ọ gueye wẹ mie ijesu suọ, ikhi emini ọ ngme ni ọọ, “A bhale ya ghe oni ọ gue emini mhi ga riẹlẹ ghue nya yemhe.” 40 Abi eni ẹgbọ iSameria e rọ bhale deba ijesu, e lema li ọ kpekpe ọ

ku shi na ewe. Igho iJesu o ku shi na we ogbele eva.

⁴¹ Ebubu egbo elese e gbo mie iJesu suo itobo ingmemhi ni o nu we ngme. ⁴² Eni egbo e ke oni okpotso, "Anye she miesuo memena. Oa khi itobo emini u gueye anye tse anye ro miesuo, ama itobo khi anye she suo emini o ngme, anye gbo lese egbegbo khi oni omose ona o ga khi oni Omiepfuese."

Ijesu o ri omi oni o gbe akanya igometi ni ofu ze

(iMat 8.5-13; iLuk 7.1-10)

⁴³ Ijesu o la iSameria ramhi ogbele eva. O rote agho vu je iGalili. ⁴⁴ O she kpe lie khi egbo ea la eoli oyi omekeguele oyi Eshinegba a mu ekpe na li.† ⁴⁵ Abi o ro lo eke iGalili le, egbo iGalili e mie oli egbegbo, itobo khi ukpeloe oyewe iJesu o la gbe ikanya onyaloa ni o la iJerusalemu gbe abi e ro rieles ukpe iPasova.§

⁴⁶ Igho iJesu o gbo nyene egbe je iKena ni o la eke iGalili, ashini o ke la ri amele mele onyo a. Omose oghuo ni o gbe akanya igometi o la akagho, ni omi oli o la iKapannomu ghua.* ⁴⁷ Oni omose o suo khi iJesu o rote eke iJudia e bhale iGalili. Igho o bhale ya lema iJesu o kpekpe o deba lue ya nu loli ri omi lue, ni oa ze ni o la akoghuli ze. ⁴⁸ Ijesu oo, "Ini aa li me olesle onyaloa ali oshabo, aa ya miesuo."

⁴⁹ Oni omose ni o gbe akanya igometi, oo, "Onomhue, kpekpe bhale neni omimhe oo ghua."

⁵⁰ Ijesu oo li, "Ke je khi omie o ya ze, oa ya ghu." Oni omose o mie emini iJesu o gueye o suo, oo je. ⁵¹ Abi o ro je, eni ee ga li, e bhale ya lona li ode, e gueye oli, "Omie o she ze."

⁵² Oni omose o mhila we, "Egheghe onoghuo oni omoo o la ze?" E gueye oli khi, "Agogo oghuo oguota oode oni omoo o la ze."

⁵³ Oni ita oni omoo o sato khi egheghe agho tee iJesu o la gueye lue, "Omie o ya ze." Loli ali apfe oli nya e mie iJesu suo.

⁵⁴ Onana o khi akanya onyaloa onuzi-eva ni iJesu o gbe abi o ro rote eke iJudia bhale iGalili.

5

Ijesu o ri omose oghuo ni oo ghua ze

¹ Abi a ro me ingme ena se, iJesu o nga obini iJerusalemu shi ukpe ni egbo iJu e rieles. ² Mena, ode unuekpe ni a lu Isumha o la iJerusalemu. Ateke ni oke o chochoshi o la agho. IBetisaida a ri elemhi Iburu ee lu oni oke. Ikuku ikholo ishe ni a ghi e la gase oni oke. ³ Ebubu egbo ni ea ze, ikhi ezalo, ali eni ea dobe e kia ali eni e ghu egbea, e yeshi gase oni oke. Eri e migha khe egheghe ni a ro o wushe oni oke-a. ⁴ [Irari khi o mholi egheghe ni ageni oyi Eshinegba o roo tiemhi elemhi oni oke ya wushe oli-a. Egheghe agho onini o da kpe te odode ya tiemhi oni oke ini oni ageni o lese wushe oli-a se, a roli ze, ughuamhi onini o tseku yese oli e ngme] ⁵ Omose oghuo o la agho ni o she gba ikpe uye-ali-igbelele abi o te e ghua. ⁶ Ijesu o bhale ya e oni omose shi agho, o lese khi o she la agho tese. Ijesu o mhila li, oo li, "Wa nono ni u ze?"

⁷ Oni omose ni o ghua o so li o, oo, "Oga mhi aa mholi ogbo ni o ya kpaghie mhe obo mu mhe tiemhi elemhi oke. A kha da lese wushe oke-a se, ni mhi ro da mu egbe ni mhi tiemhi ne, ogbo olese o kpe tiemhi khe mhe."

⁸ Igho iJesu oo li, "Vule! Rue iya oye mhue obo ni u ke kia." ⁹ Igho oni omose o ze agho agho, o rue iya oyoli, oo kia. Egho o khi Ogbele iyemhea oyi egbo iJu.

¹⁰ Enighie eyi iJu ee oni omose ni a ro ze, "Kieeee! Amo o khi Ogbele iyemhea oyi egbo iJu. Eri u gbe ushi ni Eshinegba o ro na iMosisi-a. Ighuighue lo ni u ro tsua iya oye ele iyemhea."*

¹¹ Oni omose oo, we, "Omose ni o re mhe ze oo mhe, 'Rue iya o ye, u ke kia.' "

¹² E mhila li, "Oghuo o khi oni ogbo ni o gueye u rue oli eke u ke kia?"

¹³ Oni omose ni a she ro ze, oa ke lese ogbo ni o ro li ze, itobo khi iJesu o she lo ifuabo egbo oni egheghe.

¹⁴ Abi a ro me ena se, iJesu o bhale ya e oni omose ni o ro ze elemhi Owa oyi Eshinegba. Ijesu oo li. "Ghekhe, abi u ro da

† 4:44 Li ze iMat 13.57; iMak 6.4; iLuk 4.24 § 4:45 Li ze iJon 2.23 * 4:46 Li ze iJon 2.1-11 * 5:10 Li ze iNee 13.19; ijere 17.21

ze se ena, khi ke gbo lamhe, ini emhi obe olese ni o dose ana o khi ya li e.”

¹⁵ Igho oni omose o vu, o ya gueye egbo iJu khi iJesu o re lue ze. ¹⁶ Itobo khi iJesu o gbe ikanya enana Ogbele iyemhea oyi egbo iJu, egbo iJu ee jili oli. ¹⁷ IJesu o gueye we, oo, “Egheghe kpa Itamhe o ro gbe akanya, igho mhemhe mhi li lie gbe akanya.”

¹⁸ Itobo ungmehi onana egbo iJu e ro mema gba li abi e li ya gbe oli-a. Oa khi itobo khi o gbe ushi oyi Ogbele iyemhea oyi egbo iJu tse e ro ye ugbamhi oyoli, ama itobo khi o o khi Eshinegba o khi Ita loli. E lie khi e li o ri onana a lie khi otu loli ali Eshinegba e khi.

Eshinegba o ri afu na Omi oli

¹⁹ IJesu o gueye we, oo, “Abi o li mhi li gue oli e ye e, khi mhemhe Omi Eshinegba mhi aa dobe ya ri ele emhikhoghuo ootsobo oyemhe, ama emini mhi me khi Eshinegba itamhe oo ri ele, mhi ya ke ri ele. ²⁰ Irari khi Ita o nono ingme oyi omioli o ro ri emini o ri ele nya khashe oli. O ya gbo ri emini e fu dose ena khashe mhe ni o ya sha e abo. ²¹ Abi Ita o li guise eni e ghu-a le ni o gbo ri agbo na we, igho mhemhe omi oli mhi li ya ri agbo na oni o ghole mhe. ²² Ita oa ya ri ogbokhoghuo gue ezọ, ama omioli o ri afu na, ni o ro ri egbo gue ezọ. ²³ Ni a bhale ya e khi ogbokpa o mu ekpe na oni Omọ abi a li mu ekpe e na Ita. Oni oa da mu ekpe na oni Omọ oa mu ekpe na oni Ita ni o ghie oni Omọ.

²⁴ “Abi o li mhi li gue oli e ye e khi, oni o da suọ ungmehi oyemhe ni o da gbo mie oni o ghie mhe suọ, o she mholi agbo na agboagbo. Ogbo oa ya pfa ezọ mu oli, itobo khi o she rote ode eghuli lasele bhale ode agbo. ²⁵ Abi o li mhi li gue oli e ye e khi egheghe oo bhale, oni egheghe na, ni eni e ghu-a e ro ya suọ ungmehi oyi Omi Eshinegba, eni e da suọ ungmehi oyoli, e ya la agbo. ²⁶ Abi Ita o li khi oni o ri agbo o na ogbo, igho o ri oni agbo na Omioli, ni o li ke ro na egbo. ²⁷ O she gbo ri afu ni a ro so ezọ na Omi oli, itobo khi loli o khi Omi Ogbo.

²⁸ “Emini mhi gueye e, o khi sha e abo, itobo khi egheghe oo bhale ni ilimhi nya

ni a she ro to e ya suọ uruli oyoli. ²⁹ E kha da suọ oni uruli ne, e ya guale, e te uji fie lase, eni e da ri ele onete, e ya mholi agbo, ama egbo ebe e ya guale shi epfua.† ³⁰ Emhikhoghuo oa la o ni mhi dobe ya ri ele ootsobo oyemhe. Abi itamhe o gueye mhe mhi li so ezọ mhi lie so ezọ. Iso-ezọ oyemhe oni o migha lo, itobo oa khi abi o ghole mhe mhi lie gbe ikanya, ama emini o ghole Itamhe ni o ghie mhe mhi ro gbe akanya.

A pfi otsela shi oni iJesu o khi

³¹ “Mhi aa ya pfi otsela na egbe mhe. Mhi kha pfi otsela na egbe mhe, egbo ea ya rue oni otsela shi egbegbo. ³² Ogboese o la o ni o pfi otsela na mhe. Mhi lese otsela oyoli ni o pfi e na mhe khi egbegbo lo.

³³ “A she kpe ghie usomhi ghi iJoni, o pfi otsela shi oni o khi igesikia.‡ ³⁴ Ama oa khi eri mhi mu ma otsela oyi ogbo, eri mhi mema gue otsela ni iJoni o pfi na mhe ye e ini a mholi imiepfuese. ³⁵ Eri iJoni o ge abi akpa ni o ro ode e khashe e. Ukuku egheghe a lama mie oni akpa ni o ri egbe mu e.

³⁶ “Mhi mholi otsela ni o fu dose otsela ni iJoni o pfi na mhe. Ika ni Itamhe o ro na mhe mhi gbe pfo ni mhi kiele e gbe, e pfi otsela khi Itamhe o ghie mhe. ³⁷ Itamhe ni o ghie mhe o she pfi otsela shi ingme oyemhe. Aa tigbe kpe suọ uruli oyoli wekhi eri a tigbe kpe me abi oli.§ ³⁸ Ungmehi oyoli oa la elemhi oye e, itobo khi aa mie oni o ghie suọ. ³⁹ A roshaka wena Ebe-nopfuese, ni a dabi khi loli o ya ri agbo na agboagbo na e. Oni ebe ona loli o gbo pfi otsela shi ingme oyemhe. ⁴⁰ Ama aa nono ni a bhale deba mhe, ini a mholi agbo.

⁴¹ “Oa khi ikueghie oyi egbo mhia nono. ⁴² Ama mhi lese e. Mhi lese khi aa mholi inono oyi Eshinegba shi udu o ye e ⁴³ Eva oyi Itamhe mhi ro bhale, ama aa mie mhe, ogboese o kha ri eva oyoli bhale deba e, a ya mie oli. ⁴⁴ Emini o ze khi aa miesuọ khi, ikueghie ni o rote obọ oyi egbo bhale a nono, ocho ni a kha ro ke nono oni o rote obọ oyi Eshinegba bhale.

⁴⁵ “A khi sa khi mhia ya pfa ezọ mu e odalo oyi Itamhe. Oni o pfa ezọ mu e khi

† 5:29 Li ze iDan 12.2 ‡ 5:33 Li ze iJon 1.19-27; 3.27-30

§ 5:37 Li ze iMat 3.17; iMak 1.11; iLuk 3.22

iMosisi ni a regbenga. ⁴⁶ Ini a mie iMosisi suọ lọ, a kha mie mhe suọ itobọ khi ọ keke ingme oyemhe shi ebe. ⁴⁷ Ama abi aa rọ mie emini ọ keke shi ebe suọ, seẹ a ke li ya mie emini mhi gueye ẹ suọ?”

6

Ijesu ọ ri eminale na ebubu ẹgbọ le

(iMat 14.13-21; iMak 6.30-44; iLuk 9.10-17)

¹ Abi a rọ me ingme enana se, iJesu ọ da oke oniemi no khishi na lu iGalili lasele je egele ọ. (ITiberiasia a gbolo ẹ lu oni oke.)

² Ighọ ebubu ẹgbọ e ve deba li gbii, itobọ khi e me ikanya onyaloa ni ọ ri eni ẹ ghua ze. ³ Ighọ iJesu ali eniye odukhokho eyọli e nga ukhomhi ute ya shito. ⁴ Eghẹghẹ aghọ ukpe iPasova oyi iju o she ramhi.

⁵ Abi iJesu ọ yase alo, ọ me ebubu ẹgbọ ni e bhale deba li, ighọ ọ mhila iFilipu, ọọ li. “Obo awa te ya de eminale ni e ya lo ẹgbọ ena le?” ⁶ Eri iJesu ọ mema mhila li ni ọ rọ mhesẹ ọli bino, itobọ khi ọ she kpe lese emini lọli ya riele shi udu.

⁷ IFilipu ọ so iJesu ọ, ọọ li. “O kha tseku khi ifata iki elele, ẹa ya lo ni a rọ de eminale ni a me ya kemhi pfiẹle-pfiẹle na we tono unu!”

⁸ Ọtuoghwo eniye odukhokho eyọli ni a lu Aduru ni ọ khi inyoghwo iSamọ iPita, ọọ li, ⁹ “Ukuku omọ ọ la akana ni ọ tsua irui ibuledi ishe ali ifele aava. Ashi enana e kia ya ramhi, ni aa kemhi na ẹgbọ ena nya?”

¹⁰ IJesu ọọ li, “A ri eni ẹgbọ shito.” Ebuli iyeye e vọ aghọ egbegbo. Eni ẹgbọ nya e shito, emose ni e laọ tse, e khi ẹgbọ agbele asha ishe. ¹¹ IJesu ọ rue eni ibuledi, ọ tse Ẹshinegba uwegbe shi ọ, ọ kia kemhi na we. Ọ gbo lighọ rue eni ifele, ọ tse Ẹshinegba uwegbe shi ọ, ọ kemhi na we. Eni ẹgbọ e le, e khue.

¹² Abi e rọ le khue se, iJesu ọ gueye eniye odukhokho eyọli, ọọ, “A kia sanọ iku we eni e le kpole, a khi ze ni e li opfu-a.” ¹³ Abi e ke rọ sanọ we gbili, ighughu igbeva e vọ iku ibuledi ni ẹgbọ e le kpole.

¹⁴ Abi eni ẹgbọ e rọ me ikanya onyaloa ni iJesu ọ gbe, ẹẹ li, “Igesikia lọ khi omose ona ọ khi omekeguele ni ẹ khi ọ ya bhale agbo.”

¹⁵ IJesu ọ lese khi eni ẹgbọ e she gba abi e li

ya ri itoto rọli khi oghie, ighọ, lolighuo ọ te we ifuabọ vu ya nga ukhomhi ute.

Ijesu ọ kia ukhomhi oke

(iMat 14.22-33; iMak 6.45-52)

¹⁶ Abi ogbomhi o rọ mu eke ẹlegho, eniye odukhokho eyọli e tiemhi oke ni o khishi.

¹⁷ Aghọ e te lo oko-oke oniemi ni o tsua we da lase je iKapanomu. Oni eghẹghẹ obili o she bi, iJesu ọ a nu we la akaghọ. ¹⁸ Ighọ akpekpeli oniemi o tsua rughu we, oke o wushe kugbe. ¹⁹ Abi e rọ kia ukhomhi oke ramhi abi imali ese ali ene ghọ, e me khi iJesu ọ kia ukhomhi oke ẹ bhale. Ulishi oo mu we. ²⁰ IJesu ọọ we, “Mhemhe lọ, ulishi o khi ke mu ẹ.” ²¹ Ighọ, o ghole we ni e tsua iJesu shi elemhi oko-oke oniemi. Aghoaghọ oni oko-oke oniemi o ramhi egele obini e je.

Ẹgbọ e nono ijesu u gase

²² Ogbeakolo eni ebubu ẹgbọ ni e kpe la olase egele oke ukiekie obini o kpole ni eniye odukhokho e kpe te vu. E lese khi oko-oke oniemi oghuo tse o kpe la aghọ, eni ẹgbọ e lese khi eniye odukhokho eyọli tse e la oni elemhi oko-oke oniemi, ali khi iJesu ọa nu we lo oni oko-oke oniemi abi o rọte aghọ vu. ²³ Iko-oke elese e rọte obini iTiberiasia bhale epfepfe ashini iJesu ọ la ri eminale ni ebubu ẹgbọ le, ni ọ la tse Ẹshinegba uwegbe shi eni eminale. ²⁴ Abi eni ẹgbọ e me khi iJesu ali eniye odukhokho eyọli ẹa la akaghọ, e dose lo iko-oke, ni e tsua we je iKapanomu, ni e ya nono ijesu gase.

Ijesu ni ọ khi Eminale ni o ri agbo ọ na ogbo

²⁵ Abi e ke rọ me iJesu ukhomhi egele olase oke ukiekie obini uzeva, ẹẹ ọli, “Osesẹ, eghẹghẹ onoghwo u rọ ramhi oola?”

²⁶ IJesu ọ so we ọ, ọọ we, “Egbegbi-ingme mhi gue ẹ ye ẹ, ọa khi itobọ khi a me ikanya onyaloa ni mhi gbe a rọ nono mhe, ama itobọ eminale ni mhi rọ na ẹ le khue. ²⁷ A khi ke kuẹle nono eminale oyi agbo ona ni ọọ yese-a, ama a ke kuẹle nono eminale ni ọọ la ọ agboagbo ni Omi Ogbo ọ rọ ya na ẹ le. Itobọ khi Ẹshinegba Ita ọ she ri obọ nga li ukhomhi ọ mie shi ọli ọ.”

²⁸ Igho, e ke mhila li, e o li, “Elo anye ya ke li ni anye ro ya ke gbe akanya ni o ghole Eshinegba?”

²⁹ Ijesu oo we, “Akanya oyi Eshinegba khi ni a ro mie oni o ghie suo.”

³⁰ E gbo mhila li, ee oli, “Ikanya onyaloa eneghuo u ya rielle khasa ni anye me ni anye ro ya mie e suo? Elo u ya rielle? ³¹ Eni e bia awa e le eminale ni e rote idane de kule, Abi Ebe-no-pfuase o ngme khi. ‘O ri eminale ni e te idane de kule na we le.’ ”*

³² Ijesu o so we o, oo. “Egbegbi-ingme mhi gue e ye e, a khi iMosisi o ri eminale te idane tiemhile na e le, ama Itamhe lolighuo o rote idane ri egbegbi eminale tiemhile ni e le. ³³ Itobo khi eminale ni Eshinegba o ro na ogbo, loli khi oni o rote iloghie bhale ya ri agbo na egbo na agbo.” ³⁴ Ee oli, “Onomhue, kpekpe rote ana vu, ke ri oni eminale ona na anye le.”

³⁵ Ijesu o so we o, oo we. “Mhemhe mhi khi eminale ni o ri agbo o na ogbo. Onini o da bhale deba mhe, okiamhi o a kea gbe oli ghue, oni o da mie mhe suo okiam e o a tigbe ke ya gbe oli. ³⁶ Ama mhi gueye e khi a she me mhe, ama aa kie mie mhe suo. ³⁷ Egbo ni Itamhe o ro na mhe nya e ya bhale deba mhe, oni o da bhale deba mhe ne mhia ya khu oli vu. ³⁸ Itobo khi eri mhi rote iloghie ilimhi tiemhile ni mhi ro rielle oghuemhe oyi oni o ghie mhe, a khi ni mhi rielle oghuemhe oyemhe. ³⁹ Oghuemhe oyi Ita ni o ghie mhe khi, ni a bhale ya e khi okhoghuo eni o ro na mhe o a wa mhe-a, ali ni mhi ro guise we le ri agbo na we, ogbele ni o kpukhokho. ⁴⁰ Oghuemhe oyi Itamhe khi ni ogbokpa ni o da pfi alo bino omioli, ni o gbo mie oli suo o ya mholi agbo na agboagbo. Mhi ya guise oli le mhi gbo ri agbo na li ogbele ni o kpukhokho.”

⁴¹ Itobo khi ijesu oo we, “Mhemhe mhi khi eminale ni o rote iloghie ilimhi tiemhile,” egbo iju e wolo shi o. ⁴² Igho e lie, “Onana o a she khi ijesu omi iJosefu, ni anye lese itali ali inyoli? Se o ke lie lie khi, ‘Mhemhe khi ibuledi ni o rote iloghie ilimhi tiemhile.’ ”

⁴³ Ijesu o so we o, oo, “A khi ke wolo. ⁴⁴ Ogbokhoghuo o a la o ni o ya bhale deba

mhe ini o a li khia khi Ita lolighuo ni o ghie mhe o ti o bhale, mhi ya guise oli le gbo ri agbo na li ogbele ni o kpukhokho. ⁴⁵ Omekeguele oyi Eshinegba oghuo o kpe kekpe oli shi Ebe-no-pfuase khi, ‘Eshinegba loli oghuo o ya sese egbo eyoli nya.’ Ogbokpa ni o da ku eso-a na Ita, ni o rote obo oyoli wena, o ya bhale deba mhe.† ⁴⁶ Aa me ogbo ni o me Eshinegba Ita ghue, ini o a li khi oni o rote obo oyoli bhale. Lolighuo tse o me oli. ⁴⁷ Egbegbi ingme mhi gueye e, oni o da mie mhe suo, o she mholi agbo na agboagbo ⁴⁸ Mhemhe mhi khi eminale ni o ri agbo o na ogbo. ⁴⁹ Eni e bia e, e le eminale ni e rote idane de kule obini odagbe-ifufu, e kie ghuloo. ⁵⁰ Ama ona o khi eminale ni o rote iloghie tiemhile, oni o da le oli, o a ya ghu. ⁵¹ Mhemhe mhi khi eminale ni o ri agbo o na ogbo, ni o rote iloghie tiemhile. Onini o da le eminale ona, o ya mholi agbo na agboagbo. Oni eminale ona, idiegbe oyemhe lo, ni mhi ya ro shi eke na agbo ni e ro mholi agbo.”

⁵² Abi ijesu o ro ngme ona se, egbo iju e nu egbe we khako ekhako oniemi, ikhi. “Se o mose ona o li ri idiegbe oyoli na awa ya le?”

⁵³ Ijesu oo, “Egbegbi ingme mhi gueye e, ini u a li le idiegbe, ni u gbo da oia eyi Omi Ogbo, wa ya mholi agbo. ⁵⁴ Oni o da le idiegbe oyemhe ni o gbo da oia eyemhe, o ya mholi agbo na agboagbo. O ya mholi agbo itobo khi mhi ya guise oli le gbo ri agbo na li ogbele ni o kpukhokho. ⁵⁵ Idiegbe oyemhe khi egbegbi eminale, oia eyemhe e gbo khi egbegbi emini a da. ⁵⁶ Oni o da le idiegbe oyemhe ni o gbo da oia eyemhe, o la elemhi oyemhe, mhemhe mhi li la elemhi oyoli. ⁵⁷ Abi Ita ni o mholi agbo o ghie mhe, mhi li mholi oni agbo, Igho oni o da le idiegbe oyemhe o li ya mholi agbo itobo oyemhe. ⁵⁸ Onana loli khi eminale ni o te iloghie tiemhile, o a li abi eminale ni e rote idane de kule ni eni e bia e e kpe le, ni e ro kie ghua. Ama oni o da le idiegbe oyemhe o ya la agbo agboagbo.”

⁵⁹ Eni ingmemhi ena ijesu o ngme abi o li la elemhi owa ugamhi ni o la ikapanomu sese.

* 6:31 Li ze Okiali 16.4,15; Iwolo 78.24 † 6:45 Li ze Aza 54.13

Ingmemhi eyi iJesu ni e ri agbo na agboagbo o na ogbō

⁶⁰ Abi e rọ suọ eni ingmemhi ni iJesu oọ ngme, ebubu eniye odukhokho eyi iJesu e ke, “Osese, ena e ma ze dose e. Oghuo o dobe ya mie shi o?”

⁶¹ Abi iJesu o rọ lese khi eniye odukhokho eyoli e wojo, oọ, “Eri ingmemhi eyemhe e yese e udu-a? ⁶² See a ke e ngme ini a me Omi Ogbō khi o nga iloghie ya shito obini o kpe te tiemhile? ⁶³ Ayemhe oyi Eshinegba o ri agbo ee na ogbō, ama ogbō o dobe ri agbo ee na ogbō. Ingmemhi ni mhi nu e ngme, obọ oyi Ayemhe e te ee bhale, wewe e ri agbo ee na ogbō ⁶⁴ Abi o rie khi igho, eghuo elemhi e, ea miesuo.” Itobọ khi iJesu o she kpe te eke lese eni ea mie oli suọ ali oni o ya ri oli de. ⁶⁵ IJesu o gbo gueye we, oọ we, “Ona o ze khi mhi gueye e khi ogbō lolighuo o dobe ya bhale deba mhe see ini Ita o ri oni afu na li.”

⁶⁶ Rọ te ana vu eniye odukhokho eyoli ebubu e mu egbe pfi ea ke lama deba li. ⁶⁷ IJesu o mhila eniye odukhokho etuogbava eyoli, oọ we, “Eri a nono ni a li vu?”

⁶⁸ ISamọ iPita o so oli o, oọ li, “Onomhue, oghuo anye ya le deba? Yeyeghuo u mholi ungmehi ni e ri agbo na agboagbo o na ogbō. ⁶⁹ Anye miesuo, anye gbo lese khi yeyeghuo u khi Oni o pfuase oyi Eshinegba.” †

⁷⁰ IJesu o so li o, oọ, “Oa khi ee ogbava mhi ze? Ama oghuo elemhi e, okphaghie o khi!”

⁷¹ IJudasi ni o khi omi iSamọ Isikaroti loli iJesu o la ana ngme ingme oyoli. IJudasi o khi oghuo eniye odukhokho Ogbava ni o kie te ikpukhokho ri oli de.

7

IJesu ali inyoghuo oli

¹ Abi a rọ me ona se, iJesu o kia gasẹ eke iGalili. Oa lama je eke iJudia itobọ khi eni e mhesẹ eyi egbo iJu e nono abi e li ya gbe oli a. ² Oni egheghe ukpe okhoro oyi iJu o ti bhale.* ³ Igho Inyoghuo iJesu, ee oli, “Wa ke rote ana lase, ni u ke je obini eke iJudia ni eniye odukhokho eye e me ikanya onyaloa ni u wa gbe? ⁴ Ogbō ni o nono ni agbo e lese lue o ya ri ele ingme sheli. Abi u rọ gbe

ikanya oshabo ena, ri egbe e khasẹ agbo gbo ni e lese oni u khi.” ⁵ Egbegbo inyoghuo oli ea mie oli suọ.

⁶ IJesu oọ, “Egheghe oyemhe o ramhi ne, Egheghe ni a me kpa o ti e eloe. ⁷ Egbo na agbo ea dobe ya biselemhi e, ama ee biselemhi mhe itobọ khi mhia gueye we khi emini ee ri ele khi ea ti. ⁸ A ke je obini a la ri ele ukpe, mhemhe mhia vu ne, itobọ khi egheghe oyemhe o ramhi ne.” ⁹ Abi iJesu o ngme ghọ se, o ke te iGalili je ashikhoghuo.

¹⁰ Abi inyoghuo oli e rọ je obini oni ukpe okhoro se, o li je oobọ, ama o ze ni egbo e me lue.

¹¹ Eni e khi enighie eyi egbo iJu e la agho nono iJesu gasẹ, e mhila, “Ighe oni omose ogho?”

¹² Ebubu egbo e la oni igbaa khe ako shi ingme oyi iJesu. Eghuo e lie khi iJesu khi ogbō onete lo, eghuo e khi eri o mema di egbo. ¹³ Ama ogbokhoghuo o ngme ingme oyoli lase gboo, itobọ khi e na ulishi enighie eyi egbo iJu.

IJesu o la olele oyi oni ukpe sese

¹⁴ Abi a rọ li oni ukpe ramhi ode, iJesu o lo elemhi owa oniemhi oyi Eshinegba, o sese egbo ungmehi oyi Eshinegba. ¹⁵ Enighie eyi iJu ni e suọ oni osese, abo e sha we, e lie, “Obo omose ona ni o ye owena okhoghuo ne o te mholi ilese enana?”

¹⁶ IJesu o so we o, o li, “Osese ni mhia sese, ea khi obọ oyemhe o te bhale, ama obọ oyi oni o ghie mhe bhale. ¹⁷ Oni o ghole ni o ri ele oghuemhe oyi Eshinegba o ya lese khi osese ni mhia sese ini obọ oyi Eshinegba o te bhale, abi khi ungmehi ni o ghole mhe mhia ngme. ¹⁸ Oni o da ngme ungmehi oyi egboli, ekpe oọ nono ni egbo e ke mu na loli, eri-tse khi oni o da gbe akanya ni o rọ ti oni o ghie o nga ne, loli o khi ogbō ni o ti, o ga khi ogbō egbholi. ¹⁹ IMosisi o ri ishi na e? Ama onge e, o ri eni ishi gbe. Elo o ke ze khi a nono ni a gbe mhi a?”

²⁰ Eni egbo e so oli o, ee oli, “Ayemhe okphaghie o la e egbe! Oghuo o nono ni loli gbe-a?”

²¹ IJesu oọ, “Mhi ri ele onyaloa oghuo, o rọ abo sha e nya. ²² Ama abi o ri ele khia khi

† 6:69 Li ze iMat 16.16; iMak 8.29; iLuk 9.20 * 7:2 Li ze iLev 23.34; iDeut 16.13

iMosisi o ri ushi ishele-a na e (o a mema khi obọ oyi iMosisi o te bhale, ama rote obọ oyi eni e bia awa, o rote bhale), eri a kiele e shele omo a ogbele iyemhe a oyi egbo iJu.†
 23 Ini a shele omo a ogbele iyemhe a oyi egbo iJu, ini a khi gbe Ushi oyi iMosisi a, elo ze khi a wola khi mhi ro oni oo ghua ze ogbele iyemhe?‡ 24 A khi ke bino ogbo alo gue ogbo ezọ, a ke so ezọ shi abi o li.”

Egbo e mhila ini iJesu o khi Oni Omiepfuese?

25 Eghẹghẹ agho egbo eghuo ni e la iJerusalemu e lie, “Oa khi omose ona enighie eyi iJu ee dua abi e li ya gbe a? 26 Ghe oli sho! Oa khi loli o la ana ngme gbo ena ni ogbokhoghuo oa li oli emhikhoghuo! Abi khi eri enighie e she lama egbegbo khi loli o khi iKirisiti? 27 Awa aa lese obini omose ona o te bhale. Ama eghẹghẹ ni iKirisiti o ro ya bhale, ogbokhoghuo oa ya lese obini o te ya bhale.”

28 Abi iJesu o ro la elemhi Owa oyi Eshinegba sese, o tsele lasele, oo, “A lese mhe, a gbo lese udi-apfe ni mhi te lasele, oa khi mhemheghuo mhi ghie egbemhe bhale akana, ama oni o ghie mhe, ona igesikia lo. Aa lese oli. 29 Ama mhi lese oli itobo khi obọ oyoli mhi te bhale, lolighuo o ghie mhe bhale.” 30 Itobo ona e nono abi e li ya mu oli. Ama ogbo khoghuo oa khu oli, ea ri obọ ti oli, itobo khi eghẹghẹ oyoli oa ramhi ne 31 Ama ebubu egbo e kie mie oli suo, e ke, “Ini oni iKirisiti o bhale, o ya gbe ikanya onyaloa ni e dose eni omose ona oo gbe ena?”

A ghie eni e khe ekhe e ka mu iJesu bhale

32 Egbo iFarisi e suo ingme ni egbo e ngme shi iJesu egbe. Eni iFarisi ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi e ghie eni e la Owa Oyi Eshinegba e khe ekhe e ka mu oli bhale. 33 IJesu oo li, “Ukuku eghẹghẹ mhi mhọli ya nu e la akana, mhi ya nyene egbe je oyi Ita ni o ghie mhe. 34 A ya nono mhe, ama aa ya me mhe, ashini mhi ya la aa dobe ya ramhi agho.”

35 Enighie eyi iJu e nu egbe we e ngme, e lie, “Obo omose ona oo le ni o ro lie khi awa aa ke ya me lue? Eri o vu e je ifui eoli oyi egbo iGiriki, obini egbo eyawa e kia

miatseku, ni o la obọ ke sese egbo iGiriki? 36 Elo iJesu o ro li ngme, abi o ree, a ya nono mhe aa me mhe, ali obini mhi ya la aa dobe ya ramhi agho?”

37 Ogbele ni o kpukhokho oni ukpe, ni khi khi ogbele ni o mu eloe ne nya, iJesu o vule, o rue unu leghe, oo li, “Oni okiamе oo gbe o bhale deba mhe ya mo amе da.‡ 38 Ebe-no-pfuase o ngme ghọ khi oni o mie mhe suo khi okе ni o mhọli amе eni ri agbo a na ogbo o ya rote agbo oyoli ke tu lasele.”*

39 Ayemhe ni eni mie oli suo e ya mie elese, iJesu o ri oni amе agbo o na a ngme. Ramhi oni eghẹghẹ, oni Ayemhe oa bhale ne, itobo khi aa yase iJesu nga ufumhi oniemi ne.

Eni egbo ea ke lama shi egbe o

40 Abi eni egbo e ro suo ingmemhi eyoli, egbo eghuo e ke, “Omekeguele omose ona o khi egbegbo.”

41 Egbo elese e ke, “Loli o khi oni Omiepfuese.” Elese ee, “Se e Omiepfuese o li rote iGalili lasele? 42 Ebe-no-pfuase o guele khi oni Omiepfuese, khi unuekpe oyi iDefidi o ya te lasele, iBetilemu a ya bia li shi, eoli oyi iDefidi.”† 43 Igho okemhi o ri itobo iJesu lo we iteva. 44 Egbo eghuo e nono ni ewe e mu oli, ama ogbokhoghuo oa ri obọ ti oli.

Umha mie iJesu suo oyi Enighie eyi egbo iJu

45 Abi eni e la Owa oyi Eshinegba oniemi ee khe ekhe e ro je deba iFarisi ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi, e mhila we, “Elo e ze khi a mu iJesu bhale ghi anye?”

46 Eni egbo ni e khe ekhe, e so we o, e li. “Ogbokhoghuo oa tigbe ngme abi omose ona o lie ngme ghue.”

47 iFarisi e mhila we, ee, “Eri iJesu o she li di e?” 48 “Aa tigbe me ogbo iFarisi ali enighie eyi egbo iJu ni e mie oli suo? 49 Iiye! Ama eni egbo ebubu ena ea lese Ishi eyi iMosisi. Itobo igho egbo ni Eshinegba o pfi unu na e khi.”

50 INikodemosi ni o li khi otuoghuo eni e mhes e elemhi egbo iJu ni o kpe ya me iJesu eliyose, o mhila eni egbo, oo,‡ 51 “Ushi

† 7:22 Li ze Igbae 17.10; iLev 12.3 ‡ 7:23 Li ze iJoni 5.9 § 7:37 Li ze iLev 23.36 * 7:38 Li ze Ezik 47.1; iZaka 14.8 † 7:42 Li ze 2 iSam 7.12; iMika 5.2 ‡ 7:50 Li ze iJoni 3.1-2

oyawa ọa fẹ ngme gho a khi pfa ẹzo umhagueli mu ogbo ini aa li suo ẹzo ni ọ ya gue, ali a gbo guano emini ọọ riele?”

⁵² E ke ọ li, “Onge iGalili yeye u li khi? Ka riele ebe ze egbegbo khi u ya me khi omekeguele ọọ ya rote iGalili bhale.”

⁵³ Igho ogbogbo nya ni ọ la agho, ọ je apfe oyoli.

8

Okpotso ni a gazu okia

¹ Ijesu ọ je ukhomhi ute oyi ẹra olivu.

² Eluzogbe fiefie, ijesu ọ gbo bhale elemhi Owa oyi Eshinegba, ebubu egbo e bhale deba li, ọ shito ọ sese we. ³ Esese Ishi eyi iMosisi ali iFarisi e mu okpotso ni a gazu okia obo-obo bhale ghi ijesu, e ro ọli migha odalo igbaa. ⁴ Ee ijesu, “Osese, eri a ga okpotso ona zu okia. ⁵ IMosisi ọ she kpe ro oni ushi shi eke na anye, khi, okpotso ni a da ligho gazu okia, a ke tono ọli eche gbea. Elo u mhuẹ ya ngme shi ona mena?”*

⁶ Eri e ri ona kpe igha khe ijesu ini ọ ngme ungmehi ni e ya ro ri ingme de ọ. Igho ijesu ọ nyese egbe, ọ ri umiesobo ọ keke emhi shi eke.

⁷ Abi e kie li mhila ijesu oni ogbo ona, ijesu ọ vule, ọọ, “Oni ọ lese khi loli ẹa kpe lamhe olamhe ghue ọ kpe to ọli eche.” ⁸ Ọ gbo nyese egbe, ọ keke emhi shi eke. ⁹ Abi e ro suo ingme ni ijesu ọ ngme, e gbhiaku- a otuoghuo-oghuro rote eni egbhali. O ke lese kpe ijesu ali oni okpotso le shi agho ni ọ kie migha. ¹⁰ Ijesu ọ vule, ọọ oni okpotso, “Igho eni egbo ni e pfa ẹzo mu e?”

¹¹ Oni okpotso ọọ li, “Mhi aa me ogbokhoghuo, Onomhuẹ.” Ijesu ọọ li, “Mhemhe mhi aa li pfa ẹzo mu e, ama ke le, khi ke gbo lamhe.”

¹² Ijesu ọ gbo nu iFarisi ngme, ọọ we, “Mhemhe mhi khi akpa oyi agbo. Oni ọ da deba mhe ne, ọa ya tigbe kia alo ebili, ọ ya mholi akpa ni o ri ode agbo a khasẹ ogbo.”†

¹³ Eni iFarisi ee ọli, “Egbe e u pfi otsele na, egbo ẹa ya rue otsele oye shi igesikia.”‡

¹⁴ Ijesu ọọ, “Iiye, ini mhi tseku pfi otsele na egbemhe, egbegbi otsele lo ni mhi pfi na egbemhe, itobo khi mhi lese obini mhi te

bhale ali obini mhia je. Ee, aa lese obini mhi te bhale wekhi obini mhia je. ¹⁵ Abi egbo na agbo e li e so ẹzo ee a lie so ẹzo, ama mhemhe mhi aa pfa ẹzo mu ogbokhoghuo. ¹⁶ Ini mhi ya so ẹzo, egbegbo ẹzo mhia so, itobo khi ọa khi mhemheghuo mhi la. Ita ni ọ ghie mhe ọ nu mhe la. ¹⁷ A keke ọli shi ebe ushi oyeẹ khi otsele oyi egbo aava, o migha shi egbegbi otsele. § ¹⁸ Mhi pfi otsele na egbe mhe, Ita ni ọ ghie mhe ọ gbo pfi otsele na mhe.”

¹⁹ Eghẹghẹ ana eni egbo e mhila li, “Igho Ite?”

Ijesu ọọ we, “Aa lese mhe wekhi Itamhe a lese. Ini a lese mhe lo, a kha li lese Itamhe.”

²⁰ Elemhi Owa oyi Eshinegba ọ la ngme eni ingmemhi ena abi ọ kie li sese egbo, epfe ashini a ri ikpati ni a ri ikpagho isomhopfa a shi ọ migha. Ogbokhoghuo ọa kie mu ọli, itobo khi eghẹghẹ oyoli ọa ramhi ne.

²¹ Ijesu ọ gbolo lie we, “Mhi ya vu, a ya nono mhe, a ya ghu shi olamhe oye e. Aa ya dobe ramhi obini mhia je.”

²² Egbo iJu ee, “O khi awa aa dobe ya a ramhi obini loli a je. Eri ọ fe ri ona a lie khi loli ya gbe egbeoli-a?”

²³ Ijesu ọọ, “Egbo ena ooke-ola a khi, mhemhe mhi rote iloghie tiemie. Egbo ena agbo ona ee a khi, mhemhe mhia khi onge agbo ona. ²⁴ Itobo igho mhi ro lie khi a ya ghu shi olamhe oye e ini a da miesuo khi mhemhe mhi khi oni mhiẹ khi mhi khi.”

²⁵ Egbo iJu e mhila li, “Oghuo u khi?”

Ijesu ọọ, Oni mhi kie kpe rote igbaekele lie khi mhi khi, mhi khi. ²⁶ Mhi mholi ebubu ingme ali ebubu umha-guekia ni mhi kha gue shi e egbe. Oni ọ ghie mhe, ọna igesikia ọ khi, ingmemhi ni ọ gueye mhe, mhi gue e ye agbo.

²⁷ Ee lese khi ingme oyi Ita li ijesu ọ gueye we. ²⁸ Ijesu ọọ, “Ini a da tsua Omi Ogbo idane shi ukhomhi ọora apfida a ya lese khi oni mhiẹ khi mhi khi, mhi khi. Oni eghẹghẹ a ya lese khi ọa khi itoto oye mhe mhi ro riele emini mhia riele, ama emini Ita ọ sese mhe, mhia gueye agbo. ²⁹ Oni ọ ghie mhe ọ nu mhe la, ọa pfi mhe shi eke tse, itobo khi oghumhe oyoli mhia riele eghẹghẹ kpa.”

* **8:5** Li ze iLev 20.10; iDeut 22.22-24 † **8:12** Li ze iMat 5.14; iJon 9.5 ‡ **8:13** Li ze iJon 5.31 § **8:17** Li ze iDeut 19.15

³⁰ Ebubu ẹgbọ ni e suọ khi iJesu ọ ngme eni ingmemhi ena e mie ọli suọ.

Igesikia o ya rue ẹ ọ le

³¹ IJesu ọ gueye ẹgbọ iJu ni e mie ọli suọ, ọọ wẹ, “Ini a ri emini mhia sese ẹ gba akanya, egbegbi eniye odukhokho eyemhe a khi. ³² A ya lese igesikia ni o la ingme oyi Eshinegba, oni igesikia o ya rue ẹ ọ le.”

³³ Eni ẹgbọ iJu ẹẹ ọli, “Imi Aburaamu anye khi, anye aa tigbe kpe lo ighumha oyi ọgbokhoghuo ghue! Elo u ro li ẹ ngme, ini u wa lie khi anye ya khi eni a rue ighumha lasele?”*

³⁴ IJesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ, “Egbegbi-ingme mhi gue ẹ ye ẹ, khi ọgbokpa ni ọ da lamhe olamhe, oghumha oyi olamhe ọ khi ³⁵ Oghumha ọa ya la apfe oyi oni ọ mhọli ọli agboagbo, ama, omi omhue-apfe ọọ la apfe agboagbo. ³⁶ Ini Omi Eshinegba ọ da rue ẹ ighumha le, egbegbo a rue ẹ ighumha le.

³⁷ Mhi lese khi imi Aburaamu a khi, ama a nono ode ni a te ya gbe mhe a, itobo khi aa nono ingme ni mhi gueye ẹ. ³⁸ Emini Itamhe ọ rokhase mhe mhi gueye ẹ, ama emini Ita ẹ ọ gueye ẹ, a riefe.”

³⁹ E ọ li, “Aburaamu khi Ita anye.” IJesu ọ ke, “Ini imi Aburaamu a kha khi egbegbo lo, a kha ke riefe emhi enabi ọ riefe. ⁴⁰ Abi o ri riefe khia khi egbegbo ingmemhi ni Eshinegba ọ gueye mhe mhi gueye ẹ, ama a dua abi a li ya gbe mhe a. Aburaamu ọa riefe emhi eghogho! ⁴¹ Abi a li ena, igho ita ẹ ọ kpe li.” Efe ọli, “Anye a khi eniye ni a bia shi ukhomhi okia, Eshinegba ọ khi Ita oghuo kpe ni anye mhọli.”

⁴² IJesu ọọ wẹ, “Ini Eshinegba ọ khi Ita ẹ lo, a kha nono ingme oyemhe, itobo khi obọ oyi Eshinegba mhi te bhale, ni mhi ro la akana, ọa khi omhesẹ oyemhe o re mhe bhale, ama loli ọ ghie mhe bhale. ⁴³ Elo ọ ze khi ingmemhi ni mhi ngme khi ẹa lo ẹ eso? Itobo khi aa lama ri egbe mie ingme ni mhi gueye lo. ⁴⁴ Eniye eyi Okphaghie ni ọ khi ita ẹ a khi, oghuemhe oyi ita ẹ a nono ni a ke riefe. Rote igbaekele ọ te khi ọgbolo-ẹgbọ-a ali ọloegbhue. Igesikia ọa la li unu. Ingmemhi eyi ọli, ẹgbhọli e khi nya, itobo khi eri ọọ lo ẹgbhọli abi ọ li. Loli ọ khi ita ẹgbhọli nya. ⁴⁵ Ama igesikia mhi gueye ẹ

khi, itobo igho aa ro lama mie mhe suọ ⁴⁶ Oghuo elemhi ẹ ọ dobe ya guele khi mhi mhọli ipfido? Ini igesikia mhi gueye ẹ, elo e ze khi aa mie mhe suọ? ⁴⁷ Oni ọ da khi oyi Eshinegba ọ mema ya ri eso shi ingmemhi eyi Eshinegba, ama ẹẹ aa khi eyi Eshinegba loli o ze khi aa lama ro shi ungmehi oyi Eshinegba.”

Emini iJesu ọọ khi loli khi

⁴⁸ Eni ẹgbọ iJu e sọ ọli ọ, “Anye a gue ngme ọli mena ni anye ro ye khi onge iSameria u khi, ali khi ayemhe okphaghie o la ẹ egbe?”

⁴⁹ IJesu ọ ke wẹ, “Mhi aa mhọli ayemhe okphaghie. Ama mhi ri ekpe na Itamhe, ama ẹẹ a ri eloe gbe mhe. ⁵⁰ Aa khi eri mhia nono ni ẹgbọ e ri ufumhi na mhe; ama oni ọọ nono ni a ro ekpe na mhe, loli ọ khi oni ọ sọ ezọ ti eloe. ⁵¹ Egbegbi-ingme mhi gue ẹ ye ẹ, oni ọ da ro shi osese oyemhe ne, ọa tigbe ya ghu ghue.”

⁵² Egbọ iJu ẹẹ ọli, “Eena anye tigbe lese khi ayemhe okphaghie o la ẹ egbe. Aburaamu ọ she ghua, emekeguele e she ghua, ama wa guele khi oni ọ da ro shi osese eye ọa tigbe ya ghu ghue. ⁵³ Ita awa Aburaamu ọ she ghua, eri u ke ẹ lie khi u fu dose Aburaamu? Emekeguele e she li ghua. Oghuo u fe sa khi u khi?”

⁵⁴ IJesu ọọ li, “Ini mhi ti egbe mhe nga, oni itinga o khi afue. Itamhe oni ẹẹ a lu Eshinegba oyẹ ẹ, loli ọ khi oni ọ ti mhe nga. ⁵⁵ Eẹ a kpe tigbe lese ọli, ama mhi lese ọli. Ini mhiye khi mhia lese ọli, ọloegbhue oni abi ẹẹ ena mhi kha khi. Ama mhi lese ọli, mhi gbo ri ungmehi oyoli gbe akanya. ⁵⁶ Eri o ri egbe mu Aburaamu ita ẹ, abi ọ ro sa usami abi loli ya li me ogbele ibhale oyemhe. Abi ọ ro me ibhale oyemhe, ọ ghefe.”

⁵⁷ Egbọ iJu ẹẹ ọli, “Waa gbe ikpe egbhueva ali igbe ne, wexhi eri u me Aburaamu!”

⁵⁸ IJesu ọ li, “Abi o li mhi li gue ọli ye ẹ, neni a bia Aburaamu, mhi she kpe la!”

⁵⁹ Igho e sano eche khi wewe ya tono ọli, ama, ọ ri egbọli sheli, ọ rote wẹ ifuabọ wa, ọ ya fie Owa oyi Eshinegba lase.

9

Ijesu ọ khueghie ozalo alo a

* 8:33 Li ze iMat 3.9; iLuk 3.8

1 Abi iJesu o li kia ode le, o me omose oghuo ni a bia shi ozalo. 2 Eniye odukhokho eyi iJesu e mhila li, “Osesese, oghuo o lamhe ni o ze khi a bia omose onana ozalo? Olamhe oyoli lo, abi eyi eni e bia li?”

3 IJesu oo we, “Oa khi olamhe oyoli, wekhi eni e bia li, ama eri o ze alo ni Eshinegba o ri ekpabo eyoli khashe elemhi agbo oyi oni ozalo. 4 Ogbe o kha da kie lao ne, awa mema ya ke gbe ikanya eyi oni o ghie mhe, ele iyose odo bhale ni ogbokhoghuo oa ke ro dobe ya gbe akanya. 5 Abi mhi li la agbo ena, mhemhe mhi khi oni o ri akpa a na egbo ni e la agbo.”*

6 IJesu o ngme ona se, o tono ete shi eke fose igbololo ro ma li alo. 7 Odo oni omose, “Ke je oke ni a lu iSiloamu ni u ya kpe alo a.” Usomhi ni a ghie, a ri iSiloamu ngme. Igho oni omose o li vu ya kpe alo-a. Oo jele apfe, oo me eke.

8 Egbo eni e ga la kugbe ali egbo ni e kpe me oli khi oo ye omhila, ee. “Onana oa she khi ozalo ni o kpe e shito akana mhila?”

9 Egbo eghuo ee, “Loli lo,” ama eghuo ee, “Iiye o! Oa khi loli, eri ona o li kho li.” Ama oni omose oo, “Mhemhe o khi guegue.”

10 E mhila li, “Se o li kia ni u ro ke e me eke?”

11 O we, “Omose oghuo ni a lu iJesu o fose igbololo ma mhe alo, o mhe mhi je oke iSiloamu ya kpe alo a. Igho mhi le ya kpe alo-a, loli mhi ro o me eke.”

12 E oli. “Ighe oli?” Oo we, “Mhi aa lese.”

Egbo iFarisi e de udi iroze oyi oni omose

13 E rue oni omose ni o kpe ze alo ghi egbo iFarisi. 14 Ogbele iyemhea oyi egbo iJu iJesu o ro fose igbololo ro khueghie oni omose alo-a. 15 Eni iFarisi e mhila oni omose abi o li kia ni o ro ke e me eke. Oo we, “IJesu o ri igbololo ma mhe alo, mhi kpe alo-a, mhi ro o me eke memena.”

16 Eghuo eni iFarisi ee, “Omose ni o ri ele ona oa rote obo oyi Eshinegba bhale, itobo khi oa ri ushi oyi ogbele iyemhea oyi egbo iJu gbe akanya.” Egbo iFarisi elese ee, “Se ogbo olamhe o li dobe ya gbe akanya onyaloa onana?” Ingme ona o pfi umhalama shi egbe o na we.

17 Igho eni egbo iFarisi e mhila oni omose, “Yeye ni iJesu o khueghie alo-a, elo u me ya ngme shi ingme oyoli?”

Oo we, “Omekeguele lo.”

18 Eni egbo iJu ea kie miesuo khi oni omose o kpe ze alo, ali khi eri a khueghie oli alo-a. O ya ramhi ni e ro ghie ya lu eni e bia oni omose, 19 E mhila we, “Omi e na? Onana e khi ozalo a bia li? Se o ke li kia ni o ro ke e me eke?”

20 Eni e bia li ee we, “Anye lese khi omi anye lo, anye gbo lese khi ozalo anye bia li.

21 Ama anye aa lese abi o li kia ni o ro ke e me eke, anye aa gbo lese oni o khueghie oli alo-a. A mhila li, oa ke khi omo, o dobe ya ngme na egboli.” 22 Itobo khi ulishi egbo iJu o mu eni e bia li e ro ngme na. Irari khi eni egbo iJu e she kpe ngme oli shi oghuo, khi ogbo ni o da mie shi o khi iJesu khi iKirisiti, khi eri a khu oli owa ugamhi ya fie. 23 Itobo ona eni e bia li e ro lie, “O fu te ni o ngme e na egboli, a mhila li.”

24 Utonuzeva, e gbo lu omose ni o kpe ze alo, ee oli, “Romhi Eshinegba khi u ya gue igesikia ye anye. Itobo khi anye lese khi omose ni o re ze khi ogbo olamhe lo.”

25 Oo we, “Mhi aa lese ini ogbo olamhe lo, ama emhi oghuo ni mhi lese khi, ozalo mhi kpe khi, ama memena mhi she e me eke.”

26 E mhila li, “Se o fe li e? Se o li khueghie-a e alo a?”

27 Oo we, “Mhi kpe gueye e, aa lama shi mhe o, elo o ke ze ni a ro o nono ni a gbo suo oni ungmehi? Eri a li e nono ni a li khi eniye odukhokho eyoli?”

28 E tsue oli, ee oli, “Omo odukhokho oyi oni omose ona yeye u khi, ini itse lo, ama eniye odukhokho eyi iMosisi anye khi. 29 Anye lese khi Eshinegba o nu iMosisi ngme, ama anye aa lese obini omose ona o te bhale.”

30 Oni omose oo we, “Uza lo e, ni aa ro lese obini o te bhale, ama loli o khueghie mhe alo-a. 31 Awa lese khi Eshinegba oa ya suo iromhi oyi egbo olamhe, ama iromhi oyi eni e ri ekpe na li oo suo, ali eni e ri ele emini oo nono e ri ele. 32 Rote igbaekele agbo, aa tigbe suo ogbo ni o khueghie ozalo ni o khia khi igbo a bia li alo a ghue. 33 Ini

* 9:5 Li ze iMat 5.14; iJon 8.12

ọa khia khi ọmọse ọna khi obọ oyi Eshinegba ọ te bhale lo, ọa kha doḅe li emhikhoghuo.”

³⁴ E ọli, “Elemhi olamhe a bia e shi, ni a la kuele, se u li a nono ni u ke sese anye?” Igho e khu ọli elemhi owa ugamhi ya lase ọ khi ke gbo bhale ọ ghue.

Itase-alo-a ona ayemhe

³⁵ Abi iJesu ọ ro suọ khi a khu ọni ọmọse owa ugamhi ya lase, ọ nono ọli me, ọ mhila li, ọọ li, “U mie Omi Ogbọ suọ?”

³⁶ Ọni ọmọse ọ li, “Ọga, gueye mhe ọni Omi Ogbọ ọ khi, ni mhi mie ọli suọ!”

³⁷ IJesu ọọ li, “U she me ọli, loḷi ọ ga nu e ngme ena.”

³⁸ Ọni ọmọse ọ li, “Onomhue mhi miesuọ.” Ọ wugha ọ kueghie iJesu.

³⁹ IJesu ọli, “Eri mhi bhale agbo ona ya gue egbo ezọ, ishegho ni egbo ni e zalo e ke me eke, ni eni e kpe e me eke ni e ze alo.”

⁴⁰ Egbo iFarisi eghuo ni e la akaghọ e suọ ingme ni ọ ngme, e mhila li, “Eri u we khi ezalo anye li khi?”

⁴¹ IJesu ọọ we, “Ini ezalo a khi lo, aa kha mhọli umha-guekia, ama abi ee a ke ro ye khi a me eke na, onana o rokhasẹ khi ena olamhe a khi.”

10

Okhe oyi orisumhaka

¹ IJesu ọọ, “Abi o li mhi li gue ọli e ye e, khi, ogbo ni ọa da roḅe ode unuekpe lo ogba ni a ri isumha shi, ni ọ roḅe oboese nga fiala lo ne oghiato ali ọni ọ li iko ọ khi.

² Ogbọ ni ọ roḅe ode unuekpe lo, loḷi ọ khi orisumhaka oyi isumha. ³ Eri ọni ọọ khe ekhe ode unuekpe ọ khueghie ode-a na li, eni isumha e suọ uruli oyọli ini ọ lu isumha eyọli eva abi ọ ri eva na we, ọ re we kia lase.

⁴ Ọ kha da re we we nya fie lase ne, eri ọọ ralo na we, eni isumha ee deba li, itobọ khi e lese uruli oyọli. ⁵ E a ya deba ogboese, eri e ri ochoghọ me ọli ya ke na, itobọ khi ea lese uruli oyọli.”

⁶ Eri iJesu ọ ze okhe ona ro nu we ngme, ama ea lese emini ọ ri ọli ngme.

IJesu ni ọ khi orisumhaka onete

⁷ Igho iJesu ọ gbo le, “Egbegbi-ingme mhi gue e ye e, mhemhe mhi khi ode unuekpe

ni isumha e roḅe e lo, ni e gbo te e doḅe fie. ⁸ Egbo ni e kpe bhale khe mhe, ighiato ali eni e li iko e khi, ama eni isumha ea ri esọ shi we ọ. ⁹ Mhemhe mhi khi ode unuekpe, ọni ọ da roḅe mhemhe egbe ne, a ya mie ọli pfuese, ọ ya fie, ọ lo le, ọ me emhi le. ¹⁰ Eri oghiato ọ lese bhale ya do, ọ gbe-a, ọ pfuse-a tse, ama mhi she bhale ni a mhọli agbo, ni a mhọli ọli gba pfo.

¹¹ “Mhemhe mhi khi orisumhaka onete. Eri orisumhaka onete ọ ri agbo oyọli shi eke ni eni isumha eyọli. ¹² Ọni a mie shi akanya irisumhaka ọa khi loḷi ọ mhọli eni isumha, ini ọ me khi akpogene ọọ bhale, ọ na tsua isumha kua, ọni akpogene ọ tsua rughu eni isumha, ọ vese we kua. ¹³ Ọni a mie shi oni akanya irisumhaka ọ na vu, itobọ khi eni isumha ea khi eyọli, ali khi ea mu ọli egbe.

¹⁴ “Mhemhe mhi khi orisumhaka onete, mhi lese isumha eyemhe, eni isumha e lese.

¹⁵ Abi Ita ọ li lese mhe, igho mhemhe mhi lese ọli, igho mhi ro ri agbo oyemhe shi eke na eni isumha.* ¹⁶ Isumha elese e laọ ni ea la elemhi ogba oyi isumha ona memena. Mhi mema fie ya wolọ we ma ọ. E ya suọ uruli oyemhe. E ya kugbe khi oghuo, e mhọli orisumhaka oghuo. ¹⁷ Ita ọ nono ingme oyemhe, itobọ khi mhi lama ri agbo oyemhe shi eke, ni a ro bhale ya e khi mhi ya gbo me ọli rue. ¹⁸ Aa me ogbokhoghuo ni ọ ya doḅe mie mhe agbo oyemhe. Mhemhe oghuo mhi ro li shi eke. Mhi mhọli afu ni mhi ro ọ ze ọli obọ, mhi gbo doḅe ya rue ọli ini o ghole mhe. Omhesẹ ona Itamhe ọ gueye mhe mhi rieḷe.”

¹⁹ Eni ingmemhi enana e gbo pfi umha-lama shi egbe ọ na egbo iJu. ²⁰ Ebubu egbo e lie, “Ayemhe okphaghie o la li egbe, ujili ọọ kpha li. Elo e ze khi a ri esọ ọ shi ọli ọ?”

²¹ Ama egbo elese, ee ọli, “Ingmemhi enana ea doḅe ya roḅe unu oyi ogbo ni ọ mhọli ayemhe okphaghie lasele! Ayemhe okphaghie o doḅe ya khueghie ozalo alo a?”

²² Oni eghẹghẹ o khi eghẹghẹ oruame ni a ro li ukpe ni a ro yelele abi a li ri Owa oyi Eshinegba rieḷe nga Eshinegba obọ. Eghẹghẹ ulili lo. ²³ IJesu ọ la atukpapfe oyi Owa oyi Eshinegba kia, ashini a lu arakpha oyi iSolomoni. ²⁴ Ebubu egbo iJu e le gase ọli,

* 10:15 Li ze iMat 11.27; iLuk 10.22

e mhila li, “Eḷe u ri anye ya shi alo ebili ramhi? Khueghie igesikia ni o la ọ-a khasẹ anye ini yeye u khi iKirisiti!”

²⁵ IJesu ọọ wẹ, “Mhi she kpẹ gueye ẹ, ama aa lama mie mhe suọ. Ikanya ọnyaloa ni mhi ri itoto oyi Ita a gbe, wewe e pfi ọtsele na mhe. ²⁶ Ama aa lama miesuọ, itobọ khi aa la elemhi isumha eyemhe. ²⁷ Isumha eyemhe ẹẹ suọ uruli oyemhe, mhi lese wẹ, ẹẹ deba mhe. ²⁸ Mhi ri agbọ na agbọagbọ na wẹ, ẹa tigbe ya pfua. Aa me ọni ọ ya dobe mie mhe ewe obọ. ²⁹ Itamhe ni ọ ri eni isumha nga mhe obọ, ọ fu dose ọgbokpa. Aa me ọni ọ dobe ya mie Ita ewe obọ. ³⁰ Mhemhe ali Itamhe oghuo anye khi.”

³¹ Eni egbo iJu e gbo sanọ eche eke ẹ tono ọli. ³² IJesu ọọ wẹ, “Mhi she gbe ikanya ebubu ukpeloe oye ẹ, ni o khia khi Itamhe ọ ri itoto na mhe ni mhi ro gbe wẹ, onoghuo a tono mhe eche ẹ shi ọ?”

³³ Eni egbo iJu ẹẹ ọli, “Oa khi itobọ ikanya enete e ze ni anye ro a tono ẹ eche, ama, itobọ khi u pfi unu-a! Se yeye ọgbọ afue-afue u li ẹ ke lie khi Eshinegba u khi?”†

³⁴ IJesu ọọ wẹ, “A she kpẹ keke ọli shi ebe Ishi eyi iMosisi khi Eshinegba ọọ lie khi, ishinegba ẹẹ a khi.‡ ³⁵ Anye she kpẹ lese khi emini ebe onopfuase o ngme khi igesikia o khi agbọagbọ, khi egbo ni a she kpẹ gue ingme oyi Eshinegba ye, Eshinegba ọ lu ishinegba. ³⁶ Ita ọ she ze mhe oda kee neni ọ ghie mhe bhale agbo, ini mhi ngme gho khi Omi Eshinegba mhi khi, se a ke li a lie khi mhi a pfi unu-a? ³⁷ A khi mie mhe suọ, ini mhi aa ya riẹle emini Itamhe ọ riẹle. ³⁸ Ama ini mhia riẹle wẹ, ini aa ro tseku mie mhe suọ, a mie ikanya ọnyaloa ni mhia gbe suọ, ni a ro lese khi Ita ọ la elemhi oyemhe, mhemhe mhi li la elemhi oyi Ita.”

³⁹ Igho e ke gbo li dua ni wewe e mu iJesu, ama ọ pfue wẹ, ọa ze wẹ mu.

⁴⁰ IJesu ọ da okẹ iJodani je ukiẹkie ashini iJoni ọ ke la batazi egbo. Igho ọ bie ya la akaghọ. § ⁴¹ Ebubu egbo e bhale akaghọ deba li. Eẹ, “IJoni ọa gbe ikanya ọnyaloa okhoghuo, ama ingmemhi ni iJoni ọ ngme shi ingme eyi iJesu, e bhale ya tse nya.”

⁴² Ebubu egbo ni e la akaghọ e mie iJesu suọ.

11

Eghuli oyi iLazarosi

¹ Omose oghuo ni a lu iLazarosi ni ọ la ẹoli iBetani, Ofo ghua. IBetani iMeli ali inyoghuo ọli ni ọkpotoso ni a lu iMata e la.* ² IMeli ọna ọ ke ku ituale ni ọ pfi ku Onomhue awe, ni ọ gbo ri itsu ni e la li ukhomhi shishi ọ ewe-a. Loli ọ khi inyoghuo iLazarosi ni ọ yeshi i ghua.† ³ Inyoghuo ọli eni ikpotso e ghie usomhi ghi iJesu, ẹ ọ li, “Onomhue, omole ẹ ọ ghua.”

⁴ Abi iJesu ọ ro suọ ona, ọọ li, “Ughuamhi ona, ọa ya gbe ọli, ama, eri a me onana ni a me asha khi ufumhi na Eshinegba ali Omi Eshinegba.”

⁵ IJesu ọọ nono ingme oyi iMata ali iMeli ali iLazarosi. ⁶ Abi ọ ro tseku suọ khi iLazarosi ọ ghua, ọ kie la ashini ọ la ramhi ogbele eva. ⁷ Igho ọ gueye eniye odukhokho eyoli, ọọ wẹ, “A ze ni awa mu egbe pfi je obini eke iJudia.”

⁸ Eniye odukhokho eyoli ẹ ọ li, “Osesẹ, ode ọ a nuẹ ne ni egbo iJu e ro ọ nono ni wewe tono ẹ eche. Oobọ wa nono ni u gbo nyene egbe je?”

⁹ IJesu ọọ wẹ, “Oa khi te ẹle uzogbe ramhi ẹle ogbomhi awa ro ọ me eke? Oni ọọ kia ini ogbe o la ọ, ọa ya khi owe, itobọ khi akpa oyi agbo ona ọ ro ọ me eke. ¹⁰ Ama ini ọ ri alo ebili ẹ kia, ọ ya khi owe, itobọ khi ọa mholi akpa ni ọ ro ọ me eke.”

¹¹ Abi ọ ke ro ngme onana se, ọ gueye wẹ, ọọ wẹ, “ILazarosi omole awa ọ she lese, ama mhia le ni mhi ya guise ọli le.”

¹² Eniye odukhokho eyoli ẹ ọ li, “Abi ọ ro da lese-a gho, ọ ya ze.”

¹³ Eri IJesu ọ ro li lie khi iLazarosi ọ she ghua, ama e dabi khi egbegbi olesẹ ọ ngme.

¹⁴ Igho iJesu ọ guele gboo khi iLazarosi ọ she ghu-a. ¹⁵ Ama itobọ oye ẹ, egbe ẹ mu mhe shi ọ khi mhi aa nu ọli la akaghọ ni ọ ro ghu-a, ni a ro mie mhe suọ. A ze ni awa le deba li.

† 10:33 Li ze iLev 24.16 ‡ 10:34 Li ze iWolo 82.6 § 10:40 Li ze iJon 1.28 * 11:1 Li ze iLuk 10.38-39 † 11:2 Li ze iJon 12.3

¹⁶ ITomosi ni a gbo li e lu iDidimosi, oo eniye odukhokho enekpole, "A ze ni awa li deba Ose se je oobo ni awa nu oli ghu-a."

¹⁷ Eghẹghẹ ni iJesu o ke ro ramhi agho, o bhale ya e khi o she ramhi ele ene abi a te ri iLazarosi to. ¹⁸ Rote iBetani je iJerusalemu o ramhi imali eva. ¹⁹ Igho ebubu egbo iJu e she kpe bhale iBetani ya tse iMeli ali iMata e mu opfu shi inyoghuo we ni o ghu-a.

²⁰ Abi iMata o ro suo khi iJesu o o bhale, o fiye lase ya lona li ode, ama iMeli o la elemhi owa. ²¹ IMata oo iJesu, "Onomhue, ini u la akana lo, inyoghuo-mhe o kha ghu. ²² Ama mhi lese khi memena khi Eshinegba o ya ri emiemini u wa mhila li ne."

²³ IJesu oo li, "Inyoghuo e, o gbo ya guale bhale agbo."

²⁴ IMata o li, "Mhi lese khi o ya te eghuli guale ogbele iguale ni o khi ogbele ni o kpukhokho."

²⁵ IJesu oo oli, "Mhemhe mhi rote eghuli ya guise eni e ghu-a le, ni mhi ri agbo ya na we, oni o da mie mhe suo o ya mholi agbo, ini o tseku ghu-a. ²⁶ Oni o la agbo ni o da mie mhe suo, o a tigbe ya ghu-a. U fe mie ona suo?"

²⁷ Oo li, "I Onomhue! Mhi miesuo khi yeye u khi iKirisiti, Omi Eshinegba ni o ya bhale eke agbo ona."

²⁸ Abi iMata o ro ngme gho se o le ya ri ofiye gueye iMeli, oo, "Ose se o she bhale, o o nono e." ²⁹ Abi iMeli o ro suo ona o ti vule, o nyanya fiye lase je ashini iJesu o la. ³⁰ IJesu o kie ramhi oni eoli ni o o je ne, ama o kie la ashini o kia ramhi ni iMata o ro lona li ode. ³¹ Egbo iJu ni e la elemhi owa yese oli, e vule deba li je olase abi e ro me khi o ti vule je olase. E dabi khi eri o je obini uji ya vie.

³² Abi iMeli o ro ramhi ashini iJesu o la ni o me oli, o de ya wugha li odalo, oo li, "Onomhue, ini u la akana lo, inyoghuo-mhe o kha ghu!"

³³ Abi iJesu o me khi loli ali egbo iJu ni e kphase oli khi ee vie, o ro obo ti iJesu udu, egbe e guoghoo oli a. ³⁴ IJesu o mhila we, oo, "Ashi a ro li to?"

E o li, "Onomhue bhale ya ghe oli."

³⁵ IJesu o vie. ³⁶ Egbo iJu ni e la agho, ee, "A ghe abi oli nono ingme oyi oli khe."

³⁷ Ama eghuo o e lie, "Loli ni o khueghie ozalo alo-a oo kha dobe tsumhi iLazarosi ini o khi ghua?"

IJesu o guise iLazarosi gbo bhale agbo

³⁸ O gbo ri obo ti iJesu udu. O kia je obini uji ni o khi irui, ni a gheghele eche zuse unu. ³⁹ IJesu oo, "A gheghele oni eche unu oni uji-a."

IMata inyoghuo oni omose ni o ghu-a oo, "Onomhue, o she ya ke we! Amo o li ele onuzi-ene abi a te ro li to!"

⁴⁰ IJesu o li, "Mhi a kpe gueye khi u ya me ufumhi oyi Eshinegba ini u miesuo?" ⁴¹ Igho e gheghele oni eche unu uji lase. IJesu o yase alo idane, o li, "Mhi kphemhi ne Ita, khi u suo mhe. ⁴² Mhi lese khi u ma suo oyemhe, itobo oyi egbo ena mhi ro o ngme ona ni e miesuo khi yeye u ghie mhe."

⁴³ Abi o ro ngme ona se, o lu oli leghe, "ILazarosi e! Fiye lasele!" ⁴⁴ Oni omose ni o ghu-a o fiye lasele, a ri ide olimhi gono li abo ali awe, ghe eni a ro ku oli alo. IJesu oo we, "A taghie oli a ni a ze oli vu."

Ugbamhi abi a li ya gbe iJesu-a (iMat 26.1-5; iMak 14.1-2; iLuk 22.1-2)

⁴⁵ Ebubu egbo iJu ni e bhale ya tse iMeli o mu opfu e me emini iJesu o riyele, e mie oli suo. ⁴⁶ Ama eghuo elemhi we e vu ya gueye egbo iFarisi emini iJesu o riyele. ⁴⁷ Ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali iFarisi e ya lu eni e mheso ni a lu isaediri ya nu we mholi ilegba.

E mhila egbewe, "Elo awa li ena? Aa me ikanya onyaloa ni omose onana o gbe? ⁴⁸ Ini awa lina ze oli obo, ogbokpa o ya mie oli suo. Egbo iRomu e ya shashe Owa oyi Eshinegba oyawa-a."

⁴⁹ Omose oghuo elemhi we ni a lu iKefasi, ni o ralo ugamhi oni ukpe ogho, oo li, "Aa lese ingme! ⁵⁰ A lese khi ogbo otuoghuo o kha ghu-a na egbo kpa, khi o ti dose ni egbo nya e pfua?"

⁵¹ Oa khi ibe eyoli o ro sa ngme oni ungmehi ona, ama ungmehi angme-shi-ekere ni o ya tse ogbe na ako, khi iJesu o ya ghu-a na egbo iJu o khi ni o ngme, itobo khi loli o ralo ugamhi oni ukpe. ⁵² Oa khi oyi iJu tse, ama ni o sano egbo eyi Eshinegba ni e kia miatse ku agbo nya gbili re we khili oghuo.

⁵³ Rote eḷe gho vu, eḡbo iJu e te gba ug-
bamhi abi wewe e li ya gbe iJesu a. ⁵⁴ Itobo
igho, iJesu o ke kia lase gboo iteva oyi eḡbo
iJu. O ri ochogho vu je eoli ni a lu Efuremu,
ni o ti mama odagbe ifufu. Agho loli ali
eniye odukhokho eyoli e ke ga la.

⁵⁵ Abi eḡeḡe ukpe iPasova oyi eḡbo iJu
o ro ti i bhale, ebubu eḡbo e te eoli ododa je
iJerusalemu ya ri egbe we khi eni e pfuase,
abi ushi oyewe o o e ke li neni oni ukpe o
ramhi. ⁵⁶ Ee nono iJesu. Abi e ro la elemhi
Owa oyi Eshinegba, e mhila egbewe, e lie, “A
li sa khi o ya bhale? Otse o ya bhale shi
oni ukpe ona.” ⁵⁷ Ama ighie eyi ekpodalo-
ugamhi ali iFarisi e she kpe mhesa na eni
eḡbo, oni o da lese obini iJesu o la, oni oḡbo
o guele ni wewe e me asha mu oli.

12

IMeli o la obini iBetani ku ituale ku iJesu (iMat 26.6-13; iMak 14.1-9)

¹ Abi o ro kpo oḡbele esesa oni ukpe
iPasova le, iJesu o nyene egbe bhale obini
iBetani, obini iLazarosi ni iJesu o rote eghuli
guise le o la. ² E nye akhe na iJesu, iMata
o kphan o eni eminale ghi we. iLazarosi o
li nu we shito shi ilele oyi eni ekhe. ³ Igho
iMeli o rue egbegbi akanama ituale ni o
pfie ni o lolo ghal e. O ku oli shi iJesu awe,
o ri itsu ni e la li ukhomhi shishi o awe
a. Upfiemhi oyi oni ituale o kphela vo oni
elemhi owa nya.*

⁴ IJudasi Isikaroti ni o khi otuoghuo eniye
odukhokho eyi iJesu, ni o rote ikpukhokho
ya ri iJesu de, o me emini iMeli o rieḷe, oo,
⁵ “Elo o ze ni aa ro ri oni ituale de ni a kemhi
eni ikpagho na eni ea mhu e? Oni ituale
o ghal e ramhi ifata ukpe oyi oḡbo oghuo.”
⁶ Oa khi itobo khi o mholi udu iamhe na
eni ea mhu e, o ro ngme ungmehi ona.
Ama itobo khi oghiat o khi, ali khi loli o
tsua ikpagho o mhu e na we, ni o rote muno
epfia.

⁷ Ama iJesu oo li, “Ze oli ob o rieḷe emini
o la li udu, eri o mu mhe egbe e khe iroto
oyemhe. ⁸ Eḡeḡe kpa eḡbo ni ea mhu e e ro
nu e a la, ama mhemhe mhia nu e ya la ana
eḡeḡe kpa.”†

⁹ Ebubu eḡbo iJu e suo khi iJesu o la
iBetani, igho e je oobo. Oa khi itobo iJesu
tse e ro je oobo, ama ni e ba me iLazarosi
ni iJesu o te eghuli guise le. ¹⁰ Igho ighie
eyi ekpodalo-ugamhi ee gba ugbamhi abi
e li ya li gbe iLazarosi a, ¹¹ itobo khi ingme
oyoli o ze khi ebubu eḡbo iJu e ku ma iJesu
o, ni e ro mie oli suo.

Eḡbo e ri ufumhi na iJesu abi o ro lo el- emhi iJerusalemu

*(iMat 21.1-11; iMak 11.1-11; iLuk 19.28-
40)*

¹² Ogbeakolo ebubu eḡbo ni e bhale shi
oni ukpe iPasova e suo khi iJesu o o je
iJerusalemu. ¹³ Igho e yan o eyamhi mhu e
abo fie ya ee oli. E kpe okeke gbii, e
lie, “Tsumhi anye. Awa kueghie Eshinegba.
Eshinegba o khivose na oni o ri eva oyi
Eshinegba Onomhu e bhale! Eshinegba o ka
khivose na oghie iZireni!”‡

¹⁴ IJesu o me ozele akphere. O nga li shito
abi Ebe-no-pfuase o ngme oli, ni oo,

¹⁵ “Eḡbo iJerusalemu,
ulishi o khi mu e!

Oghie oye e oo bhale ena,

o nga ozele akphere ee bhale.”§

¹⁶ Eniye odukhokho eyi iJesu ea kpe rote
eke lese obini eni ingme ena e je. Ama abi
Eshinegba o rote eghuli guise iJesu le ni o ri
ufumhi na li, e ro tigbe sato khi a kpe keke
eni ingme eyoli ena shi Ebe-no-pfuase, ali
khi e ke rieḷe eni ingme ena deba li ghue.

¹⁷ Olele eḡbo ni e nu oli la agho abi o
ro rote uji lu iLazarosi lasele, ni o ro rote
eghuli guise oli le, e kie kia gueye eḡbo abi
a li me oni ingme. ¹⁸ Itobo khi ebubu eḡbo
e suo khi iJesu o gbe akanya onyaloa ona e
ro ve lasele ya me oli. ¹⁹ Igho eḡbo iFarisi e
nu egbe we ngme oli, e lie, “Awa aa mholi
emini awa dobe ya li ona. Aa me khi eḡbo
nya e ke e deba li!”

IJesu o ngme ingme eghuli oyoli shi eke

²⁰ Eḡbo iGiriki e li la eni e je iJerusalemu
ya ga eḡeḡe oni ukpe iPasova. ²¹ E ya
mhila iFilipu (ni o khi onge iBetisaida ni o la
iGalili) e o li “Oga, anye e nono ni anye me
iJesu, ni anye nu oli ngme.”

* 12:3 Li ze iLuk 7.37-38 † 12:8 Li ze iDeut 15.11 ‡ 12:13 Li ze iWolo 118.25,26 § 12:15 Li ze iZaka 9.9

22 IFilipu o vu ya gueye Aduru, wewe aava e ya gueye iJesu.

23 IJesu oo, “Oni eghẹghẹ o she ramhi ni a rọ ri ufumhi oniemi oyi Omi Ogbọ ya khase. 24 Abi o li mhi li gue ọli e ye e khi, ini aa li ri ukpamhi ado kọ eke ni o ghua, eri o kie ya li abi o kie kpe li. Ini a rọli kọ eke ni o rọ ze, o ghua, o fu, o ri imomhi ni e bu lasele. 25 Onini o da nono ingme agbọ oyọli dọse ode ne, o ya de ọli obọ a, ama oni o da nono ingme agbọ oyọli elemhi agbọ ona ne, eri o kẹse o shi e kẹ agbọ na agbọagbọ.*

26 Oni o nono khi lọli ya ga mhe, oo mema ya ke deba mhe. Ashini mhi da la kpa, o li la akaghọ. Itamhe o mu ekpe na li.

27 “Memena udu oyemhe o ke sheshe. Elo mhi ke ya ngme? ‘Eri mhi ke ya lie, Ita, khi ze ni eghẹghẹ ona o bhale deba mhe?’ Iiye, oni eghẹghẹ ni o ze ni mhi rọ bhale agbọ na! 28 Ita ri ufumhi ni o la eva oye khase.”

Ighọ Eshinegba o rọte idane ngme lase, oo, “Mhi she kpe ri ufumhi ni o la eva oyemhe khase egbọ na agbọ, mhi ya gbo lighọ riele ọli.”

29 Ebubu egbọ ni e migha epfepfe aghọ e suọ khi uruli oyi Eshinegba o ngme. Egbọ eghuo ee, “Akphala o de!” Egbọ elese ee, “Ageni o nu ọli ngme!”

30 Ama iJesu oo, “Oa khi itobọ oyemhe uruli oyi Eshinegba oghọ o rọ ngme ungmemhi oghọ, ama itobọ oye e lo. 31 Oni eghẹghẹ o she ramhi ni a rọ ri agbọ e gue ezọ. Memena, a ya khu Okphaghie oni o kpe e mhesẹ shi agbọ ona ukpekhomhi pfa. 32 A kha da yase mhe nga idane oora apfida ne, mhi ya ti ogbokpa bhale deba mhe.” 33 Eri o ngme ona ni o rọ rọkhase we uwali eghuli ni o ya ghu.

34 Eni egbọ ee ọli, “Ushi ni Eshinegba o rọ na iMosisi na awa o gue ọli ye anye khi agbọagbọ Omiepfuese o ya la o. Se u ke li a lie khi a mema ya yase Omi Ogbọ nga idane? Oghuo o khi oni Omi Ogbọ ona?”†

35 IJesu oo we, “Ákpá o ya la e iteva ukuku eghẹghẹ. A ke kia okiali abi oni ákpá o kie la e iteva memena, ini obili o khi ya bi e, itobọ

khi oni o la alo ebili o a lese obini oo je. 36 A regbenga oni ákpá ni o ri ákpá na e abi o kie li la e iteva, ni a li khi egbọ ni e ri imeke e na egbọ.” Abi iJesu o li ngme ona se, o lase we iteva le, je ashini e a ke te e me ọli.

Umha-miesuo oyi egbọ iJu

37 Abi iJesu o tseku gbe ikanya onyaloa ena ukpele oye we, e a kie lama mie ọli suọ. 38 Onana o ri emini Azaya ni o khi Omekeguele o kpe ngme shi eke ya tse, ni oo, “Onomhue, oghuo o lama

mie usomhi oyanye suọ?
Oghuo Onomhue o mema

khueghie ekpabọ eyọli-a khase?”†

39 Onana o ze khi e a dobe miesuo, itobọ khi Azaya o gbo ngme ọli shi ashese khi, 40 “Eshinegba o she tase we alo a, o gbo zuse we udu ini e khi me eke ali ini udu oyewe e khi lese ingme. Ini e khi ya mu pfi, ni mhi me asha re we ze.”§ 41 Eri Azaya o ngme ona itobọ khi o she kpe me ufumhi oyi iJesu, o gbo kpe ngme ingme oyọli.

42 Abi o tseku khia khi ebubu eni ee ralo eyi egbọ iJu e mie iJesu suọ eghẹghẹ ni a ngme ena, e a ngme ọli lasele, itobọ khi e na ulishi oyi iFarisi ini e khi khu ewe owa ugamhi ya lase. 43 Irari khi e nono ikuẹghie ni o rọte obọ oyi egbọ bhale dọse oni o rọte obọ oyi Eshinegba bhale.

Ungmemhi oyi iJesu a rọ ya ri egbọ na agbọ gue ezọ

44 IJesu o tse se leghe guele, oo, “Oni o da mie mhe suọ, o a khi mhemhe tse o miesuo, ama oni o ghie mhe o li miesuo. 45 Onini o da me mhe, o she li me oni o ghie mhe. 46 Mhi she bhale agbọ ya ri ákpá ge na egbọ na agbọ, ini eni e mie mhe suọ okhoghuo o khi la alo ebili. 47 Oni o suọ ungmemhi oyemhe ni o da rọ shi o, o a khi mhemhe mhi ya pfa ezọ mu ọli. O a khi eri mhi bhale ya ri egbọ na agbọ gue ezọ, ama eri mhi bhale ya mie agbọ pfuese. 48 Oni oo pfa ezọ mu oni o da kie mhe ali ungmemhi oyemhe, o la aghọ. Eni ingmemhi ni mhia ngme e ya pfa ezọ mu ọli ogbele ni o kpukhokho. 49 Itobọ khi o a khi ungmemhi ootsobọ oyemhe mhia ngme, ama ungmemhi ni Ita ni o ghie o

* 12:25 Li ze iMat 10.39; 16.25; iMak 8.35; iLuk 9.24; 17.33

† 12:38 Li ze Aza 53.1 § 12:40 Li ze Aza 6.10

† 12:34 Li ze Iwolo 110.4; Aza 9.7; Ezik 37.25; iDan 7.14

mhesẹ na mhe mhi ngme mhia ngme.”
 50 Mhi lẹsẹ khi oni ushi oyi Eshinegba, o ri agbọ na agbọagbọ ọ na ogbọ. Irarigho, eri mhi ẹ ngme emini Ita ọ gueye mhe mhi ngme.

13

Ijesu ọ kpe eniye odukhokho eyọli awe-a

1 Abi o rọ kpọ ẹlẹghuo ukpe iPasova le, ijesu ọ lẹsẹ khi oni ẹghẹghẹ o she ramhi ni ọ rọ ya te agbọ lasele je oyi Ita. Ọ ma kie kpe nono ingme oyi ẹgbọ eyọli ni e la agbọ, ọ rọli khase wẹ khi eri lọli nono ingme oyewẹ pfo.

2 Ijesu ali eniye odukhokho eyọli e la ashini e la le eminale ẹlẹ ogbomhi. Okphaghiẹ ọ she rọli shi udu oyi iJudasi omi iSamọ Isikaroti ọ ka rọ ijesu de. 3 Ijesu ọ lẹsẹ khi Ita ọ she rọ ekpabọ nga lue obọ, ọ lẹsẹ khi obọ oyi Eshinegba lọli kpe te bhale, ali khi obọ oyọli lọli gbo nyene egbe ya je. 4 Igho ijesu ọ rọte ashini ọ shitọ ti vule, ikhi ashini e la le eminale, ọ gueghie awulu ni ọ sọ kpeda, ọ ri ode ni a rọ ọ muno amẹ egbe-a mu oku. 5 Igho ọ ku amẹ shi atalabi, ọ kpe eniye odukhokho eyọli awe-a. Ọ rue ode ni a rọ ọ muno amẹ egbe a ni ọ rọ mu oku shishi wẹ amẹ awe-a.

6 Abi ọ rọ kpe ramhi iSamọ iPita ọ, iPita ọọ, “Kie! Onomhue yeye u kha ke kpe mhe awe a?”

7 Ijesu ọọ li, “Wa lẹsẹ emini mhia riẹlẹ memena, ama u ya lẹsẹ okhese.”

8 ISamọ iPita ọọ, “Onomhue, atsobọ ogho! Wa ya tigbe kpe mhe awe-a.”

Ijesu ọọ, “Ini mhia kpe ẹ awe-a, wa aa ke khi oyemhe.”

9 ISamọ iPita ọọ, “O kha khi igho, Onomhue, ọa khi awe tse u ke lẹsẹ ya kpe mhe-a! Ama kpe mhe abọ ali ukhomhi-a ma ọ.”

10 Ijesu ọọ li, “Ogbọ ni ọ da khue se, ọ she pfuase, ọa khi oni ọ ke gbo ya khue-a, ama awe ọ ke lẹsẹ ẹ yeghe-a. Eẹ nya a she pfuase, se ni ọtuoghuo elemhi ẹ.” 11 Irari khi ijesu ọ she kpe lẹsẹ oni ọ ya rọ ọli de, lọli o ze ni ọ rọ lie, “Eẹ nya a she pfuase, se ni ọtuoghuo elemhi ẹ.”

12 Abi ijesu ọ rọ kpe wẹ awe a se, ọ riẹlẹ awulu ni ọ kpe gueghie rọ sọ, ọ ya shitọ ashini ọ kpe te vule. Ọọ mhila wẹ, “A li lẹsẹ akanya ni mhi gbe na ẹ lena?” 13 “A lu mhe ‘Osese’ ali ‘Onomhue.’ A ga gue ngme, itobọ khi emini mhi khi ghọ. 14 Memena ni mhemhe ni mhi khi Onomhue ali Osese oyee mhi she kpe ẹ awe-a, eẹ a li ke kpe egbe ẹ awe-a. 15 Mhi she ri irokhokho khase ẹ, ni a li ke riẹlẹ emini mhi riẹlẹ na ẹ.* 16 Egbegbi ingme mhi gueye ẹ, khi oni ọ ga ogbọ, ọa ya fu dose oni ọọ ga, oni a aghiusomhi ọa ya fu dose oni ọ ghie ọli usomhi.† 17 Abi a rọ lẹsẹ eni ingme ena egho, a ya khivose na ẹ, ini a rọ li gba akanya.

Ijesu ọ guele shi eke khi a ya re lue de (iMat 26.20-25; iMak 14.17-21; iLuk 22.21-23)

18 “Aa khi eẹ nya mhi nu ẹ ngme. Mhi lẹsẹ abi ingeli eyi eni mhi ze e li. Ama, emini Ebe-no-pfuase o ngme, o mema bhale ya tse, ikhi oni ọọ, ‘Ogbọ ni ọ nu mhe ẹ le eminale ọ ya nyene egbe mu okhọli vule shi mhe ọ.’‡

19 “Eri mhia gue ona ye ẹ shi eke neni a ligho me ọli, ishegho ini a ligho me ghọ, a ya miesuo khi ‘Mhemhe mhi khi oni mhi khi.’ 20 Abi o li mhi li gue ọli ẹ ye ẹ, khi oni ọ da kpe abọ mie aghiusomhi ni mhi ghie, mhemhe ọ li mie, oni ọ da mie mhe, oni ọ ghie mhe ọ li mie.”§

21 Abi ijesu ọ rọ ngme ona se, udu ọa ke sheshe ọli, ọ guele gboo, ọọ, “Egbegbi ingme mhi gueye ẹ, khi ọtuoghuo elemhi ẹ, ọ ya remhe de.”

22 Eniye odukhokho eyọli e bino egbe alo gase, o lolo sha wẹ abọ oni ijesu ọ ngme. 23 Oghuo omọ odukhokho ni ijesu ọ mema nono ingme oyọli, ọ shitọ mama ijesu. 24 ISamọ iPita ọ rọ ikpialo nu oni omọ odukhokho ngme, ọọ li, “Mhila ijesu, oghuo oni ogbọ ọ fe khi elemhi awa.”

25 Igho oni omọ odukhokho ni ọ shitọ mama ijesu ọ mhila li, ọọ, “Onomhue, oghuo oni ogbọ ọ khi elemhi anye?”

26 Ijesu ọ sọ li ọ, ọọ, “Oni mhi ya ri ibuledi ona somhi utasa oni awa te ẹ le emhi enana

* 13:15 Li ze iLuk 22.27 † 13:16 Li ze iMat 10.24; iLuk 6.40; iJon 15.20 ‡ 13:18 Li ze Iwolo 41.9 § 13:20 Li ze iMat 10.40; iMak 9.37; iLuk 9.48; 10.16

na ne, loli lo.” Igho o so oni ibuledi elemhi utasa, o ro na iJudasi omi iSamọ Isikaroti. ²⁷ Abi iJudasi o lese mie oni ibuledi se, Okphaghię o lo oli udu. IJesu o gueye oli, “Nyanya ya riele emini wa nono ni u riele.” ²⁸ Ogbokhoghuo abi e ga li shito o le eminale, o la ni o lese emini o ze ni iJesu o ro ngme oli ghọ. ²⁹ Aborokhia khi iJudasi o tsua ikpagho o mhue na we, eghuo e dabi khi eri iJesu o gueye oli o ka de emini e ro o li ukpe iPasova. Elese e dabi khi otse eri oo o ka somhi eni ea mhue opfa. ³⁰ Abi iJudasi o mie oni ibuledi se. O fię lase aghoaghọ. Eliyoşe o she ramhi.

IJesu o ri ushi onogbo na we

³¹ Abi iJudasi o ro vu se, iJesu oo, “Eena egbo e ya me ufumhi oyi mhemhe Omi Ogbọ, e ya te idiegbe oyi Omi Ogbọ me ufumhi oyi Eshinegba. ³² Ini egbo e rote idiegbe oyi Omi Ogbọ me ufumhi oyi Eshinegba, eghęghę agho Eshinegba lolighuo o ya nyanya ri ufumhi oyi Omi Ogbọ khasę egbo.

³³ “Eniye eyemhe, mhia ke nu e ya la akana tесе. A ya nono mhe, aa ke me mhe. Mhi gue ona ye e memena, abi mhi kpe li gueye eni ee mhesę eyi egbo iJu, ni mhię, Aa dobe ya ramhi obini mhi-a je.”*

³⁴ “Memena mhi ro ushi onogbo na e: A nono ingme oyi egbe e. Abi mhi li nono ingme oye e, a mema li ya nono ingme oyi egbe e.† ³⁵ A kha da mholi inono na egbe e ne, egbo kpa e ya lese khi eniye odukhokho eyemhe a khi.”

IJesu o ngme o shi eke khi iPita o ya kie lue

(iMat 26.31-35; iMak 14.27-31; iLuk 22.31-34)

³⁶ ISamọ iPita o mhila li, oo, “Onomhue, obo wa le?”

IJesu oo li, “Waa ya dobe deba mhe je obini mhia je, ama u ya deba mhe okhesę.”

³⁷ IPita o mhila li, oo “Elo e ze ni mhi aa ro dobe ya deba e? Mhi mu egbe ni agbo oyemhe o li opfu-a!”

³⁸ IJesu o ke gbo so li o, “U ga mema mu egbe agbo oye o ro lie opfu-a na mhe? Mhi

gueye khi, neni okpa o gbieghę, u ya lie khi u waa lese mhe ramhi itese!”

14

IJesu khi ode ni a te e bhale deba Eshinegba

¹ IJesu o gueye eniye odukhokho eyoli, oo we, “Aa khi ze ni udu o yese e-a, a mie Eshinegba suo, a gbo li mie mhe suo. ² Elemhi owa ni a la e kpoku shi apfe oyi Itamhe. Ini o a khi igho lo, mhi kha gueye e. Mhia ya vu ni mhi ya mu egbe asha shi eke khe e. ³ Mhi kha vu ya mu egbe shi eke khe e se, mhi ya gbo nyene egbe bhale ya wolọ e ma egbe vu, ishegho ashini mhi ya la, ni a li nu mhe la akaghọ. ⁴ A lese ode ni a te e je ashini mhia je.”

⁵ ITomosi oo li, “Onomhue, anye ea lese obini u wa je. Seę anye li ya lese ode je obini u wa je?”

⁶ IJesu oo li, “Mhemhe mhi khi ode ni a te e je obini oyi Eshinegba. Mhemhe mhi ri igesikia ni o la Eshinegba a khasę. Mhemhe mhi ri agbo o na ogbọ. Ogbọ khoghuo o a me asha ya je obini oyi Ita ini o a li rote obo oyemhe. ⁷ Eri a kha lese mhe lo, a kha li lese oni Ita. Ro te memena vu, a she lese oli, a gbo me oli.”

⁸ IFilipu oo, “Onomhue, ri oni Ita khasę anye, emini anye lese nono ghọ.”

⁹ IJesu o soli o, o, “IFilipu, mhi she nu e la tесе, waa kie lese oni mhi khi? Oni o da me mhe, o she me oni Ita. Seę u kiele e lie ‘Ri oni Ita khasę anye?’ ¹⁰ Filipu, waa miesuo khi mhi la elemhi oyi Ita, ali khi Ita o la elemhi oyemhe? Ingmehi ni mhi gueye e nya ea khi eyemhe. Ita ni o la mhe elemhi o ga gbe ikanya ena nya. ¹¹ A mie emini mhi ngme suo ini mhię khi mhi la elemhi oyi Ita ali khi Ita o li la elemhi oyemhe. Ini aa mie emini mhi ngme suo, a ri itobo ikanya onyaloa ni mhia gbe miesuo. ¹² Egbegbi-ingme mhi gue e ye e, oni o da mie mhe suo, o ya gbe ikanya enabi mhia gbe. O ya gbe ikanya eni e fu dose eni abi mhia gbe, itobo khi mhia je oyi Ita. ¹³ Emini a ro eva oyemhe mhila nya mhi ya riele o, eghęghę agho ni omọ ri ufumhi oyi Ita khasę egbo. ¹⁴ Emini a ro eva oyemhe mhila nya, mhi ya riele na e.

* 13:33 Li ze iJon 7.34 † 13:34 Li ze iJon 15.12,17; 1 iJon 3.23; 2 iJon 5

Ijesu o shobo khi loli ya ghi Ayemhe-nopfuase bhale agbo

¹⁵ “A kha nono ingme oyemhe, a ya ri omhese oyemhe gba akanya. ¹⁶ Eghēghē agho, mhi ya lema Ita, o ri Okpaghiobo olese na e, ni o ya nu e la agboagbo. ¹⁷ Loli o khi Ayemhe ni o ri igesikia ni o la Eshinegba a khasē agbo. Egbō na agbo ēa doḅe mie oḷi itobo khi ēa mē oḷi wēkhi eri e lēṣe oḷi. Ama, ēē ena a lēṣe oḷi, itobo khi o nu e la, o la elemhi oyē e.

¹⁸ “Mhia ya zē e obō shi ekē abi omilimhi, mhi ya gbo nyenē egbe bhale deba e. ¹⁹ O kha dēnē, egbo na agbo ēa kē e mē mhe, ama ēē ena, a ya mē mhe. Itobo khi mhi ya gbo la agbo, a ya li la agbo. ²⁰ Ini ogbe ni eḷēgho o ramhi, a ya lēṣe khi mhi la elemhi oyi Itamhe, khi ēē a la elemhi oyemhe, abi mhi li la elemhi oyē e.

²¹ “Oni o mie ishi eyemhe ni o ri ewe gbe akanya, o nono ingme oyemhe. Itamhe o ya nono ingme oyi oni oḅa nono ingme oyemhe, mhi ya li nono ingme oyi oni ogbo, mhi ri egbe mhe khasē oḷi.”

²² Ijudasi (oḅa khi oni a lu Isikaroti) oo, “Onomhue, elō o zē khi u fē ya ri egbe e khasē anye tse, ni u wa ro ya ri egbe e khasē agbo kpa?”

²³ Ijesu o so li o, oo, “Oni o da nono ingme oyemhe, o ya ri osese oyemhe gbe akanya. Itamhe o ya nono ingme oyi oḷi, mhemhe ali Itamhe, anye bhale ya nu oḷi la. ²⁴ Oni oḅa da nono ingme oyemhe, oḅa ro osese oyemhe ya gbe akanya. Eni osese ni mhia sese e, ēa khi eye mhe, ama obō oyi Itamhe ni o ghie mhe e te bhale.

²⁵ “Mhi she gue ena ye e, abi mhi kie li nu e la. ²⁶ Ama oni, Ayemhe-nopfuase ikhi Okpaghiobo, ni Ita o ya ro eva oyemhe ro ghi e, o ya sese e emhikpa. O ya gbo re e yeḷele emhikpa ni mhi gueye e. ²⁷ Mhi zē e obō shi agbo ona shi opfomhe, mhi ri opfomhe oyemhe na e. Oḅa khi oni abi egbo na agbo e ro o na ogbo mhi ro na e. A khi zē udu yese ēa, ali a khi zē ni ulishi o mu e.

²⁸ “A suo abi mhi ro gueye e khi mhi ya roṭe iteva oyē vu, khi mhi ya gbo bhale deba e. Ini a nono ingme oyemhe lo, a kha ke ghele khi mhia je oyi Itamhe, irari khi

loli o fu doṣe mhe. ²⁹ Mhi she gue ingme ena ye e shi ekē neni a mē wē, ishegho ini a da kie ligho mē wē, a mie mhe suo. ³⁰ Mhia kē nu e ngme tēṣe, itobo khi okphaghiē ni o kpe mhesē shi agbo ona, oo bhale. Oḅa mhōli ekpabo shi agbo oyemhe, ³¹ ama egbo na agbo e mema ya lēṣe khi mhi ma nono ingme oyi Ita, ali khi emini Itamhe o mhesē na mhe mhi rieḷe, mhia rieḷe tee.

“A bhale ni awa vu ana le.

15

Ijesu o khi egbegbi oora upfonu

¹ “Mhemhe mhi li abi oni upfonu ni o mo umomhi onete, Itamhe o rieḷe e shi o. ² Loli oo kanō uguabo oyemhe ni oḅa ya mo umomhi a. Oḅa rieḷe uguabo oyemhe ni oo mo umomhi, ni o gbo mo imomhi eni e bu. ³ Ungmemhi ni mhi she nu e ngme o she rieḷe e ti ni a ro doḅe mo imomhi enete. ⁴ A toma mhe idiegbe, mhemhe mhi ya toma e idiegbe. Uguabo oora okhoghuo oḅa doḅe ya mo umomhi oṭsobō oyōli, o mema ya to ma idiegbe oora. U kē neta khi eri a doḅe ya rieḷe eminete ini aa toma mhe egbe.

⁵ “Mhemhe mhi khi oora upfonu, ēē a li abi iguabo. Ini u toma mhe egbe ni mhi ro li toma e egbe, u ya mo imomhi eni e bu. Ini a ro obō rue mhe o le, aa doḅe ya rieḷe emhikhoghuo onete. ⁶ Ini u waa da toma mhe egbe ne, eri a ya khi e pfia. Eri u ya li abi iguabo ekhakra ni, a ti e ma ri erali tose-a. ⁷ Ini u toma mhe egbe, ni ingmemhi eyemhe e ro la elemhi oyē, emiemini o ghōle e kpa wa mhila, a ri oḷi nē. ⁸ Eminete ni a rieḷe o ri ufumhi ghi Itamhe. Ona o ro khasē khi eniye odukhokho eyemhe a khi.

⁹ “Abi Ita o nono ingme oyemhe, igho mhi li nono ingme oyē. A la elemhi inono oyemhe. ¹⁰ Ini a ro ishi eyemhe gbe akanya, a ya la inono oyemhe, abi mhi li ri ishi eyi Itamhe gbe akanya ni mhi li la inono oyōli. ¹¹ Eri mhi gue ona ye e ni oghēle oyemhe o vō e udu, ni oni oghēle oyē e o gba pfo. ¹² Ushi ni mhi ro na e khi, a nono ingme oyi egbe e, abi mhi nono e.* ¹³ Aa mē inono olese ni o fu doṣe oni ogbo o ro ghu-a na emole oḷi. ¹⁴ Emole mhe a khi ini a da ri ishi eyemhe gbe akanya. ¹⁵ Mhi aa kē lu e

* 15:12 Li zē ijon 13.34; 15.17; 1 ijon 3.23; 2 ijon 5

eni e ga mhe, itobo khi oni o ga ogbo o a lese akanya ni oga oyoli o gbe. Ochogho, emole mhi ke e lu e, itobo emini mhi rote obo oyi Itamhe wena nya mhi gueye e. ¹⁶ Oa khi ee a ze mhe, mhemhe mhi ze e ni mhi ri akanya na e, a ka gbe ikanya enete ni ikanya eye e e migha. Ishegho Ita o ya ro emini a ro eva oyemhe mhila nya na e. ¹⁷ Ushi oyemhe ni mhi shi na e khi, a nono ingme oyi egbe e.

Egbo na agbo ee biselemhi eniye odukhokho eyi Ijesu

¹⁸ “Ini egbo na agbo e biselemhi e, a sato khi igho e kpe li biselemhi mhe. ¹⁹ Ini a khi eyi egbo na agbo lo, e kha nono ingme oye e abi enayewe. Abi o ke li memena khi, aa ke khi eyi egbo na agbo itobo khi mhi she rote elemhi agbo ze e, loli o ze khi egbo na agbo e ro biselemhi e. ²⁰ A sato ingme ni mhi gueye e, ‘Oni oo ga ogbo o a fu e dose oga oyoli.’ Ini e kpe mu okholi vule shi me o ghue, e ya mu okholi vule shi e o. Ama ini e ro osese ni mhi sese gbe akanya, e ya ro osese oye e li gbe akanya.† ²¹ E ya lina ngeli deba e itobo khi enayemhe a khi, ali itobo khi ea lese oni o ghie mhe. ²² Ini mhi aa bhale ya nu we ngme lo, ea kha mholi umha-guekia oyi olamhe. Ama ea ke mholi emini e gue oli ya nga egbe khi o rewe a lamhe olamhe. ²³ Oni o da biselemhi mhe, Itamhe o li lie biselemhi. ²⁴ Ini mhi aa la akpewe gbe ikanya ni ogboese o a dobe gbe ghue lo, ea kha mholi umha-guekia oyi olamhe. Ama memena e she me eni ikanya onyaloa, ama e kiele e biselemhi mhe ali Itamhe. ²⁵ Ama ona o ze ni emini a keke shi ebe ushi oyewe o ro bhale ya tse, oni o khi, ‘Afu e biselemhi mhe.’‡

²⁶ “Ini oni Okpaghiobo o bhale, oni mhi rote obo oyi Itamhe ya ghie ghi e, loli o khi Ayemhe no o ri igesikia ni o la Ita a khasa, o ya pfi otsela shi ingme oyemhe. ²⁷ Ee a ya li mema pfi otsela na mhe, itobo khi rote igbaekela a te nu mhe la.

16

¹ “Eri mhi gue ona a ye e ini a khi tsua irudunga pfa. ² Egbo e ya khu e owa ugamhi fie lase, eghoghe o ga ya ramhi ni

ogbo o kha gbe ongee a, o dabi khi eri loli e ga Eshinegba. ³ E ya rie e eni emhi ena deba e, itobo khi ea lese Ita, wexhi mhemhe. ⁴ Ama, eri mhi gue ona ye e, ini oni eghoghe o ramhi, a ya sato khi mhi kpe tse agua ye e. Itobo khi mhi kie nu e la mhi aa ro kpe gue ingme ena ye e.

Akanya ni Ayemhe-no-pfuase oo gbe

⁵ “Memena, mhia le deba oni o ghie mhe, ama ongee o a kie mhila mhe, ‘Obo wa je?’ ⁶ Itobo khi mhi gue ingme ena ye e, udu oye e o she yese-a. ⁷ Ama igesikia mhi gueye e, ni o ro ti e egbe mhi ro rote e iteva a vu. Itobo khi ini mhi aa vu, oni Okpaghiobo o a ya bhale. Ama ini mhi da vu mhi ya ghie oli ghi e. ⁸ Ini O da bhale, O ya rewe lese umha-guekia ni o la ingme olamhe, o gbo rewe li lese ipfuase oyi Eshinegba ali iso-ezo oyoli. ⁹ O ya rewe lese khi umha-guekia ni o la olamhe o khi, umha mie mhe suo. ¹⁰ O ya rewe lese khi e ya mholi ipfuase oyi Eshinegba, itobo khi mhi je oyi Ita ni aa ke te tigbe ya me mhe ¹¹ O ya rewe lese emini iso-ezo oyi Eshinegba o khi. Itobo khi a she pfa ezo mu okphaghie oni o mhesa e shi agbo ona.

¹² “Mhi mholi emini e bububu ni mhi kha gbo gueye e, ama e bu dose ni a dobe ya mie. ¹³ Ama ini Ayemhe ni o ri igesikia a khasa o da bhale, o ya ri igesikia ni o la ingme oyi Eshinegba nya khasa e. Oa ya ngme ungmehi ootsobo oyoli, ama emini o suo o ya ke ngme. O gbo gueye e ingme ni a ya me. ¹⁴ Mhemhe o ya ke ti nga, itobo khi o ya mie mhe ungmehi ni mhi ngme gueye e. ¹⁵ Emini Itamhe o mhue nya, eyemhe lo, loli o ze khi mhi kpe gueye e khi emini mhi ro na Ayemhe-no-pfuase, o ya gueye e.

Oya oye e o ya mele oghela a

¹⁶ “O kha dena, aa ke me mhe, o kha ke gbo dena a gbo me mhe.”

¹⁷ Eniye odukhokho eghuo ee mhila egbewe, “Elo o ri ona a ngme, ni oo lie awa khi, o kha dena khi awa aa ke a me lue, ali khi o kha ke gbo dena khi awa gbo lo ya me lue? O gbolo e, ‘Itobo khi mhi ya je obini oyi Ita.’ ¹⁸ Elo o ri ‘O kha dena’ ngme? Awa

† 15:20 Li ze iMat 10.24; iLuk 6.40; ijon 13.16 ‡ 15:25 Li ze Iwolo 35.19; 69.4

aa leşe ingme ni o rọ ọli ngme!” E kie lina mhila egbewe.

¹⁹ IJesu o she leşe khi eẹ nono ni e mhila luẹ oni ungmehi ona, o mhila we, “Eri a mhila egbe e abi mhi ri oni ungmehi ngme, ni mhi rọ liẹ, ‘O kha deńe aa ke ya me mhe ali khi o kha gbo deńe a ya me mhe?’

²⁰ Egbegbi ingme mhi gue e ye e, a ya vie, a vie oya. Ama egbo na agbo e ya ke ghele, ee a mhuẹ iyeseudu-a, oni iyeseudu-a o ya mele oghẹle-a na e. ²¹ Ini okpotso o ya bia, udu o yese ọli a itobo khi eghẹghe osue o she bhale, ama ini o bia oni omọ se, o o ghele, o yeke osue ni o me a. Irari khi o o ghele khi lo li bia omọ shi agbo. ²² Igho o li li e egbe, memena udu o yese e a, ama mhi ya gbo me e. Eghẹghe agho oghẹle o vo e udu, oghẹle ni ogbo o do be ya mie. ²³ Ini oni ogbele o ramhi, aa ke e mhila mhe emhikhoghuo. Mhi gue igesikia a ye e khi Itamhe o ya rọ emini a ri eva oyemhe mhila kpa na e. ²⁴ Ga ramhi memena, aa kie ri eva oyemhe mhila emhikhoghuo. A mhila khi a ya me mie, ishegho ni oghẹle oyee o gba pfo.

Ijesu o khọli okhọli agbo mu o le

²⁵ “Mhi aa lolo kpe khueghie ingme-a gue e ye e. Ama eghẹghe o o bhale ni mhi aa ke rọ ligho nu e ngme, ama mhi ya gue ingme oyi Ita ye e gboo. ²⁶ Ini oni ogbele o ramhi, a ya ri eva oyemhe mhila Ita emini o ghole e. Mhi aa liẹ khi mhemhe mhi ya mhila na e. ²⁷ Ita o o nono ingme oyee, itobo khi a nono ingme oyemhe, a gbo miesuo khi obọ oyi Eshinegba mhi te bhale. ²⁸ Obọ oyi Ita mhi te bhale ya lo elemhi agbo, memena mhi gbo te elemhi agbo ya vu je deba Ita.”

²⁹ Eniye odukhokho eyoli ee ọli, “Ena u tigbe e khueghie ingmemhi eye-a gueye anye gboo, waa ke e biẹbiẹ eni ingme-a gueye anye. ³⁰ Eena anye leşe khi u leşe emhikpa, o a ke khi ogbo o ke gbo ya ke mhila e ogbo. Onana o ze khi anye miesuo khi obọ oyi Eshinegba u te bhale.”

³¹ IJesu o so we o, o, “A she miesuo memena? ³² Eghẹghe o o bhale, oni eghẹghe o she ramhi, ni ee nya a rọ ya miatse ku, ogbogbo o je apfe oyoli. Mhemhe-ghuo tse mhi ke ya la. Ama o a khi mhemheghuo tse mhi la, itobo khi Ita o nu mhe la. ³³ Eri mhi

gue ingme ena ye e, ni a ri itobo khi a kugbe mhe o mhuẹ opfomhe. Egbo na agbo e ya ri osue na e me. Ama a mholi udu, itobo khi mhi she mu agbo o le.”

17

Ijesu o so iromhi na eniye odukhokho eyoli

¹ Abi iJesu o rọ nu eniye odukhokho eyoli ngme se, o yase alo bino idane, o so iromhi, o o, “Ita, oni eghẹghe o she ramhi. Ri ufumhi oyi Omie khasẹ agbo, ni Omie o li ri ufumhi oye khasẹ agbo. ² Itobo khi u she ri ekpabo na li, shi ukhomhi oyi egbo na agbo kpa, ni o ri agbo na agbo agbo na egbo ni u rọ na li. ³ Agbo na agbo agbo khi, ni a rọ leşe e, ikhi yeye ni u khi egbegbi Eshinegba oghuo kpe. Ni a gbo rọ leşe mhe iJesu iKirisiti, ni u ghie. ⁴ Mhi she ri ufumhi oye khasẹ egbo na agbo, abi mhi rọ o gbe akanya ni u rọ na mhe, ni mhi gbe ọli pfo. ⁵ Ita, gbo ri ufumhi ni mhi kpe mholi na mhe memena, ikhi ufumhi ni mhi rọte eke mholi neni a ma agbo.

⁶ “Mhi she ri e khasẹ egbo ni u te elemhi agbo rọ na mhe. Egbo eye e khi ni u rọ na mhe. E she ri ungmehi oye gbe akanya. ⁷ Memena e she leşe khi emhikpa ni u rọ na mhe khi obọ oye e te bhale. ⁸ Mhi she gueye we usomhi ni u rọ na mhe, wewe e she mie oni usomhi. E she leşe egbegbo khi obọ oye mhi te bhale, e gbo miesuo khi yeye u ghie mhe.

⁹ “Mhi so iromhi na we, o a khi egbo na agbo nya mhi so iromhi na, ama eni u rọ na mhe irari khi egbo eye e khi. ¹⁰ Emhikpa ni mhi mholi eye e khi, emini u mholi eyemhe e li khi. Wewe e ri ufumhi oyemhe khasẹ egbo na agbo. ¹¹ Memena mhia bhale deba e, mhia ke la elemhi agbo, ama wewe e kie la elemhi agbo. Ita ni o pfuase, ri itoto ni o la eva oye ni u rọ na mhe, khukhu we, ni e khi oghuo abi mhemhe ali yeye awa khi oghuo. ¹² Eghẹghe ni mhi rọ nu we la, mhi ri itoto ni o la eva oye ni u rọ na mhe, khukhu we, mhi khe we ekhe. Okhoghuo o o pfua, se ni oghuo elemhi we ni o khi oni o ya pfua, ni emini a keke shi Ebe-no-pfuase o bhale ya tse.*

* 17:12 Li ze Iwolo 41.9

13 “Memena mhia bhale deba e, mhia ngme ingmemhi ena, abi mhi kie li la elemhi agbo, ini eniye odukhokho eyemhe e mholi oghelē ni o gba pfo, onabi oyemhe. 14 Mhi she gue usomhi oye ye we, ama agbo e biselemhi we, itobo khi ea ke khi enayi agbo abi mhia li khi onayi agbo. 15 Mhi aa lie u wolo we elemhi agbo lasele, ama tsumhi we obo oyi Ona okholo. 16 Ea khi enayi agbo abi mhi aa li khi ona agbo. 17 Ri igesikia oye rewe pfuase. Irari khi egbegbi ungmehi ungmehi oye o khi. 18 Abi u li ghie mhe je elemhi agbo, igho mhi li ghie we je elemhi agbo. 19 Itobo ewe mhi ro ri egbe mhe ne, ini wewe ee li ligho ri egbe we ne egbegbo.

Ijesu o lema na igbaa oyi eni e mie ijesu iKirisiti suo nya

20 “Oa khi itobo oyi eniye odukhokho eyemhe tse mhi ro so iromhi ona. Mhi li so iromhi na egbo ni e li ya te otsele oyewe mie mhe suo. 21 Mhi so iromhi e ga kugbe khi oghuo. Ita! Mhi so iromhi e la elemhi oyi awa, ezese abi u li la elemhi oyemhe ni mhemhe mhi li la elemhi oye. Mhi so iromhi e khi oghuo ini agbo e mie we suo khi yeye u ghie mhe. 22 Mhi ri ufumhi ni u ro na mhe na we ini e kugbe khi oghuo abi mhemhe ali yeye awa khi oghuo. 23 Mhemhe mhi la elemhi oyewe, yeye u la elemhi oyemhe, ni e ga kugbe khi oghuo, ishegho ni agbo e lese khi yeye u ghie mhe, ali khi u nono ingme oyewe abi u nono ingme oyemhe.

24 “Ita, yeye u ri we na mhe. Mhia nono ni e nu mhe la ashini mhi ya la kpa, ishegho ni e me ufumhi ni u ro na mhe itobo khi u nono ingme oyemhe neni a ma agbo.

25 “Ita ni o pfuase! Agbo ea lese oni u khi, ama mhemhe mhi lese oni u khi, enana e lese khi yeye u ghie mhe. 26 Mhemhe mhi ri oni u khi khasē, igho mhi kie li ya ke riele oli, ishegho inono ni u mholi na mhe, o la we egbe, ni mhemhe mhi li la elemhi oyewe.”

18

Abi a li ri ijesu de
(iMat 26.47-56; iMak 14.43-50; iLuk 22.47-53)

1 Abi ijesu o ro so iromhi ona se, loli ali eniye odukhokho eyoli e da uchoke ni a lu iKidironi lase. Ogba ni a ko eera na lu olivu shi o la epfe agho, ijesu ali eniye odukhokho eyoli e lo elemhi oni ogba oyi eera olivu. 2 Ijudasi oni o ri oli de o lese oni ogba, itobo khi ijesu ali eniye odukhokho eyoli e kele lona akaghō. 3 Igho ijudasi o tsua ekholi-okhue eyi iRomu, ali egbo ni e la Owa oyi Eshinegba e khe ekhe ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi iJu ali iFarisi ma egbe. E tsua itsua okholi, ali igbili igolo ali ikpa. E lo ogba oyi eera olivu le.

4 Ijesu o she kpe lese emini loli ya me, o mhila we, oo. “Oghuo a nono?”

5 Ee oli, “Ijesu onge iNazarēti!”

Ijesu oo, “Mhemhe na.”

Ijudasi ni o ri oli de o migha mama we. 6 Abi Ijesu o ro gueye we khi, “Mhemhe na,” igho e ti je ukhokho, e de ya gbe.

7 Ijesu o gbo mhila we, oo, “Oghuo e khi a nono we?”

E gbo lie o li, “Ijesu onge iNazarēti.”

8 Ijesu oo, “Mhi she kpe gueye e khi mhemhe na. O kha khia khi mhemheghuo a nono, a ze ni eni e kpole e vu.” 9 Eri ijesu o ngme ona ni emini o kpe ngme o bhale ya tse, ni oo: “Ita! Mhi aa wase okhoghuo elemhi egbo ni u ro na mhe a.”

10 Igho iSamō iPita, ni o tsua itakobi shi emhi o ji oli lasele ro be oni o gbe akanya a deba oga oyi ekpodalo ugamhi esō na obita ukhomhi pfi-a. IMakosi a lu oni omose.

11 Ijesu oo iPita, “Rue itakobi ogho shi ashini u kpe te ji oli lasele. Eri u dabi khi mhia ya rote uko osue ni Itamhe o mhesē na mhe ya da?”*

A mu ijesu bhale odalo iguezo oyi egbo iju

12 Igho ekholi-okhue eyi iRomu ali eni e kpeda na we ali eni e khe ekhe owa ugamhi ni o fune eyi egbo iJu, e gba ijesu mu, e ge oli abo je ukhokho. 13 E te odode rue oli bhale ayi Anasi, ni o khi ogo iKefasi. IKefasi o khi okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba oni o kpeda

* 18:11 Li ze iMat 26.39; iMak 14.36; iLuk 22.42 † 18:14 Li ze ijoni 11.49-50

oyi egbo iJu oni ukpe ogho. ¹⁴ IKeFasi o ke kpe ye egbo iJu ude, khi ini ogbo otuoghuo o ghu-a na egbo ni e bu, o ti dose ni egbo ni e la eoli nya e pfua.†

IPita o kie iJesu

(iMat 26.69-70; iMak 14.66-68; iLuk 22.55-57)

¹⁵ ISamo iPita ali omoo odukhokho oyi iJesu olese, e deba iJesu. Oni omoo odukhokho ali oni o kpeda nya na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba e kpe lese egbe. Igho oni omoo odukhokho o deba iJesu lo elemhi apfe oyi oni o kpeda nya na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba. ¹⁶ Abi iPita oo migha olase epfe ode unuekpe, oni omoo odukhokho ogho o nyene egbe je olase, o ya nu oni omueshi ni o la agho ngme, o rue iPita lo elemhi apfe. ¹⁷ Oni omueshi ni o la ode unuekpe o me iPita, o o li, "Oa khi omoo odukhokho oyi oni omose ogho u li khi?"

IPita oo, "Iiye, mhia khi loli."

¹⁸ Ulili o gbe. Eni e khe ekhe ali ighumha e migha gaso erali ingamhi ni e pfie, e khaso erali. IPita o li nu we migha a khaso erali.

Oga oyi ekpodalo ugamhi o mhila iJesu ogbo

(iMat 26.59-66; iMak 14.55-64; iLuk 22.66-71)

¹⁹ Oni oga oyi ekpodalo ugamhi eyi Eshinegba o mhila iJesu ogbo osese eyoli ali eniye odukhokho eyoli. ²⁰ IJesu o soli o, o, "Mhi aa tigbe na sheli sese osese elemhi Owa Oyi Eshinegba ali owa ugamhi ni mhi la a sese gboo egheghe kpa, ikhi ashini egbo iJu e legba. ²¹ Elo o ze khi aa mhila mhe ogbo? A ka mhila egbo ni e suo osese oyemhe. E lese emini mhi ngme."

²² Abi iJesu o ngme ona se, oghuo eni e khe ekhe o lase iJesu eso, o li, "Elo o ze ni u ro ligho nu Oga oyi ekpodalo ugamhi a ngme?"

²³ IJesu oo, "Ini u lese khi mhi aa gue ngme, gue emini oa ti ni mhi ngme le, ni egbo e suo. Ama o kha khia khi mhi gue ngme, elo o ze ni u ro lase mhe eso?"

²⁴ Ana Anasi o la lie e rue oli ghi iKeFasi ni o khi Oga oyi ekpodalo ugamhi, abi a kie li ge oli abo je ukhokho. Egheghe ona,

iKeFasi ali Anasi e ga khi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ni e kpeda.

IPita o gbo kie iJesu

(iMat 26.71-75; iMak 14.69-72; iLuk 22.58-62)

²⁵ IPita o kie migha akagho, oo khaso erali. Egbo elese e mhila li, "Wa she khi oghuo eniye odukhokho eyi omose ogho?" IPita o so we o, oo, "Iiye! Oa khi mhemhe."

²⁶ Oghuo oni o gbe akanya a deba oni o kpeda nya na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba, ni o khi ogbo oyi omose ni iPita o be eso ukhomhi a, o gbo mhila iPita, "Oa khi yeye mhi she me khi u nu omose ogho la elemhi ogba?"

²⁷ IPita o gbo le, "Iiye!" Utoghuokpe, okpa o gbieghe.

A rue iJesu bhale odalo oyi iPaleti ya gue ezoo

(iMat 27.1-2,11-14; iMak 15.1-5; iLuk 23.1-5)

²⁸ Ele uzogbe fiefie, e rue iJesu fie owa oyi iKeFasi je apfe oyi igovuno oyi egbo iRomu. Enighie eyi egbo iJu ea lama lo elemhi oni apfe, itobo khi ea nono ni ichimhi umhapfua se ni o mu we, ini ee dobe le eminale iPasova. ²⁹ Itobo igho oni igovuno na lu iPaleti o fie je olase deba eni egbo iJu, oo we, "Umha-gueli onoghuo a gue shi omose ona egbe?"

³⁰ Ee oli, "Ini oa mhue umha-gueli lo anye ea kha rue oli bhale ghie."

³¹ iPaleti oo we, "A rue oli vu ya gue ezoo egbe-a abi ushi oye o ngme sho."

Egbo iJu ee oli, "Anye aa mhola afu ni a ro o lie a ka gbe ogbo." ³² Eri a lina me onana ni emini iJesu o kpe ngme ni o bhale ya tse, ikhi ungmehi ni o la guele uwali eghuli ni loli ya ghu.†

³³ iPaleti o nyene egbe je elemhi apfe oyoli, o lu iJesu mhila, oo, "Yeye u khi oghie oyi egbo iJu?"

³⁴ IJesu oo. "Udu oye ogbo ona ni u mhila mhe o te bhale abi khi ogbo o gue ingme oyemhe ye e?"

³⁵ iPaleti oo li, "Onge iJu we khi mhi khi? Egbo eye ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi e rue e bhale ghi mhe, Elo u li?"

† 18:32 Li ze ijon 3.14; 12.32,33

³⁶ Ijesu oḡ li, “Eghiele oyemhe ọa khi on-ayi agbọ ona. Ini ighọ o khi lọ, eni ẹ deba mhe e kha ye okhọli na mhe, ini a khi doḡe mu mhe ghi eni ẹ mheḡe eyi egbọ iJu. Ama memena, eghiele oyemhe ọa khi onayi agbọ ona.”

³⁷ Ighọ iPaleti ọ mhila li, “Oghie u ti ẹ khi?”

Ijesu oḡ, “U guẹ ga ngme ọli ni u rọ khi oghie mhi khi. Onana o zẹ khi a bia mhe bhale elemhi agbọ, ni mhi rọ ri emini o khi igesikia khase egbọ na agbọ. Ọni ọ da khi ọna igesikia ne, oḡ suọ oyemhe.”

³⁸ iPaleti ọ mhila li, “Elo o khi igesikia?”

A pfa ẹzo igbea mu ijesu

(iMat 27.15-31; iMak 15.6-20; iLuk 23.13-25)

Ighọ iPaleti ọ gbo fiẹ je olase, ọ gueye egbọ iJu, oḡ, “Mhi aa me umha-guẹli shi ọli obọ ni o remhe ya pfa ẹzo mu ọli a gbe ọlia

³⁹ Ama, abi a li ini a da li ukpe iPasova khi, ukpe khi ukpe kpa, eri mhia rue ogbọ oghuo egbọ eye ẹ eni a mu shi owa ighumha abọ-a na ẹ. A nono ni mhi wolọ oghie iJu abọ a na ẹ?”

⁴⁰ Ighọ e tsese gbii, ẹẹ ọli, “Iiye! Ri Ochoghọ rue iBarabasi obọ a na anye.” (iBarabasi iko ọ li, ọni ọ gbe ogbọ a ọ khi ni a mu shi owa ighumha.)

19

A pfa ẹzo igbea mu ijesu

(iMat 27.15-31; iMak 15.6-20; iLuk 23.13-25)

¹ Ighọ iPaleti oḡ a gbe ijesu itali egbegbọ. ² Eni ekhọli-okhue e nyano iguabọ ẹera igba rieḡe arula oghie rughu ijesu ukhomhi, e rue awulu ni o khi egholi ni ọ li abi oyile nabi a rọ ọ sọ oghie sọ ọli. ³ E gbo bhale deba li, e rọ ọli li egia, e lie ọli, “A yase obọ eke na oghie oyi iJu!” E lase ọli alo.

⁴ iPaleti ọ ke gbo fiẹ je olase deba egbọ iJu, oḡ, “A ghe ọli e, mhi rue ọli lasele na ẹ ni a rọ leḡe khi mhi aa me umha-guẹli shi ọli obọ ni o re mhe ya lie a ka gbe ọli a.” ⁵ Abi ijesu ọ rọ fiẹ lasele ni ọ rọ rughu arula igba, ọ gbo sọ awulu egholi oyile ni oghie ọ sọ, iPaleti oḡ, “A ghe ọni omose!”

⁶ Abi ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni ẹ khe ekhe Owa oyi Eshinegba e rọ me ọli, e

tsese, ẹẹ, “A ta li ma oḡra apfida! A ta li ma oḡra apfida!”

iPaleti oḡ, “Eẹ a rue ọli vu ya ta ma oḡra. Mhi aa me umha-guẹli shi ọli obọ.”

⁷ Egbo iJu ẹẹ ọli, “Anye mhue ushi ni o guele a gbe ọlia, itobọ khi oḡ lu egbọli Omi Eshinegba.”

⁸ Abi iPaleti ọ rọ suọ ona, ulishi o tigbe mema lolo mu ọli. ⁹ Ọ nyene egbe je elemhi apfe oyọli, ya mhila ijesu, “Onge obo u khi?”

Ama ijesu ọ tsaghie ọli-a. ¹⁰ iPaleti oḡ, “Wa ya mie mhe unu? Wa leḡe khi mhi mhọli ekpabọ ni mhi rọ doḡe ya pfa ẹ shi eke, ali khi mhi gbo doḡe ya lie a ka te ma oḡra apfida gbe-a?”

¹¹ Ijesu oḡ ọli, “Wa kha mhọli afu shi mhe idiegbe ini ọa khi Eshinegba o ri ọli ne lọ, ama ogbọ ni ọ mu mhe bhale ghi ẹ, lọli ọ mhọli umha-guẹli oyi olamhe ni o fu ne.”

¹² Abi iPaleti ọ rọ suọ ona se, ọ nono ode ni ọ te ya wolọ ijesu abọ a, ama eni egbọ iJu e kiele tsese, e lie ọli, “Ini u zẹ ọli obọ, wa khi omole iSiza oghie oniemhi oyi iRomu. Onini ọ da guele khi oghie lọli khi, obe iSiza ọ khi.”

¹³ Abi iPaleti ọ rọ suọ ingmemhi ena, ọ rue ijesu je olase, iPaleti ọ ya shito ukpho eche ni ọ shito la sọ ẹzo, ni a lu Eteḡe eche (iGabata a ri elemhi Iburu ẹ lu ọli) ¹⁴ Egheḡe aghọ ovọ o leḡe ramhi iteteva ukhomhi eḡhọ, ikhi ogbeḡe ni a mu egbe ẹ shi ukpe iPasova. iPaleti oḡ eni egbọ iJu, “Oghie oyee ghọ o!”

¹⁵ Ama e tsese, “A rue ọli ya gbe-a! A rue ọli ya gbe-a! A ta li ma oḡra apfida!”

iPaleti ọ mhila we, oḡ, “A nono ni mhi ta oghie oyee ẹ ma oḡra apfida?” Ighie eyi ekpodalo-ugamhi ẹẹ ọ li, “Anye aa mhọli oghie oḡese doḡe oghie iSiza.”

¹⁶ Ighọ iPaleti ọ ri ijesu na ekhọli-okhue e ka ta li ma oḡra apfida.

A ta ijesu ma oḡra apfida

(iMat 27.32-44; iMak 15.21-32; iLuk 23.26-43)

Rọ te aghọ vu ekhọli-okhue e te rue ijesu vu. ¹⁷ Ijesu ọ fiẹ lasele, lolighuo ọ tsua oḡra apfida oyọli, ọ je ashini a lu “Ukhomhi olimhi ni o ku igua-a.” (IGogota a ri elemhi Iburu ẹ lu akaghọ.) ¹⁸ Aghọ e tali ma oḡra apfida shi, e ta egbọ aava ma ẹera mama li. Oghuo epfe obita, onokpole epfe obogobọ,

iJesu o la we iteva. ¹⁹ IPaleti o keke emhi ro kphase oni oora-apfida. Emini o keke shi o khi, "Ijesu Onge iNazareti, Oghie oyi Egbu Iju." ²⁰ Ebubu eni egbo iju e ze oni emhi, itobo khi ashini a ta ijesu ma oora apfida shi o nuata shi apfe. Elemhi Iburu, ghe iLatini ali iGiriki a ro keke oni emini a ro kphase oora apfida ni a ta ijesu ma. ²¹ Ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi egbo iju e lama shi emini iPaleti o keke. E ya gueye oli, ee oli, "Anye e nono ni u keke oghie oyi iju shi o, emini u kha keke shi o khi, Oghie oyi egbo iju omose ona o khi loli khi."

²² IPaleti oo we, "Mhi she keke emini mhi keke."

²³ Abi eni ekholi-okhue e ro ta ijesu ma oora apfida se, e wolo ide eyoli kemhi shi asha ene. Ogbogbo o rue asha eghuo o, e gbo rue awulu oyoli ni a do ni aa rote ashikhoghhuo gbela toma.

²⁴ Eni ekholi-okhue e gueye egbe we, "Awa khi nyanoli-a, awa ti ebe shi o, ni awa me oni o ya mu, ni o rue oli." Eri a me onana ni emini a keke shi Ebe-no-pfuase o bhale ya tse, ni oo, "E kemhi ide eyemhe, e gbo ti ebe shi awulu oyemhe."

²⁵ Inyo ijesu, ali inyoghhuo inyoli nokpotso, ali iMeli ughue iKilopasi, ali iMeli onge iMagidalen e migha mama oni oora apfida ni a ta ijesu ma. ²⁶ Ijesu o me inyoli ali omu odukhokho oyoli ni o nono ingme oyoli, khi o migha epfe agho, ijesu oo, "Inyo! Omi-egho."

²⁷ O gueye oni omu odukhokho, oo li, "Inye gho." Ro te agho vu oni omu odukhokho o te rue oni inyo ijesu je apfe ni o te nu o la.

Eghuli ni ijesu o ghu

(iMat 27.45-56; iMak 15.33-41; iLuk 23.44-49)

²⁸ Ijesu o lese khi emhikpa e she ze ukhomhi, oo, "Okiam e o gbe mhe." Onana o ri emini a keke shi Ebe-no-pfuase bhale ya tse.* ²⁹ Ubene ni o vo onyo ni o khe-a o la epfe agho, e so isoso† elemhi oni onyo e ro oni isoso kphase ukpokpo oyi oora ni a lu isopu ni o nue, e nise oli je ijesu unu. ³⁰ Abi ijesu o ro to unu oni onyo, o, "O she pfo."

O do ukhomhi gbe, o ghua.

³¹ Ekhemhue eyi egbo iju e vu ya mhila iPaleti o ze ni wewe e ya pfi emhi shi awe eyi emose ni a ta ma eera apfida guogh-a. Ali ni wewe e taghie we te eni eera apfida tiemhile. Emini o ze ni e ro ligho mhila khi, egho khi ogbele ni ala mu egbe khe ogbele iyemhe oyi egbo iju. Eri e nono ni e la ikhomhi eera apfida ramhi ogbele iyemhe, itobo khi oni ogbele iyemhe ogho, ogbele ipfuase na ke o khi. ³² Eni ekholi-okhue e vu ya pfi emhi shi ogbo oni odode ni a ta ma oora apfida mama ijesu awe guogh a. E gbo ligho ya guogh eyi oni o kpole a. ³³ Ama abi e ro ramhi ayi ijesu, e bhale ya e khi o she ghua, itobo igho e ke pfi emhi shi ijesu awe guogh a. ³⁴ Oghuo eni ekholi-okhue o so ijesu ogbhoru epfe, utoghuokpe, oia ali ame e te oli egbe ku lasele. ³⁵ Ogbu ni o ri eloe me ona o pfi otsese shi o, otsese ni o pfi o khi igesikia itobo khi o lese gboo khi igesikia ona o khi. Eri o pfi otsese ona ni a khi eni e miesuo. ³⁶ Onana o ri emini a kpe keke shi Ebe-no-pfuase bhale ya tse, ni o guele khi, "Ogbokhoghuo o ya khi ugua shi oli idiegbe."‡ ³⁷ Ebe-no-pfuase o gbo ngme gho shi asha olese khi, "E ya ke bino oni e ya to ogbhoru gbese a."§

Iroto oyi ijesu

(iMat 27.57-61; iMak 15.42-47; iLuk 23.50-56)

³⁸ Abi a ro me ona se, iJosefu onge Arimatia, ni o khili otuoghhuo eniye odukhokho ni e bena e deba ijesu itobo khi o na ulishi oyi ekhemhue eyi egbo iju, o le ya mhila iPaleti olimhi oyi ijesu. IPaleti o lama na li o rue olimhi oyi ijesu ya ro to. Igho iJosefu o bhale ya rue oli vu. ³⁹ INikodemosi ni o ke ya me ijesu ele iyose o kphase iJosefu. O tsua ikhumhi ni a ro o to olimhi egbe ini o khi kele kea. Eni ikhumhi e bu ramhi akpulu ikoko oghuo. O gbo tsua ituale ni e pfi mhue.* ⁴⁰ Eni emose aava e tsua olimhi oyi ijesu, e ri ide epfopfo gen o li. Abi e li i gen o oni olimhi, igho e pfi ituale shi oli egbe, ni e ri ikhumhi na ro o shi olimhi egbe ma o, abi egbo iju e lie mu olimhi egbe

* 19:28 Li ze Iwolo 69.21; 22.15 † 19:29 isoso egbo eghuo e lu isoso ukodo. ‡ 19:36 Li ze Okiali 12.46; iNoba 9.12; Iwolo 34.20 § 19:37 Li ze iZaka 12.10 * 19:39 Li ze iJon 3.1-2

shi iroto, abi ushi oyewe o ngme. ⁴¹ Ukuku ogba o la ashini a ta iJesu ma oora apfida shi, uji ona ufuegbhe onogbo ni aa ri ogbo to ghue o li la agho. ⁴² Itobo khi elegeho o khi ogbele ni a ro mu egbe e shi eke khe ogbele iyemhea oyi egbo iJu, ali khi oni uji na ufuegbhe o ti mama we, e ri olimhi oyi iJesu yeshi agho.

20

Ijesu o rote eghuli guale

(iMat 28.1-8; iMak 16.1-8; iLuk 24.1-12)

¹ Ele uzogbe fiefie ele ni oo deba ogbele iyemhea oyi egbo iJu, obili o kie la ogbe. IMeli onge iMagidaleni o je uji ashini a ri iJesu yeshi, o bhale ya e khi a she gheghele eche unu oni uji-a. ² Igho o so awe unamhi na je ayi iSamo iPita ali omo odukhokho ogho ni iJesu o nono ingme oyoli, o gueye we, oo, "E tsua olimhi oyi Onomhue elemhi uji ufuegbhe a! Anye aa lese obini e tsua li je."

³ Igho iPita ali oni omo odukhokho ogho e vu ya je oni uji ufuegbhe. ⁴ Wewe aava ee na, ama oni omo odukhokho ogho o na dose iPita, o kpe ramhi oni uji ufuegbhe khe iPita. ⁵ O nyese egbe bino elemhi oni uji ufuegbhe, ama o lo elemhi o. O me ide ni a kpe ro khuli idiegbe oyi iJesu. ⁶ Igho iSamo iPita ni o kpukhokho ramhi agho o dose ya lo elemhi oni uji ufuegbhe. O me eni ide khi e la elemhi uji ufuegbhe. ⁷ Ode olimhi ni a ro ge iJesu ukhomhi o li la agho. Oni ode o khili shi ashaoda shi ide enekpole o. O kie khili shi agho abi a kie kpe li roli khili olimhi oyi iJesu, o taghie a. ⁸ Igho oni omo odukhokho ogho ni o kpe ramhi oni uji, o li lo elemhi oli, o ri eloe me, o miesuo. ⁹ Oni egegehe ea kie lese emini a keke shi ebe khi iJesu o ya te eghuli guale. ¹⁰ Igho eni eniye odukhokho e nyene egbe je apfe.

Ijesu o ri egboli khashe iMeli onge iMagidaleni

(iMat 28.9-10; iMak 16.9-11)

¹¹ IMeli o migha olase oni uji ufuegbhe oo vie. Abi o li kie le vie, o nyese egbe bino elemhi oni uji ufuegbhe. ¹² O me khi igeni aava ni e so itsua epfopfo e shito elemhi oni uji ufuegbhe ni a ri olimhi oyi iJesu yeshi.

Oghuo o shito obini iJesu o kpe ri ukhomhi shi, oni o kpole o shito obini o kpe ri awe shi.

¹³ E mhila li, ee oli, "No kpotso, elo u vie e shi?" Oo we, "E she tsua Onomhue oyemhe vu, mhi aa lese obini e roli shi."

¹⁴ Igho o nyene egbe o me khi iJesu o migha agho, ama o lese khi iJesu lo.

¹⁵ Ijesu o mhila li, oo li, "No kpotso elo u vie e shi, oghuo wa nono?"

IMeli o dabi khi oni o riele shi oni ogba ni o la agho lo, o, "Oga ini yeye u tsua li vu kpekpe gueye mhe obini u roli shi ni mhi je agho ya tsua li."

¹⁶ Ijesu o li, "Meli." O so alo ghue oli, o tse se leghe ri elemhi oyi egbo iJu yemhe oli, oo, "Raboni!" Ose se a ri ona ngme elemhi Iburu.

¹⁷ Ijesu o gueye oli, "Khi mu mhe mhue, itobo khi mhi aa nyene egbe je oyi Ita ne. Ama ka gueye inyoghuo-mhe khi mhi ya nyene egbe je oyi Itamhe ni o li khi Ita we, ali Eshinegba oyemhe ni o li khi Eshinegba oyewe."

¹⁸ Igho iMeli onge iMagidaleni o vu ya gueye eniye odukhokho khi loli me iJesu Onomhue. O gueye we ingme ni Onomhue o gueye oli.

Ijesu o ri egboli khashe eniye odukhokho eyoli

(iMat 28.16-20; iMak 16.14-18; iLuk 24.36-49)

¹⁹ Abi ogbomhi o ro mu eke elegeho ni o khi ogbeakolo oyi ele iyemhea oyi egbo iJu, ni o khi ele ni odode elemhi efo uka, eniye odukhokho eyoli e le gba elemhi owa, e sono okpe ode itobo khi ee na ulishi oyi egbo iJu eni ee mheshe. Udemhija, iJesu o bhale ya migha we iteva bia, oo, "Opfomhe o ka nu e la." ²⁰ Abi o ro ngme ona se, o ri abo ali epfe khashe we. Ogele o vo we elemhi shi abi e li me Onomhue. ²¹ Ijesu o gbolie we, "Opfomhe o ka nu e la. Abi Ita o li ghie mhe mhi li lie ghie e." ²² Igho o yemhe ku we, oo, "A mie Ayemhe-no-pfuase, ²³ Ogbo ni a da gbe olamhe kua na, a she gbe kua na li, ama ini aa da gbe kua na we ne, aa gbe kua na we."*

Ijesu o ri egboli khashe iTomosi

* 20:23 Li ze iMat 16.19; 18.18

²⁴Otu oghuo elemhi eni eniye odukhokho ogbava ni a lu iTomosi ni a gbolo e e lu itsema, o a nu we la agho ni iJesu o ro bhale we iteva. ²⁵Eniye odukhokho eni e kpole e gueye oli, e o li, “Anye me Onomhue!”

ITomosi oo, “Ini mhi aa li me emeli ni o la ashini a te ta itse shi oli abo ni mhi ri umiesobo oyemhe ti oli, ni mhi aa ro ri obo shio oni o la li epfe, mhi aa ya miesuo khi o she guale.”

²⁶Abi o ro gbe utui, eniye odukhokho eyoli e gbo lona elemhi owa, iTomosi o nu we la agho, e so okpe ode. Udemhija iJesu o gbo bhale ya migha we iteva bia, oo we, “Opfomhe o ka nu e la.” ²⁷O gueye iTomosi, oo li, “Ri umiesobo ti ana, bino mhe abo, gbo nise obo ti mhe epfe. Khi ke mholi akhokhomhe, miesuo!”

²⁸ITomosi o li, “Onomhue oyemhe, ali Eshinegba oye mhe!”

²⁹IJesu oo li, “Itobo khi u me mhe u ro miesuo? Ikhivose o khi na eni ea me mhe ne ni e miesuo.”

Emini o ze ni a ro keke ebe ona

³⁰IJesu o la ukpeloe oyi eniye odukhokho eyoli gbe ikanya onyaloa ni e bububu elese ni ogbo o a keke shi ebe ona. ³¹Ama eri a keke ena shi ebe ini a miesuo khi iJesu khi iKirisiti, ikhi Omiepfuese Omi Eshinegba, ali, ini a mholi irudunga, a ya mholi agbo itobo eva oyoli.

21

IJesu o ri egboli khashe eniye odukhokho eyoli etuoshilua

¹Abi a ro me ingme ena se, iJesu o gbo ri egbe oli khashe eniye odukhokho eyoli, epfe oke oniemhi ni a lu iGalili. Ina a li me oli. ²ISamo iPita, ali iTomosi na lu itsema, ali iNatanieli onge iKena na eke iGalili, ghe IJoni ali iJemhisi imi iZebedi, ali eniye odukhokho eyi iJesu aava elese e ga legba asheghuo nya. ³ISamo iPita oo, “Mhia vu ya mu ifele.”*

E e oli, “Anye ya deba e ye.” Igho e lo elemhi oko-oké oniemhi oni ikeke. Ama eliyose elaghó nya, ea mu emhikhoghúo. ⁴Ele uzogbe fiefie, iJesu o migha egele oyi oke oniemhi, ama wewe ea lese khi iJesu o

nu we ngme. ⁵IJesu o mhila we, oo, “Emole mhe, aa kie me afele okhoghúo mu?”

E e oli, “Anye ea me emhikhoghúo mu.”

⁶Oo we, “Pfi aga oye je epfe obita oyi oko-oké oniemhi khi a ya me ifele mu.” Igho e pfi aga je obini o ngme, ea ke dobe ti oni aga lo elemhi oni oko-oké oniemhi itobo khi o she mu ifele ni e bu.†

⁷Igho oni omoo odukhokho ni iJesu o nono ingme oyoli, o o iPita, “Onomhue lo!” Abi iSamo iPita o suo khi Onomhue lo ni o nu we ngme lena, o nyanya ro itsua so (itobo khi eri o kpe taghie ide eghuo egbe-a), o ji pfilo elemhi amé. ⁸Eniye odukhokho eni e kpole e gua oni oko-oké oniemhi bhale eso oke, e e ti oni aga bhale epfe egele. Ekekhe o a ke lolo nue shi we o, emhi nabi ete-awe egbhueshe o ke rote agho khi. ⁹Abi e ro ramhi egele, e me ingamhi erali agho, a ri afele to o, ibuledi e li nga o.

¹⁰IJesu oo we, “A rote ifele ni a mu lena rue bhale.”

¹¹IPita o nga egele le, o ya tialo oni aga ni o vo ifele enieniemhi ngale egele, eni ifele e kugbe khi egbhueshilua ali igbesé. Abi eni ifele e rié ligho bu, oni aga o a nyanó a. ¹²IJesu oo we, “A bhale ya le emhi.” Ogbokhoghúo eni eniye odukhokho o a mhila li, “Oghuo u khi?” Itobo khi e lese khi Onomhue lo. ¹³Igho iJesu o ya rue oni ibuledi kemhi na we, o gbo kemhi oni afele na we.

¹⁴Onana o khi utonuzi-ese ni iJesu o ri egboli yaa khashe eniye odukhokho eyoli abi o te rote egbuli guale.

IJesu o nu iPita ngme

¹⁵Abi e ro le se, iJesu oo iSamo iPita, “Samo omi iJoni! U fe nono ingme oyemhe dose emhi enana nya?”

IPita o so li o, o Ii, “Onomhue, u lese khi mhi nono ingme oye.”

IJesu oo, “Ri eminale na imi isumha eyemhe le.”

¹⁶Utonuzeva, iJesu oo li, “Samo omi iJoni, u fe nono ingme oyemhe?”

IPita oo Ii, “Gueguegue Onomhue, U lese khi mhi nono ingme oye.”

IJesu oo, “Ri eminale na isumha eyemhe le.”

* 21:3 Li ze iLuk 5.5 † 21:6 Li ze iLuk 5.6

¹⁷ Utonuzese iJesu o o li, “Sam o mi iJoni, u fe nono ingme oyemhe?”

Oni ingme o to iPita egbe, itobo khi iJesu o mhila li itese, “U fe nono ingme oyemhe?” Igho iPita o so li o, o, “Onomhue, u lese emhikpa, u lese khi mhi nono ingme oye.”

Ijesu o o li, “Ro eloe khu isumha eyemhe.”
¹⁸ Ijesu o o, “Igesikia mhi gue ye khi, abi u ro khi ozele, eri u ri itsua so u fi je obini o ghole e, ama ini u womhe, ogboese o ke ya ri itsua ke so e, o mu e obo je obini o ghole e ni u je.”
¹⁹ Eri iJesu o ngme ona ni o rokhasa abi iPita o li ya ghua ni o ya ro ufumhi ghi Eshinegba. Igho o o iPita, “Ke deba mhe.”

²⁰ iPita o nyene egbe, o me oni om odukhokho ni iJesu o nono ingme oyoli, oni o shito mama iJesu abi e ro nu iJesu le eminale ni o kpukhokho khi o o deba wewe. Loli o o ke mhila iJesu ogbo ni o o, “Onomhue, oghuo o ya re de?”
²¹ Abi iPita o ro me oli, o mhila iJesu, o o, “Se egbo na agbo e fe ya li oni omose ona?”

²² Ijesu so li o, o, “Ini mhia nono ni o la agbo ramhi ni mhi ro ya gbo nyene egbe bhale agbo, onoghuo o khi oye shi o? Ke deba mhe.”

²³ Ona o ze ni e ro bena ngme oli iteva oyi eniye odukhokho eyi iJesu, khi oni om odukhokho ona o ya ghu ghue. Ama iJesu o a lie khi o ya ghu ghue. Eri o lese lie, “Ini mhia nono ni o la agbo ramhi ni mhi ro ya gbo mu egbe nyene bhale, onoghuo o khi oye shi o?”

Ungmemhi ni o kpukhokho

²⁴ Loli khi om odukhokho ni o pfi otsele shi eni ingmemhi ena, loli o gbo keke we shi ebe. Awa gbo lese khi emini o ngme khi igesikia lo.

²⁵ Ikanya ebubu e la o ni iJesu o gbe. Ini ee a keke we nya ukpamhi oghuo-oghuo lo, mhi sa khi agbo ona nya o kha luese ebe ni a kha keke we shi.

Ikanya Eyi Ighiusomhi eyi iKirisiti

A rue Ijesu nga idane

¹ Elemhi ebe oni odode ni mhi kpe keke ghi yeye iTiofilosi,* mhi keke ikanya ni Ijesu o o gbe ali emini o sese rote igbaekele, ² ya ramhi ogbele ni a ro rue oli nga idane. Neni a rue oli nga idane, o rote Ayemhe-no-pfuase ri omhese na ighiusomhi na kee ni o ze. ³ Abi o ro ghu-a se, ogbele egbhueva o la elemhi agbo o ri egboli kia khasa ighiusomhi eyoli, ni o rokhase gboo khi akhokhomhe o la o khi o la agbo. E me oli, oo gue ungmehi oyi Eghiele oyi Eshinagba ye we. ⁴ ELEGHUO khi e legba asheghuo, khi o nu we e le eminale, o ri omhese ona na we, oo we, "A khi rote iJerusalemu vu, a migha khe isomhopfa ni mhi gueye e, ikhi isomhopfa ni itamhe o shobo.† ⁵ Ame iJoni o ro o batazi egbo, ama o ke ya tese neni a ri Ayemhe-no-pfuase ya batazi e."‡

A rue Ijesu nga iloghie

(iMak 16.19-20; iLuk 24.50-53)

⁶ Abi ighiusomhi e ro nu ijesu legba kugbe, e mhila li, ee oli, "Onomhue, u ya la egheghe ona rue eghiele oyi egbo iZireni nyene gbo na we?"

⁷ Oo we: "Aa khi eni e lese oni egheghe ali oni ogbele ni Ita o ri afu eyoli mhese. ⁸ Ama ini Ayemhe-no-pfuase o bhale e idiegbe, a ya mholi ekpabo, a ya ke pfi otsela na mhe elemhi eke iJerusalemu, ali eke iJudia, ali iSameria ali elemhi eke agbo ona nya."§

⁹ Abi o ro ngme eni ingmemhi enana se, a rue oli nga idane abi e kie li ghō feli oli. Otughunu o khukhu oli-a, o rue oli odalo oyewe le.*

¹⁰ E bino idane chii abi o li vu, utoghuokpe emose aava ni e so ide epfopfo e migha we iteva. ¹¹ Ee we, "Egbo iGalili, elo o ze ni a ro migha a feli idane chii? Oni ijesu ona ni a rue odalo oyewe vu nga idane, abi

a li rue oli vu, igho o li ya gbo nyene egbe bhale."

A ze iMatayasi to eloli iJudasi (iMat 27.3-10)

¹² Igho, eni ighiusomhi na kee e rote oni ukhomhi Ute Eera Olivu ni e migha vu je iJerusalemu, agho o lolo nuwe shi iJerusalemu, okiali imali oghuo lo, ni Ishi eyi iMosisi o lama shi ogbo ke kia ogbele iyemhe. ¹³ Abi e ro ramhi iJerusalemu, e nga ukhomhi atonga, e lo elemhi owa ni ee legba. Eni e la akagho khi iPita, iJoni, iJemhisi ali Aduru, iFilipu ali iTomosi, iBatomiu ali iMatiu, iJemhisi olese ni o khi omi Afeusi, iSamioni ni o la otu iZiloti ali iJudasi omi iJemhisi.† ¹⁴ Wewe nya e lona a kugbe egheghe kpa a so iromhi. Ghe eni ikpotso ali, iMeli inyō ijesu, ali inyoghuo ijesu.

¹⁵ Ogbele ni a ngme ena, iPita o vule migha iteva oyi igbaa oyi eni e mie ijesu iKirisiti suo. Egbo egbhuesesa e la agho (120) ¹⁶ Igho oo, "Inyoghuo, a mema ya ri emini ebe-no-pfuase o ngme tse, ni Ayemhe-no-pfuase o rote unu oyi iDefidi ngme shi eke shi iJudasi egbe, loli oni iJudasi ni o ri ode khasa egbo ni e mu ijesu. ¹⁷ Otuoghuo elemhi awa o khi ni o nu awa gbe akanya abi aghiusomhi."

¹⁸ IJudasi o wolō ikpagho ni o mie shi ikanya okholo ni o gbe ya de eke. Agho o de tu ukhomhi eke ku ito-a shi. ¹⁹ Ogbo kpa ni o la iJerusalemu o suo ona, e ri irarigho ri unu eli oyewe lu akagho Akedama, ni o migha shi Eke Olia. ‡

²⁰ IPita oo, "Irari khi, a keke oli shi ebe Iwolo khi,

" 'A tsua owa oyoli pfia.

A khi me ogbokhoghuo

ni o gbo la oni owa,'

"A gbo li keke oli:

" 'Ogboese o rue asha omhese oyoli.'§

²¹ "Itobo onana, o ti ni awa ze ogbo oghuo ni o to eloli iJudasi, oni ogbo o mema ya khi ogbo ni o nu awa la o rote egheghe ni ijesu o ro la iteva oyi awa, ²² rote egheghe ni iJoni o

* **1:1** Li ze iLuk 1.1-4 † **1:4** Li ze iLuk 24.49 ‡ **1:5** Li ze iMat 3.11; iMak 1.8; iLuk 3.16; iJon 1.33 § **1:8** Li ze iMat 28.19; iMak 16.15; iLuk 24.47-48 * **1:9** Li ze iMak 16.19; iLuk 24.50-51 † **1:13** Li ze iMat 10.2-4; iMak 3.16-19; iLuk 6.14-16 ‡ **1:19** Li ze iMat 27.3-8 § **1:20** Li ze Iwolo 69.25; 109.8

rọ batazi ẹgbọ ya ramhi ogbele ni Ẹshinẹgba ọ rọ rue iJesu lasele elemhi iteva oyi awa nga idane. Ogbọ ni awa ya zẹ ọ mema ya nu awa gbe akanya aguele irọte eghuli guale oyi iJesu.”

²³ Ighọ e khọkhọ emọse aava. Omọse oghuo ni a lu iJosefu ni a lu iBasabasi, ni a gbolo ẹ lu iJositosi, ali omọse olese ni a lu iMatayasi. ²⁴ Ighọ e lema, ẹ li, “Onomhue, u lesẹ udu oyi ogbokpa, kpekpe rọte elemhi ẹgbọ etuava ena zẹ ²⁵ oni ọ ya rue ikanya aghiusomhi na keẹ ni iJudasi ọ zẹ obo je obini o khili oyọli.” ²⁶ Ighọ e bọ shi ọ, obo o mu iMatayasi, Ighọ e li ya rue ọli ma ighiusomhi na keẹ ogbaghuo ni iJesu ọ zẹ.

2

Ayemhe-nọ-pfuase ọ bhale ogbele iPetikositi

¹ Abi ogbele ukpe iPetikositi o rọ ramhi, igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ nya e lona kugbe asheghuo.* ² Utoghuo-kpe, okeke o rọte idane tiemhile abi akpekpeli ni o toto, oni okeke o vọ elemhi oni owa ni e shitọ. ³ Ighọ e mẹ emini e li abi ẹlemhi erali khi e rọte ashakhasha a tiemhile shi wẹ ọ. ⁴ Ighọ Ayemhe-nọ-pfuase ọ vọ wẹwẹ nya egbe, ee ngme emue oyi ẹoli ọdọda abi oni Ayemhe ọ li khueghie wẹ unu-a.

⁵ Ẹgbọ iJu ni ẹ na ulishi Ẹshinẹgba ni e rọte ushishi ọdọda na eke agbọ jele, e la elemhi iJerusalemu. ⁶ Abi e rọ suọ oni okeke ona, ebubu ẹgbọ e kpeli bhale. O nya wẹ alo-a abi e rọ suọ khi eni ẹgbọ ni e miesuọ khi ẹ ngme emue ọdọda eyi wẹwẹ. ⁷ Ighọ abọ e sha wẹ egbegbọ, e liẹ egbe. “Eni ẹgbọ ena, ni ẹẹ ngme emue eyawa ena, ọa khi ẹgbọ iGalili e she khi? ⁸ Sẹ awa ke liẹ suọ wẹ khi ẹẹ ngme emue ọdọda eyawa? ⁹ Ẹoli ọdọda awa te lasele, eghuo e rọte iPatia bhale, eghuo ọ, iMedisi ali Elamu, eghuo ọ, iMesopotemia, eghuo, eke iJudia ali iKapadosha, eghuo, iPọtusi ali Esha, ¹⁰ eghuo, iFirigia ali iPafia, eghuo, ijipiti ali ukiekie eke iLibiya ni o ti mama eke iSairin, eghuo e rọte iRomu bhale, ¹¹ li shi ẹgbọ iJu ali ẹgbọ iJeta ni e mu pfi bhale irudunga oyi ẹgbọ iJu. Eghuo elemhi awa e rọte iKireti ali Arebia bhale. Abi o riẹ khi ighọ, awa kie

ga suọ khi ẹ ngme emue eyawa, ẹẹ guele ikanya eniemhi ni Ẹshinẹgba o gbe.” ¹² Eni ingme ni a mẹ e sha ogbokpa abọ, ẹa lesẹ udi wẹ, e mhila egbe wẹ. “Sẹ onana o ngme?”

¹³ Ẹgbọ eghuo e rẹwẹ ẹ li egia, ẹ liẹ, “Onyo ọọ gbe wẹ.”

IPita ọ nu eni ebubu ẹgbọ ngme

¹⁴ Ighọ iPita ọ vule migha, lọli ali ogbaghuo ni e kpole, ọ khueghie unu-a leghe, ọ nu eni ebubu ẹgbọ ngme, ọọ, “Apfemhe iJu, ali ẹẹ ẹgbọ nya ni a la elemhi iJerusalemu, a rọ esọ shi mhe eke ni mhi gue ingme ni a mẹ ena ye ẹ. ¹⁵ Ọa khi onyo ọọ gbe eni ẹgbọ ena abi a dabi. Irari khi ogbe ọa dala ne, agogo itili ẹle uzogbe awa la! ¹⁶ Iiye! Emini a mẹ ena o khi emini omekeguele iJoel ọ guele eghẹghẹ ni o dọse ni ọ rẹ:

¹⁷ “ Ẹshinẹgba ọọ,

Ogbele ni e kpukhokho,
mhi ya ri Ayemhe oyemhe
na ẹgbokpa.

Imi ẹ eni emose ali eni ikpotso
e ya ke gue usomhi ni mhi ghie wẹ le.
Izeo eye ẹ, e ya ke mekeguele,
egbhali eye ẹ, e ya ke la ẹlena.

¹⁸ Shi eni ẹ ga ogbọ
eni emose ali eni ikpotso eyemhe,

Mhi ya ri Ayemhe oyemhe
na wẹ ogbele ni a ngme ena,
e ya gue emini mhi rokhasẹ wẹ le.

¹⁹ Mhi ya rọ onyaloa khasẹ,
obini irarogbe,

ali khi mhi ya gbo ri
irokhasẹ khasẹ eke agbọ.

Mhi ya pfi okhọli shi elemhi agbọ,
ni ẹgbọ e mẹ ọlia
ali erali ali ewọli

²⁰ Ovọ o ya bi obili a,
mhi ya ri uki yile-a rarara abi ọlia,

neni ogbele ni o fune
oyi Onomhue o ya bhale
ni ọ rọ ya gue ogbokpa ẹzọ.

²¹ Ogbokpa ni ọ da pfi lu

eva oyi Onomhue ne, a ya tsumhi ọli.†

²² “Ẹẹ ẹgbọ ni a la eke iZireni, a rọ esọ shi ungmehi onana. Ẹẹ a lesẹ khi iJesu ongi iNazareti, ọ khi ogbọ ni Ẹshinẹgba ọ ri egbe

* 2:1 Li zẹ iLev 23.15-21; iDeut 16.9-11 † 2:21 Li zẹ iJoel 2.28-32

khase, o gbo ghie oli, itobo khi Eshinegba o ri ekpabo na li o ke gbe ikanya onyaloa elemhi iteva o ye e. ²³ Abi o ro tseku khia khi a lese ona, a kie ze ni egbo ebe e mu oli ghi e ni a gbe oli-a. Ama Eshinegba o she kpe gba onana o lese oli.† ²⁴ Ama Eshinegba o rote eghuli guise oli le. Eghuli o dobe ri ekpabo oyoli mu oli mama, abi okpotso ni oku o to o li dobe a mu omo o khi lasele. § ²⁵ Itobo khi oghie iDefidi o ngme ingme oyi iKirisiti ni o ree,

“ Mhi me khi Onomhue
o migha kpeshe mhe egheghe kpa,
o la ukiekie obita oyemhe,
udu o ya nighise mhe.

²⁶ Itobo ona udu oyemhe o ro o ghele,
mhi ri uruli oyemhe e kueghie-e,
mhi ri egbe de.

²⁷ Itobo khi waa ya
ze mhe oboshi elemhi uji,
wekhi eri u ya ze ni
Oni o pfuase oye o ke-a.

²⁸ U she kpe gueye mhe
khi mhi ya la agbo ini
u guise mhe te eghuli le.*

U ya ri oghela oniemhi na mhe odalo oye.’

²⁹ “Inyoghuo, mhi mema ya ri igbedu gueye e khi oghie iDefidi ni o khi itita awa, o she kpe ghu-a ni egbo e ro to, oni uji ni a ro oli to o kie la akagho ramhi ogbe na amo. ³⁰ Awa lese khi iDefidi o ngme aguele-shi-ekeshi iKirisiti egbe, irari khi o lese khi Eshinegba o she kpe shobo na lue ni o mema ro ya tse, khi loli ya ri ogbo oghuo unuekpe oyelue shito ukpekhomhi oghie oyelue.† ³¹ Eri Eshinegba o roli khase iDefidi emini a ya me ogbenako, loli o ro ngme oli khi Eshinegba o ya rote eghuli guise iKirisiti le. Oo khi Eshinegba o ya ze oli ghua ni idiegbe oyoli o kea shi elemhi uji.

³² Eshinegba guise iJesu le bhale agbo. Awa nya awa ri ukploe oyawa pfi otsele shi o khi iJesu o she guale. ³³ Eshinegba o she ri ekpe oniemhi na iJesu, o shito ukiekie obita oyi Eshinegba. IJesu o she rote oboshi oyi ita mie Ayemhe-no-pfuase, abi Eshinegba o kie kpe li shobo na li. Oni iJesu o she rue oni

Ayemhe-no-pfuase tutu vo anye egbe, loli o khi emini a me, ni a gbolo a suo memena. ³⁴ Ama lese khi iDefidi o nga iloghie. Itobo igho, aa khi ingme egboli iDefidi oo ngme abi o ro lie,

“ Onomhue o gueye Onomhue oyemhe:
Shito ukiekie obita oyemhe,
³⁵ ramhi ni mhi ro ya ri ebe e
mele akphawe-nga oye-a’†

³⁶ “Itobo ona, mhia nono ni ee egbo izireni nya a lolo lese onana khi, Eshinegba o ze oni iJesu onana ni a gbe-a shi apfida o khi Onomhue ali iKirisiti.”

³⁷ Abi eni egbo e ro suo eni ingmemhi ena se, oo nase we udu. Igho e li mhila iPita ali ighiusomhi na kee eni e kpole, ee we, “Inyoghuo, See anye li ya kia ni Eshinegba o ro o gbe olamhe kua na anye?”

³⁸ IPita oo, “Ee nya a mupfi ni anye ri eva oyi iJesu iKirisiti batazi e, ishegho ni Eshinegba o gbe olamhe kua na e, itobo khi eni e mie iJesu suo a ke khi, ni a mie isomhopfa Ayemhe-no-pfuase. ³⁹ Emini Eshinegba o shobo ena, oye e lo ali oyi imi e, ali oyi ogbokpa ni Eshinegba o ya ze obiobini e la.”

⁴⁰ IPita o ngme ingmemhi ni e bu, o tse agua ye we, oo we, “A na pfue anasemhe ni egbo ikpamhika ena e ya me.” ⁴¹ Igho a li batazi eni e mie oni ungmehi suo. Egbo agbele ese e khi ni e kuma igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo o elegho.

Ilakugbe oyi ighiusomhi eyi iKirisiti

⁴² Eni egbo e ri emini ighiusomhi na kee e sese we gbe akanya, e ga kugbe, e le eminale kugbe (e le eminale no pfuase kugbe), e so iromhi kugbe. ⁴³ Ogbokpa o mu ekpe ni o fune e na Eshinegba irari olele onyaloa ali oshabo ebubu ni eni ighiusomhi na kee e gbe. ⁴⁴ Eni e mie iJesu suo nya e kudugbe, e kemhi emini e mholi nya na egbe. § ⁴⁵ Eni e mholi ekeshi e ri ekeshi eyewe de, elese eni e mholi itsua, e re we de, e wolo ikpagho kugbe kemhi ni eni ea mholi. ⁴⁶ Ogbela kpa e ro o legba elemhi apfe ni i la Owa Oyi Eshinegba. E ri oghela ali udu ni o pfuase nu egbe la apfe egbe e le eminale. E le

† 2:23 Li ze iMat 27.35; iMak 15.24; iLuk 23.33; iJon 19.18

§ 2:24 Li ze iMat 28.5-6; iMak 16.6; iLuk 24.5 * 2:28

Li ze Iwolo 16.8-11 † 2:30 Li ze Iwolo 132.11; 2 iSam 7.12-13 † 2:35 Li ze Iwolo 110.1 § 2:44 Li ze Ika 4.32-35

eminale no pfuase. ⁴⁷ Ee kuęghie Eshineęba, igho eębo e li somhi elemhi we. Ogbelę kpa Eshineęba o ro ri eębo ni a mie e pfuese ma we o.

3

A ri ocheęhele-awe-a ni oę lema ze

¹ Ogbelęghuo khi iPita ali ięoni ee je Owa Oyi Eshineęba eęheęhe agogo ese oęuota ni a la so iromhi. ² A tsua oęose ni o rote abi a te bia li guoęho-a bhale ya shi ode unueępe ni a lu Isomhotse oyi Owa Oyi Eshineęba. Akaghọ a tsua li bhale ya shito ni o te me asha mhila eębo ni e lo oni Owa Oyi Eshineęba le ikpaghọ. ³ Abi o ro me iPita ali ięoni khi e lo oni Owa Oyi Eshineęba, o mhila we ikpaghọ. ⁴ Igho iPita o bino oli alo tatata, igho li khi ięoni. IPita oę li, "Bino anye!" ⁵ Igho o li bino we, o ri udu sa khi loli ya me we emhi obo mie.

⁶ Ama iPita oę li, "Mhi aa mhue ukpaghọ ya ne, ama mhi ri emini mhi mholi ne. Irari eva oyi iJesusu iKirisiti oęe iNazaręti, vule ni u ke kia!" ⁷ Igho iPita o mu oli obo-ita vule. Udemhija, awe ali ili awe eyoli e na ya to. ⁸ Igho o ti vule migha, oę kia gase. O nu we lo elemhi oni Owa Oyi Eshineęba, o kia, o jino, o kuęghie Eshineęba. ⁹ Abi eębo ni e la akaghọ nya e ro me oli khi o kia gase, khi o kuęghie Eshineęba, ¹⁰ e lese oni o khi, khi loli o kpe e shito ode unueępe ni a lu Isomhotse e lema, oni ingme o sha oębokpa abo, ea lese abi o li kia.

IPita o nu eni e migha a fe ngme

¹¹ Abi oni oęose o li mu iPita ali ięoni mhue eęho, oshabo o sha eni ebubu eębo, e kpikpi fie deba we ya lo arakpha ni a lu Arakpha oyi iSolomoni ni o la oni Owa Oyi Eshineęba. ¹² Abi iPita o ro me abi eni eębo ee li, oę we. "Eę eębo iZireni, elo o ze ni onana o ro ligho ri abo sha e ni a ro lina a bino anye abine khi ekpabo ali ipfuase eyi anye, anye ro roli ze?" ¹³ Eshineęba oyi Aburaamu, ali Aziki ali iGiekopu, ni o khi Eshineęba oyi itita awa, o she ri ufumhi oyoli na iJesusu, Oni oę ga li. Ama eri a rue oli na ena omheęe, a kie oli odalo oyi iPaleti

abi o tseku mholi oli shi udu khi loli ya rue oli obo-a.* ¹⁴ A kie iJesusu oni o pfuase ali oni o guę e ngeli, a ri ochoghọ lie iPaleti o rue oębo ni o gbe ugbeli abo-a na e.† ¹⁵ Ama a gbe oębo ni o ri oębo a je agbo-a. Ama Eshineęba o gbo guise oli le abi o ro ghua. Anye aava anye me oli abi o ro guale, anye ro pfi oęsele shi o. ¹⁶ Itobo ekpabo ni e la eva oyi iJesusu anye ro doęe ri oęose ona ni a lese ni a fele ena ze, oni irudunga oyi oni oęose loli o ze khi o ga ze pfo nya ni a ga me memena.

¹⁷ "Inyoęghuo-mhe, mhi lese khi emini eę ali eni e ralo na e a riele iJesusu, khi elemhi umhalese a te riele we. ¹⁸ Ina Eshineęba o li ri ungmehi oyoli ya tse, oni o rote eke rote unu oyi emeęeęuele ngme khi iKirisiti o ya me osoli. ¹⁹ A zono khasę Eshineęba khi a pfido, ni a mu pfi deba Eshineęba, ni o shishi olamhe eye e a, Ini a ligho, eęheęhe iyemheęa o ya rote obo oyi Onomhue bhale deba e. ²⁰ Ini oę ghie oni o shobo bhale agbo ghi awa kpa, ikhi iJesusu, oni Omiepfuese. ²¹ IJesusu o mema ya kie la obini iloghie ramhi eęheęhe ni Eshineęba o ro ya mu emhikpa pfi gbo mele eneębo-a, abi Eshineęba o li rote unu oyi emeęeęuele eni e pfuase eyoli shobo na awa eęheęhe ni o doęe. ²² IMosisi o ngme oli, oę, 'Onomhue Eshineęba oyeę o ya rote iteva oyeę mu Omeęeęuele nabi mhemhe vule na e. A ya mema ri esọ shi ingmemhi ni o ya gueye e.‡ ²³ Oni oę da ri esọ shi oli o, Eshineęba o ya khi oli eębo eyoli ku-a.'§

²⁴ "Egbegbo lo khi emeęeęuele nya rote iSamue ya je odalo, e kpe ngme emini a ya me eęheęhe oyawa shi eke. ²⁵ Emi eni emeęeęuele enana e ngme, eę o go lu, a li mholi okemhi shi ishobo ni Eshineęba o shi na itita e, ni o la lie Aburaamu, 'Mhi ya rote obo oyi imimi e khi vose na eębo na agbo nya.*' ²⁶ Abi Eshineęba o ro mu Oni oę ga oyoli vule, O te odode ghie oli ghi e ni o khi vose na e abi o ro mu e nyene lase ingmobe eye e le."

4

* 3:13 Li ze Okiali 3.15 † 3:14 Li ze iMat 27.15-23; iMak 15.6-14; iLuk 23.13-23; ięon 19.12-15 ‡ 3:22 Li ze iDeut 18.15,18 § 3:23 Li ze iDeut 18.19 * 3:25 Li ze Igbae 22.18

IPita ali iJoni e migha odalo oyi Enighie shi ẹzo

¹ Abi iPita ali iJoni e kie nu eni ẹgbọ ọ ngme, eni ẹẹ khekhe oni Owa Oyi Ẹshinẹgba ali ẹgbọ iSadusisi eghuo e bhale deba iPita ali iJoni. ² Elemhi e bi wẹ itobọ khi eni ighiusomhi na keẹ eyi iJesu ee sẹsẹ eni ẹgbọ khi iJesu ọ rọte eghuli guale. Eri onana guele khi ẹgbọ eni e ghu-a khi e gbo ya rọte eva oyi iJesu guale. ³ Ighọ eni ẹgbọ e li mu iPita ali iJoni, irari obili o she bi ẹlẹghọ, e mu wẹ shi owa ighumha ramhi ogbeakọlọ. ⁴ Ama ebubu ẹgbọ ni e suọ ingme ni iPita ọ ngme e mie iJesu suọ. Emọse ni e ke miesuọ e ya khi ẹgbọ agbele ishe.

⁵ Ogbeakọlọ, eni ẹẹ mhẹsẹ eyi iJu ali eni egbhali ali esẹsẹ Ishi eyi iMosisi eyi ẹgbọ iJu e legba iJerusalemu. ⁶ E ya mẹ Oga oyi ekpodalo ugamhi ni a lu Anasi ali iKefasi, ali iJoni ali Alẹzada ali ena omhue-apfe oyi Oga oyi eni ẹẹ ralo ugamhi. ⁷ Ighọ e mu iPita ali iJoni bhale iteva oyewẹ migha. E mhila wẹ, “Ekpabọ nabise ali eva oyoghuo a rọ gbe akanya ona?”

⁸ Ighọ iPita ni Ayemhẹ-no-pfuase o vọ egbe ọ wẹ: “Ẹẹ enighie eyi ẹgbọ ali egbhali, ⁹ A mhila anye amo akanya onete ni a gbe na oni ọ guoghọ-a ona, ali abi a li rọ ọli toto. ¹⁰ Emhi oghuo o la ọ ni anye ya gueye ẹ ali ẹgbọ iZireni nya. Itobọ eva oyi iJesu iKirisiti onge iNazarẹti, omọse ona ọ rọ migha iteva oyẹ ni ọ rọ toto ngmala ena. Lọli ọ khi oni iJesu ni a ta ma apfida, ni Ẹshinẹgba ọ rọte eghuli guise le. ¹¹ IJesu khi ọgbọ ni Ebe-no-pfuase o ngme ni ọọ,*

“ Ẹche ni itsona e kie pfia,
o tigbe mele oni ẹcheli ẹbe
ni o mu ẹloe ne nya-a.”

¹² Imiepfuese ọa la obọ oyi ọgbọlese, irari khi eva olese ọa la ni Ẹshinẹgba ọ rọ na ọgbọkhoghuo elemhi agbọ onana ni awa ya te mhọli imiepfuese.”

¹³ Abi eni ẹẹ mhẹsẹ na ẹgbọ iJu e rọ mẹ igbedu ni iPita ali iJoni e mhọli, ni e rọ ya lẹsẹ khi ẹgbọ tse ni ẹa ye owa ebe e khi, abọ e sha wẹ, e mẹ-wẹ-mẹ khi e kpe nu iJesu u kia. ¹⁴ Ama, abi e rọ mẹ omọse ni a rọ ze khi ọ nu wẹ migha aghọ, ẹa ke mhue abi e ya

ngme. ¹⁵ E gueye wẹ e vu wẹwẹ iteva lase ne, ighọ e li nu egbewẹ ye ochi. ¹⁶ Ẹẹ, “Sẹ awa ya li eni emọse ena?” Ẹgbọkpa ni e la iJerusalemu e she lẹsẹ ikanya onyaloa ni e gbe, ọa zẹ awa ya tia. ¹⁷ Ini ingme ona o khi gbeke-a, awa mema tse agua ye wẹ e khi gbo gbudu ri eva oyi iJesu nu ọgbọkhoghuo ngme.

¹⁸ Ighọ e lu iPita ali iJoni nyenẹ egbe bhale elemhi oni owa ugamhi, e gueye wẹ e khi mẹ emini o rẹ wẹ gbo gbudu ri eva oyi iJesu nu ọgbọkhoghuo ngme wẹkhi iroli sẹsẹ. ¹⁹ Ama iPita ali iJoni ẹẹ wẹ, “Ẹẹ a sọ ọ ghue, ini o ya ti Ẹshinẹgba ẹloe, ini ẹẹ o fe ti ni anye suọ esọ na, ocho ni anye kha rọ suọ esọ na Ẹshinẹgba. ²⁰ Irari khi aa tigbe ya mẹ khi anye ẹa ya gueye ẹgbọ emini anye mẹ ni anye suọ.” ²¹ Abi e rọ nyamhise wẹ alo se, e zewẹ obọ vu. E mẹ khi ẹa zẹ wẹ ya nase itobọ khi ẹgbọ ni e la aghọ nya ee kuẹghie Ẹshinẹgba shi itobọ omọse ni ọa kpe dobe ẹ kia ni e rọ ze. ²² Irari khi oni omọse ni a ri akanya onyaloa rọ ze ọ dọsẹ ikpe egbhueva.

Olema ni igbaa eni e mie iKirisiti suọ e lema shi igbedu

²³ Abi a rọ rue iPita ali iJoni abọ-a, e lẹ deba apfẹwẹ. E gueye wẹ abi ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali egbhali e ngme ewẹ. ²⁴ Abi e rọ suọ ona, e ku unu a nyogho lema Ẹshinẹgba, ẹẹ, “Onomhue, yeye u ma eke ali ukhuli ali okẹ oniemi ali emini e la elemhi wẹ nya.† ²⁵ Yeye u ri Ayemhẹ-no-pfuase rọte unu oyi oghie iDefidi ita anye ni ọ khi oni ọọ ga oyẹ liẹ,

“ Ẹlọ o zẹ ni ishishi ẹgbọ
e rọ ọ nyaghu

ni ẹgbọ e rọ ọ dọmhi mhẹ shi afue?

²⁶ Ni ighie ni e la agbọ
e rọ mu egbe shi okhọli,
ẹgbọ eni ẹẹ mhẹsẹ e tiggili
ni e rọ mu okhọli vule
shi Ẹshinẹgba Onomhue ọ,
ali iKirisiti ni ọ she zẹ.‡

²⁷ Esheshi ghọ Erọdu ali iPọtiusi iPaleti e ya nu ẹgbọ iJeta ali ẹgbọ iZireni lona kugbe elemhi oni ẹoli ona. E gba kugbe, e gbe iJesu oni ọọ ga oyẹ-a, oni u zẹ.§ ²⁸ E riẹlẹ

* 4:11 Li zẹ Iwolo 118.22 † 4:24 Li zẹ Okiali 20.11; iNee 9.6; Iwolo 146.6 ‡ 4:26 Li zẹ Iwolo 2.1-2 § 4:27 Li zẹ iMat 27.1-2; iMak 15.1; iLuk 23.1,7-11; iJon 18.28-29

emini u ri ekpabọ ali oghuẹmhe oyẹ gba shi eke khi a ya me. ²⁹ Ama memena, Onomhue, bino abi e lie domhi, ni u ri ekpabọ na anye eni ee ga eye, ni anye gbe udu ke ngme ungmehi oyẹ. ³⁰ Nise obọ-a ri egbo ke ze, u gbolo e gbe olee onyaloa ali oshabọ rote eva oyi iJesu Oni oọ ga ni o pfuase oyẹ.”

³¹ Abi e ro lema se, elemhi owa ni e la oo jighise, Ayemhe-no-pfuase o tiemhie shi we o, o ri igbedu na we e ngme ungmehi oyi Eshinẹgba.

Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ee kemhi itsua na egbe

³² Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo e mholi udu ali usamhi oghuo. Ongewe o a ke lie khi eri loli mholi emhikhoghuo otsobo oyelue, ama eri e ku emhikpa gbe ke mholi.* ³³ Eni ighiusomhi na kee e ri ekpabọ o pfi otsele je odalo shi ungmehi irote-eghuli guale oyi iJesu Onomhue. Egbo nya e mu ekpe e na we. ³⁴⁻³⁵ Aa me ongewe ni emhikhoghuo o to. Irari khi eghẹghẹ kpa, eni e mholi eke ali apfe e ro rewe e de, e rue eni ikpagho ni e re we de bhale ufuẹge oyi ighiusomhi na kee. E kemhi we na ogbogbo abi o li to oli.

³⁶ Igho iJosefu ni o khi unuekpe oyi iLiva, ni a bia shi eke iSapurosi. IBanabasi, eni ighiusomhi na kee ee lu oli. Emini a ri eva ona ngme khi Orudushi-egbo o. ³⁷ IBanabasi o ri eke ni o mholi de, o rue eni ikpagho ni o roli de bhale ya shi ufuẹge oyi ighiusomhi na kee.

5

Ananayasi ali iSafira

¹ Omose oghuo o la o ni a lu Ananayasi ali ughue oli iSafira, e ku abo gbe ri eke oyewe de. ² O te eni ikpagho ni o ri oni eke de rue sheli na egboli, ughue o lama shi oli o. O tsua ikhukhui eni ikpagho ghi ighiusomhi na kee.

³ Igho iPita oọ, “Ananayasi, elo o ze ni u ro ze ni okphaghiẹ o lo e udu, ni u ro lo egbhọli khasẹ Ayemhe-no-pfuase, ni u ro rote eni ikpagho ni u ri oni eke de rue shi na egbe e? ⁴ Óá khi oyẹ oni eke o khi neni u roli de? Abi u ro roli de se, eni ikpagho ẹa kie

khili eye? Elo o ree sa usamhi onana? Oa khi ogbo u lo egbhọli khasẹ ama Eshinẹgba!”

⁵ Abi Ananayasi o ro suo ungmehi ona se, o de eke, o ghua. Ulishi oniemi o ku rughu egbo kpa ni e suo emini a me. ⁶ Igho izẹo e rote iteva oyewe fie lasele ya ri ide khuli olimhi oyoli, e tsua li fie je olase ya ro to.

⁷ Iwakati ese e lese na dose te, ughue oli o lole, oa lese emini a me. ⁸ IPita o mhila li, oọ, “Gueye mhe ghue, ingme ni yeye ali Ananayasi odoe a ri oni eke de na?”

Oo li, “Ii.” “Igho anye ri oni eke de.”

⁹ IPita oọ, “Se ee ava-ava a li yemhe shi oghuo ni a mhesẹ Ayemhe-no-pfuase bino? Emose ni e tsua odoe ya to lena e la ode kia bhale. Wewe e gbo li tsue ya to!”

¹⁰ Utoghukpe o de eke, o ghua. Eni emose e bhale, e ya e khi o she ghua, igho e tsua li ya to mama odoli. ¹¹ Ulishi oniemi o mu igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya ni e suo emini a me.

Eni Ighiusomhi na kee e ri eni ee ghua ebubu ze

¹² Eni ighiusomhi na kee e gbe ebubu olee onyaloa ali oshabọ ododa iteva oyi eni egbo. Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo e lona Arakpha oyi iSolomoni na elemhi Owa Oyi Eshinẹgba elemhi ikudugbe. ¹³ Ogbokhoghuo o a gbudu kugbe we o aboriekhia khi egbo nya e ri ekpe na we. ¹⁴ Abi o rie khi igho, eri ebubu emose ali ikpotso elese e mie Onomhue suo, a ku we ma igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo. ¹⁵ Irari ikanya onyaloa ni ighiusomhi na kee e gbe, egbo e tsua egbo ni ẹa ze bhale ode ifu apfe rewe yeshi ukpho ali iya, ini akphakpha oyi iPita oo nga we egbe ini oọ dose. ¹⁶ Olele egbo e rote eoli ni e la gase iJerusalemu bhale. E tsua egbo ni ẹa ze ali eni e mholi ayemhe okphaghiẹ bhale, igho a ri wewe nya ze.

A mu okhọli vule shi Ighiusomhi na kee o

¹⁷ Oga oyi ekpodalo ugamhi ali apfoli ni e ga ro la otu oghuo ni a lu otu iSadusisi, e kpe ofuma a deba ighiusomhi na kee. ¹⁸ E muno eni ighiusomhi na kee ku lo owa ighumha. ¹⁹ Ama eliyose, aḡeni o khueghie ode oyi oni owa ighumha-a na we, o rue we

* 4:32 Li ze Ika 2.44-45

ya lase. ²⁰ Oọ wẹ, “A ke vu, a je elemhi ogba na Owa Oyi Ẹshinẹgba ya migha ni a gueyẹ ẹgbọ usomhi onete oyi agbọ onogbọ ona.”

²¹ Abi ogbe o rọ gbe-a, eni ighiusomhi na keẹ e dọsẹ lo Owa oyi Ẹshinẹgba, ee sẹsẹ. Abi Oga oyi ekpodalo ugamhi ali apfoli ni e rọ ga la otu oghuo e rọ bhale, e lu ilegba oyi eni egbhali eyi ẹgbọ iZireni (ni a lu iSaẹdiri), ighọ e lu eni e ri ẹloe ẹ khu owa ighumha e ka wolọ eni ighiusomhi na keẹ igha ghi ẹwẹ. ²² Ama abi e rọ ramhi aghọ, e bhale ya ẹ khi eni ighiusomhi na keẹ ẹa la oni owa ighumha, ighọ e nyenẹ egbe je ya gueyẹ eni e ghie wẹ. ²³ Ẹ li, “Anye bhale ya ẹ khi a sọ okpẹ owa ighumha gba-i! Khi ekhekhe e migha unu ode. Ama abi anye rọ khueghie eni ode-a lo elemhi aghọ, anye ẹa mẹ ogbọkhoghuo elemhi aghọ.” ²⁴ Abi e rọ suọ ona, abọ e sha oghie oyi eni ẹ khe ekhe Owa Oyi Ẹshinẹgba, ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi, itobọ khi ẹa dobe lẹsẹ udi emini a mẹ ena idiegbẹ oyi ighiusomhi na keẹ. Oni ingme ọa zẹ wẹ sa.

²⁵ Ighọ omọsẹ oghuo ọ bhale wẹ iteva, ọọ wẹ, “A bino! Ẹgbọ ni a mu shi owa ighumha e la Owa Oyi Ẹshinẹgba a sẹsẹ ẹgbọ!” ²⁶ Ighọ eni ẹ khe ekhe e vu ya mu eni ighiusomhi na keẹ. Ẹa ri itoto rieḷe ọli itobọ khi ulishi eni ẹgbọ o mu wẹ ini ẹ ya tonu wẹ eche.

²⁷ E muno eni ighiusomhi na keẹ bhale ya migha agbala, oni oghie oyi ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba ọ mhila wẹ ogbọ. ²⁸ “Anye tse agua gueyẹ ẹ aa khi ke ri eva ona sẹsẹ ẹgbọ. Ama a kiele ẹ sẹsẹ ẹgbọ, osesẹ oyẹẹ o gbhiaku eke iJerusalemu nya. A yẹsẹ ni ẹgbọ e ya ke dabi khi anye gbe iJesu-a!”*

²⁹ IPita ali ighiusomhi na keẹ eni e kpole ẹ wẹ, “Anye mema ya ri oyi Ẹshinẹgba gbe dọsẹ oyi ẹgbọ.” ³⁰ Ẹshinẹgba oyi itawa ọ rọte eghuli guise iJesu le, oni a soli-a shi ọra gbe-a. ³¹ Ẹshinẹgba ọ she yase ọli nga obita ni o pfuase oyọli abi Omi Oghie ali Omiepfuese, ni ọọ ri ẹghẹghẹ na iZireni gbo mhọli imupfi ali igbekua shi olamhe. ³² Anye khi ọtsẹlẹ shi eni ingme ena nya, ighọ li khi Ayemhe-no-pfuase, ni ọ khi isomhopfa ni Ẹshinẹgba ọ rona eni e suọ esọ na li. ³³ Abi e rọ suọ ona, e pfaa, e nono abi e li ya gbolo wẹ-a. ³⁴ Ama iGamaliẹ ni ọ

khi otu iFarisi ni ọọ sẹsẹ Ishi eyi iMosisi, ni ọ khi oni ẹgbọ e ri ekpẹ ẹ na, ọ vule migha elemhi oni igbaa oyi eni egbhali, ọ a wolọ wẹ fiẹ ne ukuku ẹghẹghẹ. ³⁵ Ighọ ọọ wẹ, “Ẹẹ emose iZireni a kuegbe-a sa emini a nono khi a ya rieḷe eni emose ena. ³⁶ Ẹghẹghẹ ni o dọsẹ, omose oghuo ni a lu iTeudasi ọ lasese, ọọ lu egbọli emhi, ẹgbọ egbhueshe asha ene e kpikpi deba li. Abi a rọ gbe ọli-a, ẹgbọ eyọli e gbhiaku-a, oni okiali oyọli o mele afue-a. ³⁷ Ijudasi ongi iGalili ọ gbo lasese ẹghẹghẹ ni a rọ leli ẹgbọ, lolu ali ẹgbọ eyọli e pfi onyaghu. Abi a rọ gbe ọli a ẹgbọ eyọli e gbhiaku-a. ³⁸ Irarighọ, mhi ye ẹ ude shi idiegbẹ oyi ẹgbọ ena, a zẹ wẹ obọ! Zẹ wẹ obọ ni e vu! Ini emini e rọ bhale khi obọ oyi ogbọ o te bhale, e ya de. ³⁹ Ama ini ọ khi obọ oyi Ẹshinẹgba o te bhale, aa ya tigbe dobe mu wẹ gba, ama khi Ẹshinẹgba a nu ẹ khọli.”

⁴⁰ Oni ungmeme ni ọ ngme o lo wẹ udu. E lu eni ighiusomhi na keẹ lasese, e gbe wẹ itali, e gueyẹ wẹ e khi ke ngme ingme oyi iJesu, e zẹ wẹ obọ vu. ⁴¹ Eni ighiusomhi na keẹ e rọte aghọ vu, ee gheḷe khi wewẹ e li tẹ ọ na ri omama a mu shi eva oyi iJesu. ⁴² Ẹa tigbe yemhe-a, ogbeḷe kpa e rọ ọ sẹsẹ, ni e gbo rọ ọ tse abọ usomhi onete khi iJesu ọ khi Omiepfuese, elemhi ogba na Owa oyi Ẹshinẹgba ali rọte owa ya je owa.

6

Emose oshilua ni a zẹ

¹ Ẹghẹghẹ ni a ngme ena khi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ khi ee ke bu shi ọ, ẹgbọ iJu eni ee ngme ẹlẹmhi iGiriki elemhi wẹ, ee wolọ khi ẹgbọ iJu eni ẹẹ ngme ẹlẹmhi Iburu, e ri ukpeloe ẹ gbe esamhi-olimhi eyi wewẹ ini ẹẹ kemhi eminale ogbeḷe kpa. ² Ighọ ighiusomhi ogbava e luno igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ nya kugbe, ẹẹ wẹ, “Ọa ti ni anye pfi akanya itsabọ ungmeme oyi Ẹshinẹgba shi eke, ni anye sọ alo ghue eminale ikemhi. ³ A zẹ emose oshilua elemhi iteva oyẹ ẹ, ni a lẹsẹ khi e mhọli Ayemhe-no-pfuase ali ilẹsingme. Ni awa ri akanya ireḷoe-khu ingme eminale ali itsua ikemhi na wẹ. ⁴ Isheghọ, ni anye mẹ asha

* 5:28 Li zẹ iMat 27.25

ri ẹloe shi iromhi isosọ ali itsabọ usomhi onete.”

⁵ Oni akhokhomhẹ ona o ga ghọle ẹgbọ kpa ni e le gba. E zẹ iSitivini ni ọ mhọli irudunga ali Ayemhẹ-nọ-pfuase, ali iFilipu, ali iPirokorusi, ali iNikanọ, ali iTimoni, ali iPamenasi, ali iNikolasi ni ọ khi ọngi Atiọki ni a mu pfi je irudunga oyi ẹgbọ iJu. ⁶ E ri ẹgbọ ena khasẹ eni ighiusomhi na keẹ, eni ighiusomhi na keẹ e ri abọ nga wẹ ukhomhi lema na.

⁷ Ighọ ungmehi oyi Eshinegba oo ge shi ọ. Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ e bu shi ọ elemhi iJerusalemu. Ebubu ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba e lama shi oni irudunga.

A mu iSitivini

⁸ ISitivini, omose ni Eshinegba ọ khivose na, ọ mhọli ekpabọ oyi Eshinegba rọ gbe ikanya onyaloa ali oshabọ iteva oyi ẹgbọ. ⁹ Ama ẹgbọ eghuo ni e khi igbhogbho na owa ugamhi oyi eni e kpẹ khi ighumha, e nu iSitivini i khako. IJu eni ẹgbọ ena e khi ni e rọte eke iSairini, ali Alezadira bhale ali eni e rọte eke iSilisha ali Esha bhale, ni e ke ngeli iJerusalemu. ¹⁰ Ama ẹa dobe nu ileasingme ali Ayemhẹ ni ọ rọ ọ ngme khe abọ.

¹¹ Ighọ e bẹna tanọ shi ẹgbọ eghuo elemhi, e liẹ, “Anye suọ abi iSitivini ọ rọ pfi unu-a deba iMosisi ali Eshinegba.”

¹² Ighọ e ngmiasẹ eni ẹgbọ ali eni egbhali ali eni e sese Ishi eyi iMosisi. E mu iSitivini bhale ilegba oyi eni ẹẹ mhese ali esọ-ẹzọ eyi ẹgbọ iJu ni a lu iSaediri. ¹³ E wolọ ẹgbọ lasela ni e pfi otsele ẹgbhọli khi, “Omose ọna ọa tigbe yemhẹ-a ingme-ingmemhi ipfiunu-a ni ọ ngme e deba Owa Oyi Eshinegba no pfuase ali ushi. ¹⁴ Irari khi anye suọ khi ọọ li khi iJesu onge iNazareti ọna, ọ ya guoghọ Owa oyi Eshinegba oyi ẹgbọ iJu-a, ọ ya gbo mu ighuighue ni iMosisi ọ rọ shi eke na anye pfi.”

¹⁵ Ẹgbọ ni e la oni ilegba nya ee bino iSitivini, e me khi alo eyọli e ge nyanyanya abi alo eyi aḡeni.

7

Ungmemhi ni iSitivini ọ ngme

¹ Ighọ Oga oyi ekpodalo ugamhi ọ mhila li, ọọ li, “Igesikia ingme ni a gue shi e egbe ena e khi?”

² ISitivini ọọ li, “Inyoghuo ali ita ni e le gba, a ri esọ shi mhe eke! Eshinegba ni ọ mhọli ufumhi, ọ ri egbe khasẹ ita awa Aburaamu abi ọ rọ kie la eke iMesopotemia, neni ọ tigbe je ẹoli Arani ya la. ³ Eshinegba ọọ li, ‘Lase eke ali iteva oyi ẹgbọ eyẹ le, ke je eke ni mhi ya rokhasẹ e.’* ”

⁴ “Ighọ ọ rọte oni eke iKadia vu ya la ẹoli Arani. Abi itali ọ rọ ghu-a se, Eshinegba ọ ghie ọli je eke ni a ngeli ogbe namo.† ”

⁵ Oa ri ugu okhoghuo akana na li, wẹkhi ukuku eke okhoghuo ọ khi na li. Ama khi Eshinegba ọ she kpẹ shobọ na li khi lọli ali imimi ọli, e ya le ugu oni eke, abi o rọ tseku khia khi eghẹghẹ aghọ Aburaamu ọa bia omọ okhoghuo ne.‡ ⁶ Ina Eshinegba ọ li nu ọli ngme. ‘Imimie e ya khi epfese shi eke ni ọa khi oyewe, e ya khi ighumha, a nase wẹ elemhi ikpe egbhueshe asha ene.

⁷ Eshinegba ọọ, ama mhi ya nase ushishi ni e ya muno wẹ ighumha. Ini mhi nase wẹ na wẹ se, e ya rọte ushishi oghọ lasela bhale eke ona ya ngeli, e gbo la akana a ga mhe.’\$* ⁸ Ighọ Eshinegba ọ nu Aburaamu shobọ ishele-a ni o ya khi irokhasẹ khi ọgbọ ọ mhue obọ shi oni ishobọ. Ighọ Aburaamu ọ bia Aziki, ọ shele ọli-a abi ọ rọ gbe ogbele elele. Ighọ Aziki ọ gbo li khi ita iGiekọpu, iGiekọpu ọ gbo li khi ita emose ogbava ni e khi ititawa.† ”

⁹ “Itobọ khi eni imi iGiekọpu ee dọ iJosefu okonyo, e rọli de abi oghumha ya je eke ijipiti. Ama Eshinegba ọ nu ọli la.‡ ¹⁰ O tsumhi ọli obọ ikphakphamhe nya. O ri ileasingme na iJosefu, ọ gbo kpaghie ọli obọ ni ingme oyọli o rọ ghọle iFero ni ọ khi oghie oyi eke ijipiti. Ighọ oni oghie ọ rọli leghie ukhomhi ijipiti ali agbala oyọli nya.\$ ”

¹¹ “Ighọ okiamhi oniemhi o la eke ijipiti ali iKena a pfi ni o pfi osoli oniemhi na ititawa ni ẹa ke rọ me eminale e le.* ¹² Abi

* 7:3 Li zẹ Igbae 12.1 † 7:4 Li zẹ Igbae 11.31; 12.4 ‡ 7:5 Li zẹ Igbae 12.7; 13.15; 15.18; 17.8 § 7:7 Li zẹ Igbae 15.13; Okiali 3.12 * 7:7 Li zẹ Igbae 15.13-14 † 7:8 Li zẹ Igbae 17.10-14; 21.2-4; 25.26; 29.31-35.18 ‡ 7:9 Li zẹ Igbae 37.11,28; 39.2,21 § 7:10 Li zẹ Igbae 41.39-41 * 7:11 Li zẹ Igbae 42.1-2

iGiekopu o ro suo khi eminale e kpoku shi eke ijipiti, o ghie imioli ni e khi ititawa je oobo ya bino odode. ¹³ Utonuzeva ni e ke ye, oni iJosefu o gueye inyoghuo oli oni loli khi, agho iFero o la lese egbo eyi iJosefu.† ¹⁴ Igho iJosefu o ghie ya rue itali iGiekopu ali egbo eyoli nya ni e kugbe khi oshe ea la egbhue.† ¹⁵ Igho iGiekopu o je eke ijipiti, ashini loli ali ititawa e ghu-a shi.§ ¹⁶ A tsua ilimhi eyewe nyene egbe je iShekemu ya ro to uji ni Aburaamu o ri ikpagho nu unuekpe oyi Amoni de.*

¹⁷ “Abi oni eghenge o ro ti ramhi ni Eshinegba o ro ya ri ishobo oyoli tse na Aburaamu, egbo eyawa ni e la ijipiti e lolo bu shi o. ¹⁸ Igho oghie olese ni o la lese emhikhoghuo ingme oyi iJosefu o ke la ukpekhomhi shi eke ijipiti.† ¹⁹ Oo na egbo eyawa osoli obe, o jili ititawa, o ri itoto lie we, e pfino imiwe kua ni eni eniye e ba ghuloa.†

²⁰ “Oni eghenge a ro bia iMosisi, ni o a khi omoo na tse. A la owa oyi itali kuete oli iki ese.§ ²¹ Abi ee ke ro dobe roli sheli, e rue oli ya shi epfe oke. Omi iFero ni okpotso o me oli rue, o kuete oli abi omi oli.* ²² IMosisi o wena owena ali ileingme oyi ijipiti, ekpabo o la emue oyoli ali emini oo rieje.

²³ “Abi iMosisi o ro gbe ikpe egbhueva, o mholi shi udu khi loli le ya bino egbo eyoli ni e khili egbo iZireni. ²⁴ Igho o me khi ongi ijipiti oo nase ongi iZireni. Igho o li ye odose, o gbe ongi ijipiti-a. ²⁵ Eri iMosisi o dabi khi egbo eyelue e ya me oli me khi eri Eshinegba o re lue e tsumhi egbo eyoli, ama ea ligho me oli me. ²⁶ Ogbeakolo khi iMosisi o bhale ya e khi egbo iZireni aava e nu egbewe e kholi, oo nono ni loli rewe rieje. Oo we, ‘Elo o ze ni ee ni a gbo li khi inyoghuo egbe a ro nu egbe e a kholi?’

²⁷ “Ama oni o a gueli ni o la o o ghi iMosisi abo pfa, oo li, ‘Oghuo o re khi oni oo mhese na anye ali oni oo so ezoo na anye?’ ²⁸ Eri u wa nono ni u li gbe mhe-a abi u li gbe ongi

ijipiti a oode?’ ²⁹ Abi iMosisi o ro suo ona, o na pfa je eke oyi iMidiani ya la abi opfese, o bia eniye aava shi agho.††

³⁰ “Ikpe egbhueva e dose se, agheni o ri egbe khase iMosisi elemhi elemhi erali ni oo to ukhomhi ebuli. ³¹ IMosisi o me oli, o sha li abo. Oo le ni o ya bino, uruli oyi Onomhue o lu oli, oo li, ³² ‘Mhemhe mhi khi Eshinegba oyi itita e, Eshinegba oyi Aburaamu ali oyi Aziki, ali oyi iGiekopu.’ IMosisi oo guo elemhi ulishi, o a ke gbudu bino oobo.

³³ “Onomhue oo li, ‘Gueghie eku ni u so, eke ni o pfaase u migha. ³⁴ Mhi she me ajilimhe ni egbo eyemhe ni e la ijipiti e me memena. Mhi she suo ekperumhe oyewe, mhi she bhale ya mie we pfuese. Bhale memena khi mhi ya ghie e nyene egbe je eke ijipiti.’§

³⁵ “Oni iMosisi ona egbo eyoli e ke ekpe kie, ni ee o li, ‘Oghuo o re khi oni o mhese e na anye ali oni oo so ezoo oyi anye?’ Eshinegba lolighuo o ri agheni ni o ri egbe khase oli elemhi elemhi erali ni e to ghie iMosisi o ka khi oni oo mhese ali omiepfuese oyewe.* ³⁶ Loli o rewe ya fie lase eke ijipiti, o la eke ijipiti ali obini Oke Ifulo ali udu oyemhi elemhi ikpe egbhueva gbe akanya onyaloa ali irokhase.†

³⁷ “IMosisi lolighuo oo egbo iZireni, ‘Eshinegba o ya rote elemhi e ghie omekeguele onabi mhemhe ghi e.’† ³⁸ O la iteva ebubu egbo elemhi udu oyemhi, li shi agheni ni o ke nu oli ngme ukhomhi ute iSinai, li she ititawa, o mie ungmehi ni o ri agbo o na obo, o rue oli na awa.§

³⁹ “Ama eni ititawa ea nono ni wewe e suo eso na li, eri e kie iMosisi, e ri udu oyewe nyene egbe ukhokho je eke ijipiti. ⁴⁰ Ee Eroni, ‘Mama ikhumhi na anye ni e ya ri anye ke kia, irari khi anye ea lese abi iMosisi ni o rue anye te ijipiti lasele o ke li kia.’* ⁴¹ Oni eghenge eni egbo e ro mama ikhumhi ni o li abi ozele ena, ee luase oli,

† 7:13 Li ze Igbae 45.1,16 † 7:14 Li ze Igbae 45.9-10,17-18; 46.27 § 7:15 Li ze Igbae 46.1-7; 49.33 * 7:16 Li ze Igbae 23.3-16; 33.19; 50.7-13; iJosh 24.32 † 7:18 Li ze Okiali 1.7-8 † 7:19 Li ze Okiali 1.10-11,22 § 7:20 Li ze Okiali 2.2 * 7:21 Li ze Okiali 2.3-10 † 7:29 Li ze Okiali 18.3-4 † 7:29 Li ze Okiali 2.11-15 § 7:34 Li ze Okiali 3.1-10 * 7:35 Li ze Okiali 2.14 † 7:36 Li ze Okiali 7.5; 14.21; iNoba 14.33 † 7:37 Li ze iDeut 18.15,18 § 7:38 Li ze Okiali 19.1-20.17; iDeut 5.1-33 * 7:40 Li ze Okiali 32.1 † 7:41 Li ze Okiali 32.2-6

e ghele shi oni ikhumhi ni e ri abo eyewe mama.† 42 Igho Eshinegba o so ukhokho gbe we, o ze ni e ga ovo, ali uki, ali ikpetata abi a li keke oli shi ebe emekeguele, ni oo:

“Ee egbo iZireni,
abi a ro la udu oyemhi
ikpe egbhueva a luasobo,
mhemhe a ri iluasobo na?”

43 A yase okula oyi
ikhumhi iMoleki
ali ukpetata oyi iRefani,
ni e khi ikhumhi ni
a ri abo mama ni a ga.
Irarigho, mhi ya ri egbo bhale
ya mu e okholi vu,

e tsua e dose obini eke iBabilo.‡

44 “Ititawa e mholi igholo oyi otsele obini elemhi udu oyemhi. Abi Eshinegba o li khokho li ye iMosisi, igho o li riele oli. §

45 Abi e ro le oni igholo ugu se, iJoshua o tsua li ma egbe bhale eke oyi ishishi ni Eshinegba o khu kua na we. O nu we la ramhi eghenge oyi iDefidi.* 46 IDefidi ni Eshinegba o ri afu na o mhila li ini loli to owa na Eshinegba oyi iGiekopu† 47 Ama iSolomoni o to owa na Eshinegba.‡

48 “Abibi o ririele li, a lese khi Eshinegba no Yagha ne Nya o ya la owa ni egbo e ri abo to. Loli o ze khi Azaya omekeguele o guele khi.

49 “Eshinegba oo, ‘Iloghie o khi ukpekhomhi ni mhia shito.

Eke agbo o khi
akphawe-nga oyemhe.
Owa nabise ee egbo

a ya tigbe to na mhe?
Asha no ghuo o ya gua mhe la?”

50 Oa khi mhemhe-ghuo
mhi ma eni emhi ena nya?” §

51 “Ee egbo useso-akhu ni e zese udu oyewe-a khali igba zuse eso. A li abi itita e, ni e kie Ayemhe-no-pfuase.* 52 A famhi me omekeguele okhoghuo ni itita e ea mu okholi vule shi o? Eri e gbo gbolo eghuo-a, ni e me eke guele khi, Oni oo suo eso na Eshinegba o ya bhale. Memena ee a she ro oni iKirisiti ona de, a gbe oli-a. 53 Ee ni a rote obo oyi

‡ 7:43 Li ze Emq 5.25-27 § 7:44 Li ze Okiali 25.9,40 Okhe 17.1-14 ‡ 7:47 Li ze 1 Ighie 6.1-38; 2 Okhe 3.1-17 Li ze Ika 22.4-5; 26.9-11

ageni ni Eshinegba o ghie mie ishi, ee aa kie gbo ri eni ishi gbe akanya.”

A tono iSitivini eche

54 Abi eni igbaa eyi iSahediri e ro suo ingmemhi ena, e pfaa na li ramhi ni e ro gbe ako ako. 55 Ama iSitivini ni o mholi Ayemhe-no-pfuase o yase alo idane, igho o me ugemhi oyi ufumhi oyi Eshinegba, ali iJesu khi o migha obita oyi Eshinegba. 56 Igho iSitivini oo, “Mhi me khi iloghie o khueghie-a, mhi gbo me iJesu oni Omi Ogbokhi o migha obita oyi Eshinegba.”

57 Abi eni igbaa eyi eni iSahediri e ro suo ona, e ri abo khukhu eso. E tsele leghe, e ve rughu oli. 58 E tialo oli fie ifuapfe je ukhokho oni eoli, ee tono oli eche. Eni ee tono oli eche e gueghie itsua ni e so na omose oghuo ni a lu iSolu mhu. 59 Abi e ro o tono iSitivini eche, o so iromhi, oo, “iJesu Onomhu, kpekpe kpe abo mie ayemhe oyemhe.” 60 O de wugha, o tsele, oo li, “Onomhu, kpekpe khi ri olamhe ona mu ota so we.” Abi o ro ngme ona se, o ghua.

8

1-2 Igho iSolu o migha we ukhokho shi igbe-a oyi iSitivini. Abi iSitivini o ro ghua se, egbo eghuo ni e mholi ulishi oyi Eshinegba e ya roli to. E vie evie oyoli egbegbo.

Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo e gbhiaku-a irari ajilimhe

Elegho ukpokpomhi ajilimhe o lasela shi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni e la eke iJerusalemu o. Eni ighiusomhi na kee egho e miatse ku eke iJudia ali iSameria. 3 Ama iSolu o roshaka a yese igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo-a. O kia owa khi owa muno we shi owa ighumha, ghe emose, ghe ikpotso.*

Abi iFilipu o ro la iSameria

4 Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo egho ni e kia miatse ku, e kia a gue ungemhi oyi iJesu le asha ni e ramhi kpa. 5 IFilipu o je eke iSameria. O la oobo o gueye egbo khi iJesu o khi iKirisiti ni a

* 7:45 Li ze iJosh 3.14-17 † 7:46 Li ze 2 iSam 7.1-16; 1 § 7:50 Li ze Aza 66.1-2 * 7:51 Li ze Aza 63.10 * 8:3

shobo. ⁶ Abi ebubu ẹgbọ e rọ mẹ ikanya ọshabọ ni iFilipu ọ gbe, e nyanya mie shi emini ọ ngme. ⁷ iFilipu ọ kha da lema na eni e mhọli ogbhọ ne, eni ẹgbọ e kpa oni ogbhọ pfi. Ebubu eni e guoghọ-a ali eni e ghua e toto nya. ⁸ Ukpokpomhi oghele o la oni ẹoli oghe.

ISamọ ni ọọ li ọbo

⁹ Omọse oghuo ọ laọ ni a lu iSamọ. Egbeḡbi ọbo ọ la iSameria ẹ li. Ọ kia ri ọbo ni ọ li tono obọ udu. ¹⁰ Ẹgbọ nya e ri ekpe ẹ na li. Ẹgbọ ododa ee liẹ li, “Omọse ọna Eshineḡba ọ ri ekpabọ nali a gbe ikanya.” E lu ọli ekpabọ ni o fu. ¹¹ Ingme ni ọ ngme kpa, e rọ ọ shi itobọ ọshabọ ni ọ ri ogbhọ oyọli i gbe ni o she teṣe. ¹² Ama iFilipu ọ gweye wẹ ingme oyi Eghiele oyi Eshineḡba ali iJesu iKirisiti, e mie shiọ. Ọ batazi wẹ, ghe ikpotso ghe emọse. ¹³ ISamọ ọ li miesuọ, iFilipu ọ li batazi ọli. Ọ deba iFilipu u kiakia irari ikanya ọnyaloa ali ọshabọ nefunẹ ni ọ mẹ khi iFilipu ọ gbe.

¹⁴ Abi ighiusomhi na keḡ ni e la iJerusalemu e rọ suọ khi ẹgbọ iSameria e mie unḡmemhi oyi Eshineḡba suọ, e ghie iPita ali iJoni ghi wẹ. ¹⁵ Abi iPita ali iJoni e rọ ramhi iSameria, e sọ iromhi na eni e miesuọ ni e la oobọ Ayemhe-no-pfuase ọ tiemhile shi wẹ egbe. ¹⁶ Ayemhe-no-pfuase ọa kie kpe tiemhile shi ọngẹ wẹ egbe ne, eri a kpe leṣe ri eva oyi iJesu Onomhue batazi wẹ. ¹⁷ Abi iPita ali iJoni e rọ ri abọ nga wẹ ukhomhi, Ayemhe-no-pfuase ọ tiemhile shi wẹ egbe.

¹⁸ Abi iSamọ ọ rọ mẹ khi ẹgbọ ni eni ighiusomhi na keḡ e ri abọ nga ukhomhi kpa khi e mie Ayemhe-no-pfuase, ọ nise obọ-a ni lọli ri ikpaghọ na wẹ. ¹⁹ Ọọ wẹ. “A li ri oni itoto na mhe ni mhi ke ri Ayemhe-no-pfuase na ogbọ ini mhi da ri obọ nga li ukhomhi ne.”

²⁰ Ama iPita ọọ li, “Yeḡe ali ikpaghọ eye a li opfu-a, itobọ khi u sa khi u ya doḡe ri ikpaghọ de isomhopfa oyi Eshineḡba. ²¹ Itobọ khi u waa mhọli obọ shi akanya onana, irari khi udu oyẹ ọa pfuase deba Eshineḡba. ²² Irarighọ, mu udu pfi deba Eshineḡba. U lema li ni ọ gbe olamhe kua ne, otṣe ọ ya gbe isamhi ebe ni u mhọli shi udu kua ne.

²³ Itobọ khi mhi she mẹ khi wa a kpe ofuma irari akanya ni anye a gbe ali khi olamhe o she de ẹ ighumha.”

²⁴ ISamọ ọọ wẹ. “A kpeḡpe a sọ iromhi na mhe ini emini a ngme ena e khi tṣe shi mhe egbe ni mhi pfua.”

²⁵ Abi iPita ali iJoni e rọ ngme ingmemhi eyi iJesu se, e mu egbe pfi je iJerusalemu, ee gue unḡmemhi eyi iJesu kiakia elemhi ebubu inueḡpe ni e la iSameria.

iFilipu ọ gue unḡmemhi oyi iJesu ye ọngi Etiopia

²⁶ Aḡeni oyi Eshineḡba ọ gweye iFilipu, ọọ li, “Ke tiemhi ukiḡkiḡ ogobọ ini a sọ alo ghue obini ovọ o te ẹ lo eko je ode ọdagbe ifufu ni o rọte iJerusalemu je iGaza.” ²⁷ Ighọ iFilipu ọ mu egbe ọọ leḡ. Abi ọ li le eghọ, lọli ali omọse oghuo ọngi Etiopia ni ọ khi ọwali e ya lona. Omọse ọna okhemhue ọ khi ni ọ ri ẹloe ẹ khu epfue eyi iKadakhẹ ni ọ khi ọlele oyi oni eke. Ọ rọte iJerusalemu ni ọ je ya ga ugamhi i jele. ²⁸ Abi ọ li i je apfe eghọ, ọ nga ọkọ ni ichi e rọ ọ na. Ọọ zẹ ebe ni Azaya omekeguele ọ keḡ. ²⁹ Ayemhe-no-pfuase ọ gweye iFilipu, ọọ li. “Je ọkọ oghe ni u timama li migha.”

³⁰ Abi iFilipu ọ rọ ramhi aghọ, ọ suọ khi ọni omọse ọọ zẹ ebe oyi Azaya omekeguele. iFilipu ọ mhila ọni omọse. “Ebe ni u wa zẹ eghọ o fe lo ẹ esọ?”

³¹ Ọọ iFilipu, “Iye oo. Ọa ya lighọ lo mhe esọ ini ogbọ ọa li gweye mhe abi o ngme.” Ọ iFilipu ọ nga oni ọkọ le ni ọ nu lue shiọ.

³² Ashini ọọ zẹ oni elemhi Ebe-no-pfuase o khi, asha ni ọọ:

“Eri a mu ọli abi omi osumha
ni a ya fa uruli.

Ẹzeḡe abi omi osumha
ni a ya va kemhi,
ni ọa khueghie unu-a.

³³ E ri omama mu ọli,
e gbe ọli azẹba,
e pfa ezọ mu ọli a gbe ọli-a.
Oghuo ọ ya mie shi ọ
khi ọ ya doḡe mhọli
akhemhe-ukhokho,
irari khi eri e mie ọli ogbọ?”†

³⁴ Oni omọse ọwali ọọ iFilipu, “Kpeḡpe gweye mhe ọni omekeguele ọnana ọọ ngme,

ingme oyi egboli oṣ ngme abi ingme oyi oṣboṣe?” ³⁵ IFilipu o gueye ṣli emini oni Ebe-no-pfuase ni oṣ ze egho o ngme. O gue ungmehi oyi okhale oyi iJesu ye ṣli.

³⁶ Abi e kie li kia leṣ egho, e me oke. Oni omose owali ogho oṣ li, “Bino, ghe oke ana, bie batazi mhe.” ³⁷ IFilipu oṣ li, “Ini u mie iJesu suo mhi ya batazi e.” Oni omose oṣ li, “Mhi she miesuo khi iJesu iKirisiti o khi Omi Eshinegba.” ³⁸ Igho oni omose oṣ oni o gua oni oko ogho o mu ṣli migha. Loṣli ali iFilipu e kia tiemhi oni oke, iFilipu o batazi ṣli. ³⁹ E leṣe rote oni oke nga egele le, Ayemhe-no-pfuase o kele iFilipu-a je oboese. Oni omose oke ke tigbe me iFilipu, ama oghelē o la li elemhi i je apfe. ⁴⁰ Ama iFilipu o me egboli eoli Azotusi. O rote oobo ri oni ungmehi i tse abo kia kia eoli khi eoli ya ramhi ni o ro ramhi eoli iSizeria.

9

Imupfi oyi iSolu (Ika 22.6-16; 26.12-18)

¹ ISolu o kiele tse ekha abi loṣli li ya gbolo eni e mie iJesu suo-a. O le deba Okpeda na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba, ² O mhila li o ri ebe na luṣ ghi eni e la owa ugamhi na eke iDamasikosi. Ni loṣli ro mholi afu doṣe muno ikpotso ali emose ni e mie iJesu suo ighumha je obini iJerusalemu. ³ Abi iSolu o li ri okiali ti i ramhi iDamasikosi, utoghuokpe, akpa o rote idane mi nga li egbe nyagha. ⁴ O de ta alo mu eke. O suo khi oṣbo o nu luṣ ngme, oṣ li, “ISolu, iSolu, elo o ze ni u ro mu okholi vule e shi mhe o?”

⁵ ISolu o mhila li, oṣ, “Onomhue, oghuo u khi?” Oni uruli ṣli, “iJesu mhi khi, ni u mu okholi vule shi o.” ⁶ “Memena, vule ni u lo elemhi eoli ona. U ya me omose ni o ya gueye emini u mema ya rieṣe.”

⁷ Eṣbo ni e nu iSolu kia e gbe eruṣ unu-a, e ga suo oni ungmehi, ama ea me oni oṣ ngme. ⁸ Ikpukhokho o, iSolu o rote eke vule, abi o ro khueghie alo-a oke doṣe me eke. Eṣbo ni e nu ṣli kia e ke mu ṣli obo kia lo elemhi iDamasikosi. ⁹ Ogbelē ese iSolu o ga zalo shi agho. Oa le eminale wekhi amē o da.

¹⁰ Omose oghuo ni o miesuo ni a lu Ananayasi, o la elemhi iDamasikosi. O

la imeke, o suo khi Onomhue o lu luṣ, “Ananayasi!”

Oṣ li, “Ee o.” ¹¹ Onomhue oṣ li, “Ke je owa oyi iJudasi, ni o la ode ifuapfe ni a lu Isheshe, ni u ya mhila oṣbo oyi ongi iTasosi ni a lu iSolu, o la agho o so iromhi. ¹² Rote elena iSolu o li kpe me irokhashe khi omose ni a lu Ananayasi o ri obo nga luṣ egbe so iromhi na, alo eyelue e khueghie-a.”

¹³ Ananayasi oṣ Onomhue, “Mhi she kpe suo eko ebubu eyi omose ona abi o li e nase eṣbo ni e miesuo, o la iJerusalemu gbolo eghuo-a. ¹⁴ Ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba e ri afu na li o ka muno eṣbo ni e lu eva oye.”

¹⁵ Ama Onomhue oṣ Ananayasi, “Ke le, irari khi mhi she ze iSolu ni o tsua ungmehi oyemhe ghi eṣbo iJeta ali ighie eyewe ali eṣbo iZireni nya.” ¹⁶ Mhi ya rokhashe ṣli khi o mema ya me osoli shi ungmehi oyemhe.

¹⁷ Abi Ananayasi o ro me oni owa, o doṣe lo ya ri obo nga iSolu egbe, oṣ li, “ISolu inyoghuo-mhe, iJesu Onomhue ni o lone ode abi u ro o bhale oola, loṣli oṣ mhi ka nono e me, ni u gbolo ke me eke ali ni Ayemhe-no-pfuase o bhale egbe oye.” ¹⁸ Utoghuokpe, emini e li abi ipfiapfia afele o rote ṣli ikpamhi alo de pfia, o gbolo o me eke. O vule migha, Ananayasi o batazi ṣli. ¹⁹ Abi o ro le eminale se, o tigbe mholi ochi.

ISolu o ri igbedu u ngme ungmehi oyi Eshinegba

Ebubu ogbelē iSolu o nu eni e miesuo la elemhi iDamasikosi. ²⁰ Eloawe iSolu o la elemhi owa ugamhi gueye eṣbo khi iJesu Omi Eshinegba o khi. ²¹ Eṣbokpa ni e suo ungmehi oyi iSolu ee mhila, “Oa khi omose onana oṣ nase eni e miesuo ni e la iJerusalemu? Oa khi eri o bhale ya muno we abi ighumha ghi ighie eyi ekpodalo-ugamhi?” ²² Eshinegba o ri ekpabo na iSolu ni o ro ya ke gue oni ungmehi le. Ama eṣbo iJu ni e la iDamasikosi ea doṣe mu iSolu ekhako o le. O sha eṣbo iJu abo abi e ro me ileṣingme ni o ro o guele khi iJesu o khi oni iKirisiti ni a shobo.

²³ Ebubu ogbelē iSolu o ga la iDamasikosi. Eṣbo iJu e gba abi e li ya gbe ṣli-a. ²⁴ Ama

iSolu o suọ khi egbo e gba abi e li ya gbelue-a. Eri e shito unu ode unuekpe ni a te a lo oni eoli le ni e me asha mu oli. ²⁵ Ama egbo ni e miesuo e pfi uli rote oni ugbe roli shi ughughu bena ya tiemhi oni ugbe eliyose. *

²⁶ Abi iSolu o ro ramhi iJerusalemu, oo dua ni loli ya kuma egbo ni e miesuo o, ama ulishi oli o mu we. E khokho ini o she mie iJesu suọ. ²⁷ Ama iBanabasi o rue oli bhale deba eni ighiusomhi na kee. O gweye we abi iSolu o li me Onomhue ode abi o ro le iDamasikosi ali abi Onomhue o li nu oli ngme. O gbo gweye we abi o li la eke iDamasikosi ri eva oyi iJesu tse abo ni ulishi o a li mu oli. ²⁸ Igho iSolu o nu we la iJerusalemu kia kugbe. O ri igbedu ri eva oyi Onomhue e tse abo gboo. ²⁹ Igho o nu egbo iJu ni ee ngme elemhi iGiriki i khako, ama ee dua ni wewe e gbe oli-a. ³⁰ Abi eni e miesuo e ro suọ ugbamhi ni eni egbo ee gba, e rue oli je eke iSizeria, e te agho rue oli ya je iTasosi.

³¹ Igbaa eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni e la eke iJudia ali iGalili ali iSameria nya e mholi opfomhe, e toto-a, Ayemhe-no-pfuase o ri udu shi we o, ee bua shi o, ee ngeli angeli ni o pfuase ri ekpe e na Eshinegba.

IPita o ri Eniasi ze

³² Abi iPita o li i kia oni eke gase, o ko ya fei eni e miesuo ni e la eoli iLida. ³³ O bhale ya e omose ni a lu Eniasi ni o guogh-a, o she gba ikpe elele abi o te yeshi a ghua. ³⁴ iPita oo, "Eniasi, iJesu iKirisiti o re ze. Vule migha khili iya oye ni u ke kia." Utoghuo kpe Eniasi o vule migha, o toto. ³⁵ Abi egbo ni e la eoli iLida ali iSharo e ro me khi Eniasi o toto, e mu pfi deba Onomhue.

IPita o guise iDokasi le

³⁶ Okpotso oghuo ni o miesuo ni a lu iTabita o la eoli iJopa, abi iTabita o ngme emue iGiriki khi "Eru," O khi ogbo onete. O gbolo mema e kpaghie eni ea mhue obo. ³⁷ Eghenge ni a ngme ena, oo ghua, igbo o ghua. Abi a ro khuese olimhi oyoli-a se, a roli yeshi elemhi owa atonga. ³⁸ Abi eni e miesuo e ro suọ khi iPita o la iLida, e ghie emose aava ghi oli, e oli, "Kpekpe bhale pia."

* 9:25 Li ze 2 iKori 11.32-33

Irari khi eoli iLida ali eoli iJopa e ti mama egbe.

³⁹ Igho iPita o deba we. A ri oli ya khase asha ni a roli yeshi. Esamhi-olimhi e la agho o vie. E ri itsua ni iDokasi o fia na we khase oli abi o ro la agbo.

⁴⁰ iPita o egbo ni e la agho nya e fie je atukpapfe. O de wugha so iromhi. O so alo ghue oni olimhi, oo li, "Tabita, guale!" Oni olimhi o khueghie alo-a, abi o me khi iPita o migha mama lue, o vule shito. ⁴¹ iPita o mu oli obo vule. O luno eni e miesuo ali eni esamhi-olimhi, o ri oli khase we. ⁴² Iguisele oyi iDokasi o gbeke-a shi eoli iJopa. Itobo igbo, ebubu egbo e mie iJesu suọ. ⁴³ iPita o la iJopa ogbele ni e bu. O la owa oyi iSimoni ni o ri eku elamhako o gbe akanya.

10

IKonilusi o ghie ya lu iPita

¹ Omose oghuo o la eoli iSizeria ni a lu iKonilusi. O khi oga oyi ekholi-okhue eyi Itili. ² Loli ali apfoli e khi egbo ni e na ulishi Eshinegba. O khi ogbo ni o pfo elemhi i somhi egbo ni ea mhue opfa. O gbo khi ogbo ni o so iromhi eghenge kpa. ³ Eleghuo elemhi agogo ese ele oghota, o me ime-alo, o me khi ageni oyi Eshinegba o bhale o lu oli, "IKonilusi!"

⁴ O so alo ghue oni ageni, ulishi o mu oli. Oo li, "Onomhue elo o ze khi u bhale."

Oni ageni oo li, "Iromhi eye ni u wa so ali isomhopfa ni u wa somhi e she bhale deba Eshinegba, O she mu egbe ni o ro ya yele e le. ⁵ Memena nyanya ghie egbo je eoli iJopa ni e ya lu iSamoni a gbolo e lu iPita, ni o bhale. ⁶ O kushi ayi iSamoni o ri eku elamhi e gbe akanya. Oni owa oyoli o la epfe oke."

⁷ Abi oni ageni o ro vu se, iKonilusi o lu eni e ga li etuava ali okholi-okhue ni o khi adogeli oyoli ni oo ga Eshinegba. ⁸ iKonilusi o gweye we emini a me nya. O ghie we je obini iJopa.

Ime-alo ni iPita o me

⁹ Ogbeakolo khi itsotso oghota o mu eke, khi e lese ri okiali ramhi epfepfe iJopa, iPita o nga owa atonga ya so iromhi. ¹⁰ Okiamhi oo gbe oli. Oo nono emini o ya le. Abi a ro o nye eminale ni o ya le, o me ime-alo. ¹¹ O

mẹ khi emini e li abi ode ni o zẹ igo ene o rọte idane e tiemhile. ¹² Igho ọ mẹ khi iwali elamhako e lao, ghe eni e zẹ awẹ ene ali eni ẹẹ tialo idi ekẹ ali ipfeli. ¹³ Igho uruli o ngme, ọọ li, “Vule iPita, gbe ni u le.”

¹⁴ Ama iPita ọọ, “Iiye e, Onomhue! Mhia kpe tigbe le eminale ni ẹa pfuase ni a ghue ghue, a ti ẹ bia mhe.”

¹⁵ Oni uruli o gbo nu o li ngme, ọọ li, “Emini Eshinegba ọ da ro khi oni o pfuase se, khi ke lu o li emini ọa pfuase.”

¹⁶ Itese o ligho mhesẹ abo ri egbo li khasẹ neni a rue oni emhi nga idane.

¹⁷ Abi iPita ọ kie li i sa ingme ime-alo ni ọ mẹ, emose ni iKonilusi ọ ghie usomhi, e nono owa oyi iSamọ mẹ. E migha odalo ode unuekpe oyi oni apfe. ¹⁸ E lu mhila, “A mholi opfese shi ana ni a lu iSamọ iPita?”

¹⁹ Abi iPita ọ kiele khokho emini oni ime-alo ona o ngme, Ayemhe ọ ro gueye o li, “Ri esọ kpe emose aase ẹẹ nono ẹ. ²⁰ Nyanya mu egbe ni u deba we vu, khi mhemhe mhi ghie we.”

²¹ Igho iPita ọ tiemhi deba we, ọọ we, “Mhemhe a nono, elo e re ẹ bhale?”

²² Eẹ o li, “Oga oyi ekholi-okhue ni a lu iKonilusi ọ ghie anye ghi ẹ. Ogbọ oniemi ni egbo iJu e mu ekpe a na ọ khi. Ọ gbo khi ogbo ni ọ pfuase ni ọọ ga Eshinegba. Ageni ọ gueye o li ọ ghie ghi ẹ, u bhale owa oyoli, ni ọ suọ ingme ni u ya gueye o li.” ²³ Igho iPita ọ lu eni emose lo owa oyoli, e gbhe agho ni ogbe o gbe.

IPita ọ la apfe oyi iKonilusi

Ogbeakolo, loli ali eni e miesuo eghuo e rọte iJopa deba we vu. ²⁴ Ogbeakolo, e lo elemhi eoli iSizeria le, ashini iKonilusi ali apfeli ali egbegbi emole o li, e legba migha ẹ khe we. ²⁵ Abi iPita ọ ro ramhi agho, iKonilusi ọ lo ọ li ode, ọ wugha, ọ nyese ukhomhi tse o li. ²⁶ Ama iPita ọ mu o li vule, ọọ li, “Vule khi ogbo onabi yeye mhi khi.”

²⁷ IPita ọ nu o li ngme, ọ lo owa, ọ bhale ya ẹ egbo ni e bu shi agho. ²⁸ Oọ we, “Eẹ a she lese khi eri Ishi eyi iMosisi ọọ egbo iJu e khi kugbe egbo iJeta ọ, wekhi eri e ko ya feli ogbo ni ọa khi iJu. Ama Eshinegba ọ roli khasẹ mhe mhi khi leli ogbokhoghuo shi oni ọa pfuase ali oni a ghue. ²⁹ Irarigho, abi u ro

ghie lu mhe, mhia mholi akhokhomhe shi ọ. Elo u mema lu mhe shi?”

³⁰ IKonilusi ọọ li, “Amo o li e le ene, eghege agogo ese oguota, mhi ro la owa oyemhe ẹ so iromhi. Udemhija mhi mẹ khi omose oghuo ọ so itsua ni ẹẹ ge nyanyanya ọ migha mhe odalo. ³¹ Oọ li, ‘IKonilusi, Eshinegba ọ she suọ iromhi eye, ọ she gbo mẹ ikanya isomhelemhi ni u gbe ẹ deba egbo eni ẹa mhuẹ. ³² Ghie ogbo ghi omose ni a lu iSamọ iPita ni ọ la iJopa. Opfese ọ khi shi owa oyi iSamọ ni ọ ri ekuẹ elamhi ẹ gbe akanya, ni ọ la epfe okẹ oku.’ ³³ Loli mhi ro ghie ogbo ghi ẹ pia. Oo guẹ ti, abi u bhale. Memena awa nya awa la odalo oyi Eshinegba ni anye suọ emini Onomhue o gueye u gueye anye.”

Ungmemhi ni iPita ọ ngme

³⁴ IPita ọọ, “Mhi she mẹ o li mẹ khi igesikia o khi, khi Eshinegba ọa mholi khi ona ọ kpe o li ne,* ³⁵ ama egbo kpa ni e da a na ulishi oyi Eshinegba, ni e gbolo ẹ riẹle emini o rọte ode, Eshinegba ọ kpe obọ ọọ mie. ³⁶ Eẹ a lese usomhi ni ọ ghie ghi egbo iZireni, ni o khi usomhi onete oyi opfomhe ni o rọte obọ oyi iJesu iKirisiti ni ọ khi Onomhue oyi agbo kpa bhale. ³⁷ Eẹ a lese ingme ni a mẹ elemhi ekẹ iJudia nya, ni o rọte iGalili gbaekele, abi iJoni ọ ro ọ tse abo usomhi gueye egbo, khi a mema batazi we, ³⁸ abi Eshinegba ọ li ri Ayemhe-no-pfuase ali ekpabo kpha iJesu onge iNazareti so, ali abi ọ li i kiakia ashakpa riẹle onete, ni ọ mie egbo pfuese obọ oyi ekpabo eyi okphaghiẹ, itobo khi Eshinegba ọ nu o li la.

³⁹ “Anye ri eloe mẹ ikanya ni ọ gbe nya, elemhi eoli eyi egbo iJu ali iJerusalemu. Wewe e tali ma ọora apfida gbe o li-a. ⁴⁰ Ama ele nuzi-ese, Eshinegba ọ rọte eghuli guise o li le ni a mẹ o li. ⁴¹ Ọa khi ogbokpa ọ mẹ o li, seẹ ni anye ni Eshinegba ọ she kpe zẹ, anye khi otsele, anye ni anye nu o li le eminale ni anye gbo nu o li da abi ọ ro rọte eghuli guale se. ⁴² Ọ mhesẹ na anye, anye kia ke gueye egbokpa ali anye gbo ke pfi otsele shi ọ khi loli iJesu, Eshinegba ọ zẹ, loli khi oso-ezo oyi eni e lao ali eni e ghu-a. ⁴³ Emekeguele nya e kpe ngme ungmehi oyoli khi eni e da mie

* **10:34** Li zẹ iDeut 10:17

oli suọ khi a ya gbe olamhẹ kua na wẹ, rọte ekpabọ ni o la eva oyọli.”

Egbo ijeta e mie ayemhe ni o pfuase

⁴⁴ Abi iPita o kie li i ngme, Ayemhe-nọ-pfuase o tiemhile na egbo ni e suọ oni ungmehi. ⁴⁵ Abọ e sha eni e miesuọ ni e shele-a, ni e rọte ẹoli iJopa kphase iPita bhale agho, khi Eshinegba o li ri Ayemhe-nọ-pfuase na egbo ijeta. ⁴⁶ Irari khi e suọ khi e ngme emue ododa eyi Ayemhe nọ pfuase, e kuẹghie Eshinegba.

Igho iPita o ri irarigho lie, ⁴⁷ “Ogbokhoghuo o dobe ya lie ogbo khi ri amẹ batazi egbo ena mena? E she li mie Ayemhe-nọ-pfuase abi awa li mie oli.” ⁴⁸ Igho iPita o o a ka ri eva oyi iJesu iKirisiti batazi wẹ. Igho e gueye oli o nu wewe la agho ikukumi ogbele.

11

IPita o gueye eni e miesuọ emini o riele

¹ Eni ighiosomhi na kee ali eni e miesuọ ni e la eke iJudia nya e suọ khi egbo ijeta e li mie ungmehi oyi Eshinegba suọ. ² Abi iPita o ro nga obini iJerusalemu, eni e miesuọ ni e shele-a, ee shi iPita unu. ³ Ee oli, “Yeye u lo owa oyi egbo ijeta ni ea shele-a, u gbo la agho le eminale!”

⁴ Igho iPita o rọte eke roli lo wẹ esọ abi a ga li me oni ingme nya. Oo wẹ, ⁵ “Eoli iJopa mhi la a so iromhi, ni ukuku olesẹ o ro kia mhe alo-a, ni mhi ro me ime-alo, mhi me khi emini o li abi ode ni o ze igo ene, o te idane tiemhile ashini mhi la. ⁶ Mhi bino elemhi oli, mhi me elamhako ni e ze awe-ene, ali elamhako ebuli, ali elamhako ni e tialo idi eke, ipfeli na idane e li la elemhi oli. ⁷ Igho mhi suọ khi uruli o nu mhe ngme, oo mhe, ‘Vule, iPita gbe elamhi ena, ni u le.’

⁸ “Ama, mhi oli, ‘Iye e, Onomhue! Mhi aa le eminale ni ea pfuase ni a ghuẹ ghue abi a te bia mhe.’

⁹ “Oni uruli o gbo nu mhe ngme, oo mhe, ‘Emini Eshinegba o she ro pfuase, khi ke roli shi emhi ni oa pfuase.’ ¹⁰ Itese o li igho mhesẹ abo ri egboli khase neni a rue oni ode nga idane.

¹¹ “Agho agho, eni emose aase ni e te iSizeria nono mhe bhale, e lo owa ni mhi la le.

¹² Ayemhe o gueye mhe mhi deba wẹ vu, mhia aa khe akọ. Egbo osasa ena e te ẹoli iJopa kphase mhe je ẹoli iSizeria ni anye ro ga bhale owa oyi iKonilusi. ¹³ Loli o gueye anye abi o li me agenii elemhi owa oyoli, ni o oli, ‘Ghie ogbo je iJopa ya lu omose ni a lu iSamọ ni a gbo lo a lu iPita. ¹⁴ Loli o ya gueye abi yeye ali apfe a li ya mholi imiepfuese.’

¹⁵ “Abi mhi li i ngme, Ayemhe-nọ-pfuase o tiemhile shi wẹ o abi o li rọte igbaekele li tiemhile shi awa o. ¹⁶ Igho mhi yelele emini Onomhue o ngme ni oo, ‘Amẹ iJoni o ro batazi egbo, ama Ayemhe-nọ-pfuase a ke ro ya batazi e.’* ¹⁷ Abi o ro khia khi Eshinegba o she ri isomhopfa enabi o ro na awa abi awa ro mie iJesu iKirisiti Onomhue suọ li na egbo ni e a khi iJu. Oghuo o khi mhemhe ni mhi ya nu Eshinegba khabo?”

¹⁸ Abi e ro suọ ona se, e yemhe awolo-a, ee kuẹghie Eshinegba, ee lie, “Eshinegba o li ze ni egbo ijeta e li mu pfi ni e li mhue agbo na agbo agbo.”

Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni o la Atioki

¹⁹ Eni e mie iJesu iKirisiti suọ e kia gbhiaku eke iFonisha ali eke iSapurosi ali ẹoli Atioki itobo okhọli ni a mu vule shi wẹ o eghẹghẹ ni a ro gbe iSitivini-a. E kia gue oni usomhi ye egbo iJu weweghuo tse.† ²⁰ Eghuo o e rọte eke iSapurosi ali eke iSairini bhale, e vu je ẹoli Atioki, e lili gue usomhi onete oyi Onomhue ye egbo iGiriki ²¹ Ekpabọ oyi Onomhue o nu wẹ la, Ebubu egbo e miesuọ, e mu udu pfi deba Onomhue.

²² Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni e la iJerusalemu e suọ oni ingme, igho e ghie iBanabasi je ẹoli Atioki. ²³ Abi o ro ramhi agho, ni o ro me abi Eshinegba o li somhi-elemhi eni egbo, egbe e mu oli. O ri udu shi wẹ o e ri udu oyewe nya na Onomhue. ²⁴ IBanabasi o khi egbegbi ogbo onete ni o mhue Ayemhe-nọ-pfuase ali irudunga oniemi. Ebubu egbo e ri itobo emini o riele mie Onomhue suọ.

²⁵ Igho iBanabasi o je ẹoli iTasosi ya nono iSolu. ²⁶ Abi o ro me oli, o rue oli je ẹoli Atioki, e la agho ukpe oghuo, ee sese ebubu

* **11:16** Li ze Ika 1.5 † **11:19** Li ze Ika 8.1-4

egbo. Elemhi ɛoli Atioki a la te odode kpe lu eni e miesuo, iKirisiti enikeke.†

27 Oni ɛghɛghɛ, emeɛɛguele eghuo e rote ɛoli iJerusalemu je Atioki. 28 Oghuo elemhi eni emeɛɛguele ni a lu Agabusi o vule, o guele abi Ayemhe o ghie ɔli, khi úkhúmhi o ya pfi ushishi na eke iRomu nya. (Eghɛghɛ ni iKiladiusi o ro khi Oghie iRomu nya ona o ro bhale ya tse.)§ 29 Eniyɛ odukhokho eyi iJesu ni e la Atioki e gba ugbamhi, abi e li ya ri ikpaghiobɔ ghie usomhi ghi eni e miesuo ni e la eke iJudia, abi oghobɔ o mhuɛ ekpabɔ ramhi. 30 Igho e zɛla ikpagho kugbe, e rewe ghie iBanabasi ali iSolu usomhi ghi eni egbhali ni e la igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na iJerusalemu.

12

Imhesɛ-bino onofune

1 Oni ɛghɛghɛ agho, oghie Erodu o muno egbo eghuo ena igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo, ɔɔ nono ni lolɛ nase we shi afue. 2 O ri unu bhale a ri uwerɛ gbe ijemhisi ni o khi inyoghuo iJoni-a. 3 Abi o ro me khi o ti egbo iJu eloe, o gbo mu iPita shi owa. Oni ɛghɛghɛ e ro li ukpe ibuledi ni aa ri ifuma ma nye. 4 O mu ɔli se, o roli shi owa ighumha, o ze ekholi-okhue ikuwe asha ene ni e ɔoghie egbe, e ri eloe shi ɔli egbe. Erodu o mhɔli ɔli shi udu khi a kha da li oni ukpe se, lolɛ rue ɔli lasese gboo, ni a gue ɔli ezɔ.*

5 Igho a ri iPita shi owa ighumha, ama igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo e toto obɔ o so iromhi lu Eshinegba na li.

6 Eliyose ni Erodu o kha ro rue iPita lasese ogbeakolo, iPita o lese-a shi ifuabɔ eyi iku ekholi-okhue aava, a ri iweghe eva ge ɔli. Eni ɛ khe ekhe aava elese e la ode unuekpe oni owa ighumha ɛ khe ekhe. 7 Udemhija, aɛni oyi Onomhue o lole, igho akpa o la elemhi oni owa ighumha a ge. Oni aɛni o pfi iPita emhi epfe, guise ɔli le. Oo li, “Nyanya vule!” Utoghuokpe, iweghe ni a so li e ku ɔli abo kua.

8 Igho oni aɛni oo li, “Ri oghene oye mu oku, ri ekuɛ so.” iPita o nyanya ligho. Oo li, “Ri itsua eye so, ke deba mhe.” 9 Igho iPita o deba li je olase oni owa ighumha,

ama ɔa lese khi emini oni aɛni o riele khi egbegbi ingme lo, o dabi khi elena lolɛ ii la. 10 E dose eni ɛ khe ekhe eni odode ali enuzava. E bhale ode unuekpe akhuli ni a rote a lasese shi ifui apfe. Oni ode unuekpe akhuli lolighuo o khueghie-a. E rote o dose. Abi e ro kia ifui apfe le denɛ, oni aɛni o kele-a.

11 Igho egbhali eyi iPita e na ya to. Oo, “Ena mhi lese, ni ɔa mhuɛ akhokhomhe khi Onomhue o ghie aɛni oyoli, o ka pfa mhe shi eke obɔ oyi Erodu ali emini egbo iJu ee sa khi mhi ya me nya.”

12 Abi egbhali eyoli e ro na ya to se, o je owa oyi iMeli ni o khi inyɔ iJoni ni a gbolo e lu iMaki. Agho eni e miesuo e legba la a so iromhi. 13 iPita o kpheli ode na olase. Igho omueshi ni oo ga ogho ni a lu iRoda o bhale ya mie ɔli unu. 14 Abi o ro suo uruli oyi iPita, oghɛle o vo ɔli udu. ɔa je okpe ode-a ne, o nyanya nyene egbe ukhokho ya tsesɛ gueye we, “iPita o she jele!”

15 Ee ɔli, “Ujili oo kphe!” Ama o li khi egbegbi ingme lolɛ e ngme. Igho e ɔli, “Ayemhe olimhi oyoli lo!”

16 Ama iPita o kiele kpheli obɔ ode. Abi e ke ro khueghie oni ode-a, e me khi lolɛ lo. Abɔ e sha we. 17 O ri obɔ gbe we akhiakhia. O tige gueye we abi Onomhue o li rue lue owa ighumha le. Oo we, “A gueye ijemhisi ali eni e miesuo eni e kpole.” Igho o vu je oboese.

18 Ogbeakolo, ozughu o lo iteva oyi eni ekholi-okhue le shi abi iPita o li kia. 19 Abi Erodu o ro o e lolo nono iPita kia gase, ni ea ro me ɔli. O ri eni ee khe ekhe egho gue ezɔ. Oo a gbolo we-a.

Eghuli oyi Erodu

Abi a ro me enana se, Erodu o rote eke iJudia je iSizeria ya la ukuku eghɛghɛ.

20 Elemhi e lolo bi Erodu deba egbo iTai ali iSidoni. Igho eni egbo e to ukhomhi ma, ee dua abi e li ya me asha nu oni oghie shito ngme. Abi iBilasitosi ni o khi adogeli oyi oghie o ro lama shi we o, e tige lama khi wewe e ya lema oghie ni wewe e ro riele. Itobɔ khi ɛoli oyi oni Erodu eni egbo e rote me eminale e de.

† 11:26 Egbo eni ee ngeli a bi iJesu iKirisiti a lu iKirisitiani.

§ 11:28 Li ze Ika 21.10

* 12:4 Li ze Okiali 12.1-27

²¹ Oni ogbele o ramhi Erodu o gbanọ itsua oghie eyoli, o shito ukpekhomhi oghie oyoli. O nu eni egbo o ngme. ²² Eni egbo e ku unu-a nyoghoo, e li, “Uruli oyi Eshinegba na, o a ke khi oyi ogbo.” ²³ Utoghuo kpe ageni oyi Onomhue o pfi Erodu emhi, itobo khi o a ri ekpe na Eshinegba. Ekholi e ri oli le. O ghu eghuli osoli.

²⁴ Ungmemhi oyi Eshinegba o gbhiaku ashakpa, oo ge sho. ²⁵ IBanabasi ali iSolu e rote iJerusalemu, obini a ri ikpagho ghie we usomhi je jele. Abi e ro o jele, e rue ifoni ni a gbolo e lu iMaki mhue obo.

13

A ze iBanabasi ali iSolu ghie usomhi

¹ Emekeguele ali eni e sese e la igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni o la Atioki, ni e khi iBanabasi, ali iSamọ ni o khi ogbo obishi, ali iLushosi ongi iSairini, iMaini oni a ga kuele oli ali oghie Erodu, ali iSolu. ² Abi e li i kuoghi Onomhue ni e li i pfi azumhi, Ayemhe-no-pfuase oo we, “A ze iBanabasi ali iSolu-o lase na mhe ni e ya gbe akanya ni mhi lu we shi.” ³ E pfi azumhi, e ri abo nga we ukhomhi so iromhi na, e ghie we vu.

Elemhi iSapurosi

⁴ Ayemhe-no-pfuase o ghie iBanabasi ali iSolu je iSelusha agho e te lo oko oke je eke ni oku o khi shi na lu iSapurosi. ⁵ Abi e ro ramhi eoli iSalamisi, e la owa ugamhi oyi egbo iJu gue ungmehi oyi Eshinegba le. Ijoni ni a gbolo e lu iMaki o la agho ri obo da we oni akanya.

⁶ E kia je ukiokie iSapurosi ni o kpole nya, e bhale eoli iPafosi. Agho e ya e obo ni a lu iBajisosi ongi iJu ni oo li eboli, ni o khi omekeguele oyi egbholi. ⁷ Loli o khi omole oni igovuno ni o la oni eke, eva oyi oni igovuno khi iSajosi iPolosi ni o khi otsegbhe. Oni igovuno o lu iBanabasi ali iSolu itobo khi o nono ni loli suo ungmehi oyi Eshinegba. ⁸ Ama oni iBajisosi ni o lie Elimasi ni oo li obo, o tsua ozughu lo agho le ini oni igovuno o khi me asha miesuo. ⁹ Igho iSolu ni a lie lu iPolu, ni Ayemhe-no-pfuase o vo egbe, o fele oni obo chii. ¹⁰ Oo li, “Yeye

omi okphaghie! Yeye obe eminete ni u wa li ikenege. Ele u ya rote imu-ungmemhi oyi Eshinegba pfi ukhomhi kpoke lasele? ¹¹ Memena Eshinegba o ya nise obo oyoli ti e, u ya ze alo, waa ke gbo dobe ya me ugemhi oyi ovo ukuku eghenge ne.”

Aghoagho, Elimasi o me khi alo eyelue e bi obili-a, Oo bibi, oo nono oni o ya mu oli obo ke kia. ¹² Abi oni igovuno o ro me ingme ni a me, o miesuo, irari khi osese ingme oyi Onomhue o ri abo sha li.

Atioki ni o la elemhi iPisidia

¹³ IPolu ali apfoli e rote iPafosi lo oko oke da oke oniemhi je iPeriga, ni o khi eoli ni o la iPafia. Ana ifoni ni a gbolo e lu iMaki o pfi we shi nyene egbe je iJerusalemu. ¹⁴ E rote iPeriga je eoli Atioki ni o la eke iPisidia. Ogbel iyemhe oyi iJu, e lo owa ugamhi ya shito. ¹⁵ Abi e ro rote ebe ishi oyi iMosisi ali ebe eyi emekeguele ze se, eni ee mheshe shi oni owa ugamhi e ghie usomhi ya gueye iPolu ali iBanabasi, ee we, “Inyoghoo anye, ini a mholi ungmehi ni a me ya guele ni o ya ri udu shi egbo o, a ke ngme.” ¹⁶ IPolu o vule migha o ri obo nu we ngme. Oo, “Ee egbo iZireni ali ee iJeta ni a ga Eshinegba a ri eso shi mhe eke! ¹⁷ Eshinegba oyi egbo iZireni o ze eni e bia awa, loli o rewe khi egbo eniemhi, oni eghenge e khi epfese shi eke iJipiti. Eshinegba o ri ekpabo eyoli wolow we eke iJipiti lasele.* ¹⁸ Elemhi ikpe egbhueva o ri abo mu udu na e elemhi odagbe ifufu.† ¹⁹ Edeli ishilua o pfusea eke iKena. O ri eke oyewe na egbo eyoli le ugu.‡ ²⁰ Elemhi ikpe egbhue-uye ali eva ali ikpe igbe (450) a me ingme enana.S

“Abi a ro me ena se, o ri eso-ezo na we ni ee mheshe, ya ramhi eghenge oyi iSamueni omekeguele. ²¹ Igho eni egbo e mhila Eshinegba o ri oghie na wewe, Eshinegba o rue iSolu omi iKishi oyi unuekpe oyi iBejami na we. Loli o khi oghie oyewe elemhi ikpe egbhueva.* ²² Abi Eshinegba o ro rue iSolu oghie le, o ri iDefidi le oghie na we. Ingme ni Eshinegba o ngme shi iDefidi egbe na, ‘Mhi she me khi iDefidi omi ijese o khi

* 13:17 Li ze Okiali 1.7; 12.51 † 13:18 Li ze iNoba 14.34; iDeut 1.31 ‡ 13:19 Li ze iDeut 7.1; iJosh 14.1 § 13:20 Li ze iDeut 7.1; iJosh 14.1 * 13:21 Li ze iSam 8.5; 10.21 † 13:22 Li ze iSam 13.14; 16.12; Iwolo 89.20

omose onabi udu oyemhe o nono, o ya ri ele ogueme oyemhe nya.’†

23 “Rote unuekpe oyi oni iDefidi, iJesu ni o khi Omiepfuese oyi egbo iZireni o te bhale, abi Eshinegba o li roli shobo. 24 Neni iJesu o bhale, iJon o she kpe gueye egbo iZireni e ti olamhe le, e mupfi deba Eshinegba, eghenge agho ni a batazi we.† 25 Abi iJon o ro gbe akanya se, o mhila eni egbo, oo, ‘Oghuo a khokho mhe shi? Mhi aa khi oni a migha a khe. Oni o ya bhale ini mhi gbe akanya oyemhe se, mhi aa fu te ni mhia taghie uli eku ni o so-a.’§

26 “Inyoghuo-mhe imi Aburaamu, ali ee iJeta ni a na ulishi Eshinegba ni a la akana, oni ungmehi imiepfuese ona, oyawa lo! 27 Egb o ni e la iJerusalemu ali eni ee mhes na we, ea lese iJesu shi Omiepfuese. Ama igbe-a ni e gbe iJesu-a, o ri emini emekeguele ee ngme, ni ee ze khas we ele iyemhe kpa bhale ya tse. 28 Abi o tseku khia khi ea me ez o gue shi oli egbe, ee li ipaleti o ze ni a gbe oli-a.* 29 Abi e ro ri ele emini Ebe-no-pfuase o ngme shi oli egbe se, e rue oli apfida tiemhile, e roli to uji.† 30 Ama Eshinegba o rote eghuli guise oli le. 31 Ogb ele ebubu o ri egboli khas egbo eni e nu oli rote iGalili je iJerusalemu. Wewe e ke pfi otsele shi ingme oyoli khas egbo eyawa.†

32 “Eri anye bhale akana ni anye ya ri oni usomhi onete na e, ikhi ishobo ni Eshinegba o shi na eni e bia awa. 33 O she ri oni ishobo ona tse na awa imi we, abi o li guise iJesu le. Abi a li keke oli shi ebe Iwolo ni uzeva, khi, “ ‘Omimhe u khi, ogbe namo, mhemhe mhi khi It e.’

34 Abi Eshinegba o rote eghuli guise oli le, ni o ze oli ghu ke-a, o mu ma ungmehi oyoli ni o la lie,§

“ ‘Mhi ya ri ikhivose no pfuase, ni a ri egbe e nga egbegbo ni mhi shobo na iDefidi ne.’

35 Igho o kie gbo li ngme oli shi ashese.*

“ ‘Waa ya ze ni

oni o pfuase oye o ghu ke-a.’

36 “Irari khi eri iDefidi o ga Eshinegba abi o ro la agbo, igho o ghu-a, a ri oli to mama eni e bia li. O ke-a shi elemhi uji. 37 Ama idiegbe oyi iJesu ni Eshinegba o rote eghuli guise le, o ke-a.

38 “Irarigho, inyoghuo, anye tse abo ye e khi obo oyi iJesu a te ya mholi igbe olamhe kua. 39 Onini o da mie oli suo ne, a she pfa na li, o ke lue shi emini Ushi oyi iMosisi o dobe pfa na we shi. 40 A mhue egbe, ini emini emekeguele e ngme o khi ya tse shi e egbe, ni ee,

41 “ ‘A ghe i, ee ni a ri Eshinegba a li egia Oshabo o sha e, a pfua. Irari khi mhi ya ri ele emhi eghenge oye e

ni aa ya mie shi ghue,

ini ogbo o tseku gue oli ye e.’ ”†

42 Abi iPolu ali iBanabasi e ro rote oni owa ugamhi vu, eni egbo e gbo lu we e nyene egbe bhale ogbele ugamhi olese ya nu wewe ngme oni ungmehi. 43 Abi oni ilegba o ro gbhia khuse, egbo iJu ali egbo iJeta eni e she mu pfi bhale ugamhi oyi egbo iJu, e kpikpi i deba iPolu ali iBanabasi. IPolu ali iBanabasi e ye we ude, e kie ke deba okhale ni ea fu te ni Eshinegba o ri ele na we.

44 Ele iyemhe ni o deba li, egbo ni e la oni eoli nya e legba ni e ri eso shi ungmehi oyi Eshinegba. 45 Abi egbo iJu e ro me oni ilegba, ee kpe ofuma, ee kholo ingmemhi zu iPolu unu, e tsue oli.

46 Ama iPolu ali iBanabasi e ngme ungmehi igbedu, e li, “ ‘Ee a khi eni anye kha mema kpe gue ungmehi oyi Eshinegba ye neni o ramhi egboese egbe. Ama abi a ke ro kie oni ungmehi ni aa ro sa khi o ti ni a mholi agbo na agbo agbo egho, mena, anye ya ze e obo, anye deba egbo iJeta. 47 Irari khi ona khi omhes ni Onomhue o mhes na anye, ni o ree,†

“ ‘Mhi she re e khi

† 13:24 Li ze iMak 1.4; iLuk 3.3 § 13:25 Li ze iMat 3.11; iMak 1.7; iLuk 3.16; iJon 1.20,27 * 13:28 Li ze iMat 27.22-23; iMak 15.13-14; iLuk 23.21-23; iJon 19.15 † 13:29 Li ze iMat 27.57-61; iMak 15.42-47; iLuk 23.50-56; iJon 19.38-42 † 13:31 Li ze Ika 1.3 § 13:34 Li ze Aza 55.3 * 13:35 Li ze Iwolo 16.10 † 13:41 Li ze Abak 1.5 † 13:47 Li ze Aza 42.6; 49.6

ákpa na ẹgbọ iJeta,
ni agbọ nya e mhue imiepfuese.’ ”

⁴⁸ Abi ẹgbọ iJeta e rọ suọ ona, ee ghele, ee kuẹghie Ẹshinegba shi oni ungmehi, ẹgbọ eni a she zẹ shi agbọ na agbọagbọ, e mie iJesu suọ.

⁴⁹ Oni ungmehi oyi Onomhue o gbhiaku asha kpa oni eke. ⁵⁰ Ama ẹgbọ iJu e tanọ shi ikpotso ni ẹẹ na ulishi Ẹshinegba ni a mu ekpe a na ali ekhemhue eyi oni ẹoli. E sese ẹgbọ ni e mu okhọli oniemi vule shi iPolu ali iBanabasi o, e khu we fiẹ lase oni ẹoli. ⁵¹ Ama eni eniye odukhokho eyi iJesu e kpishi itutu awe shi eke, ni e pfi otsẹle mu eni ẹgbọ. E rọte aghọ dọse je ẹoli iKoniomu. § ⁵² Oghẹle ali Ayemhe-no-pfuase o lo eni e miesuọ egho egbe.

14

Emini a me iKoniomu

¹ IPolu ali iBanabasi e lo owa ugamhi oyi ẹgbọ iJu obini iKoniomu, abi e kie kpe ẹ li. E lolo gue ẹ ngme ungmehi ni o lo ẹgbọ esọ, ni o ri ebubu ẹgbọ iJu ali iJeta miesuọ. ² Ama ẹgbọ iJu ni ẹa lama miesuọ, e tanọ ẹgbọ iJeta abo ni elemhi o yese we a deba eni e miesuọ. ³ Igho iPolu ali iBanabasi e kushi agho tесе, e ri igbedu u ngme ungmehi oyi Onomhue ni o pfi otsẹle shi ungmehi okhale oyoli, rọte ekpabo ni o rọ na we ẹ gbe akanya onyaloa ali oshabo. ⁴ Okemhi o lo oni edeli le, ẹgbọ eghuo e kugbe ẹgbọ iJu o, eghuo o e la ukhokho oyi ighiusomhi na kee. ⁵ Igho ẹgbọ iJeta eghuo ali ẹgbọ iJu ali enighie eyewe, e gba abi e li ya gbe we ali abi e li ya tono we eche. ⁶ Abi eni ighiusomhi e rọ suọ ona, e na je ẹoli iLisitira ali iDebi ni o la eke iLikaonia ali ẹoli elese ni e mama we. ⁷ Agho e la a gue usomhi onete le.

Elemhi iLisitira ali iDebi

⁸ Omose oghuo oni a bia okhomhi ni oia kia ghue abi a te bia li, o li la oni iLisitira. ⁹ O shitọ agho ri esọ shi ungmehi ni iPolu oọ ngme. IPolu o me khi o mhọli irudunga ni o dọbe ya rọ li ze, iPolu o bino ọli chii. ¹⁰ O

tsele leghe, oọ, “Vule migha!” Oni omose o ti vule, oọ kia gasẹ.

¹¹ Abi eni ẹgbọ e rọ me akanya ni iPolu o gbe, e ngme elemhi iLikaonia, ee tsele, ee lie, “Ilitsa e mele ẹgbọ-a bhale iteva oyawa o!” ¹² Eva ni e lu iBanabasi khi iZeusi,* itobo khi iPolu khi oni o mema e ngme, e lu ọli Amesi.† ¹³ Oni oọ luase oni olitsa iZeusi, ni okula oyoli o la ukhokho apfe oni ẹoli, o muno ena enokpo ali idodo je oni ode unuekpe oyi oni ẹoli, itobo khi lolu ali eni ẹgbọ ee nono ni wewe ya luase iBanabasi ali iPolu abi ilitsa.

¹⁴ Abi iBanabasi ali iPolu e rọ suọ emini eni ẹgbọ e mu egbe khi e ya riẹle, e nyanọ itsua shi egbewe uruli, e nanọ lo eni ẹgbọ ifuabo. Ee tsele lie, ¹⁵ “Elo e ze khi a li na?” Ẹgbọ enabi ẹẹ anye khi! Ungmehi usomhi onete anye rọ tse abo khasẹ e, ni a rọte ugamhi afue mu pfi deba Ẹshinegba ni o laọ, ni o ma eke ali ukhuli ali oke oniemi ali emini e la elemhi we nya.‡ ¹⁶ Eghẹghẹ ni o dọse, Ẹshinegba o ze ni ushishi ogbogbo o ngeli abi o ghole ọli. ¹⁷ Ama o kie rọte akanya onete oyoli ri ọlele khasẹ khi lolu laọ, lolu o rọte idane e ruese amẹ shi emhi ekomhi shi eghẹghẹ, lolu o ri eminale na e e le, o ri oghẹle e shi e udu. ¹⁸ Abi iPolu ali iBanabasi e rie lina nu we ngme ingmehi ena, ẹa kie dọbe mu we gba e khi luase ewe abi ilitsa.

¹⁹ Ẹgbọ iJu eghuo e rọte Atioki ali iKoniomu bhale, e ri eta-olelemhunu ti eni ẹgbọ mama egbe, e tono iPolu eche, e tialo ọli eke fiẹ je ukhokho oni ẹoli, e dabi khi o she ghua. ²⁰ Ama abi eni e miesuọ e rọ le gasẹ ọli, o vule, o nyene egbe je ifuapfe ni a la tono ọli eche. Ogbeakolo, lolu ali iBanabasi e je ẹoli iDebi.

²¹ IPolu ali iBanabasi e gue usomhi onete le elemhi iDebi, ebubu ẹgbọ e miesuọ. Igho e nyene egbe je iLisitira ali iKoniomu ali Atioki ni o la iPisidia, ²² e ri udu shi eni e miesuọ o e ri igesikia migha shi oni irudunga. Ee we, “Neni awa lo Eghiele oyi Ẹshinegba, awa ya me anasemhe.” ²³ Elemhi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ

§ 13:51 Li ze iMat 10:14; iMak 6:11; iLuk 9:5; 10:11 * 14:12 iZeusi: iZeusi o khi oga iyemhe ni ẹgbọ iGiriki e ga. Isheghuo a lu ọli iJupita. Olitsa ọlese ni a lu Amesi ẹẹ khi o khi aghiusomhi oyoli † 14:12 Amesi: Amesi o khi eva oyi olitsa ni ẹgbọ iGiriki e ga. Eri ẹgbọ iGiriki ena e lie khi aghiusomhi oyi iyemhe elese ‡ 14:15 Li ze Okiali 20:11; Iwolo 146.6

* 14:12 iZeusi: iZeusi o khi oga iyemhe ni ẹgbọ iGiriki e ga. Isheghuo a lu ọli iJupita. Olitsa ọlese ni a lu Amesi ẹẹ khi o khi aghiusomhi oyoli † 14:12 Amesi: Amesi o khi eva oyi olitsa ni ẹgbọ iGiriki e ga. Eri ẹgbọ iGiriki ena e lie khi aghiusomhi oyi iyemhe elese ‡ 14:15 Li ze Okiali 20:11; Iwolo 146.6

ododa, ee zẹ egbhali shi, ee pfi azumhi sọ iromhi na wẹ rẹwẹ nga Ọnọmhuẹ ni e regbenga obọ. ²⁴ Abi e rọ kia gasẹ eke iPidisia se, e je eke iPafia. ²⁵ Abi e rọ la ẹoli iPẹga gue usomhi onete le se, e te aghọ je ẹoli Atalia.

²⁶ Aghọ e te lo ọko-oke oniẹmhi nyenẹ egbe jele obini Atiọki; Ashini eni e miesuọ e ke la sọ iromhi na wẹ rẹ wẹ nga okhale oyi Ẹshinẹgba obọ shi akanya ni e ye ya gbe se. ²⁷ Abi e rọ jele Atiọki, e lu eni e miesuọ tigbili, e gweyẹ wẹ ikanya ni Ẹshinẹgba ọ rẹ wẹ gbe ali abi ọ li khueghie ode-a na ẹgbọ iJeta ni e miesuọ. ²⁸ E nu eni e miesuọ la akaghọ tẹse.

15

Ilegba ni a mhọli shi iJerusalemu

¹ Ẹgbọ eghuo e rọte eke iJudia bhale Atiọki, ee sesẹ eni e miesuọ khi, Ini aa li shele wẹ-a abi Ushi oyi iMosisi o ngme ẹa ya khi eni a miepfuese.* ² Onana o pfi ingme ni o zẹ khi iPolu ali iBanabasi e nu eni ẹgbọ ni e rọte iJudia bhale e khako. Irarighọ, a zẹ iPolu ali iBanabasi ali eni e miesuọ elese e nga iJerusalemu ya mẹ ighiusomhi na keẹ ali eni egbhali shi oni ingme.

³ Ighọ e ghie wẹ e ke le, abi e li rọte eke iFonisha ali iSameria dose ẹ le, ee gweyẹ ẹgbọ abi ẹgbọ iJeta e li mu pfi deba Ẹshinẹgba. Onana o pfi oghẹle oniẹmhi na eni e miesuọ. ⁴ Abi e rọ ramhi iJerusalemu, eni e miesuọ ali eni egbhali ali ighiusomhi na keẹ, e mu wẹ epfese. Eni a ghie usomhi e gweyẹ wẹ ikanya ododa ni Ẹshinẹgba ọ rọte obọ oyewẹ gbe. ⁵ Ama eni e miesuọ eghuo ni e la otu iFarisi e vule, ẹẹ li, “Ẹgbọ iJeta e mema shele-a. A gweyẹ wẹ e ri Ushi oyi iMosisi ke gbe akanya.”

⁶ Ighiusomhi na ke ali eni egbhali e ye ochi shi oni ingme ona. ⁷ Abi e rọ khako shi ọ tẹse se, iPita ọ vule, ọọ wẹ, “Inyoghuo, a lẹse khi ẹghẹghẹ ni o dose, Ẹshinẹgba ọ rọte iteva oyẹ ẹ zẹ mhe mhi ka gue oni usomhi onete yẹ ẹgbọ iJeta ni e mẹ asha suọ, ni e miesuọ.† ⁸ Ẹshinẹgba ni ọ lẹse isamhi ni e la ogbokpa udu, ọ ri Ayemhe-no-pfuase na ẹgbọ iJeta, rọ roli khase khi lolli li mie wẹ,

ẹzeze abi ọ li li mie awa.‡ ⁹ Oa ri ikhioda shi iteva oyawa ali wewe, irari khi ọ khuese udu oyewe-a pfuase itobo khi e imiesuọ. ¹⁰ Memena, elo o zẹ khi a nono ni a mhesẹ Ẹshinẹgba bino, ni a rọ ọ sheli iJeta ni e miesuọ itsua ni awa ali eni e bia awa ẹa dobe tsua? ¹¹ Iiye e! Awa lama shi ọ khi okhale oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ o mie awa pfuese, ighọ li khi wewe.”

¹² Oni igbaa e tsaghiẹ-a tsuke, abi e rọ suọ olele eyi onyaloa ali oshabo nya ni Ẹshinẹgba ọ rọte obọ oyi iPolu ali iBanabasi gbe iteva oyi ẹgbọ iJeta. ¹³ Abi e rọ ngme se, iJemhisi ọọ, “Inyoghuo, a ri esọ shi mhe eke! ¹⁴ ISamọ iPita ọ lẹse guele abi Ẹshinẹgba ọ li mhọli omuegbe shi ingme oyi ẹgbọ iJeta, ni ọ rọte elemhi wẹ sanọ ẹgbọ, rọ mele ẹgbọ eyoli-a. ¹⁵ Onana o ri emini emekeguele e keke shi Ebe-no-pfuase bhale ya tse, ni ọọ,

¹⁶ “Ini a mẹ enana se,
mhi ya nyenẹ egbe bhale,
mhi rue eghiele oyi iDefidi
gbo nyenẹ egbe bhale,
mhi riẹle ikpukpu-igbe
ni e de kua oyoli ma,
mhi gbo zese oli-a.

¹⁷ Isheghọ ẹgbọ ni e kpole nya
e nyenẹ egbe bhale deba Ọnọmhuẹ,
ẹgbọ iJeta nya ni mhi lu,
e bhale ya khi eyemhe,
Ọnọmhuẹ ọ ngme ghọ,
ni ọ riẹle emhi ena.’

¹⁸ Lolli ọ she kpe zẹ
ni a lẹse ona shi eke agboagbo. §

¹⁹ “Abi mhi sọ ọ shi khi, awa khi pfi ẹgbọ iJeta ni e nyenẹ egbe bhale deba Ẹshinẹgba lo omunu. ²⁰ Awa ri ochoghọ keke ebe ya gweyẹ wẹ, e khi ke le eminale ni a rọ luase ikhumhi. Awa gbo gweyẹ wẹ e khi ke ku itsebo, e khi ke le elamhi ni aa fa uruli, e khi ke da oia.* ²¹ Irari khi o she tẹse ni a te la owa ugamhi ẹ zẹ ebe Ushi oyi iMosisi ele Iyemhea kpa, a ri ingme oyoli ẹ tse abo ifui ẹoli kpa.”

²² Ighọ ighiusomhi na ke ali eni egbhali ali eni e miesuọ nya e te eni ẹgbọ zẹ emose aava ni a mu ekpe ẹ na ma iPolu ali iBanabasi egbe, je Atiọki. IJudasi iBasabasi ali

* 15:1 Li zẹ iLev 12.3 † 15:7 Li zẹ Ika 10.1-43 ‡ 15:8 Li zẹ Ika 2.4; 10.44 § 15:18 Li zẹ Emo 9.11-12 * 15:20 Li zẹ Okiali 34.15-17; iLev 17.10-16; 18.6-23

iSalasi e zẹ. ²³ Ebe ni e keke ro ghie we usomhi na:

Anye ighiusomhi na keke ali eni egbhali ni anye khi inyoghuo e, anye tse ee Inyoghuo anye ni a khi egbo ifeta ni a la Atioki ali iSiria ali iSilisha.

²⁴ Anye suo khi egbo eghuo e rote anye iteva vu ni o khia khi o a khi anye ghie we, ni e bhale ya nu e ngme ingmemhi ni oo yese e elemhi-a ali ni oo nase e udu. ²⁵ Irarigho, anye ro kugbe ghie emose eghuo ghi e, e deba iBanabasi ali iPolu emole anye bhale. ²⁶ Emose ena e she ri agbo oyewe shi okhena itobo eva oyi iJesu iKirisiti Onomhue. ²⁷ Irarigho, anye ro ghie iJudasi ali iSalasi ni e ri unu gue emini anye keke shi ebe ye e. ²⁸ O ti Ayemhe-no-pfuase ali anye eloe, ini anye khi ri itsua elese nase e tsua dose ishi enana. ²⁹ A ti egbe eminale ni a ro luase ikhumhi le, a khi ke da oia, a khi le elamhi ni aa fa uruli. A khi ku itsebo. O ma a ti e egbe ini a lase emhi enana le.

Eshinegba o nu e la.

³⁰ Eni emose ni a ghie usomhi e vu ya tiemhi Atioki. E ti eni e miesuo nya gbili, e ri oni ebe na we. ³¹ Abi eni egbo e ro ze oni ebe se, oghete o vo we elemhi itobo khi usomhi onete ni o ri udu e shi ogbo o o tsua. ³² IJudasi ali iSalasi ni e khi emekeguele e nu we ngme ebubu ingmemhi ri udu shi we o, e zese we-a. ³³ E nu we la agho ukuku eghenge, eni e miesuo e tse we okhila. Wewe ni a ghie usomhi e nyene egbe je iJerusalemu deba eni e ghie we. ³⁴ [Ama iSalasi o lama nu we la agho.] ³⁵ IPolu ali iBanabasi e la Atioki, wewe ali egbo elese e la agho o sese, ee tse abo ungmehi oyi Onomhue.

IPolu ali iBanabasi e vase egbe-a

³⁶ Abi ebubu ogbele e ro dose, iPolu o gueye iBanabasi, oo li, "Awa nyene egbe je eoli ni awa te dose ni awa ya bino egbo ni awa gue ungmehi oyi Onomhue ye, ni awa me abi e ke la o shi." ³⁷ O ghole iBanabasi ni e tsua ifoni ni a gbolo e lu iMaki ma egbe vu. ³⁸ Ama o a ghole iPolu ni e tsua li. Itobo khi oni ifoni ni a gbolo e lu iMaki o a nu we gbe ikanya ramhi ukpese ni o ro tsua we kua eke iPafia vu, o so ukhokho

gbe we.† ³⁹ IPolu ali iBanabasi e mholi ekhako ni o toto shi ingme ona, e kemhi egbe. IBanabasi o rue ifoni iMaki ma egbe, e lo oko-oké oniemhi da je iSapurosi. ⁴⁰ Ama iPolu o pfi obo rue iSalasi, e vu abi eni e miesuo e ro so iromhi na we, re we nga okhale ireloe-khu oyi Onomhue se. ⁴¹ E kia rote eke iSiria ali iSilisha, e ri udu u shi igbaa nya eyi eni e mie iKirisiti suo o.

16

ITimoti o deba iPolu ali iSalasi

¹ IPolu o bhale eoli iDebi ali iLisitira, ashini omo odukhokho ni a lu iTimoti o la. Inyoli ni o li miesuo o khi ongi iJu, ama itali o khi ongi iGiriki. ² Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni e la iLisitira ali iKoniomu nya e ngme onete oyi iTimoti. ³ IPolu oo nono ni loli ri iTimoti ma egbe vu, igho o shete oli-a. Itobo khi egbo iJu ni e la oobo e ga lese khi ita iTimoti khi ongi iGiriki lo. ⁴ Abi e li kia eoli i gase, e sese eni e miesuo ilamashi ni ighiusomhi na keke ali eni egbhali ni e la iJerusalemu e keke shi ebe na we, e gueye we, e rewe gbe akanya. ⁵ Igho igbaa nya eyi eni e mie iKirisiti suo, e fu u shi irudunga, ee bua shi o elekpa.

IMEke ni iPolu o me obini iTiroasi

⁶ IPolu ali eni e ga kia, e rote eke iFiria ali iGalesha, itobo khi Ayemhe-no-pfuase o a ze we gue usomhi onete le eke Esha. ⁷ Abi e ro ramhi eke iMisia, ee nono ni wewe e lo elemhi eke iBitinia, ama Ayemhe oyi iJesu o a ze we lo. ⁸ Igho e rote eke iMisia dose je iTiroasi. ⁹ Eliyose egho iPolu o me ime-alo, o me khi ongi iMasidonia o migha a lema, "Bhale iMasidonia ni u ya kpaghie anye obo!" ¹⁰ Abi iPolu o ro me oni imeke se, anye mu egbe e le iMasidonia, itobo khi anye lese khi Eshinegba o she lu anye, anye je agho ya gue usomhi onete le.

ILidia o mu pfi

¹¹ Anye rote iTiroasi lo oko-oké oniemhi da oke oniemhi je iSamotirasi, ogbeakolo, anye te agho je iNiapolisi.

¹² Agho anye te je ifuapfe oyi iFilipi ni o khi eoli ni o mu eloe shi eke iMasidonia ni

† 15:38 Li ze Ika 13.13

ebubu ẹgbọ iRomu e ngeli. Anye ga la aghọ ebubu ogbele.

¹³ Ogbele iyemhe a oyi ẹgbọ iJu, anye te oni ẹoli vu je oni oke, ashini anye khokho khi ẹgbọ iJu ee lona shi iromhi isoso. Anye shito nu ikpotso ni e legba agho ngme. ¹⁴ Okpotso oghuo elemhi we ni o ri esọ shi eke khi iLidia ongi iTiatira, oni o ri ide eyile e de. O khi okpotso ni oo na ulishi Eshinegba. Abi iPolu o li i ngme, Eshinegba o khueghie oli udu-a shi oni ungmehi. ¹⁵ Abi a ro batazi oli ali apfoli se, o lu anye je owa oyoli, oo anye, "A kha lese khi egbegbi oni o miesuo mhi khi, a bhale ya ku shi na mhe." O ti anye shi o ramhi ni anye ro lama shi oli o.

A mu iPolu ali iSalasi shi igha

¹⁶ Eleghuo abi anye li i je ashini anye la a so iromhi, omueshi oghumha oghuo ni o mholi ayemhe obe ni o ro o meke guele emini a ya me, o ya to anye ukhomhi. Eri o ri oni ekpabo imeguele ona a gbe ikpagho na eni e mholi oli. ¹⁷ Oo deba iPolu ali anye, oo tse, oo lie, "Eni e ga Eshinegba ni o fune eni ẹgbọ ena e khi! Eri e tse abo guele abi a li ya mholi imiepfuese!" ¹⁸ Ina o li i riele oli ogbele kpa ya ramhi ni oni ingme o ro ri elemhi i bi iPolu, igho iPolu o nyene egbe gueye oni ayemhe, oo li, "Mhi ri eva oyi iJesu mhesa ne, fie oli idiegbe ya lase!" Agho igho oni ayemhe o fie oli idiegbe ya lase. ¹⁹ Abi eni e mholi oli e ro me khi ea ke me ikpagho afa ni e kpe te e oli obo o me, e mu iPolu ali iSalasi tialo ghi enighie obini agbala oyewe. ²⁰ E wolọ we bhale odalo oyi esọ-ezo, ee we, "Emose ena, ẹgbọ iJu e khi ni e pfi ozughu e shi awa ifuapfe." ²¹ E kia a sese ẹgbọ imu ni e khi oda shi eyi awa. Awa ni awa khi iRomu, awa aa ya dobe ri osese oyewe gbe akanya." ²² Eni ebubu ẹgbọ e kuma we o gue ezo shi iPolu ali iSalasi egbe. Igho eni esọ-ezo e gueye we e banọ we a, e gbe we itali. ²³ Abi e ro gbe we egbegbo se, e tigbe pfi we lo owa ighumha. E gueye oni oo khe-ekhe o pfi okpe ashini o rewe shi egbegbo. ²⁴ Abi a ro ri oni omhesa na li se, o mu we kulo owa aza elemhi oni owa ighumha, o so we awe igha. ²⁵ Abi itsotso ogbie o ro mu eke, iPolu ali iSalasi ee so iromhi, ee to uwolo kueghie Eshinegba. Ighumha eni e kpole e

ri esọ shi we eke. ²⁶ Udemhija, eke o ri itoto nighise. Oni owa ighumha o rote eke jighise egbegbo. Eloawe eloawe, ode nya ni e lo oni owa le e khueghie-a. Iweghe ni e ro ge eni ighumha nya e ku we awe-a. ²⁷ Abi oni oo khe ekhe agho o ro me khi ode ni e la oni owa ighumha nya khi e khueghie-a, o dabi khi ighumha ni e la agho nya e she pfue. Igho o ji itakobi emhi lasele ni lue ro gbe egbelue-a. ²⁸ Ama iPolu o tse leghe, oo li, "Khi gbe egbe e-a! Anye nya anye la ana."

²⁹ Oni oo khe ekhe ogho o lu ogbo o nyanya rue ugbili bhale. O ri ulishi-ulishi na bue bue, o de ya wugha odalo oyi iPolu ali iSalasi. ³⁰ Igho o rue we lasele, o mhila we, "Elo mhi ya li ni mhi ro ya mholi imiepfuese?"

³¹ Ee oli, "Yeye ali apfe nya a mie iJesu Onomhue suo khi a ya mholi imiepfuese."

³² Igho e gue ungmehi oyi Onomhue ye oli ali apfe oli. ³³ Igho oni omose o wolọ we, o dua we utse ni a kuali we. IPolu ali iSalasi e rue oli ali apfoli ya batazi na agho igho. ³⁴ Igho o rue iPolu ali iSalasi nga owa oyoli ya ri eminale na le. Oghela o vo oli ali apfoli nya udu irari khi e she mie Eshinegba suo.

³⁵ Ele uzogbe ogbeakolo, eni esọ-ezo e ri unu na ipolisi e ka gueye oni oo khe-ekhe ogho, "Zobe emose egho obo ni e vu."

³⁶ Igho oni oo khe ekhe ogho oo iPolu, "Esọ-ezo e she ri unu bhale a wolọ e abo-a ni a ke vu. Opfomhe o ka nu e kia." ³⁷ Ama iPolu oo li, "Anye a li ingme okhoghuo ni a ro mu anye gbe itali ukpelo oyi ẹgbọ nya, aboriekhia khi ẹgbọ iRomu anye khi! Ama e mu anye kulo owa ighumha. Memena, ee nono ni wewe e bena rue anye abo-a, o ya tse e! Eni esọ-ezo wewe-ghuo e bhale ya wolọ anye lasele."

³⁸ Eni ipolisi e le ya gueye eni enighie abi e ngme. Abi e ro suo khi ẹgbọ iRomu iPolu ali iSalasi e khi, ulishi o mu we. ³⁹ Igho e vu ya kuegbe-a lema we, e wolọ we owa ighumha le, e lema we e kpekepe e lase ewe ifuapfe le. ⁴⁰ Igho iPolu ali iSalasi e lase oni owa ighumha le, e ya je apfe oyi iLidia. E bhale ya e eni e miesuo agho. E ri udu shi we o, e rote agho vu.

17

Obini iTesalonika

¹ IPolu ali iSalasi e rote Afipolisi ali Apolonia dōse e bhale iTesalonika ashini owa ugamhi oyi egbo iJu o la.

² IPolu o dōse je owa ugamhi abi o kie kpe e li. Efo uka ese o la agho nu we rote Ebe-nopfuase ku ochi. ³ O rote Ebe-nopfuase roli khasē gboo, khi oni Omiepfuese, o mema ya me osoli, o rote eghuli guale. IPolu o gueye we, “Ijesu ni mhi ro o tse abo ye e o khi oni Omiepfuese ni Eshinegba o shobo khi lolu ya ro bhale.” ⁴ Egbo iJu eghuo e mie shi emini iPolu ali iSalasi e ngme, e ku ma we o o ga Eshinegba. Igho li khi egbo iGiriki eni e na ulishi Eshinegba ali ebubu ikpotso ni e fialoa e li miesuo. ⁵ Ama egbo iJu ee kpe ofuma, e kia ya luno egbo usueso-akhue tigbili shi okholi. E pfi ozughu shi oni edeli nya. E tsua okholi lo owa oyi omose ni a lu iJasi ya nono iPolu ali iSalasi ni wewe e muno we lasela na eni egbo. ⁶ Ama abi ea ro me we, e tialo iJasi ali eni e miesuo elese gho je odalo oyi enighie eyi oni eoli, e tse se leghe, e lie, “Emose ena e she pfi ozughu shi asha kpa! Memena e gbo bhale ifuapfe eyi awa, ⁷ iJasi o mie we shi owa oyoli. E da ishi eyi iSiza, ee khi oghie olese o la o ni a lu iJesu.” ⁸ Abi e ro suo eni ingmemhi ena, elemhi e te odode yese eni ebubu egbo ali enighie eyi oni eoli-a. ⁹ E ri iJasi ali eni a ga muno we egho ze oko, neni a tigbe zewe vu.

Elemhi iBerea

¹⁰ Obili o lese bi elegho, eni e miesuo e ghie iPolu ali iSalasi je iBerea. Abi e ro ramhi agho, e je owa ugamhi oyi egbo iJu. ¹¹ Egbo ni e la agho e mholi udu ni o khueghie-a dōse eni e la iTesalonika. E ri eso shi oni usomhi onete egbegbo. Ogbelē kpa e ro wena Ebe-nopfuase ni e me ini emini iPolu o gueye we ini igesikia lo. ¹² Egbo iJu ebubu e miesuo, ikpotso iGiriki ni e fia aloa, ali emose iGiriki e li miesuo.

¹³ Ama abi egbo iJu ni e la iTesalonika e ro suo khi iPolu o la iBerea a tse abo

ungmemhi oyi Eshinegba, e bhale agho ya ngmiasē egbo e ka pfi ozughu. ¹⁴ Eloawe eloawe, eni e miesuo ee iPolu vu ke je egele oke oniemi, ama iSalasi ali iTimoti e kie la iBerea. ¹⁵ Eni emose ni e kphase iPolu, e ro li bhale Ateni, e gbo nyene egbe je iBerea. IPolu o ghie we ghi iSalasi ali iTimoti e kele bhale ya e lue shi agho.

Abi iPolu o ro la obini Ateni

¹⁶ Abi iPolu o li migha Ateni i khe iSalasi ali iTimoti, o me ilita ododa ni e la oni eke, o nighise oli ayemhe. ¹⁷ Igho o nu egbo iJu ali egbo iJeta ni ee na ulishi Eshinegba ku ochi elemhi owa ugamhi. Igho o li gbo nu egbo kpa ni e rote olele e dōse e ngme ogbelē kpa. ¹⁸ Egbo eghuo ni e sese, ni e khi Epikuria ali iSitoiki e nu oli i khe ako.* Abi iPolu o ro ngme ungmemehi oyi iJesu ali irrote eghuli guale, eghuo o e lie, “Elo oyeghe ona o me e ngme?” Eghuo ee li, “Abi khi eri oo lie awa ke ga ilita eyi eoli oboese?” ¹⁹ Igho e rue iPolu bhale owa ni a lu Aropagosi. (Owa ona eguebe ni e la eoli Ateni ee legba.) “Anye e nono ni u gueye anye abi osese onogbo ona o ngme. ²⁰ Ingmemhi ni u wa ngme, enegbo e khi shi anye eso, gueye anye abi e ngme.” ²¹ Irari khi egbo Ateni nya, ali epfese ni e la o, e ma pfuse eghēghe-a ke ngme ingmemhi ali ke ri eso shi owena ali ilēse enegbo ni e she lasela e gbigbi eke. ²² IPolu o vule migha we iteva o we, “Emose Ateni, mhi me e me khi egbo ni e mhue ulishi oyi Eshinegba a khi. ²³ Irari khi abi mhi roo kia ifuapfe eye e gase mhi bino ikhumhi ebubu ni aa ga. Mhi me okula oghuo ni a keke emhi shi, ni oo, ‘Oyi olitsa ni aa lese.’ Emini a ga ni ee khi aa lese, mhi ya gue ingme oyoli ye e ena.

²⁴ “Eshinegba ni o ma agbo ali emhikpa ni e la elemhi we, lolu o khi Onomhue oyi eke ali ukhuli ni o ya la Owa ugamhi ni egbo e ri abo to. ²⁵ Wexhi eri o nono emhikhoghuo ali ikpaghiobo oyi egbo. Itobo khi lolu o ri agbo ali ayemhe ali emhikpa na egbo nya.† ²⁶ Ogbō oghuo o te ma egbo ododa na ushishi

* **17:18** Egbo Epikuria ali iSitoiki ena, e deba osese ni ea te ode, eyi o ni a lu Epikurosi ali iZeno. Eri Epikurosi oo sese egbo e zobe ni oghelē o khi emini e na khu agbo oyewe, a na ke na emini e ya pfi osoli ali ulishi na we. Egbo iSitoiki e deba osese ni ea te ode eyi iZeno, ni oo ogbokpa o ke li agbo oyoli abi usamhi oyoli o lama na li shi. Ogbō khi zobe ni usamhi agbo aruele okekhi oyi osoli, ni o nase oli. † **17:25** Li ze 1 Ighie 8.27; Aza 42.5; Ika 7.48

ni e la agbọ nya, Lọlighuo ọ ri egheghe shi eke na ushishi ni e ro ya la agbọ ali khi ọ shi ughuli oyi ogbogbo nali. ²⁷ Lọli ọ ligho riele ona ini egbo e roshaka ke nono ọli, ini e me asha ramhi ọli egbe. Ama Eshinegba ọa nuata shi onge-awa ọ. ²⁸ 'Lọli ọ ri ekpabo na awa la agbọ ni awa ro ọ kia, ni awa ro khi oni awa khi,' ali khi, 'imi ọli awa khi,' abi ekekebe eye e eghuo e li ngme ọli.

²⁹ "Irarigho, aborokhia khi imi Eshinegba awa khi, awa khi ke roli khokho isheli ni egbo e ri eneli ri igolu ali elomho ali eche ma. ³⁰ Egheghe ni o dose, eri Eshinegba ọ mu alo kua shi umhalese oyi egbo. Memena ọ she ri omhese ni ogbokpa ni ọ la ashakpa ọ mu nyene. ³¹ Irari khi ọ she shi ogbele shi eke ni ọ ro ya ri omose oghuo gue agbo kpa ezọ. Eshinegba ọ she rokhase agbo khi igesikia onana o khi ni ọ ro rote eghuli guise oni omose ona le."

³² Abi e ro suo khi iPolu ọ ngme ramhi irote eghuli guale, e ri ọli i li egia, ama elese ee ọli, "Anye a nono ni anye gbo suo ungmehi ona elelese." ³³ Igho iPolu ọ rote oni ilegba vu. ³⁴ Emose eghuo e deba li, e mie ọli suo. IDionisusi ni ọ khi oghuo oni igbaa Aropagosi ọ li deba li. Igho li khi okpotso oghuo ni a lu iDamarisi ali egbo eghuo elese e li laọ.

18

Abi iPolu ọ ro la iKoriti

¹ Abi a ro me eni ingme ena se, iPolu ọ rote eoli Ateni vu je eoli iKoriti. ² Agho ọ bhale ya e ongi iJu oghuo ni a lu Akuila ni a bia shi eke iPotusi. Oni loli ali ughue ọli ni a lu iPisila e lese rote eke Itili bhale, irari khi oghie iRomu nya ni a lu iKiladiusi ọ shi ushi na egbo iJu nya ni e la eoli iRomu nya e lase eoli iRomu le. IPolu ọ le ya bino we, ³ irari khi akanya oni ọ ri ide e ghi okhoro ọọ gbe, ọ nu Akuila ali iPisilia a gbe oni akanya ni ee gbe. Ọ nu we la agho.

⁴ Ogbele Iyemhea oyi egbo iJu kpa ọ ro je owa ugami oyi egbo iJu ya nu we ku ochi ini ọ dobe ri oni ungmehi lo egbo iJu ali egbo iGiriki esọ. ⁵ Abi iSalasi ali iTimoti e ro rote eke iMasidonia bhale, iPolu ọ ri egheghe ni ọ mholi nya gue oni ungmehi

ye egbo iJu, khi iJesu ọ khi Omiepfuese ni Eshinegba ọ shobo khi ọ ya bhale. ⁶ Abi eni egbo iJu e ro nu ọli khe ako ni e ro ze emue ebe na li, ọa lama shi we ọ, ọ kpe abo shi we ọ, Ọọ, "Mhi kpe abo shi e ọ. Ini a pfua, ee a ya mu ota so. Ọa khi mhemhe a ya mu ota so shi ọlia eye. Rote memena vu, mhia je eke oyi egbo iJeta." ⁷ Ọ pfi we shi agho vu, ọ je owa oyi ogbo iJeta ni a lu iTatosi iJositosi ni ọọ ga Eshinegba, ni owa oyoli o la mama owa ugami oyi egbo iJu. ⁸ IKirisipusi ni ọ khi ọga shi oni owa ugami ali apfoli e mie Onomhue suo; ebubu egbo ni e la iKoriti ni e suo oni usomhi e miesuo, a batazi we.

⁹ Eliyose eleghuo, iPolu ọ me ime-alo ni Onomhue ọ la nu ọli ngme, ọọ li, "Ulisi o khi mu e, ama kie ke gue ungmehi le, khi tsaghi-a. ¹⁰ Irari khi mhi nu e la. Ogbo ọa la ọ ni ọ ya kuali e utse. Irari khi mhi mholi ebubu egbo shi eoli ona ni e khi egbo eyemhe." ¹¹ Igho iPolu ọ la iKoriti ukpe oghuo ali ukhukhui, ọọ sese eni egbo ungmehi oyi Eshinegba.

¹² Abi iGalilio ọ ro khi igovuno ni iRomu e ze shi obini eke Akhaya, egbo iJu eghuo e kugbe mu okhori vule shi iPolu ọ, e mu ọli je ikotu. ¹³ Ee li, "Eri omose ona ọọ sese egbo ode egbhori ni a te e ga Eshinegba abi ushi oyi awa ọa ngme."

¹⁴ Abi iPolu ọ li i nono ni loli ngme, igho iGalilio ọ nu egbo iJu ngme, ọọ, "Ini ezọ ni a lu ena o khia khi oyi umhagueli lo okekhi oyi ingmobe okhoghuo lo, mhi kha kuegbe-a ri esọ shi e ee egbo iJu ọ. ¹⁵ Ama abi o ro khi ungmehi ekhako ni o la ingmehi ali eva ali ushi oye e egho, ee-ghuo a ya so oni ingme, mhi aa ya so ọ." ¹⁶ Ọọ a khu we ikotu ya fie. ¹⁷ E gamhi iSositenisini ni ọ khi ọga shi owa ugami mu. E la odalo oni ikotu gbe ọli. Ama iGalilio ọa fe pfi esọ shi we ọ.

¹⁸ IPolu ọ nu eni e miesuo la iKoriti ogbele ni e bu, igho ọ li tse we okhila, loli ali iPisilia ali Akuila e lo oko-oke oniemi da oke oniemi je iSiria. Neni iPolu ọ rote iKenhiria da oke oniemi, ọ yamhi itsu ukhomhi-a itobo ironga ni ọ ro nga.* ¹⁹ E ramhi Efesosi, ashini iPolu ọ pfi iPisilia ali Akuila shi. Ọ je owa ugami ni ọ nu egbo iJu ku ochi. ²⁰ Eni egbo e ọ nu wewe la agho

* 18:18 Li ze iNoba 6.18

teṣe, ama ọa lama. ²¹ Ochoghọ, ọ gueye wẹ abi ọ rọ ọ vu, ọọ, “Ini o da khi ọghuẹmhe ọyi Eshinegba, mhi ya nyene egbe bhale deba e.” Ighọ ọ rọte Efesosi lo oko-okẹ oniẹmhi vu da okẹ oniẹmhi. ²² Abi ọ rọ ramhi iSizeria, ọ te aghọ je iJerusalemu ya tṣe eni e miesuọ, ọ ke te aghọ je ẹoli Atiọki.

²³ Abi ọ rọ la aghọ ukuku ẹghẹghe, ọ te aghọ vu, ọ rọte eke iGalesha ali iFirigia ya ri udu shi eni e miesuọ ọ.

Abi Apolosi ọ rọ la Efesosi ali iKoriti

²⁴ Oni ẹghẹghe, ọmọse ọnge iJu ni a lu Apolosi ni a bia shi Alẹzadira ni ọ khi ọni ọ mema guẹ ebe, o gbo lolo leṣe ebe nọ pfuase, ọ bhale Efesosi. ²⁵ Ọ khi ọgbọ ni a rọte eke ṣeṣe ode ọyi Ọnọmhuẹ. Ọ mhọli ọmuegbe ni o fu ni ọ rọ ṣeṣe ingme ọyi iJesu. Emini ọọ ṣeṣe o rọte ode igesikia. Ama oseṣe ọyi iJoni Ọni ọọ batazi ẹgbọ ọ leṣe guẹ. ²⁶ Ighọ ọ li la owa ugamhi ọyi ẹgbọ iJu ri igbedu u ngme. Abi iPisila ali Akuila e rọ suọ ẹmue ni o la li unu, e rue ọli ma egbe je apfe, e kuegbe-a ṣeṣe ọli ode ọyi Eshinegba shi ọ egbegbo. ²⁷ Apolosi ọ rọli shi udu khi lọli ya je Akhaya, eni e miesuọ ni e la Efesosi e kpaghiẹ ọli obọ, e keke ebe ghi eni e miesuọ ni e la Akhaya. E gueye wẹ e kpe abọ mie ọli. Abi ọ rọ ramhi akaghọ, ọ khi ikpaghiobọ oniẹmhi na eni e rọte okhale ọyi Eshinegba miesuọ. ²⁸ Irari khi ọ nu ẹgbọ iJu khe akọ egbegbo, ọ rọ mu wẹ ọ le. Ọ rọte Ebe-no-pfuase rọkhasẹ wẹ khi iJesu ọ khi Ọmiepfuese ni a shobọ.

19

Abi iPolu ọ rọ la Efesosi

¹ Abi Apolosi ọ li la elemhi iKoriti, iPolu ọ rọte elemhi oni eke kia rọte ugbogbode ni o khi ute ute e doṣe, ọ bhale Efesosi. Aghọ ọ bhale ya e eni e miesuọ eghuo, ² ọ mhila wẹ, ọọ wẹ, “Abi a rọ miesuọ, a li mie Ayẹmhe-nọ-pfuase?”

Ẹẹ ọli, “Anye a fe suọ khi a me emini a lu Ayẹmhe-nọ-pfuase ghue.” ³ IPolu ọọ wẹ, “Ibatizi onabi onoghuo a kpe mie?”

Ẹẹ ọli, “Ibatizi ọyi iJoni.” ⁴ IPolu ọọ wẹ, “Ibatizi ọyi iJoni, ibatizi ona imupfi lọ. Ama ọni iJoni ọ gueye ẹgbọ iZireni e mie ọni ọ ya

bhale ikpukhokho oyelue suọ, ikhi iJesu.”*

⁵ Abi e rọ suọ ona se, a ri eva ọyi iJesu Ọnọmhuẹ batazi wẹ. ⁶ IPolu ọ ri abọ nga wẹ ukhomhi, Ayẹmhe-nọ-pfuase ọ tiemhile shi wẹ ọ, ee ngme ẹmue onogbo. E gbolo o ngme ungmehi ni Eshinegba ọ rọ shi wẹ unu. ⁷ Wẹwẹ nya e khi emose ogbava.

⁸ IPolu ọ lo elemhi owa ugamhi, ọ la aghọ iki eṣe, ọ ri igbedu nu eni ẹgbọ ngme. Ọ nu wẹ ku ochi, ọọ ṣeṣe wẹ ni e mie shi ingme Eghiele ọyi Eshinegba. ⁹ Ama eghuo ọ e khi isueso-akhue ni ẹa lama miesuọ. E la ukpeloe oni igbaa ngme ingmemhi ebe deba oni ode. Ighọ iPolu ọ pfi wẹ shi aghọ vu, ọ rue eni e deba li je owa ọyi iTiranosi. Ọ la aghọ nu wẹ e ku ochi ingme iloghie ogbele kpa. ¹⁰ Ikpe eva ọ la aghọ ṣeṣe wẹ, ghe ẹgbọ iJu ali ẹgbọ iGiriki ni e la eke Esha, e suọ ungmehi ọyi Ọnọmhuẹ.

Imi iSikiva

¹¹ Eshinegba ọ te obọ ọyi iPolu u gbe ikanya oshabọ ododa. ¹² O ya ramhi khi ibede ali ọgbene ni a rọte iPolu egbe wolọ, e ri ẹgbọ ni ẹa ze e toto, ali e khu ẹgbọ ayẹmhe ọkphaghiẹ idiegbe ya lase.

¹³ Ẹgbọ iJu eghuo ni ee kia ukhomhi ẹoli gasẹ ri imajiki i khu ayẹmhe obe kua, e li nono ni e ri eva ọyi iJesu Ọnọmhuẹ riẹle abi imajiki khu ayẹmhe obe. E liẹ, “Anye ri eva ọyi iJesu ni iPolu ọ rọ tse abọ mhese ne, fiẹ lase!” ¹⁴ Imi ọga ọyi ekpodalo ugamhi ọnge iJu ọghuo ni a lu iSikiva etuoshilua, ee li ona. ¹⁵ Ighọ, oni ayẹmhe obe, ọọ wẹ, “Mhi leṣe iJesu, mhi leṣe iPolu, eghuo a khi?” ¹⁶ Ọni ọmose ni ọ mhọli oni ayẹmhe obe ọghọ, ọ kpha rughu wẹ, ọ gbe wẹ kuali utse. E ri irumheba na kua.

¹⁷ Abi ẹgbọ iJu ali iJeta ni e la eke Efesosi e rọ suọ emini a me, ulishi oo mu wẹ. E ri ẹkpẹ na eva ọyi iJesu Ọnọmhuẹ. ¹⁸ Igbaa ọyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ e fiẹ lasele gboo, e zono olamhe eyewe le nya. ¹⁹ Ebubu wẹ ni e kpe e li ẹboli, e wolọ ebe ni e rọ ọ li ẹboli nya lasele toṣe-a. Abi a rọ ta ingme ni a rọ de eni ebe ni e toṣe-a, e ya khi ẹkpa udududu. ²⁰ Ighọ ungmehi ọyi Ọnọmhuẹ oo ge shi ọ tṣe, oo toto-a.

²¹ Abi a rọ me ingme ena se, iPolu ọ sa ọ khi lọli ya rọte eke iMasidonia ali Akhaya

* 19:4 Li zẹ iMat 3.11; iMak 1.4,7-8; iLuk 3.4,16; iJon 1.26-27

dose je iJerusalemu. Oo eni egbo, “Mhi kha ramhi agho se, mhi ya rote oobo je eoli iRomu.”²² Igho o ghie iTimoti ali Erasitosi ni e nu oli a gbe akanya je iMasidonia. Loli o la eke Esha ukuku eghenge.

Onyaghu ni a me Efesosi

²³ Oni eghenge, ukpokpomhi onyaghu o ya de shi eoli Efesosi irari osese ni iPolu oo sese.²⁴ Omose oghuo o la o, ni a lu iDemetiriusi ni oo lumhi igolu ro rieie irokhokho okula oyi olitsa Atemisi. O tsua oki oniemi ghi eni e gbe oni akanya.²⁵ Igho oni omose o luno wewe nya kugbe, oo we, “A lese khi egbegbi eleli awa rote oni oki ona me.²⁶ Mena a she me, a gbolo suo ikanya ni iPolu oo gbe. Loli oo gueye egbo khi ilitsa ni a ri abo mama khi afue e khi. Ebubu egbo ni e la eoli Efesosi ali eke Esha nya e she mie oli suo.²⁷ Oki oyawa o she la okhena ni o ro o le eva obe. Ali khi ekpe oniemi ni a ro na olitsa Atemisi ali okula oyoli o ya mele afue-a. Olitsa ona egbo ni e la eke Esha ali agbo nya ee ga.”

²⁸ Abi eni egbo e ro suo ona, elemhi ee bi we. E ri ofu tse e gase eke gbii, ee lie, “Olitsa onofune, Atemisi o khi ni anye egbo Efesosi anye ee ga.”²⁹ Oni okeke o gbhiaku oni eoli. Eni egbo e mu iGayusi ali Arisitakusi ni e khi engi iMasidonia ni e nu iPolu kia a gase. E rue we bhale olele.³⁰ IPolu oo nono ni loli je odalo oyi oni igbaa, ama eni e miesuo ea ze oli obo.³¹ Ekhemhue eghuo ni ee mhese shi oni eke ni e khi emole iPolu e li ghie usomhi ya lema li o khi bie je elemhi olele ya ri egboli khase.³² Oni eghenge, okeke oniemi o de elemhi oni igba. Eghuo e kha ngme e je ola, elese e ngme e je oobo. Egbo eghuo ni e la agho ea lese emini o pfi oni ozughu.³³ Eni ee ralo na egbo iJu eghuo e tan o Alzada abo je odalo o ka ngme na ewe. E gueye oli emini o ya ngme. Igho oni Alzada o ri abo gbe we akhiakhia. O guele emini a me.³⁴ Ama abi eni ebubu egbo e ro lese khi ongi iJu o khi, e ri uruli oghuo tse e gbii, elemhi iwakati eva, ee lie, “Olitsa onofune Atemisi o khi ni anye egbo Efesosi ee ga.”³⁵ Ikpukhokho o, okoke-ebe oyewe o fie lasese, o ri abo gbe we akhiakhia. Oo we, “Inyoghuo-mhe egbo Efesosi, ogbokpa o lese khi awa khi eni e kekhe okula

Atemasi, ali echeli oyoli ni o rote idane de tiemhile?³⁶ Aa me ogbokhoghuo ni o dobe ya tia onana. Itobo igbo a die oili lalo ni udu oyee o pfomhe. A khi ri inyanya-dose rieie emhikhoghuo.³⁷ Eri a muno emose ena bhale abi o rie khia khi ea rote oni owa ugamhi do ughiat o, wekhi eri e ze emuebe na olitsa ni awa a ga.³⁸ Ini iDemetiriusi ali apfili e mhue ogbokhoghuo ni o li we ingme, a lese khi awa mholi ikotu ali eso-ezo, o ka lu eni egbo ezo.³⁹ Ama ini a me emhese ni a nono ni a ro lasese, a ze ni a la igba ni a la gue ezo so o.⁴⁰ Irari khi ini a bino emini a me amo, awa la okhena ipfa ezo mu khi awa, awa pfi ozughu. Awa aa ya me ezo gue pfa egbe awa shi eke, irari khi awa aa mholi emini o pfi oni ozughu onana.”⁴¹ Abi o ro ngme se, oo oni igba o ve-a.

20

IPolu o rote eke iMasidonia ali Akhaya dose

¹ Abi oni okeke o ro pfomhe, iPolu o ghie ya lu eni e miesuo. O ye we ude se, o tse we okhila. O je eke iMasidonia.² O rote oni eke dose. O kia ri ingmemhi ni e bu ri udu shi eni e miesuo ni e la oni eke o. Ikpukhokho, o ramhi eke iGirisi.³ O la agho iki ese. Irari khi egbo iJu e gba ugbamhi obe khe oli, abi o li nono ni loli lo oko-oke oniemi je iSiria, o ri ochogh o mu egbe pfi rote ode iMasidonia vu.⁴ ISopata omi iParosi ongi iBerea o deba li, li shi Aristakusi ali iSekudosi ni e khi engi iTesalonika, ghe iGayusi ali iTimoti engi iDebi, gbo li shi iTakikosi ali iTirofimosi ni e khi engi eke Esha.⁵ Etuava ni a ngme kpukhokho enana, e je odalo ya migha khe anye obini eoli iTiroasi.⁶ Anye rote iFilipi kia ukhomhi oke oniemi ogbele ishe, abi a ro li ukpe ibuledi ni aa ri ifuma shi nye se. Anye bhale ya e eni e migha e khe anye eoli iTiroasi, anye la agho ogbele ishilua.

IPolu o rote eghuli guise Iyutikosi le

⁷ Ogbele nodode elemhi efo uka, anye bhale kugbe ni anye ya le eminale ni o pfuase. IPolu o nu eni egbo ngme tse irari khi o ya vu ogbeakolo. O ngme ya ramhi itsotso ogbie.⁸ A ri igbili ni e bu ru shi elemhi owa ukhomhi atonga ni anye legba.⁹ Ozeo oghuo ni a lu Iyutikosi o shito okele

ni o la oni atonga. Ukpokpomhi olese o do li rue abi iPolu o ro ngme e tесе dоse. Abi iPolu o kie li i ngme, oni olese o lo oli egbe ramhi ni o ro rote ukhomhi atonga nuzi-ese de ya tiemhi eke. Abi e ro mu oli vule, o she ghua. ¹⁰ Ama iPolu o tiemhi eke, o mu oli ko elemhi, o to oli etuli, oо, “A li tsuke, ayemhe oyoli o kie laо.” ¹¹ Igho, o nyene egbe nga atonga, e le eminale ni o pfuase. O nu we ngme ramhi ni ovo o ro ngale. IPolu o vu. ¹² Eni egbo e rue oni ozeо je apfe, oа mhоli ikuatse okhoghuo. Onana o ri udu pfomhe we egbegbo.

IPolu o tse eni egbhali Efisha okhila

¹³ Anye lo oko-okе oniemi je odalo ya migha khe iPolu Asosi, asha ni iPolu o te ya deba anye lo oko-okе oniemi. Loli o mhesе ona itobo khi awe o ro ya bhale. ¹⁴ Abi o ro bhale ya e anye shi Asosi, anye ga lo oko okе oniemi oghuo je iMitileni. ¹⁵ Ogbeakolo, anye lo oko okе oniemi te agho ya je iKhiosi, ogbele ni o de bali, anye rote agho da je iSamosi, ogbeakolo anye ramhi iMiletusi. ¹⁶ IPolu oа nono ni loli migha eoli Efesosi itobo ini loli khi pfuse eghеghе a shi eke Esha, irari khi inyanya o la ini loli kele ramhi iJerusalemu shi ogbele iPetikositi.

¹⁷ Eoli iMiletusi iPolu o te ghie usomhi ghi egbhali ni e la igba oyi egbo eni e miesuo ni e la eoli Efesosi e bhale ya e lue. ¹⁸ Abi e ro ramhi agho, oо we, “A lese abi mhi li nu e ngeli abi mhi ro la iteva oyeе, ro te ogbele onodode ni mhi te lo eke Esha le. ¹⁹ Rote iregbemhe-tiemhile ali amе evie mhi ro gbe ikanya eyemhe abi oni oо ga oyi Onomhue, eghеghе ni o ro ze mu mhe ni egbo iJu e ro gba khe mhe. ²⁰ Eа lese khi mhi aa ri emhikhoghuo ni o ya kpaghie e obо sheli e abi mhi ro o tse abo ali ni mhi ro o sese e elemhi igbaa ali ifuapfe. ²¹ Mhi she kpe gueye egbo iJu ali egbo ijeta khi e mema a te olamhe eyewe mu pfi deba Eshinegba ni e mie iJesu Onomhue oyawa suo.

²² “Memena, ni mhi ro suo esо na Ayemhe-no-pfuase, mhia le iJerusalemu, ni o khia khi mhi aa lese emini mhi ya me oobo. ²³ Mhi lese khi asha kpa ni mhi je, Ayemhe-no-pfuase o she kpe gueye mhe khi owa

ighumha ali anasemhe e migha a khe mhe. ²⁴ Ama eri mhi leli agbo oyemhe shi afue, ini mhi lese me asha gbe akanya ni iJesu Onomhue o mhesе na mhe pfo. Ikhi itsabo usomhi onete isomhelemhi oyi Eshinegba.*

²⁵ “Mhi she kia rote asha je asha tse abo ungmehi Eghiele oyi Eshinegba ye e. Memena mhi lese khi ongee, oа ke tigbe ya me mhe ghue. ²⁶ Irarigho, mhi gueye e amo khi ini ongee o pfua, oа ke la obо oyemhe. ²⁷ Irari khi ulishi ogbokhoghuo oа mu mhe ni mhi ro gue ungmehi oyi Eshinegba ye e. ²⁸ Igho, a ri eloe khu egbe e, ali ogboka ni Ayemhe-no-pfuase o ro nga e obо. Khi orisumha-kia oyi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo oyi Eshinegba ni o ri oia eyoli de. ²⁹ Mhi lese khi ini mhi da vu se, egbo ni e kholo abi ekpe ali idumhi e ya lo e iteva le, ea ya ze eni isumha obо khi ea kuali we utse. ³⁰ Eghеghе o ya ramhi ni egbo eghuo elemhi e e ro ya ri ingmemhi egbhue di eni e miesuo, e rue iteva oyeе lasele. ³¹ Irarigho, a ri eloe shi o, a gbo sato khi elemhi ikpe ese mhi aa tigbe yemhe-a itse agua ye e, shi ele oguota ghe eliyose, elemhi evie.

³² “Memena, mhi re e nga Eshinegba obо, ali ungmehi isomhelemhi oyoli, ni o ya re e fu shi irudunga, ni o ya re e mhоli ugu ni eni Eshinegba o she khuese pfuase e ya mhоli. ³³ Mhi aa do ogbokhoghuo okonyo elomho ali igolu wekhi ode oyoli. ³⁴ Ee a lese khi abo eyemhe ena mhi ro gbe akanya ro de emini mhemhe ali eni e nu mhe kia ee nono kpa. ³⁵ Elemhi emini mhi riele kpa, mhi rokhasе e khi awa mema ya ri akanya igbegbe onana kpaghie eni ea mhоli obо. A sato ungmehi oyi iJesu Onomhue, ni oо, ‘Ikhivose o la irona dose imiemie.’ ”

³⁶ Abi iPolu o ro ngme se, loli ali ewe e wugha, o so iromhi. ³⁷ Ee vie abi e li i tse oli okhila, e mu oli, ni e pfifi oli egbe. ³⁸ Oni o lolo ri egbe pfo we-a khi oni o gueye we khi ea ke tigbe ya me lue ghue. Igho e kphase oli ya lo oko-okе oniemi.

21

IPolu o vu iJerusalemu

¹ Anye tse we okhila se, anye kia okе oniemi talala a je eoli iKosi. Ogbeakolo

* 20:24 Li ze 2 iTimo 4.7

anye je eke iRodisi, anye rote agho je eoli iPatara. ² Anye lo oko-okę onięmhi ni oo je eke iFonisha, igho anye lo o vu. ³ Anye nise alo me iSapurosi, anye rote ukiękię ogobo ini a so alo ghue obini ovo o te e lo eko. Anye je eke iSiria. Anye migha eoli iTai, agho oko oyi anye o la tiese itsua shi eke.

⁴ Anye me egbo eni e miesuo eghuo, anye nu we la agho ogbele ishilua. Ayemhen-pfuase o gueye we iPolu o khi je eke iJerusalemu. ⁵ Anye nu we la agho ramhi egheghe ni anye nu we ya la akagho ramhi se, anye rue okiali eke. Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya ali ighuwe ali imiwe e kphase anye fie lasele oni eoli, anye ramhi eseso okę onięmhi, anye wugha so iromhi. ⁶ Anye tse egbe okhila se, anye ya lo oko-okę, wewe e nyene egbe ukhokho, e je apfe.

⁷ Anye rote iTai vu, anye bhale iTolęmasi. Anye la agho tse eni e miesuo, anye nu we la agho ogbeleghuo. ⁸ Anye vu ogbeakolo, anye ramhi iSizeria. Anye kushi owa oyi iFilipu oni o kia gue ungmęmhi oyi Eshinegba le, ni o khi oghuo egbo oshilua ni a la iJerusalemu ze.* ⁹ O mholi eniye imueshi aane ni ea ye ughue ne, ni e me eke e guele.

¹⁰ Abi anye ro la agho ogbele ni e bu, omekeguele ni a lu Agabusi o rote eke iJudia bhale.† ¹¹ Igho o rue ugbbogbho ni a ro o mu oku oyi iPolu. O roli genogboli abo ali awe. Oo, "Ayemhen-pfuase oo khi, 'Ina egbo iJu ni e la iJerusalemu e li ya ge oni o mholi ugbbogbho ona, e mu oli na egbo iJeta.'"

¹² Abi anye ro suo ona, anye ali egbo elese ni e la agho, anye lema iPolu o khi je iJerusalemu. ¹³ Ama iPolu oo, "Elo o ze ni a ro o vie, ni a ro o yese mhe udu-a. Aa khi eri mhi lese mu egbe ni a ro ya ge mhe tse, ama mhi ga mu egbe ni mhi ro ya ghu-a shi iJerusalemu, irari eva oyi iJesu Onomhue." ¹⁴ Abi anye aa ro dobe zu oli ode, anye yemhe-a, anye e oli, "O ka tse abi o ghole Onomhue."

¹⁵ Onana o dose se, anye mu egbe, anye nga iJerusalemu. ¹⁶ Eniye odukhokho eghuo ni e la iSizeria, e kphase anye, e ri anye bhale owa oyi iMinaso, ni o khi ongi

iSapurosi ni o khi oghuo eni e kpe todode miesuo.

Abi iPolu o ro ramhi iJerusalemu

¹⁷ Abi anye ro ramhi iJerusalemu, eni e miesuo e kpe abo mie anye egbegbo. ¹⁸ Ogbeakolo iPolu ali anye enekpole anye ya me iJemhisi, eni egbhali eni e miesuo nya e li la agho. ¹⁹ IPolu o tse we, o kuegbe-a gueye we ikanya ni Eshinegba o gbe shi iteva oyi egbo iJeta rote akanya oyi Eshinegba ni oo gbe.

²⁰ Abi e ro suo ingmemhi ni iPolu o ngme se, e kueghie Eshinegba. Igho e iPolu, "Inyoghuo, wa a me egbo agbele-agbele eyi iJu ni e mie iJesu suo, wewe nya e mholi omuegbe shi iri ushi gbe akanya. ²¹ E she kpe suo khi eri u wa sese egbo iJu nya e tsua Ishi eyi iMosisi kua, khi u we e khi shele imi we-a ali e khi ke deba ighuighue eyi egbo iJu. ²² Se awa ya li, irari khi e mema ya suo khi u she bhale. ²³ Ina anye nono u li, emose aane e nu anye la ana ni e she ro nga. ²⁴ Rue emose ena, ni a ga ya riele ikhue-pfuase. U gbo fali ota na we ni a ro ya ta we itsu-a. Ishegho, ogbokpa o ya lese khi egbhali a kie me, khi u ri Ishi eyi iMosisi e gbe akanya.‡ ²⁵ Ama anye she ri ebe ghi egbo iJeta eni e miesuo ro gueye we abi anye ngme, khi e ti egbe eminale ni a ro luase obo le, ali e khi ke da o lia ali e khi le elamhi ni aa fa uruli, ali e lase itsebo ikuku le."§

²⁶ Ogbeakolo, iPolu o rue eni emose, e ga ya riele ikhue-pfuase. Igho o je Owa Oyi Eshinegba ya gueye we ogbele ni oni ikhue-pfuase o ya pfo ali emini a ro ya riele iluasobo na ogbgbgbo.

A mu iPolu

²⁷ Abi eni ogbele ishilua e ro ya gba, egbo iJu eghuo ni e rote eke Esha bhale e me iPolu elemhi Owa Oyi Eshinegba. E tano shi eni ebubu egbo elemhi, e mu iPolu. ²⁸ E tse se leghe, ee li, "Egbo iZireni, a kpaghie anye obo. Eri oni omose ona o kia sese egbo ashakpa, mu okhali vule shi egbo eyawa o, ali ishi eyawa ali Owa Oyi Eshinegba onana. Oa khi ena tse, o she gbo rue egbo iGiriki lo

* 21:8 Li ze Ika 6.5; 8.5 † 21:10 Li ze Ika 11.28 ‡ 21:24 Li ze iNqba 6.13-21 § 21:25 Li ze Ika 15.29

Owa oyi Eshinegba oyawa ya ri ichimhi mu asha ni o pfuase onana.”

²⁹ (Eri e ngme ona itobọ khi e me iTirofimosi ọngi Efesosi ali iPọlu ifuapfe, e dabi khi ọ she rọli lo Owa Oyi Eshinegba.)*

³⁰ Onyaghu o lo oni ifuapfe nya le, eni egbọ e rọte ashakhasha na a bhale. E mu iPọlu, e rọte oni Owa oyi Eshinegba ti ọli lasele, aghoaghọ, e sọ okpe ode nya. ³¹ Abi eni egbọ e li nono ni wewe gbe ọli-a, oni ingme o ramhi esọ oyi oni ọọ mhesẹ na ekhọli-okhue eyi iRomu khi edeli iJerusalemu nya o la onyaghu oniemi. ³² Eloawe eloawe, ọ wolo ekhọli-okhue ma egbe e na tiemhi deba eni ebubu egbọ. Abi eni e nyaghu eghọ e rọ me ọli ali eni ekhọli-okhue, e mu mhue, e a ke gbe iPọlu.

³³ Oni ọ mhesẹ na ekhọli-okhue oghọ ọ mu iPọlu, ọ e ri iweghe eva ge ọli. Ọ mhila eni egbọ oni ọ khi ali emini ọ li. ³⁴ Egbọ eghuo ni e la oni igba ee tsesẹ, ogbogbo ọ ngme oyoli. Abi oni ọga okhọli-okhue oghọ ọa rọ lese emini ee ngme, ọọ a mu iPọlu ya shi apfe ekhọli-okhue. ³⁵ Abi e rọ ramhi unu owa, eni ekhọli-okhue e mu iPọlu tsua irari khi eni e domhi ọli e bu dose. ³⁶ Ighọ e li kpikpi deba li, ee tsesẹ gbii, e lie, “A gbe ọli-a, a gbe ọli-a.”

IPọlu ọ pfa egbọli shi eke

³⁷ Abi eni ekhọli-okhue e li mu iPọlu lo apfe eyi ekhọli-okhue, ọọ ọga oyewe, “Mhia nono ni mhi nu e ngme?”

Oni ọga ọọ li, “U gue e ngme elemhi iGiriki?” ³⁸ “Ọa khi yeye u khi ọngi ijipiti ni ọ ke gba onyaghu eke le? Ni u wolo egbọ agbele ene ni ee gbolo ekhọli-okhue eyi iRomu-a, ni u rue we je odagbe ifufu ya mu we egbe shi onyaghu?”

³⁹ IPọlu ọ sọ li ọ, ọọ li, “Ọngi iJu ni a bia shi eoli iTasosi ni o la eke iSilisha mhi khi. Omọ eke eoli ni o mu eloe. Kpekepe ze mhe nu eni egbọ ena ngme.”

⁴⁰ Abi ọga oyi ekhọli-okhue ọ rọ ri oni eghẹghẹ na li, iPọlu ọ migha atete unu ode, ọ ri abọ nu we ngme e tsaghiye-a. Abi e rọ tsaghiye-a, iPọlu ọ ri elemhi Iburu nu we e ngme.

22

¹ “Inyoghuo-mhe ali itamhe ni a mu ekpe e na, a ri esọ shi eke ni a suọ ezọ ni mhi ya gue pfa egbemhe shi eke ena.” ² Abi e suọ khi ọ nu we ngme elemhi Iburu, e ga lolo tsaghiye-a.

Ighọ iPọlu ọọ, ³ “Ọngi iJu mhi khi, ni a bia shi eoli iTasosi ni o la eke iSilisha. Eoli iJerusalemu ona mhi la fu vule. Ayi iGamaliye a la sese mhe egbegbo abi a lie deba ishi eyi ititawa. Eri mhi mhọli omuegbe shi ingme oyi Eshinegba egbegbo ezere abi ee a ke li ogbe na amo.* ⁴ Eri mhi mu okhọli vule shi egbọ ni e rọte Ode oyi Onomhue ọ, ramhi ni mhi rọ gbolo eghuo-a. Mhi mu emose ali ikpotso kulo owa ighumha. ⁵ Okpeda na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ali enighie e ya pfi otsele shi ọ khi igesikia mhia ngme. Mhi mie we ebe ghi eni eralo na egbọ iJu ni e la iDamasikosi, ni mhi rọ ya ri iweghe shi eni e miesuọ ni e la oobọ abọ, ni mhi muno we je iJerusalemu ya nase.†

IPọlu ọ guele abi loli li mupfi (Ika 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Eleghuo khi mhi i le iDamasikosi, it-sotso oguota khi mhi lese ti ramhi oni eoli, akpa ni o lolo ge nyanyanya o rọte irarogbe mi nga mhe egbe udemhija. ⁷ Ighọ mhi de ya gbe, mhi suọ khi uruli ọọ mhe, ‘ISolu! ISolu! Elo e ze ni u rọ mu okhọli vule shi mhe ọ?’

⁸ “Mhi mhila li, ‘Oghuo u khi, Onomhue?’

“Oọ mhe, ‘Mhemhe khi iJesu onge iN-azareti ni u mu okhọli vule shi ọ.’ ⁹ Emose ni e nu mhe kia, e me oni akpa, ama ea suọ uruli ni o nu mhe ngme.

¹⁰ “Mhi mhila li, ‘Elo mhi ya ri ele, Onomhue?’

“Onomhue ọọ mhe, ‘Vule ni u lo elemhi eoli iDamasikosi, a ya la aghọ gueye emini a mhesẹ ne nya ni u ya ri ele.’ ¹¹ Mhi ze alo itobọ ugemhi akpa ni o mi nga mhe alo. Eni anye ga kia e ke mu mhe obọ lo elemhi eoli iDamasikosi.

¹² “Omose oghuo ọ la aghọ ni a lu Ananayasi. Oni ọ ga ugamhi, ni ọ ri ushi e gbe akanya ọ khi. Egbọ iJu nya e mu ekpe a na li. ¹³ Loli ọ bhale ya migha mama

* 21:29 Li ze Ika 20.4 * 22:3 Li ze Ika 5.34-39 † 22:5 Li ze Ika 8.3; 26.9-11

mhe, ni oṣ, 'Inyoghuo-mhe iSolu, alo eye e khueghie-a,' utoghuo kpe, alo eyemhe e khueghie-a, mhi me eke me ṣli.

¹⁴ "Oṣ mhe, 'Eshinegba oyi ititawa ṣ she ze keṣ, ni u leṣe oghuemhe oyoli, ni u me Ṣni ṣ suṣ esṣ na Eshinegba, ni ṣ ri unu oyoli nu e ngme. ¹⁵ Irari khi u ya khi ṣtsele oyoli, ni u ke ngme emini u suṣ ali ni u gbo ri alo me, gueye eḡbo nya. ¹⁶ Memena, elo u ke migha khe? Vule ni mhi batazi e, ni a gbe olamhe eye kua ne, rote eva oyi Ṣnomhue.'

¹⁷ "Agho mhi te mu egbe pfi je eoli iJerusalemu. Abi mhi ro la Owa Oyi Eshinegba lema, mhi me ime-alo, ¹⁸ igho mhi me Ṣnomhue, ṣ gueye mhe, 'Nyanya rote eoli iJerusalemu vu, itobo khi eni eḡbo ena, ea ya mie shi ṣtsele oye ni u ya pfi na mhe.'

¹⁹ "Mhie ṣli, 'Ṣnomhue, eni eḡbo ena e ga leṣe khi mhemhe mhi kia kia owa ugamhi muno eḡbo ni e mie e suṣ kulo owa ighumha, mhi gbe we eḡbegbo. ²⁰ Ali, ele ni e gbe iSitivini-a ni ṣ li khi ṣtsele, mhemhe mhi la agho, mhii mie obṣ shi oni eghuli, mhi ri elo khu itsua na eni e tono ṣli eche gbe-a.'†

²¹ "Ṣni Ṣnomhue oṣ mhe, 'Ke le, mhi ya ghie e je odonue ghi eḡbo iḡeta.' "

IPolu omo-eke iRomu

²² Eni ebubu eḡbo e ku esṣ-a na iPolu kie ramhi ana ni ṣ ro ngme na, igho e li tseṣe leghe, ee li, "A mu ṣli vu, A gbe ṣli-a. Ṣna ṣa ke khi Ṣni ṣṣ la aḡbo!"

²³ E tseṣe, ee pfi ide idane wiliwili, e yalo ifufu ku nga idane. ²⁴ Ṣni oṣ mheṣe na ekhṣli-okhue, oṣ a rue iPolu lo apfe oyi ekhṣli-okhue. Oṣ we, e gbe ṣli ite ni e mhila li ini e leṣe emini o ze khi eḡbo iJu e lina a tseṣe ku ṣli. ²⁵ Ama abi e ro ge iPolu, ni wewe e gbe ṣli, iPolu ṣ mhila Ṣni oḡa oyi okhṣli-okhue ni ṣ migha agho, "Ushi o lama a shi ṣ u gbe omo eke iRomu itali ini aa me umhagueli ṣli obṣ ne?" ²⁶ Abi Ṣni oḡa oyi okhṣli-okhue ṣ ro suṣ ona, ṣ le ya gueye Ṣni oṣ mheṣe na we ni ṣ kpeda na li. Oṣ, "Gue kia e, seṣ u wa li ena? Omoṣe Ṣna omo-eke iRomu ṣ khi e." ²⁷ Igho Ṣni oṣ mheṣe na we ṣ le deba iPolu ṣ mhila li, "Mhie i, omo-eke iRomu u khi?"

IPolu oṣ, "Ii, omo-eke mhi khi."

²⁸ Ṣni oṣ mheṣe na ekhṣli-okhue oṣ, "Omo-eke ni mhemhe mhi khi, ikpokpomhi ikpagho mhi fali ro mie ebe ro khi omo eke."

IPolu oṣ, "Ama mhemhe oyemhe, ṣngi iRomu a bia mhe."

²⁹ Eloawe-elowe, eni ekhṣli-okhue ni e nono ni wewe e mhila iPolu ingme unu, e ti egbe je ukhokho, abi Ṣni oṣ mheṣe na ekhṣli-okhue ṣ ro leṣe khi ṣngi iRomu iPolu ṣ khi, ulishi oo mu ṣli, irari khi ṣ she gueye we e ri iweḡhe shi ṣli abṣ, e gbe ṣli.

Abi a ro rue iPolu bhale odalo oyi iSaḡdiri

³⁰ Ogbeakolo, Ṣni oṣ mheṣe na ekhṣli-okhue oṣ nono ni loṣi leṣe emini eḡbo iJu e nu iPolu e gue, ṣ taghie iPolu iweḡhe-a. Ṣ gueye ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali iSaḡdiri e legba. Ṣ rue iPolu bhale ya migha odalo oyewe.

23

¹ IPolu ṣ bino oni igbaa iSaḡdiri tatata, oṣ we, "Inyoghuo-mhe, mhi she rote udu onete oyemhe nya gbe akanya oyemhe pfo na Eshinegba ya ramhi amo." ² Abi ṣ ro ngme ona, Oḡa oyi ekpodalo ugamhi ni a lu Ananayasi oṣ eni e ti mama iPolu e lase ṣli unu. ³ IPolu oṣ li, "Eshinegba ṣ ya ri emhi lie, yeye ugbe ni a ri etseli gboloa. Yeye u shito agho a gue mhe ezṣ egbe-a, ama yeye oye u gbe ushi-a abi u li ri unu bhale a ri emhi li mhe."*

⁴ Eni e ti mama iPolu e ṣli, "U ga gbudu ri unu a ghi oḡa oyi ekpodalo ugamhi eyi Eshinegba?" ⁵ IPolu oṣ we, "Inyoghuo-mhe, mhi aa leṣe khi loṣi ṣ khi oḡa oyi ekpodalo ugamhi eyi Eshinegba! A keke ṣli shi ebepfuase, 'Khi gbudu ngme onobe oyi Ṣni ṣ mheṣe na eḡbo eye.' †

⁶ Abi iPolu ṣ ro leṣe khi eghuo eni eḡbo khi iSadusi e khi, eni e kpoṣe e khi iFarisi, ṣ la oni igbaa ngme lasele leghe, oṣ, "Inyoghuo-mhe, otu iFarisi mhi la, mhi gbo khi omi iFarisi. Eri a la ana a gue mhe ezṣ itobo khi mhi mhṣli irudusho khi eni e ghu-a e ya gbo guale."† ⁷ Abi ṣ li ngme ona se, uwola o de ni otu iFarisi ali otu iSadusi, oni igbaa o

† 22:20 Li ze Ika 7.58

* 23:3 Li ze iMat 23.27-28

† 23:5 Li ze Okiali 22.28

† 23:6 Li ze Ika 26.5; iFili 3.5

kemhi. ⁸ (Irari khi otu iSadusi ẹa lama shi ọ khi ẹgbọ e ya rọte eghuli guale, ẹa gbo lama khi igeni ali iyemhe e la ọ, ama otu iFarisi e lama shi enana nya.)§

⁹ Ukpokpomhi okeke o de, esese Ishi eyi iMosisi eghuo ni e khi otu iFarisi e vule e khe akọ ni o toto, ẹẹ li, “Anye aa me emhikhoghuo obọ oyi omose ọna,” e gbolo ẹ, “Ini o fe khi-a khi ayemhe, o ke khi ageni ọ nu ọli ngme?” ¹⁰ Oni ekhako o pfuse toto-a sho, ulishi o mu oni oga oyi ekhọli-okhue khi e tigbe khere iPolu-a. Igho ọ mhesẹ na eni ekhọli-okhue e tiemhi ya ri itoto mie we iPolu obọ ni e roli bhale apfe oyi eni ekhọli-okhue.

¹¹ Efe iyose ni oo deba li, Onomhue ọ migha mama iPolu, ọọ li, “Mhue igbedu! Abi u li la iJerusalemu pfi otsese na mhe, igho u li mema ya li pfi otsese na mhe ẹoli iRomu.”

Ugbamhi igbe-a ni a gba khe iPolu

¹² Ogbeakolo, ẹgbọ iJu eghuo e ya mhesẹ kugbe, e romhi isheli khi wewe ẹa ya le eminale wexhi eri wewe e ya da amẹ, ini ẹa li gbe iPolu-a. ¹³ Ẹgbọ ni e gba ugbamhi onana, e dose ẹgbọ egbhueva. ¹⁴ E le deba oga oyi ekpodalo ugamhi eyi Eshinegba ali eni egbhali, ẹ li, “Anye she romhi ukpokpomhi isheli khi anye aa ya le emhikhoghuo se khi anye gbe iPolu-a. ¹⁵ Memena, yeye ali igbaa iSaediri a keke ebe ghi oga oyi ekhọli-okhue, a lie khi a nono ni a lolo suo oni ingme bie. Anye mu egbe ni anye ro ya gbe ọli-a neni a roli ya ramhi ana.”

¹⁶ Ama abi omọ omose ni ọ khi omi inyoghuo iPolu oni okpotso ọ ro suo oni ugbamhi, ọ je oni apfe ekhọli-okhue ya gueye iPolu.

¹⁷ Igho iPolu ọ lu oga oyi ekhọli-okhue oghuo, ọọ, “Rue ozeo ona ghi oni ọọ mhesẹ na ẹ, ọ mholi emini ọ ya gueye ọli.” ¹⁸ Igho ọ rue ọli ghi oni ọọ mhesẹ na we.

Ọ li, “IPolu ni a mu shi igha ọọ mhi rue ozeo ọna ghi ẹ, itobo khi ọ mholi emini ọ ya gueye.” ¹⁹ Oni ọọ mhesẹ ogho, ọ mu oni ozeo obọ, e ti je olase, ọ mhila li, “Elo wa nono ni u gueye mhe?”

²⁰ Ọọ li, “Ẹgbọ iJu e she gba li khi wewe e ya ghie ghi ẹ akọ, ni u rue iPolu bhale odalo oyi iSaediri khi ẹẹ nono ni e te unu oyoli suo oni ingme bie. ²¹ Khi lama shi we ọ, itobo khi e bu dose ẹgbọ egbhueva ni e kpe ode khe ọli. E she romhi ishe khi wewe ẹa ya le, wexhi eri wewe e ya da ini wewe ẹa li gbe iPolu-a. E migha a khe ni e suo emini u ya so shi emini e mhila ẹ ena.”

²² Oni ọọ mhesẹ na eni ekhọli-okhue ọ gueye ọli, ọọ, “Khi gueye ọgbọ okhoghuo khi u she gueye mhe.” Ọọ li ọ ke le.

A rue iPolu te agho je ẹoli iSizeria

²³ Igho oni ọ mhesẹ ogho ọ lu ega ekhọli-okhue aava eyoli, ọ mhesẹ na we, ọọ we, “A wolo ekhọli-okhue egbhuege, ali eni ẹ nga ichi egbhuege ali ogbe, ali epfi-ote egbhuege ni a ke le iSizeria agogo itili amiose.

²⁴ A ri achi na iPolu nga ni a roli je oobo ini emhikhoghuo e khi li ọli, ni a rue ọli ghi iFelisi ni ọ khi igovunọ.” ²⁵ Ọ lina keke ebe na we.

²⁶ Mhemhe iKiladiusi iLisiasi mhi keke ebe onana ghie:

Yeye igovunọ iFelisi ni a mu ekpe ẹ na,
Mhia tse.

²⁷ Ẹgbọ iJu e mu omose ọna, e nono ni wewe e gbe ọli-a. Ama eri mhi ri ekhọli-okhue eyemhe bhale ya pfa li shi eke irari khi mhi suo khi omọ-ekẹ iRomu ọ khi.

²⁸ Mhi i nono ni mhi lese emini e ze ni e ro gue ezọ ọ shi ọli egbe, mhi rue ọli je igbaa iSaediri oyewe. ²⁹ Mhi bhale ya ẹ khi ezọ ingme ishi eyewe e ro nali i gue, ama ọa mhue emini ọ li ni abi a gbe ọli-a shi, wexhi imuoli shi oga igha. ³⁰ Abi a ro gueye mhe ugbamhi ni e gba khe oni omose, mhi ro nyanya rue ọli ghi ẹ, mhi gbo gueye eni e gue ezọ a shi ọli egbe e bhale deba ẹ ni e guele emini ọ li.

³¹ Oni eliyose elegho, eni ekhọli-okhue e rue iPolu mholi obọ vu, abi a li mhesẹ ọli na we, e ramhi Atipatirisi. ³² Ogbeakolo, eni ekhọli-okhue e roli na eni e nga ichi ni e rue ọli kie ke le, wewe e nyene egbe ukhokho je apfe ekhọli-okhue oyewe. ³³ Abi eni e nga ichi egho e ro ramhi ẹoli iSizeria, e rue oni ebe na oni igovunọ iFelisi, e rue iPolu na li.

³⁴ Oni igovunọ ọ ze oni ebe, ọ mhila iPolu

ukiekie obini o khi. Abi o ro bhale ya lese khi eke iSilisha o te bhale,³⁵ oo, “Mhi ya suo ezọ oyẹ ini eni e gue ezọ shi e egbe e ramhi ana.” Igho o mhesẹ a ri iPolu nga ekhe-khe obọ ni e la agbala oyi Erọdu.

24

Ezọ ni iPolu o gue odalo oyi iFẹlisi

¹ Abi ogbele ishe e ro dose, Oga oyi ekpodalo ugamhi ni a lu Ananayasi o je iSizeria, loli ali egbhali eghuo ali iloya ni a lu iTatulosi. E bhale odalo oyi igovunọ ni a lu iFẹlisi ni e ya gue ezọ shi iPolu egbe. ² Abi a ro lu iPolu bhale, iTatulosi o gue ezọ oyoli shi eke khasẹ iFẹlisi: Oo, “Ireloe-khu oyẹ o she ri anye mhọli opfomhe ali emhi enegbo ukhomhi eke ona. ³ Ashakhasha ali odekhode anye te e kueghie e, anye e nono ni anye kphemhi ne shi ona, yeye iFẹlisi oghie. ⁴ Ini anye khi pfuse e egheghe-a, mhi lema e u kpekpe u ku esọ-a shi anye eke ukuku eghẹghe.

⁵ “Eri anye me omose ona shi ogbo ingme, ni o tsua okholi e lasele ke tanọ egbo iJu ni e la eke agbo nya, e ke pfi onyaghu ali umhasueso. Loli o ralo na egbo otu iNazarini ⁶ O gbolo o nono ni loli ri ichimhi mu Owa oyi Eshinegba, loli anye ro gba li mu. [Anye e nono ni anye gue oli ezọ abi ushi oyanye o ngme. ⁷ Ama iLisiasi oni o mhesẹ na ekholi-okhue, o bhale ya ri itoto ti anye lue abo mie rue vu. ⁸ Oo eni e me umha-gueli oyi omose ona e bhale odalo oyẹ.] Ini u mhila omose onana ogbo u ya me igesikia ni o la ezọ ni anye gue shi oli egbe ena.”

⁹ Eni egbo iJu ni e la agho e kugbe lama shi ezọ ni a gue shi eke, khi igesikia lo.

¹⁰ Abi oni igovunọ o ri obọ nu iPolu ngme o gue shi oli o.

iPolu oo, “Mhi lese khi ikpe ni e bu u te la ukhomhi eoli ona a so ezọ, itobo ona egbe e mu mhe ni mhi ro migha odalo oyẹ ya gue ezọ pfa egbemhe shi eke. ¹¹ Abi u kie kpe lese, amo o gbe ele igbeva ni mhi ro je iJerusalemu ni mhi ya ga ugamhi. ¹² Egbo iJu ni e gue ezọ shi mhe egbe ea bhale ya e mhe shi elemhi Owa Oyi Eshinegba khi mhi nu ogbokhoghuo e khe ako, wekhi eri mhi la owa ugamhi, wekhi ifuapfe ashikhoghuo

tanọ ebubu egbo abo shi onyaghu. ¹³ E mhọli abi e li dobe ro ya migha pfi otsele shi ezọ ni e gue shi mhe egbe khi igesikia lo. ¹⁴ Mhi lama shi o khi, eri mhia ga Eshinegba oyi eni e bia awa, mhi khi oni o rote oni Ode ona, ni ee khi egbhọli o khi. Ama mhi mie shi Ushi oyi iMosisi ali emini a keke shi ebe eyi emekeguele. ¹⁵ Mhi miesuo abi egbo enana e li miesuo, khi Eshinegba o ya rote eghuli guise ogbo nya le, ghe eni e gue ngeli ghe ena okholo. ¹⁶ Irarigho mhi ro roshẹka, emini mhia riele nya, ini udu ni oo gue ogbo ezọ oyemhe o pfuase shi odalo oyi Eshinegba ali ogbo.

¹⁷ “O she gba ikpe eni e bu abi mhi te lase eoli iJerusalemu le. Eri mhi jele agho ni mhi ya rue ikpagho ghi egbo ni ea mhue ali ni mhi ri isomhopfa ghi Eshinegba. ¹⁸ Emini mhii riele na ni e ro bhale ya e mhe shi Owa oyi Eshinegba abi mhi la ipfuase abi ushi o ngme. Egbo ekhoghuo ea le gase mhe, wekhi eri a me onyaghu.* ¹⁹ Ama egbo iJu eghuo ni e rote eke Esha bhale e ga li la akagho. E kha bhale odalo oyẹ e ya gue ezọ oyewe, ini e mhọli emini e ya gue shi mhe egbe. ²⁰ Okekhi emose ni e la akana ena, a mhila we e guele umhagueli ni e gue shi mhe egbe abi a ro rue mhe bhale odalo iSaediri. ²¹ Ama emhi oghuo mhi la akpewe tsesẹ ngme khi, ‘Eri a gue mhe ezọ itobo khi mhi mie sho khi eni e ghu-a e ya gbo guale bhale agbo.’ ”†

²² Igho iFẹlisi ni o ga lolo lese emhi oni Ode ona, oo, a yemhe oni ezọ-a ne. Oo, “Ini iLisiasi oni o mhesẹ na ekholi-okhue o da bhale mhi ro ya so e oni ingme.” ²³ O gueye oga ekholi-okhue ogho o lolo ri eloe shi iPolu egbe, ama e ze oli pfi efo-a ukuku. E ze ni emole oli e ke bhale ya tse oli ali ni e ke ri emini o nono bhale ghi oli.

iPolu o bhale odalo oyi iFẹlisi ali iDurusila

²⁴ Abi ikuku ogbele e ro dose se, iFẹlisi o tsua ughue oli ni a lu iDurusila ni o khi ongi iJu ma egbe bhale. O ghie ya lu iPolu, o ri esọ shi eke suo abi iPolu o li ngme ungmehi irudunga ni o la iJesu iKirisiti. ²⁵ Ama abi iPolu o li ngme ungmehi igue-ngeli, ali ikuegbe-a ali iso-ezọ oyi Eshinegba

* 24:18 Li ze Ika 21.17-28 † 24:21 Li ze Ika 23.6

ni ọ bhale, ulishi oo mu iFẹlisi, ọọ, “Osomhi ghọ ne! Ke vu. Mhi ya ghie lu ẹ ini mhi ke me asha.” ²⁶ Oni ẹghẹghẹ ọ dabi khi iPọlu ọ ya vi ufa na luẹ, itobọ ighọ ọ rọ kelẹ ẹ ghie lu ọli, ọ bhale ni wẹwẹ e ngme. ²⁷ Abi ikpe eva e rọ dọsẹ, iPọshusi iFẹsitọsi ọ ke khi igovunọ ni iFẹlisi ọ kpẹ khi. Ama itobọ khi iFẹlisi ọ nono ni lọli gue riẹlẹ ti ẹgbọ iJu ẹloe, ọ zẹ iPọlu obọ shi owa ighumha.

25

IPọlu ọ bhale odalo oyi iFẹsitọsi

¹ A liẹ amo o li ẹlẹ esẹ abi iFẹsitọsi ọ te khi igovunọ, ọ rọte ẹoli iSizeria nga ẹoli iJerusalemu. ² Oobọ ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali enighie eyi ẹgbọ iJu e la gue ẹzọ shi iPọlu egbe. ³ E nyanya lema iFẹsitọsi ọ rue iPọlu je iJerusalemu ni ọ rọli kpaghie ẹwẹ obọ. Irari khi e she gba khi ẹwẹ e ya kpẹ odẹ gbe iPọlu-a ini ẹẹ lẹ. ⁴ IFẹsitọsi ọọ wẹ, “A she ri iPọlu shi owa ighumha obini ẹoli iSizeria, mhemhẹ mhi ya nyenẹ egbe kelẹ je oobọ. ⁵ A zẹ ni eni ẹẹ ralo na ẹ e deba mhe je iSizeria ya gue ẹzọ shi ọni ọmọsẹ egbe, ini o khia khi eri ọ lue.”

⁶ Ogbele elele ya ramhi ogbele igbe iFẹsitọsi ọ nu wẹ la aghọ, ni ọ rọ kia tiemhi ẹoli iSizeria. Ogbeakọlọ ọ khueghie ikọt-a, ọọ a rue iPọlu bhale odalo oyelue. ⁷ Abi iPọlu ọ rọ bhale, ẹgbọ iJu ni e rọte iJerusalemu bhale e migha gasẹ ọli, e gue ẹzọ ni o toto shi ọli egbe, ama ẹa dobe to eni ẹzọ migha.

⁸ Ama iPọlu ọ gue ẹzọ pfa egbọli shi eke, ọọ, “Mhi aa riẹlẹ emhikhoghuo ni o da ushi oyi ẹgbọ iJu, wẹkhi Owa Oyi Eshinegba, wẹkhi eri mhi lue na iSiza iRomu.”

⁹ Ama iFẹsitọsi ọ nono ni lọli riẹlẹ ọghuemhẹ oyi ẹgbọ iJu, ighọ ọ mhila iPọlu, “O ghọle ẹ ni a rue ẹ je iJerusalemu, ni a la aghọ gue ẹzọ oye ukpeloe mhe?”

¹⁰ IPọlu ọọ, “Iiye. Ikọt-a oyi iSiza ni a kha mema la gue ẹzọ oyemhẹ mhi la ena. Mhi aa mhọli onobe ni mhi li ẹgbọ iJu ni yeyẹ u lesẹ gboo. ¹¹ Ini o khia khi mhi lue nabi a gbe ọgbọ-a shi, mhi mu egbe ni mhi rọ ya ghua. Ama o kha da khia khi ẹzọ ni ẹgbọ iJu ena e gue ẹ shi mhe egbe khi ẹgbhọli lọ, ọgbokhoghuo ọa dobe ya rue mhe na wẹ.

Irarighọ, mhi lema a zẹ ni iSiza luẹghuo ọ remhẹ gue oni ẹzọ ona.”

¹² IFẹsitọsi ọ ri eni e nu ọli ẹ sọ ẹzọ ye ochi se, ọọ iPọlu, “U she lema a rue ẹzọ ona je ayi iSiza ya gue, ayi iSiza u mema ya je.”

IPọlu ọ migha odalo oyi Agiripa ali iBẹnisi

¹³ Ogbele ingme-na e dọsẹ, oghie Agiripa ali iBẹnisi e bhale eke iSizeria ni e ya tse iFẹsitọsi. ¹⁴ Aborokhia khi e la akaghọ ogbele ebubu, iFẹsitọsi ọ gue ingme oyi iPọlu yẹ oni oghie, ọọ, “Omọsẹ ọghuo ọ la owa ighumha shi ana ni iFẹlisi ni ọ kpẹ khi igovunọ ọ zẹ obọ shi aghọ. ¹⁵ Abi mhi rọ ye iJerusalemu, ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali egbhali eyi ẹgbọ iJu e tsua ẹzọ bhale ya gue shi ọli egbe, ẹẹ mhi pfa ẹzọ igbe-a mu ọli.

¹⁶ “Ama mhi gueyẹ wẹ khi awa ẹgbọ iRomu awa aa ya pfa ẹzọ mu ọgbọ ni a gue ẹzọ shi egbe, ini ọgbọ a ri ẹghẹghẹ nali gue shi ẹzọ ni a gue shi ọli egbe ne. ¹⁷ Abi e rọ deba mhe bhale ana, mhi nyanya shi oni ẹzọ shi ogbeakọlọ, mhi shitọ elemhi ikọt-a, mhiẹ a lu ọni ọmọsẹ bhale. ¹⁸ Abi eni ẹẹ gue ẹzọ shi ọli egbe e rọ vule ngme, ẹa gue ẹzọ umhaguẹli ni mhi dabi khi e ya gue. ¹⁹ Ochoghọ ẹzọ ekhako tse e lesẹ me gue shi ọli egbe, ni o khi ingme oyi ugamhi oyewẹ, ali ekhako ni o khi ingme oyi ọmọsẹ ni a lu iJesusu, ni ọ ghua, ni iPọlu ọ khi ọ kie la agbọ. ²⁰ Mhi aa lesẹ abi mhi li ya tọnọ udi oni ingme onana. Mhi ri irarighọ mhila li ini ọ nono ni a rue oli je iJerusalemu ya gue eni ẹzọ ni a gue ẹ shi ọli egbe enana, oobọ. ²¹ Ama iPọlu ọ lema a kie mu luẹ shi igha ne, ni a ri oni ingme ghi iSiza ni ọ sọ ọ. Irarighọ mhi rọ liẹ a rọ ọli shi owa ighumha ramhi ni mhi rọ ya rue ọli ghi iSiza.”

²² Ighọ Agiripa ọ gueyẹ iFẹsitọsi, ọọ li, “Mhi kha nono ni mhemhẹ-ghuo ni mhi li ri esọ suọ ungmehi oyi ọni ọmọsẹ.” IFẹsitọsi ọọ li, “U ya suọ ọli ako.”

²³ Ogbeakọlọ, a ri ebọla kphase Agiripa ali iBẹnisi lo elemhi ikọt-a le. Ega ekhọli-okhue ni e lolo fu, ali ẹgbọ eniemhi ni e la oni ẹoli e deba li lo. IFẹsitọsi ọ ghie ya rue iPọlu bhale. ²⁴ IFẹsitọsi ọọ, “oghie Agiripa ali ẹgbọ ni e la ana nya, a bino ọmọsẹ ọna. ẹgbọ iJu ni e la ana ali iJerusalemu ali iSizeria e she bhale deba mhe, ẹẹ tsesẹ a khi ke zẹ ni ọ la agbọ. ²⁵ Mhi me khi ọa li emhikhoghuo

onabi a ya gbe ọli-a shi, ama abi ọ rọ da lema a rue luẹ ghi Oghie iRomu nya egbo, mhi ya rue ọli je iRomu. ²⁶ Ama mhi aa me ingme nabi mhi kha keke shi ọli egbe ghi Oghie iRomu nya. Irarigho, mhi rọ rue ọli bhale ghi e ee nya, yeye oghie Agiripa kpaashi, ni a bhale ya e khi ini a bino oni ingme se, otse mhi ya me emini mhi ya keke shi ọli egbe. ²⁷ Irari khi mhia sa khi o gbe akanya ni a rọ rue oni a mu shi igha ke ghi Oghie iRomu nya, ini aa me ushi okhghuo keke shi ọli egbe gboo.”

26

IPolu o pfa egbo shi eke odalo Agiripa

¹ Igho Agiripa oo iPolu, “A she lama ne u ngme na egbe e.” Igho iPolu o tsua obo eke, o bele e gue ezọ, oo, ² “Agiripa ni oghie, mhi me egbe mhe shi oni o me afa ni mhi ro migha odalo oye amo, ni mhi ro o gue ezọ pfa egbe mhe shi eke shi ingme nya ni egbo iJu e gue shi mhe egbe. ³ Oo gue ti gba irari khi u ga lese imu eyi egbo iJu nya ali emini e mie shi. Irarigho, mhi lolo leme u mhọli irabomudu na mhe ni mhi ngme.

⁴ “Egbo iJu nya e lese abi mhi lao shi abi mhi te khi omọ, rote igbaekele agbo oyemhe obini ushishi egbo iJu eyemhe ali eoli iJerusalemu. ⁵ Ode o she nuẹ ni e te lese mhe, e ya dobe pfi otsese shi o ini o ghole we, khi abi ugamhi oyawa o ngme khi eri mhi mhọli omuegbe egbegbo shi o abi ona otu iFarisi ni mhi khi.* ⁶ Ama mena, itobo khi mhi mhọli iregbeda shi emini Eshinegba o shi na itita awa mhi ro migha shi imufe amo. ⁷ Ona o khi ishobo ni unuekpe igbeva eyawa e migha a khe, abi e li roshaka a ga Eshinegba ghe eleogwota ali ele iyose. Oghie, irari oni iregbeda onana egbo iJu e gue ezọ shi mhe egbe e shi. ⁸ Elo e ze ni a ro lama shio khi Eshinegba o dobe e guise oni o ghuala le?”

⁹ “Mhemhe mhi kpe mhọli ọli shi udu khi eri o ye ni mhi mu okhọli vule shi oni eva oyi iJesu ongi iNazareti o. ¹⁰ Igho mhi li i riele ọli obini eoli iJerusalemu. Irari afu ni oga oyi ekpodalo ugamhi eyi Eshinegba o ro na mhe, mhi muno ebubu eni e miesuo shi owa ighumha, abi a ro o gbolo we-a, mhii

mie obo shi o. ¹¹ Ebubu eghenge mhi te owa ugamhi je owa ugamhi ya nase we, mhi gbolo ri ajilimhe rewe ngme ungmehi ipfiunu-a deba Eshinegba. Irari elemhi we ni e bi mhe. Mhi gbolo je eoli oboese ya mu okhọli vule shi we o.†

IPolu o guele abi lo li mupfi (Ika 9.1-19; 22.6-16)

¹² “Eleghuo mhi i le eoli iDamasikosi, rote afu ali omhese ni oga oyi ekpodalo ugamhi eyi Eshinegba o ro na mhe. ¹³ Itsotso ogwota o mu eke, oghie, abi mhi la ode, mhi me khi akpa ni o ge dose ovo o rote idane mi gase mhe ali eni anye ga kia. ¹⁴ Anye nya, anye de eke, igho mhi suo khi uruli o nu mhe ngme elemhi Iburu, oo, ‘ISolu, iSolu, elo o ze ni u ro mu okhọli vule e shi mhe o, ooyeghe wa li ini u nu mhe e khọli.’

¹⁵ “Igho mhi mhila, ‘Oghuo u khi Onomhue?’

“Oo mhe, ‘Mhemhe iJesu lo ni u mu okhọli vule shi o.’ ¹⁶ ‘Memena, vule migha. Mhi she ri egbe mhe khashe irari khi mhi she ze shi oni oo ga mhe ali ni u ke pfi otsese oyemhe shi emini u ri ukpeloe oye mhe, ali emini mhi ya rokhase okhese. ¹⁷ Mhi ya tsumhi e obo oyi egbo eye ali obo oyi egbo iJeta. Mhi ghie e ghi we, ¹⁸ ni u khueghie we alo-a, ni u mu we pfi lase alo ebili le bhale akpa, ali u rue we ekpabo eyi okphaghie lasele bhale deba Eshinegba, ni a gbe olamhe kua na we, ali ni e kugbe egbo eyi Eshinegba eni e pfuase o, itobo irudunga ni e mhọli na mhe.’

¹⁹ “Irarigho, oghie Agiripa, mhia ro ri ukpeloe gbe eke ni mhi rote iloghie me. ²⁰ Mhi kpe te odode gue ọli ye egbo iDamasikosi, mhi ke gbo gue ọli ye egbo iJerusalemu ali egbo ni e la eke iJudia nya ali egbo iJeta. Mhi roli tse abo, e lase olamhe le ni e mupfi deba Eshinegba, e rokhase khi wewe e she mu nyene rote ikanya ebe eyewe lasele.‡ ²¹ Ona o ze ni egbo iJu e ro bamhe rue Owa Oyi Eshinegba ni e ro roshaka ini wewe e gbe mhe-a. ²² Ama mhi she mhọli ikpaghiobo oyi Eshinegba ramhi ogbe na amo, ali mena mhi migha akana a pfi otsese ye ogbo onofune ali

* 26:5 Li ze Ika 23.6; iFili 3.5 † 26:11 Li ze Ika 8.3; 22.4-5 ‡ 26:20 Li ze Ika 9.20,28-29

onikeke abeghuo. Mhi aa ngme doṣe emini emekeḡuele ali iMosisi e khi a ya me, ²³ khi oni Omiepfuese ni a shobo khi oḡ bhale o ya me osue, ali khi loḡi ni o kpe te odode roṣe eghuli guale khi o ya ri akpa ru na eḡbo eyoli ali eḡbo iJeta.” § ²⁴ Abi iPolu o ro ngme ramhi ana, iFesitosi o mu oli migha, oḡ li, “Eri waa ke leṣe emini u wa li? Ebe ni u ze doṣe e she ri ujili e kphe.”

²⁵ IPolu oḡ li, “Ujili o a kpha mhe, iFesitosi oḡbeḡbeḡbeḡbe, emini mhia ngme eḡbeḡbeḡbeḡbe lo ni o tsua eḡbhali. ²⁶ Oghie Agiripa o ga leṣe eni ingme enana nya, emhikhoghhuo ena, e a lase oli eḡbhali-a irari khi aa rieḡe we osheli. Ona o ze khi mhi ga doḡe nu oli a ngme oni ingme ona gboo. ²⁷ Oghie Agiripa, u fe mieshi emini emekeḡuele e ngme? Mhi leṣe khi u mie sho o.”

²⁸ Igho Agiripa oḡ iPolu, “Eri u dabi khi u doḡe ya ri oni ukuku eḡheḡhe ona ti mhe ni u remhe mele oni o miesuo-a?” ²⁹ IPolu oḡ li, “O keḡe, o teṣe oo, mhi lema Eshineḡba o khi khi yeḡe-ghuo tse, ama li shi oḡbokpa ni o ri eso shi mhe eke ogbenamo, ni e li abi mhi li, ini a da ri obḡ rue iweghe ni e lamhe abḡ ena o le.”

³⁰ Igho oni oghie o vule, li shi oni igovuno ali iBenisi ali eni e nu we shito. ³¹ E roṣe oni agbala vu, ee ngme, eḡ, “Omose ona o a li ingme ni a ya gbe oli-a shi wekhi oni a ro o mu oli shi owa ighumha.”

³² Agiripa oḡ iFesitosi, “Aa kha wolḡ omose ona abḡ-a ini o a she lema a ri oni ingme je ayi iSiza lo.”

27

A rue iPolu je iRomu

¹ Abi e ro lama shi o, anye lo oḡo-oke oniemhi je Itili, e rue iPolu ali ighumha ni e kpoḡe mholi obḡ oyi oḡa ekholi-okhue ni a lu iJuliosi, ni o khi oghuo oyi ekholi-okhue eyi Oghie iRomu nya, ni a ze o da ke. ² Anye lo oḡo-oke oniemhi roṣe Adiramitiomu, ikhi oḡo-oke ni o ya kia migha ikpe eghuo ni oḡo-oke eḡ migha, ni e la epfepfe oke ni e la eke Esha. Arisitakusi ni o khi ongi iMasidonia o nu anye kia.

³ Ogbeakolo anye migha iSidoni. IJuliosi o mholi isomhelemhi na iPolu, o ze oli obḡ

ya me emole oli, ni e ri emini oḡ nono na li. ⁴ Anye ke gbo roṣe agho mu oni oḡo nga, anye roṣe odane ukiekie eke ni oke oniemhi o khi shi ni a lu iSapurosi irari khi akpekpeli oo nase anye. ⁵ Abi anye ro gua oḡo o da je odada iSilisha ali iPafia, anye migha eoli iMara na eke iLisia. ⁶ Agho oni oḡa ekholi-okhue o te me oḡo-oke oniemhi oyi eoli Alezadira ni oo je Itili, o ri anye lo o. ⁷ Anye e kia fie, ogbeḡe ebubu, anye mholi omunu neni anye ramhi iKinidusi. Abi akpekpeli o a ro ze anye roṣe ashini anye kha roṣe, anye gua oḡo-oke je ukiekie eke ni oke oniemhi o khi shi iKireti ni o so alo ghue eoli iSalimo. ⁸ Anye mholi omunu roṣe oni oke oniemhi. Ikpukhokho, anye bhale ashini oḡo-oke eḡ migha ni a lui opfomheḡbe ni o ti mama eoli iLasia.

⁹ Eḡheḡhe o she pfu anye-a. Oni okiali o de shi eḡheḡhe ni a ro leṣe pfi azumhi se, ni o khi eḡheḡhe ni okhena o la la okiali na ukhomhi oke oniemhi. Igho iPolu o tse agua ye we, oḡ we, ¹⁰ “Emose, mhi she me khi okiali oyawa o ya khi okhena ali khi o ya ri ukpokpomhi opfu ghi oni oḡo ali itsua ni o tsua ali agbo oyawa.” ¹¹ Ama, ocho ni oni oḡa ekholi-okhue o kha ro ri eso shi emini iPolu o ngme, o deba abi oni o gua oni oḡo o ngme ali emini oni o mholi oni oḡo o ngme. ¹² Aborokhia khi ashini anye migha o a ya ti egbe eḡheḡhe orue; ebubu eḡbo e yemhe anye gua ke le, e dabi khi anye ya ramhi eoli iFonisi, ni anye la agho eḡheḡhe orue. Agho oḡo oke oniemhi nya eḡ migha yemhe-a. Eke ni oke oniemhi o khishi ni a lu iKireti ni o so alo ghue obini ovḡ o te e lo eko o khi.

Akpekpeli oniemhi

¹³ Abi akpekpeli oke o ro ri ofie roṣe ukiekie ogobo o pfiolo, eni emose e dabi khi okiali o ya ze we kia ke je odalo, igho e leli uli ali akhuli ni a ro gba oḡo oḡ zu. Ee kia eseso oni oke oniemhi na iKireti. ¹⁴ Ama o li denḡ, akpekpeli oniemhi, o li roṣe ukiekie obita ini a so alo ghue obini ovḡ o te e tiemhi eko pfiolo roṣe oni eke ni o la iteva oke oniemhi i doṣe. ¹⁵ Oni akpekpeli o tsua rughu oḡo-oke oyanye, o a doḡe ke kia je obini akpekpeli o te pfiolo o bhale. O loṣe anye. Anye bie ze oli obḡ

na akpekpeli lolighuo oo tsua. ¹⁶ Anye kia roṭe ukiękię ukuku eke ni o la iteva oke onięmhi ni a lu iKauda, ikhi ukiękię obini oni akpekpeli ọa ri egbe ramhi. Irọshęka anye rọ doḅe tialọ ọkọ onikeke ni a rọ ọ tsumhi ęgbọ lo elemhi oni ọkọ-oke onięmhi. ¹⁷ Abi eni emọse e rọ tialọ li lo se, e ri ili ge oni ọkọ-oke onięmhi gasę, ini eni ili e doḅe mu ọli mhue toto. Irari khi ee na ulishi ini oni ọkọ o ya gbe aye shi ugbe eke, ni o la egele eke iLibiya, ni o sọ alo ghue wẹ. Ighọ e gbaghię ode na kpishi oyi oni ọkọ-a, irari khi ęa bie ke mhue abi e ya li ọ. Isheghọ ni oni akpekpeli o bie tsua wẹ ke le. ¹⁸ Oni akpekpeli o kie ri itoto tsua oni ọkọ-oke ramhi ogbeakọlọ, ramhi ni, eni emọse e rọ tino itsua ni e tsua shi oni ọkọ ọ pfino kulo oni oke. ¹⁹ Ogbeakọlọ e pfino ikhuli ni oni ọkọ o rọ ọ gbe akanya kulo oni oke. ²⁰ Aborokhia khi ogbele ebubu ni e doḅe khi anye a ri ęloe ti ovo wẹkhi ukpetata, ni oni akpekpeli o kiele rọ ri itoto o pfiolo, anye a ke ri udu shi ọ khi anye mę ode ni anye te ya pfue ọ.

²¹ Abi eni emọse ęa rọ le eminale ogbele ebubu, iPolu ọ vule, ọ wẹ, “Emọse a kha suọ ude ni mhi ye ę lọ, a kha migha iKireti, ęghęghę aghọ, a kha tsumhi egbe ę oyese onana ali opfu. ²² Ama mena mhi gueye ę a mhọli udu, itobọ khi ọngeę ọkhoghuo ọa ya pfua sę ni oni ọkọ. ²³ Ooyosę ageni oyi ęshinegba ni ọ mhọli mhe ali ni mhi a ga ọ migha mama mhe, ²⁴ ọọ mhe, ‘Khi zę ni ulishi o muę, iPolu. U mema ya migha ęzọ odalo oyi iSiza ali khi ęshinegba ọ she roṭe ilelemhi ri agbọ oyi eni a ga kia mhọli ę obọ.’ ²⁵ Irarighọ, a mu igbedu oye mhọli, emọse, irari khi mhi mhue irudunga khi ęshinegba ọ ya rięle ọli abi ọ gueye mhe. ²⁶ Ama ọkọ oyawa o mema ya gbe aye shi ugbe eke okhoghuo ni o la iteva oke onięmhi, o tigbe migha.”

Oni ọkọ o de ya kherę-a

²⁷ Eliyosę ęlęnuzi-igbene, akpekpeli o kie tsua anye e kiakia oke onięmhi Adiriatiki. Itsotso ogbię, o li eni ęę gbe akanya oni ọkọ ęloe abinę khi e she ti ę mama eke. ²⁸ E mhęse oni oke bino, e mę khi ilimhi oyọli o khi ęte-awę egbhuęsesa. O gbo li deņe, e gbo mhęse ọli, o ke khi ęte-awę egbhuęne ali

igbe. ²⁹ Ulishi o mu wẹ khi oni ọkọ o ya gbe aye shi eche, e roṭe ukhokho pfi ikhuli ene ni a rọ a mu ọkọ ọ gbashi lo oni oke onięmhi, ee sọ iromhi ogbe o gbe a.

³⁰ Eni e la oni ọkọ ọ gbe akanya e dua abi e li mę asha a na kua. Ee tiese ukuku ọkọ ni e tialọ lole eghọ nga oke onięmhi, abinę khi eri e nono ni e roṭe odalo ya pfi ikhuli lo oke onięmhi. ³¹ Ama iPolu ọọ oni ọga ekhọli-okhue ali eni ekhọli-okhue, “Ini emọse enana ęa li la elemhi oni ọkọ, ọngeę, ọa ya pfue ọ.” ³² Ighọ eni ekhọli-okhue e pfa uli ni o mu oni ọkọ onikeke mhue-a. E zę ọli de tiemhi elemhi oke.

³³ Neni ogbe o maghię-a, iPolu ọ lema wẹ nya e le eminale. Ọọ wẹ, “O she ramhi ogbele igbene ni udu ọa ke te sheshe ę, ni a le eminale kpe. ³⁴ Mena mhia lema ę, a le eminale. A lemhi ini a nono ni a kie doḅe la agbọ, A lemhi khi emhikhoghuo ọa ya li ọngeę.” ³⁵ Abi ọ rọ ngme na se, ọ rue ibuledi lasele, o kphemhi na ęshinegba ukpeloe wẹ nya, ọ khi ọli-a, ọọ le. ³⁶ Wewę nya e mhọli udu, e le eminale. ³⁷ Anye nya ni anye la oni ọkọ, ęgbọ egbhuęgbęse ali ogbasasa 276 anye khi. ³⁸ Abi e rọ ga le eminale se abi e nono, e tino ikpulu ikpamhi emhi ni e tsua kulo oke onięmhi, ini oni ọkọ o kpe li fue.

Oni ọkọ oke onięmhi ọ kulue

³⁹ Abi ogbe o rọ gbe-a se, eni ęę gua oni ọkọ ęa ke lese egele oke onięmhi bie, ama e mę ashini ekhasę e kpi gbili shi. Aghọ e ke bie rọli shi udu khi wewę e ya gua oni ọkọ ya migha ini o zę wẹ ę rięle. ⁴⁰ Ighọ e pfanọ eni ili ni e mu ukpokpomhi akhuli ni o mu ọkọ-oke onięmhi ę gbashi kulo udi oke onięmhi. ęghęghę aghọ e taghię uli ni a rọ mu emini a rọ mu oni ọkọ ukhomhi ę nyene-a. E taghię ugbakpi oyi oni ọkọ-a nga idane, ni e doḅe ramhi ashini e nono. ⁴¹ Ama oni ọkọ-oke o ya tọ aye sọ ugbe eke ni o la elemhi oke onięmhi, o migha, akpekpeli o kie ri itoto o li, o tseke udi oni ọkọ-a.

⁴² Eni ekhọli-okhue ee gba abi e li ya gbolo eni ighumha nya a, ini e ya gua oke ramhi egele ni e na vu. ⁴³ Ama ọni ọga ekhọli-okhue, ọọ nono abi lolli li ya tsumhi iPolu, ọa zę wẹ rięle emini e gba. Ochoghọ ọ gueye eni e guę ę gua oke e kpe danọ kulo oke ni e ramhi egele. ⁴⁴ Eni e kpole nya e

mu ikiękieę ęęra mhue okekhi izaga oyi oni oko-oke. Igho wewę nya e ramhi ekekhe emhikhoghwo ęa li wę.

28

Eke ni a lui iMota

¹ Abi anye ro ri epfua-epfua ramhi egele se, anye bhale ya ę khi iMota a lu oni eke ni o la iteva oke onięmhi. ² Egbọ ni e ngeli oni eke e somhelemhi anye ode ni anye aa sa shi. E pfi avuerę ro mu anye epfese irari khi eri amę oo rue, ogbe o pfo. ³ IPolu ọ ya nu iguagha ęęra, ọ rẹwę kpę eni erali, igho ęnye afue ọ te eni iguagha lasele ya tsako shi iPolu obo, itobo khi erali e she base ọli. ⁴ Abi egbo ni e la oni eke ee me khi oni ęnye ọ ngomhi iPolu obo, e gueye egbe, ęę, “Omose ọna, ogbo ugbeli ni ọ gbolo egbo-a ọ fe khi memena. Aa me khi abi ọ ririę na pfue eghuli oke onięmhi, odeba oyi iguezọ ọa kie ze ọli obo ni ọ la agbo.” ⁵ Ama iPolu ọ kpishi oni ęnye pfilo elemhi erali. Ingomhi ni oni ęnye ọ ngomhi ọli, ọa li ọli abikhoghwo. ⁶ E migha ri ęloe shi eke ę khe abi ọ li ya fumhi, okekhi abi ọ li ya fiagbe eke ghua. Ama abi e ro khe ọli ramhi ni ęa ro me khi emhikhoghwo e li ọli, e mu udu pfi, ęę khi olitsa ọ khi.

⁷ Epfe-agho iPobiliọsi ni ọ khi ogbo igomęti oyi oni eke ni oke onięmhi o khi shi, ọ mhọli apfe shi. Ọ rue anye je apfe oyoli, ọ fehi anye epfese egbegbo ogbele ese. ⁸ Ita iPobiliọsi ọ yeshi i ghua, iba ali ukpokpomhi elemhi ofu e to ọli. IPolu ọ lo elemhi owa ya so iromhi na li, ọ ri abo nga li egbe, ọ roli ze. ⁹ Abi a ro me gho se, egbo elese ni e ghua ni e la oni eke ni oke onięmhi o khishi e bhale, a rẹwę ze. ¹⁰ Eni egbo e lolo mu ekpe na anye, e somhi anye opfa. Abi anye ro ya lo oko-oke onięmhi ke vu, e wolo itsua ododa ni e to anye na anye.

Rote ęoli iMota je iRomu

¹¹ Abi o ro gbe iki ese dose, anye lo oko-oke onięmhi ni o migha agho khe ni orue o dose. Eoli Alezadira oni oko o te e bhale, isheli itsema iKasito ali iPolukisi a lu oni oko. ¹² Anye ramhi ęoli iSirakusi, anye la agho ęle ese. ¹³ Anye rote agho kia oke-onięmhi ramhi ęoli iRegiumu. Ogbeakolo,

akpekpeli o rote ukiękieę ogobo ini a so alo ghue obini ovo o te ę lo eko e pfiolo. Ogbele onuzi-eva, anye lo ęoli iPuteoli. ¹⁴ Anye ya ę eni e miesuo ni ęę anye nu wewę la agho elemhi ęfo uka oghwo. Anye rote agho vu, anye ramhi iRomu.

¹⁵ Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni e la iRomu e she suo khi anye ę bhale. Igho eni e miesuo eghwo e bhale ya lu anye ode, e kia ramhi Oki Apiọsi ali Owa Ese ni a ku ę shi. Abi iPolu ọ ro me wę, ọ tse Eshinegba uwegbe, o ri udu shi ọli ọ.

IPolu ọ la elemhi iRomu tse abo

¹⁶ Abi anye ro ramhi iRomu, a ze ni iPolu lolighwo ọ la owa ni o ghole ọ, a ze okholi-okhue oghwo ọ ri ukpeloe ke khu ọli.

¹⁷ Abi o ro gba ęle ese dose, iPolu ọ lu eni e ralo na egbo iJu shi ilona. Abi e ro bhale shi oni ilona, ọọ wę, “Inyoghwo-mhe, mhi aa li egbo eyawa emhikhoghwo wękhi eri mhi gbe ushi ni eni e bia awa, e ro nga awa obo-a, ni e ro la iJerusalemu mu mhe, rue mhe na igomęti iRomu. ¹⁸ Abi e ro gue mhe ęzo egbe-a se, e nono abi wewę e lie rue mhe obo-a, itobo khi mhia lue, ni a ya gbe mhe-a shi. ¹⁹ Ama abi egbo iJu ęa ro lama shi ọ, loli mhi ro lema a tsua oni ęzo bhale odalo oyi iSiza. Ọa khi eri mhi mhue emini mhi bhale ya gue shi egbo eyemhe egbe.* ²⁰ Onana o ze khi mhię a bhale ni awa ngme. Itobo irudushi ni egbo iZireni e mhọli a ro ri iwęghę shi mhe awę ena.”

²¹ E ọli, “Anye a me ebe okhoghwo ni a keke ingme oye shi, rote eke iJudia bhale, ghi anye, wękhi inyoghwo awa ni e rote oobo bhale e gue ingme oye okhoghwo ni ọa ti ye anye. ²² Ama anye ę nono ni anye suo unu oye, itobo khi ashakpa egbo e la ngme onobe shi oni otu onogbo ona.”

²³ Igho e shi ogbele na iPolu. Ebu bu egbo e bhale asha ni iPolu ọ la oni ogbele. Rote ęle uzogbe ya ramhi ęliyose iPolu ọ te gue ungmehi oyi Eghiele oyi Eshinegba ye wę. Ọ rote ebe Ushi oyi iMosisi ali eyi Emekeguele roli lo wę esọ ini e lama mie iJesu suo. ²⁴ Ingmemhi ni ọ ngme e lo egbo eghwo esọ, ama egbo eghwo ęa mie shi ọli ọ. ²⁵ Igho e li nu egbe e khako, e vu, abi iPolu ọ ro ngme ungmehi ona ni o kpoli ukhokho

* 28:19 Li ze Ika 25.11

unu se ni ọọ, “Ayemhẹ-nọ-pfuase ọ she kpẹ
rọte unu oyi Azaya ọmekẹguele gueye eni e
bia awa:

²⁶ “Lẹ deba ẹgbọ ena
ni u gueye wẹ,
“A ya ri esọ shi eke khue,
ama ọa ya tigbe lo ẹ esọ,
a fẹli ofẹli khue,
ama aa mẹ emhikhoghuo.”

²⁷ Udu oyẹwẹ o bi obili-a,
esọ eyẹwẹ e zuse,
e gbo guese alo.
Ini ọa khi ighọ lọ,
e kha ri alo eyẹwẹ ke mẹ eke,
e ri esọ eyẹwẹ ẹ suọ,
udu oyẹwẹ o kha mhọli ilẹsingme,
e kha mu pfi bhale deba mhe,
mhi rẹwẹ ze.†

²⁸ “Irarighọ, mhia nono ni a lẹsẹ khi
imiepfuese oyi Eshinegba khi a she rọli ghi
ẹgbọ iJeta. E ya ri esọ shi ọ!” ²⁹ [Abi ọ rọ
ngme oni ungmehi ona se, eni ẹgbọ iJu e
vu, e nu egbewẹ khakọ ni o toto.]

³⁰ Ikpe eva gbada iPọlu ọ la owa ni
lọlighuo ọ ngmomhi shi. Aghọ ọ la a mu
ẹgbọ ni e bhale ya fẹli ọli epfese. ³¹ Igbe-udu
ni ọ mhue ya, ọ rọ ọ gue ungmehi Eghiele
oyi Eshinegba le, ọ gbolo sẹsẹ ẹgbọ ingme eyi
iJesu iKirisiti Ọnọmhue, emhikhoghuo ọa zu
ọli ode.

† 28:27 Li zẹ Aza 6.9-10

Ebe ni iPolu o keke ghi egbo IRoma Eni e miesuo

Otse oyi iPolu

¹ Mhemhe iPolu, oni o o ga oyi iJesu iKirisiti ni a lu mhi khi aghiusomhi na keke, ni a ze o le mhi ke tsabo usomhi onete oyi Eshinegba. Mhemhe mhi keke ebe ona. ² Oni usomhi onete ona khi, oni Eshinegba o shobo shi eke, rote unu oyi emekeguele eyoli ni a keke shi Ebe-nopfuase. ³ Oni usomhi onete o ya khi, ingme oyi omi oli ni o rote unuekpe oyi iDefidi lasela elemhi idiegbe. ⁴ A rote ekpabo oyi Ayemhe-no-pfuase roli khasa, ikhi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa, khi, Omi Eshinegba o khi, abi o ro rote eghuli guise oli le. ⁵ Rote obo oyi iKirisiti ali eva oyoli anye te mie afu ro khi ighiusomhi na keke eyoli, ni anye ro ri egbo iJeta nya bhale ya sueso na Eshinegba. Isueso ni o rote irudunga bhale. ⁶ Ee egbo iRomu a li la eni Eshinegba o lu, ni a li khi enayi iJesu iKirisiti.

⁷ Ee ni a la iRomu nya a keke ebe ona ghi. Ee ni Eshinegba o nono ingme oyewe ni o ze, ni a khi egbo eyoli.

Okhale ali opfomhe e ka khi eye e, rote obo oyi Eshinegba ita awa ali rote obo oyi iJesu iKirisiti Onomhue.

⁸ Onodode, mhi ri eva oyi iJesu iKirisiti tse Eshinegba oyemhe uwegbe shi agbo oye e nya, irari khi a she la ashakpa elemhi eke agbo suo eko irudunga ni a mholi. ⁹ Eshinegba ni mhi ri udu oyemhe nya a ga, ni mhi a tse abo usomhi onete oyi omi oli, o khi otsela oyemhe, khi igesikia mhia ngme, khi egheghe kpa mhi ro o sa to e egbe ini mhia so iromhi. ¹⁰ Mhia lema Eshinegba o khueghie ode-a na mhe ni mhi me asha bhale ya me e ikpukhokho abi o ghole oli shi.

¹¹ O ma ghole mhe gba ni mhi ro me e, ni mhi ri osese eyi ayemhe na e, ni o re e ya toto irudunga. ¹² Emini mhi ri ona ngme khi ni a ro bhale ya e khi awa mhue

ikpaghiobo na egbe. Mhi kha zese e-a, ee a zese mhe-a. ¹³ Emole mhe, mhia nono ni a lese khi, ebubu egheghe mhi she gba li khi mhi bhale ya feli e, ni mhi gbo ri egbo bhale irudunga abi mhi kpe lie riela oli ifuabo egboese ni e khi iJeta, ama, ozuode o zu mhe ode.* ¹⁴ Egboli oyemhe o khi ni mhi ro tse abo ona ye egbo kpa, ghe egbo iGiriki ali eni ea khi iGiriki, ene fialo-a ali eni ea fialo-a, shi eni mholi egbhali ali eni ea mholi egbhali. ¹⁵ Igho, o gbo lie kphakpha mhe egbe ni mhi ro li gue oni usomhi onete ye e ni a la iRomu.

Ekpabo ni o la oni usomhi onete

¹⁶ Omama oni usomhi onete o ya ya mu mhe, irari khi loli o khi ekpabo oyi Eshinegba ni a ro o tsumhi ogbokpa ni o miesuo, egbo iJu o kpe ramhi egbe, neni o tigbe ramhi egbo iJeta egbe.† ¹⁷ Oni usomhi onete ona o guele abi Eshinegba o lie mie ogbokpa ni o mholi irudunga. Ezeze abi Ebe-nopfuase o ngme khi, "Oni Eshinegba o ri irari irudunga oyoli pfa na, o ya la agbo."‡

Elemhi ibibi oyi Eshinegba

¹⁸ Idane elemhi ibibi oyi Eshinegba o te e tiemhile shi egbo ni ea miesuo ali ena okholo nya o, ni e ri okholo oyewe e khukhu egbo alo ini e khi lese igesikia oyi Eshinegba. ¹⁹ Aborokhia khi e lese emini a dobe a lese ingme oyi Eshinegba, itobo khi o khueghie oli-a khasa we gboo. ²⁰ Irari khi rote igbaekela agbo a te me ekpabo ali ufumhi ali abi Eshinegba o li gboo. Emini o ma nya o ri awa mholi ilese abi o li. Onana o ze khi egbo ea mhue emini e ya lie khi o ze ni wewe ea ro miesuo.

²¹ E lese Eshinegba, ama ea kueghie oli abi Eshinegba, wekhi eri e kphemhi oli. Ochogh, isamhi afue ee sa, igho udu ooyeghe oyewe o bishi-a.§ ²² E khi, eni e fialo-a wewe e khi, ama e mele eyeghe-a. ²³ E ya oghe ufumhi ni a ro na Eshinegba ni o la agboagbo na ikhumhi ni a mama ro khokho ogbo ni o o ghu ali ipfeli ali elamhako ali emini ee ti akpidi eke.*

²⁴ Irarigho, Eshinegba o ro rue we obo-a na oghuemhe olamhe oyi udu eyewe ali

* **1:13** Li ze Ika 19.21 † **1:16** Li ze iMak 8.38 ‡ **1:17** Li ze Abak 2.4 § **1:21** Li ze Efi 4.17-18 * **1:23** Li ze iDeut 4.16-18

itsebo ni e nu egbewe e li. ²⁵ E ri egbholi oghie igesikia oyi Eshinegba. Ee ga emini a ma, ocho ni e kha ro ke ga Ima, oni o khi oni a kuoghie ya ramhi ele ni agboagbo. Atse.

²⁶ Itobo ona, Eshinegba o ro rue we obo-a na oghumhe omama. Egbegbi ikpotso eyewe, e nu egbe we e gbhe. ²⁷ Igho li khi eni emose, ocho ni e kha ro le ke deba ikpotso, emose na abi wewe ee ghole we inu-gbhe. Emose e gbe ikanya omama ke deba emose, irarigho, e she mie ifata ikanya ebe eyewe.

²⁸ Irari khi ea lama ri egbegbi ilese oyi Eshinegba ni e mhue shi udu, Eshinegba o ro ze we obo na isamhi ebe udu oyewe ni e ke rielle emini ea kha rielle. ²⁹ Okholo khi okholo nya o kese we-a, ghe ingmobe, ghe emhi ito-egbe, ghe ubogbo. Ofuma ikpekpe o vo we egbe, ghe ugbeli, ghe okholi, ghe ikpamhika, ghe obe-imumu. Eni e tsue egbo kiakia e khi. ³⁰ E ri unu e yese ogbo-a, ee biselemhi Eshinegba, ezunu-obe, ni ea mhue ekpe, ni ee tono obo udu. Ode ebe ni a ro li okholo enegbo, ee sa ro lasela eghenge kpa. Ea ya suo eso na itawe. ³¹ Ea mhue ileasingme, ea ri ishobo oyewe a gbe akanya, ea ya ti elemhi ogbo wekhi eri e mhue ilelemhi na ogbo. ³² E lese khi ushi oyi Eshinegba, oo khi, egbo ni e li na ngeli, eni e ya pfua e khi, oa khi eri e lese e rielle emhi eghoghohose, ama ee mie obo shi eni e gbe ikanya eghoghohose.

2

Iguezo oyi Eshinegba

¹ Yeye ni u wa gue egboese ezọ, waa mholi obini u pfue o ya je, irari khi eghenge kpa ni u ro gue ogboese ezọ ne, egbe e wa gue ezọ, itobo khi yeye oye u lili e rielle eni emhi.* ² Awa lese khi ezọ ni Eshinegba o gue egbo ni ee rielle emhi eghoghohose, khi igesikia o deba gue oli. ³ Eri u dabi khi ini yeye ogbo afuafuafue u gue egboese ezọ, khi yeye u li rielle oni emhi eghoghohose, khi u ya pfue ezọ oyi Eshinegba? ⁴ Abi khi eri u ri eloe e gbe isomhelemhi ali iregbemie ali irabomudu eniemhi eyoli, nu waa lese khi isomhelemhi oyi Eshinegba o re ramhi imupfi?

⁵ Ama irari igbiti ali udu ni oa mhue imupfi ni a mhue, a ro khi ma ofu oyi Eshinegba, ni o ro ya na e osoli, eghenge ni iguezo oyoli ni oa mhue azeba o ro ya feli lasela. ⁶ Eshinegba, "O ya fali ogbogbo ota abi o li gbe."† ⁷ O ya ri agbo na agboagbo na egbo ni e mhue irabomudu e rielle onete, ni ee nono ufumhi ali agbo ni oa mhue ukpese. ⁸ Ama egbo ni ee na shi oyewe tse, ni ea ri eso shi igesikia ni o la ungmehi oyi Eshinegba, ni e deba onobe vu, Eshinegba o ya tiese ofu ali elemhi ibibi oyoli le shi we o. ⁹ Egbo eni ee rielle onobe nya e ya me osoli ali oya. Okekhi egbo iJu, okekhi egbo iJeta. ¹⁰ Ama Eshinegba o ya ri ufumhi ali itinga ali opfomhe na egbo nya ni e rielle onete. Okekhi egbo iJu, okekhi egbo iJeta ¹¹ Irari khi Eshinegba oa ya zolo ogbokhoghohose.‡

¹² Egbokpa ni e lamhe olamhe ni ea me ebe ushi deba, ogbo oa rote ebe ushi ya gue we ezọ, ama egbokpa ni e mhue ushi deba ni e lamhe olamhe, a ya rote ushi gue we ezọ. ¹³ Irari khi oa khi egbo ni e suo abi ushi o ngme tse Eshinegba o ya lie khi e pfuase, ama eni e suo abi ushi o ngme ni e roli e gbe akanya, Eshinegba o ya pfa na khi e pfuase. ¹⁴ Eghenge kpa ni egbo iJeta, ni ea mholi ushi, e ro rote angeli oyewe ri ushi gbe akanya ne, eri e rokhase khi e lese emini oa ti ali emini o ti ni a rielle, ini ea ririele mhue ushi. ¹⁵ Eri angeli oyewe o rokhase khi emini ushi oo a ke rielle, khi e keke oli shi udu, udu oyewe o pfi otsele shi o, isamhi eyewe ni e gue we ezọ isheghohose, e gbo khe we shi eke. ¹⁶ Igho o ya li ogbele ni Eshinegba o ya rote obo oyi iJesu iKirisiti gue we ezọ ri osheli oyewe lasela abi mhi li ri usomhi onete tse abo.

Egbo iJu ali ushi

¹⁷ Ini a lu egbe e egbo iJu, a ri egbe da ushi ri Eshinegba a tono obo udu, ¹⁸ Ini a ze Ebe-no-pfuase lese oghumhe oyi Eshinegba, ni a gbo lese emini o gbe akanya, ¹⁹ ini a lese khi ee a khi eni ee sese ezalo ode, ni a ro gbo khi akpa na egbo ni e la alo ebili, ²⁰ a ye egbo ni e khi eyenge ude, a sese eni ea lese. A mholi oli shi udu khi ilese ali igesikia o gba pfo shi elemhi ushi. ²¹ Ee ni a sese egboese, elo o

* 2:1 Li ze iMat 7.1; iLuk 6.37 † 2:6 Li ze iWolo 62.12; Ekpi 24.12 ‡ 2:11 Li ze iDeut 10.17

zẹ khi aa ya sẹsẹ egbe ẹ? Ẹẹ ni a liẹ ọgbọ ọ khi do ughiatọ, àà liẹ do? ²² Ẹẹ ni a liẹ ọgbọ ọ khi kia okia, aa liẹ kia okia? Ẹẹ ni ikhumhi igaga ọọ kpasẹ, aa liẹ do ughiatọ elemhi Owa oyi Ẹshinegba? ²³ Ẹẹ ni a tonu obọ udu khi a mhue ishi eyi Ẹshinegba, aa ri omama mu Ẹshinegba abi a liẹ gbe eni ishi-a? ²⁴ Ebe-no-pfuasẹ ọọ khi: “Irari ẹẹ ni a khi ẹgbọ iJu ẹgbọ iJeta e rọ ọ zẹ emuebe na eva oyi Ẹshinegba.”§ ²⁵ Ini a ri ishi a gbe ikanya, oshẹlẹ oye ẹ o rọ mu ẹloe, ama ini a gbe ushi-a, eri a li abine khi aa shẹlẹ-a. ²⁶ Ini ọgbọ ni ọa khi iJu ni ọgbọ aa shẹlẹ-a ọ ri ushi oyi Ẹshinegba gbe akanya, Ẹshinegba ọa ya leli ọli shi ọni aa shẹlẹ-a? ²⁷ Itobọ ighọ, ẹgbọ iJeta e ya pfa ẹzọ mu ẹ iJu itobọ khi a gbe ushi-a, aboriekhia khi a keke ọni ushi shi ebe na ẹ ni a gbo shẹlẹ-a, ama wẹwẹ e ri ushi ẹ gbe akanya ini aa ririẹ shẹlẹ wẹ-a. ²⁸ Ọa khi itobọ khi ọgbọ ọọ ngeli abi ọgbọ iJu ali itobọ khi a da shẹlẹ ọli-a ọ rọ khi egbegbi iJu. ²⁹ Ama ọni ọ khi egbegbi iJu ọ khi ọni ọ ri ushi ẹ gbe akanya, Oshẹlẹ na ekelemhi udu o khi igesikia oyi oshẹlẹ, ọa khi ona ẹkue idiegbe oye. Ọgbọ ọghoghọ Ẹshinegba ọọ kueghie ọli, aa khi ẹgbọ ẹẹ kueghie ọli.*

3

¹ Ighe eleli ni ẹgbọ iJu, ikhi eni a lu eni a shẹlẹ-a, e mhọli dọsẹ ẹgbọ iJeta? Ighe eleli ni o la ọ na ẹgbọ ni ẹ lu egbewẹ eni a shẹlẹ-a? ² Èleli o la ọ na ọgbọgbọ odẹ khi odẹ. Odode, ẹgbọ iJu Ẹshinegba ọ kpe ri oni ungmehi nga obọ.

³ Ini o fẹ khia khi eghuo ọ ẹa mhue irudunga? Eri umha mhue irudunga oyewẹ o ya liẹ khi Ẹshinegba ọa ke zẹ ri egbe ẹ nga? ⁴ Iiye e! Ini ọgbọkpa o tseku khi ọloegbhue, igesikia Ẹshinegba ọ khi. Abi Ebe-no-pfuasẹ o ngme, ni ọọ.*

“A mema mẹ khi yeyẹ u te odẹ ini u ngme, ali khi u ya mu ọ le ini a gue ẹ ẹzọ.”

⁵ Ama ini umha gue ẹ ngeli oyawa o ri ipfuasẹ oyi Ẹshinegba khase gboo, sẹ awa ke fẹ ya ngme? Eri awa ya liẹ khi Ẹshinegba

ọ gbe awa azẹba ini ọ na awa osoli tọ onobe ni awa li? Eri mhi la ana ngme abi ọgbọ ọ liẹ ngme. ⁶ Emini a sọ shi ona khi, Iiye o, ini o khia khi Ẹshinegba ọọ gbe azẹba lọ, se ọ kha li dobe gue agbọ ẹzọ? ⁷ Ẹgbọ eghuo e ya ke khako, ẹẹ li, “Ini o khia khi ẹgbọli ni mhi lo o ri ize-ri-egbenga oyi Ẹshinegba khase, ni o khi ma ufumhi oyọli, sẹ a ke gbo liẹ pfa ẹzọ mu mhẹ abi ọgbọ ọna olamhẹ?” ⁸ Elo o ke zẹ ni awa a rọ liẹ khi o tine ni awa ke li ingmobe ni onete o rọte ọ laselẹ? A ya gue ọgbọgbọ eni e ngme na ẹzọ. Ẹzeze abi ẹgbọ eghuo e she kpe li kienọ ẹgbọli ma mhẹ khi emini mhia sẹsẹ ẹgbọ ghọ.

Aa mẹ oni ọ gue ẹ ngeli

⁹ Ini a fẹ bino ọ bie, eri awa iJu awa fẹ ti dọsẹ iJeta? Iiye o! Mhi she kpe rọli khase khi ẹgbọ iJu ali ẹgbọ iJeta nya elemhi olamhẹ awa la a kia. ¹⁰ Abi Ebe-no-pfuasẹ o ngme ni ọọ:

“Ọgbọkoghuo ọa la ọ

ni ọ gue ẹ ngeli, ọgbọ aa mẹ,

¹¹ Aa mẹ oni ọ mhue ilẹsẹ,

wẹkhi eri ọgbọkoghuo

ọọ ga Ẹshinegba.

¹² Ẹgbọ nya e she sọ

ukhokho gbe Ẹshinegba.

Wẹwẹ nya e she rọte

odẹ oboese ni ọa ti.

Ọgbọkoghuo ọa la ni

ọọ riele onete,

ọgbọ aa mẹ ọghuo kpe!”†

¹³ “Eri ukokoluoluọ oyewẹ

o li abi uji ni o

khueghie-a shi eke.

Eri ẹlẹmhi oyewẹ

O ri udimhi ẹ pfi itsee.”‡

“Osue ẹnye afue o la wẹ unu.”

¹⁴ “Inu eyewẹ o vọ

itşe ebe ikuku ali oyala.”§

¹⁵ “Ọa ya mu wẹ unu

ni e rọ gbe ugbeli,

¹⁶ epfua ali oyese ẹẹ pfi

shi obini e je kpa,

¹⁷ Ẹa lẹsẹ abi a liẹ la opfomhẹ.”*

¹⁸ “Wẹkhi eri e mhọli

ekpe na Ẹshinegba.”†

§ 2:24 Li zẹ Aza 52.5 * 2:29 Li zẹ iDeut 30.6 * 3:4 Li zẹ Iwolo 51.4 † 3:12 Li zẹ Iwolo 14.1-3; 53.1-3 ‡ 3:13 Li zẹ Iwolo 5.9; 140.3 § 3:14 Li zẹ Iwolo 10.7 * 3:17 Li zẹ Aza 59.7-8 † 3:18 Li zẹ Iwolo 36.1

19 Mena, awa lẹsẹ khi emini a keke shi ushi nya, khi eni e deba ushi ẹ ngeli a keke ọli na. Ni a rọ bhale ya ẹ khi ọgbọ okhoghuo ọa ya liẹ khi emini o zẹ ni luẹ rọ gbe ushi-a na, ini Ẹshinẹgba ọ gue agbọ nya ẹzọ. 20 Ọgbọ ọa la ọ ni a ya pfa na khi ọ pfuasẹ irari khi ọ ri ushi ẹ gbe akanya. Ochoghọ eri ushi o zẹ awa lẹsẹ khi olamhẹ o la ọ. ‡

Igue-ngeli ni o rọte irudunga bhale

21 Ama Ẹshinẹgba ọ she ri ode onogbo ni ọ te pfa na awa khasẹ awa ni ọa khi abi ushi o sẹsẹ awa. Ni ebe Ushi ali emekeguele e pfi ọtsẹlẹ shi. 22 Oni ode onogbo ona ni Ẹshinẹgba ọ rọ bhale, irudunga iJesu iKirisiti o te ẹ bhale deba eni e mie ọli suo nya. Ikhioda ọa la ọ na eni e khi iJu ali iGiriki. § 23 Irari khi ọgbọkpa ọ she lamhẹ, ẹgbọ e she nuata shi Ẹshinẹgba ni ọọ tsumhi ọ. 24 Ama afue afue ọ ri okhale oyoli pfa na awa khi awa pfuasẹ, rọte ipfasheke ni o te obọ oyi iJesu iKirisiti bhale. 25-26 Eri Ẹshinẹgba ọ ri iKirisiti khasẹ agbọ nya, khi loli ọ khi oni ọ dobe ya ri olamhẹ topfa agbọ, abi ọ li ku ọlia eyoli kua ukhomhi apfida. Awa kha regbenga emini iKirisiti ọ rieḡ, awa mhọli ipfasheke ni o rọ rọkhasẹ khi Ẹshinẹgba ọa ya gbe azẹba. Itobọ khi Ẹshinẹgba ọ mhọli irabomudu ali khi ọa ya gbe azẹba, ọ rọ gbe olamhẹ kua na ẹgbọ, ọ guele khi ọgbọkpa ni ọ ri udu nga iJesu, khi oni a pfa na ọ khi.

27 Elo awa ke tono obọ udu ẹ shi? Afue! Elo o zẹ ona? Itobọ khi awa ma rọ ri ushi a gbe lo? Iiye o, ama itobọ khi awa miesuo. 28 Irari khi awa zoli ukhomhi khi eri Ẹshinẹgba ọọ pfa na ẹgbọ ni e mhue irudunga ni ọa khi irari iri-ushi-gbe akanya. 29 Ẹshinẹgba oyi ẹgbọ iJu tse ọ lẹsẹ khi, ọa ke li khi Ẹshinẹgba oyi ẹgbọ iJeta? Oyewe ọ khi guegue. 30 Ẹshinẹgba oghuo ọ khi, oni ọọ pfa na ẹgbọ eni e sheḡ-a rọte irudunga oyewe ali eni aa sheḡ-a rọte oni irudunga oghuo.* 31 Eri ona o ke liẹ khi itobọ irudunga oyawa, khi awa a ke mhue emini awa ri ushi ẹ li? Iiye e. Ochoghọ awa kie mu ushi mhue.

‡ 3:20 Li zẹ Iwolo 143.2; iGal 2.16 § 3:22 Li zẹ iGal 2.16 * 3:30 Li zẹ iDeut 6.4; iGal 3.20 * 4:3 Li zẹ Igbae 15.6; iGal 3.6 † 4:8 Li zẹ Iwolo 32.2 ‡ 4:11 Li zẹ Igbae 17.10

4

Irudunga o ri Aburaamu migha shi ipfuasẹ

1 Sẹ awa ke ya ngme shi ingme oyi Aburaamu ni ọ khi ititawa? Elo ọ fe me eni ingme ipfana rọte irudunga onana? 2 Ini o khia khi ikanya ni Aburaamu ọ gbe a rọ pfa na li lo, ọ kha me emhi rọ ke tono obọ udu, ama ọa khi odalo oyi Ẹshinẹgba. 3 Eri Ebe-no-pfuasẹ ọọ, “Eri Aburaamu ọ mie Ẹshinẹgba suo, loli a rọ leli ọli na li shi ipfuasẹ.”* 4 Ini ọgbọ gbe akanya, ọgbọ ọa ya liẹ khi ifata ni ọ mie khi isomhopfa lo, ama eri ọ gbe akanya shi ọ. 5 Ama ọgbọ ni ọa ri egbe da ikanya obọ oyoli ni ọ gbe, ni ọ regbenga Ẹshinẹgba ni ọọ pfa na ọna okhọlo, oni irudunga ni ọ mhọli eghọ a deba guele khi ọ pfuasẹ. 6 Abi iDefidi ọ rọ ngme nga ikhivose oyi oni Ẹshinẹgba ọ pfa na, ni ọa khi itobọ ikanya obọ oyi lolighuo, ọ mu ma ingme ena, abi ọ reḡ,

7 “Ogheḡ o khi na ẹgbọ
ni Onomhue ọ gbe
umha gueli oyewe kua,
ni a ri olamhẹ oyewe
topfa we.

8 Ogheḡ o khi na ọgbọ
ni Onomhue ọa keke
olamhẹ eyoli shi na li.”†

9 Oni ikhivose ona, ẹgbọ ni a sheḡ-a e lẹsẹ mhọli ọli? Abi khi ẹgbọ ni aa sheḡ-a e li mhọli ọli? Awa kie kpe ẹ ngme ọli khi irudunga ni Aburaamu ọ mhue, loli a rọ guele khi ọ pfuasẹ. 10 Eghẹghẹ onoghuo a rọ leli ọli na li? Abi a rọ sheḡ ọli-a se lo, abi khi neni a sheḡ ọli-a? Ọa khi abi a rọ sheḡ ọli-a se, ama abi aa rọ sheḡ ọli-a ne lo. 11 Itobọ khi ọ mhọli irudunga, Ẹshinẹgba ọ rọ pfa na li khi ọ mhọli ipfuasẹ neni ọ sheḡ-a. Irarighọ, ọ rọ khi ita oyi ẹgbọ nya ni e miesuo, ini aa tseku sheḡ we-a. Eghẹghẹ aghọ ni e khi eni a pfa na khi e pfuasẹ. ‡ 12 Ita oyi ẹgbọ eni e sheḡ-a ọ li khi. Aa khi itobọ khi a sheḡ we-a tse, ama irari khi e deba ete-awe agbọ irudunga nabi itawa Aburaamu, neni a sheḡ ọli-a.

Irudunga a te a mie ishobọ eyi Ẹshinẹgba

* 3:30 Li zẹ iDeut 6.4; iGal 3.20 * 4:3 Li zẹ Igbae

¹³ Oa khi iri ushi gbe akanya Aburaamu ali imimi oḷi e te mie oni ishobọ khi lọli o ya le ugu agbọ nya, ama rọte angeli ipfuase ni o rọte irudunga bhale oyọli lọ. § ¹⁴ Irari khi ini eni e ri ushi gbe akanya e le oni ugu lọ, irudunga o kha ke mu eloe, oni ishobọ o mele afue-a.* ¹⁵ Eri ushi o ri ofu oyi Eshinegba bhale, irari khi ini ushi o la o, igbushi-a o kha la o.

¹⁶ Irarigho, oni ishobọ, irudunga o te e bhale, ishegho ni o khi oyi okhale, ali ni o migha na imimi Aburaamu. Oa khi oyi egbo ni e ri ushi e gbe akanya tse, ama li shi oyi eni e miesuo abi Aburaamu. Irari khi Aburaamu o khi ita awa nya elemhi ayemhe.† ¹⁷ Abi Ebe-no-pfuase o ngme ni o o, “Mhi she re mele ita oyi ushishi ebubu-a.” Irudunga ni Aburaamu o mhue Eshinegba o ro shobo na li. Eshinegba ni o ro ri eni e ghu-a guale bhale agbo, ni o ma emhi enegbo.‡ ¹⁸ Eri Aburaamu o miesuo, o mhue irudushi, abi o ro tseku me emini o ri udu shi ne, itobo igho o ro khi, “Ita ishishi ebubu.” Abi a kie kpe li gue oḷi ye oḷi khi, “Imimie e ya bu abi ikpetata.” § ¹⁹ Oa tigbe lose Aburaamu shi irudunga oyoli, aboriekhia khi o she gbe ikpe egbhueshe, ni o gbo lese khi loli she womhe ramhi eghuli ali khi iSera ughuoli o she li womhe dose ni o ke dobe ya bia eniye.* ²⁰ Irudunga oyoli o mhue olosemhe wekhi eri o khokho udu shi emini Eshinegba o ngme. Oni irudunga oyoli o ri itoto na li, o kueghie Eshinegba. ²¹ Eri o lama shi o egbegbo khi Eshinegba o ya dobe rieḷe emini o shobo na lue. ²² Loli o ze khi, “A pfa na li khi o pfuase.” ²³ Ungmemhi khi, “A leli oḷi na li shi angeli ipfuase,” o kha khi lolithuo tse a keke oḷi na. ²⁴ Ama a li keke oḷi na awa, eni Eshinegba o lie leli angeli ipfuase na, ni awa mie oḷi suo ikhi loli ni o rọte eghuli guise iJesu Onomhue oyawa le. ²⁵ Eri Eshinegba o rue oḷi obo-a ni o ghu-a shi ingmobe eyawa. O guise oḷi le bhale agbo ni o khuese awa pfuase.†

5

Opfomhe ali Oghelē

¹ Irarigho, aborokhia khi a she pfa na awa egho khi awa pfuase rọte irudunga oyawa, awa she mhue opfomhe odalo oyi Eshinegba rọte obo oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa. ² Loli awa rọte obo oyoli mholi ode lo isomhelemhi oyi Eshinegba, te irudunga ni awa migha nga memena. Awa ke ghele shi irudushi oyi ufumhi oyi Eshinegba. ³ Oa khi igho tse, ama awa lie ghele shi osoli oyawa, irari khi awa lese khi eri osoli o o se se ogbo iregbemie. ⁴ Iregbemie o ri ogbo o mhue egbegbi angeli, egbegbi angeli o ri ogbo o mhue irudushi. ⁵ Oni irudushi ona, o ya ze awa me omama. Irari khi Eshinegba o she tutu inono oyoli ku awa udu rọte Ayemhe-no-pfuase, ni o ro na awa. ⁶ Irari khi egheghe ni awa aa ro mholi ekpabo ni awa ro khi ena olamhe, iKirisiti o bhale ya ghu-a na awa. ⁷ O ma munu ni ogbo o ro ghu-a na ogbo ni o gue e ngeli, otse ogbo o ya rosheka ni lue ghu-a na ogbo onete. ⁸ Ama eri Eshinegba o ri inono ni o mholi na awa khase. Loli o ze khi egheghe ni awa ro kie khi ena olamhe, iKirisiti o ro bhale ya ghu-a na awa.

⁹ Aborokhia khi a she rọte oḷia eyoli pfa na awa mena, see o lie tsumhi awa ofu oyi Eshinegba! ¹⁰ Irari khi ini egheghe ni awa ro khi ebe Eshinegba khi a rọte eghuli ni omioli o ghu ri awa nu oḷi mhue iroriele, see awa ni a she ro nu Eshinegba somhi awa aa li gbo ya rọte agbo oyoli mhue imiepfuese! ¹¹ Oa khi igho tse, ama awa li mholi oghelē ayi Eshinegba rọte iJesu iKirisiti Onomhue oyawa, oni awa rọte obo oyoli mhue irosomehi.

Adamu o ri eghuli bhale, iKirisiti o ri agbo bhale

¹² Olamhe ni Adamu o lamhe o ri eghuli lo agbo le. Olamhe oyoli o ze khi ogbokpa o khi ona olamhe, irarigho ogbokpa o ro ya ghua.* ¹³ Irari khi neni a ri ushi bhale olamhe, o she kpe lo agbo le, ama ashini ushi o la, aa ya leli olamhe na ogbokhoghuo. ¹⁴ Aboriekhi igho, eri eghuli

§ 4:13 Li ze Igbae 17.4-6; 22.17-18; iGal 3.29 * 4:14 Li ze iGal 3.18 † 4:16 Li ze iGal 3.7 ‡ 4:17 Li ze Igbae 17.5 § 4:18 Li ze Igbae 15.5 * 4:19 Li ze Igbae 17.17 † 4:25 Li ze Aza 53.4-5 * 5:12 Li ze Igbae 3.6

o kie rōte eghēghe oyi Adamu gbe eḡbō ya ramhi eghēghe oyi iMosisi, li shi eḡbō ni ẹa gbe ushi-a abi Adamu ọ li da omhese oyi Eshineḡba. Adamu ọ khi irōkhokhō oyi ọni ọ ya bhale.

¹⁵ Ama wewe aava ẹa li abeghuo irari khi isomhopfa onayi Eshineḡba ọa li abi olamhe oyi Adamu. Igesikia o khi, khi ebubu eḡbō e ghu-a irari olamhe oyi oḡboghūo oḡhō. Ama okhale oyi Eshineḡba o fune. Igho khi isomhopfa ni ọ rō na ebubu eḡbō rōte isomhelemhi oyi oḡbō oḡhuo, ikhi iJesu iKirisiti. ¹⁶ Ikhioda o la isomhopfa oyi Eshineḡba ali olamhe oyi Adamu. Oni olamhe oḡhuo oḡhō o ri ina-osoli bhale. Ama isomhopfa oyi Eshineḡba o ri ipfana bhale ghi awa aboriēkhia khi eni e lamhe awa khi. ¹⁷ Igesikia o khi, khi rōte olamhe oyi oḡbō oḡhuo, eghuli o te bhale agbō. Ama emini oḡbō oḡhuo ọ riēle, ikhi iJesu iKirisiti, o fune. Eḡbō nya ni e mie okhale oniēmhi ali isomhopfa afue afue oyi ipfuase oyi Eshineḡba, e ya mu olamhe ọ le, rōte obō oyi iKirisiti. ¹⁸ Abi olamhe oyi Adamu o li ri ina-osoli ghi eḡbōkpa, igho ipfuase oḡhuo oyi iKirisiti o li ri ipfana ali isomhopfa agbō oyi Eshineḡba na oḡbōkpa. ¹⁹ Irari khi, abi umha-sueso oyi oḡbō oḡhuo o ri eḡbō nya khi ena olamhe, igho a li ya pfa na ebubu eḡbō shi ode oyi Eshineḡba irari isueso oyi oḡbō oḡhuo.

²⁰ Eri ushi o bhale ni eḡbō lese ashini e khi ena olamhe ramhi, ama abibi olamhe e tseku li bu, ilelemhi oyi Eshineḡba o bu dose we. ²¹ Eghēghe agho ni a bhale ya e khi ezeze abi olamhe o ri eghuli bhale, okhale oyi Eshineḡba o ri ipfuase leghie, o ri agbō na agbōagbō bhale, rōte obō oyi iJesu iKirisiti Onomhwe oyawa.

6

Ghu pfa Olamhe, u nu iKirisiti la agbō

¹ Se awa ya ngme mena, eri awa ya ke li ingmobe le tse ni okhale oyi Eshineḡba o ke bua shi ọ dose agho? ² Iiye o! Awa ni idiegbe oyawa o ghu pfa olamhe, see awa ke gbo lie ke lamhe? ³ Abi khi aa lese khi awa nya ni a batazi shi iJesu iKirisiti, khi eri awa batazi shi eghuli oyoli? ⁴ Irarigho,

eri a ri awa nu oli to abi a ro so awa oke batazi awa shi eghuli oyoli, ni a bhale ya e khi abi a li rōte eghuli guise iKirisiti le rōte ufumhi oyi Ita, ni awa li mholi agbō onogbō.*

⁵ Abi a rō ku awa ali lolli gbe she eghuli oyoli egho, igho a gbo lie ku awa ali lolli gbe shi iguisele oyoli. ⁶ Awa lese ona khi idiegbe oyawa onodiō khi eri o nu iJesu ghu-a shi apfida, ni a rō bhale ya e khi idiegbe olamhe oyawa o mele afue-a. Ini awa khi ke gbo khi ighumha olamhe. ⁷ Itobō khi ini oḡbō ọ ghu-a, ọ she pfue ekpabō olamhe. ⁸ Mena, ini awa she nu iKirisiti ghua, awa miesuo khi awa ya li nu oli la agbō. ⁹ Irari khi awa lese khi abi a she rōte eghuli guise iKirisiti le egho, ọa ke gbo ya ghu ghue, eghuli ọa ke gbo mholi ekpabō shi oli egbe. ¹⁰ Eghuli ni ọ ghu, utoghuokpe ọ ghu oli ro mu ekpabō eyi olamhe ọ le. Agbō ni ọ la, ọ la ọ na Eshineḡba. ¹¹ A li ligho leli egbe e shi eni e ghu pfa olamhe, ama a la agbō na Eshineḡba elemhi iJesu iKirisiti. ¹² Irarigho, a khi ze ni olamhe o le eghie shi e egbe ni a ri oghuemhe ebe eyoli ke gbe akanya. ¹³ A khi ri ukiekie idiegbe okhoghūo oyeē na olamhe, wexhi eri u re we shi eke shi akanya okholo, ochoghō, a ri egbe e na Eshineḡba abi eni a she rōte eghuli nyene bhale agbō, ama a ri idiegbe oyeē na li abi itsua ipfuase. ¹⁴ Irari khi olamhe ọa ke ya khi ọga oyeē, itobō khi ushi ọa ke e ke mhese na e, ama elemhi okhale oyi Eshineḡba a ke la.

Ighumha eyi angeli ipfuase a ke khi

¹⁵ Se o ke li mena? Awa ke lamhe itobō khi ushi ọa ke mhese e na awa, se ni okhale oyi Eshineḡba? Iiye o! ¹⁶ Aa lese khi oghumha oyi emini a suo eso ọ na a khi? U dobe ya khi oghumha oyi olamhe ni o ri eghuli e bhale, u gbo dobe e ze isueso na Eshineḡba ni o ri oḡbō ọ bhale angeli ipfuase. ¹⁷ Ama awa tse Eshineḡba uwegbe, irari khi eghēghe ni o dose, a kpe khi ighumha eyi olamhe, eghēghe agho a ga ri udu oye e nya a suo eso na osese ni a sese e. ¹⁸ A she pfuese e olamhe, ama ighumha eyi Eshineḡba a ke khi, ni a ke riēle emini o ghole Eshineḡba.

* 6:4 Li ze iKolo 2.12

19 Eri mhi ngme ona abi ọgbọ liẹ ngme, itobọ khi aa lolo toto. Abi a kpẹ li ri idiegbe eyẹ ẹ shi ighumha na ikanya ichimhi ali ọkhọlọ, a li lighọ ri egbe ẹ shi ighumha angeli ni o ghọle Ẹshinẹgba, ni o ri ipfuasẹ ẹ bhale. 20 Abi a rọ khi ighumha olamhẹ, aa mhue emini a ri angeli ni o ghọle Ẹshinẹgba riẹlẹ. 21 Ighe eleli ni a mhue oni ẹghẹghẹ shi ikanya ni e ke tigbe ri omama a mu ẹ ena? Emhi eghọghọ eghuli ẹẹ pfi. 22 Ama mena ni a she rọte olamhẹ pfuese ẹ, ni a ke rọ khi ighumha eyi Ẹshinẹgba eghọ, eleli ni a khiesẹ, ipfuasẹ o rẹ ẹ ya khuẹ pfuasẹ, o ri agbọ na agbọagbọ ọ na ẹ. 23 Irari khi ifata oyi olamhẹ khi eghuli lọ, ama isomhopfa oyi Ẹshinẹgba agbọ na agbọagbọ lọ rọte obọ oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhue oyawa.

7

Abi a liẹ ngeli elemhi ughue

1 A lẹsẹ inyoghuo, khi eri mhi nu ẹ ngme abi ẹgbọ ni e lẹsẹ ushi, khi ushi o mhọli ekpabọ shi ọgbọ egbe ini ọni ọgbọ ọ kie da la agbọ ne. 2 Ẹzẹzẹ abi ushi o ngme khi ọkpotoso ni ọ la ughue ọa gbudu vu ọdọ li obọ ini ọni ọmọse ọ kie da la agbọ ne, ama khi ini ọ ghu-a oni ushi ọa ke mu ọli. 3 Irarighọ, ini ọ vu ya ngeli na ọmọse ọlese, abi ọdọli ọ li kie la agbọ eghọ, a ya lu ọli ọkiokia. Ama ini ọdọ li ọ ghua, oni ushi oghọ ọa ke mu ọli, ọa ke khi ọkiokia, ini ọ tseku ngeli na ọmọse ọlese. 4 Ighọ o li khi shi ẹ ọ inyoghuo-mhẹ. Idiegbe oyi iKirisiti a ke khi, ẹẹ a she li ghu-a pfa ekpabọ oyi ushi. A she ga li mhọli ẹghẹghẹ ni a rọ mele ọyi ọgbọese-a, ikhi ọni a rọte eghuli guise le, ni a mẹ asha ke gbe akanya enete na Ẹshinẹgba. 5 Irari khi abi idiegbe olamhẹ o rọ ọ mhẹsẹ na awa, ighọ ọghuẹmhẹ oyi olamhẹ ni ushi o zese-a o la awa idiegbe gbe akanya, ena e ri awa ngeli angeli ni ọọ pfi eghuli. 6 Ama mena, abi awa rọ she ghu pfa emini e ke kpẹ gẹnọ awa eghọ, a she pfuese awa obọ oyi ushi, ni awa mẹ asha rọte ode onogbọ oyi Ayẹmhẹ ke ga, ni ọa ke khi ode oyi ushi ni a keke.

Inu-olamhẹ khẹ abo

7 Sẹ awa ke ya ngme mena? Olamhẹ oni ushi o ke khi shọ? Iiye o. Egbegbọ lọ khi,

mhi aa kha lẹsẹ emini olamhẹ o khi, ini ọa khi ushi lọ. Irari khi mhi aa kha lẹsẹ emini iviẹ shi emhi ọgbọ o khi ini ushi ọa liẹ, “Khi viẹ shi emhi ọgbọ.”* 8 Rọte oni ushi oghọ, olamhẹ o te mẹ asha guise iwali ọghuẹmhẹ ukpẹ nya ni e la mhẹ egbe le. Ini a rue ushi ode-a eri olamhẹ o ghua. 9 Eri mhi kpẹ la agbọ tse abi mhi aa rọ lẹsẹ ushi ne, ama abi ushi o ke rọ bhale, olamhẹ o gbo bhale agbọ, lọli mhi rọ ghua. 10 Mhi mẹ khi ushi ni o kha ri agbọ bhale, khi eghuli o rọ bhẹ.

11 Olamhẹ o mẹ asha migha rọte ushi di mhẹ. Rọte oni ushi, eghuli o gbe mhẹ.† 12 Abokieli khi, oni ushi o pfuasẹ, omhẹsẹ o pfuasẹ, e migha, e ti.

13 Eri emini o ti oghọ o ke ri eghuli ghi mhẹ eghọ? Iiye o! Ama ni a rọ lẹsẹ olamhẹ shi olamhẹ o rọ pfi eghuli na mhẹ, rọte emini o ti, ni a bhale ya ẹ khi rọte oni ushi, olamhẹ o mema khi olamhẹ egbegbọ. 14 Irari khi awa lẹsẹ khi ushi emhi Ayẹmhẹ o khi, ama mhẹmhẹ ọgbọ tse, mhi khi ọni a rọ na olamhẹ de. 15 Mhi aa lẹsẹ emini e li mhẹ, irari khi emini mhia nono ni mhi ke riẹlẹ, mhi aa dobe riẹlẹ ọli. Ama emini ọa ghọle mhẹ, mhia riẹlẹ.‡ 16 Ini mhi riẹlẹ emini mhi aa nono ni mhi riẹlẹ, mhi lama shi ọ khi ushi o ti. 17 Abi oli khi, ọa ke khi mhẹmhẹ mhia riẹlẹ ọli ama olamhẹ ni o la mhẹ egbe lọ. 18 Mhi lẹsẹ khi emhikhoghuo ni o ti ọa lamhẹ egbe, ikhi idiegbe olamhẹ oyẹmhẹ. Irari khi ini o tseku ghọle mhẹ ni mhi riẹlẹ emini o ti, mhia dobe ẹ riẹlẹ ọli. 19 Irari khi emini mhia riẹlẹ ọa khi emini o ti ni mhia nono ni mhi riẹlẹ, ochoghọ onobe ni mhi aa nono ni mhi riẹlẹ, mhi kiele ẹ riẹlẹ. 20 Mena, ini mhia riẹlẹ emini mhi aa nono ni mhi riẹlẹ, ona o rọkhasẹ khi ọa khi mhẹmhẹ mhi riẹlẹ ọli, olamhẹ ni o la agbọ oyẹmhẹ ọọ riẹlẹ ọli. 21 Ina o ga limhẹ egbe ẹghẹghẹkpa. Ini mhia nono ni mhi riẹlẹ onete, onobe o nu mhẹ la aghọ. 22 Irari khi ekelemhi udu oyẹmhẹ, ushi oyi Ẹshinẹgba o te ẹ ghọle mhẹ. 23 Ama mhi mẹ khi ushi olese o la mhẹ egbe ẹ gbe akanya, ni o mu okhọli vule shi ushi ni o la mhẹ udu ọ, o rẹmhẹ mele oghumha ushi oyi olamhẹ-a, ni o la mhẹ egbe a gbe akanya. 24 Ọgbọ umẹobinuje nabisẹ mhi fẹ khi ena. Ọghuo ọ

* 7:7 Li zẹ Okiali 20.17; iDẹut 5.21 † 7:11 Li zẹ Igbae 3.13 ‡ 7:15 Li zẹ iGal 5.17

ya tsumhi mhe idiegbe eghuli ona lasele?
²⁵ Mhi kphemhi na Eshinegba rote obọ oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa.

Irarigho, mhemhe oyemhe, oghumha oyi ushi oyi Eshinegba mhi khi udu oyemhe, elemhi idiegbe olamhe, mhi khi oghumha oyi ushi olamhe.

8

Angeli na Ayemhe

¹ Irarigho, ipfezo-mu o a ke la o na egbo ne mie iJesu iKirisiti suo, ni e a ke ngeli rote ode olamhe, ama eni ee ngeli rote ode Ayemhe-no-pfuase. ² Ayemhe ni o ri agbo a na awa itobo khi awa mie iJesu iKirisiti suo, o she taghie mhe obọ oyi ushi olamhe ali eghuli-a. ³ Emini Ushi oyi iMosisi o a dobe riele irari khi idiegbe olamhe o mie oli ekpabo, Eshinegba lolighuo o ke ya pfuese awa abi o ghie Omi oli, ni o li abi awa egbo olamhe ali ni o ya khi iluasobo shi olamhe eyawa. Oni idiegbe ogbo ni oni iKirisiti o ze o ro pfueche olamhe-a shi idiegbe ogbo olamhe. ⁴ Eri Eshinegba o riele ona ni ipfuase ni ushi oo nono ni awa mholi o tse shi awa egbe, ini awa khi ke ngeli te ode olamhe, ama ni awa ke ngeli rote ode Ayemhe.

⁵ Egbo ni e ngeli rote ode olamhe, eri e ri udu shi emini idiegbe oyewe oo nono. Eri egbo ni ee ngeli rote ode Ayemhe, e ri udu shi emini Ayemhe oo nono. ⁶ Irari khi udu oyi ogbo eghuli o tsua. Ama udu o riele emini Ayemhe o gueye oli, eri o ya la agbo o mhue opfomhe. ⁷ Obe Eshinegba ogbo oo khi, ini udu olamhe oyoli oo mhese na li, irari khi o a ya suo eso na Eshinegba. Irari khi o a ze ni ushi oyi Eshinegba o mhese ke na li, wekhi eri o tigbe ya lama ghue ni o mhese na li. ⁸ Egbo ni idiegbe olamhe oyewe o mhese e na, e a dobe riele emini o ghole Eshinegba.

⁹ Yeye oye idiegbe olamhe o a ke mhese e ne ama Ayemhe o ke mhese e ne, ini Ayemhe oyi Eshinegba o da la agbo oye ne. Ogbo ni o a da mhue Ayemhe oyi iKirisiti ne, o a khi onayoli. ¹⁰ Eri-tse khi ini iKirisiti o da la agbo oye ne, idiegbe oye o fu pfa olamhe,

ayemhe oye o kie la agbo irari ipfuase ni awa rote obọ oyi iKirisiti mhue. ¹¹ Ini Ayemhe oyi oni o rote eghuli guise iJesu le o da la agbo oye ne, loli ni o rote eghuli guise iJesu le o ya rote Ayemhe oyoli ni o la agbo oye ri agbo na idiegbe ni oo ghu oye.*

¹² Irarigho, inyoghuo-mhe, awa mema ya ke ngeli abi ayemhe Eshinegba o gueye awa. Awa khi ke ngeli abi o ghole idiegbe olamhe. ¹³ Irari khi, ini u wa ngeli abi idiegbe olamhe o gueye, eri u ya ghu-a, ama ini u wa ngeli abi Ayemhe o gueye, eri u wa gbe ekpabo olamhe a shi idiegbe oye, u la agbo. ¹⁴ Egbo ni Ayemhe oyi Eshinegba o mhese e na imi Eshinegba e khi. ¹⁵ Irari khi Ayemhe ni Eshinegba o ro ne, o a khi oni o gbolo re khi oghumha ulishi, ama Ayemhe ni o ro re khi Omọ oyoli u mie. Oni Ayemhe o ri awa mhue itoto e vie lu Eshinegba, awa lu oli Itamhe, Itamhe.† ¹⁶ Oni Ayemhe lolighuo o pfi otsele shi ayemhe oyawa khi eniye eyi Eshinegba awa khi. ¹⁷ Ayemhe oyoli o ze ni awa lese khi awa ya nu iKirisiti mholi okemhi shi emini Eshinegba o ro shobo khi loli ya riele. Egheghe agho awa nu iJesu mholi okemhi ufumhi oyoli ini awa li me osoli.‡

Ufumhi na ogbenako

¹⁸ Mhi me oli me khi osoli ni awa a me memena khi o a khi oni a ro khokho emini a ro ya khashe elemhi agbo oyawa ikpukhokho. ¹⁹ Irari khi eri emini Eshinegba o ma nya e ri ikphakpha-egbe migha khe egheghe ni Eshinegba o ro ya ri eni e khi egbegbi imioli khashe. ²⁰ Irari khi emini a ma nya, a ro mele afue-a, ni o a khi oghuemhe oyewe, ama abi o li ghole oni Eshinegba lo, ni o rewe mele afue-a, elemhi irudushi,§ ²¹ khi o ya tsumhi emini o ma nya ini e khi ke ke-a ali khi e ya nu imi Eshinegba kemhi epfua ni o mholi ufumhi.

²² Awa lese khi emini a ma nya e kiele e lomhe memena e la otomhe, abi okpotso ni oku oo to. ²³ O a khi emini a ma weweghuo tse, ama li shi awa ni awa mie Ayemhe-no-pfuase ni o khi igbaekele agbo onogbo oyi Eshinegba. Awa lie lomhe abi awa li ri eloe shi eke e khe ogbele ni Eshinegba o ya

* 8:11 Li ze 1 iKori 3.16 † 8:15 Li ze iMak 14.36; iGal 4.6 ‡ 8:17 Li ze iGal 4.5-7 § 8:20 Li ze Igbae 3.17-19

la ukpelo e ọgbokpa guele khi imi Ẹshinẹgba awa khi ali ni a ro ya pfa awa ike-a shi eke.*
²⁴ Irari khi rote irudushi ona a te mie awa pfuese. Eri-tse khi irudushi ni aa me gboo ọa fe khi irudushi. Oghuo o gbo ri eloe shi eke e khe emini o she me eloe ne? ²⁵ Eri-tse khi ini awa ri udu shi emini awa aa me ne, irabomudu awa ro ke e khe oli.

²⁶ Igho Ayemhe o lie kpaghie awa obo umhagbapfo oyawa, Irari khi awa aa lese abi a lie so iromhi, oni Ayemhe lolighuo o ri ilomhe e so iromhi na awa shi emini unu ọa dobe e ngme. ²⁷ Oni Ẹshinẹgba ni ọọ me elemhi udu oyi egbo, o lese usamhi eyi Ayemhe. Irari khi eri oni Ayemhe o so iromhi na egbo eyi Ẹshinẹgba abi o li de shi oghuemhe oyi Ẹshinẹgba. ²⁸ Awa lese khi eri Ẹshinẹgba ọọ ri ele emhi nya te ode onete na egbo ni e nono ingme oyoli. Egbo ni o khia khi o lu shi omhese oyoli. ²⁹ Eni Ẹshinẹgba o she kpe lese, wewe o ze oda ke ni e ya li abi Omi oli, ni oni Omi oli o khi onodode elemhi inyoghuo ebubu. ³⁰ Igho eni Ẹshinẹgba o ze oda ke, wewe o li lu. Eni o lu, wewe o li pfa na, eni o pfa na wewe o li ro khi eni e mhue ufumhi onabi oyoli. ³¹ Abi awa ke ro mhue ena shi udu oyawa, se awa ke ya so shi ena mena? Ini Ẹshinẹgba o nu awa la, oghuo o ya dobe mu okhue vule shi awa o? ³² Loli ni ọa to ukphe Omi oli na awa, ni o roli luasobo na awa nya, see ọa ya pfo udu gbo ri emhi nya ma oni Omi oli na awa? ³³ Oghuo o ya gue ingme shi egbo ni Ẹshinẹgba o she ze egbe? Ẹshinẹgba luoghuo o pfa na ogbo. ³⁴ Oghuo o dobe pfa ezọ o mu ogbo? Ijesu iKirisiti luoghuo lo, oni o ghua. O gbo dose agho, Oni a guise le bhale agbo, mena o shito obo ita oyi Ẹshinẹgba, o so iromhi e na awa. ³⁵ Oghuo o ke dobe ya vase awa rote inono ni iKirisiti o nono awa lasele? Osoli abi khi omunu abi okholi ni a mu vule shi awa o o ya dobe? Abi khi okiamhi abi khi umha me so lo, abi khi ini i igbe-a tsekha deba lo? ³⁶ Abi a li keke oli shi ebe-no-pfuase, khi,

“Itobo oyege anye ro
 la okhena eghuli elekpa,
 a ri anye khokho

isumha ni a ya gbolo a.†”

³⁷ Iiye, abi a rie me eni emhi enana nya, anye fu dose oni o kholi mu o le, rote obo oyi oni o nono ingme oyanye. ³⁸ Irari khi mhi me oli me khi emhikhoghuo ọa la agbo ona, eghuli wekhi agbo ilala, wekhi igeni wekhi iyemhe okphaghie ali emini e la irarogbe e mhese shi agbo ni awa la memena okekhi agbo ni o ke e bhale wekhi ekpabo, ³⁹ wekhi iyagha ali ilimhi, wekhi emhikhoghuo ni a ma, o dobe ya vase awa rote inono ni Ẹshinẹgba o nono awa rote ijesu oyawa lasele.

9

Uzemhi ni Ẹshinẹgba o ze egbo iZireni

¹ Egbegbi ingme mhia ngme itobo khi onayi iKirisiti mhi khi. Ọa khi egbholi mhia lo. Udu oyemhe o pfi otsele shi o elemhi Ayemhe-no-pfuase, ² ini mhiye khi mhi mholi oya ali udu ialamhe ni ọa mhue ukpese, ³ na egbo eyemhe ni anye khi egbo eghuo ali oia eghuo. Itobo oyewe, eri mhia lie khi Ẹshinẹgba o kha pfi unu na mhe ali khi a kha rue mhe ikugbe ni mhi kugbe iKirisiti o le, ini loli rewe mholi imiepfuese. ⁴ Wewe e khi imimi iZireni ni Ẹshinẹgba o ze, ni o ro khi imi oli, o ri ufumhi oyoli khase we, o nu we ri ele ilama kugbe, o ri ushi oyoli na we. Wewe e mholi egbegbi ugamhi, e she mie ishobo oyi Ẹshinẹgba.* ⁵ Wewe e mholi eni egbhali ena elele ni a suo eko, ni e gba ushishi Iburu eke le. Wewe e li khi itita iKirisiti. Ẹshinẹgba ni ọọ mhese na emhikpa, o khi oni aa kueghie agboagbo.

⁶ Mhi aa lie khi ishobo ni Ẹshinẹgba o shi, khi, o fia kua. Irari khi ọa khi egbo ni e rote iZireni lasele nya, e khi egbo eyi Ẹshinẹgba. ⁷ Wekhi imimi Aburaamu nya e khi egbegbi imi Aburaamu. Ẹshinẹgba o gueye Aburaamu khi, “Imimi Aziki a ya leli shi eni u bia.”† ⁸ Onana o guele khi eniye ni o bia elemhi oghuemhe idiegbe nya ea khi imi Ẹshinẹgba. Ama eniye ni a bia rote ishobo onayi Ẹshinẹgba wewe a leli shi egbegbi imimi Aburaamu. ⁹ Irari khi ishobo onayi Ẹshinẹgba khi, “Egheghe ni

* **8:23** Li ze 2 iKori 5.2-4 † **8:36** Li ze Iwolo 44.22 * **9:4** Li ze Okiali 4.22 † **9:7** Li ze Igbae 21.12 † **9:9** Li ze Igbae 18.10

o roshi eke o kha da ramhi ne, mhi ya ri ishobọ oyemhe tse, iSera o bia omọ omose.”†

10 Oa pfo ghọ. Irari khi itsema emose eyi iRebeka, ita oghuo o bia we ikhi Aziki itita awa. 11-12 Ogbọ a bia itsema ena ne wekhi eri e lese ingme e ri ele onete ali onobe ne, ni Eshinegba o ro she gueye inyewe iRebeka khi, “Onogbhali o ya ke ga onikeke.” Eri Eshinegba o ri ele ona rokhase khi, uzemhi ni loli e ze ogbo ni o khi emini o ya khi elemhi agbo, khi o a khi itobo akanya ni o gbe ama abi o ghole Eshinegba o li lu oli. § 13 Abi Ebe-no-pfuase o ngme ni oo, “IGiekopu mhi nono dose iSo.”*

14 Se awa ke ngme mena? Khi Eshinegba oo zolo? Iiye o, o a khi igho kpa! 15 Irari khi o gueye iMosisi oo li, “Mhi ya mholi ilelemhi na oni mhi ya mholi ilelemhi na, mhi vie osue na oni mhi ya vie osue na.”†

16 Itobo igho, o a khi abi o ghole ogbo wekhi emini ogbo o ri ele ama rote ilelemhi oyi Eshinegba. 17 Irari khi Ebe-no-pfuase o ngme na shi iFero egbe, oo li, “Itobo ona mhi ro re khi oghie ni mhi rote emini mhi ya li e ri ekpabo eyemhe khase, ni mhi ro ze agbo nya lese eva oyemhe.”† 18 Irarigho, eri Eshinegba oo mholi ilelemhi na oni o ghole oli, o zese oni o ghole oli udu-a.

19 U dobe ya mhila mhe ogbo ona, “Elo o ze ni Eshinegba o ro kiele e me umhagueli oyawa sho, aborokhia khi loli o ri awa ngeli abi o ghole oli? Irari khi ogbokhoghuo o dobe ya nu Eshinegba khe abo?” 20 Ama oghuo u khi, yeye ogbo ni gbudu ya mie Eshinegba unu? Emini a ma o dobe ya lie oni o ma li, “Elo o ze ni u ro lina ma mhe?” § 21 Omekhe o a fe mhue afu ni o ro ri eke eme e ma emini o ghole oli? O kha ma eghuo shi eni a ro ri ele emini e mu eloe, o manọ elese shi ni a ro ri ele emini a me kpa.

22 Igho li khi emini Eshinegba o ri ele. Aboriekhia khi o mholi afu ni o kha ro ri ofu ali ekpabo oyoli khase ogbo ni e kha pfua, ni o me ofu oyewe egho, ama eri o kie mhue irabomudu na we. 23 Ilelemhi ni o mholi na

ogbo ni o ze, ikhi ogbo ni e ya mholi okemhi ufumhi oyoli, o ro ri abi ufumhi oniemhi oyoli o li khase. 24 Li shi awa, eni o li lu. O a khi ogbo iJu tse ama shi ogbo iJeta. 25 Abi o ngme shi ebe Osia ni o,

“Egbo ni ea khi eyemhe,
mhi ya lu we ogbo eyemhe.

Ushishi ni mhi aa
nono ingme oyewe,
mhi ya lu,

‘Egbo ni mhi nono.’ ”*

26 Ali khi,
“A ya me khi,
ashini a ga la lie we,
‘Aa khi ogbo eyemhe,’

agho a gbo la lu we,
‘Imi Eshinegba ni o la o.’ ”†

27 Azaya o ngme ingme
oyi iZireni lasese gboo, khi,
“Ini o tseku khia khi
ogbo iZireni e bu abi ekhashe
ne la oke oniemhi,
ikuku ogbo o a ya tsumhi.

28 Irari khi Eshinegba o ya
ri inyanya so ezọ oyoli
eke agbo-a zeghele.”†

29 Ezeze abi Azaya o kpe li ngme oli khi:
“Ini Eshinegba ni o
mhese shi emhi nya
o a kese imi-imi le na awa lo,
a kha li na awa osoli
abi ogbo iSodomu,
a pfuse awa abi ogbo iGomora.” §

Umha-miesuo oyi ogbo iZireni

30 Se awa ke ya ngme? Khi ogbo iJeta ni ea na khu ipfuase, khi a pfa na rote irudunga, 31 ama ogbo iZireni ni e na khu ushi igue-ngeli, ea kie te o? 32 See o li khi igho? Itobo khi ea rote irudunga na khu oli, ama e rote ode ikanya khu oli. E kholo awe shi, “eche ozuode.” 33 Abi Ebe-no-pfuase o ngme, ni oo, “Bino, mhi tsua eche shi iZayo ni o ya ri ogbo kholo awe. Echeli ni o ya re we de. Ama oni o da mie oli suo ne, o a ya me omama.”*

§ 9:11-12 Li ze Igbae 25.23 * 9:13 Li ze iMala 1.2-3 † 9:15 Li ze Okiali 33.19 † 9:17 Li ze Okiali 9.16 § 9:20 Li ze Aza 29.16; 45.9 * 9:25 Li ze Osia 2.23 † 9:26 Li ze Osia 1.10 † 9:28 Li ze Aza 10.22-23 § 9:29 Li ze Aza 1.9 * 9:33 Li ze Aza 28.16

10

1 Inyoghuo-mhẹ, emini ẹ ghọle udu oyemhẹ ali olema ni mhia lema Ẹshinẹgba khi, ni a bhale ya ẹ khi ẹgbọ iZireni eyemhẹ e khi eni a mie pfuese. 2 Mhi pfi ọtsele shi ọ khi e mhue ọmuegbe shi ugamhi oyi Ẹshinẹgba. Ama egbegbi ilẹsingme ọa la ọmuegbe oyewẹ. 3 Aborokhia khi ẹa leşe ipfuase ni o rote obọ oyi Ẹshinẹgba bhale, ni e ro nono abi e li ya ri oyewẹ ko egho, eri ẹa ri egbe wẹ na ipfuase oyi Ẹshinẹgba. 4 Irari khi iKirisiti ọ ri emini ushi o ngme nya gba pfo, ni o zẹ khi Ẹshinẹgba ọ pfa na ogbọkpa ni ọ miesuọ.

Imiepfuese, oyi ogbọkpa lo

5 IMosisi ọ lina gue ọli le emini ipfuase ushi o khi, ni ọ re, “Oni ọ da ri ushi nya gbe ne, ọ ya la agbo.”* 6 Ama eri ipfuase ni o rote irudunga bhale ọọ, “Khi la ekelemhi udu oye lie, ‘Oghuo ọ ya nga iloghie?’ ” (Ni ọ ya rue iKirisiti tiemhile.) 7 “Okekhi eri u wẹ, ‘Oghuo ọ ya tiemhi ilimhi na ningolo?’ ” (Ni ọ ya rue iKirisiti rote eghuli ngale.) 8 Abi o ngme na: “Ungmemhi oyi Ẹshinẹgba o la mama ẹ. O le unu, o le udu,” ikhi ungmehi irudunga ni anye ro ọ tse abo.† 9 Ini u ri unu oye ẹ khi, “Ijesu ọ khi Onomhue,” ni u ro miesuọ shi udu oye khi Ẹshinẹgba ọ rote eghuli guise ọli le, a ya mie ẹ pfuese. 10 Irari khi udu ogbọ ọ ro miesuọ ni a ro pfa na li, ali khi unu ogbọ ọ ro ngme lasale ni ọ ro mhue imiepfuese. 11 Abi Ebe-no-pfuase o ngme, ni ọọ, “Onini ọ da regbenga li ne, ọa tigbe ya me omama.”‡ 12 Ogbọkpa ona o nu ngme, irari khi ikhioda ọa la shi ẹgbọ iJu ali ẹgbọ iJeta ọ. Ẹshinẹgba ọ ga khi Onomhue oyi ẹgbọ nya, ọọ khivose egbegbo na oni ọ da lu ọli. 13 Irari khi, “Onini ọ da lu eva oyi Onomhue ọ ya khi oni a mie pfuese.”§

14 Ama se e li ya lu ọli ini ẹa mie ọli suọ? Se e li ya mie ọli suọ ini ẹa suọ oni ungmehi? Se e li ya suọ ini a ri oni ungmehi tsabo. 15 Se a li ya ri oni ungmehi tsabo ini ogbọ a ghie eni ẹẹ tsabo fie lase? Abi Ebe-no-pfuase o ngme ọ khi, “Eri ibhale oyi ẹgbọ

ni e tsua usomhi onete bhale o ri oghele bhale!”*

16 Ama ẹgbọ iZireni nya ẹa mie oni usomhi onete ona suọ. Azaya ọ lie, “Ẹshinẹgba, oghuo ọ mie usomhi oyi anye suọ?† 17 Igho irudunga o li rote ini ogbo ọ suọ oni usomhi ẹ bhale, ali khi usomhi oyi ingme iKirisiti iro-tse abo a te ẹ suọ oni usomhi. 18 Ama mhi mhila, eri aa suọ oni usomhi? Eeli, e suọ.

“Uruli oyewẹ o she ramhi

ashakpa eke agbo,

ungmemhi oyewẹ

o ramhi ukpese agbo.”‡

19 Mhi gbo mhila, Eri ọa lo ẹgbọ iZireni esọ?

Odode IMosisi ọ lie,

“Mhi ya ri ẹgbọ eyemhẹ

ke kpe ofuma oyi ẹgbọ

ni ẹa khi eyemhẹ ne,

Mhi ya re ẹ mhue iyese elemhi-a

deba ushishi ni ẹa leşe mhe ne.”§

20 Eri Azaya ọ ri igbeudu ngme ọli khi,

“Egbọ ni ẹa rosheka

nono mhe e me mhe.

Mhi ri egbe mhe khase

eni ẹa mhila ogbọ mhe.”*

21 Ama abi ọ ngme shi

ẹgbọ iZireni egbe khi,

“Ogbele nya mhi nise obọ oyemhẹ-a

na ẹgbọ ni ẹa ya suọ esọ,

ni ẹa lama mu pfi.”†

11

Ikhẹremhi ẹgbọ iZireni ni e kpole

1 Mhie i. Eri Ẹshinẹgba ọ kie ẹgbọ eyi lolighuo? Iiye e! Mhemhẹ oyemhẹ ọngi iZireni mhi khi. Omi-omi Aburaamu, Mhi rote edeli oyi iBejami lasale.* 2 Ẹshinẹgba ọa kie ẹgbọ eyoli ni ọ rote igbaekele ze. Waa leşe abi Ebe-no-pfuase o ngme shi ashini Elaja ọ ro so iromhi ri awolo gueye Ẹshinẹgba emini ẹgbọ iZireni ẹ riele? 3 Ni ọ re, “Ẹshinẹgba, e she gbolo emekeguele eye-a, e guoghọ itete eye-a. Mhemhẹ-ghuo kpele mhi ke kpole, e gbolo ẹ nono ni e gbe mhe-a.”† 4 Se Ẹshinẹgba ọ so li? Eri

* 10:5 Li ze iLev 18.5 † 10:8 Li ze iDeut 30.12-14 ‡ 10:11 Li ze Aza 28.16 § 10:13 Li ze iJoe 2.32 * 10:15 Li ze Aza 52.7 † 10:16 Li ze Aza 53.1 ‡ 10:18 Li ze Iwolo 19.4 § 10:19 Li ze iDeut 32.21 * 10:20 Li ze Aza 65.1 † 10:21 Li ze Aza 65.2 * 11:1 Li ze iFili 3.5 † 11:3 Li ze 1 Ighie 19.10,14 ‡ 11:4 Li ze 1 Ighie 19.18

ọọ Elaja, “Mhi kẹsẹ emọsẹ agbẹlẹ ishilua le ni ẹa lama nyẹsẹ ukhomhi na olitsa iBali.”†
 5 Ighọ o kie li khi memena. Itobọ khi ẹgbọ iZireni e la ọ ni e kiele ẹ suọ esọ na Ẹshinẹgba irari okhale oyọli ni ọ rọ zẹ wẹ. 6 Ini oni uzemhi o khi itobọ okhale, ọa ke khi itobọ ikanya. Ini o khi irari ikanya lọ, okhale ọa ke khi egbegbi okhale. 7 Elo a ke mẹ, Ẹgbọ iZireni ẹa mẹ emini e nono. Ikuku ẹgbọ ni Ẹshinẹgba ọ zẹ, wẹwẹ e mẹ emini e nono. Eni e kpole e le esọ shi ulumhi ni Ẹshinẹgba ọ lu wẹ, 8 Abi Ebe-no-pfuase o ngme khi,

“Ẹshinẹgba o rẹ wẹ
 lese-a ningọlọ.
 Alo eyewẹ e zuse
 ni ẹa zẹ wẹ mẹ eke,
 ali esọ eyewẹ e zuse
 ni ẹa zewẹ ke rọ ọ suọ esọ,
 ramhi ogbe-namo.”§

9 IDefidi ọọ lie,
 “Ẹshinẹgba ọ ka zẹ
 ni akhe ni e nye,
 e mu okhọli vule shi wẹ ọ.
 Ni o rẹwẹ kholo awẹ,
 ni o nase wẹ.

10 Alo eyewẹ e ka zuse
 ini e khi mẹ eke.
 Ugugu oyewẹ o nyẹsẹ
 abi ighumha, agbọagbọ.”*

Iguabọ ni a toma ọara

11 Mhi gbo mhila, eri e kholo awẹ ini e de, ni ẹa ke dobe ya vule? Iiye e! Ama itobọ olamhẹ ni e lamhẹ lọ. Imiepfuese o she bhale deba ẹgbọ iJeta, ini ẹgbọ iJu e ba ke kpe ofuma. 12 Mena, ini o khia khi a khivose na ẹgbọ iJeta itobọ khi ẹgbọ iJu ẹa lama mie imiepfuese ni Ẹshinẹgba ọ rọ ghi wẹ. Sa ọ ghue, abi ikhivose ni agbọ nya e ya mhọli o ke beshi ya fu ramhi, ini eni ẹgbọ iJu e lama mie oni imiepfuese ikpukhokho.

13 Mena, ẹẹ ẹgbọ iJeta mhi nu ẹ ngme. Aborokhia khi eri Ẹshinẹgba ọ zẹ mhẹ mhi khi aghiusomhi na keẹ na ghie ghi ẹgbọ iJeta egho, eri akanya oyemhẹ o mu mhẹ egbe. 14 Eri mhia riẹlẹ ona ini mhi ri ẹgbọ iJu eyemhẹ ke kpe ofuma, ishegho ni mhi dobe tsumhi eghuo elemhi wẹ. 15 Ini

ukiemhi ni a kie ẹgbọ iZireni o ri ẹgbọ na agbọ enekpole nu Ẹshinẹgba rọ riẹlẹ, seẹ o ke beshi ya li ti ramhi, ini eni iZireni e ke mie oni Ẹshinẹgba suọ? Eri o ya li abine khi a rọte eghuli guise ọgbọ le. 16 Ini a ri ukiẹkie ibuledi onodode mele oni o pfuase-a irari khi a rọli ga Ẹshinẹgba, oni ibuledi nya oni o pfuase o ke khi. Ini imhili ọọra o pfuase oni ọọra nya o ya khi oni o pfuase.†

17 Ama eri ẹẹ ẹgbọ iJeta a li abi uguabọ ọọra olivu onokpo ni a khi gbosẹ shi idiegbe oyi egbegbi ọọra olivu ni a rọte eke kuẹlẹ vule. Eri ẹẹ a ke ya migha ashini uguabọ eni a rọte oni egbegbi ọọra olivu kanọ kua. Itobọ ona, ikhivose ni e rọte imhili oni ọọra olivu ẹ lasele ẹẹ a ke rọ li agbọ. 18 Itobọ ighọ, a khi ri ẹloe gbe eni uguabọ ni a kanọ-a egho. Elo o rẹ ẹ ya ke vuse ike? Iguabọ tse a lese khi. Aa mu imhili mhue, imhili e mu ẹ mhue. 19 A dobe ya mẹ khi a sa khi eri a kanọ eni uguabọ egho kua ni a ba mẹ asha to-ẹoli wẹ. 20 Igesikia onana o khi. Eri a kanọ wẹ-a irari khi ẹa mhọli irudunga. Ẹẹ la ashini a la irari khi a mhọli irudunga. Ama a khi zẹ ni a ke vuse ike shi ona, ochoghọ a zẹ ni ulishi o ke mu ẹ. 21 Irari khi ini Ẹshinẹgba ọ kholo ẹgbọ iJu ni e khi egbegbi uguabọ kua, ọ mema ya li dobe kholo ẹ kua.

22 Ama a sa abi isomhelemhi ali izese-inmge-a oyi Ẹshinẹgba o li. Ọọ zese ingme-a deba eni e de ọ le, ama o somhi elemhi ẹ, a kha da la angeli isomhelemhi ne, ọ ti elemhi ẹ ini a da suọ esọ na li. Ini ọa khi ighọ eri ọ ya khi ẹ kua. 23 Ini eni ẹgbọ iJu e lase umha miesuọ oyewẹ le, a ya gbo gbosẹ wẹ shi egbegbi oni ọọra olivu. Ẹshinẹgba ọ dobe ya gbo gbosẹ wẹ shi ashini e kpe la. 24 Eri ẹẹ ẹgbọ iJeta a li abi uguabọ ọọra olivu onokpo na ifuegua. Ini Ẹshinẹgba ọ lina riẹlẹ emini aa ya riẹlẹ, ni ọ rọ gbosẹ ẹ shi egbegbi ọọra olivu. Ona o li abi ẹgbọ iJu. A lese khi oni Ẹshinẹgba ọ ya gbo dobe gbosẹ oni uguabọ oyi egbegbi olivu ni a kanọ kwa, shi oni olivu ni a kpe te kanọ wẹ kwa.

A ya mie ẹgbọ iZireni pfuese ikpukhokho agbọ

§ 11:8 Li zẹ iDeut 29.4; Aza 29.10 * 11:10 Li zẹ Iwolo 69.22-23 † 11:16 Emini a ri onana ngme khi: Ini Aburaamu ali Aziki ali iGiekọpu ni e khi itititawa e da khi eni e pfuase, eni e pfuase awa imimi wẹ e li khi.

²⁵ Mhia nono ni a leṣe igesikia oyi osheli ni o la akaghọ inyoghūo. Ini a khi dabi khi a leṣe ingme. Oni osheli khi, umha suọ eṣo oyi ẹgbọ iJu ọa khi ona agbọagbọ. Ama oni umha-suesọ oyewẹ o ya laọ ramhi ni ẹgbọ iJeta otuongme ni Eshinegba ọ nono ni e bhale deba li, e rọ gba pfo. ²⁶ Ona o khi abi a li ya tsumhi ẹgbọ iZireni nya. Abi Ebe-no-pfuase o ngme, khi, “Omiepfuese ọ ya rọte iZayo bhale,

ọ ya khu ireloegbe Eshinegba idiegbe imimi iGiekopu-a.†

²⁷ Onana khi ilama-kugbe ni mhi mhọli na wẹ, oni ẹghẹghẹ ni mhi rọ ya rue olamhẹ oyewẹ ode-a.”§

²⁸ Itobọ khi ẹgbọ iJu e kie usomhi onete ona, e rọ khi ebe Eshinegba, itobọ onete oyeṣe ni aa khi iJu. Ama itobọ ititita wẹ, e khi omole Eshinegba itobọ khi ọ zẹ wẹ. ²⁹ Irari khi Eshinegba ọa ya mu udu pfi shi isomhopfa ni ọ rọ na ọgbọ ali uzemhi ni ọ zẹ ọgbọ. ³⁰ Ezeze abi ẹẹ ẹgbọ iJeta a kpe rieṣe umha-suesọ deba Eshinegba ẹghẹghẹ ni o doṣe, a li mie ilelemhi oyi Eshinegba irari umha-suesọ ni ẹgbọ iJu e rieṣe. ³¹ Ezeze abi ẹẹ ni aa khi iJu a li mie ilelemhi itobọ khi ẹgbọ iJu e khi ena umha-suesọ memena, ighọ wewẹ e ke ya li mie ilelemhi. ³² Irari khi eri Eshinegba ọ ri ẹgbọ nya khili ighumha umha-suesọ ni ọ ba mhọli ilelemhi na wẹ nya.

A kueghie Eshinegba

³³ Ọghuo ọ doṣe ya mhese abi epfue, ali ẹgbhali ali ileṣe oyi Eshinegba o limhi ramhi?

Ọghuo ọ doṣe ya leṣe emini o la li udu ni ọ ya rieṣe, ali ni ọ doṣe ya guanọ ode eyoli?*

³⁴ “Ọghuo ọ she leṣe udu oyi Onomhue?

Ọghuo o doṣe ya ye ọli ude?”†

³⁵ “Ọghuo ọ ri ongmomhi na Eshinegba ghue,

ni ọ ya nyene ẹgbe fali ọli lue?”‡

³⁶ Irari khi lọli ọ ma emhi nya,

obọ oyoli e te la agbọ.
E la ọ gbo na li.

Lọli a ri ufumhi a na agbọagbọ. Atse§

12

Iluasobo ni o la agbọ

¹ Itobọ ighọ, inyoghūo-mhẹ, mhi ri itobọ ilelemhi oniemi ni Eshinegba ọ mhue na awa lema ẹ, a ri idiegbe eye ẹ na Eshinegba, abi iluasobo ni o kie la agbọ, ni o pfuase, ni o ti Eshinegba ẹloe. Onana o khi ẹgbegbi ugamhi na elemhi ayemhẹ ni a doṣe ya ga. ² A khi zẹ ni ingeli eye ẹ ali eyi ẹgbọ na agbọ e li abeghūo. Ama a zẹ ni Eshinegba ọ mu udu eyeṣe pfi mele udu enegbọ-a. Ẹghẹghẹ aghọ a ya doṣe leṣe abi ọghuemhẹ oyi Eshinegba o li, a leṣe emini o ti, ni o gba pfo ni o ri ẹgbe ẹ mu Eshinegba.

³ Itobọ okhale ni Eshinegba ọ rọ na mhẹ, mhi rọ gue ọli ẹ ye ẹ nya, a khi ke ti ẹgbe ẹ nga doṣe ashini á fu ramhi. Ochoghọ, a ke ri ukpeloe itiegbe-tiemhi eke bino ẹgbe ẹ, ni o de shi abi irudunga ni Eshinegba ọ ro ne o fu ramhi. ⁴ Ezeze abi awa li zẹ idiegbe oghuo ni o mhue iguabọ ododa ni e bu, ni ẹa ya gbe akanya oghuo, ⁵ ighọ o li khi elemhi iKirisiti ni awa rọte idiegbe oghuo lasale, ni uguabọ ọgbọgbọ ali enekpọle nya e li kugbe iguabọ enekpọle.* ⁶ Isomhopfa ododa Eshinegba ọ rọ na awa abi ọ ri ekpabọ na awa ramhi. O kha khi isomhopfa imekeguele ọgbọ ọ mhọli, ọ rọli ke gbe akanya ni o de shi irudunga ni awa nya awa mhọli. ⁷ Ini o khi oyi oni a rọ ọ ga ẹgbọese, ọ ke ga. O kha ke khi oyi oni a rọ ọ seṣe, ọ ke seṣe. ⁸ O kha khi oyi irudushi ẹgbọ ọ o khi ni ọ mie, ọ ke ri udu shi ẹgbọ ọ. Ini oni a rọ ọ kpaghie ẹgbọese obọ, ini e mhọli emini o to wẹ lọ, ọ ke rue obọ-a na ẹgbọ, abi o li pfo ọli udu. Ini oni a la ralo ke mhese na ẹgbọ lọ, ọ ri ẹloe shi omhese ke mhese, o kha khi oyi ilelemhi, o ri ẹgbe mu ọli ke rieṣe.†

Inono

⁹ Rọte ekelemhi udu oye ke rieṣe inono. A kie emhi onobe, a mu eminete mhue ẹgbegbọ. ¹⁰ A nono ingme oyi ẹgbe ẹ ẹgbegbọ, abi ọgbọ ali inyoghūo. A mhue ekpe

† 11:26 Li zẹ Aza 59.20 § 11:27 Li zẹ iJere 31.33-34 * 11:33 Li zẹ Aza 55.8 † 11:34 Li zẹ Aza 40.13 ‡ 11:35 Li zẹ iJobu 41.11 § 11:36 Li zẹ 1 iKori 8.6 * 12:5 Li zẹ 1 iKori 12.12 † 12:8 Li zẹ 1 iKori 12.4-11

na ẹgbọ elese ke dọsẹ abi u li mu ekpe na egbe ẹ. ¹¹ Khi li ọwaza akanya igbegbe, ama ri ọmuegbe elemhi ayemhe ke ga Ọnọmhue. ¹² Zẹ ni irudushi ni u mhue o ri egbe ke muẹ. Mhue irabomudu ini u mhue osoli, ke lema ẹghẹghẹ kpa. ¹³ Ke kpaghie inyoghue ni e mhue ọtomhe obọ. Ke mu ẹgbọ epfese.

¹⁴ Ke sọ iromhi ikhivose na ẹgbọ ni e mu okhọli ẹ vule shi ẹ ọ. Ke khivose na ẹgbọ, khi ku itse na ọgbọ.† ¹⁵ Nu ẹgbọ ni e mhue oghẹle ke ghele, u nu eni ẹẹ vie, ẹẹ vie. ¹⁶ A ri opfomhe nu egbe ẹ ke la. Khi khi ọgbọ ni ọọ ti ike ẹ nga, ama ke timama ẹgbọ ni ẹa pfue. Khi riẹle khi u ma lese dọsẹ.§

¹⁷ Khi ri onobe fali ota onobe. Kuegbe-a ke riẹle emini o ti ẹgbọ nya ẹloe. ¹⁸ Ini o zẹ ya riẹle, roshẹka odekhode, ni u rọ nu ẹgbọ nya la kugbe elemhi opfomhe, ini o khi obọ oyẹ o kpọle shi. ¹⁹ Emọlemhe, a khi mie abọ okhọli, ochoghọ a zẹ Ẹshinegba ọ mie abọ okhọli na ẹ. Irari khi Ebe-nopfuase o lie, “Mhemhe mhi mhọli imieabọ okhọli, mhi ya fali wẹ ota.” Ighọ Ẹshinegba ọ ngme.* ²⁰ Ochoghọ a ke riẹle abi Ebe-nopfuase o ngme khi, “Ini okiamhi ọọ gbe obe ẹ, ri eminale na li le. Ini okiamẹ ọọ gbe ọli ri amẹ nali da. Irari khi ini u li na, eri u wẹ ingamhi ere a nga li ukhomhi.”†

²¹ Khi zẹ ni onobe o mu ẹ le, ama ri onete mu onobe ọ le.

13

Iregbe-tiemhie na eni ẹ la ukpekhomhi omhese

¹ Ọgbọkpa ọ ke suọ esọ na eni e la ukpekhomhi omhese. Irari khi Ẹshinegba lolighuo tse ọ dobe zẹ ẹ ọgbọ shi ukpekhomhi omhese. Ẹshinegba ọ ri eni e la ukpekhomhi omhese nya leghie. ² Irarighọ, ọgbọ ni ọ da mu okhọli vule ẹ shi eni ẹẹ mhese ọ ne, eri e mu okhọli ẹ vule shi emini Ẹshinegba ọ rọ migha. Eni e da lighọ ne, ipfezomu e nono ẹ ghi egbewe. ³ Irari khi eni ẹa guẹ ngeli a zẹ enighie e ke nase, ọa khi eni e guẹ ngeli. Irarighọ oni ọọ riẹle okhọlo ọ na ulishi ena omhese. Waa nono ni u pfue ulishi oyi ẹgbọ ni e la ukpekhomhi? Ke riẹle emini o gbe

akanya. Ini u li ghọ, e ya kueghie. ⁴ Irari khi eni e la ukpekhomhi omhese, Ẹshinegba ọ zẹ wẹ ni e ke kpaghie ẹ obọ. Ama u kha riẹle emini ọa gbe akanya, ke na ulishi oyewe, irari khi e mhue itoto ni e rọ ya nase. Eni ẹẹ ga eyi Ẹshinegba e khi, ni ẹẹ nase eni ẹa ya suọ esọ, ni o rọ khasẹ khi elemhi ẹẹ bi Ẹshinegba shi ọ. ⁵ Irarighọ, zẹ ni u ke nyese ukhomhi na eni e la ukpekhomhi omhese, itobọ khi emini o ti lo ni u ke riẹle, aa khi itobọ elemhi ibibi oyi Ẹshinegba tse.

⁶ Onana o li zẹ khi u mema ya zẹ oga, irari khi eni e la ukpekhomhi omhese eni ẹẹ ga eyi Ẹshinegba e khi, ni e ri ẹghẹghẹ oyewe nya na akanya omhese. ⁷ Fali ọgbọkpa ota ni u lo ọli. Ini u lo ota oga, zẹ ọli, okekhi ozela, zẹ ọli, ri ekpe ke na ẹgbọ, u nyese ukhomhi na wẹ.*

A ke riẹle inono irari oni ogbele o she ti ramhi ana

⁸ Khi lo ọgbọ ota emhikhoghuo, se ni ota inono ingme oyi ọnuzava oyẹ tse! Irari khi ọgbọ ni ọ da nono ingme oyi ọnuzava oyọli ne, ọ she ri ushi gbe akanya. ⁹ Ishi ni ẹẹ, “Khi kia okia,” “Khi gbe ugbeli,” “Khi do ughiatọ,” “Khi zẹ ni emhi ọgbọ o to ẹ egbe,” Ali elese ni e kpọle nya, ushi oghuo o zẹ wewe nya ukhomhi, ni ọọ, “Nono ingme oyi ọnuzava oyẹ abi u li nono ingme oyi egbe ẹ.”† ¹⁰ Oni ọ da nono ingme oyi ọnuzava oyọli ne, ọa tigbe ya li ọ li onobe. Irarighọ, inono o khi irushi gbe akanya.

¹¹ Ke riẹle ona, lese ẹghẹghẹ ni a la memena. Ẹghẹghẹ o she ramhi ni u rọ ya rọte olesẹ guale. Irari khi ẹghẹghẹ imiepfuese oyawa ni o kpe ukhokho o she ti bhale dọsẹ ẹghẹghẹ ni awa rọte odode miesuo. ¹² Ẹle iyose ọ she ẹ dọsẹ, ogbe o she ẹ gbe-a. Awa khi ke ngeli abi ẹgbọ ni e la alo ebili, awa mema mu egbe ni awa rọ ya la elemhi ákpá. ¹³ Awa guẹ ke ngeli abi ẹgbọ ni e la ákpá. Awa khi nu wẹ ye ukue ebe ni e la riẹle efiala, ali idonyo guoghọ-a. Awa khi kia okia ke mu ighue ebe. Awa khi la agbọ okhọli wẹkhi agbọ ivie shi emhi ọgbọ. ¹⁴ Ochoghọ awa ri ifesu iKirisiti Ọnọmhue

† 12:14 Li zẹ iMat 5.44; iLuk 6.28 § 12:16 Li zẹ Ekpi 3.7 * 12:19 Li zẹ iDeut 32.35 † 12:20 Li zẹ Ekpi 25.21-22

* 13:7 Li zẹ iMat 22.21; iMak 12.17; iLuk 20.25 † 13:9 Li zẹ Okiali 20.13-15,17; iDeut 5.17-19,21; iLev 19.18

sọ abi awulu. Khi ke sa abi u li ya riẹlẹ ọghuẹmhe eyi idiegbe olamhe.

14

A khi ke ri unu zẹ egboese ifue

¹ A mie ọgbọ ni irudunga oyọli ọa lolo toto. Khi nu ọli ke khako shi emini ọ mieshi ni o khi ọda shi oye. ² Irari khi ẹgbọ eghuo e miesuo khi o ti ni a ke le emhikpa. Ama ọgbọese ni irudunga oyọli ọa lolo toto, ọ lese le ebe tse. ³ Ọgbọ ni ọ le emhikpa, ọ khi ri ẹloe gbe oni ọa ya le, ọgbọ ni ọa ya le emhikpa, ọ khi gue oni ọ le emhikpa ẹzo. Irari khi Ẹshinẹgba ọ ga mie we. ⁴ Ọghuo u khi ni wa ke gue aghiusomhi oyi ọgbọese ẹzo? Ọga oyọli tse ọ dobe ẹ lie khi ọ gueli, ali khi ọa gueli. Ọ ya migha, irari khi Ọnọmhue ọ dobe ya roli migha.

⁵ Eri ẹgbọ eghuo e dabi khi ọgbẹlẹ oghuo o mu ẹloe dọse olese. Ọgbọ ọlese ọọ khi abeghuo ọgbẹlẹ nya e li. Ọgbọgbọ ọ ri udu oyọli shi asha ni ọ migha shi. ⁶ Oni ọ bino khi ọgbẹlẹ okhọghuo o la ọ ni o mu ẹloe ne, eri ọ roli ri ufumhi na Ọnọmhue. Ọgbọ ni ọ le eminale, o le ọli ri ufumhi na Ọnọmhue, irari khi Ẹshinẹgba ọ kphẹmhi na, oni ọa le, Ọnọmhue ọ roli mu ekpe na, ọ kphẹmhi na Ẹshinẹgba.* ⁷ Aa me ọngẹ-awa ni ọ la agbọ na egbọli tse, we khi eri a me ọngẹ-awa ni ọọ ghu-a na egbọli tse. ⁸ Ini awa la agbọ, Ọnọmhue awa la ọ agbọ na. Ini awa ghu-a, Ọnọmhue awa ghu-a na. Awa la agbọ o, awa ghu-a o, oyi Ọnọmhue awa khi.

⁹ Onana o zẹ khi iKirisiti ọ ghu-a, ọ guale ni ọ ro khi Ọnọmhue oyi ẹgbọ ni e ghu-a ali ẹgbọ ne la agbọ. ¹⁰ Yeye o ye, elo o zẹ ni u ro a gue inyoghuo ẹ ẹzo mena? Yeye o ye, elo o zẹ ni u ro ri ẹloe ẹ gbe inyoghue. Awa nya awa ya migha odalo oyi Ẹshinẹgba ni ọ gue awa ẹzo.† ¹¹ Irari Ẹshinẹgba ọ lina ngme ọli shi Ebe-no-pfuase khi,

“ ‘Aborokhia khi mhi la ọ egho,’
 Ọnọmhue ọ lina ngme,
 ‘Ogbokpa ọ ya wugha mhe odalo,
 Ogbokpa ọ ya guele khi
 mhemhe mhi khi Ẹshinẹgba.’ ”‡

¹² Itobọ igho, ọgbokpa ọ ya gue khasẹ Ẹshinẹgba abi ọ li gbe.

A khi yese egbe ẹ de

¹³ Itobọ igho, lase iguegbe-ẹzo le. Ochoghọ, mhọli ọli shi udu oye khi u waa ya kpe emhi wekhi ọzuode shi eke ni inyoghuo ẹ ọ khọlọ awe shi. ¹⁴ Ikugbe ni mhemhe ali iJesu anye kugbe, o rokhase mhe khi emhi khoghuo ọa la ọ ni ọa pfuase. Ama ini ọgbọ ọ mhọli ọli shi udu khi emhi ọa pfuase, loli oni emhi ogho ọa pfuase shi ọ. ¹⁵ Ini u yese inyoghuo udu-a, irari eminale ni u le, inono ọa ke la oni angeli. Khi zẹ ni eminale nu le, o ri inyoghuo ẹ ni iJesu ọ ghu-a na de. ¹⁶ Khi zẹ afa ni u mhọli ro ọ le emhikpa, ni u roli ri omama ghi iKirisiti. ¹⁷ Irari khi Eghiele oyi Ẹshinẹgba ọa khi ingme eminale ali onyo idada, ama oyi ipfuase, ali opfomhe ali oghelẹ na Ayemhe-no-pfuase. ¹⁸ Ọgbọ ni ọ da lina ga iKirisiti, ọ ma ti Ẹshinẹgba ẹloe, ẹgbọ e mu ekpe na li.

¹⁹ Itobọ igho, ke riẹlẹ emini e ri opfomhe ẹ bhale, ni e gbo ya kpaghie ọgbokpa ro mhọli imiesuo ni o toto. ²⁰ Khi ri itobọ eminale pfueche emini Ẹshinẹgba ọ riẹlẹ-a. A dobe ya le emhikpa, ama ọa ti ni a ro bhale ya ẹ khi emini u wa le, o zẹ ni ọgbọ olese ọ de pfilo olamhe. ²¹ O tine ini u waa bie le emhikhoghuo wekhi eri u da onyo, wekhi eri u riẹlẹ emhikhoghuo ni o ya zẹ inyoghue de.

²² Irarigho, emini u mieshi ingme enana nya roli shi iteva oye ali Ẹshinẹgba. Oghelẹ o khi ni ọgbọ ni ọa pfa ẹzo mu egbọli shi emini ọ riẹlẹ ni ọ mie shi khi o gbe akanya. ²³ Ama ini ọgbọ ni ọ mhue akhokhomhe ọ da kie le, a she pfa ẹzo mu ọli. Irari khi ulemhi ni ọ le ọa khi rote irudunga. Emini ọa da rote irudunga bhale ne, olamhe o khi.

15

¹ Awa ni awa toto shi irudunga, awa kha ke ri egbe mie na eni ẹa toto irudunga. Awa khi ke lese riẹlẹ egbe awa ti tsee. ² Ochoghọ, ọgbọgbọ o ke riẹlẹ inyoghuo ọli emini o ti ọli egbe, ni o ro kpaghie irudunga oyọli, ni o vule. ³ Irari khi iKirisiti ọa riẹlẹ egbọli tsee ti. Ochoghọ, abi Ebe-no-pfuase o ngme ni ọọ, “Ẹshinẹgba, itsuemhi ni ẹgbọ e tsue ẹ, o de nga mhe egbe.”* ⁴ Emini a keke shi Ebe-no-pfuase nya, eri a keke ọli ni a ro sese

* 14:6 Li zẹ iKolo 2.16 † 14:10 Li zẹ 2 iKori 5.10 ‡ 14:11 Li zẹ Aza 45.23 * 15:3 Li zẹ Iwolo 69.9

awa ingme, ni a bhale ya ẹ khi iregbemie ali irudusho ni Ebe-no-pfuase o ro na awa, o ri awa mholi irudushi.

⁵ Eshinegba ni o khi oni o ri iregbemie, ali irudusho o na ogbo, o ka re ẹ mhue usamhi oghuo abi a lie deba ete-awe eyi iJesu iKirisiti. ⁶ Ni ẹ ẹ nya a ri udu oghuo ali uruli oghuo kuẹghie Eshinegba ni o khi ita iJesu iKirisiti Onomhue oyawa.

⁷ Awa ke lama ingme egbe abi iKirisiti o li lama ingme oyawa, ni o ri ikuẹghie bhale ghi Eshinegba. ⁸ Itobo khi mhi gueye ẹ khi iKirisiti o she bhale abi oni o ga ogbo na ogbo iJu, ni o ro khasẹ khi Eshinegba igesikia o khi, ni o ro mu ma ishobo ni o shi na itita awa, ⁹ ni iJeta e kuẹghie Eshinegba shi ilelemhi oyoli. Abi a li keke oli khi,

“Irarigho, mhi ya kuẹghie ẹ iteva egbo iJeta.

Mhi ya to uwolo

kuẹghie eva oye.”†

¹⁰ O gbolo ẹ,

“Eẹ iJeta, ni a kuma

egbo eyoli ke ghele.”‡

¹¹ O gbolo ẹ,

“A kuẹghie Eshinegba

ẹ ẹ egbo iJeta,

a to uwolo kuẹghie oli

egbo nya.”§

¹² Azaya o gbolo lie,

“Omiami ijese o ya fu vule,

oni o ya vule mhese na ẹ iJeta,

egbo iJeta e ya ri udu nga li.”*

¹³ Eshinegba ni a rote obọ oyoli ẹ mhue irudushi, o ri oghẹle ali opfomhe ne rote iregbenga ni a mhue nali, ni a ro bhale ya ẹ khi irudushi oye ẹ o fu sho rote ekpabo oyi Ayemhe-no-pfuase.

IPolu oni a ze o khi oni o gbe akanya na egbo iJeta

¹⁴ Inyoghuo-mhe, mhemhe oyemhe mhi mhue imieshi o khi onete o vo ẹ egbe, khi ilese o gba na ẹ ni a ro dobe ya ke sese egbe ẹ. ¹⁵ Mhi she kpe gue ingme eghuo ye ẹ gboo elemhi ebe ona ni mhi gbolo ẹ yele ẹ le ena. Itobo afu ni Eshinegba o ro na

mhe, ¹⁶ ni mhi ro khi aghiusomhi na ke ẹ oyi iJesu iKirisiti na egbo iJeta. Eri mhia gbe akanya okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba, ni a ro tsabo usomhi onete oyi Eshinegba, ni a ro bhale ya ẹ khi egbo iJeta e li khi iluasobo, ni Eshinegba o mie, eni Ayemhe-no-pfuase o khuese-a pfuase. ¹⁷ Rote iJesu iKirisiti mhi te ẹ mholi egbe-imumhe shi ugamhi ni mhia ga Eshinegba. ¹⁸ Mhi aa ya gbudu ngme emhikhoghuo, see ni emini iKirisiti o rote obọ oyemhe riele ro ri egbo iJeta suo eso na Eshinegba, rote ungmehi ali ikanya oyemhe, ¹⁹ rote ekpabo eyi olele ali onyaloa, ali rote ekpabo oyi Ayemhe-no-pfuase. Igho mhi rote iJerusalemu ngme ungmehi usomhi onete oyi iKirisiti ya ramhi iLirikumu. ²⁰ O ma kie kpe khi emini o la mhe udu ni mhi ro ngme ungmehi usomhi onete ye egbo ni ẹa kie suo ungmehi oyi iKirisiti ne, ini mhi khi ya to nga irogbeka ni ogboese o ro gbe. ²¹ Abi Ebe-no-pfuase o ngme o khi,

“Egbo ni aa kpe

gue ingme oyoli ye ne,

e ya me, ali khi eni ẹa kpe suo,

o ya ye we.”†

Ugbamhi ni iPolu o gba, khi loli ya ye iRomu

²² Akanya oyemhe ona o zu mhe ode, ni mhi aa ro me asha bhale deba ẹ.‡

²³ Aborokhia khi mhi aa ke mhue ikanya ni e kpo mhe le shi ikpe ena, ali ni o ro gbo khia khi ikpe ebubu na ni mhi te ẹ nono ni mhi bhale ya me egho, ²⁴ o la mhe udu khi mhi ya rote olieye ẹ ini mhia le iSipeni. Mhi sa khi a dobe ya ri ikpaghiobo na mhe ni mhi ro ti okiali oyemhe je odalo, ini awa ri egbe mu egbe ukuku eghẹghẹ se. ²⁵ Mena, mhia je iJerusalemu ni mhi ya kpaghie egbo eyi Eshinegba obọ. ²⁶ Irari khi o ghole eni miesuo ni e la eke iMasidonia ali Akhaya ni e ri ikpaghiobo na egbo eyi Eshinegba ni e la iJerusalemu. § ²⁷ Egbe ẹ mu we khi wewe e ligho riele oli, e rue oli shi khi ota wewe e lo we. Irari khi ini egbo iJeta e kemhi ikhivose ayemhe oyi egbo iJu, eri o li abi ota ni egbo iJeta e lo egbo

† 15:9 Li ze 2 iSam 22.50; Iwolo 18.49 ‡ 15:10 Li ze iDeut 32.43 § 15:11 Li ze Iwolo 117.1 * 15:12 Li ze Aza 11.10 † 15:21 Li ze Aza 52.15 ‡ 15:22 Li ze iRom 1.13 § 15:26 Li ze 1 iKori 16.1-4 * 15:27 Li ze 1 iKori 9.11

iJu.* 28 Ini mhi gbe akanya ona se ni mhi rọ mę ọli mę khi e she mie ikpaghọ ena se, mhi ya je iSipeni, mhi ya kọ fẹli ẹ ini mhia lẹ. 29 Mhi lẹsẹ ọli gboo khi ini mhi bhale, ikhivọsẹ oyi iKirisiti ni o vọ tsululu mhi rọ ya bhale. 30 Mhi ri iJesu iKirisiti Ọnọmhue ọyawa ali inono ni Ayemhẹ o rọ na awa lema ẹ inyoghuo, a nu mhe sọ iromhi ali a gbo sọ iromhi na mhe. 31 Sọ iromhi Eshinegba o tsumhi mhe obọ oyi ẹgbọ ni ẹa miesuọ na eke iJudia ali ni ẹgbọ Eshinegba ni e la ẹoli iJerusalemu ni e mie eni ikpaghọ ni mhi rọọ ghi wẹ. 32 Ni a rọ bhale ya ẹ khi rọte ọghuemhẹ oyi Eshinegba, mhi dobe ri udu oghẹlẹ bhale deba ẹ ali ni awa ri udu shi egbe o. 33 Eshinegba oyi opfomhẹ o ka nu ẹẹ nya la, Atse.

16

Otse ni iPolu lẹghuo o tse ẹgbọ ke

1 Mhi gue ingme onete oyi iFobi ye ẹ, ikhi inyoghuo awa ni ọkpotso, ni o khi oni o ralo shi eni e miesuọ ni e la ẹoli iKenkhiria. 2 A ri eva oyi Ọnọmhue kpe abọ mie ọli, abi ẹgbọ eyi Eshinegba e ye ni e li. A ri ikpaghie obọ onini o da ya nono obọ oye ẹ na li. Irari khi anamelo oyemhẹ ali ebubu ẹgbọese o khi.

3 Mhia tse iPisilia ali Akuila ni e kpaghie mhe obọ shi akanya oyi iJesu iKirisiti.* 4 E ri agbọ oyewe shi okhena irari oyemhẹ. Oa khi weweghuo tse mhia tse uwegbe, ama li shi igbaa nya eyi eni e mie iKirisiti suọ enayi ẹgbọ iJeta. 5 Mhi gbo li tse igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni o la owa oyewe.

Mhia tse egbegbi omolemhẹ Epanetus ni o khi ọgbọ ọnodode ni o mie iKirisiti suọ ukiekie eke Esha.

6 Mhi tse iMeli ni o toto obọ a gbe akanya na ẹ.

7 Mhi tse Adironikusi ali iJunayasi, ẹgbọ iJu nabi mhemhẹ ni anye ga la owa ighumha. Eni a mu ekpe na e khi elemhi idiegbe oyi ighiusomhi na kepe. Ama e kpe miesuọ khe mhe.

8 Mhia tse Amipiliatusi, egbegbi omolemhẹ, ni mhi mhue inono na elemhi Ọnọmhue.

9 Mhia tse Urubane, ni o kpaghie anye obọ akanya oyi iKirisiti.

Mhi gbo tse iSitachisi, egbegbi omolemhẹ.

10 Mhia tse Apelesi, ni a mę gboo khi igesikia o rọ deba iKirisiti.

Mhi tse ena omhue-apfe oyi Arisitobulusi.

11 Mhi tse Erođioni ni o khi inyoghuo-mhe.

Tse eni e miesuọ na omhue-apfe oyi iNakisusi.

12 Mhia tse iTirifeana ali iTirifosa eni ikpotso egho ni e gbe akanya oyi Ọnọmhue egbegbo.

Mhi li tse egbegbi omolemhẹ iPesisi oni ọkpotso ni o gbe ukpokpomhi akanya na Ọnọmhue.

13 Mhia tse iRufosi, ọgbakanya ni a ze oyi Ọnọmhue, ali inyoli ni o li abi inyọ shi mhe o.†

14 Mhi tse Asikiritusi, ali iFilegoni, ali Amesị ali iPatirobasi ali Amasi ali eni e miesuọ ni e ga la.

15 Mhia tse iFilogusi ali iJulia ali iNirusi ali inyoghuo ọli ni ọkpotso ali Olimpasi ali ẹgbọ Eshinegba nya ni e nu wẹ la.

16 A tse egbe ẹ otse onete, a ghele mu egbe abi inyoghuo.

Igbaa nya eyi eni e mie iKirisiti suọ, ẹ tse ẹ.

17 Mhi lema ẹ, inyoghuo, a ke to ọkpe ẹgbọ ni ẹ pfi okemhi ali ni e ri ẹgbọ de irudunga ni e mhue-a, eni osese oyewe ọa de shi osese ni a sese awa. A nuata shi wẹ o. 18 Irari khi ẹgbọ ni ẹ riele emhi eghoghọ ẹa ya ga iKirisiti Ọnọmhue ọyawa, ama elemhi oyewe ẹ ga. Rote eta-olelemhunu ni ẹ ngme, e rọ o di usamhi udu oyi ẹgbọ eghuo ni ẹa mhue ilese.

19 Ọgbokpa o she suọ abi a li ri ungmehi oyi Eshinegba a gbe akanya. Itobo ona mhi rọ ghele shi ingme oyewe. Ama mhia nono ni a fialo-a shi emini o khi onete, ama a khi fialo-a shi emhi onobe.

20 Eshinegba oyi opfomhẹ o ya kele guoghọ ọkphaghie-a shi ẹ ekowe. Okhale oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhue ọyawa o ke deba ẹ nya.

21 ITimoti ni anye ga a gbe akanya, ọọ tse ẹ. Igho khi iLushosi ali iJasi ali iSosipata, ni anye ga khi iJu.‡ 22 Mhemhẹ iTetiusi ni mhi ri ugba ma a keke ebe ona na iPolu, mhi tse ẹ, abi oni o miesuọ. 23 IGayusi ni o ri owa

* 16:3 Li ze Ika 18.2 † 16:13 Li ze iMak 15.21 ‡ 16:21 Li ze Ika 16.1

oyoli na mhe kushi, ni o gbo ri ukpelo e khu mhe, ni o lama eni e miesuo e ke legba owa oyoli, o tse e.

Erasitosi, ni o ri ikpagho o shi na eoli oyewe ali inyoghuo anye ikhi iKaritusi, ee tse e. § ²⁴ [Okhale oyi iJesu iKirisiti Onomhuo oyawa o ka nu e la, Atse.]

²⁵ Ufumhi khi oyi Eshinegba! Lori o dobe re migha shi irudunga oye e abi o li de shi oni usomhi onete oyi iJesu iKirisiti ni mhi ro o tse abo, ali ni o de shi irokhase oyi osheli ni a ro sheli agboagbo elemhi ikpe ebubu ni e dose. ²⁶ Ama mena, a she ri oni igesikia khase, rote akere shi eke enayi emekeguele, abi Eshinegba ni o la o agboagbo o mheso o li a li roli khase ishishi nya, ini e ba miesuo ni e suo esu na lue. ²⁷ Eshinegba ona ilese, a ri ufumhi na agboagbo, rote obo oyi iJesu iKirisiti! Atse.

Ebe onodode ni iPolu o keke ghi egbo iKoritia Eni e miesuo

Otse oyi iPolu

¹ Mhemhe iPolu, aghiusomhi na kee oyi iJesu iKirisiti ni Eshinegba o ze abi o ghole oli shi mhi khi, li shi inyoghwo awa iSositenisi.

² Mhemhe mhi keke ebe ona a ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo onayi Eshinegba ni e la iKoriti, ikhi eni Eshinegba o lu e khi egbo eyoli. Eri o re e khi egbo ni e pfuase rote obo oyi iJesu iKirisiti, abi o li egbo ni e miesuo ashakhasha.*

³ Eshinegba ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue oyawa e ka li okhale na e, e ri opfomhe na e.

IPolu o ri ikhemhi na Eshinegba

⁴ Eghenge kpa mhi ro kphemhi e na Eshinegba oyemhe irari okhale ni o riele na e rote obo oyi iJesu iKirisiti. ⁵ O she re mholi epfue odekhode elemhi iguengme ungmehi ali ilese nya. ⁶ Oni usomhi oyi iKirisiti o she lo e egbe shito egbegbo. ⁷ Irarigho, isomhopfa ayemhe okhoghwo o ke to e abi a li migha khe ibhale oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa ni a la roli ya khasa. ⁸ O ya mu e mhu e gbaa ya ramhi ukpese, ni a khi eni ea mhu e umhaguekia, a khi ogbele ni iJesu iKirisiti Onomhue oyawa o ya bhale. ⁹ Eshinegba ni o lu e ni a nu omi oli iJesu iKirisiti Onomhue oyawa mhu e ugamhi kugbe, oni a ri egbe e nga o khi.

Okemhi ni o la eni e miesuo iteva

¹⁰ Inyoghwo-mhe mhi ri eva oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa lema e, ee nya a ke yemhe na egbe ini okemhi o khi lo e le, ali ni a mholi udu oghuo ali usamhi oghuo. ¹¹ Egbo eghuo na omhu e-apfe oyi iKiloe e gueye mhe khi iwola e la e iteva. ¹² Emini mhi ri onana ngme khi, ogbogbo oo ngme unu ododa, oghuo o khe, "IPolu mhia deba," olese oo, "Apolosi mhia deba," olese

oo, "IPita mhia deba," olese oo, "iKirisiti mhia deba."† ¹³ Eri a kemhi iKirisiti? IPolu a gbe-a shi oora apfida na e? Abi khi eva oyi iPolu a ro batazi e? Eniye odukhokho eyi iPolu a khi? ¹⁴ Mhi kphemhi na Eshinegba khi mhi aa batazi onge e, se ni iKirisipusi ali iGayusi.‡ ¹⁵ Irarigho, onge e o ya ya lie khi mhi ri eva oyemhe batazi lue. ¹⁶ Mhi lese khi mhi batazi apfe iSitefanasi, mhi aa ke sato ini mhi li batazi ogboese.§ ¹⁷ Irari khi iKirisiti o ghie mhe mhi ke batazi egbo, ama mhi ke kia gue ungmehi oyoli le ni o rote ilese oyi ogbo bhale. Ini eghuli ni iKirisiti o ghu shi apfida o khi mele afue-a.

iKirisiti ni o khi ilese ali ekpabo

¹⁸ Irari khi eri ungmehi oyi apfida o khi afue shi esoo oyi egbo ni ee pfua o, ama awa ni a mie e pfuese, ekpabo oyi Eshinegba o khi na awa. ¹⁹ Irari khi Ebe-no-pfuase oo li,

"Mhi ya pfueche egbhali
oyi eni e mholi egbhali-a,
mhi bi ileasingme oyi

eni e riele khi wewe e gue ebe ma."*

²⁰ Mena, ashi ona ileasingme o migha? Ashi oguebe o la? Ashi eni e gue khako ena agbo namo e migha? Oa khi eri Eshinegba o ri egbhali ni e la agbo ona mele ooyeghe-a?†

²¹ Eri Eshinegba o ri ileasingme oyi lolighuo ze khi egbo ea rote ilese oyewe lese oli. Ochoghwo, eri o ghole Eshinegba ni o rote itsabo oyi usomhi ni egbo ee khi oyeghe lo, tsumhi eni e mie oni usomhi suo. ²² Egbo iJu, irokhase eyi onyaloa e migha khe, egbo iGiriki ee nono ileasingme, ²³ ama eri anye ri iKirisiti ni a gbe-a tama apfida tse abo usomhi ona, o ri elemhi a bi egbo iJu, o khi oyeghe shi esoo oyi egbo iJeta, ²⁴ ama egbo ni Eshinegba o lu, ghe iJu ali iGiriki e me oni usomhi oyi iKirisiti shi khi ekpabo ali ilese oyi Eshinegba o khi. ²⁵ Irari khi emini o li abi umhalese oyi Eshinegba, o mhu e ilese dose egbhali oyi ogbo, emini o li abi olosemhe oyi Eshinegba o mhu e itoto dose ekpabo oyi ogbo.

²⁶ Inyoghwo, a sato emini a kpe khi neni Eshinegba o lu e. Egbo ena agbo ona ea bino

* 1:2 Li ze Ika 18.1 † 1:12 Li ze Ika 18.24 ‡ 1:14 Li ze Ika 18.8; 19.29; iRom 16.23 § 1:16 Li ze 1 iKori 16.15

* 1:19 Li ze Aza 29.14 † 1:20 Li ze iJobu 12.17; Aza 19.12; 33.18; 44.25

shi eni e mhɔli ugbhẹ, ali khi ɔa khi ebubu e e fialo-a, ɔa khi ebubu e e khi ekhemhue. ²⁷ Eri Eshinegba ɔ zẹ emini ẹgbọ e bino shi emhi eyeghe elemhi agbọ ona ke, ɔ rewe ri omama mu elesingme. ɔ zẹ emini ẹẹ mhue ochi elemhi agbọ ona rọ khi eni e mhue ekpabọ unu-a.

²⁸ Eshinegba ɔ zẹ emini ẹa mu ẹloe na agbọ ona ali emini ẹgbọ e ri ẹloe gbe, ni e rọ shi afue. ɔ rewe ri emini ẹgbọ ẹa bino khi e mu ẹloe mele afue-a, ²⁹ ini ɔgbokhoghuo ɔ khi dobe la odalo oyi Eshinegba tono obọ udu. ³⁰ Irari khi loli ɔ ku awa ali iJesu iKirisiti gbe. iKirisiti ni ɔ khi ilese ni o rote obọ oyi Eshinegba bhale. Emini a ri ona ngme khi, loli ɔ khi ipfuase ali iropfuase ali ipfasheke oyawa. ³¹ Irari ona, Ebe-no-pfuase o rọ lie, “Onini ɔ da nono ni loli tono obọ udu, ɔ ke ri emini Onomhue ɔ riẹle tono obọ udu.”†

2

¹ Inyoghuo, abi mhi rọ bhale olieye e ya tsabo osheli igesikia ni o la ungmehi oyi Eshinegba, mhi aa lii ngme ingmemhi ena ghogighogi, wekhi eri mhi rokhase khi mhii wena gba. ² Irari khi abi mhi rọ la iteva oye, eri mhi rue udu emhikpa-a, mhi ri udu lese shi ingme oyi iJesu iKirisiti ali eghuli ni ɔ ghu shi apfida. ³ Onana o zẹ khi abi mhi rọ te eke bhale, eri mhi li abi oni ɔa mhue ochi, ulishi o remhe kpheli.* ⁴ Abi mhi rọ sese e, ni mhi rọ tse abọ ungmehi gueye e, mhi aa ri ileşedose ali eta-olelemhunu nu e ngme. Ama eri mhi ri ekpabọ oyi Ayemhe oyi Eshinegba khase. ⁵ Ini irudunga ni a mhue, o khi ya migha nga egbhali oyi ɔgbọ, ama ekpabọ oyi Eshinegba.

İleşingme oyi Eshinegba

⁶ Usomhi ni o khi oyi ileşingme anye gueye ẹgbọ ni e womhe ẹloe shi emhi irudunga. Ama ɔa khi ilese oyi agbọ namo wekhi oyi eni ẹẹ mhese shi agbọ namo, eni e ya mele afue-a. ⁷ Ingme osheli ileşingme oyi Eshinegba mhia ngme. İleşingme ni ɔ rọ sheli na ẹgbọ agbọagbọ ni ɔ she kpe gba shi eke khi awa ya mhɔli okemhi shi ufumhi oyoli. ⁸ Aa me oghie okhoghuo ighie ena agbọ namo ni ɔ lese oni ileşingme ona. Ini

o khia khi e lese lo, ẹa kha ta Onomhue ni ɔ mhue ufumhi ma afida gbe-a. ⁹ Ama abi Ebe-no-pfuase o ngme ni ɔo, “Ukpeloe okhoghuo ɔa me ne, esọ okhoghuo ɔa suo ne, wekhi eri ɔgbokhoghuo ɔ sa udu oyoli ramhi ɔ ghue, emini Eshinegba ɔ riẹle shi eke e khe eni e nono ingme oyoli.”†

¹⁰ Ama Eshinegba ɔ she roli khase awa rote Ayemhe oyoli. Irari khi eri Ayemhe ɔo guanọ emhikpa, ya ramhi osheli ni Eshinegba ɔ gba. ¹¹ Itobọ khi Ayemhe ni o la ɔgbọ egbe lueghuo o lese isamhi eyi oni ɔgbọ. Igho ɔgbokhoghuo ɔa lese isamhi eyi Eshinegba, se e ni Ayemhe oyi Eshinegba. ¹² Awa aa mie ayemhe oyi agbọ ona, ochogho ayemhe ni o rote obọ Eshinegba bhale ni awa rọ lese emhi nya ni Eshinegba ɔ rọ na awa afue-afue, awa mie.

¹³ Anye ẹa ya ngme ingmemhi ni a rote egbhali oyi ɔgbọ sese, ama ingmemhi Ayemhe oyi Eshinegba o sese anye, anye lie sese ẹgbọ ni e la elemhi ayemhe, emini e khi emhi ayemhe, ni e khi egbegbọ. ¹⁴ ɔgbọ ni ɔa da mhue oni ayemhe ne, ɔa ya lese emini a ri emhi na Ayemhe oyi Eshinegba ngme. ɔgbọ oghogho, afue emhi ayemhe e khi shi oli ẹloe, irari khi emini e khi ode ayemhe, ayemhe a te e lese we. ¹⁵ ɔgbọ ni ɔ da mhue oni ayemhe ne, ɔ dobe ya lese udi emhikpa, ama egbese ẹa dobe ya lese abi oni ɔgbọ ona ɔ la ɔ shi. ¹⁶ Abi Ebe-no-pfuase o ngme, ni ɔo, “Oghuo ɔ lese udu oyi Onomhue?

Ni ɔ dobe ya ye oli ude?”

Ama khi, awa mhɔli udu oyi iKirisiti.†

3

Okemhi ni o la iteva igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na iKoriti

¹ Inyoghuo, mhi aa nu e ya ngme abi eni e mhue Ayemhe oyi Eshinegba, ama abi ẹgbọ ni e ngeli abi ẹgbọ na agbọ, ali emofe elemhi irudunga oyi iKirisiti. ² Loli mhi rọ ri amẹ inyeli na e da ni ɔa khi eminale ni

† 1:31 Li zẹ ijere 9.24 * 2:3 Li zẹ Ika 18.9 † 2:9 Li zẹ Aza 64.4 † 2:16 Li zẹ Aza 40.13

e toto, irari khi aa mu egbe shi eminale ni e toto ne. Ramhi memena aa kie mu egbe ne.* ³ Egbọ na agbọ a kie khi. Emini o da ze khi a kiele e kpe ofuma deba egbe ali khi a nu egbe e e wola, ogho o rokhasẹ khi egbọ agbọ a kie khi? Oa khi eri a kiele e ngeli abi egbọ na agbọ? ⁴ Ini otuoghuo elemhi e o o li, “iPolu mhia deba”, ni olese o ro o li, Apolosi mhia deba, oa khi eri a ngeli abi egbọ na agbọ egho?†

⁵ Ini e e a bino o li bie, oghuo Apolosi o fe khi? Oghuo iPolu o khi. Eni e e ga eyi Eshinegba anye ga khi ni e e a rote obọ oyanye miesuo. Eri ogbogbo o o gbe akanya oyoli ni Onomhue o rona li o gbe. ⁶ Mhemhe mhi ri ukpamhi ko, Apolosi o ku amẹ shi o, ama Eshinegba o ze ni oni ukpamhi o ro fu.‡ ⁷ Oni o ro ko ali oni o ku amẹ shi o, ea mu eloe. Se khi Eshinegba ni o ri emhi e fu. ⁸ Ikhioda oa la o na oni o ro ko ali oni o ku amẹ shi o, Eshinegba o ya ri elele na ogbogbo abi o li gbe. ⁹ Irari khi eri anye kugbe e gbe ikanya na Eshinegba, e e a khi ishemhi oyoli.

Owa oyi Eshinegba a gbo khi. ¹⁰ Rote afu ni Eshinegba o ro na mhe, mhi ro ri irogbeke gbe, abi oga oyi itsona. Onana egboese e e ma a nga. Eri-tse ogbogbo o lese abi o li ma a nga o. ¹¹ Irari khi ogbokhoghuo oa ke gbo dobe ya ri irogbeke olese gbe dose oni Eshinegba o she ro gbe ni o khili iJesu iKirisiti. ¹² Ini ogbokhoghuo o to nga oni irogbeke ona, ni o ro ri igolu to nga o, okekhi elomho, okekhi eche ni e ghale, okekhi era, okekhi efo, okekhi ifulo o ro to nga o. ¹³ A ya ri emini e la elemhi emini ogbogbo o ro to nga o khasẹ gboo, ogbele iguezo. Erali a ro ya mhesẹ emini o ro to nga bino ni a lese emini e la elemhi we. ¹⁴ Ini emini o ro to nga o, o pfue oni erali, a ya ri elele na li. ¹⁵ Ini e toa, opfu o gbe o li, ama a ya tsumhi o li. Eri-tse khi eri o ya li abi ogbọ ni o na pfue elemhi erali. ¹⁶ E e a lese khi owa ugamhi oyi Eshinegba a khi, ali khi Ayemhe oyi Eshinegba o la e egbe?§ ¹⁷ Ini ogbokhoghuo o yese Owa ugamhi Oniemhi oyi Eshinegba-a, Eshinegba o ya yese oni ogbọ-a. Irari khi eri Owa

ugamhi oyi Eshinegba, o pfuase, ali khi Owa Ugamhi oniemhi oyoli e e a khi.

¹⁸ A khi ke di egbe e. Ini onge e o nono ni lo li khi oni o mholi ileasingme shi eghẹghe ni a la ena, o ka khi oyeghe ni o me asha khi oni o khi olesingme egbegbo. ¹⁹ Irari khi emini egbọ na agbọ e e bino shi ileasingme, afue Eshinegba o bino o li shi. Abi ebe o ngme, ni o o, “Eri Eshinegba o ri ilese dose eyi eni e lie khi we we e lesingme rie le we gbo mu.”* ²⁰ Asha olese o gbo ngme o li shi ebe khi, “Eshinegba o lese khi isamhi ni oni o lie khi lo li lese dose o o sa khi ea mu ame.”† ²¹ Itobọ igho, a khi ke ri ogbokhoghuo tono obọ udu, irari khi emhikpa, eyi e e lo, ²² o khi iPolu o, okekhi Apolosi o, okekhi iSefasi ni a gbolo a lu iPita o, okekhi agbọ ali eghuli o, okekhi agbọ onana ali ogbenako o, e e a ga mhue we nya. ²³ E e oyee eyi iKirisiti a khi, oni iKirisiti o khi oyi Eshinegba.

4

Ighiusomhi na ke eyi iKirisiti

¹ A ke sato anye egbe abi eni e e gbe akanya na iKirisiti ni a ri osheli oyi Eshinegba nga obọ. ² A ze ni a bhale ya e khi oni a ri emhi nga obọ, o ri igesikia deba li. ³ Egboli oyemhe oa la o ini u gue mhe ezọ, o ke khi ikotu na agbọ e gue mhe ezọ. Mhemhe mhi aa fe gue egbemhe ezọ. ⁴ Emhikhoghhuo oa nase mhe udu ni o gue mhe ezọ, ama ogho oa lie khi abo eyemhe e ma pfuase gba. Onomhue o o gue mhe ezọ. ⁵ Irarigho, a khi gue ogbokhoghuo ezọ ne neni eghẹghe iguezo o ramhi. Migha ni Onomhue o bhale ne. O ya rue emini a ro sheli alo ebili lasela ali emini e la ogbogbo udu, eghẹghe agho Eshinegba o ya kueghie ogbogbo abi o ti shi.

⁶ Emole, mhi she ri Apolosi ali egbemhe rie le irokhokho khasẹ e ni a ro lese abi ungmehi onana o ngme ni o o li, “A deba oni omhesẹ ni o gbe akanya.” Aa khi ke lie khi oghuo e, o ti dose olese. ⁷ Elo o la e egbe ni o ghọ re e mu eloe? Elo a mholi ni oa khi eri a ro li na e? Ini o khia khi eri a ro li na e, elo o ze ni a ro tono obọ udu?

* 3:2 Li ze Iburu 5.12-13 † 3:4 Li ze 1 iKori 1.12 ‡ 3:6 Li ze Ika 18.4-11,24-28 § 3:16 Li ze 1 iKori 6.19; 2 iKori 6.16 * 3:19 Li ze iJobu 5.13 † 3:20 Li ze Iwolo 94.11

⁸ Eẹ a she ga mhuẹ emini a nono nya! Eẹ a she ga pfue se! Eri a ke a mhẹsẹ abi ighie, anye tse anye ke khi eni ẹa mhuẹ! Áá kpa liẹ khi egbegbo a khili ighie, ishegho ni anye li nu ẹ ke mhẹsẹ! ⁹ O li mhẹ ẹloe khi anye ighiusomhi na keẹ, Eshinẹgba ọ rọ shi asha ni o ga kholo ne nya. Eri anye li abi ighumha ni a rue ẹ je obini olele ni a te ya gbolo we-a. Ni anye khi emhi ofeli ni ẹgbọ na agbo ẹẹ gia, ali ni igeni ẹẹ gia. ¹⁰ Irari oyi iKirisiti a rọ bino anye shi eyẹghẹ, ama ẹẹ a khi eni e lolo mhọli ilẹsingme elemhi iKirisiti. Anye aa mhọli ekpabo, ama ẹẹ a mhọli ekpabo, ali khi ẹgbọ ẹa mu ekpe ẹ na anye, a mu ekpe ẹ na ẹ. ¹¹ Ya ramhi amo, okiamhi ali okiamẹ o gbe anye ramhi, anye aa mhọli emini a sọ, sẹ ni ijeje ide. A ri ukpeloe a gbe anye, anye aa mhọli ashini a la. ¹² Anye roshẹka ri abo eyi anye ẹ gbe ikanya. Ini ẹgbọ ẹ ku itse ẹ na anye, anye ẹ ku isemhẹ na we, ini a mu okholi vule shi anye ọ, anye ri egbe mie.* ¹³ Ini ọgbọ ọ yese anye eva-a, anye ri unu ni o pfomhẹ sọli ọ. Ramhi memena, eri a bino anye shi ẹgbọ afue ali iku ni e la agbo. ¹⁴ Aa khi eri mhi keke ebe ona ghi ẹ ni mhi rọ ri omama mu ẹ. Eri mhia nono ni mhi kpaghie ẹ obo, abi eni e bia eniye e liẹ nono ni wewe e kpaghie imi we obo. ¹⁵ U dobe ya mhọli ẹgbọ agbele igbe (10,000) ododa ni ẹ sese ẹ ungmehi oyi ikirisiti, ama ita oghuo u lese mhọli. Mhemhẹ khi ita ẹ, ẹẹ a khi imimhẹ rọte usomhi onete oyi iJesu iKirisiti ni mhi sese ẹ. ¹⁶ Irarigho mhia nono ni a ke khonya mhe.† ¹⁷ Ona o ze ni mhi rọ ghi iTimoti ghi ẹ. Eri mhi nono ingme oyoli abi omọ ni mhi bia, ali khi oni ọọ ga oyi Eshinẹgba ni ọ ri igesikia a gbe akanya na Onomhẹ ọ khi. ITimoti ọ ya gueye ẹ angeli oyemhẹ abi mhi liẹ deba iKirisiti ali abi oni angeli oyemhẹ o li de shi osese ni mhia sese ingme oyi iKirisiti elemhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo kpa.

¹⁸ Eghuo elemhi ẹ, e tsua ipfua eke abine khi mhi aa ke ẹ bhale ya feli ẹ. ¹⁹ O kha ghole Onomhẹ, mhi ya kele bhale oobo. Eghẹghẹ agho, mhemhẹghuo mhi ya me abi eni ẹgbọ ni ẹ tsua ipfua eke egho e liẹ ngme,

ni mhi gbo me ekpabo nabi ẹ khi wewe e mhọli. ²⁰ Irari eghiele ni Eshinẹgba ọ le shi awa udu, ọa khi oyi ungmehi unu tse, ama oyi ekpabo lo. ²¹ Elo a nono ni mhi li ini mhi bhale? Mhi rue utali mhọli obo bhale, abi mhi ri ayemhẹ inono ali o pfomhẹ bhale?

5

A khu inyoghuo na itsebo iteva ya fie

¹ Mhi suo khi angeli itsebo e la iteva oye ẹ. Onabi aa ya me iteva oyi eni ẹa miesuo kpa, a ga me iteva oye. Ni o ramhi khi ọgbọ ọ nu inyoli onuzava a gbhe.* ² A gbo ti ipfuabo a nga, ocho ni egbe e kha rọ pfọ ẹ-a, ramhi ni a rọ khu ọgbọ oghoghọ iteva oye lasele. ³ Abi o rọ tseku khia khi mhi nuata shi ẹ egbe alo-gbugbugbu, ayemhẹ oyemhẹ o nu ẹ la. Mhi she pfa ezọ mu ọgbọ ni ọ riẹle emhi onana, abine khi mhi la agho. ⁴ Irarigho, ini a ri eva oyi Onomhẹ iJesu lona kugbe, ali ni ayemhẹ oyemhẹ o rọ nu ẹ la, ali ni ekpabo eyi Onomhẹ ọ rọ la ẹ iteva, ⁵ a rue ọgbọ oghoghọ abo-a na okphaghie, ni ọ pfueche idiegbe eyoli-a, ini a pfuese ayemhẹ oyoli ini iJesu Onomhẹ ọ bhale.

⁶ O ma kholo gba khi a tsua ipfuabo eke. Ni a rọ ọ ze ni ẹgbọ enana e la iteva oye. Aa lese khi eri e li abi umiesobo oghuo ni o ri oili gbolo enekpole-a?† ⁷ A rue ọgbọ okholo onana iteva oye lasele, ni a me asha la ipfuae. IKirisiti khi omi osumha oyi iPasova ni a she rọ luase obo na awa.‡ ⁸ A khi ze ni awa ke riẹle imu elemhi okholo ilili ni o li abine khi a kemhi ibuledi ni a ri ifuma nye. Awa khi eni e pfuae ali ena igesikia, ni awa ke ri ibuledi ni aa ri ifuma nye li imu.§ ⁹ Abi mhi rọ kpe te odode keke ebe ghi ẹ, mhi gueye ẹ a khi nu ọgbọ na itsebo ke kia kugbe. ¹⁰ Ama ọa khi ingme oyi ẹgbọ ena agbo mhi ngme. Irari khi u mema ya lase elemhi agbo le neni u wa kie ẹgbọ ni ẹ ku itsebo, ali ena emhi itoegbe ali ighiatọ ali eni ẹẹ ga ikhumhi. ¹¹ Emini mhi ri onana ngme khi, a khi nu oni ọ miesuo ọlo-egbhọli, ni ọọ ku itsebo kia kugbe, okkhi ọgbọ emhi itoegbe o, okkhi oni ọ ga ikhumhi, okkhi oni ọ yese ọgbọ

* 4:12 Li ze Ika 18.3 † 4:16 Li ze 1 iKori 11.1; iFili 3.17 ze Okiali 12.5 § 5:8 Li ze Okiali 13.7; iDeut 16.3

* 5:1 Li ze iDeut 22.30 † 5:6 Li ze iGal 5.9 ‡ 5:7 Li

eva-a, okekhi o donyo pfunche egbe-a, okekhi oni o ri ele alile. Khi ga nu egbo eghogho le eminale kugbe.

¹² Oa khi akanya oyawa ni awa ke gue ena odati ni ea miesuo ezọ. Ena elemhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo tse ni e lina ngeli awa kha lese ke gue ezọ ¹³ Eshinęba o ya gue eni ea miesuo ezọ, ama abi Ebe-no-pfuase o ngme o li khi, "A khu ogbo okholo oghogho e iteva le."*

6

Eni e mie suo e khi ke lu egbe ezọ ikotu

¹ Ini abi a li ga miesuo abi inyoghwo a me ingme, elo o ze khi a lu egbe ezọ shi ikotu oyi esọ-ezọ ni ea miesuo, ocho ni a kha ro ze ni eni e miesuo e so ee oni ingme? ² Aa lese khi awa ni awa miesuo, khi awa ya gue egbo na agbo ezọ? Ee ni a khi eni e ya gue agbo ezọ, aa dobe a so shi ukuku ingme ifuabo eyee? ³ Aa lese khi awa ni awa miesuo, khi awa ya gue igeni ezọ? See awa aa li ke dobe e so egbe awa ikuku ingme na agbo ona. ⁴ Elo o ze ni a ro o tsua ingme ni a me ogbele kpa ke ghi esọ-ezọ ni ea mhue unu shi ingme igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo? ⁵ Eri mhia ngme ona ni omama o mu e. Eri aa me ongee ni o lese ingme iteva oye, ni o dobe ya ri inyoghwo aava ni e miesuo ri ele? ⁶ Elo o ze ni ongee o ro o rue inyoghwo o li le deba eni ea miesuo ni e roli gue ezọ?

⁷ Emini o da ze khi a me iluegbe-ezọ ikotu iteva oye ne, eri o rohasa khi eni e de a khi. Oni u kha ro ri egbe mie ini a lue na e, ni u kha ro lama ni a li e le, ⁸ u ri ochogho vu ya lue na egbo, u li we e le, gbo li shi eni e miesuo elese.

⁹ A lese gboo khi ona okholo oa ya lo Eghiele oyi Eshinęba. Aa khi di egbe e. Egbo ni e ku itsebo, okekhi eni e ga ikumhi, okekhi eni e kia okia, okekhi emose idegbe, ali emose ni e nu emose enabi we we e gbhe, ¹⁰ li shi ighiatọ, okekhi ena emhi ituegbe, okekhi edonyo yese egbe-a, okekhi eni e yese egbo eva, we khi eni e li egbo a le, e ya lo Eghiele oyi Eshinęba. ¹¹ Eghęghę o la o ni ee a ro kpe la

* **5:13** Li ze iDeut 13.5; 17.7 * **6:12** Li ze 1 iKori 10.23

agbo oghogho, ama a she khuse e olamhe-a, a khuse-a pfuase, a pfa na e, rote eva oyi iJesu iKirisiti Onomhue ali Ayemhe oyi Eshinęba oyawa.

Khi ke gbe ikanya itsebo

¹² Ogbo o dobe ya lie, "Emini o ghole mhe mhi dobe ya ri ele." Ama mhi e o li, "Aa khi emhikpa e ti ni u ri ele." Ali khi ini mhi tseku dobe ya ri ele emhikpa, mhi aa gbudu mele oghumha oyi emhikhoghwo-a.* ¹³ Wa lie khi, "Eminale khi oyi akpidi lo, ali khi akpidi o khi oyi eminale." Igesikia onana o khi, ama eleghwo, Eshinęba o ya yese we-a. Ama aa ri ele idiegbe eyawa shi itsebo ilili. Eri a ri ele idiegbe, ni awa rewe ke ga Onomhue. Ali khi idiegbe oyawa oo mu Onomhue egbe gba. ¹⁴ Ali khi Eshinęba o ya ri ekpabo eyoli guise awa eghuli le, abi o guise Onomhue oyawa eghuli le. ¹⁵ Aa lese khi idiegbe oyawa khi uguabo idiegbe oyi iKirisiti lo. Eri ogbo o ke ya rue uguobo idiegbe oyi iKirisiti, o ke ku o li gbe uguobo oyi adegbe? Oa ze ya li! ¹⁶ Abi aa lese khi ogbo ni o da le deba adegbe ne, khi o she to egbo ma oni adegbe o? Idiegbe oghwo e ke khi, irari khi ebe o o li, "We we avavava, idiegbe oghwo e ke khi."† ¹⁷ Ama ogbo ni o da to ma Onomhue o ne, ayemhe oghwo e ke khi.

¹⁸ Me itsebo ikuku na, olamhe okhoghwo oa la o ni o ri ichimhi a mu ogbo abi olamhe itsebo ikuku. Irari khi olamhe itsebo ikuku oo re e lamhe shi idiegbe oyi ye ye ghwo o. ¹⁹ Aa lese khi idiegbe oye e khi owa ugamhi oyi Ayemhe-no-pfuase lo, ni o la idiegbe oye, ni Eshinęba o ro na e? Oa ke khi ye ye u mholi egbe e,‡ ²⁰ irari khi eri Eshinęba o de ghale. Irarigho, u mema ya ri idiegbe eye ri ufumhi na Eshinęba.

7

Ingme ingeli oyi omose ali okpotso

¹ Ni mhi ro so shi ogbo ni a keke shi ebe ya mhila mhe.

O ti ini omose ali okpotso ea ya le deba egbe. ² Ama irari itsebo, omose ogbogbo ali ughue o li e ke le deba egbe, okpotso ali odoli e ke le deba egbe. ³ Omose o khi ri

† **6:16** Li ze Igbae 2.24 ‡ **6:19** Li ze 1 iKori 3.16; 2 iKori

okiamhi ughue gbe ughue oli, okpotso o khi li ri okiamhi ughue gbe odoli. ⁴ Okpotso lolighuo o mholi idiegbe oyoli, ama odoli o mholi we. Igho o li khi egbe oyi omose, o khi omose lolighuo o mholi idiegbe eyoli, ama ughue oli o li mholi we. ⁵ A khi kie egbe, see khi omose ali okpotso e lama shi egbe o khi wewe e ya nuata shi iledeba-egbe ne, ni e me asha mholi ukuku egheghe ro so iromhi. Oni egheghe o kha dose se, e gbo bhale ya lona, ini okphaghie o khi me asha mu we fe, irari khi egbe ea ze e mu shi ingme ughue. ⁶ Eri mhi khokho ona na e, o khi ushi ni mhi shi e shi eke na e. ⁷ O ma kha ti gba ini ogbokpa o dobe ya la o ni o rue okpotso shi abi mhemhe lo. Ama awa nya awa aa li abeghuo. Eshinegba o somhi ogbogbo isomhopfa ododa. Ona o kha mholi ona, o lese o mholi ogho.

⁸ Ee ni aa la ughue ghue ali esamhi-olimhi, o ti ne ini ea bie ye ughue abi mhemhe. ⁹ Ama ini ea dobe ya mu egbe we, e ke le ughue. O tine ni a ye ughue dose ocho ni a ro ya shito, egbe ee lala e shi ingme ughue.

¹⁰ Ee ni a la ughue, mhi mhesa ona na e, ni o rote obo oyemhe bhale, ama obo oyi Onomhue. Okpotso o khi rote obo oyi odoli vu. ¹¹ Ama ini o li ghoo, o khi gbo ye ughue olese ghue, ochoghoo o ka nu odoli ro rielee. Omose o khi gbudu khu ughue oli. *

¹² Ee oye enekpole, mhi gue ona ye e, mhemhe mhi ngme ona, o khi Onomhue. Ini omose ni o miesuo o rue okpotso ni o miesuo ughue, o kha ghole oni okpotso ni o ro nu oni omose shito, oni omose o khi khu oli. ¹³ Ini okpotso ni o miesuo o ngeli na omose ni o miesuo, ni oni omose o ro mholi oguemhe khi loli ya kie ri oni okpotso shi, oni okpotso o khi pfa oni ughue-a. ¹⁴ Irari khi okpotso ni o miesuo oo rue ipfuase e bhale ughue oyoli, ali khi omose ni o miesuo o ri ipfuase e bhale ughue oyoli. Ini o khi igho lo, imi e, eni ea pfuase e kha khi, ama abi o ke li ena khi, a she khuese we-a pfuase.

¹⁵ Ama ini oni o miesuo elemhi wewe aava, oo nono ni loli lase oni ughue le, o ke vu. Emhikhoghuo o ke la akana ya mu

omose okekhi okpotso ni o miesuo mhue ini a me na. Eri Eshinegba o lu awa ni awa ro la agbo opfomhe. ¹⁶ Yeye okpotso, u fe lese ini itobo oye ode o kha ro mhue imiepfuese? Abi khi, yeye omose u lese ini itobo oye ughue o kha ro mhue imiepfuese?

¹⁷ Abibi o tseku li, ogbogbo o migha ashini o la ni Eshinegba o ro lu oli, ali emini o lu oli shi. Ona o khi omhesa ni mhi ro na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya. ¹⁸ Ini omose o she shele-a neni Eshinegba o lu oli, o khi mu oli pfi rielee. Ini omose o shele-a neni a lu oli, o khi ya shele-a. ¹⁹ Oa mhue abi o ngme, ini ogbo o shele-a okekha khi o shele-a, emini o mema mu egbe khi, ni a ro ri ishi eyi Eshinegba gbe akanya. ²⁰ Ogbogbo o kie li abi o la o shi ni Eshinegba o ro lu oli. ²¹ Oghumha u khi ni Eshinegba o ro lue? Khi ze ni ogho o nase udu. Ama ini u me asha ya pfa egbe e o le, li ghoo. ²² Irari khi oni o khi oghumha ni Onomhue o ro lu oli, oni a rue abo-a o ke khi, igho li khi oni a rue abo-a ni Onomhue o ro lu oli, oghumha oyi Onomhue o ke khi. ²³ Eri a de e ghale, irarigho a khi gbo khi oghumha oyi ogboese. ²⁴ Inyoghoo, ogbogbo o nu Eshinegba la abi o li ni a ro lu e.

²⁵ Shi ingme oyi ozele ni ea mu ughue ghue. Mhi aa rote obo oyi Onomhue mie ushi ni mhi ya shi na we, ama mhi ri ushi oyemhe bhale abi oni a ri itobo ilelemhi khi oni a ri egbe e nga. ²⁶ Ini a bino ingme ni a me agbo memena, mhi sa khi o ti ini ogbo o bie shito abi o li. ²⁷ U kha la ughue se, khi dua ni u pfa li-a. Ini waa la ughue ne, khi dua abi u li ya lo o. ²⁸ Ama ini o khia khi u lo ughue, waa pfido, ini o rie khia khi u waa mu ughue ghue. Ama eni e rue ikpotso, e ya mholi anasemhe elemhi agbo ona, mhi aa nono ni a me onana.

²⁹ Inyoghoo emini mhi ri ona ngme khi egheghe o ke she. Ro te memena vu, emose ni e rue ikpotso, ughue we e khi mu we egbe dose. ³⁰ Eni e vie, e khi ze ni o lo we egbe dose ode. Eni e ghele, e khi ze ni oghelae rue we vu, eni e de emhi, e khi ze ni emini e de e lo we alo, ³¹ eni e mholi emini e ri emhi na agbo o rielee, e khi ze ni e rue

* **7:11** Li ze iMat 5.32; 19.9; iMak 10.11-12; iLuk 16.18

wę udu vu. Irari khi abi agbọ ona o laọ shi memena, o she ẹ dọse.

³² Mhia nono ni a rue udu ayele le. Ọmọse ni ọa rue ọkpotoso, ikanya eyi Ọnọmhue ẹa ku ọli ẹle-a, irari khi eri ọ nono abi lọli liẹ riẹle ọghuemhe oyi Ọnọmhue. ³³ Ama ọmọse ni ọ rue ọkpotoso shi, eri isamhi agbọ ẹẹ nase ọli udu, irari khi eri ọ dua ni lọli ri egbe ke mu ughue ọli. ³⁴ Irarigho, eri isamhi eyoli ẹ kemhi eva. Eri ọmueshi ni ọa ye ughue, okekhi, ọmueshi ni ọmọse ọa ta owe lase ghue, ingme eyi Ọnọmhue ẹ mu ọli egbe. Eri ọ dua ni lọli ri idiegbe ali ayemhe oyoli na akanya oyi Ọnọmhue pfo nya. Ama ọkpotoso ni ọ ye ughue, emhi agbọ ọ sa, irari khi eri ọọ dua abi lọli li ri egbe ẹ ke mu ọdo.

³⁵ Eri mhi a ngme onana ni mhi kpaghie ẹ obọ, ọa khi eri mhia nono ni mhi zu ẹ ode, ini a khi la ughue. Ochoghọ eri mhia nono ni a ke riẹle emini o tẹ ode, ini udu oye o khi kemhi eva shi iregbena Ọnọmhue pfo oye.

³⁶ Ini ọmọse ọ me khi egbe ẹa ke zẹ lọli ẹ mu deba ọmueshi oyoli ni ọmọse ọa ta owe lase ghue, ni e ga lama na egbe khi wewe e ya ri egbe shi. Ni ọ rọ she tẹ ni ọ ye ughue abi o ye ni o, ọ rue ọni ọmueshi ughue abi o ghole ọli shi. Ọa lamhe. ³⁷ Ama ọmọse ni ọ me khi lọli mhọli udu no toto ni ọ dobe ya mu egbọli mhue. Ini ọ lama shi udu oyoli khi lọli ẹa ya rue ọni ọmueshi oyelue ne, ọni ọmọse ọna ọ gue kia. ³⁸ Ọgbọ ni ọ rue ọmueshi oyoli ughue ọ gue kia. Ọni ọa rue ọli, lọli ọ gue kia ne.

³⁹ Ọkpotoso ni ọ la ughue, ọa gbudu rọte obọ oyi ọdọli vu ini ọ da kie la agbọ. Ama ini ọdọli ọ ghua, ọ dobe ya ngeli na ọmọse ni ọ nono, ama ọmọse ọni ọ miesuo ọ mema ya khi. ⁴⁰ Abi mhemhe sọ oni ingme shi khi, ọ ya mhọli oghelẹ ne ini ọ shito khi ọa bie ke ngeli. Mhi sa khi mhi mhọli Ayemhe oyi Eshinegba ni mhi rọ ọ ngme ona.

8

Eminale ni a rọ luase ikhumhi

¹ Mena ni mhi rọ ngme nga ogbọ ni a mhila mhe ingme eminale ni a rọ luase ikhumhi.

Awa lese khi, "Awa nya awa ga mhọli ilese," ingme ona. Eri ilese o ri ogbọ a tipfuabọ nga ke titi egbe, ama eri inono o ri

awa a kpaghie egbe obọ. ² Oni ọ dabi khi lọli lese gba, ọa kie lolo lese abi ọ kha li lese ne. ³ Ama ogbọ ni ọ nono ingme oyi Eshinegba, Eshinegba ọ lese ọli.

⁴ Ama memena, ingme oyi eminale ni a rọ luase ikhumhi, awa lese khi ikhumhi ọa khi emhikhoghuo elemhi agbọ, ali khi Eshinegba ogbọ ọ khi. ⁵ Ini a tseku me emini a lu ilita ali ekhemue, o khi eni e la idane o, okekhi ena ekekhe, ongewe ọa khi Eshinegba wexhi Ọnọmhue. ⁶ Ama oyawa khi, Eshinegba ogbọ kpe awa mhọli, ikhi ita ni emhikpa e rọte obọ oyoli bhale, ali ọni awa la agbọ na, ali khi Ọnọmhue ogbọ ọ la ọ, ni ọ khi iJesu iKirisiti ni emhikpa e rọte obọ oyoli bhale ali ni awa rọte obọ oyoli la agbọ.

⁷ Ama ọa khi eni e miesuo nya e lese igesikia onana khi afue ilita e khi. Ama ingme oyi eni ilita ena, o she lo egbọ eghoghọ egbe ramhi khi ini e le eminale ni a rọ luasobo eghoghọ, eri ọ li we egbe khi eni ilita e liẹ ga eghọ. Eri ona ọọ yese udu oyewe ni ọ gue we ezọ ọ-a, irari khi ọa lolo toto imiesuo ne. ⁸ Ama eminale ẹa ti ogbọ ọ mama Eshinegba. Ẹa ri awa ya khi eni ẹa ti ini awa aa le, wexhi eri e ke ri awa ya ti ne ini awa le.

⁹ Ama a kuegbe-a ini afa ni awa mhue rọ ọ riẹle emini o ghole awa o khi ya khi ọzuode na ogbọse ni ọa toto imiesuo, ni o rọli ya de pfilo olamhe. ¹⁰ Ini ogbọ ni ọ mhue udu ni ọa toto imiesuo ne ọ fe me khi yeye ni u mhọli ilese, khi u la udi olitsa ẹ le eminale, u sa khi ogbọ ọa ya ri udu nali rọ ke le eminale ni a rọ luase olitsa? ¹¹ Ighọ ọni ogbọ ni udu oyoli ọa toto eghọ ni ọ khi inyoghue ni iKirisiti ọ ghu-a na ọ li ya opfu-a itobọ ilese oye. ¹² Ini a da me na ne, iKirisiti u lue a na, ini u da lue na inyoghue ni a ga miesuo, eri u wa kuale udu oyewe ni ọ gue we ezọ ni ọa toto eghọ utse. ¹³ Irarigho, ini o da khia khi eminale ni mhi le o ri inyoghuo-mhe ya de pfilo olamhe ne, mhi aa ke gbo tigbe ya le eminale, ini mhi khi ya zẹ ni inyoghuo-mhe ọ de pfilo olamhe.

9

Afu ni aghiusomhi na ke ọ mhọli

1 Elo e kpomhe o le? Mhi áá khi aghiusomhi na kee? Mhi áá she me iJesu Onomhue oyawa, mhi re e mie oli suo? 2 Ini o tseku khia khi mhia khi aghiusomhi na kee shi egboese o, mhi aa li khi aghiusomhi na kee shi e o? Akanya ni mhi gbe iteva oyee o rokhase khi aghiusomhi mhi khi shi e o.

3 Ina mhi li a so egbo ni e ri unu a yese afu ni mhi mholi-a, 4 eri mhi aa fu te o ni a ri eminale ali onyo a na shi akanya ni mhia gbe? 5 Mhi aa li fu te o ni mhi li e rue okpotso ni o miesuo shi, abi ighiusomhi na kee enekpole, ali inyoghuo Onomhue ali iPita e li roshi. Eghēghē agho ni mhi li ke rue oli mhue obo ini mhia le asha? 6 Abi khi mhemhe ali iBanabasi tse anye lese khi eni e ri obo oyewe e gbe akanya ke ri eminale na egbe anye le? 7 A me okholi-okhue ni loighuo o fali egboli ota? Oghiale onoghuo o ya le emhi ekomhi eyoli? Oni o ri ena kia onoghuo o ya rote ena eyoli da ameyeli?

8 Abi usamhi oyi egbo o li mhi lie ngme oli, abi khi eri ushi o ya li mu ma o? 9 Irari khi a keke oli shi ebe Ushi oyi iMosisi, “Khi mu ena onokpo unu zu ini u roli e mheli ikpamhi emhi.” Ingme oyi ena wee khi Eshinegba o li ghō lese sa? 10 Itobo oyawa o ro ngme onana? Ii, irari oyanye a ro ligho keke oli. Itobo khi ogbo ni o gua o kha gua ni oni o khiese o ro khiese, eri e ga roli shi udu khi wewe e ya mhue okemhi shi eni emhi ekomhi. 11 Aborokhia khi anye she ri emhi ayemhe ko iteva oye e ghō, anye khi eni e kha rote obo oye e li khiese emhi ikpaghiobo ni a me eloe.† 12 Ini o khia khi egboese e te ni a ri ikpaghiobo e na, o ya khi anye kha ga mema te o ne? Ama anye ea rue ete-awe oni afu ona.

Ochoghō, eri anye ri egbe mie emini anye me kpa ini anye khi zu usomhi onete oyi iKirisiti ode. 13 Aa lese khi eni e la Owa Oyi Eshinegba a gbe akanya, khi oni owa e te e le eminale, ali khi eni e la atete e ga, eri e rote emini a ro luasobo e kemhi? 14 Igho, Onomhue o li mhese oli eni e ri usomhi onete a tse abo, e rote o ke le emhi.‡

15 Ama mhia kie ri eni afu ena gbe akanya deba e, wekhi eri mhi keke ebe ona

ni a ba riele emhi eghoghō na mhe. O tine ni mhi bie ghu-a ni ogbo o ro lie mhi khi tono obo udu. 16 Mhia mhue afu ni mhi ro tono obo udu shi usomhi onete ni mhi ro tse abo. Eri a mhese oli na mhe. O ma kholo mhe egbe ini mhia ri oni usomhi onete tse abo! 17 Ini o khia khi eri mhia tsabo ungmehi oyi Eshinegba itobo khi o ghole me. A ya fali mhe ota. Ama ini o rie khia khi o ghole mhe, emini Eshinegba o ro nga mhe obo lo ni mhia riele 18 Ighe ifata ni mhi ke ya mie mena? Afa o khi na mhe ni mhi ke tsabo oni usomhi onete, ni mhia khi oki shi o, ni mhia mie emini e khi eyemhe shi akanya oyi itsabo usomhi onete.

19 Mhemhe ghuo mhi mhese ona na egbe-mhe, mhia khi oghumha oyi ogbokhoghuo, ama mhi ri egbe mhe mele oghumha oyi ogbokpa-a, ni mhi ro lu ebubu egbo na iKirisiti abi mhi li dobe. 20 Abi mhi ro nu egbo iJu u gbe akanya, mhii ngeli abi ongi iJu ni mhi ro dobe lu we. Abi o rie khia khi ushi iMosisi o ya mu me, mhi kiele e ngeli abi oni ushi o mu ini mhi nu egbo ni e la oni ushi gbe akanya, ni mhi dobe lu we. 21 Igho o li khi, abi mhi ro nu egbo iJeta e gbe akanya, mhi ngeli abi ogbo ni o ya khi iJu ni ushi iJu o ya mu ni mhi ro dobe lu we. Ona o lie khi mhi aa ke ri ushi oyi Eshinegba a gbe akanya, ama ushi oyi iKirisiti mhi ro gbe akanya. 22 Ini mhi la ifuabo oyi eni irudunga oyewe o ya toto, irudunga oyemhe o li abi oyewe, ni mhi ro dobe lu we. Emhikpa mhia mela-a na egbo nya, ni mhi ro tsumhi eghuo, ode ni mhi ya te dobe riele oli kpa.

23 Enana nya, irari oyi usomhi onete mhi ro ligho ni mhi mhue okemhi shi ikhivose eyoli.

24 A lese khi ebubu egbo e migha shi unamhi ni a na, ama oghuo elemhi we o kpe na a pfo, ni o mie eleli unamhi. Irarigho, a na ode ni a te ya mie eleli oyi unamhi. 25 Eri ogbokpa ni o la unamhi ya na o kpe e wena ushi unamhi egbegbo. Eri ee na ni e mie arula oghie ni oo ke-a. Ama arula ni o la ogbogbo awa na unamhi e shi. 26 Onana o ze ni mhi ro na unamhi oyemhe sheshe ya ramhi ukpese. Loli o ze ni mhia ro li abi

* 9:9 Li ze iDeut 25.4; 1 iTimo 5.18 † 9:11 Li ze iRom 15.27 ‡ 9:14 Li ze iMat 10.10; iLuk 10.7

opfiékpa ni ọọ pfi ekpa kua irarogbe. ²⁷ Eri mhia nasẹ egbe eyemhẹ ni mhi doḅẹ mhẹsẹ ke na wẹ. Mhi aa nono, ini mhi tsabo oni usomhi onete ona se, ni mhi khi ọni a khu pfia.

10

A rọte okhẹ oyi egbo iZireni tse agua ye egbo

¹ Inyoghuo, mhia nono ni a sato emini itita awa ni e deba iMosisi e mẹ. Oguese oyi otughunu o khukhu wẹ, wẹwẹ nya e gbo rọte okẹ ifulo ya dọsẹ tselele.* ² Elemhi otughunu ali okẹ oniemi e la batazi abi eni e deba iMosisi. ³ Wẹwẹ nya e le eminale ayemhẹ.† ⁴ E gbo da amẹ oyi ayemhẹ oghuo ni o rọte eche ayemhẹ ni oo deba wẹ tu. Oni eche khi iKirisiti.‡ ⁵ Abi o tseku li ghọ, egbe ẹa mu Eshinegba deba ebubu wẹ, itobọ ighọ, eri a miatse ilimhi eyewẹ ku ọdagbe ifufu.§

⁶ Mena, ena nya irọkhasẹ e khi na awa, ni o tse agua ye awa, awa khi mhue ọghuemhẹ na emhi ebe abi wẹwẹ e li,* ⁷ wẹ khi ilita awa ya ga abi eghuo ọ e li. Ebe-no-pfuasẹ o ngme ọli khi, “Eni egbo e shito le, e da, e gbe ishimhi idobie, e ku itsẹbo.”† ⁸ Awa khi khili ena itsẹbo abi eghuo ọ e li, ni o zẹ khi agbele uye ali esẹ, 23,000, e ghuloa ogbeleghuo.‡ ⁹ Awa khi mu Ọnọmhue fẹ bino abi eghuo ọ e li, ni enye e rọ gbolo wẹ-a.§ ¹⁰ Awa khi wọlo abi eghuo ọ e li ni Ageni eghuli ọ rọ gbolo wẹ-a.*

¹¹ Eri emhi ena nya e li wẹ, ni a rọ sesẹ awa ingme ẹle-lese, a keke wẹ shi eke tse agua ye awa ni awa la eghẹghẹ ikpukhokho agbo ona.

¹² Ini u dabi khi u migha, guẹ kia ini u khi de ode-a. ¹³ Aa mẹ imufẹ okhoghuo ni a mẹ egbe, ni ọa khi onabi egboese ẹa mẹ ghue. Ama Eshinegba ọni a ri egbe e nga lo. Ọa ya zẹ ni a mu e fẹ ni o fu dọsẹ e, ni aa ya doḅẹ ri egbe mie. Ama ini a mu e fẹ, Eshinegba ọ ya ri ode ni a te ya pfue ọ bhale, ni a rọ doḅẹ ya ri egbe mie.

¹⁴ Irarigho, inyoghuo, a nuata shi ikhumhi ọ. ¹⁵ Eri mhi nu e ngme abi egbo elesingme. Eẹ ghuo a sa emini mhi ngme. ¹⁶ Ini awa rọte uko ni awa lema Eshinegba ọ khivose shi da, ọa khi ọlia eyi iKirisiti awa da? Ini awa le ibuledi ni awa kemhi, ọa khi idiegbe oyi iKirisiti ni awa le?† ¹⁷ Irari khi ibuledi oghuo o khi, awa nya ini awa tseku bu, idiegbe oghuo awa khi, irari khi eminale oghuo awa kemhi.

¹⁸ A sa ingme oyi egbo iZireni ghue. Ọa khi eri wẹwẹ nya ni e le eminale ukhomhi atete ugamhi e ga mhọli obọ shi oni ugamhi oyi Eshinegba egho?‡ ¹⁹ Eri mhi ri ona lie khi olitsa ali eminale ni a rọ luase ọli khi egbegbi emhi e khi? ²⁰ Iiye o! Emini mhi a ngme khi, emini eni e ga ikhumhi e rọ luase obo atete, okphaghiẹ e rewe e luase, ọa khi Eshinegba. Mhi aa nono ni a mhue kugbe iyemhẹ okphaghiẹ ọ.§ ²¹ Wa ya rọte uko oyi Ọnọmhue da, u gbo rọte uko oyi okphaghiẹ da. Wa ya rọte ukpeko oyi Ọnọmhue le, u gbo te ukpeko oyi okphaghiẹ le. ²² Abi khi eri awa nono ni Ọnọmhue ọ ke kpe ofuma? Eri awa dabi khi awa toto dọsẹ ọli?*

Epfua ni eni e miesuo e mhọli

²³ “Emini o ghọle awa, awa doḅẹ ya riẹle.” Abi a li ngme ọli. Ama aa khi emhikpa o mhọli eleli. “Emini o ghọle awa awa doḅẹ ya riẹle.” Ama aa khi emhikpa o mhọli ikpaghiobo.† ²⁴ Ogbokhoghuo ọ khi lesẹ ke na shi onote oyi egbole tse ama onete oyi egboese.

²⁵ Elamhi kpa ni a rọ ọ de oki, ke de ọli le, khi ri irari udu oye ni ọọ gue e ezọ mhila ogbo okhoghuo shi ọ. ²⁶ Irari khi Ebe-no-pfuasẹ o ngme ọli khi, “Eke ali emini e la ọ nya, khi Ọnọmhue o ga mhọli wẹ.”‡

²⁷ Ini ogbo ni ọa miesuo ọ lue ukue, ni u rọ sa li shi udu khi u ya ye, le emiemini ọ rọ shi e eke. Khi mhila ogbo okhoghuo oyi udu ni ọọ gue ogbo ezọ. ²⁸ Ama ini ogbokhoghuo ọọ ye, “Eminale ona, ikhumhi a rọli luase.” Khi le oni eminale ogho, irari usamhi udu

* **10:1** Li zẹ Okiali 13.21-22; 14.22-29 † **10:3** Li zẹ Okiali 16.35 ‡ **10:4** Li zẹ Okiali 17.6; iNọba 20.11 § **10:5** Li zẹ iNọba 14.29-30 * **10:6** Li zẹ iNọba 11.4 † **10:7** Li zẹ Okiali 32.6 ‡ **10:8** Li zẹ iNọba 25.1-18 § **10:9** Li zẹ iNọba 21.5-6 * **10:10** Li zẹ iNọba 16.41-49 † **10:16** Li zẹ iMat 26.26-28; iMak 14.22-24; iLuk 22.19-20 ‡ **10:18** Li zẹ iLev 7.6 § **10:20** Li zẹ iDeut 32.17 * **10:22** Li zẹ iDeut 32.21 † **10:23** Li zẹ 1 iKori 6.12 ‡ **10:26** Li zẹ Iwolo 24.1

oyi oni o gueye ogho, ali irari udu oye. ²⁹ Aa khi irari usamhi udu oye, ama irari usamhi udu oyi oni ogho ogho. “Elo o ze khi oghose o ke ya khi ozuode shi epfua oyemhe, irari udu oni o gue ogho ezọ oyi oli? ³⁰ Ini mhi kphemhi na Eshinegba shi eminale ni mhiale, elo o ze khi oghose o ke tsue mhe shi eminale ni mhi kphemhi shi?”

³¹ Abi o laọ shi khi, emiemini u wa rieḗ kpa, ni u wa le, ni u wa da, rieḗ oli shi ufumhi oyi Eshinegba. ³² Khi ngeli angeli ni o ya ri oghokhoghuo de, o khi egho iJu okekhi egho iJeta okekhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo eyi Eshinegba. ³³ Eri mhi dua ni mhi rieḗ emini o ti oghokpa eloe odekhode. Irari khi mhiale se na khu oyi mhemhe ghuo, ama oyi oghokpa ini a mie we pfuese.

11

¹ A ke khonya mhe abi mhi lie khonya iKirisiti Onomhue.*

Ukhomhi iguese elemhi ugamhi

² Mhi kueghie e shi abi a lie sato mhe egbe ni a ro a deba ose se ni mhi se se e.

³ Ama mhi a nono ni a se se khi iKirisiti o khi ukhomhi oyi omose nya, ali khi omose o khi ukhomhi oyi Okpotso. Ama Eshinegba o khi ukhomhi oyi iKirisiti. ⁴ Irarigho, omose ni oo so iromhi okekhi eri o ngme ungmehi imeguele, ni o ro da ri emhi guese ukhomhi ne, oyeghe o ro ghi iKirisiti ni o khi ukhomhi oyoli. ⁵ Igho okpotso okhoghuo ni oo so iromhi okekhi eri o ngme ungmehi imeguele, ni o ro da ri emhi khukhu ukhomhi ne, eri o yeghe-a, eri o ri odoli ni o khi ukhomhi oyoli she-a, eri o bie li abine khi o kpogholo itsu ukhomhia. ⁶ Ini okpotso o da khukhu ukhomhi ne, o ka ta itsu ukhomhi-a nyaa. Ini o da khia khi emhi omama oo khi ini okpotso o kpogholo itsu-a egho, o ke khukhu ukhomhi oyoli. ⁷ Oa ye ni omose o khukhu ukhomhi oyoli, irari khi irokhokho ali ufumhi oyi Eshinegba o khi. Ama okpotso ufumhi oyi omose o khi.† ⁸ Irari khi aa rote egbe oyi okpotso ma omose, ama idiegbe oyi omose a te ma okpotso. ⁹ Aa ma omose na okpotso, ama

omose a ma okpotso na.‡ ¹⁰ Itobo onana, ali irari oyi igeni, okpotso o ke khukhu ukhomhi oyoli ni o ro rokhase khi o kie la omhese oyi odoli.

¹¹ Elemhi Onomhue ni awa ga la, okpotso o a khi ongeli, we khi omose o khi ongeli ni we we aava ea mhue abi e lie rieḗ ugamhi kugbe. ¹² Irari khi abi a rote omose ma okpotso, igho okpotso o li bia omose. Ama emhikpa obo oyi Eshinegba e te bhale. ¹³ Ee ghuo a so o bino ini o ti ni okpotso o ke so iromhi lema Eshinegba o a ri emhi khukhu ukhomhi elemhi owa ugamhi? ¹⁴ Abi a ma emhi nya shi rote eke vu, o a se se e khi, omama o khi ni omose o ro mhue itsu ni e nue dolọ shi ukhomhi? ¹⁵ Ama khi ini okpotso o mhue itsu ni e nue shi ukhomhi khi ufumhi ali isomhotse o khi na li? Eri a ri itsu ni e nuata na li ni o ro khukhu ukhomhi. ¹⁶ Ini ogho o nono ni loli khako shi ingme onana, emini mhi mhue ya ngme khi, anye-a mholi ode olese ni anye te e rieḗ, igho li khi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo eyi Eshinegba.

Ushi oyi Eminale no pfuase oyi Onomhue (iMat 26.26-29; iMak 14.22-25; iLuk 22.14-20)

¹⁷ Rote omhese ni mhi ro bhale, mhi aa kueghie e, irari khi ilona kugbe shi ugamhi oye e, oo li oyese dose onete. ¹⁸ Irari onodode, a she gueye mhe khi okemhi oo la iteva oye ini a lona ilegba abi eni e mie iJesu iKirisiti suo. Mhi mie shi o khi igho o khi. ¹⁹ Aa me emini o ze khi aa ya khako. Ama oni ekhako ona o ya ri eni Eshinegba o mie iteva oyi e khase. ²⁰ Ini a lona kugbe shi oghuo, o a khi eminale oyi Onomhue o khi ni a le, ²¹ Irari khi ini a le, aa ya migha khe egbe. Oghogbo o rue eminale oyoli e le. Irarigho, eri eghuo e da pfueche egbe-a, eghuo ea ga me le kpa. ²² Aa mhue apfe oye e ni a la le ni a la da? Abi khi eri a ri eloe a gbe igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo oyi Eshinegba? Eri a nono ni a ri omama mu egho ni ea mhue emhikhoghuo? Se a nono ni mhi ngme shi onana? Eri mhi ya kueghie e mena? Iiye o!

²³ Irari khi obo oyi Onomhue mhi te mie ose se ni mhi se se e. Khi iJesu Onomhue,

* 11:1 Li ze 1 iKori 4.16; iFili 3.17 † 11:7 Li ze Igbae 1.26-27 ‡ 11:9 Li ze Igbae 2.18-23

eliyose ni a roli de, o rue ibuledi, ²⁴ o kphemhi na Eshinegba o khi oli-a, o o li, “Idiegbe oyemhe na ni a ro na e, a ke li ona ro sato mhe egbe.” ²⁵ Igho o gbo li, abi e ro le se. O rue uko onyo, o o li, “Onana o khi uko oyi ilama kugbe onogbo, ni a ri o lia eyemhe rie. Ini a da lina da ne, eri a da li ro sato mhe egbe.” ²⁶ Irari khi eghenge kpa ni a ro da le ibuledi onana ni a ro da oni uko onana ne, eghuli oyi Onomhue u ro tse abo egho neni o ya bhale.

²⁷ Onini o da le ibuledi oyi Onomhue ni o gbo rote uko oyoli da, ode ni o a gbe akanya ne, o she lue, o lamhe shi idiegbe ali o lia oyi Onomhue o. ²⁸ Irarigho, ogbogbo o bino egboli bie ne neni o tigbe le, neni o rote oni uko da. ²⁹ Ini u waa da lese emini oni idiegbe oyi Onomhue ona o migha shi ne, ni u ro da le oni ibuledi ni u ro gbo te oni uko da, u she le u gbo da ro ri iguezo bhale ghi egbe e. ³⁰ Ona o ze ni ebubu e e ro o ghua, eghuo ea mhu eochi, ebubu e she ghulo-a. ³¹ Ini awa kpe gue egbe awa ez o awa aa ya de pfilo ez o oyi Eshinegba. ³² Ini Onomhue o gue awa ez o, eri o sese awa ingme ini awa khi nu agbo pfua.

³³ Irarigho, ee inyoghuo-mhe, ini awa lona ni awa ro ya le eminale oyi Onomhue, awa ke migha khe egbe. ³⁴ Ini a me oni okiamhi o o gbe, o la apfe le emhi ini a khi lo ez o oyi Eshinegba, ini a lona kugbe. Mhi ya pfuse ingme enekpole ngme ini mhi bhale.

12

Isomhopfa Ayemhe

¹ Mena ni mhi ro so shi ogbo ni a mhila mhe ingme isomhopfa Ayemhe-no-pfuase.

Mhia nono ni a lese egbegbingme ni o la o. ² A lese khi eghenge ni a ro khili eni ea miesuo, a di e lo ode ni a la luase ilitsa ni ea mhu e ayemhe. ³ Mhia nono ni mhi gueye e khi aa me ogbo ni Ayemhe oyi Eshinegba o ro gbe akanya ni o ya lie, “A pfi unu na iJesu!” Aa me oni o gbolo ya lie, “iJesu o khi Onomhue!” Ini o a li khi Ayemhe-no-pfuase o sese oli.

⁴ Isomhopfa ododa e la o, ama Ayemhe oghuo o kemhi we. ⁵ Ode ebubu e la o ni a

te e ga Onomhue, ama Onomhue oghuo awa ga. ⁶ Ode ododa Eshinegba o te e gbe ikanya elemhi agbo eyi awa, ama oni Eshinegba o ligho gbe oni akanya ona rote idiegbe oyi awa nya. ⁷ Ogbogbo a ri isomhopfa Ayemhe na, ni o ro ke gbe akanya ni o kpaghie ogbokpa ob o. ⁸ Oni Ayemhe loli o ri isomhopfa oyi ungmehi eghali na ogbo oghuo. Oni Ayemhe o kie gbolo ri isomhopfa ilisingme a na ogboese. ⁹ Oni Ayemhe o gbo ri irudunga oniemhi a na ogbo. Oni Ayemhe oghuo o kie gbo ri ekpabo na ogboese ni o ro ri ogbo toto. ¹⁰ Oni Ayemhe o ri ekpabo na ogbo ni o ro gbe ikanya onyaloa, o ri ekpabo na ogboese ni o ro me eke guele. O gbo ro-na ogboese ni o lese ikhioda ni o la iyemhe ododa o. O ro-na ogbo ni o ro dobe e ngme emue o da, o ro-na o lese ni o dobe guele abi oni emue ogho o ngme. ¹¹ Ama Ayemhe oghuo o kie khi ni o ga gbe eni ikanya egho abi o ghole oli shi. O ri isomhopfa ododa na ogbogbo.*

Idiegbe oghuo ni o mhu e iguabo ododa

¹² Eri iKirisiti o li abi idiegbe oghuo ni o mhu e iguabo ododa, idiegbe oghuo o kie khi, ini o tseku mholi iguabo ebubu ododa.† ¹³ Igho awa nya awa gbo li, o khi ongi iJu u khi, okekhi onge iJeta, o ke khi oghumha oo, o ke khi oni o o khi oghumha, a she batazi awa shi idiegbe oghuo rote oni Ayemhe oghuo ogho, a kie gbo ri oni ayemhe oghuo ogho na awa.

¹⁴ Irari khi idiegbe o a khi uguobo oghuo tse loli nya o khi, ama iguabo ni e bu o mholi. ¹⁵ Ini owe o gueye ob o, “Irari khi mhia da khi ob o, mhi aa ke kugbe idiegbe o,” Oni owe o a kie khi oyi idiegbe? ¹⁶ Ini es o o o khi, “Irari khi mhi aa khili eloe, mhi aa ke khili oyi oni idiegbe.” Ogho o ya lie khi o a ke la oni idiegbe? ¹⁷ Ini idiegbe nya o khili eloe lo, se o kha li ke suo. Abi ini idiegbe nya o ke khili es o lo, se o kha li ke suo isue? ¹⁸ Abi o li khi, eri Eshinegba o tono iguabo egbe ododa ma shi idiegbe abi o li nono oli shi. ¹⁹ Idiegbe o ya gwapfo, ini o khia uguabo oghuo tse loli nya o khi? ²⁰ Abi o li khi, iguabo ododa e la o, ama idegbe oghuo kpe o khi. ²¹ Irarigho, eloe o a ya lie

obo, “Mhi aa mhuẹ emini mhi rẹ ya li!” Wẹ khi ukhomhi o ya liẹ awẹ mhia mhuẹ emini mhi rẹ ya li. ²² Ini awa te ukiẹkiẹ ọ obini ọ kpọle oyi ingme ona bino ọli, iguabọ oyi idiegbe ni ọa lolo toto, ọa zẹ idiegbe ya tsua pfi, ²³ ama idiegbe ni awa bino khi ẹa lolo mu ẹloe, wẹwẹ awa ga sọno itsua guese. Awa a kuegbea guese iguabọ idiegbe ni ọa ti ni a ke khueghie-a shi eke ni áá mẹ ẹloe, ²⁴ Ama awa aa ya sọ itsua guese ikpe ni e zẹ rọ ọ shi eke ni ẹgboese e mẹ ẹloe. Eri Eshinegba ọ lighọ riẹlẹ idiegbe, ni awa mu ekpe na iguabọ ni e li abinẹ khi ẹa lolo mu ẹloe. ²⁵ Itobọ ighọ, okemhi ọa la idiegbe, eri ikpe ọdọda eghọ e ri ẹloe a khu egbe. ²⁶ Ini asha eghuo ọọ mẹ osoli, ikpe enekpọle nya e li nu ọli a mẹ oni osoli. Ini a ri ekpe na uguabọ idiegbe oghuo eri enekpọle nya ẹẹ ghele.

²⁷ Ẹẹ nya idiegbe oyi iKirisiti a khi, ọgbọgbọ ọ khi uguobọ oyọli. ²⁸ Elemhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ, onodode, Eshinegba ọ zẹ ighiusomhi na keẹ, onuzi-eva ọ zẹ emekeguele, onuzi-esẹ, esese, ọ tigbe ri eni ẹ gbe ọnyalọa shi asha eghuo, gbo li shi eni mhọli isomhopfa ni a rọ ri ọgbọ ze. Ọ gbo zẹ eni e guẹ ẹ kpaghiẹ ẹgboese obo, elese ọ zẹwẹ eni e guẹ ri omhese kia, ali eni ẹ ngme emue ọdọda.† ²⁹ Wẹwẹ nya e khi ighiusomhi na keẹ? Wẹwẹ nya e khi emekeguele? Wẹwẹ nya e khi esese? Ọgbọkpa ọ dobe a gbe akanya ọnyalọa? ³⁰ Wẹwẹ nya e mhọli isomhopfa oyi iri-ọgbọ ze? Ẹgbọ nya e guẹ ngme emue ọdọda? Abi khi wẹwẹ nya e guẹ ẹ guele abi oni emue ọdọda o ngme? ³¹ Irarighọ, awa ke nono isomhopfa ni o tinẹ nya.

Mhi ya ri ode ni o tinẹ nya khasẹ ẹ.

13

Inono

¹ Ini mhi ga guẹ ẹ ngme emue oyi ẹgbọ ali oyi igeni, ni mhi aa rọ mhuẹ inono, okeke ulo ali okeke ipẹpẹ itasa mhi khi. ² Ini mhi mhuẹ isomhopfa imekeguele ali ni mhi rọ lese udi osheli ali ilese nya a guele. Mhi kha mhọli irudunga ni a rọ dobe ọghie ite, ni mhi aa rọ mhuẹ inono, afue mhi khi.* ³ Mhi

kha ga ri emini mhi mhuẹ nya somhopfa, ni mhi rọ ga ri egbe mhe bhale ni a tose-a ni mhi ba tono obo udu, ni mhi aa rọ mhuẹ inono, mhi aa mhuẹ elele okhoghuo ni mhi ya me.

⁴ Eri inono o mhọli irabomudu, o mhọli isomhelemhi. Ọa ya kpe ofuma, ọa ya tono obo udu, ọa ya vuse ike. ⁵ Inono ọa ya ngeli angeli obe, ọa ya khu oyọli tse, elemhi ẹa kele bi inono, ọa ya keke ingme ni a li ọli ya shi na ọgbọ. ⁶ Ọa ya mẹ emhi obe ni ọọ ke ghele shi ọ, ama emhi egbegbingme o ghele ẹ shi. ⁷ Ọa ya mhọli ukhimhi-elemhi. Irudunga ali irudushi, ali irabomudu oyọli ọa ya ba li ku.

⁸ Inono ọa mhuẹ ukpese. Imekeguele e la ọ, eri-tse khi e ya dose, isomhopfa oyi ingme-emue ọdọda e la ọ, ama e ya dose, ileasingme e la ọ, ama e ya dose. ⁹ Irarikhi isomhopfa ileasingme ali imekeguele oyawa ẹa ya gba pfo. ¹⁰ Ama ini oni o gba pfo o ramhi, oni ọa gba pfo o kele-a. ¹¹ Abi mhi rọ khi omọ, emue ali isamhi ali akhokhomhe eyemhe, e khi eyi omọ. Mena abi mhi rọ ke khi ọgbhali, mhi aa ke mhuẹ emini mhi ri angeli omọ a li. ¹² Emini awa mẹ memena, eri o li abi aroro ni awa rọte ughegbe ẹ mẹ lishi-lishi. Eghẹghe aghọ o kha ramhi, awa ya mẹ ọli ghemhe, ghe ẹ. Emini mhi lese, ọa gba pfo, ama eghẹghe aghọ, o ya gba pfo, abi Eshinegba ọ li sese mhe pfo.

¹³ Ama eni emhi ese enana e kie migha: Irudunga, irudushi, ali inono. Oni o ga fune nya shi we ọ khi inono.

14

Isomhopfa imekeguele ali emue

¹ Zobe ni inono o khi emini u na a khu.

Ke dua ni u mhọli isomhopfa eyi Ayemhe no pfuase, tete isomhopfa imekeguele. ² Ọgbọ ni ọọ ngme emue ni ọgbọ ọa lese emini ọọ ngme, Eshinegba ọ nu ẹ ngme, irari ọgbokhoghuo ọa ya lese emini ọ ri eni ingmemhi ngme. Egbegbi ingme osheli ọ rọte Ayemhe no pfuase ẹẹ ngme. ³ Ama ọgbokpa ni ọ meke ngme guele, eri ọọ nu ẹgbọ ọ ngme, o kpaghiẹ we obo, ọ ri udu shi we ọ, ọ ri udu pfomhi we. ⁴ Ọgbọ ni ọọ ngme emue ọda ni ẹgbọ ẹa lese emini o

† 12:28 Li zẹ Efi 4.11 * 13:2 Li zẹ iMat 17.20; 21.21; iMak 11.23

ngme, egbọli ọọ kpaghie obo, ama ogbo ni o mekeguele, igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya ọọ kpaghie obo. ⁵ O ga ghole mhe ni ee nya a ke ngme emue ododa, ama oni o ghole mhe ne khi ni a ga mhọli isomhopfa imekeguele. Irari khi oni o mekeguele o mu eloe dose oni o ngme emue oda. See ni eri ogbo o la agho ni o guele abi o ngme ni ogbokpa ni o la igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo o mhue ikpaghiobo.

⁶ Igho inyoghuo, ini mhi bhale deba e ni mhi ro o ngme emue oda, onete onoghuo o ya riele na e? Oa khi ini, mhi gue irokhasa ni mhi rote obo oyi Eshinegba me ye e, okekhi emini mhi lese mhi gueye e, okekhi imeguele mhi gueye e, okekhi ungmehi osese mhi ro bhale ghi e, o ya ri eleli na e? ⁷ Bino itsua ni ea mhue ayemhe, ni ee ngme, enabi ofele ali efa. See ogbokhoghuo o li ya lese emini a kpheli, ini oa suo obini a mu abo we je? ⁸ Ali oni ọọ pfi akala, ini oa li pfi oli gboo ni o de uruli ni a suo, oghuo o ya mu egbe okhọli? ⁹ Igho khi, ini u ri emue ni egbo ea ya suo o ngme ingmemhi ni e mhọli ilasingme, ogbokhoghuo oa ya lese emini wa ngme. Eri u lese ke ngme kua idane! ¹⁰ Emue ebubu e la agbo ona, wewe nya e khi eni e ti shi eni e ngme we o. ¹¹ Ama ini mhi aa lese emue ni a ngme, oni o nu mhe ngme, ofese o khi shi me o, mhemhe khi ofese shi oli o. ¹² Aborokhia khi isomhopfa eyi ayemhe e mema kiele e ghole e egho, a ke nono isomhopfa eni e ya ri ikpaghiobo ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo.

¹³ Itobo igho, oni ọọ ngme emue oda o mema ya lema a ri ekpabo ni o ro o ke guele abi o ngme na li. ¹⁴ Irari ini mhi ri emue oda a so iromhi, ayemhe oyemhe ọọ so iromhi, ama udu oyemhe oa ya mhe mhue emini o mu o. ¹⁵ Se mhi ke ya li sho? Mhi ga ya riele wewe eve-eva ena. Eri mhi ya ri ayemhe oyemhe so iromhi, mhi gbo li ri udu oyemhe so. Mhi ya ri ayemhe oyemhe to uwolo, mhi gbo li ri udu oyemhe to. ¹⁶ Ini u ri ikphemhi na Eshinegba elemhi ayemhe tse, se egbo enekpole ni ea ya suo ikphemhi ni u ro na Eshinegba e lie suo, ni e mie Atse shi e oni iromhi ali ikphemhi? E a mhue abi e li

ya lese emini u wa ngme. ¹⁷ Ini o tseku khia khi iromhi ikphemhi eye khi enete lo, ea ga kpaghie egbo enekpole obo. ¹⁸ Mhi kphemhi na Eshinegba khi mhi ga ngme emue ododa dose ee nyaa. ¹⁹ Ini a la ugamhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo, o ti mhe egbe ni mhi lese ngme ikpamhi ingmemhi ishe tse ni egbo ya suo abi mhi rewe ngme, ro sese we, ocho ni mhi ro ri emue oda ya ngme ingmemhi agbele ni ogbokhoghuo oa ya suo abi mhi rewe ngme.

²⁰ Inyoghuo-mhe, a khi ke sa abi eniye. A mhọli isamhi abi egbhali ama a li abi emofe ni ea lese emhikhoghuo obode onobe iriele.

²¹ A keke oli shi Ebe-no-pfuase khi,

“Emue oda mhi ro ya
nu egbo eyemhe ngme.
Mhi ya ri uruli epfese ngme,
ama ini o tseku khi igho,
egbo eyemhe ea ya
ri esọ shi mhe eke,
igho Onomhue o ngme.”*

²² Itobo igho, emue oda, oa khi emhi onyaloa shi eni e miesuo o see ni eni ea miesuo. Ama imekeguele, eni miesuo o mema go lu, oa khi oyi eni ea miesuo. ²³ Irarigho, ini igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo kpa e legba ni ogbokpa o ro o ngme emue ododa, eshebhe ali eni ea miesuo, ea ya lie khi ujili ọọ kpha e nya? ²⁴ Ama ini ogbokpa ọọ mekeguele, ni egbo ni ea miesuo okekhi ogbo ni oa lese emini a riele o ro lo le. Rote ingmemhi ni ọọ suo, o ro ya lese khi ona olamhe lolu khi, ni o khi oni o mu pfi. ²⁵ Osheli isamhi udu eyoli e ya khueghie-a gboo. O de yeshi, ọọ ga Eshinegba, ọọ lie, “Eshinegba o la e iteva egbegbo.”

Ugamhi ni oa mhue ozughu

²⁶ Inyoghuo, abi mhi ri ona ngme khi, ini a lona kugbe shi ugamhi, ni oghuo o ro mhọli uwolo, okekha khi oghuo o mhọli emini o sese, okekhi irokhasa olese o mhọli, okekhi emue oda olese ọọ ngme, okekhi aguele emini a ri oni emue olese ngme mhọli. A riele enana nya ro kpaghie igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo obo. ²⁷ Ini ogbo o ya ngme emue oda, egbo aava tse e lese ngme, ini e khi e bu dose, e khi aase. Ama otuoghuo oghuo o kpe ke ngme, ogboese ọọ guele abi

* 14:21 Li ze Aza 28.11-12

oḡ ngme. ²⁸ Ini o khia khi oḡbọ ọa la oni igba oyi eni e miesuḡ ni ọ ya ke mie ọli emini oḡ ngme guele, ọni oḡ ngme ungmehi emue ọda oḡhọ ọ khukhu unu, ọ leṣe nu eḡbọli ali Eshineḡba ke ngme.

²⁹ Emekeḡuele aava okekhi aase e doḡe ya ke ngme, eḡbọ enekpọle e ku esọ-a ni e leṣe abi eḡ ngme. ³⁰ O kha ke khia khi a ri iroḡkhasẹ khasẹ oḡbọese ni ọ shito oni ilegba, ọni ọ kpẹ ngme eḡhọ, o mu migha. ³¹ Eḡ nya a doḡe ya meḡuele, ama o khi ọtuoghuo oḡhuo, ni enekpọle e wena ali ni a ri udu shi we ọ. ³² Eni e mhue ayemhe imeḡuele e ke ri eḡheḡhe na egbe ro ngme ini ayemhe imeḡuele o la we egbe e gbe akanya. ³³ Irari khi Eshineḡba ọa khi ọna ozughu, ama oyi opfomhe. Abi o li shi elemhi igba oyi eni miesuḡ nya.

³⁴ Ikpotoso e ke khukhu unu ini igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suḡ e legba, abi o li shi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suḡ elese nya. A khi ze we ngme, e ri ochoghọ ke deba omheṣe, abi ushi o ngme.† ³⁵ Ini e nono ni wewe e leṣe udi-ingme okhoghuo, e la apfe mhila edowe. Emhi omama o khi ni okpotoso ọ ro la ilegba igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suḡ ngme.

³⁶ Abi khi obọ oye e ungmehi oyi Eshineḡba o te gba ekele, abi khi eḡ ghuo o leṣe ramhi egbe? ³⁷ Ini oḡbọkhoghuo o sa khi omekeguele loḡi khi, okekhi khi eri ọ lie khi loḡi mholi ayemhe ni ọ pfuase, ọ mema ya leṣe khi emini mhi keke e ghi e ena khi ushi oyi Onomhue lo. ³⁸ Ama ini oḡbọkhoghuo ọ ri eloe gbe ungmehi ona, a li ri eloe gbe ọli.

³⁹ Irarigho, inyoghuo-mhe, a ke nono ni a meḡuele, ama emue ọda ingmengme, o khi khi ighuighue. ⁴⁰ A ke riḡe emhikpa te ode ni ọa mhue ozughu.

15

Irọte eghuli guale oyi iKirisiti

¹ Mena mhia nono ni mhi yele e le inyoghuo, ingme usomhi onete ni mhi ro tse abọ ye e ni a miesuḡ, ni irudunga oye e o migha nga eḡbegbo. ² Oni usomhi onete ona a ro tsumhi e, ini a da mu emini mhi ro

tse abọ ye e mhue toto. Ini ọa khi igho, eri a miesuḡ shi afue.

³ Abi mhi li te eke mie oni usomhi ni o lolo mu eloe, igho mhi li gue ọli ye e. Usomhi khi,

iKirisiti ọ ghu-a

to olamhe eyawa

abi a li keke ọli

shi Ebe-no-pfuase.* ⁴ Khi a roli to,

a rote eghuli guise ọli le

eḡ nuzi-ese,

abi Ebe-no-pfuase o ngme.†

⁵ Ọ ri eḡbọli khasẹ iPita,

ọ tigbe ri eḡbọli khasẹ eni ogbava.†

⁶ Ọ tigbe ri eḡbọli khasẹ,

eḡbọ ni e miesuḡ ni e bu doḡe

eḡbọ eḡbhue uye ali ishe (500),

ni e la asheghuo utoghuo,

ni o khia khi ebubu we

e kie la agbo,

eghuo ọ e she ghua.

⁷ Ọ tigbe ri eḡbọli khasẹ iJemhisi,

neni ọ tigbe gbo

ri eḡbọli khasẹ ighiusomhi na keḡ nya.

⁸ Ikpukhokho ọ, ọ li ri eḡbọli khasẹ mhe abi omọ ni a bia shi eḡheḡhe ni aa kha bia li shi. § ⁹ Irari khi mhemhe mhi ga kpoke na ighiusomhi na keḡ enekpọle nya a. Mhi aa fe fu te ni a lu aghiusomhi na keḡ, itobọ khi mhi mu okholi vule shi igbaa oyi eni e mie

iJesu iKirisiti suḡ oyi Eshineḡba ọ.* ¹⁰ Ama okhale ni mhia fute ni Eshineḡba ọ li na mhe o remhe khi emini mhi khi. Ali khi okhale ni ọ li na mhe ọa li opfu-a. Ini a ke gbo riḡe ọli bino, mhi she ga rosheka gbe akanya doḡe we nya. Ama ọa khi mhemhe mhi doḡe gbe ọli, ama okhale oyi Eshineḡba ni o la mhe egbe a gbe akanya lo. ¹¹ Itobọ igho, ini o khia khi wewe e tsabọ oni usomhi, okekhi obọ oyemhe o te bhale o, ungmehi oghuo anye kie ga ro ọ tse abọ, ni o khi emini a mie shi.

Irọte eghuli guale oyi eni eghua

¹² Usomhi oyanye na. A she rote eghuli guise iKirisiti le. Elo o ke ze khi eghuo e e ro lie khi iteghuli guale oyi eni e ghu-a ọa

† 14:34 Li ze Igbae 3.16 * 15:3 Li ze Aza 53.5-12 † 15:4 Li ze Iwolo 16.8-10; iMat 12.40; Ika 2.24-32 † 15:5
§ 15:8 Li ze Ika 9.3-6 * 15:9 Li ze Ika 8.3

la o sho? ¹³ Ini irote eghuli guise eni e ghu-a le o la o, ogho khi aa guise iKirisiti le. ¹⁴ Ini o khia khi aa rote eghuli guise iKirisiti le lo, itsabo oyawa, afue o kha khi, igho li khi irudunga oyawa. ¹⁵ Oa khi igho tse, eni e pfi otselę kie egholi ma Eshinegba anye kha khi. Irari khi anye she kpe pfi otselę guele na Eshinegba khi o rote eghuli guise iKirisiti le. Ini o khia khi igesikia o kha khi lo khi aa ya guise eni e ghu-a le lo, eri o kha rokhasę khi o guise iKirisiti le. ¹⁶ Irari khi ini aa ya guise eni e ghu-a le, aa li guise iKirisiti le o li khi egho. ¹⁷ Ini o khia khi aa guise iKirisiti le, irudunga oyeę o kha mhue emini o kha li na e. Eę a kha kie la okhena ipfezomu shi olamhe eyeę. ¹⁸ Ogho li khia khi, eni e ghuloa ni e mie iKirisiti suo khi eri e li li opfu-a. ¹⁹ Ini o khia khi agbo ana tse, irudushi ni awa mhue na iKirisiti o pfo shi lo, awa a opfu o kha bie gbę ne nya.

²⁰ Egbegbi ingme ni o la o khi, a she rote eghuli guise iKirisiti le, ni o ri awa mie shi o khi a ya gbo guise eni e ghu-a le. ²¹ Irari khi abi eghuli o rote obo oyi ogho otuoghuo bhale ikhi Adamu, igho irote eghuli guise le o li rote obo oyi ogho otuoghuo bhale ikhi iKirisiti. ²² Irari khi abi egbokpa e li rote obo oyi Adamu ghu-a, igho a li ya rote eghuli guise oghokpa le, rote obo oyi iKirisiti. ²³ Ama a ya guise oghogbo le abi o li te oli, iKirisiti o khi oni odode, o kha nyene egbe bhale, a tigbe li guise eni e mie oli suo le. ²⁴ Ishegho ozukhomhi agbo o bhale, ini iKirisiti o mu ekpabo ayemhe nya o le, ali eni e mhue afu ali itoto nya, o tigbe rue oni omhese nya na Eshinegba ita. ²⁵ Irari khi iKirisiti o ya ke mhese ramhi ni Eshinegba o ro ya ri ebe oli nya kpoke ekoawe eyoli.† ²⁶ Obe ni o ya kpukhokho mu o le khi, eghuli. ²⁷ Irari khi Ebe-no-pfuase o ngme oli khi “Eshinegba o ri emhikpa kpoke ekoawe eyoli.” Onana o roli khasę gbo khi aa li ri Eshinegba ma o ro kpoke na iKirisiti, ikhi loli ni o ri emhikpa kpoke ekoawe eyi iKirisiti.‡ ²⁸ Itobo khi ini a da ri emhikpa shi omhese oyi iKirisiti se, eghęghę agho loli oyoli ni o khi omioli, o ri egholi kpoke na Eshinegba, oni o ri emhikpa kpoke na li.

Eshinegba o mhese e shi emhi nya.

²⁹ Elo ze ni egbo e ro o batazi na egbo ni e she ghu-a? Ini aa ya guise eni e ghua le, elo o ze ni a roo batazi shi na we? ³⁰ Elo o ze ni anye ro ri agbo oyanye e shi okhena eghęghę kpa? ³¹ Anye e la okhena eghuli oghokpa! Ititiegbe ni mhi ri itobo oye e titi, irari emini iJesu iKirisiti oyawa o rięle na e, o remhe ngme ona. ³² Elo a dabi khi o khi eleli oyemhe ni mhi ro nu inyagbemhi ebe, ikhi emose egho na eoli Efesosi kholi? Ini aa ya guise eni e ghua le bhale agbo, Awa bie ke le awa a da,

irari khi awa ya ghu-a ako.§

³³ Khi ze ni a sese wase-a. “Ikugbe egbo ebe o, o ma yese egbegbi angeli-a.” ³⁴ Nyene egbe bhale eghali eye, a tiegbe olamhe le. Eghuo e e la o ni ea lese Eshinegba. Ni o ri omama mu e, mhi ro ngme ona.

Idiegbe ni a rote eghuli guise le

³⁵ Ama ogho o dobe ya mhila ogho, “Seę a lie guise eni e ghu-a le bhale agbo? Idiegbe onabi onoghuo e ke ya mholi?” ³⁶ Yeęe oyęghę! Waa lese khi emini a ro ko o ya ze ini o li kpe ghua? ³⁷ Ini a ri ukpamhi oakpa ko, o ke e ze ukpamhi nge, ama ughęghę oli o ke ze ngale. ³⁸ Eshinegba o ri idiegbe e na ikpamhi abi o ghole oli shi, ikpamhi emhi nya e mholi idiegbe oyewe. ³⁹ Idiegbe oyi emhi nya e li abeghuo. Egbo e mholi idiegbe oghuo, elamhako e mholi idiegbe olese, ipfeli ali ifele e mholi idiegbe eyewe. ⁴⁰ Emhi ododa e la idane, emhi ododa e li la ekękhe. Otse oyi emhi na idane, o khi oghuo, otse ni o la emini e la ekękhe o khi oda. ⁴¹ Ovọ o mholi otse oyoli oda ke, uki o mholi otse olese, ikpetata e mholi otse olese oda. Eni ikpetata e gbo somhotse dose egbe. ⁴² Igho o ya li ini a guise eni e ghu-a le. Idiegbe ni a ro to, eni e kea e khi ni a ro to. Ama eri a guise oli le ni o ke ya kea ghue. ⁴³ Ini a roli to, o yemhi osue, o mhue itoto, ama ini a guise oli le o somhotse-a, o mhue itoto. ⁴⁴ Ini a roli to, o khi idiegbe ni a me alo gbugbugbu. Ini a guise oli le, o khi idiegbe ayemhe.

† 15:25 Li ze Iwolo 110.1 ‡ 15:27 Li ze Iwolo 8.6 § 15:32 Li ze Aza 22.13

Ini idiegbe ni a me alo gbugbugbu o la o, idiegbe elemhi ayemhe o li la o. ⁴⁵ Abi a li keke oli khi, "Omose onodode Adamu, eri a ma li ogbo ni o mholi ayemhe." Ama khi Adamu ni o kpe ukhokho, ayemhe ni o ri agbo a na ogbo o khi.* ⁴⁶ Oa khi idiegbe ayemhe o kpe bhale, ama oni a me alo gbugbugbu, neni a me oyi ayemhe. ⁴⁷ Adamu, omose onodode, itutu ena eke a ro ma li, Adamu omuzava iloghie o te tiemhile. ⁴⁸ Eni e khi eyi eke, eri e li abi eni a ri itutu eyi eke ma, eni e khi eyi iloghie eri e li abi eni e rote iloghie bhale. ⁴⁹ Ezeze abi awa li ri irokhokho oyi omose ni a ri eke ma so, igho awa gbo li ya ri irokhokho oyi omose ni o rote idane bhale so.

⁵⁰ Mhi gue ona ye e inyoghwo khi, emhi idiegbe ali emhi oia ea ya lo Eghiele oyi Eshinēgba. U ke-liē khi eri idiegbe ni o o ke-a, o ke ya mholi okemhi shi oni iloghie ni o ya ya kea. ⁵¹ A ri esō shi egbegbingme osheli ona. Awa nya awa aa ya ghua, ama ini akala ni o kpukhokho o de, a ya mu awa mela-a, bia, ⁵² elemhi ikoko alo khueghie-a, ini oni akala ni o kpukhokho o de. Irari khi akala o ya de, eni e ghu-a e ya ri idiegbe ni o ya ya kea guale, a ya mu we mela-a.† ⁵³ Irari khi idiegbe ni o o ke-a o mema ya ri idiegbe ni o ya ya ke so, oni o o ghu o ri idiegbe ni o ya ya ghu so. ⁵⁴ Ishegho, ini idiegbe ni o o ke-a o ri idiegbe ni o ya ya ke so se, ni idiegbe ni o o ghu o ro ri idiegbe ni o ya ya ghu so se, ungmehi ni ebe o ngme o bhale ya tse ni o li khi,

"A she to eghuli lue
elemhi imuole."‡

⁵⁵ "Eghuli o, ighe imuole
ni u ke dobe ya mu o le mena?

Eghuli o! Ighe ekpabo eye mena?"§

⁵⁶ Olamhe o ri ekpabo na utamhi oyi eghuli e ta, ni o ro kualii utse, olamhe o rote ushi mholi ekpabo. ⁵⁷ Ama awa kphemhi na Eshinēgba ni o ri imuole na awa rote obō oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa.

⁵⁸ Irarigho, inyoghwo a migha gbaa. A gbe akanya oyi Onomhue oyi e ke je odalo, abi a

ro lese khi akanya ni u da gbe na Onomhue khi o a khi afue.

16

Ukpaghō ni a mie ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na iJerusalemu

¹ Ni mhi ro ngme nga ingme ikpaghō ni a mie ni a ro ya kpaghiē igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni e la eke iJudia obō, ni a keke shi ebe ghi mhe. A ke li abi mhi gueye igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni e la eke iGalesha e li ke riele.* ² Uka khi uka kpa, a ke rote ikpaghō ni a gbe, rue shi asheghuo abi ogbogbo o mhue, ini a khi gbo ke zela ikpaghō elese ini mhi bhale. ³ Ini mhi bhale, mhi ya keke ebe na egbo ni a ze, mhi keke shi o khi wewe a ghie, e tsua isomhopfa eyeē je iJerusalemu. ⁴ Ini o ke khia khi o ti ni mhi li ye, anye ga kia.

Omhesē ni iPolu o mhese

⁵ Mhi ya bhale ya me e ini mhi rote iMasionia dose se.† ⁶ Mhi nu e ya la denē. Otse, mhi ga la agho okase nya. Eghēghē agho a ke ri ukpaghō kpaghiē mhe obō je obiobini mhi ke ya je. ⁷ Mhi aa nono ni mhi me e eloe memena, mhi aa nono ni mhi lese te agho dose tse. Mhia nono ni mhi nu e shito tese ukuku o ini Eshinēgba o lama. ⁸ Mhi ya la Efesosi ramhi ele ukpe iPetikositi,‡ ⁹ irari khi asha oniemhi o khueghie-a na mhe shi ana ni mhi ro me asha gbe akanya Eshinēgba. Ama khi eni e mu okhue vule shi mhe o e bu.§

¹⁰ Ini iTimoti o bhale, a lolo mu oli epfese, irari oni o gbe akanya na Eshinēgba nabi mhemhe o li khi.* ¹¹ Ogbokhoghuo o khi ri eloe gbe oli, ama a kpaghiē oli obo ni o ro dobe ti okiali eyoli je odalo shi opfomhe, ni o dobe bhale deba mhe. Mhia khe oli, ali inyoghwo enekpole.

¹² Ingme oyi Apolosi. Eri mhi ga lolo ye oli ude o ko ya fele e, loli ali inyoghwo enekpole. Ama o a ghole oli ni o ro ye memena, ama ini o mhue oni eghēghē, o ya bhale.

* 15:45 Li ze Igbae 2.7 † 15:52 Li ze 1 iTesa 4.15-17 ‡ 15:54 Li ze Aza 25.8 § 15:55 Li ze Osia 13.14 * 16:1

Li ze iRom 15.25-26 † 16:5 Li ze Ika 19.21 ‡ 16:8 Li ze iLev 23.15-21; iDeut 16.9-11 § 16:9 Li ze Ika 19.8-10

* 16:10 Li ze 1 iKori 4.17

¹³ A ke tọ ẹlo eke, a migha gbaa shi irudunga, a khi ẹgbọ ni e mhọli aye, a khi eni e toto. ¹⁴ A ri inono ke gbe ikanya eye nya.

¹⁵ A lẹsẹ khi iSitẹfanasi ali ọmhuẹ-apfẹ oyọli nya, e kpe tododẹ khi eni e miesuọ shi obini eke Akhaya. E she ri egbewẹ na ugamhi oyi ẹgbọ ni a pfa na. Mhi lema ẹ,†
¹⁶ a ke nyẹsẹ ukhomhi na omhẹsẹ oyi ẹgbọ eghoghọ ali ọgbọsẹ ni e nu wẹ ẹ gbe ikanya eghoghọ.

¹⁷ Egbe e ma mu mhẹ shi ibhale oyi iSitẹfanasi ali iFọtunatusi ali Akhaikusi irari wẹwẹ e ke to-ẹoli ẹ abi aa rọ la akaghọ. ¹⁸ Eri e ri egbe mu mhẹ e ti ayẹmhẹ oyẹmhẹ nga, abi e ri egbe mu ẹ. Ẹgbọ enana, e ti ni a tẹ, e mu akanya.

¹⁹ Igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ eni e la eke Esha ẹẹ tẹ ẹ. Akuila ali iPisilia ali igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni ẹ lona apfẹ oyẹwẹ, e li ẹ tẹ ẹ otẹ irudunga.‡ ²⁰ Inyoghwo nya ni e la ana ẹ tẹ ẹ. A ke tẹ egbe egbegbi otẹ a ghele mu egbe. ²¹ Mhẹmhẹ iPolu mhi ga ri obọ ma ebe ona. ²² Oni ọa da nono ingme oyi Ọnọmhuẹ ne, Ẹshinẹgba ọ ya pfa ẹzọ mu ọli. Mhi lema, Ọnọmhuẹ ọ kele bhale. ²³ Okhale oyi iJesu Ọnọmhuẹ o ke deba ẹ.

²⁴ Inono oyẹmhẹ o ka nu ẹ la nya ni a khi eyi iJesu iKirisiti. Atẹ.

† 16:15 Li zẹ 1 iKori 1.16   ‡ 16:19 Li zẹ Ika 18.2

Ebe onuzi-eva ni iPolu o keke ghi egbo iKoritia Eni e miesuo

¹ Mhemhe iPolu, aghiusomhi na kee oyi iJesu iKirisiti ni Eshinegba o ze abi o ghole oli shi mhi khi, li shi inyoghuo awa iTimoti. Mhemhe mhi keke ebe ona ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo onayi Eshinegba ni e la eoli iKoriti ali eni a pfa na nya ni e la eke Akhaya.*

² Mhi lema Eshinegba ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue e ka li okhale na e, e ri opfomhe na e.

Eshinegba ona irudushi nya

³ Awa kueghie Eshinegba, ni o khi ita iJesu iKirisiti Onomhue oyawa, loli o khi ita ona ilelemhi, ni o khi Eshinegba na irudusho nya. ⁴ Loli o ri udu e shi awa o ini awa la osoli khi osoli, ni awa li dobe ri udu shi eni e la osoli o, ikhi irudusho onabi Eshinegba o ro shi awa o. ⁵ Itobo khi awa li nu iKirisiti me osoli ebubu eyoli, awa li ya rote obo oyi iKirisiti kemhi irudusho oyi Eshinegba ni o gbeku o. ⁶ Anye kha me osoli, ni a ro mholi irudusho ali imiepfuese lo. Okekha khi eri a ri udu shi anye o, ee a ri udu shi o, ni o re e mholi irabomudu ri egbe mie osoli onabi anye li ri egbe mie. ⁷ Iregbenga ni anye regbenga e, o kie migha, itobo khi anye lese khi abi a li nu anye me osoli eyi anye, igho a li nu anye mholi okemhi shi irudusho oyanye.

⁸ Inyoghuo, anye e nono ni a lese osoli ni anye me obini Esha. Eri anye me ukpokpomhi omunu ni o ne anye abo. Ni o khia khi eri anye ke khena egbe anye eghuli ukhomhi.† ⁹ Eri anye she ri oli shi udu khi eni eghuli o mema ke ya gbe anye ke khi. Eri a me ona ini anye khi regbenga egbe anye, se ni Eshinegba tse ni oo guise oni o ghu-a le. ¹⁰ Loli o rue anye okhena eghuli ukhomhi le, o ya rue awa o le. Loli awa ri udu nga khi o ya gbo rue awa o le. ¹¹ A li

ri iromhi ke kpaghie anye obo, ini ebubu egbo e me asha ri itobo oyanye kphemhi na Eshinegba, oni o pfo udu ri iromhi ni ebubu egbo e so a tse.

IPolu o mu ugbamhi eyoli pfi

¹² Anye ma tono obo udu shi o, udu oyi anye ni oo gue anye ezoo o gbo pfi otsese shi o, khi, angeli oyanye elemhi agbo ona ali angeli ni anye nu e ngeli, khi ikhueghie elemhi-a ali igesikia oyi Eshinegba o ri anye e gbe akanya. Oa khi ilensingme agbo anye te rielee ona, ama okhale oyi Eshinegba a ro rielee oli. ¹³⁻¹⁴ Emini a dobe ya ze, ni o ya gbo lo e esoo anye keke ghi e. O kha riele khia khi emini anye e ngme oa lo e esoo pfo ne, anye mholi o shi udu khi o ya lo e esoo pfo nya eleele, ni a ri anye ke tono obo udu, abi anye li re e ya ke tono obo udu, ogbele oyi iJesu Onomhue oyawa.

¹⁵ Itobo khi mhi aa mholi akhokhomhe shi ona, mhi ro nono ni mhi kpe bhale ya bino e, ni a mholi ikhivose asha eva. ¹⁶ Mhi she gba li khi mhi bhale ya bino e ini mhia le iMasidonia ali ini mhia jele, ni mhi me asha mie e ikpagho ro ye eke iJudia.‡ ¹⁷ Eri a dabi khi mhia dobe ya lie khi emini mhi ya rielee na, ni mhi rielee oli? Abi khi eri mhi li abi ogbo ni o khe, "Ii." O gbolo e, "Iiye." Ini mhi ba rielee oghuemhe oyi ogbo? ¹⁸ Abi ungmehi oyi Eshinegba o migha shi igesikia, igho emini mhi gueye e oa li khi unu eva ni o ri utoghuo lie "Ii." Ali "Iiye." ¹⁹ Itobo khi iJesu iKirisiti Omi Eshinegba ni mhemhe ali iSivanosi ali iTimoti anye ro tse abo ye e, oa khi, "Ii." Ali "Iiye," eghenge oghuo. Ama Eshinegba "Ii," o khi.§ ²⁰ Irari khi emiemini Eshinegba o ro nga nya, iJesu iKirisiti o rewe nya khi, "Ii." Irarigho, rote iJesu iKirisiti awa te e mie "Atse." Ni anye ro ri ufumhi na Eshinegba. ²¹ Ama Eshinegba o ri anye ali ee migha elemhi iKirisiti. Loli o ze awa. ²² O she shi olele oyoli shi awa egbe. O ri Ayemhe-no-pfuase shi awa udu abi olele ni o khi iyobo shi emini Eshinegba o ya rielee na awa. ²³ Ama mhi ze Eshinegba otsese, loli o lese udu oyemhe. Itobo khi mhi aa nono ni mhi ri elemhi ibibi nu e ngme, loli mhi aa ro ke ye iKoriti. ²⁴ Oa khi eri anye ri ekpabo

* 1:1 Li ze Ika 18.1 † 1:8 Li ze 1 iKori 15.32 ‡ 1:16 Li ze Ika 19.21 § 1:19 Li ze Ika 18.5

gueye ẹ emini a ya miesuo. Anye lese khi a migha gbagbagba shi irudunga. Itobo ni a mhọli oghẹle anye ro nu ẹ gbe akanya.

2

¹ Lọli o ze ni mhi roo khi, mhi aa ke gbo ya bhale deba ẹ, ini mhi khi yese ẹ udu-a. ² Ini mhi yese ẹ udu-a, oghuo o la akagho ni o ya ri egbe mu ẹ. Se ni oni ogho ni mhi yese udu-a. ³ Lọli o ze ni mhi roo keke ebe ogho ghi ẹ, itobo khi mhi aa nono ni mhi bhale ya me iyese-udu-a obọ eyi eni e kha remhe ghele. Irari khi mhi lese khi ini mhia ghele eghẹghẹ agho, ee a lie ke ghele. ⁴ Elemhi ukpokpomhi osoli ali amẹ evie mhi te ẹ keke ebe ona ghi ẹ, o a khi eri mhi ni udu o ba yese ẹ-a, ama ni a ro lese abi mhi nono ingme oye nya ramhi. ⁵ Ama ini oghokhoghuo o pfi iyese udu-a, o a khi mhemhe o mema lolo yese udu-a, ama ee nya o rote opfoghuo yese udu-a. Ama khi, mhia nono ni mhi ngme o li ze dose ana. ⁶ Osoli ni ebubu ẹ e lama shi a na ogho onana, e bu. ⁷ Ama a ro topfa li a gbo ri udu shi o li o, ini o khi yese udu-a dose ode, ni o te ya pfanu ku o li alo. ⁸ Mhi lema ẹ, a ze ni o lese khi egbegbo a nono ingme oyoli. ⁹ Eri mhi mu ẹ fe bino ni me ini a ri ungmehi oyemhe ya gbe akanya. ¹⁰ Ini a ro topfa oghokhoghuo shi emini o riele, mhemhe mhi li ro topfa li. Ini o khia khi mhi mhue emini mhi kha ro topfa, mhi she ro topfa. IKirisiti o khi otsele oyemhe khi mhi she ro topfa. ¹¹ Eghẹghẹ agho, okphaghiẹ o a me ashikhoghhuo regbenga dobe mu awa o ya le, itobo khi awa aa khi eni ẹa lese igbamhi eyi okphaghiẹ.

Egbe akanya ena ishobo onogbo

¹² Abi mhi ro bhale iTiroasi ya gue usomhi onete oyi iKirisiti le, mhi me o li khi Eshinegba o khueghie ode-a na me shi akanya oyoli, shi oobo. ¹³ Udu oyemhe o a sheshe, itobo khi mhi aa me iTatosi oobo. Igho mhi tse egbo ena obo okhila, mhi ya je iMasidonia.*

¹⁴ Ama, awa kueghie Eshinegba. Lọli o ze ni iKirisiti o ro ri awa la orolo ni a la mie obo abi eni e mu o le. O ri awa ri ilese

oyi iKirisiti ẹ gbhiaku asha kpa abi ikphela. ¹⁵ Eshinegba o she ri awa mele ighiusomhi eyoli-a, ni awa ba ri usomhi onete oyoli gbhiaku asha kpa, abi ikphela oyi ituale ni o o pfi o lie gbhiaku, ni o lo iteva egbo eni a mie ẹ pfuese ali eni ẹ nono ni wewe e pfua. ¹⁶ Uwemhi ẹgbọ oyi eghuli, usomhi oyawa ona o khi shi eni e ya pfua, ama upfiemhi oyi agbo o khi shi eni a mie ẹ pfuese o. Oghuo o dobe gbe onana? ¹⁷ Anye aa khi eni e ri ungmehi oyi Eshinegba nono epfue abi egbo eghuo ẹ li. Ama ighiusomhi eyi Eshinegba ni e ri igesikia ngme ungmehi oyoli anye khi. Ekpabo oyi iKirisiti anye ro gue usomhi oyanye le. Eshinegba o khi otsele oyanye.

3

Eni ee ga ena ishobo onogbo

¹ Oa ya li abine khi eri anye ke ẹ titi egbe anye mena? Anye ẹa li abi eni ẹ mie ebe ni a titi we shi neni e tsabo ungmehi ye ẹ, ali ni e kha gbolo te agho vu e gbo mie ẹ ebe oghoghọ olese? Anye ẹa mhọli emini anye ri ebe eghoghọ o riele. ² Ee oye ẹ a khi ebe oyanye ni a keke shi ekelemhi udu oyi anye ni egbo nya e me ee ze. ³ Eri o rohasẹ khi ebe ni iKirisiti lolighuo o keke, a khi. Itobo khi a mie itsabo ungmehi oyanye suo. Oa khi ogho o ri atsu keke ẹ shi ebe, ama Ayemhe oyi Eshinegba o keke ẹ. Oa khi ukiekiemhi eche o keke ẹ shi ama elemhi udu oyi egbo.*

⁴ Onana o khi iregbenga ni anye mhọli na Eshinegba rote obo oyi iKirisiti. ⁵ Oa khia khi eri anye gho gue ẹ gbe oni akanya ona, ama Eshinegba o ri iguegbe-akanya ona na anye. ⁶ Lọli o ri anye khi eguegbe oyi akanya igue ungmehi oyoli le, na ishobo onogbo, ni o a khi oni a keke shi ebe, ama ena elemhi Ayemhe. Irari khi emini a keke shi ebe, eri o ri eghuli ẹ bhale, ama Ayemhe o ri agbo a na ogho.†

⁷ Ushi oyi iMosisi ni o ri eghuli bhale, ni a keke shi ikiekiemhi eche, ufumhi ni o ge nyanyanya, ni o o kala, o deba bhale. Ini oni ufumhi ona ni o ze khi egbo iZireni ẹa ke dobe ẹ bino iMosisi alo ukhomhi tatata,

* **2:13** Li ze Ika 20.1 * **3:3** Li ze Okiali 24.12; iJere 31.33; Ezik 11.19; 36.26 † **3:6** Li ze iJere 31.31 ‡ **3:7** Li ze Okiali 34.29

o kala,†⁸ Seę ufumhi oyi ikanya eyi Ayemhe ni o ri agbo a na oğbo o ke beşi ya li? ⁹ Ini ufumhi o la ugamhi ni o ri eghuli e bhale, seę ugamhi ni o ri ipfuase e bhale o a li ya mholi ufumhi oni o fune? ¹⁰ Itobo ona, awa dobe ya lie khi emini o kpe ligho mholi ufumhi ni o ge nyanyanya elele, o a ke mholi ufumhi, itobo ufumhi oyi emini o ke to-eli oli. ¹¹ Ini emini oo kala, o mholi ufumhi, seę ufumhi ni o la oni o migha agboagbo o o lie fu ne.

¹² Itobo khi anye mholi oni irudushi ona anye ro li gho mholi igbeudu. ¹³ Anye e a li abi iMosisi o li, ni o ri ijejeti ku alo ini egb o iZireni e khi me abi oni ufumhi ni oo ge nyanyanya ogho, o li i kala li alo-a. § ¹⁴ Ama eri a guese we udu, irari khi ramhi amo, eri a kie ri oni ijejeti ogho ku we alo, ini ee ze ebe ishobo ona elele. Ini oğbo o ro ghi iKirisiti ko tse, o ro o rue oğbo oni ijejeti alo-a. ¹⁵ Igho o kie li ogbe na amo, eri ijejeti o kie guese we udu ini ee ze oni Ushi oyi iMosisi. ¹⁶ Ama ini oğbo da mupfi bhale deba Onomhue ne, o rue oli oni ijejeti ode-a.* ¹⁷ Onomhue ni a ngme shi akana ena, loli khi iKirisiti, Ayemhe oyoli o te e gbe akanya, ali khi ashini Ayemhe oyi Onomhue o da la ne, epfua o la akagh o. ¹⁸ Alo eyawa nya ni aa ri ijejeti ku, o ri ufumhi oyi Onomhue e ge nyanyanya abi ughegbe. Oni ufumhi ogho, ob o oyi Onomhue o te bhale, ni o khi oni Ayemhe. Loli o mu awa pfi ya li abi loli, rote ufumhi ni o rue e nga o.

4

Osoli ali osuemhe ni e la akanya oyi iKirisiti

¹ Irarigho, aborokhia khi ilemhi oyi Eshinegba anye ro mie akanya igue ungemhi le ona egho, loli egbe e a ro pfo anye-a. ² Eri anye ri ochogh o she kie angeli osheli ali omama. Anye e a ya ngeli angeli ikpamhika wekhi eri anye e mu ungemhi oyi Eshinegba ukhomhi pfi kpoke. Ochogh o eri anye ri emini e khi igesikia khase gboo, abi o khi shi ukpeloe oyi Eshinegba. Onana o ri egb o mie shi o khi eni a ri egbe e nga anye khi rote udu oyewe ni o o gue we ezo. ³ A

kha usomhi onete ni anye gue e le sheli, eri a roli sheli na eni e ya pfua. ⁴ Okphaghie ni o o mhes e shi agbo ona, o she zuse egb o ni e a miesuo udu ini e khi me akpa ali ufumhi ni o la usomhi onete oyi iKirisiti, oni loli ali Eshinegba e li abeghuo tee. ⁵ Irari khi anye aa ri egbe anye tse abo, ama iJesu iKirisiti anye ro o tse abo, khi loli o khi Onomhue, ali khi eni ee ga enaye e anye khi, irari oyi iJesu. ⁶ Ebe-no-pfuase o o, “Eshinegba o gueye akpa o rote alo ebili ge lasele.” Mena oni Eshinegba o ri akpa oyoli e ge shi elemhi udu oyanye, ni ee a ro lese khi ufumhi oyelue khi, alo eyi iJesu iKirisiti a te e me oli.*

⁷ Eri anye li abi akhe afue ni a ri oni epfue onana shi. Ona o rokhas e khi ekpabo eniemhi, ob o oyi Eshinegba e te e bhale, o a khi ob o oyanye. ⁸ Isheghuo a na anye osoli, ama o a pfuse anye-a. Isheghuo anye mholi akhokhomhe, ama anye e a la okhena. ⁹ A me anye omi olimhi ama Eshinegba o a tsua anye pfi-a. A gbe anye de eke, ama anye e ghua. ¹⁰⁻¹¹ Ogbele kpa anye ro la okhena eghuli itobo oyi iJesu. Eri onana ni anye e me egbe o li abi irokhokho eghuli ni iJesu o ghu, egh egh e agho ni o ri egboli khase elemhi agbo oyanye. ¹² Onana o guele khi akanya ni anye gbe e na iJesu, eri o ri anye la okhena eghuli ogbele kpa, ama agbo onogbo o ro o na e. ¹³ Ebe-no-pfuase o o, “Irari khi mhi mholi irudunga mhi ro ngme.” Oni ayemhe irudunga onana, anye li ro ngme.† ¹⁴ Anye lese khi Eshinegba ni o rote eghuli guise iJesu Onomhue le bhale agbo o ya li rote eghuli guise anye le, o rue anye ali ee bhale odalo oyoli. ¹⁵ Itobo oyee a ro riele enana nya, ni ebu bu egb o e lese okhale ni Eshinegba o li, ishegho ni e ke so iromhi ikphemhi ri ufumhi na Eshinegba.

Agbo irudunga

¹⁶ Itobo onana, egbe e a tigbe ya pfo anye-a, ini anye ririe kuan o-a pfo, ama ogbele kpa ekelemhi udu oyanye o ro o khi onogbo-a shi o. ¹⁷ Eri ikuku osoli ni e a ya tese eyi anye, e muno anye egbe e khe ufumhi na agboagbo. Loli o ze khi osoli eyi anye e li abi emhi afue shi anye o. ¹⁸ Emini

§ 3:13 Li ze Okiali 34.33 * 3:16 Li ze Okiali 34.34 * 4:6 Li ze Igbae 1.3 † 4:13 Li ze Iwolo 116.10

áá me ẹloe ẹa ya la ọ agbọagbọ, ama emini aa ya me ẹloe ẹẹ la ọ agbọagbọ. Lọli o ze khi anye ri udu oyanye shi emini aa ya me ẹloe.

5

Apfe oyawa na iloghie

¹ Anye lese khi ini idiegbe oyanye ona, na elemhi agbọ, ni o li abi okhọlo, o ghua, anye mhọli idiegbe olese ni o rọte obọ oyi Ẹshinegba bhale. Ikhi idiegbe no ọa ya ghu ni o la iloghie, owa ni ọa khi abọ a rọ mama li. ² Memena eri anye la oni elemhi idiegbe na agbọ ona a to ekperumhe-a, irari khi eri ọọ ghọle anye ni a kpha oni owa na iloghie sọ anye. ³ Itobọ khi ini a rọli sọ anye, anye ẹa ke ya la irumheba. ⁴ Irari khi abi anye kie li la idiegbe ona agbọ ena, eri anye ẹ to ekperumhe-a abi eni egbe ẹ to. Ọa khi eri anye ẹa ke nono ni anye ké la oni idiegbe oyanye ona, ama eri ọ ghọle anye ni a ri idiegbe na iloghie ni ọa ya ghu ghue egbọ sọ anye. Ẹghẹghẹ aghọ ni agbọ o to idiegbe ni ọọ ghu lue elemhi imuọle. ⁵ Ẹshinegba ọ ma anye shi agbọ na agbọagbọ ona, lọli ọ gbo ri oni Ayemhe shi anye egbe ni ọ khi iyobọ khi lọli ya riẹle emini ọ rọ nga na awa. ⁶ Irarighọ, anye rọ ọ mhọli igbedu egheghẹ kpa.

Anye gbo lese khi ini anye kha da la apfe elemhi idiegbe oyanye ne, anye ẹa ke nu Ọnọmhue la. ⁷ Ama irudunga o ri anye la agbọ, ọa khi emini anye ri ukpeloe me, o ri anye la agbọ. ⁸ Udu oyanye o migha gbaa shi ọ, khi, oo kha ti anye ẹloe ni anye lase idiegbe oyanye ona le, ni anye nu Ọnọmhue la apfe. ⁹ Irarighọ, eri anye rọ li shi udu oyanye khi anye mema ya riẹle emini o ghọle ọli, okekha khi anye ke la apfe elemhi idiegbe oyanye o, okekhi anye ẹa la apfe elemhi idiegbe oyanye. ¹⁰ Irari khi awa nya, awa mema bhale ya migha odalo ukpekhomhi iguezọ oyi iKirisiti, ni ọgbọgbọ ọ rọ mie ifata ni o khi oyọli, shi emini ọ riẹle abi ọ rọ la idiegbe oyọli, shi oni o ti o, shi oni ọa ti.*

Akanya iri-egbọ ali Ẹshinegba riẹle

¹¹ Irarighọ, aborokhia khi anye lese emini inulishi oyi Ọnọmhue o khi egbọ, lọli anye

* 5:10 Li ze iRom 14.10

rọ rọsheka rọli ẹ lo egbọ esọ. Emini anye khi o ga khueghie-a shi Ẹshinegba ọ, anye gbo sa khi o gbo lighọ khueghie-a shi udu oyeẹ, ni ọọ gue ẹ ezọ. ¹² Ọa khi eri anye titi egbe anye ẹ khase ẹ, ama eri anye ri egheghẹ ẹ na ẹ ni a me asha ri anye ke gha. Egheghẹ aghọ ni a me emini a ya sọ egbọ eni e ri emini ri ukpeloe ẹ me ẹ gha, ocho ni e kha rọ ri emini e la udu, ke gha. ¹³ Ini anye ẹa ke lese emini anye ẹ riẹle, irari oyi Ẹshinegba lọ, anye kha ke lese emini ẹẹ riẹle o, irari oye ẹ lọ. ¹⁴ Inono oyi iKirisiti o mhese ẹ na anye, itobọ khi anye me ọli me khi ọgbọ ọtuoghọ o ghu-a na agbọ nya, irarighọ eri awa li ghu pfa olamhe. ¹⁵ Eri iKirisiti ọ ghua na ọgbokpa ini eni e la agbọ e khi ke la agbọ na egbe we, ama ni e ke la agbọ na oni ọ ghua ni a gbo guise le na we.

¹⁶ Itobọ ighọ, rọte ana je odalo, anye ẹa ke ri ukpeloe ni egbọ na agbọ e rọ bino egbọ ke bino ọgbọ khoghọ. Ini o ririe khia khi anye kpe lina ri ukpeloe agbọ bino iKirisiti egheghẹ ni o dose, anye ẹa ke lighọ. ¹⁷ Irarighọ, ini ọgbọ ọ da she ku ma iKirisiti ọ ne, ọgbọ ọnọgbọ ni a lese ma ọ ke khi, agbọ onodiọ o she dose, agbọ onogbọ ọ ke la. ¹⁸ Ẹshinegba ọ ga riẹle eni emhi enana nya. Lọli ọ ri awa ni awa kpe khi ebe ọli nu egbeọli riẹle, rọte obọ oyi iKirisiti. Ọ ri akanya na awa, awa rọ ke ri egboese nu lue riẹle. ¹⁹ Eri Ẹshinegba ọ ri egbọ na agbọ nya nu egbọli i riẹle rọte obọ oyi iKirisiti, ni o khia khi Ẹshinegba ọa ri olamhe mu ota sọ we. Ighọ ọ she ri usomhi ni a rọ ri egbọ ali Ẹshinegba a riẹle nga awa obọ. ²⁰ Irarighọ eni e to ẹloli iKirisiti awa ke ri irarighọ khi, ni o rọ li abine khi eri Ẹshinegba ọ rọte unu oyawa a lema egbọ. Anye lema ẹ na iKirisiti, a ka nu Ẹshinegba rọ riẹle. ²¹ Eri Ẹshinegba ọ ri iKirisiti ni ọa mhọli olamhe mele ona olamhe itobọ oyawa, egheghẹ aghọ, ni awa me asha rọte iKirisiti mhọli ipfuase oyi Ẹshinegba.

6

¹ Abi eni wewe ali Ẹshinegba e ga a gbe akanya oghuo, anye lema ẹ, a khi ze ni a mie okhale oyi Ẹshinegba shi afue. ² Irari khi Ẹshinegba ọọ lie,

“Abi ẹghẹghẹ ni mhi rọ ya
riele isomhelemhi na ẹ,
o rọ ramhi,
mhi ri esọ shi ẹ eke,
abi ogbele imiepfuese
oye ẹ o rọ ramhi,
mhi kpaghie ẹ obo.”

Mhi gueye ẹ khi memena o khi ẹghẹghẹ
isomhelemhi, amo khi ogbele imiepfuese.*

³ Anye ẹa ya pfi ozuode shi ogbokhoghuo
ode, ini egbo e khi me emini ọa ti okhoghuo
gue shi akanya oyi Eshinegba ni anye ẹ
gbe. ⁴ Ama abi ighumha eyi Eshinegba
ni anye khi, eri anye ri emini anye khi
khasẹ odekhode, abi anye li ri egbe mie
osoli ali umhame ali iyese-udu-a. ⁵ A gbe
anye itali, a gbo mu anye shi ogba-ighumha,
a la onyaghu kuale anye utse, anye gbe
akanya agbeghua, anye mhue umha-ke-
lese ali okiamhi.† ⁶ Ama anye kie la el-
emhi ipfuase ali ilese, ali irabomudu ali
isomhelemhi, rote Ayemhe-no-pfuase ali in-
ono ni o rote udu igesikia lasele. ⁷ Anye
ẹ ngme ingmemhi igesikia, ali ekpabo oyi
Eshinegba o la anye egbe ẹ gbe akanya.
Akhegbe oyanye khi igue-ngeli odalo oyi
Eshinegba, abi okhọli-okhue ọ lie mu itsua
okhọli mhue obita ali ogobo. ⁸ A ri ekpe
na anye a gbo yeghe anye-a, a ngme onete
oyanye, a gbo ngme onobe oyanye. Anye
egbo igesikia, a lu anye elo-egbhue, ⁹ E li anye
abi eni aa lese, ama a kie lese anye, a li anye
abine khi eni e ghuloo anye khi, ama, a me
oli me khi anye kie la agbo. A na anye osoli
ama aa gbolo anye-a, ¹⁰ Anye mhọli iyese-
elemhi-a, ama anye kiele e ghele, anye li
abi eni ẹa mhue, ama eri anye ri ebubu
egbo khi eni e pfue. Anye li abi eni ẹa mhọli
emhi khoghuo, ama emhikpa anye mhue.

¹¹ Egbo iKoriti, anye she ri igesikia nu
ẹ ngme, anye khueghie udu oyi anye-a
gbodogio deba ẹ. ¹² Anye ẹa ti egbe je
ukhokho inono ni anye mhọli na ẹẹ, ẹẹ tse
aa ke nono anye. ¹³ Irarigho, mhi nu ẹ
ngme abi eniye eyemhe, a li mhọli usamhi
nabi anye sa deba ẹ na anye. A khueghie
udu oye ẹ-a na anye gbodogio.

¹⁴ Khi ze ni u nu oni ọa miesuo ke riele
emhi kugbe. Se, igesikia ali egbhọli e li gue
la asheghuo kugbe? Elo o ku akpa ali obili
gbe? ¹⁵ Elo e ku iKirisiti ali Okphaghie? Abi
elo oni ọ miesuo ali oni ọa miesuo e mhọli
kugbe? ¹⁶ Ilama-kugbe onoghuo o la Owa
Oyi Eshinegba ali ikhumhi ọ? Irari khi Owa
Oyi Eshinegba ni ọ la ọ, awa khi, ezeze abi
Eshinegba ọ ngme oli khi,

“Mhi ya la we elemhi,
mhi la we iteva a kia,
mhi khi Eshinegba oyewe,
we we e khi egbo eyemhe.”‡

¹⁷ “Irarigho, a rote we iteva lasele,
ni a khi oda shi we ọ,
ali a khi ri obo ti
emini ọa pfuase,
egheghe agho
ni mhi ti ẹ mama egbe.”

Eshinegba Onomhue no fune nya,
o ngme na. §

¹⁸ “Mhi ya khi ita ẹ,
ẹẹ a khi imimhe
emose ali ikpotso.”

Eshinegba Onomhue no fune nya
o ngme na.*

7

¹ Aborokhia khi awa mhọli ishobo ena,
emole mhe, awa kpe idiegbe ali ayemhe
oyawa-a, rote emini e ri ichimhi ẹ shi ogbo
egbe ali ayemhe nya. Awa ke roshaka ini
awa dobe ramhi irapfuase pfo nya, itobo
khi awa a na ulishi Eshinegba.

*Igbaa oyi eni e mie ifesu iKirisiti suo e ri
egbe mu ipolu*

² A khueghie udu oye ẹ-a na anye. Anye
ẹa li ogbokhoghuo onobe, wekhi eri anye
yese ogbokhoghuo udu-a, uke-lie khi eri
anye li ogbokhoghuo le. ³ Ọa khi eri mhi
ngme ona rọ pfueche ẹ-a, irari khi mhi
kpe ngme oli khi ingme oye ẹ o la anye
elemhi udu ramhi ni anye rọ ya lama nu
ẹ ghua, okekhi ni anye rọ nu ẹ la agbo.
⁴ Mhi lolo regbenga ẹ, mhi ma re ẹ gha gba.
Elemhi osoli ni anye me nya, eri iridushio
ali oghele oyanye o vo ọ tsuakua.

* **6:2** Li ze Aza 49.8 † **6:5** Li ze Ika 16.23 ‡ **6:16** Li ze iLev 26.12; Ezik 37.27; 1 iKori 3.16; 6.19 § **6:17** Li ze
Aza 52.11 * **6:18** Li ze 2 iSam 7.14; 1 Okhe 17.13; Aza 43.6; ijere 31.9

⁵ Irari khi abi mhi rọ lo iMasidonia le, idiegbe oyanye ona ọa mhọli iyemheha okhọghuo. Ode-khode a na anye osoli, eghuo e nu anye wola, ulishi o la anye udu.* ⁶ Ama Eshinegba na irudusho, ni o ri udu e shi oni egbe e pfo-a o, o ri iTatosi ni o bhale ri udu ke shi anye o. ⁷ Ọa khi ibhale oyọli tse o ri udu shi anye o, ama abi a li ri udu shi ọli o. O gbo gueye anye abi o lie ghole e ni a me mhe, ali abi a li vie oya, ali abi ingme oyemhe o li mu e egbe. Irarigho, oghelẹ oyemhe o rọ fu dose abi o kpe li ghue.

⁸ Ini ebe ni mhi keke ghi e, o ri iyese-udu-a na e, ọa limhe egbe abine khi emini ọa ti ni mhi riẹle. O kie remhe chima, mhi me khi ebe oyemhe o re e yese udu-a ukuku eghẹghẹ. ⁹ Ama egbe e kiele mu mhe, ọa khi itobo khi mhi ri udu oye e yese-a, ama itobo khi iyese-udu-a oye e o re e mu pfi. Eri a mhọli iyese-udu-a abi Eshinegba o nono ọli shi. Irarigho, ọa li e onobe. ¹⁰ Irari khi ivie-osoli ni o ghole Eshinegba, eri o ri ogbo o mudu pfi, o roli e nono ni a mie ọli pfuese. Onana ọa ri ogbo ngomhi obo-a. Ama ini ogbo vie osoli abi egbo na agbo, eghuli o rọ o bhale. ¹¹ A lese bino emini ivie-osoli ni o ghole Eshinegba o rọ na e. Abi a li roshẹka ni a rokhase khi aa mhue umhagueli. Elemhi e bi e. Abo e sha e, ni o re e yila. Agbolo nono ni a so ingme shi ode igesikia! A rokhase khi aa mhọli ashini a te riẹle oni ingme do-a, eghẹghẹ kpa.

¹² Irarigho, ini mhi ririẹ keke ebe ogho ghi e, ọa khi irari eni e li ingme wekhi irari eni ẹa li ingme. Ama eri mhi keke ebe ona ghi e, ni a ba me abi ingme oyanye o li mu e egbe odalo oyi Eshinegba. ¹³ Enana nya e ri udu shi anye o.

Abi o li ri irudusho na anye, igho egbe ma mu anye abi anye rọ me abi iTatosi o li ghele, itobo ayemhe oyọli o ti nge abi ẹẹ nya a ri egbe mu ọli. ¹⁴ Mhi kpe re e tonu obo udu khasẹ iTatosi, ama aa ri omama mu mhe. Abi emini anye gueye e nya e li khi igesikia, igho abi anye re e gha khasẹ iTatosi o li ya khi igesikia. ¹⁵ Igho inono ni o mhọli na e o li nga shi o, ini ọọ sato abi a li suo eso na li, ali abi a ri ulishi ali iguomhise-egbe

mie ọli. ¹⁶ O ma remhe ghele gba khi eni e ze ri egbe e nga a khi.

8

Abi eni e miesuo e lie somhopfa

¹ Inyoghuo, anye e nono ni a lese afu ni Eshinegba o rọ na igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni e la eke iMasidonia. ² Eri a rote osoli ni e me mu we fe bino, ama eri e kie ri ukpokpomhi oghelẹ e somhopfa, abi o riẹ khia khi ẹa mhue. ³ Mhi gue ọli e ye e egbegbo khi eri e pfue elemhi somhopfa dose ashini e mhue ramhi. ⁴ E lema anye, anye kpeke anye ze ni we we e mhọli okemhi shi oghelẹ ni o la irik-paghiobo na egbo eyi Eshinegba ni e la eke iJudia.* ⁵ Eri e ga riẹle dose abi anye sa khi e li ya riẹle. E kpe te odode ri egbe we na Onomhue, neni e ke ri egbe we na anye abi Eshinegba o nono ni e li riẹle. ⁶ Irarigho, anye rọ lema iTatosi, oni o re e bele oni egbegbi akanya ona, o kpaghie e ni a ri eminete ni a gba eke le ramhi ukpese. ⁷ Eri a gue e riẹle emhikpa dose egboese nya. A toto irudunga ne, a gue e ngme emue ne, a gbo lese ne. A ma nono ni a rue obo-a, a gbo nono ingme oyanye ne. Zobe ni u dose ogbokpa okpokhe ilili.

⁸ Ọa khi itoto mhi rọ mhese ọli na e ama eri mhia mhese igesikia ni o la inono ni a mhọli bino, abi mhi li roli e khokho omuegbe ni egboese e mhọli na anye. ⁹ A lese abi okhale oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa o li, khi aboriekhia khi oni o pfue o khi, eri o ri egbe ọli mele ọna umhame-a shi itobo oye e, ni o me asha ri umhame oyọli re e pfue.

¹⁰ Ude ni mhi ya ye e ena, ni o rọ ti e egbe lo: O ma ti ini isomhopfa ni a te eke bele aolukpe ni a roli ramhi ukpese, abi a li kpe te odode khi eni e mhọli oghuemhe somhopfa, ni e gbo somhopfa. ¹¹ A zobe ni a pfuse oni akanya gbe pfo, ni abi o li te eke mu e egbe ni a rọ somhopfa, ni a ligho somhi oni opfa abi abo e te e. ¹² Emini a mhọli ọa mu Eshinegba eloe. Emini o mu eloe khi abi a li mhọli oghuemhe ni a rote emini a mhue somhopfa, ọa khi oni aa mhue, aa bino.

* 7:5 Li ze 2 iKori 2.13 * 8:4 Li ze iRom 15.26

13 Oa khi eri mhia mie egbo eghuo itsua shi eke ni mhi ro ri itsua na egboese tsua. Ama ni a ga li abeghuo. 14 Aborokhia khi a mholi gbeku o memena egho, o ti ni a kpaghie eni ea mhue obo. Ini wewe e ke li mhue gbeku o elelese, ni ee aa ke ro mholi, wewe e li kpaghie e obo, ishegho o gue ti e egbe abeghuo. 15 Abi a li keke oli shi Ebe-

no-pfuase khi,

“Oni o ti e gbili
 o ya tigbe mholi gbeku o,
 ama oni o ti ikukuwe gbili,
 emhi khoghuo
 o ya tigbe e baliku.”†

A ghie iTatosi je iKoriti

16 Mhi kphemhi na Eshinegba ni o li ri omuegbe onabi mhi mholi na e, shi iTatosi udu. 17 Irari khi o ya khi eri o lese lama shi emini anye lema li o ri ele tse, ama eri o she kpe la li udu khi loli e bhale deba e. 18 Anye li ghie inyoghuo oghuo deba li e bhale. Ogb o ni a ga lolo mu ekpe e na elemhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya shi akanya itsabo usomhi onete oyi Eshinegba o khi. 19 Oa khi ogho tse, eri eni igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo, e ze oli o deba anye kia abi anye li tsua eni isomhopfa ikpagho ni anye ro ya na e kia. Ikhi ikpaghiobo ni e ya ri ikuaghie ghi eva oyi oni Onomhue, ni o rokhase khi anye mholi omuegbe roo kpaghiobo.

20 Anye ea nono ni ogbokhoghuo o me emhi akhokhomhe okhoghuo gue shi abi anye li ri isomhopfa ikpagho okpokhe ena kia. 21 Emini o ze khi anye lina ri ele oli khi, eri anye roshaka ni anye rokhase khi anye gue ri eni isomhopfa ikpagho ena kia. Oa khi odalo oyi Eshinegba tse ama li shi odalo oyi egbo nya.‡

22 Anye gbo li ghie inyoghuo olese ma aava ena egbe e ghi e. Anye she mu oli fe itingmingme, anye me oli me khi o ma nono ni loli kpaghie obo. Eena o mema ghole oli o ro kpaghie obo, eena ni o she me khi eni a ri egbe e nga a khi. 23 ITatosi onuzava oyemhe ali oni anye ga a gbe akanya kugbe o khi, ama inyoghuo awa enekpole, etoeloli igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo, ni e ri

ufumhi na iKirisiti. 24 Irarigho, a ri inono oyeke khase eni egbo ena, ali emini o ze ni anye ro ree a gha, ni igbaa eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo e me oli.

9

Ikpaghiobo ni a ro na egbo eyi Eshinegba

1 Mhi aa kha ke gbo keke ingme ikpaghiobo ni a nono ni a ro na egbo eyi Eshinegba ni e la eke iJudia shi ebe ghi e. 2 Mhi lese khi oo ghole e ni a ro kpaghie obo, mhi gbo roli ree e neta omose khase egbo na obini iMasidonia, khi aolukpe, ee ni a la Akhaya a te muegbe ni a ro ya kpaghie obo, ali khi omuegbe oyeke o she li guise egbo eghuo le, ni e ro li ri ele ikpaghiobo. 3 Ama eri mhi ghi inyoghuo awa ena ghi e ni a ro mu egbe shi eke, ini eta omose ni anye re e na shi isomhopfa ni a somhi, o khi li abi afue ni anye re e na eta omose, ama ni o kie khi abi anye e khi a li. 4 Irari khi ini onge iMasidonia okhoghuo o deba mhe bhale, ni aa ro mu egbe shi eke, omama o ya mu anye shi abi anye li ligho beshi regbenga e ree neta omose. Ee omama o ya mu ne. 5 Loli o ze ni mhi ro ghie eni inyoghuo awa ena ralo na mhe, ni e ya muegbe isomhopfa okpokhe oyi ukpagho, ni e khi a ya ro bhale shi eke neni mhi bhale. Egheghe agho ni a rokhase khi eri o pfo e udu li oni okpokhe ni o ya khi oyi ichiobo.

6 A sato khi oni o chi-obo ri emhi ko khi ukuku o ya me khiese. Oni o ri emhi ko tuo, emini e bu o ya me khiese. 7 Ogbogbo o ri irarigho ke rona abi o pfo oli udu, ama o khi ri iwolo rona, ali o khi li abine khi oni a ri ekpabo re e ri ele, irari khi Eshinegba o ma nono oni o ri oghole e rue obo-a. 8 Eshinegba o dobe ya ri ikhivose ni o dose oni a nono na e, ni a ro bhale ya e khi a mholi emhikpa gbeku o dose abi a nono oli shi, ni a ro dobe ke ri ele eminete khi eminete na egboese egheghe kpa. 9 Ezeze abi a li keke oli shi Ebe-no-pfuase, ni oo,
 “O li okpokhe tuotuo,
 o somhi eni ea mhue opfa,
 ogbo o ya ye
 igue-ngeli oyoli-a ghue
 agboagbo.”*

† 8:15 Li ze Okiali 16.18 ‡ 8:21 Li ze Ekpi 3.4 * 9:9 Li ze Iwolo 112.9

¹⁰ Ẹshinẹgba ni ọ ri ukpamhi ẹ na ọgbọ rọ kọ, ọ gbo ri eminale na ọgbọkpa a le. Ọ ya gbo ri ikpamhi ni a rọ ọ kọ ghi ẹ, ọ gbo rẹwẹ zẹ, ọ rẹwẹ fu ni a mẹ khiẹsẹ. Isheghọ ni onete ni u riẹlẹ na ẹgbọ o mọ umomhi nẹ, ni u pfa le. †
¹¹ Ọ ya rẹ ẹ pfue odekhode ni a ke li okpokhe ẹghẹghẹ kpa, ni ebubu ẹgbọ e ke kphẹmhi na Ẹshinẹgba ini anye tsua isomhopfa eye ghi wẹ. ¹² Oni ugamhi ni a lina ri okpokhe oyeẹ ona ga ena, ọa khi ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba na pfa na tse o kpaghiẹ obọ, ẹgbọ ebubu e ri itobọ ona a kphẹmhi na Ẹshinẹgba. ¹³ Eri akanya ni a gbe na ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba o ri ufumhi na Ẹshinẹgba, o rẹwẹ kuẹghie Ẹshinẹgba. Ona o rọkhasẹ khi eni e mie usomhi onete oyi iKirisiti suọ a khi, ni a ri oni usomhi gbe akanya, abi a li li okpokhe na wẹ ali ẹgbọ elese. ¹⁴ Inono ni e rọte ekelemhi udu mhọli na ẹ, e te ẹ sọ iromhi na ẹ, itobọ ikhivose ni Ẹshinẹgba ọ rẹ ẹ khivose na wẹ. ¹⁵ Awa ke kphẹmhi na Ẹshinẹgba shi isomhopfa oyọli ni unu ọa dobe ngme pfo.

10

IPọlu ọ ri akanya aghiusomhi oyọli lo ẹgbọ esọ

¹ Eri a rọli shi khi eri mhia pfọ ini mhi la odalo oye ẹ nu ẹ ngme, ama ini mhi aa nu ẹ migha, mhi nu ẹ ẹ ngme ingmemhi ni e ze. Mena, mhi lema ẹ a ri esọ shi mhe eke, irari khi egbegbi iKirisiti lue ọ, ọna ipfomhe ali ikuegbe-a ọ khi. ² Ẹgbọ eghuo ẹ lie khi eri mhia ngeli abi ẹgbọ na agbọ ẹẹ li. Irarighọ mhi ya ri uruli ni o zẹ nu wẹ ngme emini mhi nu wẹ ya ngme ini mhi bhale. A kpekpe a khi yesẹ mhe lighọ ngeli deba ẹ. ³ Irari khi ini o ri riẹ khia khi elemhi agbọ anye la, anye ẹa ya khọli abi ẹgbọ na agbọ e lie khọli. ⁴ Irari khi itsua okhọli eyanye, ẹa khi eni áá mẹ alo gbugbugbu, ama obọ oyi Ẹshinẹgba e te bhale. E mhọli itoto ni e rọ dobe ẹ guoghọ ekpabọ itoto oyi okphaghie-a. Anye ẹ guoghọ ekhako-a, ⁵ ali isamhi ighagha nya-a, ni ẹ khi ọzuode, ni e ti egbewẹ nga a dose ilẹsẹ eyi Ẹshinẹgba. Anye ẹ mu isamhi ebe nya iko, anye rẹwẹ ẹ nyese ukhomhi na iKirisiti. ⁶ Anye mu egbe ni anye rọ ya na umha-suesọ nya osoli ini isuesọ-negbe oyeẹ o gba se.

† 9:10 Li zẹ Aza 55.10 * 10:17 Li zẹ ijere 9.24

⁷ Ọa khi abi emhi o li ọdagbe a lie bino ọli? Onge ẹ okhoghuo ọ la ọ ni ọọ lu egbọli onayi iKirisiti, ọ gbo sa ingme egbọli bino, irari khi oyi iKirisiti anye li khi abi lọli ọli khi oyi iKirisiti. ⁸ Omama ọa ya mu mhe shi ọ, ini mhi riẹ tono obọ udu dose ode shi afu ni Onomhue ọ rọ na mhe, mhi rọ kpaghiẹ ẹ obọ, ni ọa khi oni a rọ yese ẹ. ⁹ Mhi aa nono ni mhi li abine khi eri mhi ri ebe ni mhi keke ẹ nyamhise ẹ alo. ¹⁰ Irari khi eri ẹgbọ eghuo ẹ lie khi, ebe eyi iPọlu e ma khọ dose, ama ini ọ nu awa la ana ọ pfọ-a, ingmemhi eyọli ẹa ke mu ame. ¹¹ A zẹ ẹgbọ eghoghọ lese khi emini anye keke shi ebe ini anye ẹa la aghọ, khi wẹwẹ anye gbolo ẹ riẹlẹ, ini anye bhale migha.

¹² Anye ẹa gbudu ya ri egbe anye khokho eni ẹẹ titi egbe wẹ. Irari khi eni eri e ri egbewẹ mhesẹ egbewẹ, ni e ri egbewẹ khokho egbewẹ, eyegehe e khi. ¹³ Ama anye ẹa ya tono obọ udu da ode, ama ashini Ẹshinẹgba ọ ri afu na anye ramhi anye ya tono obọ udu ramhi, ikhi akanya ni anye gbe ni o ramhi ẹ egbe. ¹⁴ Anye ẹa ya titi egbe anye dose ashini anye kha titi egbe anye ramhi, irari khi anye e mema rue usomhi onete oyi iKirisiti bhale ghi ẹ, ni a ga lese gboo. ¹⁵ Anye ẹa ya ri ikanya ni ẹgbọese e gbe ke tono obọ udu abine khi anye gbe wẹ. Ochoghọ eri anye ri udu shi khi irudunga oye ẹ o ya ke nga shi ọ, ni anye gbo dobe gbe akanya ni e fune iteva oye ẹ, abi Ẹshinẹgba ọ mhesẹ ọli ni anye. ¹⁶ Isheghọ ni anye dobe tsabọ usomhi onete obini eke oboese ni o kpẹ obọ na ẹ, ini anye khi tigbe ri ikanya ni a gbe oboese tono obọ udu.

¹⁷ Oni ọọ tono obọ udu, ọ ke ri emini Onomhue ọ riẹlẹ tono obọ udu.* ¹⁸ Irari khi ọa khi oni ọ ti egbe ọli nga ẹgbọ ẹẹ mie khi ọ ti, ama oni Onomhue ọ mie, ọ khi oni a mie.

11

IPọlu ali ighiusomhi na keẹ eyi egbhọli

¹ Mhi lema ẹ a kpekpe a roshẹka ri egbe mie oyeghe oyemhe ukuku ọ tse! ² Ingme oyeẹ o ma mu mhe egbe gba abi o li mu Ẹshinẹgba egbe, itobọ khi eri a li abi omueshi ni ọa mẹ omose ghue, ni mhi she rọ nga na omose oghuo, ikhi iKirisiti. ³ Ulishi ọọ

mu mhe ini a ya yese e udu-a ali khi a ya tsua inono na tselele ni a mholi na iKirisiti pfa, ezeze abi enye o li ri ikpamhika eyoli di liivu.* ⁴ Irari khi ini ogboese o bhale deba e ya ri iJesu olese tse abo ye e, ni mhia ro tsabo ye e ghue, okekha khi ayemhe olese ni o khi oda shi oni a kpe mie, a ke mie, okekha usomhi onete olese ni o khi oda shi oni a kpe mie a ke mie, eri a mema nyanya mie oli.

⁵ Mhi aa sa khi mhi kpọ dọse ighiusomhi na kee ena aakemeghuae eye e ni e ghọ mu e eloe egho. ⁶ Ini o ri rie khia khi ungmehi o a lolo bie shi mhe unu, mhia khi oni o a lese ebe. Anye she ri ona lo e eso gboo, odekhode.

⁷ Eri mhi ri ona lamhe ni mhi aa roo khi oki nga e ike abi mhi ro gue usomhi onete oyi Eshinegba ye e? Ni mhi ro ri egbe mhe tiemhie eke ni mhi ro re e fu? ⁸ Igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo elese ee fali mhe ota abi mhi ro la iteva oye e gbe akanya. Mhi mie we ro zuse na e. ⁹ Abi mhi ro la aye e, mhi aa ri ingme ukpago nase e, inyoghua awa ni e rote iMasidonia bhale e tsua emhikpa ni mhi i nono ghi mhe. Abi o kpe li ookhokho, ni mhi aa kpe ri itsua na e tsua igho o kie ya li odalo.† ¹⁰ Ini igesikia oyi iKirisiti o da kie la mhe egbe ne, ogbokhoghuo o a la o ni o dobe ya khu mhe mhi khi ke lina tono obo udu elemhi eke Akhaya. ¹¹ Oa khi eri mhi aa nono ingme oye, ini mhi ke da lie khi mhi aa nono ni mhi ri itsua na e tsua. Eshinegba o lese khi mhi nono ingme oye.

¹² Mhi ya kie ke riele emini mhi kie kpe riele. Egehe agho, eni ee nono ni wewe e lie khi ikanya eyewe ali eyanye khi abeghuo e li, ni mhi roli khi we unu-a. ¹³ Emose eghogho, ighiusomhi na kee eyi egholi e khi, ni e ri ikanya ni e gbe e lono egholi, ni ee li ebo ikokoalo, ni e ri egbe we shi khi ighiusomhi na kee eyi iKirisiti wewe e khi. ¹⁴ Oa ke khi emini aa khokho, irari khi eri okphaghe o ri egholi mele agheni oyi akpa a li ebo ikokoalo. ¹⁵ Irarigho, o a khi emhi oshabo ini ighiusomhi eyoli, ee li ikokoalo ri egbewe mele ighiusomhi ni e

migha shi ipfuase. Ikpukhokho, e ya me iso-ezo oyewe mie.

Osoli ni iPolu o me na iKirisiti

¹⁶ Mhi gbo ngme oli, ogbokhoghuo o khi sa khi oyeghe mhi khi, ama ini u ke ligo sa, kie ligo mie mhe abi oyeghe, ni mhi me emhi ro ke neta omose. ¹⁷ Ama o a khi emini Onomhue o kha lie mhi ngme mhia ngme memena. Eri mhi ga ngme abi oyeghe el-emhi ingme ineta omose ona. ¹⁸ Aborokhia khi eboese e ri emini e riele ee neta omose egho, mhi ya li lana ligo. ¹⁹ Ilesingme dose oye o ze ni a ro ri oghelie mie eyeghe shi iteva oye ena! ²⁰ Ebo ni ee mu e ighumha, ni e ri ikpamhika do e ighiatu, ni e ree le emhi, ni e ri ukpeloe e gbe e e gbo pfi ima shi e alo, wewe aa mie. ²¹ Omama o khi, ni mhi ro lie khi eri anye pfo alo-a, ni anye a ro lina ngeli deba e.

O kha khia khi onete o khi ni eni ighiusomhi eyi egholi egho e ro ke neta omose shi emhi afue ni ee riele deba e, mhi ya li nu we la ana neta omose. Ama a roli shi udu khi ebo ni oo neta omose shi angeli oghogho, khi oyeghe o khi.

²² Ghe khe, e khe khi Iburu wewe e khi, Iburu mhi li khi, ee khi iZireni wewe e khi, iZireni mhi li khi. Imimi Aburaamu ni e khi, loli mhi li khi. ²³ Ighiusomhi eyi iKirisiti ee khi wewe e khi? Mhi la ana ya li oyeghe! Mhi ga ti dose we e! Mhi ga gbe akanya dose we. Mhi la owa ighumha itingme ni e bu ne, iti-ingme ni a gbe mhe itali e bu dose eyewe. Iti-ingme ni eghuli o kha gbe mhe e bu ne.‡

²⁴ Agbhagbhamhi ishe ebo iJu e gbe mhe itali oghuo o a la eghueva.§ ²⁵ Itese ebo iRomu e gbe mhe ikpokpo, a tono mhe eche utoghua. Itese oko oke oniemhi ni mhi lo e kulue, ogbeleghuo ali eliyose nya mhi la ukhomhi oke oniemhi, ni o tsua mhe gase, ni mhia me abi mhi li kia.*

²⁶ Iti ingmi-ingme mhi ye asha, ni mhi kha ri egbe na oke oniemhi ali ighiatu gbe-a, mhi gbo la okhena oyi ebo iJu eyemhe, ali iJeta. Mhi li la egbegbi okhena elemhi ifui apfe, mhi la okhena odagbe ifufu, mhi la

* 11:3 Li ze Igbae 3.1-5,13 † 11:9 Li ze iFili 4.15-18 ‡ 11:23 Li ze Ika 16.23 § 11:24 Li ze iDeut 25.3 * 11:25 Li ze Ika 16.22; 14.19 † 11:26 Li ze Ika 9.23; 14.15

okhena ukhomhi oke oniemhi, mhi gbo la okhena oyi egbo eghuo, ni e li abi eni e mie Onomhue suo.† 27 Eghēghē kpa mhi rọ la irosheka ali akanya agbeghua, mhia me olesē lese eḷ-iyosē eni e bu, okiamhi ali okiamē o gbe mhe. Eminale eyemhe e pfo mhe isheghuo, isheghuo ulili o gbe mhe, mhi aa me itsua so. 28 Ini a ri obo ri egho shi eke, ogbelekpa usamhi ni mhi sa shi ingme oyi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo o rọ nase mhe. 29 Oghuo o famhi losē ni ọa li pfi olosemhe na mhe? Abi khi ogbokhoghuo o lamhe olamhe ni ọa ri egbe lala mhe?

30 Ini mhi rie neta omose, emini e ri olosemhe oyemhe ya khase mhi rọ ya neta omose. 31 Eshinegba ita Onomhue iJesu o lese khi ọa khi egbholi mhia lo. Ikhivose khi eva oyoli agboagbo 32 Abi mhi rọ la eoli iDamasikosi, eri igovuno ni o gbe akanya deba oghie Aretasi o ri idogeli kpe khe mhe ode unuekpe ni a te lo oni eoli, ni e ba gba mhe mu. 33 Ama eri ogbo rue mhe pfilo ugi rote okele ni o la ugbe ni a khi gasē oni eoli bēna tiemhi, ni mhi rọ me asha na vu.†

12

Irokhase ni iPolu o me

1 Mhi ya kie ke neta omose, ama, mhi lese khi ọa mholi eleli ni o rọ o bhale. Irarigho ingme imeke ali irokhase ni Onomhue o rọ na mhe mhi ke ya ke ngme nga memena. 2 Mhi lese omose oghuo ni o la elemhi iKirisiti ni a rue je idane agbhagbhamhi onuzi-ese, oonokpe-igbene. Ini elemhi idiegbe o la o, ini ọa khi elemhi idiegbe o, mhia lese. Ama Eshinegba o lese. 3 Abi mhi ngme, mhiē khi Eshinegba tse o lese ini elemhi idiegbe o la, ini ọa la elemhi idiegbe. 4 Eri a rue oli eke-a zai, ya nga Apfe oyi Eshinegba na iloghie. O suo emini ẹa ze ya guele, ni aa ya lama shi a gbudu ngme unu le. 5 Oni omose ogho mhi rọ ya neta omose. Ama mhia ya ri egbemhe neta omose, see ni umha mhue ekpabo oyemhe. 6 Ini mhi ri rie neta omose, mhia ya rieḷe ingme oyeghe, itobo khi igesikia mhia ngme tse. Mhi ya rosheka ini mhi khi ngme da ode. Eghēghē agho ongeḷe okhoghuo ọa ya timhe nga dose

abi a kha timhe nga ramhi, rote emini a me khi mhi rieḷe ali emini a suo khi mhi ngme.

7 Eri a ri emini o li abi ugba ni o ya ke nase mhe shi mhe egbe ni o khi aghiusomhi oyi okphaghiē, ini mhi khi vuse ike dose shi irokhase ebubu ni mhi me. 8 Itese mhi lema Eshinegba o mie mhe oni emhi anasemhe ona pfi-a. 9 Ama emini o rọ so mhe o khi, “Ekpabo eyemhe o she bu e, irari khi ini o lose, loli ekpabo eyemhe e rọ me asha ri egbe e khase.” Irarigho mhi rọ ri oghēḷe ri olosemhe oyemhe ya neta omose, ni ekpabo eyi iKirisiti e me asha remhe gbe akanya. 10 Ini mhi mhue olosemhe, ali ni a rọ tsue mhe, ali ni mhi rọ la umhamē ali ni a rọ mu okholi vule shi mhe o, ali ni mhi rọ mholi iyese-udu-a, o kha da khi itobo oyi iKirisiti, eri o ri egbe e mu mhe. Irari khi ini o lose mhe, loli mhi rọ mholi itoto.

Ingme oyi egbo iKoriti o mu iPolu egbe

11 Eri mhi chi ooyeghe-a, ama ee a yese mhe e chi oli-a. Ee a kha ke titi mhe. Ini mhi aa ririe khi emhi khoghuo, mhia mhue emhikhoghuo ni mhi te kpọ dose eni a lui, “Ighiusomhi na kee ena aakemeghue.” 12 Elemhi iregbemie osoli, mhi rọ la iteva oyeḷe gbe rieḷe oleḷe onyaloa ali oshabo ni o rokhase khi aghiusomhi na kee oyi iKirisiti mhi khi. 13 Eri ikhivose ni igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo elese e me mie o de e unu-a? Abi mhi aa li ri ingme ikpaghiobo ukpagho nase e lo? A kpekpe, a rọ topfa mhe shi o.

14 Utonuzese na ni mhi rọ mu egbe ni mhi rọ bhale ya bino e. Mhi aa ya mhila e emhi khoghuo. Ee oyeḷe mhia nono, ọa khi ukpagho oyeḷe. Ọa kpe khi eniye e ri emhi na eni e bia we e le, ama eni e bia eniye e ri emhi na we e le. 15 Irarigho, mhi rọ ya ri oghēḷe ri ukpagho ni mhi mholi nya ali mhemhe nya na e, rọ kpaghiē e obo. Inono onikeke a ya mholi deba mhe ini mhi mholi inono oniemhi na e?

16 A lama shi o khi mhi aa khi itsua na e ni aa tsua. Ama egbo eghuo e ya lie khi ikpamhika mhi rọ ri egbholi di e mu. 17 Eri mhi ri egbo ni mhi ghie ghi e mu e ma eke? 18 Eri mhi lema iTatosi o ke le, mhiē inyoghuo awa onokpole o kphase oli. Eri a

† 11:33 Li ze Ika 9.23-25

ya liẹ khi eri iTatọsi ọ mu ẹ ma eke? Oa fe ligho. Abi khi aa lese khi usamhi oghuo mhemhe ali loli anye mhọli shi udu ni anye ro riẹle emini mhemhe ali loli anye ga riẹle?

¹⁹ Otse eri a dabi khi eri anye kie kpe rosheka ke khe egbe anye shi eke odalo oye e. Oa khi igho. Ama abi iKirisiti ọ nono ni anye li ngme, anye li odalo oyi Eshinegba. Emole, eri anye riẹle emini anye riẹle nya ro kpaghie e obo. ²⁰ Egbe limhe khi ini mhi ramhi agho khi mhia ya bhale ya me e shi abi mhia nono ni a li, ali khi aa ya me mhe abi a nono ni mhi li. Ulishi ọọ mu mhe khi mhi ya bhale ya e shi uwola ali ubogbo, ali udu ni ọọ to, ali ukphe, ali ikemhi ikui-iku, ali iyese egbe eva-a, ali ineta, ali itipfuabonga, ali ozughu iteva oye. ²¹ Egbe limhe khi ini mhi ke bhale, khi Eshinegba ọ ya ri omama mu mhe odalo oye. Mhi ya vie na ebubu e ni ea kie rote agbo olamhe oyewe mupfi lasele. Ni a kie la angeli efiala, ikhi usamhi irumheba, ali olamhe ighue imumu.

13

Itse-agua ali otse enekpukhokho

¹ Utonuzese na ni mhia bhale ya bino e. Abi Ebe-no-pfuase o ngme ni ọọ, "Otselẹ eva, okekhi ese, a ro ọ mu ma ingme, ni a ro so ezọ."* ² Mhi kpe tse agua ye e, e ni a kpe lamhe olamhe, ali egboese eni e kpole nya. Mhi kpe ngme ọli ibhale onuzieva oyemhe. Memena, mhi gbo ngme ọli abi mhi la oboese, mhi tse agua khi ini mhi gbo bhale khi mhi aa ya ze we obo khi mhi aa na we osoli. ³ Onana o ya rokhase e khi iKirisiti mhi ngme e na. Ini ọ sese e ingme se, a ro ya lese khi ọ mhọli ekpabo iteva oye. ⁴ Ini o ri rie khia khi ọa mhue itoto abi a ro tali ma apfida gbe-a, ekpabo oyi Eshinegba ọ ro a la agbo. Eri awa aa li mhue itoto abi iKirisiti. Ama a ya me ọli khi anye ya ri ekpabo oyi Eshinegba la agbo, ezese abi iJesu ọ li, ni anye ro ga e.

⁵ A mhese egbe e bie bino ni a me ini a kie la elemhi irudunga oye e. Ini a mhese egbe e bino ni a ro me khi iJesu iKirisiti ọa la agbo oye, a lese khi a she de oni imhesebino. ⁶ Mhi lese khi a ya me ọli me

khi anye ea de oni imhesebino. ⁷ Anye lema Eshinegba, a khi riẹle do-a. Ona ọa khi ni anye ro rokhase khi anye she me emini anye e nono mu mhue, ama ni o re e ke riẹle emini e gbe akanya ini anye rie li abi eni de. ⁸ Irari khi anye ea ya riẹle emini o mu okhọli vule shi igesikia ọ, ama emini o ya mu igesikia mhue anye ya riẹle. ⁹ Egbe ma mu anye, ini o lese anye ni ee a ro mhọli itoto. Igho anye gbo lie so iromhi Eshinegba ọ re e ke ngeli shi eghege, abi ọ nono ni a li ke ngeli. ¹⁰ Loli o ze khi mhia keke ebe ona abi mhia ro nu e la oobo ena. Igho lo, ini mhi khi roli ze mu e, ini mhi bhale deba e. Irari khi eri mhia nono ni mhi ri afu ni Onomhue ọ ro na mhe gbe akanya, ni mhi ro kpaghie e obo, ni ọa khi ni mhi ro bighi e de.

¹¹ Ni mhi ro gbe ọli ukhomhi inyoghuo-mhe, Okhila! A mu udu oye e pfi, a suo olema oyemhe, a lama shi egbe e ọ, a ri opfomhe nu egbe ke la. Eghege agho ni Eshinegba na inono ali opfomhe ọ nu e la.

¹² A ke tse egbe egbegbi otse, a ghele mu egbe. ¹³ Egbo eyi Eshinegba nya ee tse e.

¹⁴ Okhale oyi iJesu iKirisiti Onomhue, ali inono oyi Eshinegba, ali iregbemu onayi Ayemhe-no-pfuase, e ka nu ee nya la.

* 13:1 Li ze iDeut 17.6; 19.15

Ebe ni iPoLu o keke ghi egbo IGalesha Eni e miesuo

¹ Mhemhe iPoLu aghiusomhi na kee ni o a khi obo oyi egbo mhi te bhale, wekhi obo oyi ogbo a te ghie mhe, ama obo oyi iJesu iKirisiti ali Eshinegba Ita ni o rote eghuli guise oli le mhi te bhale, mhemhe mhi keke ebe ona. ² Mhemhe ali inyoghuo ni e miesuo nya ni e nu mhe la, anye ga tse igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni e la eoli iGalesha nya.

³ Eshinegba itawa ali iJesu iKirisiti Onomhue oyawa e ka li okhale na e, e ri opfomhe na e. ⁴ Loli o ri egboli bhale shi iluasobo shi olamhe eyawa ni o ro pfa awa shi eke agbo okholo ali agbo ingmobe ni awa la ena abi o ghole Eshinegba oyawa ni o gbo khi ita awa. ⁵ Loli a ri ufumhi ya na ya ramhi ele na agboagbo. Atse.

Usomhi onete olese o a ke la o

⁶ Abo e sha mhe khi a she gbekie oni o rote isomhelemhi oyi iKirisiti lu e, a mu egbe nyene e deba usomhi onete olese ni o khili oda, ⁷ ni o khia khi ea fe ga khi usomhi onete. O rokhase khi egbo eghuo e she pfi e lo omunu ali khi ee dua ni e mu usomhi onete oyi iKirisiti ukhomhi pfi kpoke. ⁸ Ama ini otseku khi aanye, okekhi agheni ni o rote iloghie tiemhile, o ya gue usomhi olese ye e ni o khi oda shi oni anye kpe gue ye e, a ze ni a rue oli shi ogbo ni a she pfa ezọ mu je ilimhi iriere.

⁹ Abi anye kpe ngme loli mhi gbo ri ele ngme memena, khi ini ogbo o bhale ya gue usomhi onete olese ye e ni o khi oda shi oni a miesuo, oni a pfa ezọ mu o pfua agboagbo o khi!

¹⁰ Eri mhia nono ni egbo e ba mie shi mhe o abi khi Eshinegba mhia nono ni o mie shi mhe o? Abi khi egbo mhia nono ni mhi ri egbe mu? Ini o khia khi egbo mhi kiele a nono ni mhi ri egbe mu lo, mhi aa kha khi aghiusomhi oyi iKirisiti.

Eshinegba o lu iPoLu

¹¹ Mhia nono ni mhi gueye e inyoghuo-mhe khi usomhi onete ni mhi ro o tse abo o a khi obo oyi ogbo o te bhale. ¹² Mhi aa rote obo oyi ogbokhoghuo mie oli, wekhi eri a sese mhe lue. Ime-alo mhi te mie oli rote obo oyi iJesu iKirisiti.

¹³ Irari khi a she kpe suo mhe eko abi mhi ro la ugamhi oyi egbo iJu, abi mhi li lolo roshaka e mu okholi vule shi ena igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo oyi Eshinegba o. Mhi roshaka ini mhi yese imiesuo oyewe-a.* ¹⁴ Mhi fu shi oni ugamhi egbo iJu dose ebubu egbo ni anye la otu oghuo, ali mhi mholi omuegbe shi ishi eyi eni e bia mhe.† ¹⁵ Ama abi Eshinegba ni o rote eke ze mhe kee neni inyemhe o bia mhe, ni o lu mhe rote okhale oyoli. Egbe mu oli khi ¹⁶ o ri omioli khase mhe ni a bhale ya e khi mhi ri oli tsabo ifuabo egbo iJeta. Mhi aa vu ya mhila ogbokhoghuo,‡ ¹⁷ wekhi eri mhi je eoli iJerusalemu ya me eni e khi ighiusomhi na kee, neni o ze mhe, ama eri mhi je eke Arebia ali mhi tigbe nyene egbe jele eoli iDamakosi.

¹⁸ Abi ikpe ese e ro dose se, mhi ro tigbe nga iJerusalemu ni mhemhe ali iPita anye lese egbe, mhi nu oli la ogbele igbeshe.§ ¹⁹ Mhi aa me aghiusomhi na kee olese se khi iJemhisi ni o khi inyoghuo Onomhue.

²⁰ Mhia gueye e ukpeloe Eshinegba khi emini mhi keke e ghi e ea khi egboli. ²¹ Elelese, mhi je eke iSiria ali eke iSilisha. ²² Ogbokhoghuo o a la elemhi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na eke iJudia ni o me mhe ukpeloe ghue. ²³ Eko ni e lese suo khi: "Oni omose ni o kpe mu okholi vule shi awa o, eri o ke tsabo oni ungmehi irudunga oni o kpe dua ni lue yese-a." ²⁴ E kuoghi Eshinegba itobo oyemhe.

2

Ighiusomhi na ke e mie iPoLu

¹ Ikpe igbene e dose, mhi nga iJerusalemu. Utona, iBanabasi o deba mhe. Mhi li gbo rue iTatosi.* ² Eri mhi nga obo ni mhi ro ri imealo ni mhi me gbe akanya, ali ni

* **1:13** Li ze Ika 8.3; 22.4-5; 26.9-11 † **1:14** Li ze Ika 22.3
Ika 9.26-30 * **2:1** Li ze Ika 11.30; 15.2

‡ **1:16** Li ze Ika 9.3-6; 22.6-10; 26.13-18 § **1:18** Li ze

mhi rokhase we usomhi onete ni mhi ro o tse abo ifuabo egbo iJeta. Ama eri mhi bena rielle ona khase egbo ni e khi eni ee ralo, irari khi ulishi oo mu mhe ini ikanya ni mhi kpe gbe ghue ali ena ikpukhokho eyemhe e ya khi afue. ³ ITatosi ni o nu mhe kia, aa lie khi o mema shele-a, abi o tseku khi ongi iGiriki. ⁴ Eri ingme oshelle onana o laselle irari khi inyoghuo eghuo ena egbholi e bena lo anye ifuabo, ni e ba me asha guano udi epfua ni iJesu iKirisiti o ro na anye, mu anye ighumha. ⁵ Ama anye ea tigbe lama na we ukuku eghenge ni a ro bhale ya e khi igesikia oyi oni usomhi onete o nu e kie la.

⁶ Egbo eni e bino egbewe khi wewe e mu eloe, ea mu mhe eloe, irari khi Eshinegba oa mhu e oni o kpe mhe ne, ali khi abi ogbo li edato oa roli e gue ogbo ezoo. Eni egbo eghogho ea mhu e emini e ro ma mhe usomhi onete.† ⁷ Ama eri e me khi a she ri akanya itsabo usomhi onete ghi egbo iJeta nga mhe obo, ezeze abi a li li ghie iPita ghi egbo iJu. ⁸ Irari khi abi Eshinegba o li nu iPita e gbe akanya abi aghiusomhi na kee ni a ghie ghi egbo iJu, igho o li nu mhe gbe abi aghiusomhi ni a ghie ghi egbo iJeta. ⁹ IJemhisi ali iPita ali iJoni ni a lese khi wewe e mu oni igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo mhu e, e me khi Eshinegba o ri isomhopfa na ke na mhemhe ali iBanabasi, e ro lama na anye, anye ke tsabo oni usomhi onete oghuo ye egbo iJeta. Wewe e tsabo ye egbo iJu. ¹⁰ Emini e ngme khi anye ke kpaghie egbo ni ea mholi obo, igho mhi li roshaka rielle oli.

IPolu o gueye iPita khi oa gue rielle

¹¹ Abi iPita o ro bhale Atioki, mhi gueye oli gboo ghemhe ghe e khi oa gue kia, irari khi o lue. ¹² Neni egbo ni iJemhisi o ghie usomhi, e bhale, iPita o kpe nu egbo iJeta a le eminale kugbe, ama abi eni egbo e ro bhale, o ti je ukhokho na iJeta egho, irari khi ulishi oyi egbo ni e lie khi ogbo o mema shele-a oo mu oli. ¹³ Egbo iJu eni e miesuo enekpole e li kuma oli o rielle ikokoalo, ya ramhi khi oni ikokoalo o li ri iBanabasi kuma we o.

¹⁴ Abi mhi ro me khi, ea rote ode igesikia abi oni usomhi onete o ngme, mhi la ukpeloe eni egbo lie iPita, “Ogbo iJu u khi, ama wa ngeli abi ogbo iJeta. Elo o ze ni u ke ro nono ni i ri itoto mu egbo iJeta ke rielle ighuighue eyi egbo iJu?”

¹⁵ “Egbo iJu a bia awa, awa aa khi egbo iJeta ena olamhe,” abi a lu we. ¹⁶ Lese khi aa ya pfa na ogbo irari khi o ri ushi a gbe akanya, ama itobo irudunga iJesu iKirisiti. Igho awa li li ri udu nga iJesu iKirisiti ni a ro pfa na awa. Oa khi itobo irushi-gbe akanya, irari khi ogbokhoghuo oa la o ni a ya pfa na irari khi o dobe ri ushi a gbe akanya.‡ ¹⁷ “Abi awa lie dua ni awa khi eni a pfa na elemhi iKirisiti, eri o rokhase khi ena olamhe awa khi. Ogho khi eri iJesu o mu e ma olamhe? Iiye o, oa khi igho! ¹⁸ Mhi kha rielle emini mhi guogho-a roko, eri mhi rokhase khi ogbushia mhi khi. ¹⁹ Irari khi rote ushi mhi te ghu pfa ushi, ni mhi dobe la o na Eshinegba. ²⁰ A she li ta mhe ma apfida abi a li ta iJesu ma apfida, ali khi aa ke khi mhemhe mhi ke la agbo, ama iKirisiti o ke la agbo oyemhe. Agbo ni mhi la elemhi idiegbe oyemhe memena, irudunga Omi Eshinegba mhi te la o, ni o nono ingme oyemhe, ni o ghu-a, ni o ri agbo oyoli na mhe. ²¹ Mhi aa ri obo gbe isomhemhi oyi Eshinegba nye, irari khi ini o kha khi itobo iri-ushi-gbe akanya ogbo ro pfuase lo, eghuli afue iKirisiti o ghu!”

3

Irudunga tse o khi ode imiepfuese

¹ Ee eyegehe egbo iGalesha! Oghuo o ri ogbho na e le? Ukpeloe oye e a la ri iJesu iKirisiti khase gboo khi eri a ta li ma apfida. ² Mhia nono ni mhi rote obo oye e lese emhi oghuo. Eri a mie Ayemhe oyi Eshinegba irari khi a ri ushi gbe akanya, abi khi irari khi a mie emini a suo suo? ³ Eeyegehe a gho khi? A kha ri Ayemhe oyi Eshinegba gba ekele se, a tigbe e dua ni a ri ekpabo ogbo gbe oni akanya pfo? ⁴ Eri a na lina me osoli shi afue? Ini afue a me osoli, ⁵ Ayemhe oyi Eshinegba ni o ro na e, ali ikanya oshabo ni o gbe iteva oye e, itobo khi a ri Ishi eyi

† 2:6 Li ze iDeut 10.17 ‡ 2:16 Li ze Iwolo 143.2; iRom 3.20,22

iMosisi gbe akanya lo abi khi irari emini a mie ingme oyi iKirisiti suo, o ze ni o ro riele ena?

⁶ A sa ingme oyi Aburaamu ghue, “Eri o mie Eshinegba suo ni a ro pfa na li khi o pfuase.”* ⁷ A lese oli sho, khi egbo ni e miesuo, e khi imi Aburaamu.† ⁸ Ebe-no-pfuase o kpe ngme oli shi eke khi Eshinegba o ya rote irudunga oyi egbo ijeta pfa na we, o gue oni ungmehi ye Aburaamu oo li, “A ya rote obo oye khivose na ishishi ena ekagbo nya.”‡ ⁹ Irarigho, eni e mholi irudunga a ya khivose na abi a li khivose na Aburaamu, ikhi omose irudunga.

¹⁰ Egbo nya ni e ri egbe da iri-ushi gbe akanya, a pfi unu na, irari khi a keke oli khi, “Unu a pfi na ogbo ni o da ri emini a keke shi ebe ushi nya gbe akanya.”§ ¹¹ Mena, aa me ogbokhoghuo ni a pfa na odalo Eshinegba irari khi o ri ushi gbe akanya, itobo khi, “Eni e pfuase, irudunga o re we ya la agbo.”* ¹² Ode irudunga o kioda shi ode ushi, ni oo, “Oni o da ri ushi gbe akanya, ushi o ro ya la agbo.”† ¹³ Eri iKirisiti o pfa awa shi eke elemhi ipfiunu-a oyi ushi abi o li khi oni a pfi unu na irari oyawa, irari khi a keke oli khi, “Unu a pfi na ogbokpa ni a soli-a shi oora.”‡ ¹⁴ Eri o pfa awa shi eke ni ikhivose eyi Aburaamu e ramhi egbo ijeta egbe, rote iJesu iKirisiti, ni awa me ikhivose oyi ishobo Ayemhe-no-pfuase rote irudunga.

Oni Ushi ali oni ishobo

¹⁵ Inyoghuo a ze mhe ri angeli elekpa rue irokhokho. Ezeze abi ogbokhoghuo o li dobe ya shishi o-a, wekhi eri o dobe ya ro ma ilamasho, ni Eshinegba o nu ogbo lama sho, ni o she gbola migha. Igho oni ingme onana o li. ¹⁶ Oni ishobo, Aburaamu ali omioli a shi oli na. Ebe-no-pfuase o li, “Ali imioli,” ni e khi ebubu egbo, ama, “Ali omie,” ni o khi ogbo oghuo, ni o khi iKirisiti. § ¹⁷ Emini mhi ri ona ngme khi, ushi ni a tigbe ro lasela abi ikpe egbhue uye ali uye ali igbe (430) e ro dose se, o guoghoni ishobo ni Eshinegba o shi-a, ni a yeke oni ekha-a.*

¹⁸ Ini oni ugu o migha shi ushi lo, o a kha ke migha nga ishobo, Ama rote isomhelemhi oyi Eshinegba o ro shi oni ishobo na Aburaamu.†

¹⁹ Elo o ze ni a ro ri ushi bhale? Eri a ri ushi bhale ni a ro rokhase khi awa lamhe. Eri a roli shi eke ramhi eghege ni omiomi Aburaamu ni a riele ishobo ke o ro ya bhale. Eshinegba o ri oni ushi na igeni tiemhile na iMosisi ni o la iteva ogbo ali Eshinegba. ²⁰ Awa kha da ngme ingme omigha-na ogbo ne, o rokhase khi egbo aava e mema lasela shi agho, Ama Eshinegba lolighuo o shi oni ishobo ona, Eshinegba oghuo, o khi.

Emini ushi o migha shi

²¹ Eri ushi o ke a zu ishobo oyi Eshinegba ode? Iye o! Irari ini eri a ri ushi bhale ni o ri agbo ke na ogbo lo, a kha ri irarigho pfa na ogbokpa ini o ri ushi gbe akanya. ²² Ama Ebe-no-pfuase o ngme ghoni khi ekpabo olamhe o mhesa a na agbo nya, ni a ba bhale ya e khi emini a shobo, ni a ro o na ogbo rote obo oyi iJesu iKirisiti ni a roli na egbo ni e miesuo.

²³ Neni oni irudunga o bhale, eri ushi o mu awa ighumha, o pfi awa okpe ramhi ni irudunga o ro bhale. ²⁴ Eri a ri ushi na awa ni o sese awa ode ramhi ni iKirisiti o ro bhale, ni a rote irudunga pfa na awa. ²⁵ Memena abi eghege irudunga o ro bhale, ushi o a ke e sese awa ode.

Imi Eshinegba

²⁶ Ee nya, imi Eshinegba a khi rote irudunga oyi iJesu iKirisiti. ²⁷ Irari khi ee nya ni a batazi elemhi iKirisiti, a she ri iKirisiti so. ²⁸ Ikhioda o la o na ogbo iJu ali ogbo ijeta, wekhi ikhioda o la oghumha, ali oni o a khi oghumha, wekhi omose ali okpotso, irari khi ee nya, oghuo a khi shi iJesu iKirisiti o. ²⁹ Ini a khi onayi iKirisiti, eghege agho imi Aburaamu a khi, a khi eni e mholi okemhi shi oni ishobo.‡

4

¹ Emini mhia ngme khi, ini oni oni ugu o go lu o da kie khi ukuku omone, o kioda

* **3:6** Li ze Igbae 15.6; iRom 4.3 † **3:7** Li ze iRom 4.16 ‡ **3:8** Li ze Igbae 12.3 § **3:10** Li ze iDeut 27.26 * **3:11** Li ze Abak 2.4 † **3:12** Li ze iLev 18.5 ‡ **3:13** Li ze iDeut 21.23 § **3:16** Li ze Igbae 12.7 * **3:17** Li ze Okiali 12.40 † **3:18** Li ze iRom 4.14 ‡ **3:29** Li ze iRom 4.13

shì oghumha ọ, ama lọli ọ kie ya mhọli eni apfe nya. ² Eri ọ kiele ya la obọ oyi eni e ri ẹloe ẹ khu ọli, ali eni a ri eni ugu nga obọ ne, ya ramhi ẹghẹghẹ ni itali ọ shi shi eke, ni ọ rọ ya womhe ẹloe. ³ Ighọ o li khi shi awa egbe. Ighumha eyi iyemhe ni ẹ mhesẹ na agbọ nya, e mhesẹ ẹ na awa neni awa mhọli iwomhe ẹloe elemhi ayemhe. ⁴ Ama abi oni ẹghẹghẹ o rọ ramhi, Eshinegba ọ ghie omiọli ni ọkpotoso ọ bia, ni a bia shi ẹghẹghẹ ushi, ⁵ ni ọ rọ tsumhi ẹgbọ ni ushi o mhesẹ ẹ na, ni awa te eni a lu Imi Eshinegba. ⁶ Itobọ khi a khi imiọli, Eshinegba ọ rọ ghie Ayemhe oyi Omiọli bhale udu oyawa, Ayemhe ni ọ tsesẹ lie, "Itamhe, Itamhe." ⁷ Itobọ ona, wa a ke khi oghumha ama omiọli, abi u ke rọ khi omiọli eghọ, Eshinegba ọ she re mie oni ishobọ. *

Omuegbe ni iPolu ọ mhọli na ẹgbọ iGalesha

⁸ Ẹghẹghẹ ni o dọse ni aa rọ kpe lese Eshinegba, a khi ighumha eyi emini e khi ilitsa ni ẹa khi Eshinegba. ⁹ Ama memena ni a ke rọ lese ẹ ena, elọ o ze khi a nono ni a nyene egbe gbo deba iyemhe afue ni ẹa mhue ekpabo? Elọ o ze ni a rọ ọ nono ni e gbo mu ẹ ighumha utonuzi-eva? ¹⁰ A ri ẹloe ẹ shi ogbele na ke ali iki ali ẹghẹghẹ ali ikpe. ¹¹ Ulishi ọọ mu mhe irari khi o li mhe ẹloe abine khi eri mhi pfuse ẹghẹghẹ-a shi ẹ egbe shi afue.

¹² Mhia lema ẹ, inyoghuo a li abi mhi li, irari khi eri mhi li abi a li. Aa li mhe ingmobe. ¹³ A yelele, khi elemhi umha ze mhi la ni mhi rọ tse abọ usomhi onete ye ẹ odo-ode. ¹⁴ Abi o tseku khia khi ughuamhi oyemhe khi eri o li abi anasemhe na ẹ, aa ri ẹloe gbe mhe, aa kie mhe. Ochoghọ, eri a kpe abọ mie mhe abine khi aḡeni Eshinegba mhi khi, abi a kha li mie iJesu iKirisiti. ¹⁵ Elọ o li oghẹle oyee? Mhi dobe ya pfi ọtsele khi ini o ze ya li lọ khi a kha ga vuonyo ikpamhi alo eye ẹ na mhe. ¹⁶ Mhi she mele obe ẹ-a irari khi mhi gue igesikia ye ẹ?

¹⁷ Ẹgbọ ẹ nono ni e ti ẹ ma egbe, ama ọa khia ode ni o ti o khi. Emini ẹ nono khi ni e re ẹ mele epfese-a shi anye ọ, ni a khi eni e

mhọli omuegbe na we. ¹⁸ O ti ni ogbọ ọ mhọli omuegbe ini o da khi eminete ọ mhọli ọli shi, ali ni ọ ke mhọli ọli ẹghẹghẹ kpa, ọa khi ini mhi da lese la aghọ tse. ¹⁹ Imimhe, egbe ẹ to mhe shi ingme oyee, abi ọkpotoso ni oku ọọ to, ni a rọ bhale ya ẹ khi a me iKirisiti agbọ oyee. ²⁰ Abi a khe khi mhi nu ẹ la, ni mhi mu uruli oyemhe pfi, irari khi egbe e pfo mhe-a shi ingme oyee!

Ega ali iSera

²¹ A gueye mhe ghue, ikhi ee ni a nono ni a khi eni ushi o mhesẹ a na, a lese abi ushi o ngme? ²² Irari khi a keke ọli khi Aburaamu, ọ bia eniye emose aava, oghuo ọọ khi omi ọkpotoso oghumha, onokpole ọ khi omi ogbọ.† ²³ Omọ ni oghumha ọ bia na li, eri a bia li rote ode na tse, ama oni egbegbi ọkpotoso ọ bia, a bia li rote ode ishobọ.

²⁴ Eni ingme ena nya e mhọli emini e migha shi, irari khi ikpotoso aava ena, ilama na egbe eva e khi. Ilama-negbe oghuo o khi ona ukhomhi ute iSinai, ọ bia eniye ni e ya khili ighumha. Lọli khi Ega. ²⁵ Mena, Ega ọ migha shi ute iSinai na eke Arebia ni o khili ẹoli iJerusalemu, irari khi eri ọ nu imiọli khili ighumha. ²⁶ Ama inyọ awa ọ khi ẹoli iJerusalemu ni o la odane, omi ogbọ ọ khi. ²⁷ Irari khi a keke ọli, ẹ li:

"Ke ghele, yeye aga
ni ọa bia eniye,
ri oghẹle tsesẹ leghe,
yeye ni oku ọa to ghue,
irari khi ọkpotoso ni a kie,
ọ mhọli eniye ni e bu
dọse ọkpotoso ni ọ mhọli ọọ."‡

²⁸ Memena, inyoghuo-mhe, eniye ishobọ a li khi ezeze abi Aziki ọ li khi omọ ishobọ. ²⁹ Abi o kpe li oni ẹghẹghẹ, ni omọ ni a bia elemhi idiegbe, ọọ li mu okhọli vule shi omọ ni a ri ekpabo Ayemhe oyi Eshinegba bia ọ, ighọ o kie li memena. § ³⁰ Ama se Ebe-no-pfuase o ngme? Ọọ, "Khu ọkpotoso oghumha ali omiọli vu, irari khi omi ọkpotoso oghumha ọa tigbe ya nu omi egbegbi ọkpotoso kemhi ugu."* ³¹ Irarighọ, inyoghuo, awa aa khi eniye eyi ọkpotoso

* 4:7 Li ze iRom 8.15-17 † 4:22 Li ze Igbae 16.15; 21.2 Li ze Igbae 21.10

‡ 4:27 Li ze Aza 54.1 § 4:29 Li ze Igbae 21.9 * 4:30

oghumha ama eniye eyi ọkpotoso ni ọ khi omi ọgbọ.

5

Irueọle ni o la obọ oyi iKirisiti

¹ IKirisiti ọ she rue awa ọ le. Irarigho, a migha gbaa shi oni irueọle, a khi ke gbo zẹ ni a gbo ya nyenẹ ri egbe ẹ khi ighumha oyi ushi.

² A ghe i! Mhemhe iPolu, mhi gue ẹ ye ẹ khi, akanya ni iKirisiti ọ gbe ọa ke ya mhọli elele okhoghuo na ẹ, ini a ya shele-a. ³ Mhi gbo gue ẹ ye ọgbọ ni ọ da zẹ ni a shele ọli-a ne, ọ mema ya ri ushi nya gbe akanya. ⁴ Eẹ ni a dua ni a khi eni a pfa na rọte iri-ushi gbe akanya, aa ke mhọli obọ shi ikanya ni iKirisiti ọ gbe, a she de okhale oyọli-a. ⁵ Ama rọte irudunga awa te lolo migha a khe ipfuase ni awa ri udu nga rọte elemhi Ayemhe-no-pfuase. ⁶ Irari khi elemhi iJesu iKirisiti, oshẹle ali umha-shele-a ea mhue eleli. Emini o mema mu egbe khi irudunga ni o mhọli inono.

⁷ A kpẹ gue ẹ kia. Oghuo ọ mu alo nyenẹ ni aa ke rọ ọ deba igesikia? ⁸ Oni ọ lina mu ẹ alo nyenẹ, ọa rọte obọ oyi iKirisiti oni ọ lu ẹ bhale. ⁹ “Ogbọ ọbe ọtuoghuo ọ dobe ya yese ẹgbọ eni e bu-a. Eri ọ li abi umiesobọ oghuo, ni o ri oili ẹ gbolo enekpọle-a.”* ¹⁰ Ama mhi regbenga ẹ khi eyi Onomhue a khi. Onana o rẹ mhe lese gboo khi emini mhi gueye ẹ a ya riẹle, khi aa ya riẹle emini ọgboese ọ gueye ẹ. Ogbọ ni ọọ nase ẹ, ọ ya ri ukhomhi kpẹ ọ, ọnini ọ riẹ khi.

¹¹ Inyoghuo, ini ishele-a mhi kiele rọ tse abọ lọ, abi ẹgbọ eghuo ẹẹ ngme, elọ a mu okhọli vule shi mhe ọ ke shi? Ini o khi ighọ lọ, ungmehi apfida ọa kha ke ri elemhi ke bi. ¹² Egbọ ni e na ri ingme oshẹle a nase ẹ ena, mhi kha ga liẹ e bie wali egbewe-a.

Agbọ na elemhi Ayemhe

¹³ Eẹ oyeẹ, inyoghuo-mhe, eri a lu ẹ ni a la elemhi ẹpfua. Ama a khi zẹ ni a ri oni ẹpfua ona ke riẹle emini idiegbe olamhe oye ọọ nono. Ochoghọ a ri inono ke ga egbe ẹ. ¹⁴ Irari khi emini a rọ zẹ ushi nya ukhomhi khi, “Nono ọnuzava oye abi u li nono egiẹ.”† ¹⁵ Ini a mu okhọli vule ẹ shi

egbe ẹ ọ, ni a rọ ọ khu egbe ẹ, a mhue ẹgbhe ini a khi a ya pfuse egbe ẹ-a.

¹⁶ Emini mhia ngme khi, a ke kia okiali elemhi Ayemhe, ẹghẹghẹ agho aa ya riẹle ọghuemhe oyi idiegbe olamhe. ¹⁷ Irari khi idiegbe, ọbe Ayemhe o khi, ali khi emini Ayemhe ọ nono, eri ẹ zu ọghuemhe idiegbe olamhe ode. Wewe awa-awa ọbe e khi shi egbe ọ, lọli o zẹ khi u waa dobe a riẹle emini u wa nono ni u riẹle.‡ ¹⁸ Ama ini Ayemhe ọ rẹ ẹ kia, waa tigbe ya riẹle oghumha oyi ushi.

¹⁹ Emini ikanya idiegbe olamhe ẹẹ gbe na; Itsebo, ikanya ichimhi na itsebo ali angeli efiala, ²⁰ ikhumhi igaga, ali ogbho ipfipfi, ibiselemhi, umha lama a na egbe, ofuma ikpekpe, ofu imhọli, ikanya ukphe, elemhi ibibi, ikemhi egbe, ²¹ Idegbe-okonyo, idonyo dose, iye-ukue ni a la li itsebo, ali emhi elese eghoghọ. Mhi tse agua ye ẹ, abi mhi kpẹ li tse ọli ye ẹ, khi ẹgbọ ni e da a ngeli angeli eghoghọ ne khi ẹa ya mhọli okemhi shi Eghiele oyi Eshinegba.

²² Emini Ayemhe ọ rọ ọ lasela khi; Inono, oghẹle, opfomhe, irabomudu, isomhelemhi, onete, ize-ri-egbeda, ²³ Ipfomhe, igue-regbekia. Ushi ọa ya mu ọgbọ shi ọ ini ọ riẹle enana nya. ²⁴ Eni e khi eyi iJesu iKirisiti e she rọte idiegbe olamhe oye we ali ọghuemhe eyewe nya ma apfida. ²⁵ Aborokhia khi Ayemhe ọ ri awa a kia egho, awa ke deba ete-awe eyoli. ²⁶ Awa khi ke mu egbawa eloe dose ode, yese elemhi ke bi egbe, ni o ri awa a ke kpe ofuma deba egbe.

6

A ke riẹle onete na ẹgbọ nya

¹ Inyoghuo-mhe, a kha bhale ya ẹ khi a mu ọgbokhoghuo shi olamhe, ẹẹ ni a la elemhi ayemhe, a kuegbe-a sheshe ọli shi ode fiẹ. Ama a ke to egbe ẹ ọkpẹ, ini a khi li de pfilo imufe. ² A kpaghie egbe ẹ itsua, ini a li igho, a ya riẹle ọghuemhe oyi iKirisiti. ³ Ini ọgbọ ọ dabi khi lọli mu eloe, ni a rọ bhale ya ẹ khi ọa khi emhikhoghuo, egboli ọọ di. ⁴ Ogbogbo ọ ke mu angeli eyoli fe ni ọ bino ini e ti. Oni ẹghẹghẹ, ọ tigbe me asha a titi egboli. Ọ khi

* 5:9 Li zẹ 1 iKori 5.6 † 5:14 Li zẹ iLev 19.18 ‡ 5:17 Li zẹ iRom 7.15-23

ri egboli khokho ogbose. ⁵ Ogbogbo o tsua itsua eyoli.

⁶ A ke ri eminete nya somhi ogbō ni o o sese e emini Eshinegba o ngme.

⁷ Khi di egbe e. Ogbokhoghūo o dobe ya ghagha Eshinegba. Emini ogbō o rō kō, lōli o ya khiese. ⁸ Ini ogbō o deba oghumhe oyi idiegbe olamhe oyoli rō kō o khiese epfua. Oni o rō kō rō ri egbe mu Ayemhe, o ya khiese agbō na agbōagbō. ⁹ A khi ze ni onete iriele o khuese awa, irari khi o kha ramhi oni egheghe, awa ya khiese, ini o da lose awa. ¹⁰ Irarigho, abi awa da mhōli oni egheghe kpa, awa ke riele onete deba ogbokpa, tee-tee, ena omhue-apfe irudunga.

Itse-agua ni o kpukhokho

¹¹ A bino ikpamhi alo ebe eniemhi ni mhi ri obō oyemhe keke ghi e. ¹² Egbō ni e riele abamemhe, e dua ni e ri itoto ti e shi ishele-a, emini o ze ni e rō o li igho khi, e a nono ni a mu okhōli vule shi we o shi osese oyi apfida oyi iKirisiti. ¹³ Egbegbi eni e shele-a, e a ri ushi e gbe akanya, ama e nono ni a shele e-a, ni e ba me asha ke neta omose khi e re e she shele-a. ¹⁴ Ama mhi aa tigbe ri emhikhoghūo ya neta omose, ini o a li khi ingme oyi apfida oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa. Itobō oni apfida ona, mhi rō ghu pfa oghumhe agbō, oghumhe agbō o ghu pfa agbō oyemhe. ¹⁵ Ishēle-a ali umha shele-a o a mhōli abi o ngme, emini o mu egbe khi, ni a rō riele ogbō bia elemhi iKirisiti. ¹⁶ Opfomhe ali ilelemhi e ka nu eni e deba osese onana la elemhi agbō oyewe, li shi egbō iZireni eyi Eshinegba.

¹⁷ Ozukhomhi emhikpa khi, ogbokhoghūo o khi ke nase mhe, irari khi mhi mhōli emeli oyi iJesu shi egbe oyemhe.

¹⁸ Inyoghūo-mhe, okhale oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa, o ka nu ayemhe oye e nya la. Atse.

Ebe ni iPolu o keke ghi egbo Efisha Eni e miesuo

IPolu o tse eni e mie iJesu suo ne la Efesosi

¹ Mhemhe iPolu, aghiusomhi na kepe oyi iJesu iKirisiti ni Eshinegba o ze mhi khi.*

Egbo eyi Eshinegba ni e la eke Efesosi, eni e regbenga iJesu iKirisiti mhi keke ebe ona a ghi. ² Mhi lema Eshinegba ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue, e ka mhue isomhelemhi na e, e gbo ri opfomhe na e.

Eshinegba o she te obo oyi iKirisiti ri ele eminete na awa

³ Awa kuoghi Eshinegba. Loli o khi Eshinegba ali ita iJesu iKirisiti Onomhue oyi awa. Loli o ri ikhivose ni o te iloghie bhale na awa, ikhivose oni o kpaghie ayemhe oyi awa obo. Ikugbe ni o ku awa ali iKirisiti gbe o ro ri ele ona. ⁴ Neni Eshinegba o ma agbo, o she kepe ze awa eni e khi egbo eyoli, rote obo oyi iJesu iKirisiti, ini awa khi eni e pfuase ni ea mhue umha-guekia shi odalo oyi Eshinegba. Itobo khi oo nono ingme oyawa o ro ligho ri ele oli. ⁵ Neni Eshinegba o ma agbo, o she te eke gba li khi loli ya ri awa mele imi oli-a, itobo emini iJesu iKirisiti o ri ele, ni o de shi o abi o ghole Eshinegba. ⁶ Eri o lina ri ele oli ini awa kuoghi oli shi okhale oniemi ni o mhue na awa, itobo emini omi oli otuoghuo kpe ni o nono ingme oyoli, o ri ele.

⁷ Obo oyi iKirisiti awa te mholi ipfasheke, itobo oia eyoli ni o ku shi eke abi o ro ghua na awa. Ona a te ri olamhe topfa awa. Itobo epfue oyi okhale oyi Eshinegba ni o gbeku o, o ro ri ele ona.† ⁸ Oni okhale ona o tutu ku awa, rote ilasingme ali egbhe o te ri ele oli. ⁹ Eshinegba o khueghie osheli emini o gba shi eke-a khase awa, ikhi emini o rote obo oyi iJesu iKirisiti ro tse, abi o ghole oli. ¹⁰ Emini Eshinegba o gba khi loli ya pfuse ri ele khi, ini o ramhi oni egheghe te, o ya ku emhi na agbo ali ena iloghie gbe khi oghuo, o ya ri iKirisiti le oghie wewe nya.

¹¹ Itobo khi Eshinegba o ku anye ali iKirisiti gbe, anye she mie ugu obo oyi Eshinegba. Irari khi o she kepe te eke gba li khi loli ligho ya ri ele oli, o ro ligho ri ele oli. O ri emhikpa tse shi abi o ghole oli shi. ¹² Ishegho ni anye iJu ni e khi egbo eni odode ni e kepe regbenga iKirisiti, e kuoghi Eshinegba shi ufumhi oyoli. ¹³ Eri a li ku e ma iKirisiti abi a ro suo oni ungmehi igesikia, oni o khi usomhi onete oyi Eshinegba, abi o mie e pfuese. Abi a ro mie iKirisiti suo, Eshinegba o ro shi olele shi e egbe. Ayemhe-no-pfuase ni o kie kepe ro nga na awa o khi oni olele. ¹⁴ Itobo Ayemhe-no-pfuase ni Eshinegba o kepe ro na awa, awa ro mholi o shi udu khi Eshinegba o ya ri emini o ro nga na egbo eyoli gbo na awa. Egheghe ni Eshinegba o ro pfa awa egbo eyoli shi eke nya, awa ro mholi eni emhi ena. Ona o ya ri egbo eyoli kuoghi oli shi ufumhi oyoli.

IPolu o lema na eni e mie iJesu suo ni e la Efesosi

¹⁵ Itobo emhi ena nya ni Eshinegba o ri ele, ali abi mhi te suo abi a mie iJesu iKirisiti Onomhue suo ni a gbo mholi inono shi egbo eyi Eshinegba nya o, ¹⁶ mhia tigbe yemhe ikphemhi-a, ni mhi ri itobo oye e kphemhi na Eshinegba, ini mhi da lema na e. ¹⁷ Eri mhia lema Eshinegba oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa, oni o khi ita awa ni o mholi ufumhi oniemi, o re e mholi ayemhe ilasingme. O gbo ri egbe oli khase e ni a lolo lese oli egbegbo. ¹⁸ Mhi gbo lema Eshinegba o khueghie e udu-a ini a lese oni igesikia oyoli, ini a gbo lese irudushi ni a regbenga, ni Eshinegba o lu e shi. Ni a gbo me pfue oyi ugu oniemi oyoli ni eni e mie oli suo e mholi. ¹⁹ Mhi gbo lema li o ze ni a lese ekpabo ni e fune eyoli, ni ea mhue irokhokho, ni a ro na awa eni e miesuo. ²⁰ Eni ekpabo ena o ro gbe akanya abi o ro guise iKirisiti eghuli le abi o ro ghua. Wewe o ro ri iKirisiti shito obo ita oyoli obini iloghie.‡ ²¹ Oobo iJesu iKirisiti o la mhese na ekpabo, ali itoto ali igeni, ghe enete ghe eni ea ti, ghe eni a me agbo ona ne, ghe ena agbo ni aa me ne. ²² Emhi nya Eshinegba o ro shi ufege oyoli ni o mhese

* 1:1 Li ze Ika 18.19-21; 19.1 † 1:7 Li ze iKolo 1.14 ‡ 1:20 Li ze Iwolo 110.1

shi. Lọli ọ zẹ iJesu ọzukhomhi emhi nya ni o pfoṃhẹ igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ eyọli egbe. ²³ Egbọ ni e mie iJesu suọ e khi idiegbe oyi iJesu, iJesu ọ khi ukhomhi. Ekpabọ ali agbọ oyi iJesu iKirisiti o vọse agbọ eyi eni e mie ọli suọ. Ufumhi oyọli o gasẹ agbọ ali emhikpa odekhode nya. §

2

Okhale oyi Eshinegba ọ rọ mie awa pfuese

¹ Eghẹghẹ ni o dọse ni a rọ kpẹ la agbọ olamhẹ, a la agbọ umha-suọesọ, a khi egbọ eni e ghu shi olamhẹ ni ẹa mhọli Ayemhẹ oyi Eshinegba. ² Eghẹghẹ aghọ ingeli agbọ a ngeli, a ri ungmehi oyi ọkphaghie ọni ọ khi oghie ayemhẹ alo ebili i gbe akanya. Oni ayemhẹ ona o kiele la agbọ oyi egbọ ni ẹa ya suọ esọ na Eshinegba a gbe akanya. ³ Ighọ awa nya awa kpẹ li ngeli. Awa ri oghuemhẹ egbe, ali usamhi ebe ni udu oyi awa o gueye awa a riẹle emhikpa. Abi egboese na agbọ ni ẹa ya suọ esọ na Eshinegba e li ya pfua, awa kha li pfua. ⁴ Ama Eshinegba ọ nono ingme oyi awa gba, ighọ ilelemhi oyọli óo gbẹdi. ⁵ Lọli o zẹ ni ọ rọ rọte obọ oyi iJesu iKirisiti ni ọ guise le ri agbọ ayemhẹ onogbọ na awa, aboriekhia khi eni umha-guekia o kesẹ-a awa khi. Okhale oyi Eshinegba a rọ mie ẹ pfuese.* ⁶ Eri ọ ri agbọ onogbọ oyi iKirisiti na awa, ọ ri awa nu iKirisiti shito obini iloghie, nu ọ li ẹ mhese, itobọ emini iKirisiti ọ riẹle na awa. ⁷ Rọte iJesu iKirisiti Eshinegba ọ te ri okhale ni ọ mhọli na awa khase, ogbenakọ ni egbọ e me ashini okhale oyọli o fu ramhi, ni ọa mhọli irokhokho. ⁸ Okhale oyi Eshinegba a rọ mie ẹ pfuese abi u rọ miesuọ, ọa khi ingeli enete ni u ngeli e mie ẹ pfuese. Afue-afue ọ mie ẹ pfuese. ⁹ Eshinegba ọa ri itobọ ingeli enete ni u ngeli mie ẹ pfuese, ini ogbokhoghuo ọ khi vuse ike. ¹⁰ Eshinegba ọ ma awa. Ikanya enete ọ ma awa awa ke gbe abi awa ali iJesu iKirisiti awa rọ da ke khi oghuo eghọ.

Eshinegba ọ she te iKirisiti ku egbọ iju ali egbọ ijeta gbe

¹¹ A yelele egbọ enabi a khi elele, khi aa khi iju. Egbọ iju e ma kpẹ ri ukpeloegbe ẹ,

§ 1:23 Li zẹ Iwolo 8.6; iKolo 1.18 * 2:5 Li zẹ iKolo 2.13 Li zẹ Aza 57.19

itobọ khi aa shele a, ali itobọ khi aa khi egbọ iju. Ama ee lu egbe we eni e khi egbegbi egbọ, itobọ khi a shele we-a. Oshẹle ni o khi akanya ni egbọ e ri abọ gbe idiegbe. ¹² Yelele khi eghẹghẹ aghọ khi aa kpẹ ku ma iJesu iKirisiti ọ, a khi opfese shi ishiobọ ni Eshinegba ọ rọ nga na egbọ iZireni. A khi eni ẹa mhọli iregbenga ni ẹa mhọli Eshinegba shi elemhi agbọ. ¹³ Ama, memena, ẹẹ ni a kpẹ nuata shi Eshinegba ọ, ọ ri ọlia eyi iKirisiti ti ẹ mama egbe.

¹⁴ IJesu iKirisiti ọ ri egbọ ijeta ali egbọ iju riẹle. Ọ rue ugbe ibiselemhi ni o kpẹ la we iteva ode-a, ọ rewe mele egbọ eghuo-a. ¹⁵ Eghuli ni ọ ghu ọ rọ shishi ishi ni e la we iteva-a, Ini ọ me asha ri egbọ iju ali egbọ ijeta khi egbọ enegbọ eghuo. Ona ọ rọ rewe riẹle ini e khi ke biselemhi egbe.† ¹⁶ Eghuli ni ọ ghu-a shi ọra apfida ọ rọ ku egbọ ena gbe, ọ gbo rewe ali Eshinegba riẹle. Aghọ ibiselemhi egbewe o pfo shi.‡ ¹⁷ Usomhi onete oyi Eshinegba oyi opfoṃhẹ, iJesu ọ bhale ya tse abọ gueye egbọ ijeta ni e nuata shi Eshinegba ọ, ali egbọ iju ni e timama Eshinegba. § ¹⁸ Obọ oyi iJesu iKirisiti awa te mhọli Ayemhẹ oghuo ni o zẹ khi awa ga rọ dobe a le deba Eshinegba.

¹⁹ Itobọ ighọ ẹẹ egbọ ijeta, aa ke khi epfese, ama a she ku ma egbọ eyi Eshinegba. Ena omhue-apfe oghuo a ke ga khi. ²⁰ Oni idiegbe owa a li khi. Ighiusomhi na ke ni iKirisiti ọ ze ali emekeguele eyi Eshinegba e khi igbaekele oyi oni owa. IJesu iKirisiti ọ mu oni owa mhue. ²¹ IKirisiti ọ zẹ ni eche ni a rọ ma oni owa nya e rọ toma, ni oni owa o rọ mele owa oniemi a. Ọ rọ li khi oni o pfuase na Onomhue. ²² Itobọ khi a ku ma iJesu ọ, ọ rọ re ẹ ma eni e mie ọli suọ. U ya mele owa ni Ayemhẹ oyi Eshinegba ọ ya ke la-a.

3

Eshinegba ọ ghi iPolu ghi egbọ ijeta

¹ Itobọ ona, mhemhẹ iPolu mhi rọ lema na ẹ. Mhemhẹ ni a ri itobọ khi mhia gbe akanya na iJesu iKirisiti mu shi owa ighumha. Akanya abi mhi lie tse abọ usomhi onete oyi Eshinegba ye ẹ egbọ ijeta.

† 2:15 Li zẹ iKolo 2.14 ‡ 2:16 Li zẹ iKolo 1.20 § 2:17

² O limhẹ ẹloe khi ẹẹ ẹgbọ ijeta, khi a she kpẹ suọ khi Ẹshinẹgba ọ ghie mhẹ ghi ẹ mhi bhale ya tse abọ ye ẹ. Itobọ okhale oyọli ọ rọ ghie mhẹ usomhi ona, ni mhi kpaghie ẹ obọ. ³ Oni usomhi khi, ugbamhi ni Ẹshinẹgba ọ gba ni o khi oyi osheli, ni ọ khueghie-a khasẹ mhẹ. Mhi kpẹ khueghie ukukuọ li-a khasẹ ẹ elemhi ebe ni mhi kpẹ kẹkẹ ghi ẹ. ⁴ Ini a zẹ ebe onana, a ya mẹ emini mhi leşẹ osheli oniẹmhi ni o khi osheli na iJesu iKirisiti, ni Ẹshinẹgba o gba. ⁵ Ẹshinẹgba ọa kpẹ khueghie osheli emini ọ ya riẹlẹ ni ọ gba shi eke khasẹ ẹgbọ na agbọ ena ẹlẹlẹ. Ama ọ she rọte elemhi Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ khueghie ọli-a khasẹ ighiusomhi na kẹẹ ali emekẹguele eyi Ẹshinẹgba. ⁶ Emini Ẹshinẹgba ọ gba khi, a ya rọte itsabọ usomhi onete oyi iJesu iKirisiti ri ẹgbọ ijeta ni e miesuọ nu ẹgbọ izireni ni e miesuọ le ugu oghuo, abi ẹgbọ ni e khi idiegbe oghuo. Ẹghẹghẹ aghọ ni a bhale ya ẹ khi ẹẹ ni aa khi ẹgbọ iJu, a nu ẹgbọ iJu mhue obọ shi emini Ẹshinẹgba ọ rọte iJesu iKirisiti rọ nga na iJu.*

⁷ Ẹshinẹgba ọ ri akanya ni mhi rọ ọ tse abọ usomhi onete oyọli na mhẹ. Itobọ okhale oyọli ọ rọ ri oni akanya na mhẹ. O ri ekpabọ eyọli rẹ mhẹ ẹ gbe oni akanya. ⁸ Ini Ẹshinẹgba ọ pfi ukpẹloẹ bino uwali ọgbọ ni mhi kpẹ khi ẹlẹlẹ lọ, ọa kha zẹ mhẹ, mhi ke tse abọ usomhi onete oyọli. Ama itobọ okhale oyọli ọ rọ ri akanya ona na mhẹ mhi ka tse abọ usomhi onete oyi upfuemhi ni o la iKirisiti ye ẹ ẹgbọ ijeta. Upfuemhi ni ọgbọ ọa dobe leşẹ udi ọli ẹ pfo. ⁹ O gbo zẹ mhẹ mhi ka khueghie-a khasẹ agbọ kpa abi ọ li ri oni osheli ni ọ gba nya ya tse. Ẹshinẹgba ni ọ ma emhi nya ọ kpẹ rọ te igbaekele ri osheli ona sheli agbọ nya. ¹⁰ Eri Ẹshinẹgba ọọ nono ni lọli rọte igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ri ilẹsingme ode ebubu eyelue khasẹ igeni ali ekpabọ na idane. ¹¹ Ina Ẹshinẹgba ọ te eke gba li neni ọ ma agbọ. Rọ te iJesu iKirisiti Onomhẹ oyi awa ọ te rọli tse. ¹² Itobọ khi awa mie iJesu suọ, ali khi awa gbo ku gbe ọli ọ, awa rọ a mhue igbedu rọ a lo deba Ẹshinẹgba. ¹³ Itobọ ighọ, a khi zẹ ni egbe pfo ẹ-a ini a suọ abi mhi lie mẹ osue shi itobọ khi mhia tse abọ usomhi

onete oyi Ẹshinẹgba ye ẹ. Ochoghọ, a zẹ ni osue ni mhia mẹ o ri ufumhi oyi Ẹshinẹgba ghi ẹ.

¹⁴ Lọli o zẹ ni mhi rọ wugha odalo oyi Ẹshinẹgba ni ọ khi ita awa a sọ iromhi na ẹ. ¹⁵ Rọ te ayi ọli unuekpẹ nya ni e la agbọ ali iloghie e te le eva. ¹⁶ Ẹshinẹgba ọ mhọli ikhivose eniẹmhi ni ọ rọ ọ na ẹgbọ eyọli, itobọ ighọ mhi rọ lema li, ọ ri Ayẹmhẹ oyọli ri udu oye ẹ toto a, ¹⁷ ini iKirisiti ọ lo ẹ udu shitọ kpẹ abi a mie ọli suọ. Mhi gbo lema Ẹshinẹgba ọ rẹ ẹ migha abi ọora ni o pfi imhili lo eke egbegbọ, ni a nono ingme oyi Ẹshinẹgba ali ingme egbe ẹ, ini a khi de. ¹⁸ Mhi gbo lema Ẹshinẹgba ọ zẹ ni ẹẹ ali ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba nya a dobe leşẹ abi inono oyi Ẹshinẹgba o gba ramhi. ¹⁹ Ẹshinẹgba ọ zẹ ni a leşẹ inono ni iKirisiti ọ nono awa, inono ni o ghọ fu doşẹ ode ni ọa mhọli ukpẹşẹ, ẹghẹghẹ aghọ ni ingeli eyi ẹẹ, e li abi eyi Ẹshinẹgba.

²⁰ A kpẹmhi na Ẹshinẹgba ni ọ mhọli ekpabọ rọ riẹlẹ emhi eniẹmhi, eni e fu doşẹ emini awa mhila li, ali emini awa da dobe sa. Ekpabọ eyọli eni e la awa ayẹmhẹ ẹ gbe akanya, ọ deba a riẹlẹ eni emhi na awa. ²¹ A zẹ ni awa ẹgbọ eyọli ni awa ali iJesu iKirisiti e khi oghuo, e kuẹghie Ẹshinẹgba, ogbe na akọ ali agbọagbọ, ya ramhi ukpẹşẹ. Atşẹ.

4

Ikugbe onayi eni e miesuọ

¹ Mhẹmhẹ ni mhi ri itobọ khi mhia ga Onomhẹ la owa ighumha, mhi lema ẹ, a ke ngeli ingeli enete, enabi Ẹshinẹgba ọ ọ a ke ngeli ẹghẹghẹ ni ọ rọ lu ẹ. ² Emini a riẹlẹ nya, a ke ti egbe ẹ tiemhi eke, a ri ofiẹ ali ikuegbe-a nu egbe ke ngeli. A ri inono ni a nono egbe ri ipfomhẹ-udu ke ngeli.* ³ A rọshẹka mu ikugbe ni Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ o ku awa gbe mhue ali elemhi opfomhẹ ni o genọ awa kugbe. ⁴ Idiegbe oghuo awa khi, Ayẹmhẹ-nọ-pfuasẹ oghuo ọ la awa egbe, Ighọ awa gbo li ri ẹloe shi eke ẹ khẹ iregbenga oghuo oyi imiepfuese ni Ẹshinẹgba ọ rọ nga na awa abi ọ rọ lu awa. ⁵ Onomhẹ oghuo ni ọ khi iKirisiti, ali irudunga oghuo, ali ibatizi oghuo, awa mhọli. ⁶ Ẹshinẹgba ni ọ khi itawa nya, awa a ga, lọli ọ mhẹşẹ a na

* **3:6** Li zẹ iKolo 1.26-27 * **4:2** Li zẹ iKolo 3.12-13

awa nya, loli o ri awa a gbe akanya oyoli, loli o gbo la agbo oyawa nya.

⁷ Ama iKirisiti o kemhi afu ododa ke a na ogbogbo ni o ro ke gbe akanya oyoli. Lolighuo o mhese abi o li kemhi we. ⁸ Ona o ze ni ungmehi oyi Eshinegba o ro o. "Abi o ro kholi ebe oli pfuse-a nya, o nga obini o yagha ne nya, o ri ebe oli ni o mu o le la orolo, ee deba li ukhu-khokho abi eni a mu okholi. O tigbe kemhi isomhopfa enete na egbo."† ⁹ Emini a ri ungmehi oyi Eshinegba ona ngme, ni oo, "O nga obini o yagha," loli khi, eri iKirisiti o kpe tiemhie agbo ona, neni o nga idane obini o yagha. ¹⁰ Ijesu iKirisiti oni o tiemhie agbo ona, o gbo nga obini idane iloghie ni o yagha ne nya, ini o ze emhikpa ukhomhi ni e guę ga ti. ¹¹ IKirisiti o kemhi afu na ke na ogbogbo. O ze eghuo ighiusomhi na ke eyoli, o ze eghuo emekeguele eyi Eshinegba, O ze eghuo eni e kia tse abo ungmehi oyi Eshinegba, o ze eghuo eni eri ukpeloe e khu egbo eyi Eshinegba ali eni e sese we. ¹² Eri o lina kemhi afu na we ni e rewe ke gbe ikanya eyoli, ini eni e khi idiegbe oyoli e ke fu sho, ishegho ni idiegbe oyi iKirisiti o totoa elemhi ugamhi oyoli. ¹³ Ina a li ya ke me oli, ramhi eghęghę ni awa nya awa ro kugbe e khi oghuo (abi awa mie Eshinegba suo, ni awa gbo lese omi oli), ya ramhi ni awa ro fu shi imiesuo mele eni e womhelo shi imiesuo, ramhi ni awa ro ya womhelo nya abi iKirisiti. ¹⁴ Eghęghę agho awa aa ke ea li abi eniye, ini egbo eni e di egbo e khi dobe di awa ya mie emini ea khi egbegbingme suo. Awa aa ke ya li abi oko-okę onięmhi ni akpekpeli onięmhi o tsua gasę ukhomhi okę onięmhi, ¹⁵ ni awa ri ochogho ke ngme igesikia elemhi inono, ni awa womhelo shi emhikpa, ni awa li abi iKirisiti Onomhue, oni o li abi ukhomhi, awa li abi idiegbe oyoli. ¹⁶ IKirisiti o ku egbo eyoli nya gbe abi idiegbe ogbo o tonon elamhi mano khi oghuo, ni uguabo ogbogbo o lie gbe akanya oyoli. Eghęghę agho oni idiegbe nya o fu, o totoa, o womhelo shi o, egbo e mholi inono na egbe.‡

Awa mu ingeli eyi awa pfi

¹⁷ Itobo ona, mhi lo ye e ude, itobo eva oyi Onomhue, a khi gbo ngeli abi egbo ni ea lese Eshinegba, ni usamhi ni ee sa o mu ame. ¹⁸ Egbo eghogho ea ya dobe lese udi emhi eyi Eshinegba gboo. Ea mhue obo shi agbo onogbo oyi Eshinegba, itobo umha lese Eshinegba oyewe, igbe udu oyewe o tsua ghi we. ¹⁹ Egbe ea ke lili we ini e riele ingme ebe. E she ri egbe we na ikanya ebe eni e ghole we de. Ingeli khi ingeli eyi itsebo ee ngeli. Ingeli eghogho e ghole we eghęghę kpa e ke ngeli.

²⁰ Ama, o khi ina a sese e a li ke ngeli abi a ro lese mie iKirisiti suo. ²¹ Mhi lese khi a she suo ingme oyoli, a gbo sese e igesikia ni o la ingme oyoli. ²² Emini a sese e khi, a khi ke ngeli eni ingeli ni a kpe ngeli, ni oghumhe egbe ni ea ti egho e re e ngeli, ni e yese e agbo-a. § ²³ A ze ni Eshinegba o mu isamhi ali ingeli eyi e pfi ya khi enegbo. ²⁴ Eshinegba o she ri ingeli enegbo enabi eyoli na e. Itobo igho a ke ngeli abi Eshinegba, elemhi ingeli enete ali ipfuase.*

²⁵ Irarigho, a khi ke gbo lo egholi, ama a ke gue igesikia ye egbe, itobo khi eri awa li abi iguabo ododa eyi idiegbe oghuo.† ²⁶ Ini u me elemhi ibibi, khi lamhe, khi ze obili o bi ya e elemhi-ibibi oye shi e elemhi,‡ ²⁷ Khi ri eghęghę na okphaghię ni o mu e fe. ²⁸ Oni o kpe e do ughiat o khi ke gbo do, ama o ri abo eyoli ke gbe akanya ni o te me e ke le, ni o gbo te me e ke kemhi na eni ea mholi.

²⁹ A khi ke ngme ingmemhi ichimhi unu, ama a ke ngme ungmehi onete ni e ri egbe e mu ogbo ni e ri ogbo e fu shi imiesuo. Zobe ni ungmehi oyi e o guę ke de shi eghęghę ni a kha ro ngme oli, ni o mholi ikpaghiobo na eni e suo li. ³⁰ A khi ri egbe pfo Ayemhe-no-pfuase oyi Eshinegba-a. Itobo khi Ayemhe-no-pfuase khi olele ni Eshinegba o shi shi e egbe, ni o re lese oli shi udu gboo khi ogbele oo bhale ni o ya pfa e olamhe eye e shi eke. ³¹ Zobe ni, iyese-a, ofu, elemhi ibibi, okholi, ali iyese egbe eva, ghe imuegbe obe kpa, ali ikanya ebe nya, e lase e udu le. ³² A ke mholi ilelemhi na egbe

† 4:8 Li ze Iwolo 68.18

‡ 4:16 Li ze iKolo 2.19

§ 4:22 Li ze iKolo 3.9

* 4:24 Li ze Igbae 1.26; iKolo 3.10

† 4:25 Li ze iZaka 8.16

‡ 4:26 Li ze Iwolo 4.4

§ 4:32 Li ze iKolo 3.13

ẹ. A rọ ke topfa egbe abi Ẹshinẹgba ọ ri itobọ iKirisiti rọ topfa ẹ. §

5

Angeli oyi oni o miesuo

¹ Irarigho, a roshẹka ke khonya Ẹshinẹgba abi a rọ da khi imi ọli ni ọ nono egbegbo egho. ² A la agbo inono, ezeze abi iKirisiti ọ nono awa ni ọ rọ ghu-a na awa abi iluasobo ni ẹ kphela ni e ghole Ẹshinẹgba.*

³ Abi a rọ khi egbo eni e pfuase egho, a khi riẹle emini ọa gbe akanya nabi itsebo, ukeliẹ emini ọọ pfi omama. A khi khi ena-emhi-ituegbe. Emhi enana ẹa khi emini a suo khi a me iteva oye ẹ egbo eyi Ẹshinẹgba ni e khi eni e pfuase. ⁴ A khi gbo ngme ingmemhi omama ali ungmehi oyege unu, we khi eri a gbudu li iweghie ali iba izeze ni e we-a. Ochoghọ, a ke kuẹghie Ẹshinẹgba. ⁵ A lese khi, ghe egbo ena itsebo, ali ọna ingeli omama, ali ọna emhi ituegbe, khi ẹa ya mhọli okemhi shi iloghie oyi iKirisiti ali oyi Ẹshinẹgba. Eri ọna emhi-ituegbe ọ li abi oni ọọ ga ikhumhi.

⁶ A khi ze ni ogbokhoghuo ọ ri ingmemhi afue di ẹ, itobọ khi egbo eni ẹ ngeli ingeli olamhe eghoghọ, Ẹshinẹgba ọ ya na we ali egbo ni ẹa ya suo esọ na li osue. ⁷ Irarigho, khi ku ma egbo eni ẹ ngeli ingeli olamhe eghoghọ ọ. ⁸ Ejele a kpe la alo ebili, ama memena elemhi akpa a ke la, itobọ khi, a ku ma Onomhue ọ. Irarigho, a ke ngeli abi eni e la elemhi akpa. ⁹ Itobọ khi onete ali ipfuase, ghe igesikia e khi umomhi ni akpa o rọ lasese. ¹⁰ Roshẹka ni u wena emini ẹ ti Onomhue ẹloe, ni u ke riẹle we. ¹¹ Khi ke nu egbo na alo ebili gbe ikanya afue na alo ebili, ni ẹa mhue eleli. Ri ochoghọ ke khueghie osheli oyewe-a. ¹² Emhi omama ọọ khi, ini a ta unu emini egbo ena alo ebili ẹ riẹle elemhi osheli. ¹³ Ama, ini akpa o khueghie ikanya eghoghọ-a gbo o, egbo e ya lese emini e khi, ¹⁴ itobọ khi akpa ọọ khueghie emhi nya-a, ni a ke me gbo o. Loli Ebe-no-pfuase o rọ, “A guale eni ẹ lese a, a khi li abi oni ọ ghua, ni akpa oyi iKirisiti o la ẹ egbe ke ge.”

¹⁵ Itobọ igho lese abi u ke li ya ke ngeli. Khi ke ngeli abi oyege, ama ke ngeli abi olesingme. ¹⁶ Ini u da mhọli egege rọ ya riẹle onete ne, nyanya riẹle ọli, itobọ khi agbo ingme-obe awa ke la.† ¹⁷ Itobọ igho a khi eyeghe, ama a ze ni a lese emini ẹ ghole Onomhue ni a ke riẹle. ¹⁸ Khi da onyo pfuẹche egbe-a, ochoghọ ze ni Ayemhe-no-pfuase o ke vo agbo oye. ¹⁹ A ke to iwolo ena irudunga khasẹ egbe, ke to uwolo eni e te ẹ udu lase ke kuẹghie Onomhue. ²⁰ Egege kpa, ke kuẹghie Ẹshinẹgba ita awa shi emhikpa, itobọ iJesu iKirisiti Onomhue oyi awa.‡

Ingeli oyi emose ali ikpotso ni e la ughue

²¹ A ri egbe tiemhie na egbe ẹ pfo nya itobọ khi u mu ekpe na iKirisiti. ²² Eẹ ikpotso ni a la ughue, a ri egbe ẹ tiemhie na ọdo ẹ, abi u li ri egbe ẹ tiemhie na Onomhue.§ ²³ Itobọ khi omose ọ khi ukhomhi oyi okpotso oni ọ rọ shi ughue, ezeze abi iKirisiti ọ khi ukhomhi oyi igba oyi egbo eni e mie ọli suo. Eni e mie ọli suo e khi idiegbe oyoli ni ọ mie pfuese. ²⁴ Itobọ igho okpotso ogbogbo ni ọ mhue ọdo, ọ nyese ukhomhi na ọdo li pfo, elemhi emhi nya, abi igba oyi eni e mie iKirisiti suo e li ri egbe we na li.

²⁵ Eẹ emose eni e ri ikpotso shi, a mhọli inono ni o te eke elemhi udu lasese shi ighue ẹ ọ, ezeze abi iKirisiti ọ nono igba oyi eni e mie ọli suo, ni o ze khi ọ ghua na we.* ²⁶ Ọ ri itoto oyi ungmehi oyi Ẹshinẹgba ri eni e miesuo khi eni e pfuase, ọ ri amẹ khuẹse we-a ni e dala. ²⁷ Eri ọ riẹle ọna na igba oyi eni e mie ọli suo, ni ọ rọ ri ewe somhi otse, ni e ze ọli rọ migha odalo oyoli, ni e khi egbo ni uchimhi ọa ta ma egbe, wekhi eni e mhọli ichinya, u ke liẹ khi emhi olese ni ọa ti, ama ni e khi eni e pfuase ni ẹa mhọli umha-guekia. ²⁸ Ina, ẹẹ emose e li nono ingme oyi ughue we abi e nono ingme oyi idiegbe oyewe. Oni ọ nono ingme oyi ughue ọli ingme egbe ọli ọ nono. ²⁹ Ini a mema bino ọ bie, a ya me khi ogbokhoghuo ọa ya biselemhi egbe ọli, ama eri ọ ri emhi na egbe ọli ẹ le, ọ ri

* 5:2 Li ze Okiali 29.18; Iwolo 40.6 † 5:16 Li ze iKolo 4.5 ‡ 5:20 Li ze iKolo 3.16-17 § 5:22 Li ze iKolo 3.18; 1 iPit 3.1 * 5:25 Li ze iKolo 3.19; 1 iPit 3.7

ukpelo e khu egbe oli, ezeze abi iKirisiti o li ri ukpelo e khu igba oyi eni e mie oli suo oyoli. ³⁰ Uguabo idiegbe oyi iKirisiti awa khi. ³¹ “Onana o ze ni omose o ro ri ita li ali inyo li e shi eke, o ya toma ughue oli o, eghenge agho wewe aava e mele ogbo oghuo a.”† ³² Ukpokpomhi osheli na ni mhi gue e le, ni o la iteva iKirisiti ali igba oyi eni e mie oli suo. ³³ Ama, ni mhi ro gbe oli ukhomhi, omose ogbogbo o lolo nono ingme oyi ughue oli abi o li nono ingme egbe oli, yeye okpotso ni u la ughue, lolo mu ekpe ke na odo e.

6

IPolu o ye eniye ali eni e bia we ude

¹ Eniye, a ri ungmehi oyi eni e bia e ke gbe akanya, itobo khi loli o ti ni eni e mie Onomhue suo e ke riyele.* ² “Mu ekpe na ita e ali inye e.” Ona o khi ushi oni odode ni Eshinegba o shi ni o ri ishiobo ma. ³ “Ini u mu ekpe na eni e bia e, agbo oye o ya ke je odalo egbgbo, u ya gbo li agbo tese agbo ona.”† ⁴ Ee ita eniye, a khi riyele emini o ri elemhi e ke bi imie, a ri ochogh o ke ri ukpelo khu we, a ke sese we ode oni o ghole Onomhue.‡

IPolu o ye ighumha ali eni e mholi we ude

⁵ Ee ighumha, a ri ungmehi oyi oni o mholi e ni o la agbo ona ke gbe akanya. A rote ekelemhi udu ke mu ekpe na we. A ri ukpelo oni o fu ke bino we abi a kha li ri ungmehi oyi iKirisiti gbe akanya. ⁶ A ke ri ingme oyi ewe gbe akanya eghenge kpa, o a khi ini e bino e tse a ro ri ingme oyewe ke gbe akanya ini e ba ke kuoghi e. Ama a ke li abi ighumha eyi iKirisiti e li mu ekpe e na li, ikhi eni e rote ekelemhi-udu oyewe e riyele emini Eshinegba o o a ke riyele. ⁷ Rote elemhi udu oye ke gbe akanya abine khi Onomhue wa ga, itobo o a khi egbo tse awa ga. ⁸ Roli shi udu khi Onomhue o ya somhi ogbogbo opfa shi ikanya enete ni o gbe, shi oghumha o, shi oni o a khi oghumha.§ ⁹ Ee eni e mholi ighumha, a li gue ke ngeli deba ighumha eyi ee, A khi so we ulishi khi a ya nase we. A lese khi oni o mholi e, mholi

ighumha eyi ee, o la iloghie. Loli o khi oni o a mhue khi ona o kpe mhe dose ogho.*

Abi eni e miesuo e li nu okphaghi e kholi

¹⁰ Ni mhi ro gbe oni ungmehi oyemhe ukhomhi, a rote ob oyi Onomhue mie itoto eniemhi. Rote ekpabo eniemhi eyoli mie itoto. ¹¹ Rue itsua okholi nya ni Eshinegba o ro ne so, ni u dobe nu (ekpabo ali ode ebubu ni okphaghi e rote e lasele shi ogbo o) khe abo pfuse a. ¹² Itobo khi o a khi egbo nabi awa, awa nu e kholi, ama itoto ali ekpabo ali ighie eyewe ni e mhes e agbo ona alo ebili, ali ayemhe ebe eyi okphaghi e ena irarogbe ni awa a ya me. ¹³ Itobo igho ri itsua okholi eni Eshinegba o ro ne nya so, ini u dobe kholi ele ni ekpabo ebe e mu okholi e vule shi e o. Ini u kholi se nya, gbe lighi.

¹⁴ Mu egbe ni u ro kholi okholi elemhi ayemhe. Eghenge kpa, mie emini e khi igesikia suo. Eri ona o li abi ogbene ni okholi-okhue o ro mu oku. Ke ngeli ingeli eni e migha shi ipfuase odalo oyi Eshinegba. Ona o migha shi awulu akhuli ni a ro mu aye ini a ya kholi.† ¹⁵ Ke mu egbe eghenge kpa ni u ro gue usomhi onete oyi Eshinegba oyi opfomhe le, onana o li abi eku e ni okholi-okhue oo so shi awe.‡ ¹⁶ Ke regbenga Eshinegba, ona o ya khukhu e ob oyi ikuatse ni okphaghi e oo nono ni loli kualie, eri ona o li abi ofiase ni okholi-okhue o ro mholi ob o ro ke fiase ote-osue erali kua. ¹⁷ Yelele khi Eshinegba o mie e pfuese. Onana o li abi arula akhuli ni okholi-okhue o ro rughu e ye okholi. Rue ungmehi oyi Eshinegba ni Ayemhe-no-pfuase o ro ne mhue ob o ke kholi, eri o li abi ogbhor o ni a ro kholi okholi.§ ¹⁸ Ro te elemhi Ayemhe no pfuase ke lema eghenge kpa. U kha lema, ke so iromhi ododa. Ke lie Eshinegba o kpaghi e ob o. Abi u lie lema, ke tokpe. Ke lema na egbo eyi Eshinegba eghenge kpa. ¹⁹ A gbo li ke lema na mhe ni Eshinegba o ri ungmehi shi mhe unu eghenge kpa ini mhi ya khueghie unu a ngme, ni mhi dobe khueghie osheli ni o la usomhi onete oyi Eshinegba-a khase egbo, ini mhi khaa

† 5:31 Li ze Igbae 2.24 * 6:1 Li ze iKolo 3.20 † 6:3 Li ze Okiali 20.12; iDeut 5.16 ‡ 6:4 Li ze iKolo 3.21 § 6:8 Li ze iKolo 3.22-25 * 6:9 Li ze iDeut 10.17; iKolo 3.25; 4.1 † 6:14 Li ze Aza 11.5; 59.17 ‡ 6:15 Li ze Aza 52.7 § 6:17 Li ze Aza 59.17

ngme, ni ulishi o khi mu mhe. ²⁰ Oni o to-ɛoli iKirisiti ɛ tse abo usomhi onete oyi Eshinegba ona mhi khi. Ona o ze ni mhi ro la owa ighumha. Itobo igho, a ke lema na mhe ni Eshinegba o ri udu na mhe ke tse abo usomhi onete oyoli abi mhi kha li tse oli.

IPolu o lema Eshinegba o khivose na eni e miesuo

²¹ Inyoghuo awa ni awa nono ingme oyoli, ni o gbe akanya oyi Onomhue te ode igesikia, iTakikosi o khi. O ya gue ingme eyemhe nya ye e, ni a ro gbo lese abi o li mhe egbe ali emini mhia riye.* ²² Itobo igho mhi ro ghie oli ghi e, ni a ro lese abi anye li la o shi, ni o gbo ri udu shi e o.† ²³ Eshinegba ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue, e ri opfomhe na e ni a miesuo. E ka re e nono ingme egbe e, ali ni a kie ke mie iJesu suo ²⁴ Eshinegba o ka li okhale na egbo nya ni e nono ingme oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyi awa, ikhi inono ni o ya pfo ghue.

* 6:21 Li ze Ika 20.4; 2 iTimo 4.12 † 6:22 Li ze iKolo 4.7-8

Ebe ni iPolu o keke ghi egbo iFilipia Eni e miesuo

¹ Mhemhe iPolu ali iTimoti eni ee ga eyi iJesu iKirisiti anye ga khi.*

Mhemhe mhi keke ebe ona a ghi egbo ni e mie iJesu iKirisiti suo nya ni e la eke iFilipi shi eni e ri ukpeloe e khu eyi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ali eni e la agho o kpaghie obo.

² Eshinegba Ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue e ka li okhale na e, e gbo ri opfomhe ghi e.

³ Egheghe kpa ni mhi ro da sato e egbe ne, eri mhia kphemhi na Eshinegba. ⁴ Egheghe kpa ni mhi ro da a so iromhi na e nya ne, eri oghel e o o la mhe udu ke so iromhi. ⁵ Irari ode ni a te nu mhe ri oni usomhi onete kia, rote ele nodode ya ramhi amo. ⁶ Mhi ro sho khi, Eshinegba ni o gba ikanya enete eke le shi agbo oyee, loli o ya nu e tsua li ramhi ele ni iJesu iKirisiti o ro ya nyene egbe bhale.

⁷ O ti ni mhi lina ke saa ingme oyee egheghe kpa irari khi ingme oyee o la mhe udu. O kha ririe khi ighumha mhi la, okekhi ini mhia khe oni usomhi onete shi eke, ali ini mhia pfi otsel e ro lama shi emini oni usomhi onete o ri ele. Irari khi eri Eshinegba o ri oni afu ona ga na awa, ni awa ro gue oni usomhi onete le. ⁸ Eshinegba o khi otsel e oyemhe khi igesikia mhia ngme ini mhi e khi inono ekelemhi udu ona iJesu iKirisiti mhi mhue na e.

⁹ Iromhi ni mhia so na e khi, inono ni a mhue ena, o ke nga sho, rote il esingme ali il ese udi ingme, ¹⁰ ni a ro do be ke ze emini o ti ne. Ini a pfuase, ni a khi eni ea mhue umha-guekia ya ramhi ele ni iKirisiti o ya nyene egbe bhale. ¹¹ Ni agbo oyee o vo ingeli ipfuase ni e rote obo oyi iJesu iKirisiti bhale. Ni a ro me asha ri ufumhi ali ikueghie na Eshinegba.

iKirisiti a la agbo o na

¹² Mena, mhia nono ni a lese khi emini mhi me khi eri o kpaghie obo ti usomhi

onete je odalo. ¹³ Irarigho, ekhe-khe na agbala nya e she lese khi itobo khi mhi khi aghiusomhi oyi iKirisiti a ro mu mhe shi owa ighumha.† ¹⁴ Ogba ighumha ni a mu mhe shi o she ri inyoghuo awa ebubu regbenga Onomhue, ni a ro bhale ya e khi e zese udu-a egheghe kpa ro gue usomhi onete oyi Eshinegba le, ni o khia khi ulishi o a mu we.

¹⁵ Egbegbo lo, khi, rote ayemhe ubogbo ali ofuma, egbo eghuo e ro ri iKirisiti e tse abo, ama eghuo e rote udu igesikia roli e tse abo.

¹⁶ Eni e rote udu igesikia a tse abo, ayemhe inono e ro o ri ele oli, irari khi e lese khi itobo igho Eshinegba o ro remhe shi akana ni mhi migha ke khe oni usomhi onete shi eke. ¹⁷ Elese e rote udu aro-timhenga ri iKirisiti e tsabo. Oa khi ode igesikia e te roli e tse abo. Eri o li we egbe abine khi e kha me asha to ingme shi eke na mhe abi mhi la owa ighumha ena. ¹⁸ Abiabi e li ri iKirisiti tsabo kpa, o mhue abi o ngme. O ke khi ode egholi o, o khi egbegbi ode oo, mhi mema ya ke ghele shi o.

Igho lo e, mhi mema ya ke ghele shi o. ¹⁹ Itobo khi mhi lese khi rote iromhi ni a so, ali ikpaghiobo ni o rote Ayemhe oyi iJesu iKirisiti bhale, a ya rue mhe elemhi owa ighumha ona lasele. ²⁰ Mhi ma to eloe eke, mhi gbo mhue irudushi o khi, mhi aa ya tigbe ze ni akanya oyemhe o ba mhe ku. Ama egheghe kpa ali memena mhi ya ri igbedu ke ngme ni mhi ke ri ufumhi ghi iKirisiti rote angeli oyemhe, mhi la agbo oo, okekhi ini mhi ghua. ²¹ Irari ini e oyemhe, agbo ni mhi la, iKirisiti mhi la o na. Mhi kha ghua, eleli o khi na mhe. ²² Ama ini mhi kie la agbo a le, mhi kha kie mholi ikanya enete ni mhi kha gbe na iKirisiti. Ama onoghuo o, mhi kha ze mena? Mhi aa lese e! ²³ Udu o ze mhe eva, mhi aa lese oni mhi ya ze o. Mhi ga nono ni mhi deba iKirisiti ni mhi lase agbo le. Ona o ga ti mhe egbe ne. ²⁴ Ama itobo oyee, o ti ni mhi la agbo. ²⁵ Mhi lama shi ona, mhi lese khi mhi ya la agbo. Mhi ya nu ee nya la agbo ni a ke je odalo, ali ni a mholi oghel e ni o la irudunga. ²⁶ Ni a ro bhale ya e khi ini mhi nyene egbe bhale gbo nu e la, a ya me asha

* 1:1 Li ze Ika 16.12 † 1:13 Li ze Ika 28.30

ke titi egbe irari oyemhe, rote elemhi agbo oye ni o kuma iJesu iKirisiti o.

²⁷ Abibi o rie li, ke ngeli abi ungmehi oyi iKirisiti o ngme. Ni a ro bhale ya e khi, mhi bhale ya me e o, okekhi eri mhi suo eko e o, mhi ke lese khi a kie migha egbegbo elemhi ayemhe oghuo. A kholi okhue usomhi onete elemhi ikudugbe abi ogbo oghuo. ²⁸ A khi ze ni ulishi ebe e o mu e, ona o ya re we lese khi a ya mhue eleli, ama wewe e ya pfua, irari khi Eshinegba loli o ri imuole na e. ²⁹ Irari khi a she ri egheghe na e ni a ro ga iKirisiti, ni oga khi irari khi a lese ya miesuo tse, ama ni a ro li ya me osue na li. ³⁰ Memena, a li kuma mhe o shi oni okholi. Oni a me khi mhii kholi egheghe ni o dose, ni mhi kiele e kholi memena. †

2

A ke khonya iregbe-tiemhie onabi oyi iJesu

¹ Agbo oye ni o kugbe iKirisiti o, o ze ni a ro toto. Inono ni o mhue na e o ri udu shi e o. Ee ali Ayemhe oyoli a mhue ikugbe. A gbo mhue isomhelemhi ali ilelemhi na egbe e. ² Irarigho, mhia nono ni a remhe ke ghele shi abi a mhue isamhi eghuo, ni a rieles inono na egbe, a gbo khili oghuo elemhi ayemhe ali udu. ³ A khi ri ayemhe a ba timhe nga ali ni a ba me asha ke tono obo udu, rieles emhikhoghuo. Ama a nyese ukhomhi na egbe. A bino khi ogboese o somhi dose e. ⁴ A nono onete oyi egbe e, oga khi onete oyi yeyeghuo tse.

⁵ Mhue angeli nabi iJesu iKirisiti o mhue.

⁶ Abi o rie khia khi eri iKirisiti o li abi Eshinegba.

Oa tigbe sa li khi otu loli ali Eshinegba e khi.

⁷ Ochogh, eri o rote udu oyoli rue emini o mhue nya oba-a, o mele oni oga ogbo-a.

O mele ogbo-a, o ri eku ogbo ku egbe bhale.

⁸ O ri egboli tiemhile, o kia okiali isueso ya ramhi ni o ro ghua, ikhi eghuli oyoli na apfida.

⁹ Itobo ona, Eshinegba o yase oli

nga obini o yagha ne nya.

O ri eva ni o fu dose eva nya nali,

¹⁰ ni a ro bhale ya e khi

ashiashini a da la lu eva oyi iJesu ne,

ikhomhegbhe nya e nyese

ghe emhi nya ni e la idane

ali eni e la eke, ali eni e la elemhi eke,

¹¹ emhi nya e ya pfi otsese

khi iJesu iKirisiti o khi Onomhue,

ni a ro ri ufumhi

na Eshinegba Ita.*

¹² Itobo igho, emole mhe, abi a lie suos ukpelo eyemhe a gbo ligho ke suos odukhokho oyemhe. A ri ulishi ali ikpheli ke gbe ikanya, ni irudunga oye o gba pfo.

¹³ Itobo khi egheghe kpa Eshinegba o ro la e egbe e gbe akanya ni o re e mhue oghuemhe, ni a gbo dobe ke rieles emini o de shi omhese onete oyoli.

¹⁴ A khi ri awolo we ekhako rieles emhikhoghuo. ¹⁵ Ni a khi egbo ni ea mhue umhaguekia, ni e pfuse abi imi Eshinegba ni e gba pfo, elemhi agbo ni egbo ali ena ikanya ichimhi e la. A mema la we iteva ke ge abi ikpetata ni e la idane, † ¹⁶ abi a lie gue ungmehi agbo ke ye we. Ini a li gho, mhi ya me asha ke re e titi egbe ele ni iKirisiti o ya nyene egbe bhale. Irari khi eri ona o ya rokhase khi irosheka ni mhi roshi ali ikanya ni mhi gbe, ea khi afue.

¹⁷ Ini a tseku ku oia eyemhe abi onyo shi iluasobo ali ikanya enete ni o rote irudunga oye lasele, eri egbe e mu mhe shi o, mhi nu e ghele. ¹⁸ Irarigho, egbe e li ke mu e, a li nu mhe ke ghele.

ITimoti ali Epafuroditusi

¹⁹ Ini o ghole Eshinegba, mhi khokho khi mhi ya dobe kele ghie iTimoti ghi e. Ni mhi ro suo eko e, ni mhi mhue oghela ini o jele.

²⁰ Lolighuo kpe o lese abi o li mhe egbe, ni ingme oye o gbo mu egbe. ²¹ Egbo eni e kpole nya, eleli oyewe e na khu, ama oga khi eleli oyi iJesu iKirisiti. ²² Ama, ee, a lese abi iTimoti o li ri egboli khase e abi o la o shi. Abi mheme ali lue anye li kugbe gbe akanya oyi usomhi onete oyi Eshinegba abi ita ali omole ee li. ²³ Mhi ya kele ghie oli ghi e

† 1:30 Li ze Ika 16.19-40 * 2:11 Li ze Aza 45.23 † 2:15 Li ze iDeut 32.5

ini mhi da leṣe abi o ya li mhe egbe. ²⁴ Mhi ri egbe da Onomhue khi mhi ya keḷe bhale.

²⁵ Mhi kie gbo li khokho khi o ti ni mhi ghie inyoghwo awa ghi e, ikhi Epafuroditusi ni o she gbe akanya deba mhe, ni o she gbo nu mhe gbe akanya ode-khode. Ni o gbo khi aghiusomhi oyeḗ ni o o kpaghie mhe obo. ²⁶ Egbe eḗ kphakpha li ni o ro me e. Egbe e a ke sheshe oli itobo khi a suo khi o o ghua. ²⁷ Egbegbo lo, o o ghua gba, ukuku o kpoli eghuli le. Ama Eshinegba o mhuḗ ilelemhi na li. Oa khi lolighuo Eshinegba o mhuḗ ilelemhi na tse, o li mhuḗ na mhe, o tsumhi mhe elemhi osue ni o to-nga osoli. ²⁸ Mhemhe egbe eḗ kphakpha ne ni mhi ro ghie oli ghi e. Ni a gbo mhuḗ oghelḗ ini a me oli, ni osoli oyemhe o kelea. ²⁹ A ri oghelḗ kpe abo mie oli abi inyoghwo na elemhi oni irudunga. A mu ekpe nofunḗ na egbo nya nabi loli. ³⁰ Itobo khi o ri agbo oyoli shi okhena, ukuku o kpole suii ni o kha ro ghu-a shi akanya oyi iKirisiti, ini o me asha ri ikpaghiobo na mhe ni eḗ aa doḗe ron mhe.

3

Angeli ni o migha shi ipfuase

¹ Ni mhi ro gbe oli ukhomhi, inyoghwo, a ke ghele shi abi a li kuma Onomhue o. Oa mhuḗ abi o ngme mhe ini mhi riḗle emini mhi kpe keke ghi e gbo keke, loli o ya ti e egbe ne.

² A mu egbe e shi egbo egho ni e li abi ewa, ni eḗ gbe ikanya ebe. Ikhi eni e lie khi ogbo mema shele-a neni imiepfuese oyoli o gba pfo. ³ Anye ena, a shele egbegbi ishele-a, irari khi anye te ode ayemhe e ga Eshinegba. Anye mholi oghelḗ shi elemhi agbo oyi anye khi anye kuma iJesu iKirisiti o, ni anye ea ri egbe da ikanya idiegbe. ⁴ Ama mhemhe mhii kha ri egbe da ikanya idiegbe eghoghḗ ne.

Ini aá nono ogbo ni o kha regbeda ikanya idiegbe eghoghḗ lo, mhemhe o kha khi. ⁵ Irari khi ele-nuzi-elele ni a ro bia mhe, a ro shele mhe-a. Ongi iZireni a bia mhe, mhi roḗe unuekpe oyi iBejami lasele, egbegbi ongi lburu. Ini eḗ, iri ushi oyi egbo iJu gbe akanya, iFarisi mhi khi.* ⁶ Mhi mhuḗ

omuegbe ramhi ni mhi ro mu okholi vule shi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo o. Ini eḗ abi ogbo o lie pfuase, ode irushigbe akanya, mhi aa mhuḗ ashini o kpo mhe shi.†

⁷ Ama emhi eghoghḗ ni mhi kha leli shi eleli, mhi rewe shi afue, itobo oyi iKirisiti. ⁸ Oa khi egho tse, mhi lama emhikpa o limhe opfu-a, itobo ufumhi ni o la ilese ni mhi lese iJesu iKirisiti Onomhue oyemhe. Itobo oyoli mhi ro tsua emhi nya kua. Eri mhi ga bino we shi iku, ni mhi me asha mhuḗ iKirisiti, ⁹ ali ni mhi ga toma li o pfo. Mhi aa ke mhuḗ angeli no migha shi ipfuase oyemhe, angeli ipfuase onabi mhi ri itobo khi mhi ri ushi e gbe akanya mholi. Ama angeli ni o migha shi ipfuase ni a roḗe irudunga oyi iKirisiti ro na mhe mhi ke mholi memena, angeli ipfuase ni o roḗe obo oyi Eshinegba bhale, ni o roḗe irudunga bhale. ¹⁰ Emini mhia nono ni mhi lolo lese khi iKirisiti ali ekpabo ni o roḗe eghuli guise oli le. Ni mhi ro nu oli me osoli ni o me, ni mhi nu oli ghu eghuli onabi o ghu. ¹¹ Itobo khi mhi mholi oli shi udu khi a ya li roḗe eghuli guise mhe le.

Roshaka na ya ramhi ukpese elemhi irudunga

¹² Mhi a lie khi mhi she ramhi ashini mhia nono ni mhi ramhi ne, wekhi eri mhi she gba pfo. Ama eri mhi roshaka ni mhi li abi iKirisiti. Onana o ze khi iKirisiti o pfi obo rue mhe. ¹³ Igesikia, inyoghwo, mhi aa bino egbemhe shi oni o she lo owa ne. Emhi oghuo ni mhia li, khi, ni mhi ro rue eloe emini e je ikhokho a, ni mhi roshaka ri obo ramhi emini e la odalo. ¹⁴ Irarigho, eri mhi na le talala, ni mhi ro mhuḗ ifata, ni o khi ulumhi ni Eshinegba o lu mhe, roḗe iJesu iKirisiti je agbo ni o la iloghie.

¹⁵ Awa nya ni awa mholi iwomhelo shi elemhi ayemhe, awa li mhuḗ udu onana. Ama ini eghuo elemhi e, e mhuḗ udu oda shi ingme onana, Eshinegba o ya roli khase e. ¹⁶ Abibi o ya li, awa ke je odalo shi ushi oghuo ni awa deba ramhi ana.

¹⁷ A ke khonya mhe inyoghwo. A ri esḗ shi egbo ni e deba oni ode onete ni anye ro shi

* **3:5** Li ze Ika 23.6; 26.5; iRom 11.1 † **3:6** Li ze Ika 8.3; 22.4; 26.9-11 ‡ **3:17** Li ze 1 iKori 4.16; 11.1

eke na e.† 18 Mhi she kpe gueye e ne, mhi gbolo ri evie shi alo a gueye e memena, khi egbo eghuo e la no khia khi uwali agbo ni e la, o she re we khi obe oyi eghuli ni iKirisiti o ghu shi apfida. 19 Owa ere ee je, irari khi oghuemhe idiegbe oyewe o khi olitsa oyewe. Eri ee titi egbe shi emini e kha ro shi omama. Usamhi emhi agbo ona e lese e sa. 20 Ama awa, udiokute oyawa o la iloghie, awa lolo ri alo shi eke ke khe Omiepfuese ikhi iJesu iKirisiti ni o rote iloghie jele. 21 O ya ooghi idiegbe oyawa ona ni oo ghu, o ri idiegbe oyi ufumhi onabi oyoli to-eloli oli. Itoto ogho ni o ro dobe ri emhikpa bhale omhese oyoli o ro ya ri ele we.

4

Ungmemhi irudusho

1 Itobo igho, inyoghuo, ingme oye ee oo mu mhe egbe gba. Eloli e, o she nga mhe. A ma ri egbe a mu mhe, mhi gbo re e titi egbe, igho o ti ni a kha li migha agbo oye ee na Onomhue.

2 Mhi lema Euodia ali iSitaiki, a kpekpe a lama na egbe abi inyoghuo ni e mie Onomhue suo. 3 Ali yeye onuzava oyemhe, iSizigusi, kpaghie eni ikpotso ena obo irari khi e she nu mhe me osue shi itsabo usomhi onete ona kia kia. Ghe iKilemeti ali eni anye ga gbe akanya kugbe ali elese nekpole, eni eva oyewe o la ebe ni a keke eva oyi eni e ya mholi agbo na agboagbo.

4 Eshinegba o ze ni a ke mholi oghel egheghe kpa irari khi a kugbe Onomhue o. Mhi gbolo e i, a ke ghele! 5 Ze ni ogbokpa o ke me igue ri ele emhi shi egheghe oye gboo. Irari khi Onomhue o kele ya bhale.

6 A khi ze ni emhikhoghuo o mu e egbe dose. Ama, emhikpa, a ri udu ikphemhi ke so iromhi mhila Eshinegba emini u wa nono. 7 Ni opfomhe oyi Eshinegba ni o dose ilese oyi ogbo nya, o ri igbe udu ali ayemhe ni o migha na e, irari ikugbe ni a kugbe iJesu iKirisiti o.

8 Ni mhi ro gbe oli ukhomhi i, inyoghuo-mhe, a ze ni isamhi eminete ni a kuoghi ogbo o shi e vo e udu, li shi emini e khi egbegbo, ni e mu eloe, ni e rote ode ipfuase bhale, ni e khi eyi inono, ni a mu ekpe shi.

9 A ri emini a wena obo oyemhe ali eni a mie obo oyemhe, okekhi eni a me agbo oyemhe ke gbe akanya. Shi eni mhi ri unu ngme ali eni mhi ri ele. Eshinegba ni o ri opfomhe e na ogbo o ya nu e la.

IPolu o tse obode shi isomhopfa

10 Abi ogbo ni o mie Onomhue suo, egbe ma mu mhe shi o gba, khi, abi o tseku tese, khi a kie gbo me asha ri inono ni a mhue na mhe khasa mhe. Oa ke khia khi eri mhi ri ona lie khi aa ke kpe ri eloe e khu mhe, ama eri aa ke kpe me asha kpaghie mhe obo. 11 Oa khi eri mhia ngme ona irari khi o limhe egbe abine khi a pfi mhe eso-a, itobo khi abi oni mhi mhue o lie khuese mhe o she ma mhe-a. 12 Mhi lese abi oo li egbe ini ogbo o la umhame ali abi oo li ini ogbo o la osuemhe. Mhi she wena osheli ona ni a ro bhale ya e khi oni mhi mhue o bu mhe. Obiobini o khi oo, ashiashini o khi oo, mhi le khue oo, o ke khia khi okiamhi oo gbe mhe. 13 Mhi dobe ri ele emhikpa rote itoto ni iKirisiti o ro na mhe.

14 A ma khale, abi a li kpaghie mhe obo abi mhi ro la omunu. 15 Ee egbo iFilipi, a lese khi abi mhi ro rote eke iMasidonia vu, ni mhi ro lese gba akanya itsabo usomhi onete le, eghuo kpe a khi eni e miesuo ni e kpaghie mhe obo elemhi irona ali imemie. 16 Oa khi utoghuo tse, a kpaghie mhe obini eke iTesalonika abi mhi ro nono ikpaghiobo.*† 17 Oa khia khi isomhopfa mhi lese nono, ama emini a ya keke shi eku e oye na iloghie mhia nono. 18 A she fali mhe ota gba pfo, e gbo gba nga o. A she ri itsua ghi mhe ni e vo mhe eke, abi mhi ro mie Epafuroditusi emini a rona li ghi mhe ena, eri e li abi irona ni ee kphela, ikhi iluasobo ni a mie, ni e ti Eshinegba eloe.† 19 Eshinegba oyemhe o ya ri emini e ghole e nya na e. Epfue ni o fune ni o la iJesu iKirisiti onayi oli o te ya ri ele oli.

20 Ufumhi o khi oyi Eshinegba Ita awa ya ramhi ele ni agboagbo, Atse!

Otse ni o kpukhoko

21 Mhia tse ogbokpa ni o khi Omi Eshinegba ni o khi oyi iJesu iKirisiti. Inyoghuo nya ni e nu mhe la ana ee tse e.

* 4:16 Li ze Ika 17.1 † 4:16 Li ze 2 iKori 11.9 ‡ 4:18 Li ze Okiali 29.18

²² Egbọ eyi Eshinẹgba ni e la ana nya ẹẹ tse ẹ, ghe eni e la agbala oyi iSiza.

²³ Okhale oyi iJesu iKirisiti Onomhuẹ o ka nu ayemhẹ oye ẹ la. Atse.

Ebe ni iPolu o keke ghi egbo iKolosha Eni e miesuo

¹ Mhemhe iPolu, aghiusomhi na kee oyi iJesu iKirisiti ni Eshinegba o ze abi o ghole oli shi mhi khi, li shi inyoghuo awa iTimoti.

² Mhemhe mhi keke ebe ona ghi egbo eyi Eshinegba ni e la eoli iKolose, ikhi inyoghuo awa ni e pfuase ni a ri egbe e nga elemhi iKirisiti.

Eshinegba Ita awa o ka li okhale na e, o ri opfomhe na e.

Iromhi ali ikphemhi

³ Egheghe kpa anye ro kphemhi na Eshinegba, Ita iJesu iKirisiti Onomhue oyawa, ini anye e so iromhi na e. ⁴ Itobo khi anye she suo abi a migha shi irudunga oyi iJesu, ali abi a li nono ingme oyi egbo eyi Eshinegba nya. ⁵ Emini Eshinegba o ro shi eke e khe e obini iloghie, o re e mholi irudunga ali inono ona, ikhi emini a she suo elemhi ungmehi igesikia, ikhi usomhi onete oyi iJesu iKirisiti ni a she gueye e. ⁶ Oni usomhi onete ona o she ri umomhi e lasese, o gbolo fu e shi o elemhi agbo nya, abi o kie kpe e li iteva oye rote ogbele ni a te lese igesikia ni o la ukpokpomhi okhale ni Eshinegba o li. ⁷ Obọ oyi Epafurasi a te suo oni okhale oyi Eshinegba, oni o khi otuoghuo elemhi anye, ni oo gbe akanya oyi iKirisiti te ode igesikia ni o to eloli anye.* ⁸ Loli o gbo gueye anye abi oni Ayemhe o li re e mholi inono na egbo eyi Eshinegba.

⁹ Abi anye te lina suo esọ onete oyi angeli oye, anye e tigbe yemhe iromhi isoso-a, ni anye so o na e. Anye e so iromhi, Eshinegba o rote ilasingme ali lese elemhi Ayemhe-np-fuase kpaghie e obọ, ni a lese oghuemhe oyoli, ni a riele oli. ¹⁰ Eri anye lina so iromhi na e, ni a gue ke ngeli abi egbo eyi Onomhue ee li, ni a ri egbe ke mu oli, a ri imomhi eyi onete iriele lasese, a gbolo e lese Eshinegba gbo shi o. ¹¹ Anye gbolo e lema li, o ri itoto na e, ni a ke ri ekpabo eyoli nya gbe akanya, ni a mholi ukpokpomhi

iregbemie ali irabomudu ali oghere. ¹² Ni a ke kphemhi na Eshinegba Ita, ni o li re e fu te eni e li mholi okemhi shi ugu oyi egbo eyi Eshinegba, eni e la akpa, ni o roo khe e. ¹³ Eshinegba o she rue awa obọ oyi ekpabo alo ebili eyi okphaghie lasese, o rue awa bhale iloghie oyi omi oli ni o nono. ¹⁴ Obọ oyoli awa te mholi ipfasheke, ni o ri olamhe topfa awa.†

iKirisiti o fu ne nya

¹⁵ iKirisiti khi irokhokho oyi Eshinegba ni ogbo aa ya me eloe. Loli o khi oni odode emini Eshinegba o ma nya. ¹⁶ Irari khi obọ oyoli a te ma emhikpa, ikhi emini e la ukhuli ali eke, ghe eni a me ali eni aa ya me, okekhi ikpekhomhi eghiele o, o khi ekpabo o, o khi ighie o, okekhi ena omhese o, loli o ma emhikpa, o ma we na egboli. ¹⁷ O kpe la o neni a ma emhi nya, loli o ze ni emhi nya e ro kugbe khi oghuo. ¹⁸ Loli o khi ukhomhi oyi idiegbe, ikhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo. Loli o khi igbaekele, itobo khi loli Eshinegba o kpe guise le, ni oa ke gbo ya ghu ghue, egheghe agho ni lolighuo o ri obọ nga emini e la agbo nya ke mhese shi.‡ ¹⁹ Irari khi eri o ghole Eshinegba ni emini o khi nya o la agbo oyi Omi oli. ²⁰ Ishegho ni o me asha rote obọ oyi oni Omi oli nu emhikpa mhue iro-riele, o khi emhi na agbo ona okekhi ena idane. Olia eyoli ni o ku abi o ro ghu-a shi ukhomhi apfida o ro riele ona.§

²¹ Egheghe ni o dose ni aa ro kpe lese Eshinegba, eri a nuata shi oli o. A khi ebe oli elemhi udu oye, itobo angeli obe ni a ngeli. ²² Ama Eshinegba o she re e nu egboli ro riele. Eghuli oyi iKirisiti o ro re e khi eni e pfuase shi odalo oyoli, ni aa ke mholi ichimhi, ni a pfue umhaguekia. ²³ Ini a da kie la elemhi irudunga oye, ni a ro migha gbagbagba shi o, ni aa ro ze ni irudushi ni a mholi o nighise, ikhi oni a mholi shi emini Eshinegba o ro shobo na e elemhi usomhi onete oyoli. Oni usomhi onete ona ni a she ro tse abo khaso ogbokpa elemhi agbo ona, loli a ze mhe iPolu shi abi aghiusomhi, mhi roli ke tse abo.

* 1:7 Li ze iKolo 4.12; iFile 23 † 1:14 Li ze Efi 1.7 ‡ 1:18 Li ze Efi 1.22-23 § 1:20 Li ze Efi 2.16

Ikanya ni iPolu o gbe na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo

²⁴ Memena, egbe ga a mu mhe shi osoli ni mhi me e na e elemhi idiegbe oyemhe. Eri mhi ri oni osoli ona pfuse ikanya eni e kpole gbe, abi iKirisiti o o me osoli na idiegbe oyoli, ikhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo. ²⁵ Eshinegba o she remhe khi oni o o ga oyi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo oyoli, ni mhi ya tse-abo oni usomhi oyoli nya ye e. ²⁶ Ona o khi osheli ni o kpe ro sheli na egbo rote igbaekele ramhi egheghe ana. Ama, loli o tigbe khueghie a khashe egbo eyoli ena. ²⁷ Eri Eshinegba o riele ona ni eni egbo eyoli e lese epfue oniemhi ni o la oni osheli ona. Oni osheli khi, iKirisiti ni o la agbo oye e, ni o re e mholi irudusho khi, a ya nu oli mholi okemhi shi ufumhi oyi Eshinegba.

²⁸ Loli o ze ni anye ro ri iKirisiti e tse abo khashe ogbokpa. Rote egbhali ni anye mholi nya anye te e tse agua ye ogbo, anye gbolo e sese we ni anye ro rue we bhale odalo oyi Eshinegba abi egbo ni e mhue iwomhelo, ni e toma iKirisiti o. ²⁹ Ni a bhale ya e khi ona o ze ukhomhi, eri mhi ri ekpabo eyi iKirisiti nya ni e la mhe egbe roshaka gbe akanya.

2

¹ Mhia nono ni mhi gueye e abi mhi li roshaka a kpaghie e ali eni e miesuo ni e la eoli iLaodisha ali egboese ni ea me mhe ukpelo ghue obo. ² Emini o ze ni mhi ro o riele ona khi ni a ro ri udu shi we o, ali ni e kugbe elemhi inono, ini e mholi epfue ni o gba pfo ni ilese o ro o na ogbo. Egheghe agho ni e lese osheli ni Eshinegba o gba, ni o khi iKirisiti. ³ Lolighuo kpe o khi okpe ni o o khueghie epfue-a ni o la ileasingme ali ilese eyi Eshinegba.

⁴ Eri mhi gue ona a ye ini ogbokhoghuo o khi ri osese egbhali bhale ya di e, abibi eni osese e ririe dala esu ramhi. ⁵ Irari khi, ini mhi aa ririe nu e la agho, ayemhe oyemhe o nu e la agho. Mhi nono ni mhi bhale ya me e abi a gue la kuete, ni irudunga ni a mholi shi iKirisiti o o li nighise.

⁶ Aborokhia khi a she rue iJesu iKirisiti abi Onomhue, a nu oli ke ngeli kugbe, ⁷ a gbelighi migha, a gbo ro ma imiesuo ni a mie iKirisiti suo, a kie mholi oli shi udu khi emini a sese e ikhi ingme eyi iKirisiti khi igesikia e khi. A kphemhi e na Eshinegba egheghe kpa.

⁸ Khi ze ogbokhoghuo di e mu lama shi osese afue ali eyi ikpamhika. Ikhi osese ni e migha nga angeli ali egbhali oyi agbo, ni ea rote obo oyi iKirisiti bhale.

⁹ Irari khi emini Eshinegba o khi nya e la idiegbe oyi iKirisiti. ¹⁰ Irari khi a kugbe iKirisiti o, a ro mholi agbo ni o gba pfo elemhi ayemhe. Loli o o kpeda nya elemhi ekpabo ali omhese ali afu nya na elemhi ayemhe. ¹¹ Itobo khi a kugbe iKirisiti o, o ro rue e ogueme idiegbe udu lasese, ezeze abi a lie shela ogbo epfi-a. ¹² Ezeze abi a li ri iKirisiti to abi o ro ghua, ni a gbo guise oli le, igho a li pfi e lo elemhi oko gbo mu e vule, elemhi ibatizi. A guise e le bhale agbo irari khi a mholi irudunga shi ekpabo oyi Eshinegba ni o rote eghuli guise iKirisiti le.*

¹³ Eri a kpe ghu-a shi elemhi ayemhe egheghe no dose, irari khi a la agbo olamhe. Ama memena, Eshinegba o she ri iKirisiti re e gbo mholi agbo. O ri olamhe eyawa nya topfa awa.† ¹⁴ Abi Eshinegba o ro shishi ishi ni a ze shi awa egbe-a se, ikhi eni e migha zu awa ode, o rue we awa ode-a, o ta we ma apfida abi iJesu o ro ghua.‡ ¹⁵ Abi o ro mie iyemhe okphaghie ekpabo se, o re we lasese gboo yeghe-a abi o ro ghu-a shi apfida.

¹⁶ Irarigho, khi ze ni ogbokhoghuo o gue e ez o shi emini u wa le ali oni u wa da, ukeneta ushi imu Uki Onogbo ali ogbele ne pfuse ali Ogbele iyemhe oyi iJu.S ¹⁷ Enana nya, irokhokho oyi emini e ya bhale ikpukhokho agbo e khi, iKirisiti o khi ozukhomhi we nya. ¹⁸ Khi ze ni ogbokhoghuo ni o riele iregbe-tiemhie eyi ikpamhika, ni o o ga igeni, o di e dobe eleli oye-a. Emini egbo eghogho e me e la ton o ali udu oyewe ni imiesuo o roli e vuse ike shi isamhi afue. ¹⁹ Ogbo oghogho o ke kugbe iKirisiti o, ni o khi Ozukhomhi oyi oni idiegbe, ikhi igbaa oyi eni e mie iJesu

* 2:12 Li ze iRom 6.4 † 2:13 Li ze Efi 2.1-5 ‡ 2:14 Li ze Efi 2.15 § 2:16 Li ze iRom 14.1-6

iKirisiti suo miesuo. Ezeze abi ukhomhi oyi oḡbo o liẹ gueye idiegbe abi o liẹ kia, iḡho omheṣe oyi iKirisiti o liẹ mheṣe na eḡbo eyoli nya, rewe gbe akanya kugbe abi idiegbe oḡbo o tono elamhi ali ikpeṣe egbe manḡ, khi oḡhuo. Eḡheḡhe aḡho oni idiegbe nya o fu abi Eshineḡba o nono oli shi.*

²⁰ Aborokhia khi u she nu iKirisiti ghua, ni ushi agbo ọa ke ro mheṣe ne eḡho, elo o ze khi u kie ri egbe e na we, ni u ro ri ushi eyewe gbe akanya, ni eḡ liẹ, ²¹ “Khi mu ona mholi obo,” “Khi to eḡemhi oḡho bino,” “Khi ri obo ti onana?” ²² Enana nya, emini e ya mele afue-a e khi, ini a rewe riḡe emini a rewe ya riḡe se. Irari khi ishi ali omheṣe ni eḡbo e mheṣe lo. ²³ Eri omheṣe eḡhoḡho e li abine khi ileṣingme e la o, ikhi eni e ri itoto ri eḡbo ga ugami ikpamhika ali iregbe-tiemhile oyi ikpamhika, ali ina-idiegbe-osoli, ama eni e riḡe ena ọa rewe lase olamhe le.

3

Angeli ni o ḡhole Eshineḡba

¹ Aborokhia khi a she roḡe eḡhuli guise e ali iKirisiti le bhale agbo eḡho, ri udu oye shi emini e la obini iloghie obini iKirisiti o shito obita Eghiele oyi Eshineḡba.* ² Ri udu oye shi emini e la obini iloghie, khi roli shi emini e la agbo ana, ³ irari khi u she ghua, elemhi iKirisiti u ke la, ni o la elemhi Eshineḡba. ⁴ Egbegbi agbo oye, elemhi iKirisiti o la. O kha da feli lasele, yeye, u li ya nu oli la akagho, u li nu oli mholi okemhi shi ufumhi oyoli.

⁵ Irarigho, ze ni oḡhuemhe oyi emhi agbo ni o kpe la agbo oye o ghua. Enabi itsebo, ali angeli ichimhi, ali isamhi ebe, ali oḡhuemhe ni ọa ti, ali emhi-itoegbe ni o li khi ikhumhi igaga. ⁶ Itobo enana, elemhi e ro bi Eshineḡba deba eḡbo ni ọa ya suo eso na li. ⁷ Ee, a kpe li lina ngeli eḡeḡe, abi a ro la ifuabo eyi eḡbo eḡhoḡho. ⁸ Ama, memena a ze ni emhi eḡhoḡho nya e lase e egbe le. Emhi nabi elemhi-ibibi, ali ofu imholi, ali imuegbe oḡe, ali iyeseḡbe-eva, ali ingmemhi iditṣe, ali itono obo udu.

⁹ Akhi ke lono eḡbholi khase egbe aborokhia khi a she gueghie ingeli ali idiegbe onodio shi eke eḡho,† ¹⁰ ni a shi ri idiegbe enegbo ku egbe, ni Eshineḡba Ima o ro ya mele onogbo-a, ni o li abi oyoli. Ini o me asha re e mholi ilese oyoli.‡ ¹¹ Itobo ona, azolomhe ọa ke la iteva eni e khi iJu ali eḡbo iḡeta, weḡ eni a sheḡ-a ali eni aa sheḡ-a, weḡ eḡbo eni ọa fialo-a ali eḡbo eni e roḡe ifui ishemhi lasele, weḡ oḡhumha ali omi oḡbo. Ama iKirisiti o khi oni o mu egbe ne.

¹² Irarigho, abi a ro da khi eni Eshineḡba o ze, ni e pfuase ni o nono ingme oyewe eḡho, a ri ileḡemhi, isomhelemhi, itiegbe-tiemhi, ali ipfomhe ali irobomudu so abi awulu. ¹³ A ke ti eni e miesuo nabi ee ma egbe. Ini a lue na egbe, a ro ke topfa egbe e. A ro topfa abi Onomhue o li ro topfa e.‡* ¹⁴ Emini u gbo ro ya ma eni ingeli enete ena nya khi, inono ni o ḡeḡo eni ingeli ena nya kugbe, elemhi ikugbe ni o gba pfo.

¹⁵ Zobe ni opfomhe oyi iKirisiti o mholi omheṣe shi udu oye, aborokhia khi eḡbo ni e kugbe elemhi idiegbe oḡhuo a khi eḡho, aa kphemhi. ¹⁶ A ze ni ungmehi oyi Onomhue o la agbo oye e, abi a liẹ sese egbe, ni a ri ileṣingme e ye egbe ude. A gbo ligho ke to iwolo ena irudunga, ni a roḡe elemhi ayemhe e to ke lasele. A ri ayemhe ikphemhi e to uwolo kueghie Eshineḡba.† ¹⁷ Emhikpa ni u wa riḡe ni u wa ngme, ri eva oyi iJesu Onomhue riḡe we. U gbolo ri eva oyoli e kphemhi na Eshineḡba Ita.

Abi eni e miesuo e li ya ke ngeli

¹⁸ Ee ikpotso ni a la ughue, a ri egbe e na odo e pfo, irari khi ina ee eni e miesuo e ke li.‡

¹⁹ Ee edo, a nono ingme oyi ughue e, a khi ri obo ni o toto dose mu we.‡

²⁰ Eniye, a ke suo eso na eni e bia e odekhode, irari khi onana o ti Eshineḡba eloe.*

²¹ Ita eniye, a khi riḡe emini e ya ri elemhi bi imi e, irari khi o ya ri egbe pfo we a.†

* 2:19 Li ze Efi 4.16 * 3:1 Li ze Iwolo 110.1 † 3:9 Li ze Efi 4.22 ‡ 3:10 Li ze Igbae 1.26; Efi 4.24 § 3:13 Li ze Efi 4.32 * 3:13 Li ze Efi 4.2 † 3:16 Li ze Efi 5.19-20 ‡ 3:18 Li ze Efi 5.22; 1 iPit 3.1 § 3:19 Li ze Efi 5.25; 1 iPit 3.7 * 3:20 Li ze Efi 6.1 † 3:21 Li ze Efi 6.4

22 Eẹ ighumha, a ri ungmehi oyi ọni ọ mholi ẹ ni ọ la agbo ona ke gbe akanya. Oa khi ini e nu ẹ la agho tse a ro ri ungmehi oyewe ya ke gbe akanya ini e ba somhi-elemhi ẹ. Ama ri udu oghuo ke gbe akanya irari khi u mu ekpe a na Onomhue. 23 Emiemini u wa ri ele nya ri omuegbe ni o rote udu oye nya lasela ke ri ele ọli, abine khi Onomhue u gbe akanya a na, ni ọa khi ogho. 24 Lina ke ngeli abi u ro da lese khi u ya rote obo oyi Onomhue me eleli egho. 25 Eshinegba ọ ya fali ọni ọ li onobe ota, ọa ya gbe oghokhoghuo azeba.†§

4

1 Eẹ ega, a gue ke ri ele deba ighumha eye ẹ abi o ti shi, a ri igesikia deba we. Sato khi yeye u li mholi Oga shi iloghie.*

Emini ọ gbo mhesẹ na we

2 A lolo ke so iromhi, a to ẹloe eke, a tse Eshinegba uwegbe. 3 A gbo li ke so iromhi na anye, ni Eshinegba ọ khueghie ode-a na anye ini anye me asha gue ungmehi oyoli le. Ikhi ungmehi onayi osheli oyi iKirisiti, ni o ze khi mhi la ogha ighumha memena. 4 A lema na mhe, ni mhi gue oni usomhi le gboo ni egho e suo li. 5 Ri ilasingme nu egho eni ẹa miesuo ke ngeli. Eghẹghẹ ni u mholi nya, roli ri ele onete.† 6 Ze ni ilasingme o la ungmehi ni u wa ngme, u gbolo ẹ ngme ingmemhi eni ẹẹ ti eso, eghẹghẹ agho ni u lese emini u ya ke so shi oghokpa ingme.

Otse ni o kpukhokho

7 ITakikosi ọ ya gue ingme eyemhe nya ye ẹ. Egbegbi inyoghuo ni ọọ gbe akanya oyi Eshinegba te ode igesikia, ni mhi nono ingme oyoli ọ khi. Oni anye ga kugbe ẹẹ ga Onomhue ọ li khi. 8 Ni a ro lese abi anye li la ọ shi memena mhi ro ghie ọli ẹ ghi ẹ, ali ni ọ gbo ri udu shi ẹ ọ.† 9 Loli ali Onesimusi mhi ga ghie ẹ ghi ẹ. Inyoghuo anye ọni ọọ gbe akanya oyi Eshinegba te ode igesikia ni anye nono ingme oyoli ọ li khi. Onge ẹoli oye ẹ ọ khi. E ya gueye ẹ emini aa me oola nya.§

10 Arisitakusi ni anye ga la owa ighumha, ọọ tse ẹ. IMaki ni loli ali iBanabasi e khi inyoghuo, ẹẹ tse ẹ. Ini iMaki ọ bhale a kpe abo mie ọli abi a li mhesẹ ọli na ẹ.* 11 Ijesu ni akiseva oyoli o khi iJositosi, ọ li tse ẹ. Eni egho aase ena e khi egho iJu tse eni e nu mhe ẹ gbe akanya iri-ungmehi oyi Eghiele oyi Eshinegba ke kia gase. Eri e ga ri egbe ẹ mu mhe. 12 Epafurasi ni ọ khi onge ẹoli oye ẹ, ni ọ khi ọni ọọ ga ijesu iKirisiti, ọ li tse ẹ. Eghẹghẹ kpa ọ ro ọ do ogho elemhi iromhi isoso itobo oye ẹ, ni a migha gbagbagba, ni a womheloe shi elemhi oghumhe oyi Eshinegba. Ali ni a gbo mholi ọli shi udu khi Eshinegba ọ ya ri ele emini ọọ khi loli ya ri ele.† 13 Mhi pfi otsele na li khi ọ ma a gbe akanya egho itobo oye ẹ, ali egho ni e miesuo ni e la iLaodisha ali Erapolisi. 14 ILuku omole anye ni ọ khi idokita, ali iDemasi ẹẹ tse ẹ.† 15 A li nu mhe tse eni e miesuo ni e la iLaodisha, ali iNifa ali igbaa oyi eni e mie ijesu iKirisiti suo ni e la owa oyoli.

16 Ini a ze ebe ona se, a ze ni a li ze ọli ye igbaa oyi eni e mie ijesu iKirisiti suo ni o la ẹoli iLaodisha. Zobe ni a li mie egho iLaodisha ebe ni mhi keke ghi we li ze.

17 Gueye Achiposi khi mhi ọli ọ rosheka pfuse akanya ni Onomhue ọ ro nga li obo gbe pfo.§

18 Mhemhe iPolu mhi ri ugba ma ebe ga keke otse ona ghi ẹ. A khi yeke-a khi eri a so mhe igha. Okhale oyi Eshinegba o nu ẹ la.

† 3:25 Li ze iDeut 10.17; Efi 6.9 § 3:25 Li ze Efi 6.5-8 Ika 20.4; 2 iTimo 4.12; Efi 6.21-22 § 4:9 Li ze iFile 10-12 15.37-39 † 4:12 Li ze iKolo 1.7; iFile 23 † 4:14 Li ze 2 iTimo 4.10,11; iFile 24 § 4:17 Li ze iFile 2

* 4:1 Li ze Efi 6.9 † 4:5 Li ze Efi 5.16 † 4:8 Li ze

* 4:10 Li ze Ika 19.29; 27.2; iFile 24; Ika 12.12,25; 13.13;

Ebe onodode ni iṖolu o keke ghi egbo iṬesalonia Eni e miesuo

¹ Mhemhe iṖolu ali iSalasi ali iTimoti anye ri ebe ona ghi e igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni o la eke iṬesalonika, ni e khi egbo eyi Eshinegba Ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue.

Okhale ali opfomhe oyi Eshinegba e ka nu e la.

Angeli ali irudunga oyi egbo iṬesalonika

² Anye maa tse Eshinegba uwegbe egheghe kpa shi itobo oyi ee nya, igho anye gbo lie teva e elemhi iromhi isoso oyi anye.

³ Anye ma la odalo oyi Eshinegba oyawa ali Ita awa sato ikanya eye e ni iregbenga oye e, o re e gbe. Abi inono ni a mhue na egbe e o li re e toto obo akanya, ali abi irudunga ni a mhue na iKirisiti Onomhue o li migha.

⁴ Inyoghuo anye, anye lese khi Eshinegba o nono ingme oye e, o she gbo ze e ni a khi egbo eyoli. ⁵ Irari khi eri anye ri usomhi onete bhale ghi e. Oa khi ungmehi unu tse anye ro roli bhale, ama li rote elemhi ekpabo ali Ayemhe-no-pfuase. Anye li ri igesikia oyoli lo e eso egbegbo. A lese abi anye li ngeli abi awa ro ga la kugbe, irari ni o ro ti na e anye ro ligho ngeli. ⁶ Aa khonya anye ali Onomhue abi o tseku khia khi a me osoli egbegbo, a ri oghela mie oni usomhi ni o rote Ayemhe-no-pfuase bhale.* ⁷ Itobo igho, eni khonya a ngeli a ke khi shi egbo ni e miesuo na eke iMasidonia ali Akhaya o. ⁸ Irari khi aa khi eri usomhi oyi Onomhue o lese rote e unu fie lase ya je eke iMasidonia ali Akhaya tse, ama, iregbenga ni a mhue na Eshinegba o she ramhi asha kpa. Itobo ona, anye a ke mhue ingme olese ni anye ke ya ngme. ⁹ Egbo egho nya e ngme oli abi a li ri eloe e khu anye abi anye ro ku shi na e. Ali abi a li tsua ikhumhi kua bhale deba Eshinegba, ni aa ga egbegbi oni Eshinegba ni o la o. ¹⁰ A gbo gueye anye abi a li migha a khe Omioli ni o rote iloghie ya bhale, ikhi

iJesu ni o rote eghuli guise le, ni o mie awa pfuese ofu oyi Eshinegba ni oo bhale.

2

Ikanya eyi iṖolu elemhi eoli iṬesalonika

¹ Inyoghuo anye eni emose ali eni ikpotso, ee a lese khi ifeli ni anye bhale ya feli e, oa khi afue. ² A lese abi anye li me osoli ni a li tsue anye obini eke iFilipi neni anye bhale deba e eke iṬesalonika. Abi o tseku khia khi anye me ukpokpomhi ozuode, Eshinegba oyawa o ri igbedu na anye ni anye kiele rue usomhi onete ni o rote obo oyoli bhale ghi e.* ³ Olema ni anye lema e oa khi ode ni oa gbe akanya, wekhi rote usamhi ni oa ti, wekhi eri anye e nono ni anye di e. ⁴ Ochogh, eri anye a ngme abi Eshinegba oo anye li ngme. Irari khi o she bino anye shi egbo ni e nga obo ni o ri oni usomhi onete ona a te obo. Oa khi eri anye roshaka ni anye ba ri egbe ke mu egbo, ama Eshinegba anye roshaka ri egbe a mu. Loli o she bino isamhi udu eyi anye bie. ⁵ Ee a lese khi oa khi ingmemhi udimhi anye ro bhale deba e, wekhi eri anye ri ingmemhi ikokoalo e guese ukpok. Eshinegba o khi otsele oyi anye. ⁶ Oa khi eri anye e dua ni ee ukeli egboese o kueghie anye, ukeli khi eri anye nono oli obo oye wekhi obo oyi egboese.

Abi ighiusomhi na kee eyi iKirisiti, anye te o ni anye kha mhila e emhi obo. ⁷ Ama abi anye ro nu e la, eri anye ku egbe a abi inyo o li ri eloe e khu eniye eyoli. ⁸ Itobo inono ni anye mhue na e, oa khi usomhi onete oyi Eshinegba ona tse anye lese nono ni anye ro ghi e. Ama li shi agbo oyi anye. Irari khi ingme oye e o mu anye egbe gba. ⁹ Inyoghuo, a ga sato abi anye toto obo gbe ikanya ali omunu ni anye me. Eri anye e gbe ikanya ogbele kpa, ini anye khi nase ongee abi anye li i gue usomhi onete oyi Eshinegba ye e.

¹⁰ Ee ali Eshinegba a khi otsele eyi anye, khi angeli oyi anye khi eri o pfuase, o ti, oa mhue umhagueli abi anye ro la ee eni e miesuo iteva. ¹¹ Anye riela deba ogbogbo abi ita o li riela a deba om. ¹² Anye ye e ude, anye yese e, anye ri udu u shi e o, ni a ke ngeli angeli ni o ri egbe a mu Eshinegba

* 1:6 Li ze Ika 17.5-9 * 2:2 Li ze Ika 16.19-24; 17.1-9

ni o lu ɛ, ni a mhuɛ okemhi shi eghiele ali ufumhi onayi ɔli.

¹³ Emhi olese ni o gbo ri anye a kuɛghie ɛshinɛgba khi, abi anye rɔ ri usomhi oyi ɛshinɛgba bhale ghie ɛ, a suɔ a kpe abɔ mie ɔli. Aa mie ɔli abi usomhi oyi ɛshinɛgba ni o khia khi ighɔ o khi. Irari khi ungmehi oyi ɛshinɛgba o la ɛ ni a miesuɔ egbe ɛ akanya.

¹⁴ Inyɔghuo, eri a ga li abi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suɔ eyi ɛshinɛgba ni e la eke iJudia, ni e khi ɛgbɔ eyi iJesu iKirisiti. Abi e li mɛ ajilimhɛ obɔ oyi ɛgbɔ iJu eyewɛ, ighɔ a li li mɛ ajilimhɛ obɔ oyi ɛgbɔ eye ɛ.† ¹⁵ Eni ɛgbɔ ena, e gbe iJesu Onɔmhuɛ ali emekeguele-a. E tigbe khu anye ya fiɛ. E ma ri elemhi a bi ɛshinɛgba. E khi ɔbe ɔgbɔkpa.‡

¹⁶ Eri e ga rɔshɛka ni wewɛ e zu anye ode ini anye khi mɛ asha gue usomhi oyi ɛshinɛgba ye ɛgbɔ iJɛta, ikhi ungmehi ni o ri imiesuɔ ɔ ghi wɛ. Ode ona e te buse olamhɛ ni ɛɛ lamhɛ-a. Mena, elemhi ibibi oyi ɛshinɛgba o she tiemhile shi wɛ ɔ.

IPɔlu ɔ nono ni ɔ gbo ya bino ɛgbɔ iTɛsalonika

¹⁷ Inyɔghuo, abi a rɔ vase anye ali ɛɛ-a ukuku ɛghɛghɛ, (elemhi idiegbe ɔa khi usamhi), eri ɛloli ɛ o nga anye. Anye dua ini anye gbo mɛ ɛ. ¹⁸ Anye nono ni anye gbo deba ɛ. Mhɛmhɛ oyɛmhɛ mhi dua ni mhi bhale iti-ingmi-ingmɛ, ama ɔkphaghie ɔ zu anye ode. ¹⁹ Ini a bino ɔ, ɛɛ a zɛ ni anye rɔ mhɔli irudushi ali oghɛlɛ, ni a gbo zɛ khi anye rɔɔ tonobɔ udu shi imuɔle ni anye ya mhuɛ odalo oyi iJesu, ini ɔ bhale. ²⁰ Igɛsikia, ɛɛ a khi ititiegbe ali oghɛlɛ ni anye mhɔli.

3

¹ Abi anye ɛa ke rɔ doɔbɛ ri egbe mie, anye ke bie rɔ shitɔ obini ɛoli Ateni.* ² Lolɔ o zɛ ni anye rɔ ghie iTimoti inyɔghuo anye ni ɔ nu anye ɛ gbe akanya na ɛshinɛgba, ikhi akanya itse-abɔ usomhi onete oyi iKirisiti. Anye ghie ɔli ghi ɛ ni ɔ zese ɛ-a, ni ɔ gbo kpaghie irudunga oyɛɛ obɔ, ³ ini ɔngɛɛ ɔ khi nyenɛ egbe ukhokho irari ajilimhɛ enana. ɛɛ oyɛɛ a lɛsɛ khi ajilimhɛ eghɔghɔ

e li la emini e ghɔle ɛshinɛgba khi awa ya mɛ. ⁴ Irari khi abi anye rɔ nu ɛ la, anye kpe gue ɔli yɛ ɛ shi eke khi a ya mu okhɔli vule shi anye ɔ, a lɛsɛ khi ighɔ o kie tɛɛ. ⁵ Lolɔ o zɛ ni mhi rɔ ghie iTimoti. Itobɔ khi mhi a ke doɔbɛ ri egbe mie, mhi rɔ ghie ɔli ɔ bhale ya bino abi irudunga oyɛɛ o ke laɔ shi. Eri udu o nasɛ mhɛ khi ɔkphaghie ɔ doɔbɛ ya mu ɛ fɛ, o li abinɛ khi akanya ni anye gbe nya e ya mele afuɛ-a.

Emini o ri egbe ɛ mu ni iTimoti ɔ guele

⁶ Mena, iTimoti ɔ she jele ya gue usomhi onete oyi irudunga ali inono oyɛɛ yɛ anye. ɔ she gueye anye abi a liɛ sa usamhi onete oyi anye ali abi o li ɛ ghɔle ɛ ni a mɛ anye, abi anye liɛ nono ni anye li mɛ ɛ.† ⁷ Itobɔ ona inyɔghuo, irudunga oyɛɛ o she ri udu shi anye ɔ, abi a riɛ mu okhɔli vule shi anye ɔ ni anye la osoli. ⁸ Eri ayɛmhɛ oyanye o mhɔli itije-odalo abi anye rɔ suɔ abi a li kie migha shi ikugbe ni ɛɛ ali Onɔmhuɛ a kugbe. ⁹ Mena sɛɛ anye liɛ doɔbɛ kphɛmhi na ɛshinɛgba shi oghɛlɛ ni a rɔ ghi anye? ¹⁰ Ni o gbe no bi anye rɔ ri udu oyanye nya mhila li, ɔ zɛ ni anye mɛ ɛ ɛloe ni anye ri emini e kpɔ ɛ irudunga le na ɛ.

¹¹ ɛshinɛgba ɔyawa ali Ita awa lolighuo ali iJesu Onɔmhuɛ e ka bɛ ode na anye ni anye rɔ bhale deba ɛ. ¹² Onɔmhuɛ ɔ ka zɛ ni inono ni a mhuɛ na egbe ɛ ali ɛgbɔ kpa e ke fu shi ɔ, ni o fu abi inono ni anye mhuɛ na ɛ. ¹³ Ode ona ɔ te ya zese ɛ udu-a, ni a khi eni e gba pfo, ni e pfuasɛ shi odalo oyi ɛshinɛgba ɔyawa ali Ita awa, ini iJesu Onɔmhuɛ ali eni e khi eyɔli e bhale.

4

Angeli ni o ghɔle ɛshinɛgba

¹ Ni mhi rɔ gbe ɔli ukhomhi inyɔghuo, anye e sɛsɛ ɛ abi a li ya ke ngeli ni o ya ghɔle ɛshinɛgba. A she lighɔ ɔ ngeli. Mena anye ri eva oyi iJesu Onɔmhuɛ gbo lema ɛ, a kie lina ke ngeli. A gbo khi ma ɔ. ² Irari khi a lɛsɛ osɛsɛ ni anye sɛsɛ ɛ rɔte afu ni iJesu Onɔmhuɛ ɔ rɔ na anye.

³ Eri ɛshinɛgba ɔɔ nono ni a rɛ ɛ khi eni a khuɛsɛ pfuasɛ ni a pfi angeli itsebɔ shi eke, ⁴ khi ɔmɔsɛ ɔgbɔgbɔ ɔ gue ri egbɔli

† 2:14 Li zɛ Ika 17.5 ‡ 2:15 Li zɛ Ika 9.23,29; 13.45,50; 14.2,5,19; 17.5,13; 18.12 * 3:1 Li zɛ Ika 17.15 † 3:6 Li zɛ Ika 18.5

ke kia o gbo gue ngeli deba ughue-oli, ode ipfuase ali ekpe. ⁵ A khi mholi oghuemhe oyi efiala ona itsebo deba egbe, abi eni ea lese Eshinegba ee li. ⁶ Emini a ngme ena khi, ogbokhoghuo o khi kia onuzava oyoli ni e ga mie iKirisiti suo okiengme. O khi li oli le irari khi oo da ne oli. Anye she kpe gue ona ye e anye roli tse agua ye e khi Onomhue o ya na egbo eghoghohosue. ⁷ Eshinegba oa lu awa shi ikanya itsebo, ama eri o lu awa ni awa khi eni e pfuase. ⁸ Itobo ona, ogboni o da kie osese ona ne, oa khi osese oyi ogboni o kie ama oyi Eshinegba o kie ni o ri Ayemhenon-pfuase na awa.

⁹ Oa khi oni anye ya gbo keke ebe ghi e, a nono ingme oyi eni e miesuo enabi ee. Irari khi Eshinegba lolighuo o she sese e abi a li ya nono ingme egbe e. ¹⁰ Igesikia, igho a kie li e ngeli deba inyoghuo e ni e la eke iMasidonia. Irarigho, inyoghuo, anye lema e a gbo khi ma oni angeli.

¹¹ Roshaka la agbo ni o pfomhe. Ke mu alo shi akanya oye, u ri abo eye e gbe akanya, abi anye kie kpe gueye e. ¹² Ini a da lina ne, o ya ri ekpe shi e egbe odalo oyi egbo ni ea miesuo. Egheghe agho wa ya ri egbe da ogboni shi emini e to e.

Inyenege bhale oyi Onomhue

¹³ A ghe i inyoghuo, anye e nono ni a lese igesikia ni o la ingme oyi egbo ni e ghua, ini egbe e khi pfo e-a abi egbo ni ea mhue irudushi ¹⁴ Irari khi ini awa miesuo khi iJesu oo ghu-a o gbo guale. Awa li miesuo khi ini Eshinegba o rue iJesu nyene e bhale, o ya li rue eni e mholi irudunga shi iJesu o ramhi ni e ro ghua, ma li egbe bhale. ¹⁵ Osese ni anye e sese e ena, osese oyi Onomhue lo. Awa ni awa la agbo awa aa ya ralo na eni e ghu-a, ele ni Onomhue o ya bhale. ¹⁶ A ya mhese leghe, uruli oyi agheni ni o kpeda nya o pfi leghe, a pfi akala oyi Eshinegba. Onomhue o ya rote iloghie tiemhile irarogbe. Egboni e ri udu nga iKirisiti ramhi ni e ro ghua, e kpe ya guale bhale agbo. ¹⁷ Awa ni awa la agbo oni egheghe, a tigbe rue awa nga idane vui, ya ma we egbe deba Onomhue irarogbe elemhi otughunu. Igho awa ke lie

nu Onomhue la agboagbo.* ¹⁸ Irarigho, a ri ingmemhi ena ke ri udu shi egbe e o.

5

A mu egbe khe ibhale oyi Onomhue

¹ Inyoghuo, oa khi oni a ke gbolo e keke ebe ghi e shi ingme egheghe ali oni ogbele ni a ya me ingme enana nya. ² Irari khi ee oye e a ga lese egbegbo khi ogbele iguezo oyi Onomhue eri o ya li abi oghiat o lie bhale eliyose.* ³ Ini egbo e da lie. "Emhikpa o she pfomhe, ingme okhoghuo oa ke la o ne." Egheghe agho opfuse o ro ya de rughu we. Eri o ya bhale udemhija abi oku o lie to okpotso. Egbo ea ya pfue oni iguezo.

⁴ Ama ee inyoghuo aa la alo ebili nabi oni ogbele o ya bhale guo shi o abi oghiat o. ⁵ Irari khi ee nya egbo ni e khi eyi akpa a khi. Eyi ele oguota a khi. Awa a khi egbo na eliyose wekhi egbo alo ebili. ⁶ Itobo igho awa khi ke lese abi egboese, a bino angeli bie ke ngeli, aa ke tokpe. ⁷ Eliyose egbo e ro lese, eliyose onyo o ro gbe egbo. ⁸ Aborokhia khi egbo ena ele oguota awa khi egho, awa bino angeli bie ke ngeli. Awa mema ya ri irudunga ali inono so abi awulu akhuli ni okholi-okhue o ro mu aye, awa ri irudushi oyi imiepfuese rughu abi arula akhuli ni okholi-okhue o ro rughu.† ⁹ Irari khi Eshinegba oa ze awa shi eni a ya pfuse-a, ama eni iJesu iKirisiti Onomhue o ya mie pfuese. ¹⁰ Eri o ghu-a na awa, ni awa nu oli la, awa la agbo o, okekhi ini awa ghua. ¹¹ Itobo ona, awa ri udu shi egbe awa o, awa a kpaghie egbe awa obo, abi a kiele e li ena.

Ungmemhi ali otse ni e kpukhokho

¹² A ghe ii, anye lema e inyoghuo, a ze ni a ke mu ekpe na eni e totobo o gbe akanya egbegbo ifuabo oye e, ni ee sese e ode ni a te ya khi eni e miesuo. ¹³ A ga ri ekpe ali inono onofune ke na we, itobo akanya ni ee gbe. A nu egbe e e ngeli angeli opfomhe. ¹⁴ Anye gbo lema e inyoghuo, a ke tse agua ye egbo olemhe. Aa ye eni ulishi oo mu ude. Aa kpaghie eni ea mhue ekpabo obo. A mhue irabomudu ke deba ogbokpa. ¹⁵ A khi ze ni

* 4:17 Li ze 1 iKori 15.51-52 * 5:2 Li ze iMat 24.43; iLuk 12.39; 2 iPit 3.10 † 5:8 Li ze Aza 59.17; Efi 6.13-17

ogbo o ri onobe fata onobe, ama egheghe kpa a ze ni a roshaka ke riele onete na egbe e ali ogbokpa.

¹⁶ Egbe e ke mu e egheghe kpa. ¹⁷ Aa so iromhi egheghe kpa. ¹⁸ A ke tse uwegbe shi emiemini a me kpa. Ona o khi emini Eshinegba oo nono obo oyee, abi yeye ali iJesu iKirisiti a ro ga kugbe egho.

¹⁹ Khi ke pfuse erali Ayemhe-no-pfuase a.

²⁰ A khi ri eloe gbe ungmehi imekeguele.

²¹ A ke mu emhikpa fe bino, a rue onete ni o lao. ²² Ti egbe emhi obe nya le.

²³ Eshinegba lolighuo ni o khi Eshinegba ona opfomhe, o ka re khi oni o pfuase ode khi ode. O ri yeye nya, ghe ayemhe ali agbo ali idiegbe eye khi eni e gba pfo ni ea mholi umha-guekia, ya ramhi egheghe ni iJesu iKirisiti oyawa o ro ya bhale. ²⁴ Loli ni o lu e, o ya riele oli, irari khi oni o ze ri egbe e nga o khi.

²⁵ A ke so iromhi na anye inyoghuo. ²⁶ A ke tse egbo ni e miesuo egbegbi otse, a ghele e mu we. ²⁷ Mhi ri afu ni mhi mhue obo oyi Onomhue lema e, a ze oni ebe ona khashe egbo ni e miesuo nya.

²⁸ Okhale oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa o ka nu e la.

Ebe onuzi-eva ni iPoḷu o keke ghi egbo iṬesalonia Eni e miesuo

¹ Mhemhe iPoḷu ali iSalasi ali iTimoti anye ri ebe ona ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni o la eke iṬesalonika, ni e khi egbo eyi Eshinegba Ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue.*

² Mhi lema Eshinegba Ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue e mhue isomhelemhi na e, e ri opfomhe na e.

Ikphemhi ali Iromhi isoso

³ Inyoghuo, anye mema ya ke tse Eshinegba uwegbe na e egheghe kpa. O ti ni anye ke ligho, irari khi irudunga oye e o o fu sho egheghe kpa. Inono ni a mhue na egbe o o fu sho. ⁴ Loli o ze ni anye ro re e la iteva igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo eyi Eshinegba a neta omose. Eri anye re e neta omose itobo abi a li dobe ri obo mu udu migha irudunga oye e elemhi okholi ali imufe nya ni a mu vule shi e o.

⁵ Enana nya e rokhashe khi ezọ oyi Eshinegba o migha shi ipfuase. Itobo igho Eshinegba o ya leli e shi eni e te o, ni e ya lo iloghie oyoli ni a me osoli e shi. ⁶ Eshinegba o ya gbe azeba, o ya ri osoli fali eni e na e osue ota. ⁷ O ya ri iyemhea na ee ni a me osue, o gbo li ri oni iyemhea na anye. O ya rie e ona ini iJesu Onomhue o da feli lasese shi idane elemhi avuere, loli ali igeni eniemhi eyoli. ⁸ O ya na egbo ni ea lese Eshinegba osue, ali eni ea ri usomhi onete oyi iJesu Onomhue gbe akanya. ⁹ E ya me osue. E ghu tiemhi ilimhi irierie. A rue we odalo oyi Onomhue ali ufumhi oniemhi oyoli le.† ¹⁰ Ele ni a ya me ona khi, ogbele ni Onomhue o ya bhale, ni eni e ri udu nga li e ri ikueghie ali ekpe na li. Li shi ee lo, itobo khi a she mie ungmehi ni anye gueye e suo.

¹¹ Loli o ze ni anye ro so iromhi na e, Eshinegba o ze ni a li khi eni e ya la

agbo ni o o ghole oli. Ali o ri ekpabo eyoli ri ugbamhi onete ni a mholi bhale ya tse na e, li shi onete ni irudunga oye e o re e rie e. ¹² Itobo okhale oyi Eshinegba oyawa ali oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa, a ya rue ufumhi ghi eva oyi iJesu Onomhue oyawa, o li ri ufumhi ghi e.

2

Ona okholo

¹ Inyoghuo, ingme ibhale oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa, ali abi awa li ya kuma li egbe,* ² a khi ze ni usamhi oye e o nyanya ghagha ku ni a yila. Ini ogbokhoghuo o ririe khi imeke loli me, okekhi usomhi ona ke o guele, okekhi eri o o khi ebe ni anye keke ghi loli lue rote ze oli khi ogbele oyi Onomhue o she bhale, ³ a khi ze ni ogbokhoghuo o te ode okhoghuo di e. Irari khi oni ogbele o ya bhale ini aa li me ukpokpomhi imuokhue-vule shi Eshinegba o ali ini ona umhasuo-eso ni o khi ogbo obe o li feli lasese gboo, ikhi oni a mheshe owa ere na. ⁴ O ya mu okholi vule shi emhikpa ni egbo e lu Eshinegba, ilitsa ali emhikpa ni egbo ee ga o, o ri egboli fu dose we nya. O gbo ga vu ya shito Owa oyi Eshinegba oyi Eshinegba o o li e khi loli ke khi Eshinegba.†

⁵ Aa ke sato khi mhi gue ingme ena nya ye e abi mhi ro nu e la? ⁶ Ee a lese emini o ze khi aa roli lasese khashe ne, ini egheghe oyi ona okholo ona o da ramhi, a ya roli lasese khashe. ⁷ Ama eni ikhiakhiamhi ekpabo okholo ena e she bele e gbe ikanya eyewe, ama oni o mu oli gbaga. Ama oni ona okholo o ya feli lasese ini oni o mu oli gbaga o li lasese ode-a. ⁸ Egheghe agho a ya ri ona okholo khashe, oni iJesu Onomhue o ya ri ungmehi ni o rote oli unu lasese pfuse-a. Ugemhi oyoli ini o nyene egbe bhale o ya ga pfuse oli-a nya.‡ ⁹ Ona okholo ona, o ya ri ekpabo oyi Okphaghie bhale, o o gbe onyaloa egbhue ali oshabo ododa.§ ¹⁰ O ri udimhi ododa ni e kholo di egbo ni ee pfua. E ya pfua irari khi ea lama mie wekhi eri e nono igesikia, ni o kha mie we pfuese. ¹¹ Itobo igho, Eshinegba o ro ghie ayemhe egbholi ghi we, ni ee ro

* **1:1** Li ze Ika 17.1 † **1:9** Li ze Aza 2.10 * **2:1** Li ze 1 iṬesa 4.15-17 † **2:4** Li ze iDan 11.36; Ezik 28.2 ‡ **2:8** Li ze Aza 11.4 § **2:9** Li ze iMat 24.24

mie emini e khi ẹgbhọli suọ. ¹² A ya pfa ẹzo mu ọgbọ ni ọa da mie igesikia suọ ne, ni ọ da mhuẹ ọghuẹmhe shi olamhe.

A migha gbagbagba

¹³ Anye mema ya ke tse Ẹshinegba uwegbe ẹghẹghẹ kpa na ẹ, inyoghuo ni Ọnọmhuẹ ọ nono. Irari khi ẹẹ Ẹshinegba ọ kpe ze ni a ya mie pfuese. Ayemhe oyọli o reẹ khi eni e pfuase, ali eni e mie igesikia suọ. ¹⁴ Rote usomhi onete oyanye, Ẹshinegba ọ te lu ẹ shi ona. Eri ọ lu ẹ ni a rọ mhuẹ okemhi shi ufumhi oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ oyawa. ¹⁵ Irarigho, inyoghuo, a migha gbagbagba, a mu eni igesikia ni anye sese ẹ mhuẹ abi anye rote itsabo ali elemhi ebe ni anye keke gue ọli ye ẹ.

¹⁶ IJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ oyawa luẹghuo ali Ẹshinegba Itawa ni ọ nono ingme oyawa, ni ọ rote okhale oyọli ri udu shi awa ọ, ni ọ gbo ri irudushi ni ọa ya nighise na awa, ¹⁷ e ka ri udu shi ẹ ọ, e gbo zese ẹ a shi ikanya ali ingmemhi enete.

3

IPolu ọọ, a sọ iromhi na wewe

¹ Ni mhi rọ gbe ọli ukhomhi inyoghuo, a ke sọ iromhi na anye. A sọ iromhi ni ungmehi oyi Ọnọmhuẹ o nyanya ke ga asha kpa, ni ẹgbọ e gbo mie ọli, ni e ri ufumhi ke ghi Ẹshinegba, abi a li mie ọli abi o rọ la ẹ iteva. ² A gbo ke sọ iromhi Ẹshinegba ọ rue anye obọ oyi ẹgbọ ebe ali ena ọkhọlọ lasele, irari khi ọa khi ọgbọkpa ọ miesuọ.

³ Ama ọni a ri egbe ẹ nga Ọnọmhuẹ ọ khi. Ọ ya ri itoto na ẹ ọ khukhu ẹ obọ oyi ọna ọkhọlọ. ⁴ Anye regbenga Ọnọmhuẹ khi a riẹle ali khi a kiele ẹ ke riẹle emini anye sese ẹ. ⁵ Mhi lema, Ọnọmhuẹ ọ ka udu oyẹẹ leşe inono ni o fune ni Ẹshinegba ọ mhuẹ ali ni iKirisiti ọ reẹ migha egbegbo.

Ọgbọgbọ ọ ke gbe akanya

⁶ Inyoghuo, anye ri eva oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ oyawa mhesẹ na ẹ, a ti kia na inyoghuo ọkhoghuo ni ọ la agbo ọwaza ni ọa ya deba oseşe ni anye ẹ sese ẹ. ⁷ Eẹ oyẹẹ a leşe khi o ti ni a ke li abi anye ẹ li. Anye ẹa li ọwaza abi anye rọ nu ẹ la, ⁸ wẹkhi eri anye mie ọgbọkhoghuo emhi le ni anye a falı ota

shi. Eri anye ri ochoghọ gbe akanya, ọpfọ o ta anye ghe ẹle ọguota ali ẹle iyose, ini anye khi ya khi itsua na ọngẹẹ tsua. ⁹ Ọa khi itobọ khi anye ẹa te eni ẹ mhila ẹ ikpaghiobọ, anye rọ ligho ngeli. Eri anye ligho, ni anye khi irokhokho ni áá ke deba. ¹⁰ Abi anye rọ nu ẹ la, anye gueye ẹ khi, “Ọgbọ ni ọa lama gbe akanya ọ khi le eminale.”

¹¹ Eri anye ngme ona itobọ khi anye suọ khi ẹgbọ eghuo e la ẹ iteva ni ẹa lama gbe akanya, ni ẹa ya li emhikhoghuo ama ikanya eyi ẹgbọ elese ẹẹ sọno unu ke pfueche-a. ¹² Anye ri eva oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ mhesẹ na ẹgbọ eghoghọ, anye gbo tse agua yewe e ke ngeli angeli ni o te ode. E ke gbe akanya ni e te me emhi ya ke le. ¹³ Ama ẹẹ inyoghuo a khi ze ni onete iriele o susu ẹ.

¹⁴ Ini ọgbọkhoghuo ọ la ọ ni ọa ya ri omhesẹ ni a keke shi ebe ona gbe akanya, a lolo to ọgbọ ọghoghọ ọkpe. A khi kugbe ọgbọ ọghoghọ ọ, ni omama o mu ọli. ¹⁵ Ama a khi ngeli deba li abi ọbe ẹ, ama a ri ochoghọ tse agua ye ọli abi inyoghuo.

Ingmemhi ni e kpe ukhokho

¹⁶ Ọnọmhuẹ luẹghuo ni ọ khi ode ọpfomhe oyawa ọ ka ri ọpfomhe na ẹ ẹghẹghẹ kpa ali ode khi ode. Ọnọmhuẹ ọ ka nu ẹ la.

¹⁷ Mhemhe iPolu mhi ri obọ oyemhe keke ebe ona ghi ẹ. Mhi tse ẹ. Ina mhi lie keke eva oyemhe shi ebe ni mhi keke kpa. Ina mhi lie keke ebe.

¹⁸ Okhale oyi iJesu iKirisiti oyawa o ka nu ẹ la nya.

Ebe onodode ni iPolu o keke ghi ITimoti

¹ Mhemhe iPolu aghiusomhi na kee oyi iJesu iKirisiti, rote omheshe oyi Eshinegba ni o mie awa pfuese ali iJesu iKirisiti ni o khi irudushi oyawa.

² Mhemhe mhi keke ebe ona ghi iTimoti, ni o khi egbegbi omimhe elemhi imiesuo, okhale ali ilelemhi ali opfomhe enayi Eshinegba e ka khi eye.*

Mhue egbhe shi ena osese egbholi egbe

³ Mhia nono ni u la eoli Efesosi abi mhi kie kpe gueye abi mhi ro lele iMasidonia, ni u me asha gueye egbo eghuo ni e la oobo o sese osese egbholi e mu migha. ⁴ Gueye we, e tsua okhe igbaekele oyi egbo enede ali ida-echere ku-a ni o khia khi ekhako o lese roo bhale, ea ya kpaghie akanya oyi Eshinegba ni o rote irudunga bhale obo. ⁵ Emini o ze ni a ro mhese omheshe ona khi, ni a ro guise inono, ni o rote udu no pfuase bhale le, ali oni o rote udu-onete ni o gue ogbo ezọ ali egbegbi irudunga bhale. ⁶ Egbo eghuo e she rote enana laselle, nyene egbe je ingmemhi afue. ⁷ Ee nono ni wewe e khi esese Ishi eyi iMosisi eyi Eshinegba, ama ea lese emini e ngme wekhi eri e lese emini e ri itoto ge ma gue gagaga.

⁸ Awa lese khi ushi o ti ini awa gue deba li abi awa kha li. ⁹ Awa lese khi o a khi itobo egbo enete a ro shi ushi, ama itobo egbo ni ee gbe ushi-a ali ighiato ali eni ea mhue ulishi Eshinegba ali ena olamhe, ali egbo ni ea lese ugamhi, ni ea mu ekpe e na emhi eyi Eshinegba, ali egbo ni ee gbe itawe ali inyewe-a, ali egbo ni ee gbe ugbeli. ¹⁰ A shi ushi na egbo okia ali eni nu emose nabi wewe ali ikpotso nabi wewe ee gbhe, ali egbo ni e muno egbo o de, ali egbo ni e lo egbhue ali eni ee pfi otsele egbhue, ali emhi elese ni ea de shi egbegbi osese, ¹¹ ni o khi osese ni o de shi usomhi onete oni o mholi ufumhi oyi Eshinegba, ni o mholi ikhivose ni a ro nga mhe obo.

Ikphemhi shi ilelemhi oyi Eshinegba

¹² Mhi kphemhi na iJesu iKirisiti Onomhue oyawa ni o ri itoto na mhe, ni o me khi mhi te o ni o ro ze mhe shi akanya oyoli. ¹³ Abi o tseku khia khi egheghe ni o dose khi mhi pfi unu-a deba Eshinegba, ali ni mhi i jili egbo ni e miesuo, ni mhi nu we kholi, oo mholi ilelemhi na mhe irari khi umhaleshe ali umha miesuo o remhe li ghọ.† ¹⁴ Onomhue oyawa o ya tutu okhale ku mhe. O ri irudunga ali inono na mhe ni e khi eyawa irari ikugbe ni awa ali iJesu iKirisiti awa kugbe.

¹⁵ Egbegbi ungmehi na, ni awa kha mie shi nya, khi eri iJesu iKirisiti o bhale agbo ya tsumhi ena olamhe, ni o khia khi mhemhe mhi ga kholo ne nya. ¹⁶ Ama eri Eshinegba o mhue ilelemhi na mhemhe ni o kholo ne ena olamhe nya, ni a ro bhale ya e khi irabomudu oniemhi ni iJesu o mhue na mhe o khi irokhokho shi egbo ni e ke ya mie oli suo o, ali eni e ya mhue agbo na agboagbo. ¹⁷ Ekpe ali ufumhi o khi oyi Oghie na agboagbo, ni o a ya ghu, ni aa ya me, Eshinegba ni o khi oghuo kpe, rote agboagbo ya je agboagbo! Atse.

¹⁸ Yeye iTimoti omimhe, ena e khi omheshe ni mhi ro ne, ni e de shi abi a li me eke shi e egbe egheghe ni o dose. Ke ri omheshe ena gbe akanya, irari khi itsua-okhue e khi ne, ni u ro dobe ya kholi okholi onete, ¹⁹ kie mu irudunga oye ali udu onete ni o gue ogbo ezọ oye mhue. Egbo eghuo ni ea ke rielle emini udu onete ni o gue ogbo ezọ oyewe o gueye we e rielle, eri irudunga oyewe o de guoghọ-a abi oko-okę oniemhi. ²⁰ Egbo enabi eghoghọ iManiusi ali Alezada e khi, ni mhi wolo abo na okphaghie ni o sese we ingme, ini e khi ke ngme ungmehi ipfiunu-a deba Eshinegba.

2

Ugamhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo

¹ Mhi gueye e, a kpe te odode so iromhi na egbo kpa. Abi u lie gue emini e to e le, lema Eshinegba shi ilelemhi na we, u kphemhi na Eshinegba na we. ² U li so iromhi na enighie ali eni ee mhese ni awa,

* 1:2 Li ze Ika 16.1 † 1:13 Li ze Ika 8.3; 9.4-5

ni e rọ doḅe ke la agbọ na tsuke ali opfomhe, elemhi ekpe oyi Eshinegba rọte igue-ngeli. ³ Ona oo ti, o ma ri egbe a mu Eshinegba otsumhi oyawa. ⁴ Ni o nono ni ogbokpa o mhọli imiepfuese, ni o gbo lese igesikia. ⁵ Irari khi Eshinegba oghuo o la, ali omigha iteva ogbo ali Eshinegba oghuo, omose ni a lu iJesu iKirisiti. ⁶ Ni o ri egboi bhale shi otoeloli, ni o rọ mie egbo nya pfuese. Ona o khi usomhi ni Eshinegba o nono ni loli gueye ogbokpa ni o gue de shi eghẹghe oyoli. ⁷ Ona o ze ni a rọ ghie mhe abi aghiusomhi na kee ni iKirisiti o ze ali osese oyi iJeta ni mhi rọ gue usomhi irudunga ali igesikia le. A khi egbhue mhia lo, igesikia mhia guele.*

⁸ Ini a ye ugamhi, mhia nono ni emose e tsua abo eke shi iromhi isoso ni o mhue elemhi ibibi wekhi ekhako. ⁹ Mhi lili e nono ni eni ikpotso e gue ke so itsua ni e gbe akanya, a khi khue akhue abamemhe, wekhi ie-itsu dolodolo shi ukhomhi, wekhi iri-igolu khue akhue ali ifefe isoso wekhi itsua ni e lolo ghale isoso.† ¹⁰ Ama e ke gbe ikanya enete, ni o ye ni ikpotso ni ee khi wewe a ga Eshinegba e gbe.

¹¹ Ikpotso e ke ri iregbe-tiemhile ke ku eso-a wena. ¹² Mhi aa ze okpotso ni o sese, we khi eri o ya mhue omhese shi emose ukhomhi. O ke tsaghi-a. ¹³ Itobo khi Adamu a kpe ma neni a ma Ivu.‡ ¹⁴ Oa khi Adamu okphaghi o di, ama okpotso a di ni o gbe ushi oyi Eshinegba-a.§ ¹⁵ Ama a ya tsumhi okpotso rọte eniye ibiabia, ini o kiele e deba irudunga ali inono ali ipfuase, ni o rọ mu ekpe shi egboi egbe.

3

Eni e mhesẹ elemhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo.

¹ Oni ungmehi ona oo gbe akanya gba. Ini ogbo o nono ni loli khi oni o ri eloe e khu egbo eyi Eshinegba, eminete lo ni o ghole oli. ² Oni o ri eloe a khu eni e miesuo o mema ya khi ogbo ni o fu dose umhagueli, o khi odo okpotso oghuo, o mhue ikuegbe-a, o mu ekpe shi egboi egbe, o khi oni a mu ekpe a na, o mema ya ke kpe abo mie epfese lo apfe oyoli le, o mema ya doḅe ke sese osese.

³ O khi khi odonyo, we ogbo okhọli, ama o pfomhe, o khi khi ogbo uwola, o khi nono ingme ukpagho dose. ⁴ O mema khi oni o gue ri eloe e khu omhue-apfe oyoli. O khi oni imioli e mu ekpe e na, ee suo eso na li egbegbo. ⁵ Itobo khi ini ogbo o gue ri eloe e khu omhue-apfe oyoli, se oli ya doḅe ri eloe khu igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo? ⁶ O khi khi oni o lese miesuo ni ode o nune ini itiegbe e khi vo li egbe ni o tigbe ya de pfilo epfua nabi okphaghi o de pfilo. ⁷ O mema khi ogbo ni o mhọli eva onete iteva oyi ena edato, ini o khi yeghe-a ni o de ya pfilo igha okphaghi.*

⁸ Eni ee kpaghi elemhi owa ugamhi, e khi egbo ni a mu ekpe e na, e khi egbo ni a ri egbe e nga. E khi khi eni e da onyo o dose wekhi eni ee li oyamhi ukpagho. ⁹ E ri udu-onete ni o gue ogbo ezọ mu igesikia ni a rokhasa ni e la irudunga mhue. ¹⁰ A kpe mu we fe bino, ini o khia khi e gue gbe, a tigbe ze we obo o gbe akanya oni o ga. ¹¹ Ighuwe e mema ya mhue ingeli enete. E khi khi eni ee le egbo ita uruli kiakia, e mhọli ayemhe ni o pfomhe, e khi eni a ri egbe e nga shi emhikpa. ¹² Omose okpaghiobo o mema ya khi oni o rue okpotso oghuo shi, o khi oni o gue e sese eniye eyoli ode, o gue ri ukpeloe a khu omhue-apfe oyoli. ¹³ Ekpaghi-obo eni e gue ga, e she rọli mie ashini o mu eloe, ali e doḅe ri igbedu e ngme ingme oyi irudunga oyi iJesu iKirisiti ni e mhue.

Osheli ni o la irudunga oyawa

¹⁴ Aboriekhia khi mhi riri mhọli oli shi udu khi mhi ya kele bhale ya bine, mhi rọ kie keke eni omhese ena ghi e. Eghẹghe agho ni a bhale ya e khi, ¹⁵ ini o khia khi mhi tese dena, ebe ona o ya sese e abi o ti ni egbo e li ke ngeli elemhi omhue-apfe oyi Eshinegba, ni o khi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo oyi Eshinegba ni o la agbo. Ikhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni o khi oche ali irogbekẹ ni a ma igesikia nga. ¹⁶ Igesikia ni o la osheli oniemhi ni o la irudunga oyawa o fu dose oni ogbokhoghuo o mhue ekhako e shi. IJesu o bhale agbo abi ogbo,

* 2:7 Li ze 2 iTimo 1.11 † 2:9 Li ze 1 iPit 3.3 ‡ 2:13 Li ze Igbae 2.7,21-22 § 2:14 Li ze Igbae 3.1-6 * 3:7 Li ze iTato 1.6-9

Ayemhẹ ọ rọli khasẹ
khi ọ ghọle Ẹshinẹgba,
igẹni e mẹ ọli
A rọli tse abọ gasẹ
ushishi nya,
egbọ e mie ọli suọ
elemhi agbọ nya
a rue ọli nga iloghie.

4

Ena Osẹsẹ egbhọli

¹ Ayemhẹ ọ guele gboo khi, ikpukhokho agbọ, egbọ eghuo e ya tsua irudunga pfi-a. Ẹ deba iyemhẹ ni ẹẹ di agbọ, ẹẹ deba osẹsẹ ni ayemhẹ ọkphaghie e tsua lasẹle. ² Osẹsẹ eghoghọ, obọ oyi elo-egbhue ena ikokoalo e te ẹ bhale, eni udu-onete ni ọ gue ọgbọ ẹzọ oyewe o she ghua dishi. ³ Egbọ eghoghọ ẹ sesẹ egbọ e khi rue ọkpotso, eni ikpotso e khi ye ughue, e gueye we e khi ke le eminale eghuo. Ama eri Ẹshinẹgba ọ ma eminale eghoghọ, eni e miesuọ ni e lesẹ igesikia e ke ri ikphemhi mie we le. ⁴ Emhikpa ni Ẹshinẹgba ọ ma o ti, a khi mẹ emini a kie, ama a ke ri ikphemhi mie emhikpa. ⁵ Irari khi ungmehi oyi Ẹshinẹgba ali iromhi isosọ a rọ rẹwe ẹ shi eni e pfuase.

⁶ Ini u ri oni omhesẹ ona na eni e miesuọ, u ya khi ọni ọ gue gbe akanya ugamhi oyi iJesu iKirisiti, ni a kuele vule rọte igesikia na irudunga ali osẹsẹ enete ni u wa deba. ⁷ Khi mhọli emini u ri okhe oyi egbọ nede, ali okhe ikpotso egbhali ẹ riẹle. Ke ngeli riẹle ọghuemhẹ oyi Ẹshinẹgba. ⁸ Inisegbe-a o mhọli ukuku eminete ni o riẹle a na ọgbọ, ama ni a rọ suọ esọ na Ẹshinẹgba, eri o ti odekhode, itobọ khi o mhọli ishobọ na awa memena ali agbọ ni o ke ẹ bhale.

⁹ Ungmemhi igesikia na ni o ti ni a mieshi, ni a gbo lama shi ọ. ¹⁰ Onana o ri anye roshẹka a gbe akanya egbegbọ, irari khi awa she ri irudushi oyawa shi Ẹshinẹgba obọ, ọni ọ laọ ni ọ khi Ọmiepfuese oyi ọgbokpa, eni e miesuọ kpaashi.

¹¹ Mhesẹ, u gbo sesẹ ena nya. ¹² Khi ze ni ọgbokhoghuo ọ ri ẹloe gbe ẹ irari khi ozele u khi, ama rọte ungmehi oye, ali agbọ oye, ali inono oye, elemhi irudunga ali ipfuase oye khili irokhase na eni e miesuọ. ¹³ Ya ramhi eghẹghẹ ni mhi rọ ya bhale, ri ẹloe

shi ọ kie ke ze Ebe-no-pfuase khasẹ igbaa, u kie le ẹ tse-abọ oni ungmehi, wa sesẹ we.

¹⁴ Khi ri obọ gbe isomhopfa ni Ẹshinẹgba ọ rọ ne nye. Oni a rọ ne abi a rọ mekeguele shi ẹ egbe ali abi eni egbhali e rọ ri abọ nge egbe.

¹⁵ Ke ri ẹloe shi eni emhi ena egbegbọ, u ri egbe ẹ na we pfo ni egbọ nya e ke mẹ ije-odalo oye. ¹⁶ Ri ẹloe shi egbe ẹ egbe ali osẹsẹ oye. Kie ke riẹle emhi ena, irari khi ini u wa lighọ u ya tsumhi egbe ẹ ali eni ẹ suọ ẹ.

5

Abi ẹẹ a ke li esamhi-olimhi, ali egbhali ali ighumha

¹ Khi dese ọgbhali, ri ipfomhẹ uruli nu ọli ngme abine khi ite ọ khi. Ke riẹle deba ozele abine khi inyoghuo ẹ u ngeli ẹ deba. ² U riẹle deba ikpotso eni egbhali abine khi inye e khi. Ke ngeli deba ozele ikpotso abi inyoghue ni ikpotso.

³ Khi ri ẹloe gbe esamhi-olimhi ni e khi esamhi-olimhi egbegbọ, ni e mhọli ọtomhẹ. ⁴ Ini ọni ọsamhi-olimhi ọ bia eniye, o ke khia khi ọ mhue imimi, eni eniye e kpe ke ri emini e wena imiesuọ gbe akanya, abi e li ri ẹloe ẹ khu omhue-apfe oyewe. Ini e lina, eri ẹ feli eni e bia we ali itita we eghọ, irari khi onana o ma ri egbe a mu Ẹshinẹgba. ⁵ Oni ọ khi ọsamhi-olimhi igesikia ni ọa ke ye ughue, ni lolighuo ọ la, ọ she regbenga Ẹshinẹgba, ọ sọ iromhi ẹ mhila li ikpaghiobọ obọ, eleogwota ali ele iyose. ⁶ Ama ọsamhi-olimhi ni ọ ri egbọli shi aruele agbọ, ọ she ghu-a ini ayemhẹ oyọli o kie tseku laọ. ⁷ Mhesẹ enana na we ini a khi mẹ gue shi we egbe. ⁸ Irari khi ini ọgbọ ọa ri ukpeloe khu ena omhue-apfe oyọli, tete imi ọli ali ughue ọli, ọ she kie oni irudunga. Ọ khọlọ dosẹ ọni ọa miesuọ.

⁹ Khi keke eva oyi ọsamhi olimhi kuma eva eyi esamhi-olimhi se ni ọ she dosẹ ikpe egbhuesẹ, ọni o khia khi utoghuo-kpe ọ kpe lesẹ ye ughue. ¹⁰ Ọ khi ọni a suọ eko shi ikanya enete, ọkpotso ni ọ gue kuele imiọli. Ni ọ mie epfese ẹ shi owa. Ọ gue a gbe ikanya deba eni e miesuọ, ni ọọ kpaghiẹ egbọ ni e la omunu obọ ni o ri egbọli shi onete ododa iriẹle.

¹¹ Ama khi ri eva oyi ozele esamhi-olimhi shi ebe. Irari khi ini ọghuemhẹ idiegbẹ

oyewẹ o nga wẹ ukhomhi le dọse ugamhi ni ẹ ga iKirisiti, e vu ya ngeli. ¹² Eri e rọte agho lue, irari khi e she gbe ironga ni e kpe te eke ro nga ni iKirisiti-a. ¹³ Egbọ owaza e khi ni ẹẹ kia ifui owa. Oni o kholo ne nya khi ẹẹ le ẹgbọ itsa uruli kia kia, ẹẹ sono unu ingme ni aa fe lu wẹ shi, ẹẹ ngme ungmehi ni ẹa kha ngme. ¹⁴ Itobọ igho, o ghole mhe ni ozele isamhi olimhi e ye ughue, e bia eniye, e ri eloe ẹ khu omhue-apfe oyewẹ. Ini awa khi ri eghẹghẹ na ebe awa me asha yese awa eva-a. ¹⁵ Eni esamhi-olimhi eghuo e she lase ode oyi iKirisiti le deba okphaghie. ¹⁶ Ama ini okpotso okhoghuo ni o miesuo o mhue osamhi-olimhi she unuekpe oyoli, o mema ya ke ri eloe khu oli, o khi rue oli ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ke tsua, ni e dobe ri eloe ke khu eni e khi egbegbi esamhi-olimhi ni e mholi otomhe.

¹⁷ A ke fali eni egbhali ni e ri igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ẹ kia ni e guẹ gbe akanya egbegbo ifata agbhagbhamhi eva, tete eni e mema lolo toto obọ itse-abọ ali osese ungmehi oyi Eshinẹgba. ¹⁸ Irari khi ebe o ngme oli, u khi ge ena unu ini u roli ẹ kpishi ikpamhi emhi. A ke fali egbakanya ifata eyewẹ.* ¹⁹ Khi roli shi egbegbi ingme ini ogboghuo a bhale ya ngme ingme shi ogbhali egbe, se ini e gbe aava okekhi aase.† ²⁰ La odalo egbo kpa ke dese eni e lamhe ni o tse agua ye enekpole.

²¹ Mhi la ukpeloe onayi Eshinẹgba ali iJesu iKirisiti ali oyi igeni ni e pfuase mhese ne, u ri omhese ena gbe akanya, khi rọte ode oshili wẹ azeba riele emhikhoghuo.

²² Khi tigbe kele ri obọ nga ogbo egbe roli nga akanya ugamhi oyi Onomhue, u khi ya nu oli mhue okemhi shi olamhe oyi oli. Ri egbe ẹ shi ipfuase.

²³ Khi ke da amẹ tsee, ama ke da ukuku onyo ni eminale e kele ke daghie-a shi ẹ elemhi, abi o ro khia khi u ma kele ẹ ghua egho.

²⁴ Eri a ga egbo eghuo zu olamhe eyewẹ, neni a re ramhi iguezo, ama olamhe oye egboese elelese e ya lasele. ²⁵ Igho a lie me ikanya enete gboo. Shi eghuo ni aa ya me memena, ẹa ya sheli okhese.

6

¹ Eni e khi ighumha e ke ri ekpe na ega eyewẹ eghẹghẹkpa ini ogboghoghuo o khi ze emuebe na eva oyi Eshinẹgba ali osese oyawa. ² Ighumha e khi ri eloe gbe ega eyewẹ ni e miesuo, ni e mholi wẹ, irari khi inyoghuo egbe e ga khi ni ẹẹ deba iKirisiti, oni iKirisiti o nono ingme oyewẹ. Ochoghọ e ke ga wẹ dọse abi e kpe li a ga wẹ, Eni ingme ena e khi eni u ya ke sese wẹ, u gbo rewe ẹ ye wẹ ude.

³ Ogbo ni o da sese osese olese ne, ọa lama shi egbegbi osese oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa ali ugamhi oyawa, ⁴ eri itipfuabo-nga o she vo li egbe ni ọa ke lese emhikhoghuo. O mhue oghuemhe obe na ekhako ali uwola shi ingmemhi ni ẹẹ pfi ofuma ali uwola ali itsue ali ireloevioba. ⁵ E gbolo ẹ pfi ekhako shi iteva egbo ni isamhi udu oyewẹ ọa ya gbe akanya te ode, ni igesikia o she wa we-a. Eri ẹ dabi khi ugamhi khi epfue a roli ẹ nono.

⁶ Egbegbo lo khi ugamhi o ri ogbo o mhue epfue egbegbo, o ri emini u mhue khuese ẹ. ⁷ Irari khi awa a kpe tsua emhikhoghuo bhale agbo ona. Igho awa a li rọte agbo ya tsua emhikhoghuo vu. ⁸ Irari onana, ini awa da mhue eminale ali itsua na so ne, o khuese awa. ⁹ Ama eni ẹ nono ni wewe e pfue eri ẹ de pfilo imufe ali igha ali oghuemhe eyi oyeghe ni ẹ kuale ogbo utse, ni o pfi egbo pfilo epfua ali oyese. ¹⁰ Irari khi rọte oyamhi ukpagho iwali onobe nya e te ẹ ze lasele. Egbọ eghuo e she kphakpha egbe ini e mhue ikpagho, ni o she rewe kia lase ode irudunga le. E she ri ebubu oya yese egbe wẹ udu-a.

Agbo ni o ti ni oni o miesuo o la

¹¹ Ama yeye Omose oyi Eshinẹgba, ti egbe emhi enana nya le, na ke khu ipfuase, ali iriele emini o ti Eshinẹgba eloe, ali irudunga, ali inono, iregbemie ali angeli ipfomhe. ¹² Ga ri itoto eye nya na unamhi oni irudunga oye, ni u mie eleli agbo na agboagbo. Itobọ khi oni agbo onana Eshinẹgba o lu ẹ shi abi u ro pfi otsele shi irudunga oye odalo ebubu egbo. ¹³ Odalo oyi Eshinẹgba ni o ri agbo na emhi nya ali

* 5:18 Li ze iDeut 25.4; iMat 10.10; iLuk 10.7 † 5:19 Li ze iDeut 17.6; 19.15 * 6:13 Li ze iJon 18.37

odalo oyi iJesu iKirisiti, ni ọ pfi ọtsẹ ọdalo iPọtiusi iPaleti, mhi la mhẹsẹ nẹ ena,* ¹⁴ u ri omhẹsẹ enana gbe akanya, ri igesikia mu wẹ mhue gbaa ya ramhi ẹlẹ ni iJesu iKirisiti Onomhue oyawa ọ rọ ya bhale. ¹⁵ Oni ibhale oyọli o ya tse shi egheghe ni Eshinegba ọ mhẹsẹ ọli shi te, lọli ọ khi Oghie ọghuo kpele ni a khivose na, Oghie oyi ighie nya, ali Onomhue oyi ekhemhue nya. ¹⁶ Lọlighuo kpele ọ lesẹ la ọ lẹ agbọagbọ. Eri ọ la akpá ni ọgbọkhọghuo ọa gbudu a ti mama. Oni ọgbọkhọghuo ọa mẹ ghue wẹkhi eri ọgbọ tigbe dobe ya mẹ ọli ghue. A ri ufumhi ali ekpabọ oniemi nali. Atse.

¹⁷ Mhẹsẹ na egbọ ni e pfue shi elemhi agbọ ona, e khi ke ti-ipfuabọ nga, a e khi ri udu shi epfue ni ẹa zẹ ri egbe ẹ da, ama e mhue irudushi na Eshinegba ni ọ ri emhikpa somhi awa opfa tuọ, awa rọ ke li agbọ. ¹⁸ Mhẹsẹ na wẹ e ke rie ẹ onete, e khili eni e pfue shi elemhi onete irie ẹ, e ke somhi egbọ opfa, e ke rọte emini e mhue rue obọ-a. ¹⁹ Ini e da li na ne, e ya ti epfue ma na egbewe abi irogbekẹ ni o migha, elemhi agbọ ni ọọ bhale, ni e la agbọ ni Eshinegba ọ nono ni e la.

²⁰ ITimoti, ri ẹloe khu emini a rọ shi e obọ. Khi kuma ingmemhi ni ẹa khi eyi Eshinegba ali ekhako eyeghe ni egbọ eghuo e ri egbhọli ẹ lu ilese, ²¹ ni egbọ eghuo e deba ni o rewe lase ode irudunga oyewe le.

Okhale oyi Eshinegba o ka nu ẹẹ nya la.

Ebe onuzi-eva ni iPoḷu o keke ghi ITimoti

¹ Mhemhe iPoḷu ni mhi khi aghiusomhi na keke oyi iJesu iKirisiti abi o ghole Eshinegba shi. Mhemhe mhi keke ebe ona. Mhemhe ni o ghie mhi ka ri agbo ni o la iJesu iKirisiti ni Eshinegba o ro shobo na awa tse abo guele.

² ITimoti mhi keke ebe ona ghi. Okhale ali ilelemhi ali opfomhe eyi Eshinegba ali eyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa e ka khi eye.*

³ Mhi tse Eshinegba ni mhi ri udu no pfuase e ga abi eni e bia mhe e li ga. Eri mhi a tse Eshinegba uwegbe ini mhi la iromhi isoso sato e egbe, ele-iyose ali ele oguota.

⁴ Mhi aa sato evie oye, mhi aa nono ni mhi me e, eghenge agho ni oghela oyemhe o vo.

⁵ Mhi aa sato egbegbi irudunga ni u mhue. Irudunga onabi inyinye o mhue ikhi iLoisi ali ni inyeyi Yunisi o li mhue. Mhi mie shi o khi oni irudunga o li le egbe.†

⁶ Irari ona, mhia ye e ude u guise isomhopfa ni Eshinegba o ro ne le ke gbe akanya egbegbo, eni u mie abi mhi ro ri abo nge ukhomhi.

⁷ Irari khi Eshinegba o ri ayemhe ulishi na awa, ama ayemhe ekpabo ali inono ali igue ri egbe kia.

⁸ Itobo ona, khi ze ni omama o muen ni u ro pfi otsela na Onomhue oyawa, wekhi omama mhe ni mhi khi oghumha itobo iKirisiti. Ama kuma mhe o shi osoli imeme shi iri usomhi onete tsabo, rote ekpabo oyi Eshinegba, ⁹ ni o tsumhi awa, o lu awa ni awa nu oli la agbo ipfuase ni o khia khi o a khi irari emhikhoghuo ni awa riela, ama abi o li gba li ali irari okhale oyoli. Eri a li oni okhale ona na awa rote obo oyi iJesu iKirisiti neni eghenge o gba eke le. ¹⁰ Ama mena, a she roli kase awa rote ibhale oyi Omiepfuese, iJesu iKirisiti ni o pfueche eghuli-a, ali ni o ri agbo bhale, ni o rote usomhi onete ri agbo ni o ya ghu kase gboo. ¹¹ Oni usomhi onete ona Eshinegba o ze mhe shi mhi ke guele abi aghiusomhi na

keke oyi iJesu, ali oni o se se.‡ ¹² Itobo ona o ze ni mhi ro me osue abi mhi li ena. Abi o tseku li, omama o mu mhe irari khi mhi lese oni mhi miesuo ali khi mhi mie shi o khi o dobe ya ri eloe khu emini mhi rongali obo shi ogbe ni elegho.

¹³ Emmini u rote unu oyemhe suo, mu we mholi ni e khi ete-awe ni u ro ya ke se se ose se ni o dala. Gbo sato ke la elemhi irudunga ali inono ni u mhue elemhi iJesu iKirisiti. ¹⁴ Ri eloe khu ose se onete ni a ro nga e obo, rote ikpaghiobo oyi Ayemhe-nopfuase ni o nu awa la ini obo khi dobe pfi oli ukhomhi kpoke.

¹⁵ Ulese khi egbokpa ni e la eke Esha e she me mhe na, li shi iFigelusi ali Emogense.

¹⁶ Eshinegba o ka mhue ilelemhi na unuekpe oyi Onesiforosi, irari khi eri o ri egbe e mu mhe eghenge kpa, o na omama iwenge ni a so mhe. ¹⁷ Ni mhi ro ma o, abi o ro bhale iRomu, o nono mhe ya ramhi ni o ro me mhe. ¹⁸ Eshinegba o ka ze ni o me ilelemhi oyi Eshinegba ogbele elegho. U ga lese gboo abi o li kpaghie mhe obo abi mhi ro la Efesosi.

2

Abi a lie khi Okholi-okhue oyi iJesu iKirisiti

¹ ITimoti omimhe, ze ni u toto shi okhale ni o rote obo oyi iJesu iKirisiti bhale.

² Emmini u suo khi mhi ngme ukpelo otsela ebubu, rewe nga egbo ni a dobe ri egbe e nga obo, ni e ya dobe se se egboese. ³ Nu mhe ri egbe mie osoli abi okholi-okhue onete oyi iJesu iKirisiti. ⁴ Obo ni o gbe akanya okholi-okhue, o ya ku abo lo emhi agbo, irari khi oga oyoli o ke dua ni loli ri egbe ke mu. ⁵ Igho o li khi, ini obo o kuma eni e ya na, aa ya rughu oli arula oghie khi o lo owa, ini o li deba ushi ni o la unamhi. ⁶ O ti ni oghiale ni o toto obo gbe akanya, o ke khi onodode ni o le emhi ekomhi ni o gua. ⁷ Sa shi emini mhi ngme ena irari khi Onomhue o ya re lese udi emhi ena nya.

⁸ Sato iJesu egbe ni a rote eghuli guise le, ni o khi unuekpe oyi iDefidi. Onana o khi usomhi onete ni mhi ro a tse abo, ⁹ ni o re mhe a me osoli ramhi ni a ro ri igha shi mhe abo abi obo usueso-akhue. Ama,

* 1:2 Li ze Ika 16.1 † 1:5 Li ze Ika 16.1 ‡ 1:11 Li ze 1 iTimo 2.7

ungmemhi oyi Eshinegba ọa zẹ ẹ sọ igha. ¹⁰ Irarigho, mhi rọ ri egbe mie emhikpa irari egbo ni Eshinegba o zẹ ni wewe e li mie imiepfuese ni o te obo oyi iJesu IKirisiti bhale, li shi ufumhi na agboagbo.

¹¹ Egbegbi ungmehi ni a ri egbe a da na. Ini awa nu ọli ghua,
awa gbo li ya nu ọli la agbo.

¹² Ini awa ri egbe mie,
awa ya nu ọli ke mhese.

Ini awa kie ọli,
O ya kie awa.*

¹³ Ini awa a ya gbe akanya
te ode igesikia,
Ona igesikia o kiele khi.
Irari khi ọa ya kie egbo.

Ogbakanya ni o ghole Eshinegba

¹⁴ Ke yele egbo eye enana le. U gbo tse agua ye we ukpeloe Eshinegba, e khi wola shi ingmemhi, ni ọa mhọli eleli, eri o lese ẹ yese eni e suọ ọli-a. ¹⁵ Roshaka ni u ri egbee na Eshinegba abi, ogbakanya ni o mie ni omama ọa ya mu, ni o gue ẹ sese ungmehi igesikia. ¹⁶ Nuata shi ingme afue ni ẹa mhọli eleli, irari khi egbo ni ẹ sọ egbe ingme eghogho, eri ẹ ri egbo nuata shi Eshinegba o. ¹⁷ Osese oyewe, o ya ke ge abi ugboko. Egbo eghogho khi Ameneusi ali iFiletusi. ¹⁸ E she zobe ode igesikia obo. E khi irote eghuli guale o she bhale ya dose, e yese irudunga oyi egbo eghuo-a. ¹⁹ Abi bi o tseku li, irogbekẹ ni Eshinegba o rọ gbe eri o migha gbaa, ni a keke ena rọ shi ọli ọlele khi: “Onomhue o lese egbo ni e khi eyoli.” Ali, “Onini o da guele khi oyi Onomhue ọli khi ne, o mema ya ti egbe okholo iriele le.”†

²⁰ Ukpokpomhi owa ọa lese mhue itasa igolu ali eyi elomho tse, ama o li mhọli eyi ẹera ali eme, eghuo, e khi eni e mu eloe, eghuo, e khi eni ẹa mu eloe. ²¹ Ini ogbo khuese egbo-a pfuase lase emhi ebe le, a ya roli riele egbegbi emhi. A roli pfuase, ọa oyoli o roli li emhi, ali khi o ya riele ọli shi oni a rọ ke gbe ikanya enete.

²² Me oghumhe ebe oyi ozele na, ke na khu igue-ngeli ali irudunga, ali inono ali opfomhe. Kuma egbo ni e ri udu ni o pfuase ẹ lu eva oyi Onomhue o. ²³ Khi mhọli emini

u ri ekhako oyeghe ali umhalese li, irari khi u lese khi uwola ẹ pfi. ²⁴ Oni ọo ga Eshinegba ọa gbudu wola. O mema khi oni ọo riele isomhelemhi deba ogbokpa, o khi osese onete ni o ri abo o mudu. ²⁵ O ri ofie sese eni ẹ nu ọli khako. O mhọli ọli shi udu khi Eshinegba o ya khueghie ode-a na we ro mu pfi ni o ya rewe bhale ya lese igesikia, ²⁶ ali khi egbhali oyewe o ya tiemhile, e na pfue igha ni okphaghiẹ o kpe khe we. Oni o she mu we ighumha e ke riele oghumhe oyoli.

3

Angeli oyi egbo ikpukhokho agbo

¹ Ke bino ọli khi eghoghe omunu o ya la o ogbele ni e kpe ukhokho. ² Egbo e ya ke nono ingme oyi egbe wewe-ghuo tse, e mhọli oghumhe ebe na ukpago, ẹe tono obo udu, ẹe titiegbe, ẹe weghie egbo, ẹe riele umha-sueso deba eni e bia we, ẹa mhọli itsuwegbe wekhi itsobode, e khi egbo ni ẹa mu ekpe na emhi Eshinegba. ³ E a mhue isomhelemhi, ẹa mhue igbekua na ogbo, e ri unu ẹ pfueche egbo-a, ẹa mhọli igue-regbekia, wekhi ilelemhi, ẹa nono eminete. ⁴ E ri egbewe ẹ de, ẹe li umumume, ẹe ti ipfuabo nga, e mhọli oghumhe na agbo ilili, ocho ni e kha rọ mhọli inono na Eshinegba. ⁵ E riele abine khi eri e miesuo, ama e kie ekpabo ni o la imiesuo. Khi mhọli emini u ri egbo eghogho li.

⁶ Egbo eghogho e bena lo owa deba ikpotso ni ẹa mhue egbhali, eni usamhi oyi olamhe eyewe enedio ẹ nase, ali ni oghumhe khi oghumhe ọo gua. ⁷ Eri ikpotso eghogho ẹe nono ni e wena, ama ẹa dobe ẹ lese igesikia. ⁸ Ezeze abi iJanesi ali iJabiresi e mu okhue vule shi iMosisi o, igho eni egbo ena e li mu okhue vule shi igesikia o. Egbo ni o khia khi usamhi oyewe ọa ke a gbe akanya ni e she de ode irudunga-a.* ⁹ Ama ẹa ya kia nuata, itobo khi oyeghe oyewe o ya ri egbe khase ogbokpa, abi o ke li eni emose aava egho egbe.

Omhesẹ ni iPolu o rọ na iTimoti

¹⁰ Ama u she lese osese oyemhe nya ali abi mhi lie ngeli, U lese emini mhi la agbo shi,

* 2:12 Li ze iMat 10.33; iLuk 12.9 † 2:19 Li ze iNba 16.5 * 3:8 Li ze Okiali 7.11

u lẹsẹ irudunga, ali irabomudu ali inono ali iregbemie eyemhe. ¹¹ U lẹsẹ okhọli ni a mu vule shi mhe ọ, ali osoli ali emini mhi me egbe obini ẹoli Atioki, ali ẹoli iKoniomu ali ẹoli iLisitira. Okhọli oniemi a mu vule shi mhe ọ ni mhi ri egbe mie. Ama Onomhue ọ rue mhe ọ le nya.† ¹² Egbegbo lo khi, ogbokpa ni ọ da nono ni lue la agbo ipfuase oyi iJesu iKirisiti ne, a ya mu okhọli vule shi ọli ọ. ¹³ Egbọ okhọlo ni ẹ ri egbe we khi emini ẹa fute e ya ke riẹle onobe ke khi ma ọ, ẹẹ di egbo, a lili ẹ di we. ¹⁴ Ama yeye oye, toto obọ emini u wena ni u she mie shi, irari khi u lẹsẹ obọ oyi eni u te wena we, ¹⁵ Ali abi u te rote omofe lẹsẹ Ebe-no-pfuase ni e dobe ya re khili olesingme shi irudunga ni u mhọli na iJesu iKirisiti ni u khi oni a mie pfuese. ¹⁶ Emini a keke shi Ebe-no-pfuase nya, ungmehi oyi Eshinegba lo. E ti ni a ro ọ sese emini e khi igesikia, ali ni a ro ọ tse agua ye ogbo shi iriele do-a, ali ni a ro ọ sheshe ogbo shi ode rote umhagueli, ali ni a ro ọ sese ogbo igue-ngeli. ¹⁷ Ni ro a bhale ya ẹ khi a sese Omose oyi Eshinegba egbegbo ni ọ guẹ ke gbe ikanya enete ododa.

4

¹ Ukpeloe oyi Eshinegba ali iJesu iKirisiti, ni ọ ya gue egbo ni e lao ali eni e ghu-a ẹzo, ali oni ọ bhale ya mhesẹ abi Oghie, mhi la ri oni omhesẹ onana ne. ² Ke tse abọ oni ungmehi, ke mu egbe egheghe kpa ni u ro ke tse ọli, o khi egheghe ni o ti, o ke khi egheghe ni ọa ti, ke sheshe egbo, wa dese we ali u ri udu ẹ shi we ọ. U ri iregbemie ri ofie sese we. ³ Irari khi egheghe ọọ bhale ni egbo ẹa ke ro ya ri esọ shi egbegbi osese. Ama ni e ba ke suọ emini ẹ ti we esọ, e ya ri ochoghọ ti esese gbili gasẹ egbe ni e ya ke ngme emini esọ ni ẹ riẹle we ẹ nono ni wewe e ke suọ. ⁴ E ya rue esọ egbegbi ungmehi le, e ri esọ shi okhe nede. ⁵ Ama yeye oye, u mema ya ku egbe-a abibi o riẹ li. U ri egbe mie osoli, ri abọ mu udu ini u wa a me osoli. Ke gbe akanya oyi oni ọ ri usomhi onete a tse abọ, u ri ẹloe shi ikanya eye e gbe abi oni ọọ ga oyi Eshinegba.

⁶ Irari khi a she ku mhe abi onyo ni a ku shi iluasobo, ali oni egheghe o she bhale ni mhi ro ya ghua. ⁷ Mhi she khọli oni okhọli onete, mhi she na oni unamhi pfo, mhi mu oni irudunga mhuẹ ya to. ⁸ Mena, a shi ri arula igue-ngeli shi na mhe, ni Onomhue ni ọ pfuase ni ọ khi osọ-ẹzo ọ ro ya na mhe ogbe na ẹlegho. Oa khi mhemheghuo tse a ya roli na, ama li shi egbo ni e nono inyene egbe bhale oyoli.

IPolu ọọ ghie iTimoti usomhi

⁹ Rosheka ni u kele ramhi mhe egbe. ¹⁰ Irari khi iDemasi ọ mhọli inono na oni agbo ona. O she tsua mhe pfia je ẹoli iTesalonika. IKiresenisi ọ she je eke iGalesha, iTatosi ọ je ẹoli iDalimatia.* ¹¹ ILuku luẹghuo kpe ọ ke lẹsẹ nu mhe la akana. Rue iMaki mhọli obọ bhale, irari khi ọ mhọli ikpaghiobọ na mhe oni akanya.† ¹² Mhi ghie iTakikosi je ẹoli Efesosi.‡ ¹³ Ini u wa bhale rue awulu ugbakpi ni mhi ro shi obọ oyi iKaripusi obini ẹoli iTiroasi ali ebe eyemhe mhuẹ obọ bhale. Tete ẹkuẹ ẹlamhi ni a keke emhi shi.§

¹⁴ Alẹzada oni ọọ lumhi ikhuli, ọọ li mhe onobe gba. Onomhue ọ ya fali ọli ota shi emini ọ riẹle.* ¹⁵ Yeye li mu egbe ẹ shi ọli egbe, irari khi eri ọ lolo mu okhuẹ vule shi usomhi ni awa ro ọ tse abọ ọ.

¹⁶ Abi mhi ro kpe tode pfa egbe mhe shi eke, ogbokhoghuo ọa nu mhe migha, eri wewe nya e na tsua mhe pfia. Eshinegba ọ khi roli mu ota so we. ¹⁷ Ama eri Eshinegba ọ migha kpesẹ mhe, ọ ri ekpabo na mhe ni a bhale ya ẹ khi, rote obọ oyemhe, oni ungmehi o lolo ze guele ni egbo iJeta e suọ li. Ali ni a ro tsumhi mhe obọ oyi eghuli abine khi a mie ogbo unu oyi idumhi. ¹⁸ Onomhue ọ ya pfuese mhe okhọli obe ni o vule shi mhe ọ, ali khi ọ ya rue mhe bhale iloghie oyoli tselele. Loli ọ mhọli ufumhi ẹle na agboagbo ya je agboagbo. Atse.

Otse ni o kpe ukhokho

¹⁹ Tse iPisilia ali Akuila ali omhue-apfe oyi Onesiforosi na mhe.† ²⁰ Erasiṭosi ọ la ẹoli

† **3:11** Li ze Ika 13.14-52; 14.1-7,8-20 * **4:10** Li ze iKolo 4.14; iFile 24; 2 iKori 8.23; iGal 2.3; iTato 1.4 † **4:11** Li ze iKolo 4.14; iFile 24; Ika 12.12,25; 13.13; 15.37-39; iKolo 4.10 ‡ **4:12** Li ze Ika 20.4; Efi 6.21-22; iKolo 4.7-8 § **4:13** Li ze Ika 20.6 * **4:14** Li ze 1 iTimo 1.20; Iwolo 62.12; iRom 2.6 † **4:19** Li ze Ika 18.2; 2 iTimo 1.16-17 ‡ **4:20** Li ze Ika 19.22; iRom 16.23; Ika 20.4; 21.29

iKoriti, ali mhi zẹ iTirofimọsi obọ shi ẹoli
iMilẹtusi irari khi ọọ ghua.† ²¹ Rọshẹka ni u
kẹlẹ ramhi ana neni oruẹ ọọ pfi. Ebulusi
ọọ tşẹ ali iPudenisi ali iLanusi ali iKilaudia,
ali eni e miesuọ nya e ga tşẹ. ²² Onọmhue ọ
nu ayẹmhẹ oyẹ la. Okhale oyi Ẹshinẹgba o
nu ẹ la.

Ebe ni iPoḷu o keke ghi ITaṭosi

Otse

¹ Mhemhe iPoḷu ni a ze abi oni oḷo ga oyi Eshinegba ali aghiusomhi na keke oyi iJesu iKirisiti, mhi keke ebe ona. Eri a ghie mhe ni mhi ya zese irudunga oyi eni Eshinegba o ze-a, ali ni mhi rewe khashe igesikia ni o ya sese we abi e li ya la agbo ni o ri egbe e mu Eshinegba. ² Oni irudunga ali ilese ona o migha nga irudushi oyi agbo na agboagbo, ni Eshinegba ni o ya lo egbhali o ri nga na awa neni a me igbaekele oyi agbo. ³ Eghenge ni o ghole Eshinegba, o la rothe ungmehi oyoli ni o ro nga mhe obo ri usomhi oyoli khashe gboo. Eshinegba oni o mie awa pfuese o ligho mheshe oli.

⁴ Mhi keke ebe ona ghi iTaṭosi omimhe esheshi elemhi irudunga, ni mhemhe ali loli anye ga la elemhi imiesuo oghuo.

Eshinegba Ita iJesu iKirisiti oni o mie awa pfuese o ka li okhale ne, o ri opfomhe ne.*

Akanya ni iTaṭosi o ya gbe eoli iKireti

⁵ Emini o ze ni mhi ro ze obo shi iKireti khi, ni u me asha pfuse ikanya ni e kpole nya gbe, ali ni u ze egbhali shi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na ukhomhi eoli ni e la iKireti nya. Sato abi mhi gueye khi: ⁶ Oni o khi egbhali shi elemhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo o mema ya khi obo ni o gue e ngeli, ini a khi me asha gue ezọ shi oli egbe. O mema ya khi oni o rue okpotso oghuo shi. Imi oli e khi eni e miesuo ni ea khi eniye ni e gbakaa ni ea ya suo esọ. ⁷ Aborokhia khi eri a ri akanya oyi Eshinegba nga oni o ralo na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya obo egho, oḷo mema khi obo ni o gue e ngeli ini a khi gue ezọ shi oli egbe. O khi khi obo ni o ri imebie e ngeli deba egho. O khi khi oni elemhi e keke e bi. O khi khi obo ni o da onyo pfueche egbe-a. O khi khi obo ni o keke e pfi obo, wekhi obo ni ingme ukpagho o ghọ mu egbe dose ode. ⁸ Ochogho o khi oni o ghele e mu egho, ni oḷo nono eminete. O khi obo ni o gue ri

egbali e kia. O khi obo igesikia, ali obo ni o pfuase. O khi obo ni o mu ekpe shi egbali egbe. ⁹ O mema mu oni usomhi onete ni o mholi iregbenga mhue jijiji, abi a li sese oli. Loli o ro dose ya ri osese igesikia ni oḷo sese eghose ke ri udu shi we o, ali ni o gbo ri ida-ode oyi eni e nu we e khako khashe, khi egbhali ee lo.†

¹⁰ Irari khi egho iJu ebubu eghuo ni e miesuo ni e pfi ozughu, e la o, ni ee ngme ingmemhi afue ni ee di egho. Wewe e sese ode egbhali khi a mema shele ogho neni o khi oni o miesuo. ¹¹ O ti ni a pfi we okpe unu, itobo khi eri e ri emini e sese yese udu oyi omhue-apfe ebubu-a. Itobo ini e ba me asha ke ti ukpagho ma, e ro ligho sese. ¹² Egbegbi omekeguele oyewe, o ke ngme oli ghue, oḷo, "Egho iKireti, egho egbhali, ali egho ebe ali egho iwaza elemhigbidi-a, a khi." ¹³ Igesikia oni ungmehi ona o khi. Irarigho, ga lolo gbe omama ku we, ni irudunga oyewe o me asha migha. ¹⁴ Eghenge agho, ea ke ke ri esọ shi okhe afue oyi egho iJu ali ishi eyi egho eni e kie igesikia. ¹⁵ Eri emhi nya e pfuase shi odalo oyi egho ni e pfuase. Ama emhikhoghuo o ya pfuase shi eloe oyi egho ni ea pfuase ni ea miesuo, irari khi a she keshe we udu ali isamhi-a. ¹⁶ E ma lie khi wewe e lese Eshinegba, ama eri angeli oyewe o rokhase gboo, khi ea lese oli. Egho ni aa ti e mama ali egho umha-sueso e khi, ni ea ti okie we itoto.

2

Oseshe ni a ya ke sese iku egho ododa

¹ Ghe i! Yeye oye, u mema ya ke sese emini o lama shi egbegbi osese o. ² Sese emose ni e she khi egbhali, e ke ri abo mu udu. E khi eni a mu ekpe na, e khi egho ni e gue ri egbewe kia. E ze ni irudunga ali inono ali iregbemie oyewe o lolo mu eke.

³ Gbo ligho sese ikpotso eni egbhali e ke ngeli abi ikpotso egbhali ni e la agbo ipfuase. E khi khi eni e ri unu e yese egho a, e khi ditse onyo idada a, ama e ke sese egho ingeli enete. ⁴ Ishegho ni e ke sese izele ikpotso e nono ingme oyi odo

* 1:4 Li ze 2 iKori 8.23; iGal 2.3; 2 iTimo 4.10 † 1:9 Li ze 1 iTimo 3.2-7

wẹ ali imi wẹ. ⁵ E khi ẹgbọ ni e guẹ ri egbewẹ ẹ kia, e khi eni e pfuase. E khi shito ni ẹa mholi oni ẹẹ gbe owa. E khi eni e mholi isomhelemhi. E ke nyese ukhomhi na odo wẹ pfo. Ini ogbokhoghuo o khi me asha ngme ungmehi imebie deba usomhi onete oyi Eshinegba.

⁶ Gbo li ligho gueye eni izeo e khi ẹgbọ ni e guẹ ri egbewẹ ẹ kia. ⁷ Ze ni emini u wa riẹle nya e khi eminete ni ẹgbọ nya e ya ke khonya. Ri igesikia ali omuegbe ke khasẹ elemhi osese ni u wa sese. ⁸ Ke ri ingmemhi ni e gba pfo ni ogbokhoghuo ọa me te ya ke ze ifue ngme ungmehi oye. Ini ebe awa e khi me emini ọa ti okhoghuo ngme shi awa egbe, ni omama o mu wẹ.

⁹ Sese ighumha e ri egbewẹ na ega eyewe pfo nya, e ga ke riẹle emini o ri egbe ẹ ke mu wẹ odekhode. E khi ke solọ shi wẹ o ini e nu wẹ ẹ wola. ¹⁰ E khi bena ke do wẹ ughiatọ. E ri ochoghọ ke rokhasẹ khi ẹgbọ enete ni ẹ gbe akanya te ode igesikia wewe e khi. Eghẹghẹ agho ni e ri osese ungmehi oyi Eshinegba ni o mie awa pfuese ke ghole.

¹¹ Irari khi okhale oyi Eshinegba ni o ri imiepfuese bhale o she ri egboli khasẹ ogbokpa. ¹² Lolli o sese awa, awa ke kie ingeli ni ẹa ghole Eshinegba ali oghuemhe oyi emhi agbo, ni ogbogbo o ke nu egboli ngme. Awa a ngeli angeli ni o migha shi ipfuase eghẹghẹ ni awa la memena. ¹³ Abi awa li ri ukpeloe shi eke ẹ khe ogbele ni Eshinegba ni o fune Omiepfuese iJesu iKirisiti oyawa o ro ya nyene egbe bhale. ¹⁴ IJesu iKirisiti ni o ri egboli bhale ro pfa awa shi eke rote obọ oyi okholo nya lasale, ali ni o ro khuese ẹgbọ eyoli-a, ikhi ẹgbọ ni ikanya enete igbegbe ẹ ghole.*

¹⁵ Enana e khi emini u wa ke sese. Ri afu ni mhi ro ne ke ri udu shi wẹ o, u gbo tse agua ye wẹ. Khi ze ni ogbokhoghuo o ri ukpeloe gbe ẹ.

3

Abi eni e miesuo e lie ke ngeli

¹ Ke yele eni ẹgbọ le, e ke nyese ukhomhi na enighie ali eni ẹ mhesẹ, ali e ri ungmehi oyewe ke gbe akanya. E mu egbe

ni e ro ke gbe ikanya enete. ² E khi lo egbholi yese ogbokhoghuo eva-a, e khi ẹgbọ opfomhe, e khi nu egbewẹ ke wola, ama e khi eni e ri ikuegbe-a a ngeli deba ogbokpa.

³ Irari khi awa kpe li riẹle ingme oyeghe ali umha-sueso. Awa khi eni a di, ni a ri oghuemhe egbe, ali aruele mu shi igha. Awa la angeli ubogbo ali ofuma ikpekpe. Aa biselemhi awa, awa gbolo biselemhi egbe. ⁴ Ama abi isomhelemhi ali inono oyi Eshinegba Omiepfuese oyawa o ro feli lasale. ⁵ O mie awa pfuese, ni ọa khi itobọ ingeli ni e migha shi ipfuase ni awa ngeli, ama itobọ ilelemhi oyoli. O rote iriẹle bia ali ikhuese-pfuase oyi Ayemhe-no-pfuase tsumhi awa. O ri agbo onogbo na awa.

⁶ Eri Eshinegba o tutu Ayemhe-no-pfuase ku awa tuo itobọ emini iJesu iKirisiti o riẹle na awa. ⁷ Eghẹghẹ agho, awa kha khi eni o rote okhale oyoli ro pfuase se, awa mele imi oli a ni e mholi oli shi udu khi e mhue obọ shi ugu agbo na agboagbo. ⁸ Egbegbi ungmehi ni a ri egbe ẹ nga ona o khi.

Mhia nono ni u lolo gue oli ye wẹ jijiji, ini eni e she kpe regbenga Eshinegba, ni e kuegbe-a ke gbe ikanya enete. Eni emhi ena e ma ti gba irari khi e ma ri eleli ẹ na ogbokpa.

⁹ Khi nu ẹgbọ khe ako shi ingme afue, ali itono uteto oyi echeli idada. Khi wola ali khi kholi shi ingme Ishi eyi iMosisi, itobọ khi afue ali emini ẹa ri eleli a bhale e khi. ¹⁰ Kpe tse agua ye ogbọ ozughu iteva, ini ọa kie suo, u ti gbe me oli na, ini emikhoghuo e khi ku ẹ gbe. ¹¹ Lolli u ro ya lese khi ẹgbọ enana e she de ode khi ode, olamhe e ke la. Angeli oyewe o she pfa ezọ mu wẹ.

Omhesẹ ni o kpukhokho

¹² Mhi kha da lese ghie Atemasi ghi ẹ ne o ke khi iTakikosi, rosheka ni u bhale ya ẹ mhe iNikapolisi irari khi mhi she ri oli shi udu khi oobọ mhi ya la eghẹghẹ oruame.*

¹³ Abibi o riẹ li, rosheka kpaghiẹ iZenasi oni o khi iloya ali Apolosi obọ, ini ẹẹ vu. Ri emini ẹ nono nya na wẹ.† ¹⁴ Egbọ eyawa e khi eni e wena abi a lie gbe akanya enete, ni e

* **2:14** Li ze Iwolo 130.8; Okiali 19.5; iDeut 4.20; 7.6; 14.2; 1 iPit 2.9 * **3:12** Li ze Ika 20.4; Efi 6.21-22; iKolo 4.7-8; 2 iTimo 4.12 † **3:13** Li ze Ika 18.24; 1 iKori 16.12

doḅe ke riḗe emini eḗ nono elemhi ogbeḗ
na egbewe, ini e khi la agbọ ighalaba.

¹⁵ Egbọ ni e nu mhe la ana nya e ga tse e.
A tse eni e li miesuọ ali eni e nono ingme
oyi anye.

Okhale oyi Eshinegba o ka nu e la.

Ebe ni iPọlu o keke ghi iFilemọ

¹ Mhemhe iPọlu ni a ri itobo khi mhi a gbe akanya na iJesu iKirisiti mu shi ogba ighumha, mhi keke ebe ona, ali iTimoti. iFilemọ omole anye ni anye ga a gbe akanya, a keke oli ghi, ² li shi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni o la owa oye ali inyoghwo awa ni okpotso na lui Apfia ali Achiposi ni anye ga khi ekholi-okhue eyi Eshinegba.* ³ Eshinegba Ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue e ka li okhale na e, e ri opfomhe na e.

Inono ali iregbenga ni iFilemọ o mholi

⁴ iFilemọ, eghẹghe kpa mhi ro kphemhi na Eshinegba ini mhia so iromhi ne. ⁵ Irari khi mhi suo inono ni u mholi na egbo eyi Eshinegba nya ali irudunga ni u mhue shi iJesu Onomhue. ⁶ Iromhi ni mhia so khi, o ze ni ilakugbe oyawa abi eni e mholi irudunga oghuo, o ri awa lese ikhivose nya, ni awa mholi irari khi awa kugbe iKirisiti o. ⁷ Inono oye i, inyoghwo-mhe, o she ri ukpokpomhi oghẹghe ghi mhe, o gbo ri udu shi mhe o! U gbo guise udu oyi eni e miesuo le.

IPọlu o so iromhi na Onesimusi

⁸ Itobo igho, ini o rie khia khi mhi kha dobe mhesẹ ne emini o ti ni u riele abi inyoghwoe elemhi iKirisiti, ⁹ mhi ya ri itobo inono lema e, abi mhemhe iPọlu ni o she khi oghali ni mhi gbo khi oni o o ga oyi iJesu iKirisiti memena. ¹⁰ Mhi lema e shi itobo oyi Onesimusi ni o la elemhi ogba ighumha ana mele omimhe-a.† ¹¹ Ni o khia khi waa ke kpe mhue emini a roli e riele, ama memena, o she mhue emini awa roli ya riele.

¹² Mhi ghie oli nyene egbe e ghi e, rote ekelemhi udu inono oyemhe. ¹³ Mhii kha ze oli obo ni o nu mhe la akana ni o to eloli e ke ri eloe khu mhe abi mhi li la ogba oghumha ena shi usomhi onete oyi Eshinegba. ¹⁴ Ama mhi aa nono ni mhi riele emhi okhoghuo

ni u waa lama shi, ni a ro bhale ya e khi ikanya enete ni u gbe, eri u rote elemhi udu gbe we. Ni o a khi eri a tan o e abo shi o. ¹⁵ A dobe e me khi eri Onesimusi o rote e obo vu ukuku eghẹghe, ni o kha ke jele deba e, o nu e la agboagbo. ¹⁶ O a ke khi oghumha tse, ama o fu dose oghumha, inyoghwo awa elemhi iKirisiti o ke khi. Oni awa nono ingme oyoli egbegbo o khi, abi ogbo ali inyoghwo, elemhi Onomhue.

¹⁷ Ini o khia khi u lese mhe shi onuzava oye, gbo mie oli abi u kha li mie mhe. ¹⁸ Ama ini o khia khi o lue ne, okekha khi eri o lo e ota, ku ota eyoli lo eku e oyemhe. ¹⁹ Mhemhe iPọlu mhi ri obo oyemhe e keke ebe ona. Mhie ye khi mhi ya fali e ewe. Mhia ke khi oni o ke gbolo e yele e le khi mhemhe mhi mholi agbo oye nya. ²⁰ Irarigho, inyoghwo, ri ikpaghiobo ona na mhe itobo Onomhue, abi inyoghwo ni awa ga mie iKirisiti suo ri oghẹghe shi mhe udu. ²¹ Mhi lese gboo khi abi mhi lie keke ebe ona ghi e, khi u ya riele emini mhie u riele, mhi ga lese khi u ya riele dose abi mhie u li riele.

²² Gbo li riele elemhi owa oghuo shi eke khe mhe. Irari khi mhi lese khi a ya rue mhe obo a na e, ni o ri iromhi ni a so bhale ya tse.

²³ Epafurasi ni anye ga khi eni ee ga eyi iJesu iKirisiti, oo tse e.‡ ²⁴ Igho li khi iMaki ali Arisitakusi ali iDemasi ali iLuku ni anye ga gbe akanya, ee tse e.§

²⁵ Okhale oyi iJesu iKirisiti Onomhue o ka la ayemhe oyi ee nya.

* **1:2** Li ze iKolo 4.17 † **1:10** Li ze iKolo 4.9 ‡ **1:23** Li ze iKolo 1.7; 4.12 § **1:24** Li ze Ika 12.12,25; 13.13; 15.37-39; 19.29; 27.2; iKolo 4.10,14; 2 iTimo 4.10,11

Ebe ni a keke ghi egbo Iburu Eni e miesuo

Ungmemhi oyi Eshinegba ni o rote obo oyi Omiqli bhale

¹ Agbo-ndede, ebubu eghenge ali ode ododa Eshinegba o te ri emekeguele nu ititawa ngme. ² Ama omiqli ni o ze ni o le ugu emhikpa o ke ro nu awa ngme ogbele ikpukhokho ni awa la memena. Obo oyoli o gbo rote ma agbo ³ Lori o ri ufumhi oyi Eshinegba khase. Eri o gbo li abi Eshinegba o li tee. Lori o ri ungmehi ni o tsua ekpabo oyoli mu agbo nya mholi. Abi o ro khuse awa olamhe-a se, o shito ukiekie obita na Eghiele oyi Eshinegba ni o mholi ekpabo ni o fune nya.

Ufumhi oyi Omi Eshinegba

⁴ A ri oni omiqli fu dose igeni abi eva ni Eshinegba o ro na li o li fu dose oyewe.

⁵ Ageni onoghwo Eshinegba o tigbe lie oli, “Omimhe u khi amo mhi te khi Ite?”

Ali onoghwo o gbolo oli;
“Mhi ya khi Ita e,

yeye u khi Omimhe?”*

⁶ Ama abi Eshinegba o ro ya ghie Omiqli oghwo kpe je elemhi agbo, oo,
“Igeni eyi Eshinegba nya

e mema nyese ukhomhi ga li.”†

⁷ Abi o ro o ngme ingme oyi igeni, oo,

“O ma igeni eyoli
abi akpekpeli,
o ma eni ee ga eyoli
abi elemhi ere.”‡

⁸ Ama abi Eshinegba o ro o ngme ingme oyi Omiqli, oo,

“Eshinegba u khi!
Omheso oye,
agbo agbo o ya la o.

Ipfuase ali igesikia

u ro ya ke mhese
na egbo eye.

⁹ Ipfuase u nono,

ingmobe o a ghole e,
irarigho Eshinegba u khi!
Eshinegba oye, o she re
fu dose etu-e,

itobo khi o ri

oili oghole to e ukhomhi.”§

¹⁰ O gbolo lie,

“Yeye Onomhue,
rote igbaekele,

u te ma agbo.

Abo eye u ro ma ukhuli.

¹¹ Wewe nya e ya pfua,
ama yeye u kiele e la o.

E ya taa abi itsua ni a so.

¹² U khili we abi ide,
e ya oghie abi a lie
oghie itsua ni a so.

Ama abi u li u kiele e li,
agbo oye o a tigbe
ya mholi ukpese.”*

¹³ Ageni onoghwo Eshinegba o tigbe lie oli,

“Shito mhe ukiekie obita omheso,
ramhi ni mhi ro ya ri ebe e

mele ukpekhome akphawe-nga oye-a?”†

¹⁴ Oa khi iyemhe eni ee ga Eshinegba igeni nya e khi, ni Eshinegba oo ghie e ke ga eni e ya le ugu imiepfuese?

2

Ukpokpomhi imiepfuese

¹ Irarigho a ze ni awa lolo mu igesikia ni awa suo mhue, ini a khi tsua awa ibe vu. ² Irari khi ini usomhi ni igeni e bhale ya guele, o khi egbegbo, ni a ya na egbo ni ea roli gbe akanya osoli to shi; ³ see awa li ya pfue oni osoli ona, ini awa ri eloe gbe ukpokpomhi imiepfuese oghogho ni Onomhue lolighwo o te odode guele, ni eni e suo li, e gueye anye khi igesikia lo? ⁴ Oni usomhi ona ni Eshinegba o gbo ri olele, ali ikanya oshabo ali onyaloa ododa ze otsele shi, li shi isomhopfa eyi Ayemhe-no-pfuase ni o kemhi abi o li ghole oli shi.

Ijesu o bhale agbo abi ogbo

⁵ Eshinegba o a ri omheso oyi agbo ni oo bhale nga igeni obo, ikhi agbo ni awa ngme

* 1:5 Li ze Iwolo 2.7; 2 iSam 7.14; 1 Okhe 17.13 † 1:6 Li ze iDeut 32.43 ‡ 1:7 Li ze Iwolo 104.4 § 1:9 Li ze Iwolo 45.6,7 * 1:12 Li ze Iwolo 102.25-27 † 1:13 Li ze Iwolo 110.1

ena. ⁶ Ama, a mhọli ashini a ngme ọli shi elemhi Ebe-no-pfuase, ni ọọ.

“Elọ ọgbọ fẹ khi,
ni ingme oyọli o rọ na mu
yeyẹ Eshinegba egbe,
elọ ọ khi ni u rọ
lina ri ẹloe ẹ khu ọli?”

⁷ U ma li kpọkẹ
na igeni dẹnẹ,
u ri ufumhi
ali ekpẹ rughu ọli,
u rọli loghie nga
emini u ma nya.

⁸ U rọli loghie
emhi nya.”*

Eshinegba o she ri emini o ma nya na li o rọ ke mhẹşẹ shi. Ọa keşẹ emhikhoghwo le ni ọa rọ shi ọli omhẹşẹ. Ama memena, awa aa kie mẹ eni emhi nya pfo ne ni o rọ nali o ke mhẹşẹ shi. ⁹ Ama iJesu awa a mẹ, ni a kpẹ ma kpọkẹ na igeni ukuku o dẹnẹ. Oni a ri ufumhi ali ekpẹ rughu memena itobọ eghuli ni o ghu. Ighọ lọ, okhale oyi Eshinegba o rọli ghu-a na ẹgbokpa.

¹⁰ Ni Eshinegba, ni o ma emhi nya ni o mu wẹ mhọli, o mẹ asha ri oni ufumhi ona na ebubu ẹgbọ, o rọ ri iJesu khi ọni o gba pfo rọte osoli ni o mẹ. Irari khi iJesu o rẹ ẹgbọ nya bhale imiepfuese.

¹¹ Ghe ọni o ri ẹgbọ pfuase ali eni a rọ pfuase nya, unuekpẹ oghuo e ke ga khi. Lọli o zẹ khi omama ọa mu iJesu ni o rọ lu wẹ inyoghwo. ¹² Ọọ Eshinegba,

“Mhi ya gueyẹ
inyoghwo-mhẹ
emini u she riẹlẹ,
Mhi ya la ilegba oyẹwẹ
to uwolo ikueghie oyẹ.”†

¹³ Ọ gbolo ẹ,
“Mhi ya regbenga
Eshinegba.”

Ọ gbolo ẹ,
“Ghe mhẹmhẹ ali eniyẹ
ni Eshinegba o rọ na mhẹ.”‡

¹⁴ Aborokhia khi imi Eshinegba, ẹgbọ ni e zẹ idiegbe ọgbọ ali ọlia e khi, lọli iJesu Omiọli o rọ li mele ọgbọ ni o mhọli idiegbe ali ọlia-a. Eri o lina ini o mẹ asha rọte

eghuli ni o ghu pfuse Okphaghie-a ni o kpẹ mu ekpabọ oyi eghuli mhue, ¹⁵ ni o mẹ asha pfuese ẹgbọ ni ulishi eghuli ọọ mu ẹlẹkhele. ¹⁶ Egbegbọ lọ khi ọa khi igeni o bhale ya kpaghie obọ, ama imimi Aburaamu. § ¹⁷ Itobọ ona a rọ rọli li abi inyoghwo ọli nya odekhode. Ni o mẹ asha khi Okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba ni o kpeda nya, ni o mhọli igesikia ali ilelemhi shi elemhi ugamhi oyi Eshinegba, ni o mẹ asha shishi olamhẹ eyi ẹgbọ-a. ¹⁸ Irari khi o li mẹ osoli abi a rọ mu ọli fẹ, o li dobe ẹ kpaghie eni a lili ẹ mufẹ obọ.

3

IJesu o fu dọşẹ iMosisi

¹ Irarighọ, inyoghwo-mhẹ ni Eshinegba o zẹ ni e khi ẹgbọ ni e pfuase eyọli, a sa ingme oyi iJesu ni awa lui aghiusomhi na keşẹ, ali Ọga oyi ekpodalo ugamhi nya. ² Eri o ri igesikia deba Eshinegba, ni o zẹ ọli o ke gbe akanya eyọli, ẹzẹzẹ abi iMosisi ọni ọọ ga o li ri igesikia gbe akanya elemhi Owa oyi Eshinegba.* ³ A she mẹ khi iJesu o mhue imuẹlo ni o fu dọşẹ oyi iMosisi, ẹzẹzẹ abi atsona o liẹ mhọli imuẹlo ni o fu dọşẹ owa ni o tọ. ⁴ A kie kpẹ leşẹ khi ọgbọ ọọ tọ owa kpa, Eshinegba o ma emhikpa. ⁵ iMosisi o khi ọgbọ igesikia elemhi Owa oyi Eshinegba abi ọni ọọ ga. Akanya ni o gbe o khi ọtşelẹ oyi igesikia oyi emini a ya ngme ogbe na akọ. ⁶ Ama iKirisiti o khi Omi Eshinegba ni o mhẹşẹ ẹ shi Owa ugamhi oyọli. Owa oyọli awa khi ini awa da kie mu igbedu ali irudushi oyawa ni awa regbenga mhue ne.

Iyemhẹa ni a rọ na ẹgbọ eyi Eshinegba

⁷ Irarighọ, abi Ayemhẹ-no-pfuase o ngme, ni ọọ,

“A kha suọ uruli
oyi Eshinegba amo,
⁸ a khi zese udu-a,
abi eni e bia ẹ e li
ẹghẹghẹ ni e rọ o riẹlẹ
umha-suesọ deba Eshinegba.

Ẹghẹghẹ ni a rọ la
odagbe ifufu mu wẹ fẹ,

⁹ ikhi obini ita ẹ e la
mu mhẹ fẹ, mhẹşẹ mhẹ bino,

* 2:8 Li zẹ Iwolo 8.4-6 † 2:12 Li zẹ Iwolo 22.22 ‡ 2:13 Li zẹ Aza 8.17,18 § 2:16 Li zẹ Aza 41.8-9 * 3:2 Li zẹ iNọba 12.7

e me emini mhi rieḷe
 elemhi ikpe egbhueva
 10 Loli o ze ni elemhi e ro bi mhe
 deba oni agbhotu ogho,
 ni mhi ro lie, 'Egheghe kpa
 udu oyewe o ro rewe lo ebuli,
 ea lese ode eyemhe.'

11 Irarigho, mhi ro ri
 elemhi-ibibi shi-emuḷe lie,
 'Ea ya tigbe lo
 iyemhe oyemhe.' †

12 Inyoghuo, a mu egbe e ini onge e o khi
 mholi udu umha-miesuo, ni o ya lase ode
 oyi Eshinegba ni o la o le. 13 Ochoghō a ke ye
 egbe e ude, itobo khi, "Amo." Oni egheghe
 o kie la o, ni a ro o mu pfi, ini udimhi ni
 olamhe o o di ogho o khi ri onge e zese udu-
 a. 14 Eni e kuma iKirisiti o awa khi ini awa
 lolo mu igbedu ni awa rote eke mholi mhuḷe
 ya ramhi ukpese. 15 Abi Ebe-no-pfuase o
 ngme.

"Ini u suo uruli
 oyi Eshinegba amo,
 a khi zese udu-a,
 abi eni e bia e li
 egheghe ni e ro o rieḷe
 umha-sueso deba Eshinegba." ‡

16 Eghuo e khi eni egbo ni e suo uruli
 oyi Eshinegba ni e rieḷe umha suo eso deba
 li? Oa khi eni iMosisi o rote eke ijipiti rue
 lasele? 17 Eghuo o biselemhi deba ikpe
 egbhueva? Oa khi eni e lamhe, ni e ghuloa
 shi odagbe ifufu? 18 Eghuo Eshinegba o shi
 emue deba khi ea ya tigbe lo iyemhe, oa khi
 eni ea suo eso na li? § 19 Irarigho, awa me
 khi itobo umha-miesuo oyewe ea ro dobe
 lo.

4

Iyemhe ni a shobo na egbo eyi Eshinegba

1 Aborokhia khi ishobo ni awa ro ya lo
 iyemhe khi o kie la o, awa mu egbe awa
 ini o khi de onge e obo-a. 2 Awa she li suo
 oni usomhi onete abi wewe e ke li suo oli.
 Ama oni usomhi oa mu we eloe irari khi ea
 ri irudunga mie oli. 3 Awa ni awa mhuḷe
 irudunga, awa ya lo oni iyemhe. Ama eni
 ea miesuo, Eshinegba o o lie

"Elemhi ibibi
 mhi ro shi-emuḷe,
 khi 'Ea ya tigbe lo
 asha iyemhe oyemhe.' "

Aboriekhia rote abi o te ma agbo o te
 rieḷe oni iyemhe ona shi eke.* 4 A ngme
 na shi Ebe-no-pfuase abi o ro ngme in-
 gme ogbele onuzi-ishilua khi, "Eshinegba o
 yemhe ikanya-a nya-a elenizu-ishilua." † 5 A
 gbo ngme oni ingme onana khi. "Ea tigbe
 ya lo iyemhe oyemhe." ‡

6 Elese e la o ni a ya ri egheghe na ni e ro
 lo oni iyemhe. Irari khi eni e kpe suo oni
 Usomhi Onete ea lo oni iyemhe ogho, itobo
 khi ea miesuo. 7 Irarigho, Eshinegba o ro gbo
 ri elelese shi eke ni a ro ya lo iyemhe oyoli,
 ni o lu Amo. Ezeze abi o rote unu oyi iDefidi
 ngme oli elelese abi a kpe li ngme oli, ni o o:
 "A kha suo uruli oyoli Amo,

a khi zese udu-a." §

8 Ini ijoshua o o ri iyemhe na we lo,
 Eshinegba oa kha gbo te ikpukhokho ri
 ogbele olese shi eke na we.* 9 Abi o li
 ena, Ogbele iyemhe o kie la o, ni egbo eyi
 Eshinegba e la yemhe-a 10 Itobo khi oni o da
 lo iyemhe oyi Eshinegba ne, eri o li yemhe
 ikanya eyoli-a, abi Eshinegba o li yemhe
 eyoli-a. † 11 Irarigho, awa rosheka ini awa
 dobe lo oni iyemhe ogho, ini awa khi de
 itobo khi awa khonya we rieḷe umha-sueso.

12 Irari khi eri ungmehi oyi Eshinegba
 o mholi agbo, o o gbe akanya. O mu dose
 itakobi ozalo eva kpa, ni o o gbese lo ogho
 udu, o khueghie oli-a, ni o o guan o emini
 e la usamhi ali ayemhe, o gbo li gbese lo
 ikpese ali ikhoro na elemhi igua. O dobe
 e khueghie ingeli ali isamhi na ekelemhi
 udu-a. 13 Emhikhoghuo oa la emini a ma
 nya ni o sheli shi oli o. Eri emhikpa e na
 khueghie-a shi ukpelo oyi Eshinegba, ikhi
 oni awa ya ri abo khas e abi awa li gbe.

Ijesu o khi Oga Okpodalo-ugamhi Oniemhi Oyawa

14 Irarigho, a ze ni awa lolo mu irudunga
 ni awa mholi mhuḷe, abi o ro da khia khi
 awa mholi Oga oyi ekpodalo ugamhi ni o
 Funḷe ni o she je odalo oyi Eshinegba. Loli o

† 3:11 Li ze Iwolo 95.7-11 ‡ 3:15 Li ze Iwolo 95.7-8 § 3:18 Li ze iNoba 14.1-35 * 4:3 Li ze Iwolo 95.11 † 4:4
 Li ze Igbae 2.2 ‡ 4:5 Li ze Iwolo 95.11 § 4:7 Li ze Iwolo 95.7-8 * 4:8 Li ze iDeut 31.7; iJosh 22.4 † 4:10 Li
 ze Igbae 2.2

khi iJesu Omi Eshinegba. ¹⁵ Oa khi Oga oyi ekpodalo ugamhi ni o ya lelemhi awa shi emini awa do-a rieḗ. Ama oni a she mu fe abi awa, odekhode o khi, ama o tigbe lamhe. ¹⁶ A ze ni awa ri igbedu ti deba Eshinegba ni o mholi isomhelemhi. Agho awa te ya mie ilelemhi ali isomhelemhi ni o ya kpaghie awa obo eghēghē ni awa ro o nono ikpaghiobo.

5

¹ Oga oyi ekpodalo ugamhi, ni a da rote elemhi egbo ze kpa, eri a ze oli ni o ke migha na we ingme ugamhi eyi Eshinegba. Ni o ke rieḗ irona ali iluasobo na we shi olamhe eyewe. ² Ofie o roo deba eni ea lese emini aa li, ni ee da ode, itobo khi loli o li mholi ode ni o te li gba pfo. ³ Onana o ze khi egboli o kpe luasobo a na shi olamhe eyoli, neni o luase na egbo nya shi olamhe oyewe.* ⁴ Ogbokhoghuo, o ya rue oni okhale ona ni a ro lu ogbo shi Oga oyi ekpodalo ugamhi. Eshinegba lolighuo tse oo lu ogbo, o roli khi Oga oyi ekpodalo ugamhi, ezeze abi a li lu Eroni.†

⁵ Igho iKirisiti o li mie oni okhale ro lu egboli Oga oyi ekpodalo ugamhi. Ama Eshinegba oo li,

“Omimhe u khi,

Amo mhi te khi Ite.”‡

⁶ O gbo ngme oli shi ashese,

“Okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba u khi agboagbo,

ezeze onabi iMekizedeki.”§

⁷ Abi iJesu o ro la agbo, atseḗ ali iku-ame-eviḗ alo iJesu o roo so iromhi lema Eshinegba, oni o kha tsumhi oli obo eghuli. Itobo khi eri o ri egboli tiemhile, ri egboli na Eshinegba pfo, loli o ro suo iromhi eyoli.*

⁸ Abi o rieḗ khia khi Omi Eshinegba o khi, osoli ni o me, o roli wena issueso na Eshinegba.

⁹ Abi a ro roli gba pfo se, obo oyoli eni e suo esō nali e ke rote mholi imiepfuese na agboagbo. ¹⁰ Eshinegba o ze oli Oga oyi ekpodalo ugamhi, onabi iMekizedeki.

Ogbo khi pfi irudunga ona shi eke

* 5:3 Li ze iLev 9.7 † 5:4 Li ze Okiali 28.1 ‡ 5:5 Li ze Iwolo 2.7 § 5:6 Li ze Iwolo 110.4 * 5:7 Li ze iMat 26.36-46; iMak 14.32-42; iLuk 22.39-46 † 5:13 Li ze 1 iKori 3.2 * 6:8 Li ze Igbae 3.17-18

¹¹ Emhi ebubu e la o ni awa ya ngme shi eni ingme enana, ama o ma a munu ni a ro zoḗ we-a lo e esō, itobo khi aa mholi oghuemhe ni a ro suo. ¹² Abi o rieḗ khia khi a she ramhi eni ee esese egboese, ni a ro kie khi eni a sese owena eni odode eyi ingme Eshinegba egho, enyeli o ti e egbe a te eminale ni o toto ne. ¹³ Onini o da kiele e nye enyeli ne, eri o li abi omo ni o lolo mholi ilese shi oseḗ igue-ngeli.† ¹⁴ Ama eminale ni e toto, eni e womhe eloe ee le. Ikhi eni e ri itobo eni eminale ni e toto ni ee le eghēghē kpa lese ikhioda shi emini o migha shi onete ali onobe.

6

¹ Irarigho, a ze ni awa je odalo shi oseḗ ni e womheloe ni awa pfi oseḗ ni a ro gba ingme eyi iKirisiti eke le. Awa khi ke gbo tiemhi eke je oseḗ ena imupfi rote ikanya ebe lasele, ali oseḗ ena irudunga Eshinegba, ² ali oseḗ ibatizi, ali irobo-nga ogbo egbe, ali irote eghuli guale oyi eni e ghua, ali oseḗ oyi iguezo ni ogbo la je obini o ya la agboagbo. ³ O kha ghole Eshinegba awa ya je odalo elemhi owena.

⁴⁻⁶ Egbo ni e she kpe me akpa, ni e she kpe mie isomhopfa oyi iloghie ghue, ni e kpe mie Ayemhe-no-pfuase, ni e she lese onete ni o la ungmehi oyi Eshinegba ali ekpabo oyi agbo ni oo bhale, ni e tigbe tsua irudunga oyewe pfi, o ke ze e rieḗ ni a doḗ nyene we gbolo bhale imiesuo, aborokhia khi eri e she gbolo ta Omi Eshinegba ma apfida utonuzi-eva, ri omama mu oli gboo.

⁷ Eri awa egbo awa li abi eke. Ini ame o ruḗ shi eke ni emhi ekomhi e ro ze na oghiale, ikhivose oyi Eshinegba o khi. ⁸ Ama ini o ze igba ali ebuli-a, ogbo o mholi emini a roli ya rieḗ, o ya la okhena ipfunu-a oyi Eshinegba ali khi a ya ri erali tose oli-a.*

⁹ Emole mhe, ini anye rieḗ lina a ngme i, anye lese khi o khi e e o nu ngme, anye lese gboo khi emini e ti egbegbo a rieḗ, enabi egbo ee rieḗ ini a mie we e pfuese. ¹⁰ Eshinegba o ya gbe ogbo azeba. Oa ya yele ikanya ni u gbe-a ali inono ni u rokhasē khi u nono oli abi u li ri ikpaghiobo na egbo

eyọli ni u kiele ẹ kpaghiẹ wẹ. ¹¹ Anye ẹ nono ni ọgbọgbọ ọ mu ọmuegbe ni ọ mhọli mhue ya ramhi ukpese, ni ọ rọkhasẹ abi irudushi oyọli o toto ramhi. ¹² Anye ẹa nono ni a mele ewaza-a, ama ni a ke khonya eni e rọte irudunga ali irobomudu mie ishobọ oyi Eshinegba.

Ekha oyi Eshinegba ọa ya fiakua

¹³ Abi Eshinegba ọ rọ tse ekha na Aburaamu, Eshinegba ọ romhi egbọli aborokhia khi ọgbọese ọa ke gbo fu dọse ọli ni ọ ke ya romhi. ¹⁴ Ọọ li, “Mhi mema ya khi vose ne, mhi ya re mhọli eniye ali imi-imi ni e bu.”† ¹⁵ Aburaamu ọ ri abọ mu udu, irarighọ ọ me emini Eshinegba ọ rọ tsekha nali mie. ¹⁶ Ini ọgbọ ọ tse ekha, ọgbọese ni o fu dọse ọli ọọ romhi ni o mu oni ekha migha, ẹghẹghẹ akhokhomhe ọa ke la ọ, oni ekha o migha. ¹⁷ Eri Eshinegba ọ romhi isheli rọ rọli khasẹ eni ọ tse ekha na gboo, khi emini lọli rọ tse ekha khi lọli ya riẹle ọli, khi ọa ya fiakua. ¹⁸ Irarighọ, Eshinegba ọ rọ ri emhi eva ena shi eke; ekha ali isheli ni ọ romhi. Eni emhi eva ena ẹa ze mupfi irari khi Eshinegba ọa tigbe ya lo ẹgbhọli ghue. Irarighọ awa ni awa she na deba li shi akhukhu, awa ya mhọli iregbeda abi awa li mu irudushi oyọli ni o la odalo mhue. ¹⁹ Eri oni irudushi ona o li abi azu ni o toto ni o migha gbaa, ni ayemhe oyawa o mhue. Onana o ri awa dọbe dọse ode ugbakpi ni a rọ pfa ode ni o lo ashini o pfuase ne nya-a.‡ ²⁰ Ijesu ọ she ralo itobọ oyawa, ọ mele Ọga oyi ekpodalo ugamhi na agbọagbọ-a, ọnabi iMekizedeki. §

7

iMekizedeki ọkpodalo-ugamhi oyi Eshinegba

¹ Oni iMekizedeki ọna, oghie oyi ẹoli iSalẹmu ọ khi, ọ gbo khi ọkpodalo-ugamhi ọnayi Eshinegba ni ọ Yagha ne nya. Abi Aburaamu ọ rọ rọte okhọli ni ọ la gbe ighie okhọli jele, iMekizedeki ọ ya ẹẹ ọli ode, ọ sọ iromhi khivose na Aburaamu. ² Ighọ Aburaamu ọ rọte itsua ni ọ rọte okhọli ti nya ze aze-oghue-igbe na li. Emini a ri iMekizedeki ngme khi, “Oghie Igue-ngeli,” emini a ri oghie iSalẹmu ngme khi, “Oghie

opfomhe.”* ³ Ọa mhue ita wekhi inyo, wekhi eri ọ mhọli unuekpẹ ni ọ te lasese, wekhi eri a mhue ashini a keke abi a li bia li ali abi ọ li ghu-a shi. Abi Omi Eshinegba, Ọkpodalo-ugamhi oyi Eshinegba na agbọagbọ ọ khi.

⁴ Waa me ashini ọ fu ramhi. Egbegbi Aburaamu ọni ọ gba ushishi ẹgbọ iZireni eke le, ọ ze aze-oghue-igbe ẹpfue ni ọ tsua rọte okhọli ni ọ ye na li. ⁵ Eri ushi ọọ Imi iLiva ni e khi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba e ke mieno ẹgbọ iZireni ni e khi inyoghue wẹ, aze-oghue-igbe, aboriekhia khi imi-imi Aburaamu e ga khi.† ⁶ iMekizedeki ọa khi omi iLiva, ama ọ mie Aburaamu aze-oghue-igbe, sọ iromhi khivose na li, ikhi omose ni ọ mie ekha ni Eshinegba ọ shi na li. ⁷ Akhokhomhe ọa la ọ khi ọgbọ ọni kpeda, ọọ sọ iromhi ikhivose na ọni ọ kpọke. ⁸ Eralo-ugamhi eyi Eshinegba ni ee mie aze-oghue-igbe, ẹgbọ ni ẹẹ ghu-a e khi. Ama iMekizedeki ona ọ fu dọse wẹ nya itobọ khi a gueye awa khi agbọagbọ ọ laọ le. ⁹ Ọgbọ dọbe ẹ lie khi imi imi iLiva ni ẹẹ mie aze-oghue-igbe, e she li ze oni aze-oghue-igbe ona rọte obọ oyi iti-iti itawe Aburaamu. ¹⁰ Itobọ khi ẹghẹghẹ ni iMekizedeki ọ rọ me Aburaamu, iLiva ọ kie la elemhi oyi Aburaamu. Ọgbọ a bia li ne.

Abi ijesu ali iMekizedeki e li kọ egbe

¹¹ Irari khi ini akanya eghiele ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba, ni Ushi oyi iMosisi o rọ migha, ni imi imi iLiva ee gbe, o dọbe ri ọgbokhoghuo gba pfo lo, aa kha ke gbo ri ọkpodalo-ugamhi oyi Eshinegba ọlese lasese, ọni ọ li abi iMekizedeki, ni ọa khi unuekpẹ oyi iLiva wekhi oyi Eroni. ¹² Irari khi ini a mu eghiele ona ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba pfi, a mema li ya mu ushi pfi. ¹³ Ọnọmhue ọyawa ni a ngme ingme oyọli ena, ẹdẹli olese ọ te lasese. Ọgbokhoghuo ọa rọte oni ẹdẹli oyọli gbe akanya ọkpodalo-ugamhi oyi Eshinegba ukhomhi atete ghue. ¹⁴ Awa ga lese gboo khi Ọnọmhue, ẹdẹli ijuda ọ te lasese. iMosisi ọa teva oni ẹdẹli abi ọ rọ ọ ngme ungmehi oyi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba.

¹⁵ Ibhale ni ọkpodalo-ugamhi oyi Eshinegba ọlese ni ọ li abi iMekizedeki ọ bhale, o

† 6:14 Li ze Igbae 22.16-17 ‡ 6:19 Li ze iLev 16.2 § 6:20 Li ze Iwolo 110.4 * 7:2 Li ze Igbae 14.17-20 † 7:5 Li ze iNọba 18.21

rokhase gboo khi ushi oyi Eshinegba o she mu pfi. ¹⁶ Oa khi itobo khi o rote edeli oyi iLiva lasela abi ushi oo a ke li, loli a ro ze oli okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba, ama itobo khi loli o mholi ekpabo ni o ro o la agbo agboagbo. ¹⁷ Itobo khi Ebe-no-pfuase o ngme oli khi,

“Okpodalo-ugamhi
oyi Eshinegba
ele na agboagbo u khi,
onabi iMekizedeki.” †

¹⁸ Eri a ri obo gbe ushi oni elele nye, itobo khi oa mholi ekpabo wekhi eri o gbe akanya. ¹⁹ Irari khi Ushi oyi iMosisi oa dobe ri emhikhoghuo gba pfo. Memena irudushi oni o ti ne a ke ro na awa, ni o ri awa dobe ti bhale mama Eshinegba.

²⁰ Eshinegba o gbo romhi ishe ma o khi iKirisiti khi okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba o ya khi agboagbo. Oa romhi isheli abi a ro ri egboese ya le oghie ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba. ²¹ Ijesu tse a romhi isheli ro le eghie abi Eshinegba o re.

“Mhemhe Onomhue
mhi she shi-emu, khi
Okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba
u ya khi agboagbo.

Mhi aa ya da o ghue.’ ” §

²² Itobo oni emue ni Eshinegba o shi, ijesu o ro khili oni iregbenga ni o ri awa mholi ishobo onogbo ni o tine.

²³ Ikhioda olese ni o gbo la akaghoo khi, ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ebubu elese e la o egheghe ishobo onodio. Egheghe agho ini okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba o ghua, olese o to elolo oli. ²⁴ Ama eri ijesu o la o agbo le agboagbo, akanya okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba oyoli, eri o migha agboagbo ni oa ze e kpe na ogboese. ²⁵ Irarigho, o dobe ya tsumhi eni e ri eva oyoli bhale deba Eshinegba zeghele. Itobo khi eri o la o agboagbo, oo lema na we.

²⁶ Ijesu o khi oni Okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba ni o kpeda, ni o ri emini awa nono na awa. Oni o pfuase o khi, oa mholi umhaguekia wekhi olamhe shi egbe. A she zolo li iteva ena olamhe lasela, a yase oli nga yagha dose idane. ²⁷ Oa li abi Ega

eyi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba elese ni e kpe luase obo oyi igbe-olamhe kua na egbewe elekhele, neni e tigbe e luase na egboese. Iluasobo oghuo iKirisiti o lese luase utoghuo kpele shi olamhe oyi egboese abi o ro ri egboli luasobo.* ²⁸ Egbo eni mhue ashini o kie kpo we le shi, Ushi oyi iMosisi oo ze shi Oga oyi ekpodalo ugamhi, ama ishobo ni Eshinegba o ri isheli shi, ni o kpe ukhokho bhale khe Ushi oyi iMosisi, o ro ze Omi Eshinegba, ni a she ro khi oni o gba pfo agboagbo.

8

Oga oyi ekpodalo ugamhi ona Ishobo onogbo

¹ Ozukhomhi emini anye e ngme na. Awa mholi Oga oyi ekpodalo ugamhi, ni o shito ukiekie obita omhese oyi Eshinegba ni o mholi ekpabo nya na obini iloghie agboagbo,* ² ni oo ga abi Oga oyi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba elemhi Okholo ni a ri ode ghi ni o khi egbegbi igholo ni o la iloghie, oni Onomhue lolighuo o to, ni oa khi abo eyi egbo a ro to li.

³ Eri a ze eni e kpeda na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba kpa ni e ri isomhopfa ali iluasobo ke luase. Loli o ze khi Oni o kpeda na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba oyawa, o mema mholi emini o li ro ya luase. ⁴ Agbo o kha la lo, oa kha fe khi okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba, aborokhia khi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ni e deba ushi oyi egbo iJu e la agho egho. ⁵ Okholo ni a ri ide to ni e la ga, irokhokho ali aroro oyi emini e la iloghie e khi. Loli o ze khi abi iMosisi o ro ya to oni igholo, khi Eshinegba oo li, “Zobe ni a bhale ya e khi abi a li re we khase ukhomhi ute, u li ya ri ele we tee.” † ⁶ Ama, memena, akanya okpodalo-ugamhi ni a ro na ijesu, o mu eloe dose oni a ro na ekpodalo-ugamhi enedio, ezeze abi ishobo ni o migha shi ro gbe akanya o li mu eloe dose onodio, itobo khi o migha nga ironga eni e ti ne.

⁷ Ini ishobo oni odode oa mholi ashini o kpoli le shi lo, ogbo oa kha ke mholi emini a ri ishobo olese e ri ele. ⁸ Ama Eshinegba o

† 7:17 Li ze Iwolo 110.4 § 7:21 Li ze Iwolo 110.4 * 7:27 Li ze iLev 9.7 * 8:1 Li ze Iwolo 110.1 † 8:5 Li ze Okiali 25.40

mẹ ashini ẹgbọ eyọli ẹa kie te gba pfo, lọli ọ rẹ.

“Oni ogbele ọọ bhale,
ni mhi rọ ya shobọ onogbo
na ẹgbọ iZireni
ali ẹgbọ iJuda.

⁹ Ọa ya li abi ishobọ
ni mhi nu iti-itita wẹ shi,
ogbele ni mhi mu wẹ oobọ
rote eke ijipiti ya fiẹ.

Ẹa ri igesikia deba
oni ishobọ ni mhi nu wẹ shi,
itobọ ighọ mhi rọ
rue wẹ ẹloe egbe-a.

¹⁰ Ọnọmhue ọọ,
ogbele ni ọọ bhale,
Ishobọ ni mhi ya shi
na ẹgbọ eyi iZireni na,
Mhi ya ri ishi eyemhe
shi wẹ isamhi,
mhi keke ọli shi wẹ udu.

Mhi ya khi Ẹshinegba oyewe,
wewe e khi ẹgbọ eyemhe.

¹¹ Ọngewe ọa ke ke sese
onuzava oyọli, wẹkhi eri
ọ ya liẹ inyoghuo ọli,
‘Lese Ẹshinegba.’

Itobọ khi wewe nya
e ya lese mhe,
rote oni ọ kpọke nya
ya je oni ọ fune nya.

¹² Mhi ya ri olamhe topfa wẹ,
mhi aa ke gbo ya sato
ipfido oyewe.”†

¹³ Abi ọ rọ da lu ishobọ onana, “Onogbo”
egho, o she ri oni odode mele onodio-a.
Emini o da mele onodio-a ni o she ẹ womhe,
o kele ya kele-a.

9

Ugamhi na iloghie ali eke agbo

¹ Ishobọ onodode o mhọli ishi ni a rọ ọ
ga ugami, o gbo mhọli igholo ni a ri ide
ghi shi eke agbo. ² A tọ okhọlo ni a ri ide
ghi gasẹ shi elemhi oni igholo. Elemhi owa
eva e la ọ oni okhọlo. Elemhi owa ni a kpe

ramhi aa lui, Asha no Pfuase. Akaghọ a ri
emini a ri akpá ru ẹ nga shi, ali itebu ni a
ri ibuledi ni o pfuase ẹ nga. * ³ Elemhi owa
onuzi-eva ni o kpe oobọ na ode ugbakpi ni
a rọ pfa ode-a, a lui Ashini o Pfuase ne nya.†
⁴ Aghọ adido igolu ni a la tose ituale afu ẹera
ni ẹẹ pfi o la. Akpati ishobọ ni a ri igolu ku
o li la Ashini o Pfuase ne nya. Oni akpati
ona, omi utasa igolu o la ọ ni a ri ibuledi
imana a shi.† Aghọ a li ri orokpo oyi Erọni
ni o zẹ ukhuli shi, ali ipẹpẹmhi eche eva ni a
keke ishi shi. §* ⁵ Ikpeda na oni akpati ona,
a ma emhi eva ni e li abi igeni ni e zẹ ipfua
shi, ni e sọ alo ghue ufumhi oyi Ẹshinegba.
E naghie ipfua eyewe-a guese ashini a la ri
olamhe ẹ topfa. Ama ọa khi memena awa
ya mẹ ẹghẹghẹ rọ ke tọno eni emhi ena nya
ramhi udi wẹ pfo.†

⁶ A kha da she lina ri emhi ogbogbo nya
shi ashini a rọli ẹ shi se, lọli eni ẹẹ ralo
ugamhi e rọ ọ lo elemhi owa onodode
ya gbe akanya ododa eyewe ogbele kpa.†

⁷ Ama Ọga oyi ekpodalo ugami lolighuo tse
ọ dobe ẹ lo elemhi Owa Ni o pfuase ne nya
ni o la ọ. Utoghuo elemhi ukpe ọ lese ẹ
lo akaghọ. Ọlia eni ọ rọ luasobo na egbọli
ali ẹgbọese shi olamhe ni e lamhe elemhi
umhalese, ọọ rue ẹ mhọli obọ lo akaghọ. §

⁸ Eri Ayemhe-no-pfuase ọ ri onana guele khi,
ogbo ọa khueghie ode ni o lo elemhi Owa
ni o Pfuase ne nya-a, na ogbokhoghuo ne,
ini okhọlo onodode o kie migha. ⁹ Eri emhi
enana e khi irọkhọkhọ na awa ẹghẹghẹ ana.
Emini onana o ngme khi irọna ali iluasobo
eyi elamhako ni a luase ukpe khi ukpe khi,
ẹa dobe khuese eni e bhale ya ga Ẹshinegba
udu-a pfuase, rewe gba pfo. ¹⁰ Ingme emi-
nale, ali onyo ali ikpegbe-a enana e migha
shi, ni e khi ushi na ẹlele. Eri ushi onana o
gbe akanya ramhi ẹghẹghẹ ni Ẹshinegba ọ rọ
ri ushi onogbo shi eke.

Ọlia eyi iJesu

¹¹ Ama iKirisiti ọ she bhale abi Ọga oyi
ekpodalo ugami, ni ọ khi oyi eminete ni

† **8:12** Li zẹ iJere 31.31-34 * **9:2** Li zẹ Okiali 26.1-30; 25.31-40,23-30 † **9:3** Li zẹ Okiali 26.31-33 † **9:4** Imana khi eminale ni Ẹshinegba ọ rote idane ruese kule abi amẹ na eniyẹ iZireni abi e rọ rote ijipiti vu je eke ishobọ, ni a lu iKena § **9:4** Eri orokpo onayi Erọni ni a ngme ena ni o she khakha o kie zẹ ukhui onogbo. * **9:4** Li zẹ Okiali 30.1-6; 25.10-16; 16.33; iNọba 17.8-10; Okiali 25.16; iDeut 10.3-5 † **9:5** Li zẹ Okiali 25.18-22 † **9:6** Li zẹ iNọba 18.2-6 § **9:7** Li zẹ iLev 16.2-34

e she bhale. O she lo elemhi Okholo ni a ri ode ghi ni o fune ogho ni o gba pfo, ni o la iloghie, ni ogho o ri abo to wekhi eri o la eke agbo. ¹² Abi iKirisiti o rote elemhi oni okholo lo oni elemhi Owa ni o Pfuase ne nya, o rue oia eyi elamhi ali ena ya luase obo, ama oia eyi lolighuo o rue utoghuo kpele ro mie ipfasheke na agboagbo na awa. ¹³ Eri oia eyi elamhi ali ena, ali emue eyi ozele ena ni a tose-a, ni aa miatse ku egbo ni ea pfuase, o rewe khi eni e pfuase idiegbe.* ¹⁴ See oia eyi iKirisiti ea ke lie li dobe khuese udu oyawa-a pfuase, rote ikanya ni ee pfi eghuli. Ikhi oni o rote ekpabo Ayemhe oyi Eshinegba ri egboli na Eshinegba abi iluasobo ni o gba pfo itobo olamhe eyawa-a, ni awa dobe ke ga Eshinegba ni o la o agboagbo. ¹⁵ Itobo ona iKirisiti o ro migha iteva Eshinegba ali egbo ri ishobo onogbo ona gbe eke, eghenge agho ni eni Eshinegba o lu, e li mie ugu na agboagbo ni Eshinegba o ro nga. Onana o ya ze li, itobo khi o ghu eghuli ni o ro gbe olamhe ni egbo e lamhe eghenge ishobo onodode kua. ¹⁶ Ini ogho o keke shi eke abi a li ya kemhi ugu oyoli se, ni o ro ghua, a mema ya me oli me gbo khi o she ghu-a neni oghokhoghuo o ya me emhikhoghhuo le ugu. ¹⁷ Irari khi emhi afue oni ebe ni a keke abi a li ri ugu ya kia o ya khi, ini oni o keke oli o da kie la agbo ne. Ama ini o ghu-a se, a ro tigbe ri oli e gbe akanya. ¹⁸ Ona o ze khi ishobo onodode o kha ze ro gbe akanya ini oia o ma o lo. ¹⁹ Abi iMosisi o ro ze ishi eyi Eshinegba ye eni egbo se, o rue oia eyi ena ali elamhi, o ku ameh shi o. O rue uguabo oora ni a khili oolu opfopfo shi, o roli miatse eni oia shi oni emini a keke ishi nya shi, o gbo li miatse ku egbo nya. ²⁰ Oo we, "Oia eyi oni ishobo na, ni Eshinegba oo awa ro ghu."† ²¹ Igho o gbo li miatse eni oia shi oni owa ugamhi ali emhi nya ni a ro la o riege ugamhi.‡ ²² Abi o li, khi, eri ushi oo a ri oia ri emhi nya khi eni e pfuase, ali khi ini aa li ri oia luase, irolamhe-topfa o la o. §

²³ Owa Oyi Eshinegba na eke agbo ni a lina ri oia ro khi oni o pfuase, irokhokho oyi owa ugamhi na obini iloghie o khi. Ama

emini e la obini iloghie, iluasobo oni o tine a mema ro ya rewe shi ipfuase. ²⁴ iKirisiti o la elemhi okholo ni a ri ode ghi ni egbo e ri abo ma ni o khi irokhokho eyi egbegbewe. Ama iloghie o ri ochogho ya lo, ni o la migha odalo oyi Eshinegba na awa memena. ²⁵ Wekhi eri iKirisiti o lo iloghie ya ri egboli luasobo iti-ingmingme, abi Oga oyi ekpodalo ugamhi o lie tsua oia eni ea khi eyoli e lo elemhi Owa ni o Pfuase ne nya, ukpe-khi-ukpe ya luase. ²⁶ Igho o kha khi lo, eri iKirisiti o kha me osue iti-ingmingme abi a te ma agbo. Ama o kha khi igho. Eri o bhale utoghuo tse abi oni eghenge o ro gba, ni o ro ri egboli luasobo ro rue olamhe ode-a. ²⁷ Ezeze abi ogho o lie ghu-a utoghuo tse, o kha da ghu-a se, o bhale shi iguezo. ²⁸ Igho a li ri iKirisiti luasobo utoghuo kpele ni a ro shishi olamhe oyi ebubu egbo-a. O ya gbo bhale utonuzi-eva. Oa khi ni o ro gbo tsua olamhe, ama ni o ro tsumhi eni e migha a khe oli.*

10

Iluasobo utoghuo kpele oyi iKirisiti

¹ Ugamhi onodio ni a ga eghenge Ushi oyi iMosisi, aroro oyi eminete ni e bhale e khi. Ea khi wewe e khi egbegbewe we. Eni iluasobo ni a kpe luase eghenge agho ukpe kpa, ea tigbe dobe ri ipfuase ni o gba pfo na eni bhale odalo oyi Eshinegba ya ga ugamhi. ² Ini eni iluasobo ee dobe ri eni egbo pfuase lo, a kha yemhe eni iluasobo a? Irari khi e kha ri eni e bhale ya ga pfuase utoghuo kpele, ni udu oyewe o ke mholi umhaguekia. ³ Ama eri eni iluasobo e yele egbo olamhe eyewe le ukpe khi ukpe. ⁴ Irari khi oia eyi ena ali elamhi ea dobe rue olamhe ode-a.

⁵ Irarigho, abi iKirisiti o ro ya bhale agbo, oo Eshinegba,

"Iluasobo ali isomhopfa
ea ghole e.

Ama u she ri idiegbe na mhe,
ni mhi ri ungemhi oye
gbe akanya.

⁶ Iluasobo eni a tose
ali iluasobo igbe-olamhe kua

* 9:13 Li ze iLev 16.15-16; iNoba 19.9,17-19 † 9:20 Li ze Okiali 24.6-8 ‡ 9:21 Li ze iLev 8.15 § 9:22 Li ze iLev 17.11 * 9:28 Li ze Aza 53.12

ẹa tigbe ti ẹ ẹloe.

⁷ Igho mhi re,

‘Ghe mhe ana,

Eri mhi bhale ya riẹle

oghumhe oye, Eshinegba.’ ”*

⁸ O te eke ya ngme, oo, “Iluasobo ali isomhopfa ẹa ghole ẹ, wexhi iluasobo eni a tose ali iluasobo igbe-olamhe kua e ghole ẹ, wexhi eri e ti ẹ ẹloe.” Ama khi a lese khi eri ushi oo a mema ligho ke riẹle we. ⁹ Igho o ke re, “Ghe mhe ana Eshinegba, eri mhi bhale ya riẹle oghumhe oye.” Eri o ri obo ri iluasobo eni elele shi eke, o ri iluasobo oyi iKirisiti to eloli we. ¹⁰ Itobo khi iJesu iKirisiti o riẹle oghumhe oyi Eshinegba, lolli o ze ni a ro ri iluasobo ni o ri idiegbe oyoli luase utoghwo kpele khuese awa nya olamhe-a pfuase.

¹¹ Elexhele, ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba nya e ro gbe ikanya ugamhi eyewe, eri e riẹle eni iluasobo gbo riẹle iti ingmi-ingme, ama ẹa tigbe dobe rue olamhe ode-a.† ¹² Ama abi iKirisiti, oni okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba ona, o ro luasobo utoghwo kpele oyi igbe-olamhe-kua ni o khi oyi ona agboagbokpa, ni o ro shito obita oyi Eghiele oyi Eshinegba. ¹³ Agho o ke shito migha a khe eghenge ni Eshinegba o ro ya ri ebe oli mele akphaweng-eyoli-a.‡ ¹⁴ Irari iluasobo utoghwo kpele ni o luase o ro ri egbo eni o rote olamhe pfuase khi eni e pfuase agboagbo.

¹⁵ Ayemhe-no-pfuase o gbo pfi otsese shi ona ye awa. Oni odode, oo,

¹⁶ “Ishobo ona mhi ya nu we shi.

Onomhue o ngme gho khi,

oni eghenge ogho o kha ramhi,

mhi ya ri ishi eyemhe shi we udu,

mhi keke oli shi we ayemhe.”§

¹⁷ O ke gbo ro ma o khi, “Mhi aa ke ya sato olamhe ali ikanya ebe eyewe.”* ¹⁸ Irarigho, a kha she da ri ena topfa se, ogbo o ke gbo mholi emini a ri iluasobo irue-olamhe ode-a ya riẹle.

¹⁹ Irarigho, inyoghwo-mhe, aborokhia oia eyi iJesu e ri igbedu na awa ro lo Ashini o Pfuase ne nya egho, ²⁰ ikhi ode onogbo ni o mholi agbo, ni o ri awa te ode ug-bakpi ni a ro pfa ode-a a dose. ²¹ Abi o ro gbo li khia khi awa mholi okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba oniemhi ni oo mheshe shi Owa ugamhi oyi Eshinegba na iloghie egho, ²² awa ri udu igesikia ali irudunga ni o migha gboo ti bhale deba Eshinegba. Awa gbo mholi udu ni a ri imiatse oia eyi iKirisiti ro khi ipfuase ni ẹa ke mholi umhaguekia, ali awa mholi idiegbe ni a ri amehuese-a pfuase.† ²³ Awa mu irudushi ni awa guele khi awa mholi mhue gagaga, irari khi Eshinegba ni o shobo na awa, oni a ri egbe e nga o khi. ²⁴ Awa ke sa abi awa li ya ke ri udu shi egbe o, ni awa ke riẹle inono ali awa gbe ikanya enete. ²⁵ Awa khi ti egbe ilona oyi egbawa je ukhokho, abi egbo eghwo ee li, ama, awa totobo ke ri udu shi egbe o, aborokhia khi u me khi Ogbel oyi Onomhue o shi ti e bhale.

²⁶ Irari khi iluasobo olese o ke gbo lao ni o ya rue olamhe ode-a, ini awa mema famhi e lamhe, ikpukhokho khi a she kpe gue oni igesikia ye awa ne. ²⁷ Emini egbo eghogho e ke ya shito ke khe khi iguezo ni o ri ulishi e mu ali erali na biobiobio, ni o ya pfuse eni ẹa ya suo eso na Eshinegba-a.‡ ²⁸ Onini o da gbe Ushi oyi iMosisi-a, ni a ro da ri oli gue ezoo, ni o ro da lue ne, ni a ro me otsese egbo aava okekhi aase, eri a gbe oli-a, ni o mholi ilelemhi.§ ²⁹ Se u sa khi a kha li nase eni e ri awe wu Omi Eshinegba eke-a, ni e ri ukpeloe gbe oia ni Eshinegba o ro riẹle ishobo, ikhi oia ni o khuese we olamhe-a pfuase, ali eni o khia khi eri e ze emuebe na Ayemhe Okhale?* ³⁰ Irari khi awa lese oni oo, “Mhemhe mhi ya nase eni e lina ngeli, Mhi ya fali oru,” ali oni o gbolo e, “Onomhue o ya ri egbo eyoli gue ezoo.”† ³¹ Irari khi emhi okhena o khi ni ogbo o ro ya pfi obo lo ingme oyi Eshinegba ni o la o.

³² A ke sato eghenge ni a ro lese mie oni akpa, ni a ro migha mu imiesuo oye e mhue,

A ze ni awa ti bhale deba Eshinegba

* **10:7** Li ze Iwolo 40.6-8 † **10:11** Li ze Okiali 29.38 ‡ **10:13** Li ze Iwolo 110.1 § **10:16** Li ze ijere 31.33

* **10:17** Li ze ijere 31.34 † **10:22** Li ze iLev 8.30; Ezik 36.25 ‡ **10:27** Li ze Aza 26.11 § **10:28** Li ze iDeut 17.6;

19.15 * **10:29** Li ze Okiali 24.8 † **10:30** Li ze iDeut 32.35,36

aboriëkhia khi àá na ẹ ukpokpomhi osoli shi ọ. ³³ Isheghuo, eri ẹgbọ e ga la igbaa a pfi itsue manya ẹ, a mu okhọli vule shi ẹ ọ. Isheghuo, a kugbe ẹgbọ elese ni a lighọ mu okhọli vule shi ọ. ³⁴ Elemhi eni e la ọgba ighumha ee ala ẹ. Abi a rọ ri itoto mie ẹ itsua, aa khako, a ri oghẹle rue wẹ obọ-a na wẹ, itobọ khi a lẹse khi a mhọli itsua eni e tinẹ ni e ya la ọ agbọagbọ.

³⁵ A khi tsua igbedu oyẹẹ pfi, irari khi o ma mhọli eleli oniẹmhi. ³⁶ A mhọli iregbe-mie, ni a bhale ya ẹ khi ini a dobe riẹle ọghuẹmhe oyi Eshinẹgba se, ni a mie emini ọ rọ nga na ẹ. ³⁷ Irari khi Ebe-no-pfuase ọ ngme ọli khi,

“Ini o riẹ tẹse ukukuọ,
Oni ọ ya bhale ọ ya bhale,
Ọa ya tẹse.

³⁸ Ama eni Eshinẹgba ọ pfa na, irudunga e rọ ya ke la agbọ, ama ini ọngewẹ ọ nyenẹ egbe ukhokho, elemhi ẹa ya timhe deba li.”†

³⁹ Awa aa li abi eni ẹẹ nyenẹ egbe ukhokho ni e ya pfua, ama eni e miesuọ ni a mie pfuese awa khi.

11

Irudunga

¹ Mena, irudunga khi, ini ọgbọ ọa mhọli akhọkhomhe shi udu shi emini ọ ri udu shi eke ẹ khe, ali ni ọgbọ rọ mhọli ọli shi udu guẹguẹguẹ khi emini aa me ne khi e la aghọ.

² Irudunga ona, o ri ẹgbọ enedẹ le eva onete odalo oyi Eshinẹgba.

³ Awa lẹse khi irudunga ona, Eshinẹgba ọ rọ ri ungmehi oyọli ma emini awa me ẹloe nya. Ni a rọ bhale ya ẹ khi, a rọte emini aa ya me ẹloe riẹle emini a me ẹloe.*

⁴ Irudunga, o ri Ebẹli ri iluasobo ni e ti dose eyi iKen na Eshinẹgba. Rọte irudunga oyọli, Eshinẹgba ọ rọ mie obọ shi ọ khi ọgbọ ni ọ mhọli angeli onete ọ khi, abi Eshinẹgba ọ rọ ngme onete irọna eyọli. Irudunga ona o ri Ebẹli kiele ngme, abi ọ rọ ririẹ ghua.†

⁵ Irudunga a rọ rue Enọki agbọ vu, ini ọ khi me eghuli. Ọgbọ ọa ke me ọli, irari khi

eri Eshinẹgba ọ rue ọli nga idane. Neni a rue ọli vu, ọ mhọli ọtsele khi ọgbọ ni ọ ri egbe mu Eshinẹgba ọ khi.† ⁶ Ọgbọkhoghuo ọa dobe ya riẹle emini e ri egbe ẹ mu Eshinẹgba, ini ọa mhọli irudunga. Irari khi neni ọgbọ ọ ya bhale deba Eshinẹgba, ọ mema mhọli irudunga khi ọ la aghọ, khi lọli ọ somhi eni e kuegbe-a nono ọli opfa.

⁷ Irudunga o ri iNoa, abi ọ rọ suọ agua ni Eshinẹgba ọ tse ye ọli shi emini aa me ne, rọli ri ikuegbe-a ali ulishi oyi Eshinẹgba, khali ọko-oke oniẹmhi ni o pfuese apfe ọli. Irudunga oyọli o ri umha miesuọ oyi eni ẹgbọ na agbọ khasẹ gboo, ni ọ rọ mie ikhivose itobọ khi irudunga oyọli o ti Eshinẹgba ẹloe.§ ⁸ Irudunga o ri Aburaamu vule abi Eshinẹgba ọ rọ lu ọli ọ vule ke je ashini lọli shobọ khi lọli rọ ya na li le ugu. Ọ rọte eke oyọli vu, abi otseku khia khi ọa lẹse obini ọọ je.* ⁹ Irudunga o rọli ngeli eke ishobọ abi ọpfese. Ọọ la ifui okhọlo, ighọ li khi Aziki ali iGiekọpu, ni e ga le ugu oni ekha oghuo.† ¹⁰ Irari khi eri ọ ri ẹloe shi eke khe ẹoli oni o mhọli irogbeke, ni Eshinẹgba ọ vi ali ni ọ gbo khi atsọna oyọli. ¹¹ Irari irudunga a rọ ri Aburaamu dobe khi ita eniyẹ abi ọ rọ ririẹ rọ she dose oni eghẹghẹ ni ọ kha la dobe bia ọmọ ali ni iSera ọ rọ khi aga. Irari khi ọ lẹse khi Eshinẹgba ni ọ shobọ nali khi ọna igesikia ọ khi lọ.† ¹² Rọte obọ oyi Aburaamu, ni ọ li abi oni oyọli o she pfo se, a te me imimi ni ẹa zẹ leli abi ikpetata na idane ali ekhasẹ na ese oke oniẹmhi.§

¹³ Agbọ irudunga ẹgbọ ena e kie la ramhi ni e rọ ghua. E kie miesuọ khi wẹwẹ e ya mie emini a rọ shobọ na wẹ. Eri e lẹse li rọte odonue pfi alo o me wẹ odalo, o ri egbe mu wẹ. E lama shi ọ khi ena ẹoli oboese ali epfese wẹwẹ e khi shi elemhi eke agbọ.*

¹⁴ Ini ẹgbọ e da lina ngme ne, eri o rọkhasẹ khi ẹoli oni e ya ke lu oyewẹ ẹẹ nono. ¹⁵ Ini eri ẹoli ni e rọte vu kha o la wẹ udu lọ, e kha mhọli eghẹghẹ rọ mu egbe pfi je obini e te vu. ¹⁶ Eri ẹoli ni o tinẹ o ri okiamhi i gbe wẹ, oni o khi ona iloghie. Irarighọ, ọa ri omama mu Eshinẹgba khi ee lu luẹ Eshinẹgba oyewẹ,

† 10:38 Li zẹ Abak 2.3-4 * 11:3 Li zẹ Igbae 1.1; Iwolo 33.6,9; ijOn 1.3 † 11:4 Li zẹ Igbae 4.3-10 † 11:5 Li zẹ Igbae 5.21-24 § 11:7 Li zẹ Igbae 6.13-22 * 11:8 Li zẹ Igbae 12.1-5 † 11:9 Li zẹ Igbae 35.27 † 11:11 Li zẹ Igbae 18.11-14; 21.2 § 11:12 Li zẹ Igbae 15.5; 22.17; 32.12 * 11:13 Li zẹ Igbae 23.4; 1 Okhe 29.15; Iwolo 39.12

irari khi ọ she mu egbe ẹoli shi eke khe we. ¹⁷ Irudunga o ri Aburaamu ri Aziki luasobo, abi Ẹshinegba ọ rọ mu ọli fe bino. Lọli ni ọ she mie oni ekha, ọọ nono ni lọli ri omi ọli ọtuoghwo kpe luasobo,† ¹⁸ aboriekhia khi Ẹshinegba ọ gueye ọli khi, “Rọte Aziki u te ya mhọli imi imi ẹ.”‡ ¹⁹ Eri Aburaamu ọ sa li shi udu khi Ẹshinegba ọ dobe ya rọte eghuli guise ogbo le. Eri o li abine khi eri oni Aziki ọ ghu-a egho, ni o rọ li abine khi eri Aburaamu ọ rọte eghuli gbo mie Aziki.

²⁰ Irudunga o ri Aziki ku isemhe na iGiekọpu ali iSọ shi emini a ya me odalo. §

²¹ Irudunga o ri iGiekọpu abi ọ rọ ya ghu-a sọ iromhi na imi iJosefu ava-ava, ọ da abo na Ẹshinegba abi ọ li kie ri egbe da orokpo oyoli.*

²² Irudunga o ri iJosefu, abi ọ rọ ya ghu-a ngme ingme abi eniye iZireni e li rọte eke ijipiti ya vu shi eke. Ọ guele shi eke abi a ya li igua eyelue.†

²³ Irudunga o ri eni e bia iMosisi rọli sheli ramhi iki ese abi a rọ bia li se, irari khi ọa khi omọ na tse, ulishi ọa mu we ni e rọ ri ukpeloe gbe omhesẹ oyi oghie.‡

²⁴ Irudunga o ze khi abi iMosisi ọ rọ fu vule se, khi ọa lama a ke lu lue omi omi iFero onokpotso. § ²⁵ Ọ lama khi lọli ya nu egbo eyi Ẹshinegba me osoli, ocho ni lue rọ ya li agbo olamhe ukuku eghẹghẹ. ²⁶ Ọ bino ọli khi, omama ni ogbo ọ ri itobo iKirisiti ẹẹ me o mu ẹloe dose ẹpfue na ijipiti nya. Itobo khi eleli ni o la odalo ọ ri ukpeloe shi.

²⁷ Irudunga o rọli rọte ijipiti vu, ni o khia khi ulishi elemhi ibibi oyi oghie ọa mu ọli. Itobo khi o li abine khi eri ọọ me Ẹshinegba ni aa ya me ẹloe, lọli ọa rọ mu egbe pfi.

²⁸ Irudunga o rọli ri Ukpe iPasova na iri-ọlia to ogbhele ko, ni ọ re, eniye iZireni e miatse ọlia ku shi ogbhele, ini aḡeni eghuli ọ khi gbe emodiọ eyewe-a.*

²⁹ Irudunga o ri egbo iZireni dobe da oke oniemi ni a lu Okẹ Ifulo, abine khi eni e

rọte eke ifufu dose. Abi egbo ijipiti e rọ li mu ọli fe, khonya we, oni oke o to we lue.†

³⁰ Irudunga o ri ugbe ni a khi gasẹ iJeriko de ya gbe abi egbo iZireni e rọ kia gasẹ ọli se ogbele ishilua.‡ ³¹ Irudunga a rọ tsumhi iRé-àbu ni ọ khi adegbe ni ọa rọ nu eni ẹa suọ esọ na Ẹshinegba pfua. Irari khi egbo iZireni ni a ghie e ka bena tokpe oni eke bino, ọ mie we shi owa. §

³² Seẹ mhi ke gbo ya ngme ma ọ? Mhi kie ke zono we? Eghẹghẹ ọa la ọ na mhe ni mhi rọ ya ngme ingme oyi iGidioni, iBaraki, iSamusi, iJefita, iDefidi, iSamueni ali emekeguele eyi Ẹshinegba.* ³³ Irudunga e rọ mu omhesẹ eyi ighie le, e mhesẹ na egbo abi Ẹshinegba ọọ li nono ọli shi. E mie emini Ẹshinegba ọ tse ekha na we. E guese inu eyi idu,† ³⁴ e pfuse erali ebe-a, e na pfue eghuli ogbhorọ. O lase we, ama e toto-a, e khi idenomo elemhi okhọli, e pfue ekhọli-okhue eyi ẹoli oboese-a.‡ ³⁵ Irudunga, ikpotso e rọ gbo mie egbo eyewe ni a rọte eghuli guise le bhale agbo. §

Egbo elese e ri egbe mie ugbemhi obe, ẹa lama a wolo wewe abo-a, ama e ghu-a shi ugbemhi obe, itobo khi e ri udu shi irọte-eghuli-guale bhale agbo ni o tine. ³⁶ Eghuo ọ, a rewe li egia, a gbe we itali, a sọ eghuo igha rọ shi ogba ighumha.* ³⁷ A tono we eche, a ri iso kie we shi asha eva, a ri ogbhorọ gbolo we-a. E ri ekuẹ elamhi ali isumha ku egbe, e khi ena umha me, a nase we, a li we umumume.† ³⁸ Egbo ni agbo ẹa lu emhi eni egbo ena e khi. E dudu kia kia ifui odagbe ifufu ali ikhomhi ite abi eni ẹa mhọli apfe, ee la elemhi irui ali ifui ese na elemhi eke.

³⁹ Itobo irudunga oyi enana a rọ kuẹghie we, ama ongewe ọa kie mie emini Ẹshinegba ọ shobo. ⁴⁰ Itobo khi Ẹshinegba ọ she mhesẹ emini o tine shi eke ẹ khe awa, eghẹghẹ agho e kha kugbe awa ọ, ọ ri awa ali wewe gba pfo.

† **11:17** Li ze Igbae 22.1-14 ‡ **11:18** Li ze Igbae 21.12 § **11:20** Li ze Igbae 27.27-29,39-40 * **11:21** Li ze Igbae 47.31; 48.1-20 † **11:22** Li ze Igbae 50.24-25; Okiali 13.19 ‡ **11:23** Li ze Okiali 2.2; 1.22 § **11:24** Li ze Okiali 2.10-12 * **11:28** Li ze Okiali 12.21-30 † **11:29** Li ze Okiali 14.21-31 ‡ **11:30** Li ze iJosh 6.12-21 § **11:31** Li ze iJosh 2.1-21; 6.22-25 * **11:32** Li ze Eguẹzo 6.11-8.32; 4.6-5.31; 13.2-16.31; 11.1-12.7; 1 iSam 16.1-1 Ighie 2.11; 1 iSam 1.1-25.1 † **11:33** Li ze iDan 6.1-27 ‡ **11:34** Li ze iDan 3.1-30 § **11:35** Li ze 1 Ighie 17.17-24; 2 Ighie 4.25-37 * **11:36** Li ze 1 Ighie 22.26-27; 2 Okhe 18.25-26; iJere 20.2; 37.15; 38.6 † **11:37** Li ze 2 Okhe 24.21

12

¹ Aborokhia khi ebubu otsele eyi ingme agbo irudunga e she lina le gasa awa ena, awa tsua emini ee zu awa ode ku-a ali olamhe ni e kele ti awa je ukhokho. Awa ze ni awa ri iregbemie ke na oni unamhi ni a roshi awa odalo. ² Awa ri eloe shi iJesu egbe ke bino oli, oni o khi igbaekele ali oni o ri irudunga oyawa gba pfo. Oni o ri itobo oghela oni a ro shi eke e khe oli, ri egbe mie eghuli na apfida, o ri ukpeloe gbe omama ni o la apfida ya me. Mena, o she shit o obita ukpekhomhi Eghiele oyi Eshinegba. ³ Pfi ukpeloe ke bino loli ni o ri egbe mie ibiselemhi ni me obo oyi egbo olamhe, ini o khi lose e ni o pfanu ku e alo.

⁴ Inu-olamhe khe abo oye, o a kie re ramhi oyi eghuli ne. ⁵ Eri a she yele ungmehi iyude ni Eshinegba o nu e ngme-a, abi imi oli eni emose ali eni ikpotso? Ni o le.

“Omi mhe, khi ri
eloe gbe isheshe shi ode
oyi Onomhue,

ali a khi ze ni
egbe pfo e-a
ini o sheshe e shi ode,

⁶ Irari khi eni Onomhue
o nono ingme oyewe
oo sheshe shi ode,
ogbokpa ni o lama
khi omioli lue khi
oo na osoli.”*

⁷ Ri egbe mie ini a sheshe shi ode, eri Eshinegba oo riela e abi imi oli. Mhie ii, om o onoghua itali o a ya sheshe shi ode?

⁸ Ini aa sheshe e shi ode abi a lie sheshe om o kpa shi ode, eri o rokhase khi waa khi egbegbi omioli ama om o ni aa lese oni o bia li u khi. ⁹ Itawa ena agbo ea ya sheshe awa shi ode, ni awa ro kiele e mu ekpe na we? Elo o ze ni awa aa ke ro lili e ze ni oni o khi Itawa elemhi ayemhe o li sheshe awa ni awa mholi egbegbi agbo? ¹⁰ Ukuku eghelhe itawa ena agbo ee sheshe awa shi ode abi o ti we eloe shi, ama itobo onete oyawa Eshinegba o ro sheshe awa shi ode, ini awa nu oli mholi okemhi shi ipfuase

oyoli. ¹¹ Isheshe shi ode okhoghua o a ya viol o egbe, ama eri oo to. O kha ke den e, o ri oni a ligo sese ingme e ngeli angeli enete, ali o gbo mholi opfome. ¹² Irarigo, abo eye e ni o lose ali ikhomhegbe eye e ni ee kpheli rerere, a zese we-a.† ¹³ A ke kia ode ni o sheshe talala, ni a ri eni e cheghela awe-a ze, ocho ni e ro ya de.‡ ¹⁴ A rosheka odekhode ni a nu ogbokpa la agbo opfome, ni a gbo la agbo ipfuase, irari khi ogbokhoghua ni o a mholi ipfuase o a ya me Onomhue. ¹⁵ A rosheka ini ongee o khi khi oni okhale oyi Eshinegba o a ramhi obo ali a khi ze ni iyese-elemhi-a o ze shi e iteva ni oo pfi ingme obe ro pfueche egboese-a.§ ¹⁶ Ogbokhoghua o khi khi oni oo ku itsebo, we ongee okhoghua o li abi iso ni o a mholi ayemhe oyi Eshinegba, ni o ri itobo eminale utoghua kpele ri ugu odio oyoli de.* ¹⁷ A lese khi elelese, abi o ke ro o nono ni loli mie oni ikhivose, a kie oli. Itobo khi o a ke me asha mu udu pfi, abi o tseku ke ri am e vie nono oli.†

¹⁸ Irari khi aa bhale ute ni a dobe ri obo o ti, onabi ute iSinai ni egbo iZireni e ke bhale, ni elemhi erali o la a de biobiobio, ni obili ulishi o la, ali ni okiki olitsa o la khili eke, ¹⁹ ali ni akala o la de limhilimhi, ni uruli oniemhi o la a ngme, ni egbo ni e suo oni uruli e ro lema oni ungmehi o kpele agho.‡ ²⁰ Itobo khi ea dobe ri egbe mie ushi ni a shi na we ni oo, “Ini o rie khia khi elamhako o ri egbe ti oni ute, a mema ya tono oli eche gbe-a.”§ ²¹ Eri emini a me agho o lolo ri ulishi mu ramhi ni iMosisi o re, “Ulishi oniemhi o ga mu mhe!”*

²² Ama, mena, a she bhale ute iZayo, ali eoli oyi Eshinegba oni o la o, iJerusalemu ona iloghie ali obini ilegba oghela oyi igeni upfoleli. ²³ A she bhale igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo oyi emodio eyi Eshinegba, eni a keke e va oyewe shi iloghie. A she bhale deba Eshinegba ni o khi oso-ezo oyi egbo kpa, ali a gbo bhale deba ayemhe oyi egbo enete ni a ro khi eni e gba pfo. ²⁴ A she bhale deba iJesu oni o ri ishobo onogbo ko,

* 12:6 Li ze iJobu 5.17; Ekpi 3.11-12 † 12:12 Li ze Aza 35.3 ‡ 12:13 Li ze Ekpi 4.26 § 12:15 Li ze iDeut 29.18

* 12:16 Li ze Igbae 25.29-34 † 12:17 Li ze Igbae 27.30-40 ‡ 12:19 Li ze Okiali 19.16-22; 20.18-21; iDeut 4.11-12; 5.22-27 § 12:20 Li ze Okiali 19.12-13 * 12:21 Li ze iDeut 9.19

a gbo bhale deba ọlia ni a miatse ku, ni ẹẹ ngme emini e ti dọse emini ọlia eyi Ebeli e ngme.†

²⁵ A mu egbe ẹ ini a khi kie ungmehi oyi ọni ọ nu ẹẹ ngme. Ini eni ẹgbọ ẹa dobe pfue ọ, abi ẹa rọ ri ungmehi oyi ọni ọ la agbọ tse agua ye wẹ gbe akanya, se u sa khi awa li ya pfue ọ, ini awa aa ri ungmehi oyi ọni ọ rọte idane tse agua ye awa gbe akanya.‡ ²⁶ Eri uruli oyi Eshinegba o nighise eke agbọ ẹghẹghẹ aghọ, ama mena, ọ she shobọ, ọọ, “Ọa khi eke agbọ tse mhi gbo ya nighise utoghwo shi ọ, ama li shi ukhui.”§ ²⁷ Eri ungmehi ni ọọ, “Utoghwo shi ọ,” o rọkhasẹ gboo khi emini a ma nya, khi a ya nighise wẹ, a rue wẹ ode-a, ni a bhale ya ẹ khi emini ẹa zẹ nighise e ke kpọle.

²⁸ Irarighọ, aborokhia khi awa a mie omhese ni ọa zẹ nighise eghọ, a zẹ ni awa ke kphemhi, awa ri ekpe ali ulishi ga Eshinegba abi o ti shi, ²⁹ irari khi Eshinegba oyawa erali opfuse ọ khi.*

13

Ugamhi ni o ghole Eshinegba

¹ A kie lighọ ke nono ingme oyi egbe ẹ abi inyoghwo. ² A ke sato mie epfese shi owa, a mu wẹ epfese. Irari khi ẹgbọ eghwo ee ke lighọ, ni e rọ mu ẹgbọ eghwo epfese, ni ẹa lese khi igeni e khi ni wewe e mu epfese.* ³ A ke sato eni a mu shi owa ighumha egbe abine khi eri a nu wẹ la aghọ. A ke sato ẹgbọ eni a na osoli egbe abine khi eri a li nu wẹ me oni osoli.

⁴ Omose ali ughue ọli e mu ekpe shi angeli oyewe. Omose ali ughue ọli e khi li egbe le. Irari khi Eshinegba ọ ya gue eni ẹ ku itsebo ali eni ẹ kia okia ezọ.

⁵ Zobe ni agbọ oye o nuata shi oghumhe ukpaghọ, zẹ ni emini u mhọli o ke khuese ẹ. Irari khi Eshinegba ọọ lie,
“Mhi aa tigbe ya zẹ obọ,

mhia ya tsue pfia ghue.”†

⁶ Lọli o zẹ ni awa rọ ya ri igbedu lie,
“Onomhue ọ khi

okpaghiobo oyemhe,
mhia ya tigbe na ulishi.

Elo ọgbọ dobe ya li mhe?”‡

⁷ A pfi ẹloe bino eni e ralo na ẹ ena ẹlele. Eni e ri irudunga gue ungmehi oyi Eshinegba ye ẹ. A sa je abi e li ngeli ramhi ni e rọ ghua, ni a ke khonya irudunga oyewe. ⁸ Ijesu iKirisiti, abeghuo ọ khi, ode, amo, ali agbọagbọ.

⁹ Khi zẹ ni osese ẹgbhọli ọdoda e tsua ẹ udu vu. Irari khi okhale o ri udu oyawa ze-a, ọa khi ni a ri ushi eminale gbe akanya, ni ọa kpaghie eni e rewe gbe akanya obọ. ¹⁰ Ama awa mhọli atete ni ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba na elemhi owa ugamhi oyi ẹgbọ iju ẹa mhọli afu ya rọte le emhi iluasobo.§

¹¹ Eri Oni ọ kpeda na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba oyi ẹgbọ iju ọọ tsua ọlia eyi elamhako lo elemhi Asha-no-Pfuase ne nya ya rọ luase obo shi olamhe irọtopfa, ama eri a rue eni idiegbe eyi eni elamhako fie ifui apfe je odagbe ya tose-a.* ¹² Onana o zẹ ni ijesu ọ rọ li ghu-a shi ikhokho apfe, ni ọ rọ ri ọlia eyoli ri ẹgbọ khi eni e pfuase. ¹³ Irarighọ, a zẹ ni awa le deba li ikhokho apfe ni awa nu ọli me omama ni ọ me. ¹⁴ Irari khi agbọ oola, awa aa mhọli ẹoli ni o laọ agbọagbọ, ama ẹoli ni o ya bhale awa ri ukpeloe shi eke ẹ khe. ¹⁵ Awa ri irarighọ rọte ijesu ke ri iluasobo ikueghie na Eshinegba. Ini awa lighọ, eri awa pfi otsese shi ọ khi loli ọ khi Onomhue. ¹⁶ A khi yele onete iriele-a, ali ni a gbo ke kpaghie egbe obọ, irari khi enana khi iluasobo ni e lie ti Eshinegba ẹloe.

¹⁷ A ke suọ esọ na eni e ralo na ẹ, a ri egbe ẹ tiemhie na omhese oyewe. Eri e ri ukpeloe shi ẹ egbe abi eni e ya rọkhasẹ abi e li gbe. A ke suọ esọ na wẹ ni akanya ni ẹẹ gbe o ri oghelẹ na wẹ, ini o khi khi itsua na wẹ, irari khi u wa mhọli eleli ni u ya me ọ. ¹⁸ A ke lema na anye. Anye lese khi udu oyanye o pfuase, anye gbolo ẹ ngeli ke mu ekpe shi egbe anye egbe odekhode. ¹⁹ Mhi gbo ga lolo lema ẹ, a lolo lema Eshinegba ọ gbo

† 12:24 Li zẹ Igbae 4.10 ‡ 12:25 Li zẹ Okiali 20.22 § 12:26 Li zẹ Agai 2.6 * 12:29 Li zẹ iDeut 4.24 * 13:2 Li zẹ Igbae 18.1-8; 19.1-3 † 13:5 Li zẹ iDeut 31.6,8; iJosh 1.5 ‡ 13:6 Li zẹ Iwolo 118.6 § 13:10 Emini onana o ngme khi, ‘Awa mhọli atete ni o khi apfida ni ijesu ọ la ri idiegbe oyoli luasobo. Ama ẹgbọ ni ẹ sa khi iluasobo ni a luase elemhi owa ugamhi oyi ẹgbọ iju, e te ya mhọli imiepfuese, ẹa mhọli okemhi shi oni atete ona.’ * 13:11 Li zẹ iLev 16.27

remhẹ keḗ nyene egbe bhale deba ẹ. ²⁰ Mhi lema Ẹshinẹgba ọna opfomhẹ, ọni ọ ri ọlia oyi ishobọ na agbọagbọ rọte eghuli guise iJesu Onomhẹ le, ikhi Orisumha-kia ọniemhi oyi isumha ogho. ²¹ Ọ ri eminete nya shi ẹ egbe ni a rọ ke riẹ ẹghuẹmhẹ oyọli. Ọ gbo gbe ikanya eni e ti ọli ẹloe shi awa egbe, rọte obọ oyi iJesu iKirisiti, ni ọ mhọli ufumhi na agbọagbọ. Atse.

²² Inyoghwo-mhẹ, mhi lema ẹ, a kuegbe-a ri esọ shi oni usomhi irudushọ ona, irari khi ebe ni mhi keke ghi ẹ ena ọa lolo nuata.

²³ Mhia nono ni a lẹsẹ khi a she rue iTimoti inyoghwo awa ogha ighumha lasele. Ini ọ keḗ bhale, mhi ya rọli bhale ya mẹ ẹ.

²⁴ A tse eni ẹẹ ralo na ẹ nya, ali ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba nya. Inyoghwo awa eni e la Itili ẹẹ tse ẹ.

²⁵ Okhale oyi Ẹshinẹgba o ka nu ẹ nya la. Atse.

Ebe ni IJemhisi Ọ keke

¹ Mhẹmhẹ ijemhisi ni mhi khi ọni ọọ ga oyi Ẹshinẹgba ali oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ mhia keke ebe ona ghi ẹgbọ eni e miesuọ, ni ẹ la ẹdẹli igbeva eyi ẹgbọ iZireni, ni e gbhiaku elemhi eke agbọ nya.*

Mhi tse ẹ.

Ke ghele elemhi imufe

² Inyoghuo-mhẹ, leli ọli shi emhi oghẹle ini imufe ọdọda e bhale debe. ³ Irari khi u lese khi ini a da mu irudunga oye fe bino ne, iregbemie oye o ya me asha fu-a shi o. ⁴ Zobe ni iregbemie oye o gbe akanya oyoli pfo, ni a mhọli iwomhelo, ni o gba pfo, ni a khi eni ingeli enete ẹa baku. ⁵ Ama ini onge ọọ nono ẹgbhali, o mhila Ẹshinẹgba ni o pfo elemhi ro o na ọgbokpa, ni ọa ya me umha-guekia oyi ọgbọ. O ya roli na li. ⁶ Ama ini ọọ mhila, o mhọli irudunga ni ọa mhue akhokhomhẹ, irari khi oni mhọli akhokhomhẹ, eri o li abi izughuse oyi okẹ oniemi ni akpekpeli o pfi ẹ kia. ⁷ Ọgbọ oghogho o khi sa khi loli me emhikhoghuo ya mie obọ oyi Ọnọmhuẹ. ⁸ Ọgbọ ọzidu eva o khi, ọa ya riẹle emini o mu ame.

Epfiue ali umhame

⁹ Eni e mie iJesu iKirisiti suọ ena umhame e ke ghele irari khi e ma ghale ukpelo oyi Ẹshinẹgba. ¹⁰ Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni e pfue, e ke ghele ini agbọ o ke ti we tiemhile. Irari khi eri epfiue e ta a kua abi udodo. ¹¹ Irari khi ini ovọ o ngale khi ọọ to, eri ọọ tose ebuli a, e khakha-a, idodo eyewe e de kua, isomhotse eyewe o yese a. Igho, oni o pfue o li ya ta kua, abi o li na ya nga na ya tiemhi shi akanya oyoli.†

Imhesẹ-bino ali imufe

¹² Ikhivose o khi na ọgbọ ni o kie migha ini o mhọli imufe, irari khi ini o dobe ri egbe mie, o ya mie arula oghie oyi agbọ na

agboagbo, ni Ẹshinẹgba o she shobo khi loli ya ro na eni e nono ingme oyelue.

¹³ Ini a mu ọgbọ ligho fe bino, o khi lie khi, “Ẹshinẹgba o mu mhẹ ẹ fe.” Irari khi ọgbọ ọa ri onobe ya dobe mu Ẹshinẹgba fe, wekhi eri loli o mu ọgbokhoghuo ẹ fe bino. ¹⁴ Ama oghuemhẹ eyawa ni e di awa mu, e ri awa mhọli imufe. ¹⁵ Eghẹghẹ agho oni oghuemhẹ o kha me, o bia olamhẹ, ini olamhẹ o fu, khi o te, o bia eghuli.

¹⁶ Inyoghuo-mhẹ a khi ze ni a di ẹ. ¹⁷ Isomhi-opfa onete kpa ni o gba pfo, idane o te bhale, obini oyi Ita ni o ma ikpa na idane, o rote ẹ tiemhile. Oni ọa ya mu pfi abi aroro ni ọọ je oola je oobọ. ¹⁸ Oghuemhẹ oyoli o ro ri ungmehi igesikia oyoli ri awa bhale agbọ, ini o me asha ri awa khi imomhi eni odode elemhi emini o ma nya.

Isu-ungmemhi oyi Ẹshinẹgba ali irọli-gbe akanya

¹⁹ A sato ona inyoghuo-mhẹ, ọgbokpa o kele ke suọ ungmehi, ama o khi kele ke ngme unu, o khi gbo kele ke mhue elemhi ibibi. ²⁰ Irari khi elemhi ibibi oyi ọgbọ ọa ri ọgbọ o mhọli igue-ngeli oyi Ẹshinẹgba ²¹ Irarigho, a ti egbe ingeli ichimhi-a ali ingeli ingmobe ni e sha ẹ ma-a. A ri egbe ẹ tiemhile na Ẹshinẹgba, a ri eloe shi ungmehi oyoli, ikhi oni a ro ko ẹ udu, ni o dobe ya mie ẹ pfuese. ²² A khi khi eni e lese ri esọ suọ tse ni ẹ di egbe we, a ri ochogho ke ri emini a suọ gbe akanya. ²³ Oni o ri esọ suọ oni ungmehi ni ọa riẹle emini o ngme, eri o li abi oni o le ya bino egbọli ughegbe abi loli li. ²⁴ O kha bino egbọli se, o vu agho le, aghoaghọ o yele abi o li-a. ²⁵ Ama ọgbọ ni o bino elemhi ushi ni o gba pfo ni ọọ rue ọgbọ o le, ni o kiele ẹ riẹle emini o ngme, ni ọa yele-a abi oni ushi o ngme, a ya khivose na li emiemini ọọ riẹle kpa.

²⁶ Ini onge ẹ o rue egbọli khi ọna ugamhi loli khi, ni ọa ro lolo mu elemhi oyoli mhue kpẹ, egbọli ọọ di. Ugamhi afue ọọ ga. ²⁷ Ugamhi ni o pfuase ni ọa mhọli ifue ni Ẹshinẹgba Ita awa ọọ mie loli o khi, ni u ro ri ukpelo khu imi-olimhi ali esamhi-olimhi

* 1:1 Li ze iMat 13.55; iMak 6.3; Ika 15.13; iGal 1.19 † 1:11 Li ze Aza 40.6-7

ini ẹẹ me osoli. Ali ni ọgbọ ọ mu egbọli ini agbọ o khi ri ichimhi mu ọli.

2

A khi zọlọ egbe ẹ

¹ Inyoghuo-mhẹ, ini u mie iJesu iKirisiti Onomhūẹ oyawa ni ọ mhọli ufumhi oniēmhi suọ, a khi riẹlẹ khi ọnana ọ kpe mhẹ nẹ. ² Ini a fẹ bhale ya ẹ khi ọgbọ ni ọ pfue ni ọ sọ ukpẹkhuli oyi igolu ali ide eni e somhotse, ọ lo ilegba oyẹẹ le, ali ni a rọ gbo me khi ọna umhame ọ sọ ijeje ide li lole. ³ Ini u ri ekpe na ọni ọ sọ itsua ni e somhotse nẹ, ni u rọ liẹ ọli, “Bhale ya shitọ ashini o ti nẹ,” ni u rọ liẹ ọna umhame, “Migha oobo,” okekha khi eri u wẹ ọli, “Shitọ ekekhe epfe awẹ eyemhẹ.” O fẹ ti ghọ? ⁴ Aa she riẹlẹ azọlọmhẹ deba egbe ẹ eghọ? Aa gbolo ri isamhi ebe ẹ gue egbe ẹ ezọ eghọ?

⁵ A ri esọ shi mhẹ ekẹ inyoghuo-mhẹ, ọa khi eri Eshinẹgba ọ she zẹ ena umhame ukpeloe agbọ, ni e mhọli epfue oyi irudunga, ali ni e mhọli okemhi shi ugu eghiele ni ọ rọ shobọ na eni e nono ingme oyọli? ⁶ Ama u she me ena umhame bie. Ọa khi eri eni epfue e li ẹ le? Ọa khi wẹwẹ e rẹ ẹ ye ikọtu? ⁷ Ọa khi wẹwẹ ẹ ri unu ẹ yese eva onete oyi iJesu iKirisiti-a ọni a kugbe ọ?

⁸ Onete wa riẹlẹ ini u ri ushi ni o mu egbe nẹ nya, ni o la Ebe-no-pfuase gbe akanya, ni ọọ, “Nono ingme oyi ọnuzava oyẹ abi u li nono ingme egbe ẹ.”* ⁹ Ama ini u riẹlẹ azọlọmhẹ, u she lamhẹ, ushi o gbo pfa ezọ mu ẹ khi ọni ọ gbe ushi-a u khi. ¹⁰ Irari khi ọnini ọ da ri ishi nya ghue ni ọ pfi dọ elemhi ushi oghuo tse, ishi enekpọle nya ọ gbe-a. ¹¹ Irari khi ọni ọọ, “Khi kia okia.” Lọli ọ gbolo ẹ, “Khi gbe ugbeli.” Ini u wa ririẹ kia okia, ni u rọ da gbe ugbeli ne, ọgbushia u khi.†

¹² A ke ngme ungmehi, àá ngeli abi egbọ eni a ri ushi inono ya gue wẹ ezọ, ikhi ushi oni o ri epfua a na ọgbọ. ¹³ Irari khi Eshinẹgba ọa ya mhọli ilẹlemhi na ọgbọ ni ọa ya mhọli ilẹlemhi, ẹlẹ ni Eshinẹgba ọ rọli ya gue ezọ. Irari khi ini u mhọli ilẹlemhi, eri u ya ke ghele ini a rẹ ẹ gue ezọ.

Irudunga ali iro-gbe akanya

¹⁴ Inyoghuo-mhẹ ini ọgbọ guele khi lọli mhọli irudunga, ni ọa rọ mhọli iro-gbe akanya, onete onoghuo o ya li nali? Imiesuọ oghoghọ ọa ya dobe tsumhi ọli? ¹⁵ Ini a fẹ bhale ya ẹ khi inyoghuo awa ọni omose okekhi okpotso ọa mhọli itsua ni a sọ ali eminale ni ọ ya le ogbele. ¹⁶ Ni ọngẹ ọ rọ gueye ọli, “Ke vu, o ya ti nẹ, Eshinẹgba ọ khi zẹ ni ulili ali okiamhi o nẹ osoli”, ni ọa rọ mhọli emhi khoghuo ni ọ riẹlẹ na, ighe onete ni o riẹlẹ? ¹⁷ Eri o li abine khi ọgbọ mhọli irudunga ni ọa rọli gbe akanya. Irudunga luẹghuo tse ni a ri akanya ma, irudunga oni o ghu-a o khi.

¹⁸ Ama a dobe ya me khi ọgbọ ọọ li, “U mhọli irudunga, mhẹmhẹ mhi gueye ọli khi iro-gbe-akanya mhi mhọli.” Ri irudunga oyẹ khase mhẹ ni ọa mhọli akanya igbegbe, mhẹmhẹ mhi ya ri emini mhi riẹlẹ rọ ri irudunga oyemhẹ khase ẹ. ¹⁹ U miesuọ khi Eshinẹgba oghuo ọ khi, oo ti gba. Egbegbi ayemhẹ eyi okphaghie e mie ona suọ, ẹẹ na ulishi, ẹẹ guọ. ²⁰ Yeye omose ooyeghe, eri u wa nono ni a gbo gue ọli ke ye, khi irudunga ni ọa mhọli akanya igbegbe, khi afue o khi? ²¹ Ọa khi emini ititawa Aburaamu ọ riẹlẹ a rọ rọli liẹ khi ọni ọ pfuase ọ khi, abi ọ rọ ri omi ọli Aziki luase obo ukhomhi atete?‡ ²² U me ọli khi irudunga ali iro-gbe-akanya oyọli e ga gbe akanya kugbe, emini ọ riẹlẹ o ri irudunga oyọli gba pfo. ²³ Lọli o zẹ khi emini Ebe-no-pfuase o ngme o rọ bhale ya tse ni ọọ, “Aburaamu ọ mie Eshinẹgba suọ, a leli ọli nali shi ipfuase”, A lu ọli omole Eshinẹgba.§

²⁴ U me ọli eghọ khi emhi ni ọgbọ ọ riẹlẹ a rọ liẹ khi ọgbọ ọna ipfuase ọ khi, ọa khi irudunga tse ọgbọ ọ rọ khue pfuase. ²⁵ Ighọ o gbo li egbe oyi iRé-àbu ni ọ khi adegbe. Emini ọ riẹlẹ o rọli khue pfuase odalo oyi Eshinẹgba. Abi ọ li mu egbọ iZireni ni e bhale ya tokpe ekẹ bino epfese. Ni ọ gbo kpaghie wẹ obọ ni e rọ me asha na rọte ode oboese vu.*

²⁶ Irarighọ, abi idiegbe ni ọa mhọli ayemhẹ o li khi oni ghua, ighọ irudunga ni ọa mhọli akanya o li khi oni ghua.

* 2:8 Li zẹ iLev 19.18 † 2:11 Li zẹ Okiali 20.13,14; iDeut 5.17,18 ‡ 2:21 Li zẹ Igbae 22.1-14 § 2:23 Li zẹ Igbae 15.6; 2 Okhe 20.7; Aza 41.8 * 2:25 Li zẹ iJosh 2.1-21

3

Ekpabọ oyi ẹlẹmhi

¹ Emọle mhe, ẹẹ nya a khi ya khi eni ẹẹ sẹsẹ, irari khi a lẹsẹ khi anye ni anye khi eni ẹẹ sẹsẹ ẹgbọ, a ri ẹzọ oni o ze nẹ nya na ya gue. ² Awa nya awa mhọli ashini awa te pfi dọ. Ama ini ọgbọ ọa pfi dọ elemhi ungmehi oyọli ghue, ọgbọ oni o gba pfo o khi, ni o dobe ẹ mhesẹ ni idiegbe oyọli nya.

³ Eri a sọ achi aghekpe unu ni o ke suọ esọ na awa, lọli o zẹ khi awa dobe nga li ẹ je obini o ghọle awa. ⁴ Gbo li sa ingme okọ okẹ oniẹmhi bino, ashini o gbẹdi ramhi egho, ni o khia khi akpekpeli oniẹmhi o kha riẹ ẹ li, ukuku akhuli, oni ọọ gua li o rọ mu ọli ukhomhi ẹ pfi je obiobini o ghọle ọli. ⁵ Igho ẹlẹmhi o li li. Ashini o shẹ ramhi elemhi idiegbe oyi ọgbọ, o ma pfi okhorobo.

Sa o ghue, abi ukuku akhuere o liẹ ma ere osha. ⁶ Eri ẹlẹmhi o li abi erali. Emhi obe o khi ni o la elemhi idiegbe ọgbọ. Eri ọọ yese ọgbọ-a nya ode khi ode. Ilimhi iriere oni erali ogho o te bhale ẹlẹmhi.

⁷ Elamhako nya e zẹ ẹ mu abọ, ghe ipfeli o, ghe eni ẹ tialo akpidi eke o, ghe elamhako ena okẹ o, ọgbọ o dobe ẹ mu we abọ. ⁸ Ama ọgbọ khoghuo ọa dobe ya mu ẹlẹmhi abọ. Eri o li abi osue enye obe ni ọọ gbe.

⁹ Oni ẹlẹmhi awa rọ o kuẹghie Ita awa Onomhue. Lọli awa gbo rọ o ku itse na ẹgbọ ni a rọ khokho Eshinegba ma.* ¹⁰ Ikuẹghie ali itse ikuku e rọte unu oghuo ẹ lasele. Ọa kha khi igho inyoghuo-mhe. ¹¹ Amẹ eni e ti unu ali amẹ ni ẹa ti unu ẹa dobe ya rọte unupfie oyi okẹ oghuo ke chocho lasele. ¹² Inyoghuo-mhe, okhua-eni o fe dobe ya mo udumhi olivu? Wẹkhi eri olomu iba o dobe ya mo udumhi okhua-eni? Igho okẹ oni ọọ chocho amẹ ugbheli, ọa dobe ri amẹ eni e ti unu ya lasele.

Iku ilẹsingme eva

¹³ Oghuo o elemhi ẹ o khi otsegbhe ni o mhọli ilẹsẹ? Oni ọgbọ o ri angeli onete oyọli rọli khase, ikhi onete ni o ri iregbe-tiemhile ni o rọte ilẹsingme bhale riẹle. ¹⁴ Ama ini u mhọli ayemhe ubogbo ali emhi-itoegbe shi udu oye, khi vuse ipfua shi o, ni u rọli

khi oni igesikia. ¹⁵ Ilẹsingme oghoghọ ọa khi iloghie o te bhale, ama onayi agbo ona o khi, ni ọa rọte Ayemhe-no-pfuase bhale, elemhi ayemhe oyi okphaghie o te lasele.

¹⁶ Ashini ubogbo ali emhi ituegbe o da la ne, ozughu ali emhi ebe ododa, e ma la akaghọ.

¹⁷ Ama egbhe ali ilẹsẹ ni o te idane bhale, eri o kpe te eke pfuase, o nono opfomhe. Eri ọọ kuegbe-a, o ri egbe ọli ẹ tiemhile na ọgbokpa pfo, o mhọli elemhi-iamhe, o ri umomhi angeli onete ẹ khase. Ọa ya gbe azeba, o mhọli igesikia. ¹⁸ Eni ẹ nono opfomhe ni e ri ayemhe opfomhe ri onete ko, ikhiesẹ oyi ipfuase ẹẹ me.

4

A ri egbe ẹ na Eshinegba pfo

¹ Elo ọọ pfi okhọli ali uwola a na ẹ? Ọa khi itobọ oghuemhe, ni e la ẹ udu nu ẹ a khọli o zẹ ni a rọ nu egbe ẹ khọli? ² Emhi ọọ ghọle ẹ, ama aa mhọli ọli. A gbe ugbeli, a mhọli ẹloe-iamhe ama a dobe mhọli emini ẹẹ ghọle ẹ. A kha wola, a khọli. Aa ya mhọli emini a nono, irari khi aa mhila Eshinegba. ³ A kha mhila, aa ya me mie, irari khi usamhi obe a rọ shi udu ke mhila, ini a ba me asha ri emini a mhila rọ li agbo shi egbe.

⁴ Eẹ ni a khi ẹgbọ ni e li abi okpotso ni ọọ kia okia, eri aa lẹsẹ khi ini emhi agbo o ghọle ẹ dọsẹ, khi obe Eshinegba a khi? Onini o da zẹ agbo ona omole ne, obe Eshinegba o khi. ⁵ Eri u dabi khi afue Ebe-no-pfuase o ngme ọli khi, eri ayemhe ni Eshinegba o rọ shi awa egbe ọọ kpe ofuma egbegbo, ni o khia khi eri ọọ nono ni awa khi oyi Eshinegba pfo nya. ⁶ Ama eri Eshinegba o khi ma okhale na awa. Onana o zẹ ni Ebe-no-pfuase o rọ liẹ,

“Eri Eshinegba
o mu okhọli ẹ vule shi
oni o ti egbe ọli ẹ nga o.

Oọ somhi elemhi

oni o ti egbọli ẹ tiemhile.”*

⁷ Ri egbe ẹ tiemhile na Eshinegba pfo nya. Tsesẹ ku okphaghie o ti kia ne, khi o ya na ne.

⁸ Ti bhale deba Eshinegba, khi o ya ti bhale debe. A kpe abọ eye ẹ-a, ẹẹ ena olamhe, a ri udu oye ẹ shi eni e pfuase, ẹẹ ezidu-eva.

⁹ Viẹ osoli, viẹ oya, mu egia oye mele evie-a,

* **3:9** Li zẹ Igbae 1.26 * **4:6** Li zẹ Ekpi 3.34

u gbo mu oghelẹ oye pfi bhale iyese udu-a. ¹⁰Ti egbe ẹ tiemhile odalo oyi Ọnọmhuẹ, khi ọ ya ti ẹ nga.

¹¹A khi ke yese egbe eva inyoghuo-mhẹ. Ini u da yese ọnuzava oye ni a ga mie iKirisiti suo eva-a ne, ni u ro da gue ọli ẹzo, ushi wa ze ifue, ni u wa gue ẹzo. Ini u gue ushi ẹzo, wa ke khi ọni ọ ri ushi ẹ gbe akanya! Ama ọni ọ gue ọli ẹzo u ke khi. ¹²Ẹshinẹgba lẹlighuo tse ọ khi ọni ọ rue ushi na agbo ni ọọ gue ọgbo ẹzo egbe-a. Lẹlighuo tse ọ dobe a tsumhi, ni ọ dobe a gbe-a. Oghuo u sa khi u khi ni u wa gue ọgboese ẹzo?

Awa khi ke tono obọ udu

¹³A suo mhẹ, yeye ni u we, “Amo okekhi akọ awa ya ye ẹoli ona okekhi ogho, awa ya la oobọ elemhi ukpe oghuo, awa la oobọ gbe akanya ona ali ogho, awa gbe ukpagho tima.” ¹⁴Waa lese emini ogbe na akọ o ngme ne, wekhi emini a ya me akọ. Se u lese abi agbo oye o ya li? Eri u li abi otughunu ẹle uzogbe ni ọọ lasele ukuku ẹghẹghẹ, o gbo kala-a.† ¹⁵Eri u kha ri ochoghọ liẹ, “Ini o ghole Ọnọmhuẹ, awa ya la agbo, awa li ona ali ogho.” ¹⁶Mena eri u wa tono obọ udu, waa ti ipfuabọ nga. Itonobọ-udu eghoghọ nya ẹa gbe akanya.

¹⁷Irarigho, ọnini ọ da lese onete ni ọ kha riele ni ọa ro da riele ọli ne, olamhe o khi na li.

5

A tse agua ye eni e pfue, ni ẹẹ nase eni ẹa pfue.

¹Ghe ii, ẹẹ eni a pfue, a vie, a vie oya irari osoli ni ọọ bhale na ẹ. ²Ẹpfue eye ẹ, e she ke a, ali khi esele e she re ẹ ide le. ³Igolu ali ẹlomho eye ẹ, e she mu oghuo-ghuo-a. Oghuo-ghuo ni e mu, e ya pfi ọtsele mu ẹ, a ya na ẹ osoli to ọ irari khi u ti ikpagho ma leghe na egbe ẹ ya ramhi memena.* ⁴Waa fali ẹgbo eni e gbe ikanya ishemhi oye ne ifata ne. Ẹẹ vie, ẹẹ wolo. Evie oyi eni e nu ẹ khiese itsua ishemhi, o she ramhi esọ eyi Ẹshinẹgba ni ọ fune nya ni ọ mhue ekholi-okhue na iloghie.† ⁵Eri u la agbo ẹ li agbo nyafunyafu, u li agbo ọ tsua kua. Wa le

okpo, ali ofolo, u gbẹdi-a looghọ abi ẹlamhi ni a mu ya gbe-a. ⁶U she pfa ẹzo ugbeli mu ẹgbo eni ẹa mhue abi e li, u gbolo we-a. Wewe na, ẹa dobe liẹ khi wewe a lama shi ẹ ọ.

Irabomudu elemhi osoli

⁷Irarigho, inyoghuo, ri abọ mudu ramhi ibhale oyi Ọnọmhuẹ. Bino ghue abi oghiale ọ liẹ migha khe ẹghẹghẹ ni ishemhi e la bie. Abi ọ li ri abọ mudu ni otsukpe o de, ni oruame o ro le. ⁸Yeye li ligho ri abọ mu udu abi oghiale. Lolo ri ukpeloe shi eke, u migha gbagbagba irari khi ibhale oyi Ọnọmhuẹ o ti bhale.

⁹A khi ke me umha-gueli oyegbe inyoghuo-mhẹ, ini a khi gue ẹ ẹzo. Osesezo ọ ga ti mama awa memena.

¹⁰Inyoghuo-mhẹ, a ke khonya emekeguele ni ẹẹ ngme na Ọnọmhuẹ. Eri e ri abọ mudu ini o rie khi e ya me osoli. ¹¹A she kpe lese khi eni a khivose na, anye ẹ lu ẹgbo eni e ri egbe ẹ mie. A she kpe suo eko iJobu abi ọọ ri egbe mie tese. A me emini Ẹshinẹgba ọ riele na li ikpukhokho. Ọnọmhuẹ, ona ilelemhi ọ khi.‡

¹²Inyoghuo-mhẹ, oni o mu egbe ne nya khi, khi romhi iloghie ali eke agbo ali emhese. Ze ni, “Ti oye o khi ii, u ze ni iye oye, o khi iye.” Ini a khi me asha pfa ẹzo mu ẹ.§

Iromhi ni a ri irudunga so

¹³Ini onge ọ la elemhi ọmunu, ọ lema Ẹshinẹgba. Ini onge ọọ ghele, ọ to uwolo ikueghie. ¹⁴Ini onge ọọ ghua, ọ ka lu egbhali ni e la igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo, ni e so iromhi na li, e ri eva oyi Ọnọmhuẹ ri oili to ọli egbe.* ¹⁵Ẹghẹghẹ agho, ni iromhi ni e ri irudunga so, ni o ri ọli ze. Ni Ọnọmhuẹ ọ rote ughuamhi mu ọli vule. Ini ọ lamhe olamhe, Ọnọmhuẹ ọ ya ro topfa li. ¹⁶Irarigho, a zono olamhe eye ẹ ye egbe ẹ, a lema na egbe, ni a re ẹ ze. Eri iromhi oyi ọgbo ni ọ la ipfuase o migha a gbe akanya egbegbo.

¹⁷Ogbo onabi awa, Elaja ọ khi. Eri ọ te ekelemhi udu lema egbegbo. Oo ame o khi rue, ame o mu oni eke elemhi ikpe ese ali

† 4:14 Li ze Ekpi 27.1 * 5:3 Li ze iMat 6.19 † 5:4 Li ze iDeut 24.14-15 ‡ 5:11 Li ze iJobu 1.21-22; 2.10; Iwolo 103.8 § 5:12 Li ze iMat 5.34-37 * 5:14 Li ze iMak 6.13 † 5:17 Li ze 1 Ighie 17.1; 18.1 ‡ 5:18 Li ze 1 Ighie 18.42-45

ukhukhui.† ¹⁸ Ọ gbo lema, ọọ amẹ o ruẹ,
amẹ o ruẹ, eke o ri emhi ekomhi ze lasele.‡

¹⁹ Ini onge e ọ pfi egbegbi ode oyi
Eshinegba shi eke, no ogboese ọ ro mu ọli
nyene bhale ukhokho, ²⁰ sato ọ khi, onini ọ
mu ọna olamhe rote ode egbholi oyoli pfi, ọ
ya tsumhi ayemhe oyoli obọ eghuli, ọ guese
olamhe ebubu na li.§

Ebe onodode ni iPita O keke

¹ Mhemhe iPita aghiusomhi na keke oyi iJesu iKirisiti mhi keke ebe ona ghi e egbo ni Eshinegba o ze, ni a khi epfese shi elemhi eke agbo, ni a miatse ku asha khi asha eke iPontusi, ali iGalesha ali iKapadosha ali Esha, ali iBitinia. ² Eri Eshinegba ita o ze e abi o li ghole oli shi, o rote ikanya eyi Ayemhe-no-pfuase khuese-a pfuase ni a ke suo esọ na iJesu iKirisiti ali ni o ri olia eyi iKirisiti re e khi egbo oda shi ugamhi oyoli.

Opfomhe ali okhale ni e gbeku o, e ka nu e la.

A kueghie Eshinegba shi Irudushi ni o mhuę agbo

³ Awa kueghie Eshinegba, ita iJesu iKirisiti Onomhuę. Itobo ilelemhi oniemhi ni o mhọli na awa o ro rote eghuli guise iJesu iKirisiti le. Onana o ri agbo onogbo ali irudushi ni o mhuę agbo na awa. ⁴ Loli o li ri awa ri eloe shi eke e khe ugu ni Eshinegba o ro shi agho o khe egbo eyoli. Iloghie o re we shi ne, ni o khi asha ni ea la ke-a, ni ea la pfueche, wekhi eri e ya taa. ⁵ Eye e eni ugu ena e khi, ikhi ee ni a mhọli iregbenga, ni Eshinegba o ri ekpabo eyoli khukhu shi e khe imiepfuese, ikhi imiepfuese ni a ya rokhasę ikpukhokho agbo. ⁶ A ze ni onana o ri egbe ke mu e ini o tseku khia khi a ya mhọli iyeseudu-a ukuku eghęghę irari imhesę bino ebubu ni a ya me. ⁷ Eri a ri ena mu e fe bino ni a me ini egbegbo irudunga oye e o khi. Igotu ni o li opfu-a, erali a ro o mhese oli bino ni a me ini egbegbo o khi. Igho a ya li mhese irudunga oye ni o mu eloe dose igolu bino, ni a me asha mie ekpe ali ikueghie ali ufumhi ele ni iJesu o ya nyene egbe bhale. ⁸ A nono ingme oyoli, a gbo mie oli suo, aboriekhia khi aa me oli eloe ghue. A mhọli oghęle oniemhi ni unu o dobe e ngme. ⁹ Itobo khi u mhọli imiepfuese elemhi ayemhe oye, o ze khi a miesuo, a regbenga li.

¹⁰ Eri emekeguele ngme ingme okhale ni o o bhale deba e, e kuegbe-a guano bie abi Eshinegba o li ya mie egbo eyoli pfuese, onana o ze ni e ro ngme angme-shi-ekę oyi oni imiepfuese ona. ¹¹ Ayemhe oyi iKirisiti ni o la emekeguele udu o gueye we abi iJesu o li ya me osoli, neni o ya me ufumhi oniemhi, eghęghę ni e ro ngme ungmemhi amęguele. E roshęka guano ni e lese oghuo o ya khi oni iKirisiti ali abi eni ingme e ga li ya de nyaa. ¹² Eshinegba o rokhasę eni emekeguele khi o a khi itobo eleli oye we a ro ri emhi ena khasę we ama irari oye e. Memena, eni emekeguele e she gue eni ingme ena nya ye e, abi ekpabo Ayemhe-no-pfuase ni o rote iloghie bhale o li gue we ye we. Eri igeni e lili nono ni we we e li me eni ingme ena.

A ke la angeli ipfuase

¹³ Irarigho, a bino angeli bie ke ngeli ni a mu egbe shi ugamhi oyi Eshinegba, a ke te eloe eke, a ri udu oye e shi isomhelemhi ni a ya me ogbele ni a ya ri iKirisiti khasę. ¹⁴ Abi eniye ni ee suo esọ na Eshinegba ni o la iloghie, a khi nyene egbe ukhokho je angeli ni u kpe ngeli neni a lese ungmemhi oyi Eshinegba. ¹⁵ Lese khi Eshinegba ni o lu e, o ma pfuase ni a li ghọ mhọli ingeli ni e pfuase shi emiemini a riele nya. ¹⁶ Ebe-no-pfuase oo, "Ze ni u khi oni o pfuase, itobo khi mhemhe mhi pfuase."*

¹⁷ Ini o khia khi Ita wa lu Eshinegba ini u wa so iromhi, ikhi ita ni o a ya gbe azeba ini o o gue ezọ, ri ekpe ali ulishi ke ga li aborokhia khi opfese eke agbo u khi egho. ¹⁸ Irari khi a lese khi o a khi emhi nabi igolu ali elomho ni ee li opfu-a a ro pfa e shi eke, lase elemhi imu ali angeli afue le, ni eni e bia e e roshi eke na e. ¹⁹ Olia ni e ghale eyi iJesu iKirisiti, ni o khi omi osumha ni o a mhuę ichimhi, a ro luase obọ na awa. ²⁰ Eshinegba o ze oli neni a ma agbo, o gbo ri oli lasele khasę egbo ikpukhokho agbo ni awa la ena, irari oye e. ²¹ Obọ oyi iJesu a te mie Eshinegba suo ni o te eghuli guise oni iJesu le, ni o gbo ri ufumhi oniemhi na li, irarigho a mhọli irudunga ali irudushi na Eshinegba.

* 1:16 Li ze iLev 11.44,45; iLev 19.2; iLev 20.7

²² Aborokhia khi a she ri udu eye ẹ khi eni e pfuase ẹgho, abi a ri ungmehi igesikia a gbe akanya, ni a ro mholi inono na egbe ẹ abi a ga miesuo, a kie ligho ke nono ingme egbe ẹ. ²³ Irari khi ungmehi oyi Eshinegba ni o mhue agbo na agboagbo a ro rieḷe ẹ bia, ọa khi emini ẹẹ pfua a ro rieḷe bia. ²⁴ Ebe-no-pfuase o ngme ghọ khi,

“Eri ẹgbọ nya

e li abi ebuli.

Eri isomotse oyewe

o li abi udodo.

Ini ebuli o khakha-a,

udodo e de ọ kua.

²⁵ Ama eri ungmehi

oyi Eshinegba o lao agboagbo.”†

Ona o khi usomhi onete ni a tse abo ye ẹ.

2

Eche ni o mholi agbo ali ushishi no pfuase

¹ A she rieḷe ẹ bia, irarigho, khi kono onobe shi elemhi deba ogbọ, khi ke lo ẹgbhọli, khi ke ngeli ingeli abamemhe, khi ke do ogbokhoghuo okonyo ali khi ke ngme ungmehi yese ogbọ-a. ² Ochoghọ, ze ni angeli oye ẹ e li abi oyi emofe. Okiamhi egbegbi amẹ inyeli eyi ayemhe ni o khi ungmehi oyi Eshinegba, o ke gbe ẹ. Eni a kha da, o reḷe fu shi imiepfuese, ³ mena ni a she mu Onomhue fe bino ni a me ọli me khi ọọ ti.*

⁴ Abi a li bhale deba Onomhue ni o khi eche no mhue agbo, ni ẹgbọ e kie, ama Eshinegba o ze ọli, o mu ọli eloe. ⁵ Igho, ẹẹ abi eche ni e mhue agbo, a ro to owa ayemhe, ni a khi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ni e pfuase, ni a ke luasobo ena ayemhe eni e ghole Eshinegba, rote obọ oyi iJesu iKirisiti.

⁶ Irari khi Ebe-no-pfuase ọọ,

“A bino khi mhi ri

eche gbe eke shi iZayo,

echeli ebe ni o mu owa mhue,

ni mhi ze ni o mu eloe.

Oni o da ri egbe da li ne,

ọa ya me omama.”†

⁷ Irari khi eche ona oni o mu eloe o khi na ẹẹ ni a mie ọli suo. Ama eni ẹa mie ọli suo, o khi,

“Eche ni itsona e kie,

ni o tigbe mele oni

o mu eloe ne nya-a.”‡

⁸ “Onana o kie gbo khi

eche ni ebubu ẹgbọ

e ya kholo awe shi

ukpokpomhi eche

ni o ya pfi we gbe.”

Itobọ khi ẹa ri ungmehi oyi Eshinegba gbe akanya e ro de. Abi o kha li we o li egho. §

⁹ Ama eni Eshinegba o ze a khi, ni a khi ekhemhue ni ẹẹ ga Eshinegba, ushishi na ipfuase, ẹgbọ enayi Eshinegba, ni a ro me asha ri ikueghie na oni o rote alo ebili lu e lasele bhale akpa ni o somhotse oyoli.*

¹⁰ Eghẹghẹ ni o dose aa kpe khi ẹgbọ eyi Eshinegba, ama memena, ẹgbọ eyi Eshinegba a ke khi, aa kpe mholi ilelemhi na ẹ, ama memena Eshinegba o she mholi ilelemhi na ẹ.†

Ighumha eyi Eshinegba

¹¹ Emole mhe, mhi lema ẹ, ẹẹ abi epfese ni a la elemhi agbo ona, a lase oghumhe ni e khi eyi olamhe le, ni e mu okholi ẹ vule shi isamhi eye ẹ o. ¹² A kie ke ngeli ingeli enete elemhi ifuabọ oyi ẹgbọ ni ẹa miesuo. Ini e tseku ẹ ze ẹ unu, e kie ke me ingeli enete ni a ngeli, ni e ke kueghie Eshinegba, ogbelẹ ni o ya bhale deba awa.

Iregbe-tiemhie na Enighie ali Ega eyawa

¹³ A ri itobọ Onomhue ke ri egbe ẹ tiemhie na eni ẹẹ mhesẹ nya ni a mu vule shi iteva ẹgbọ. Okekhi oghie ni o fune, ¹⁴ okekhi igovunọ ni oni oghie ọọ ghie o ke nase eni e pfido, ali e ke kueghie eni e rieḷe onete. ¹⁵ Irari khi eri Eshinegba ọọ nono ni a pfi ẹgbọ okholo okpe unu, rote angeli enete ni a ya ke ngeli. ¹⁶ A ke ngeli abi ẹgbọ ni ẹa mholi ozuode, ama a khi zudigba umha mholi ozuode oyee ke ngeli ingeli ebe. A ke ngeli abi eni ẹẹ ga Eshinegba. ¹⁷ A ke ri ekpe na ogbokpa. A nono ingme oyi ẹgbọ ni a ga ro khi ena irudunga. A ke na ulishi oyi Eshinegba. A gbo mu ekpe ẹ na oghie.

¹⁸ Eẹ ni a khi eni ẹẹ ga, a ri egbe ẹ tiemhi eke na eni e khi ega eye ẹ. Ọa khi ega ni

† 1:25 Li ze Aza 40.6-9 * 2:3 Li ze Iwolo 34.8 † 2:6 Li ze Aza 28.16 ‡ 2:7 Li ze Iwolo 118.22 § 2:8 Li ze Aza 8.14-15 * 2:9 Li ze Okiali 19.5-6; Aza 43.20,21; iDetu 4.20; 7.6; 14.2; iTato 2.14; Aza 9.2 † 2:10 Li ze Osia 2.23

eri opfomhẹ ngeli deba ẹ tse ama li shi eni ẹ ngeli angeli ni o ze deba ẹ. ¹⁹ Eshinẹgba ọ ya khivose nẹ ini u ri egbe mie osoli anasemhẹ ni u wa kha mẹ, itobọ khi u lẹsẹ oghuẹmhẹ oyi Eshinẹgba. ²⁰ Eleli onoghuo o la ọ ini ogbo ọ mẹ osoli shi umha-sueso ni ọ riẹlẹ? Ama ini u wa mẹ osoli shi onete ni u riẹlẹ, ni u rọ ri egbe mie ọli, Eshinẹgba ọ ya khi vose nẹ shi ọ. ²¹ Irari onana Eshinẹgba ọ rọ lu ẹ, abi iJesu ọ rọ mẹ osoli na ẹ rọ ri angeli irọkhokho shi ekẹ na ẹ ni a ke deba. A roshẹka ke deba oni angeli. ²² Oa lamhẹ olamhẹ okhoghuo, wẹkhi eri a mẹ khi ọ ngme ungmehi ẹgbhọli.† ²³ Abi ẹgbọ e rọ tseku u tsue ọli, ọa tsue wẹ shi ọ. Abi ọ rọ tseku mẹ osoli ọa tsekha wẹ. Ama eri ọ ri ẹgbọli mhọli Eshinẹgba obọ, oni ọ guẹ sọ ẹzọ shi odẹ igesikia.§ ²⁴ IKirisiti lolighuo ọ tsua olamhẹ eyawa shi egbe je apfida, ini awa khi ghu eghuli olamhẹ, ama ni awa la agbo iguẹ-ngeli elemhi ipfuase. Utse ni a kuale ọli o ri awa ze.* ²⁵ Eri a kpẹ la agbo abi osumha ni ọ waa, ama a she mu pfi deba Oni Orisumha-kia ni ọ khi oni ọ khekhe ayemhẹ o ye.†

3

Angeli oyi ikpotso ni e la ughuẹ ali odo wẹ

¹ Eẹ ni a khi ikpotso, a nyese ukhomhi na edo ẹ, ishegho a khi mẹ ongewe ni ọa mie ungmehi oyi Eshinẹgba suo, ni eni edo ẹ ri itobọ ekpe ni a mhọli a na wẹ ali angeli eyi ẹ mu udu pfi, ini aa ke tseku ngme ungmehi unu lasele,* ² ini eẹ mẹ angeli ipfuase ali angeli ekpe ni a ngeli. ³ Khi zẹ ni isomhotse oye o rọte akhuẹ idiegbe ri egbe khase, ni a la do itsu shi ukhomhi dolodolo, ali ena igolu isoso ali igbanọ itsua ni e somhotse.† ⁴ Ochoghọ, zẹ ni isomotse oye o khi ona ekelemhi udu. Isomhotse ni ọa ya taa, ni o khi ona ikuegbea ali ayemhẹ no pfomhẹ, ni o ghọle Eshinẹgba nẹ nya. ⁵ Ina ikpotso eni elele ni e ri egbe da Eshinẹgba, e li ri egbe wẹ shi isomotse, irari khi e nyese ukhomhi na edo wẹ. ⁶ Abi iSera ọ li mu ekpe na odọli Aburaamu ramhi ni ọ rọ lu

oli, onomhuẹmhe. Imi oni iSera a khi, ini a da ngeli ingeli enete ne, ni aa rọ da zẹ ni ulishi o mu ẹ.‡

⁷ Igho, eẹ edo, a guẹ ke ngeli deba ighuẹ ẹ. A ri iwomhelo nu wẹ ke ngeli. A lẹsẹ khi ẹa mhue ekpabo abi eẹ. A gbo lẹsẹ khi eni e nu ẹ mhọli okemhi shi isomhopfa oyi isomhelemhi oyi Eshinẹgba ni o mhọli agbo onogbo e li khi. A guẹ ri elo ke khu wẹ, ini emhikhoghuo o khi zu iromhi oye ẹde.§

Ime-osoli shi onete iriẹlẹ

⁸ Ozukhomhi ungmehi oyemhẹ khi, eẹ nya a mhọli udu oghuo, a mhọli ilẹlemhi na egbe, a nono ingme egbe abi inyoghuo, a vie osoli ke na egbe, a ke ri egbe ẹ tiemhile. ⁹ Khi ri onobe fata onobe. Ini ogbo ọ tsue ẹ, khi tsue ọli shi ọ, ochoghọ sọ iromhi onete na li. Itobọ khi eri Eshinẹgba ọ luẹ ni u khi ogbo oyọli, ni u le ikhivose ugu. ¹⁰ Irari khi, oni ọ da a nono

ni lolu mẹ agbo li
ali ni lolu mhọli
ebubu ogbele enete,
ọ khi ke ri elemhi oyọli
ngme ingmemhi ebe,
ali ingmemhi ẹgbhọli.

¹¹ O mema ya mẹ
ingmobe na,
o ọ riẹlẹ onete.

O ọ mema ya ke
nono opfomhẹ,
ọ na khu ọli.

¹² Irari khi eri ukpeloe
oyi Onomhuẹ o la
egbo eni e guẹ ngeli egbe,
eso eyọli e khueghie-a
shi iromhi ni ẹ sọ,
ama elemhi e ma bi

Onomhuẹ deba egbo okhọlo.*

¹³ Oghuo ọ ya ri emhi obe li ẹ, ini onete iriẹlẹ o mema ghọle ẹ? ¹⁴ Ama ini u tseku mẹ osoli shi onete iriẹlẹ, ikhivose o khi nẹ. “Khi na ulishi ogbokhoghuo.” ¹⁵ Ama a rọte ekẹ elemhi udu oye ẹ rue iJesu abi Onomhuẹ oye ẹ. A ke mu egbe shi ekẹ eghẹghẹkpa, ini ogbokhoghuo ọ ya mhila ẹ emini irudushi oye ẹ o migha nga, ni a gue ọli ye wẹ. Ama a

‡ 2:22 Li zẹ Aza 53.9 § 2:23 Li zẹ Aza 53.7 * 2:24 Li zẹ Aza 53.5 † 2:25 Li zẹ Aza 53.6 * 3:1 Li zẹ Efi 5.22; iKolo 3.18 † 3:3 Li zẹ 1 iTimo 2.9 ‡ 3:6 Li zẹ Igbae 18.12 § 3:7 Li zẹ Efi 5.25; iKolo 3.19 * 3:12 Li zẹ Iwolo 34.12-16 † 3:15 Li zẹ iMat 5.10; Aza 8.12-13

ri ipfomhẹ-udu ali ekpẹ ke sọ wẹ ọ.† 16 Zobe ni udu oye o pfuase ishegho ni eni e ngme onobe shi angeli onete oye abi oni o deba iKirisiti, e me omama ingmemhi ipfueche ogbo-a eyewe. 17 Ini o ghole Eshinegba ni u ro me osoli shi itobo khi u ri ele onete, o ti dose khi u me osoli shi okholo ni u ri ele. 18 Irari khi iKirisiti o ghu-a shi olamhe oyi ogbokpa utoghuo kpe, ikhi loli ni o pfuase, o me osoli na ena umhapfuase, ni o ro rue awa bhale ghi Eshinegba. A gbe oli-a alo gbugbugbu, ama o la agbo elemhi ayemhe, a ri Ayemhe guise oli le bhale agbo. 19 Elemhi ayemhe ni o la, o ro vu ya tse abo usomhi onete oyi Eshinegba ye iyemhe ni e la owa ighumha. 20 Iyemhe ena e khi eni ea suo eso, abi Eshinegba o ro ri abo mu udu, ni iNoa o ro khali oko-okẹ oniemi se. Egbọ etu-olale kpele a pfuese elemhi oni amẹ.‡ 21 Oni amẹ o migha shi ibatizi, ona o mie e pfuese memena. Oa khi ilese khue ichimhi idiegbe-a, ama, imholi udu ni o pfuase deba Eshinegba ni o tsumhi e rote irote eghuli guale oyi iJesu iKirisiti. 22 IJesu iKirisiti o she je iloghie, o shito epe obo obita oyi Eshinegba, o mhesẹ e na igeni ali afu ali ekpabo ni e la idane.

4

Angeli ni o mu pfi

1 Abi o ro khia khi iKirisiti o she me osoli idiegbe, a li mu egbe ni a li ya mholi angeli oghogho, irari khi oni o da ligho me osoli idiegbe ne, oa ke gbo mholi emini o ri olamhe e ri ele. 2 Rote memena je odalo elemhi agbo oye, khi gbo ze ni oghuemhe idiegbe oye o mhesẹ ne, ochogho, ze ni u ke ngeli abi Eshinegba o li nono oli shi. 3 A she kpe pfuse ukpokpomhi eghẹghẹ-a je ukhokho ro o ri ele emini eni ea miesuo e ri ele. A la agbo itsebo ilili, idokonyo, idonyo yesegbe-a, ali idobie, ali ikia-ye-ukue ke da onyo, ali ilita igaga. 4 Ama memena, abo e sha we khi aa ke nu we a ri ele ikhiakhi-amhi emini e ri ele, e ri itobo igho o tsue e. 5 Ama khi e mema ya gueye Eshinegba abi e li gbe, oni o ya gue egbo ezọ, shi eni e lao ali eni e ghua. 6 Onana o ze ni a ro tse abo usomhi onete ye egbo ni e ghua, ni a ro gue

we ezọ abi a li ya gue egbo na agbo ezọ, ama eri e la elemhi ayemhe abi Eshinegba o la o.

Gue ri ukpelo ke khu isomhopfa eyi Eshinegba

7 Eghẹghẹ ni agbo o ro ya pfo o she ti ramhi ana. Irarigho, a bino angeli bie ke ngeli ni a dobe toto obo iromhi isoso. 8 Oni o mema mu egbe ne nya khi, a nono ingme egbe e egbegbo, itobo khi eri inono o o khukhu olamhe ebubu.* 9 A ke mu egbe e epfese, ni awolo oa la. 10 Ogbogbo o ri isomhopfa ni o mhuẹ ke kpaghie onuzava oyoli obo, o ri igesikia ke ri eloe khu okhale oyi Eshinegba odekhode. 11 Ini ogbokhoghuo o mholi ungmehi ya ngme, o ke ngme ungmehi oyi Eshinegba. Onini o ya kpaghie ogbo obo, o ri itoto ni Eshinegba o ro na li ri ele oli. Ni a ro bhale ya e khi a rote obo oyi iJesu iKirisiti ri ikuẹghie na Eshinegba odekhode. Loli o mholi ufumhi ali ekpabo rote agbogbo ya je agbogbo. Atse.

Ime-osoli irari khi u miesuo

12 Emole mhe abo e khi sha e shi omufe ni o toto ni a me, abine khi emini aa kpe me ghue a me. 13 A ri ochogho ke ghele khi a li nu iKirisiti me osoli ni o me. Eghẹghẹ agho ni a mholi oghẹle oniemi, ini a ri ufumhi oyoli khasẹ. 14 Ini a ri itobo eva oyi iKirisiti e tsue e, ikhivose o khi ne, irari khi Ayemhe oyi ufumhi ali oyi Eshinegba o nu e la. 15 Ini u me osoli, khi ze ni a bhale ya e khi itobo khi u gbe ugbeli ali itobo khi u do ighiato, wekhi angeli ikpamhika ali itashingme u ro me osoli. 16 Ama ini u wa me osoli abi oni o miesuo, khi ze ni omama o mu e, ama ke kuẹghie Eshinegba irari khi u wa yemhe eva oyoli. 17 Irari khi eghẹghẹ o she ramhi ni iguezo o ro ya rote Owa oyi Eshinegba ya gbaekele. Ini o te awa egbe gbaekele, se o ke beshi ya li eni ea mie usomhi onete oyi Eshinegba suo egbe? 18 Abi Ebe-no-pfuase o ngme o li khi,

“Ini o ya munu ni a ro tsumhi ogbo ni o gue e ngeli, se o ke bie ya li egbo okholo ni ea mholi Eshinegba egbe?”†

‡ 3:20 Li ze Igbae 6.1–7.24 * 4:8 Li ze Ekpi 10.12 † 4:18 Li ze Ekpi 11.31

19 Irarigho, eni eḡ me osoli, abi o li ghole Eshinegba shi, e ri egbe we mholi Eshinegba ni o ma we ni o ze ri egbe e nga obo. E kie ke gbe ikanya enete.

5

Ude ni aye Egbhali ali ozele

1 Mhi lolo ye e ude, eḡ ni a khi egbhali abi mhemhe mhi li khi ogbhali, ni mhi ri eloe me osoli ni iJesu o me, ni mhi gbo li ya mholi okemhi shi ufumhi oyoli ini o nyene egbe bhale. 2 A ri eloe ke khu isumha eyi Eshinegba ni a ro nga e obo. O ga pfo e udu ke ri eloe khu we. Oa khi irari eleli ni u ya me o tse, ama abi obo ni o mholi ogueme ugamhi oyi Eshinegba.* 3 Khi ri itoto mhesa na egbo ni Eshinegba o ro nge obo, ochoghogho angeli o ye o khi irokhokho ni egbo ke deba. 4 Ini iJesu iKirisiti ni o khi Oreloe-khu isumha onofune o bhale, o ya ri arula oghie ni o tigbe ya taa ne.

5 Eḡ ezele, a li ligho nyese ukhomhi ke na egbhali. Ogbokpa o ke ti egbe oli tiemhi eke, aa ga egbe e. Irari khi Ebe-no-pfuase o ngme gho khi.

“Eshinegba o ma biselemhi
ogbo ni o ti egboli a nga,
ama o khi e vose na eni
e ti egbewe e tiemhile.”†

6 Irarigho, a ri egbe e tiemhile na ekpabo oyi Eshinegba ni e fune, ni o ti e nga idane ini o ramhi oni eghenge.‡ 7 A ze otoemhe eye e obo na Eshinegba, itobo khi o ya rue e o le.

8 A bino angeli bie ke ngeli, aa tokpe, itobo khi obe e ni o khi okphaghiye, o kia gase abi odumhi ni oo khoshe, eri o nono oni o ya mu nyanole. 9 Khi ze oli lo e le! Gbe lighi irudunga oye, itobo khi u lese khi eni e miesuo nabi ye ye ni e la elemhi agbo ashakhasha e lili e me osoli enabi enana. 10 Ini u me osoli ukuku eghenge se, Eshinegba na okhale nya, ni o rote iKirisiti lu e shi ufumhi oyoli na agboagbo, o ya riele e ti dose abi o kpe li e egbe. O re toto, o mu e mholi re gbelighi. 11 Ekpabo o khi oyoli agboagbo. Atse.

Otse ni o kpukhokho

* 5:2 Li ze iJon 21.15-17 † 5:5 Li ze Ekpi 3.34 ‡ 5:6 Li ze iMat 23.12; iLuk 14.11; 18.14 § 5:12 Li ze Ika 15.22,40 * 5:13 Li ze Ika 12.12,25; 13.13; 15.37-39; iKolo 4.10; iFile 24

12 ISalasi ni mhi ro shi inyoghuo ni o mholi igesikia o nu mhe keke ebe ona. Eri mhi keke ebe ona ni o nu e ghi e, ro ri udu shi e o ali ni a ro lese khi emiemini a rie me khi egbegbi okhale oyi Eshinegba na. A mu oli mhue gagaga. §

13 Egbo eni e miesuo ni a ze abi eḡ na eke iBabilo, eḡ tse e, li shi iMaki ni o limhe egbe abi omimhe.* 14 A ke tse egbe e a ri inono ghele mu egbe. Opfome o ka nu eḡ nya ni a la elemhi iKirisiti la.

Ebe onuzi-eva ni iPita O keke

¹ Mhemhe iSamọ iPita ni mhi khi oghumha ali aghiusomhi na keke oyi iJesu iKirisiti, mhi keke ebe ona ghi eni e mhọli irudunga nabi oyi anye ni o mu eloe, ni a rote angeli onete oyi Eshinegba ali iJesu iKirisiti Omiepfuese ro na we.

² Okhale ali opfomhe o ka khi oye rote ilese ni a lese Eshinegba ali iJesu Onomhue oyawa.

Ulumhi ali uzemhi oyi Eshinegba

³ Itoto oyi Eshinegba o she ri emhikpa ni o ri awa ya ke la agbo irudunga na awa, irari khi awa lese oni o ri ufumhi ali onete oyoli ti awa mama egbe. ⁴ Eni ekpabo eniemhi ena o ro rue isomhopfa ni e mu eloe ni o shobo na awa. Ini a bhale ya e khi irari eni isomhopfa ena awa me asha na pfue epfua ni o la oghuemhe emhi agbo, ni awa mhọli okemhi shi agbo oyi Eshinegba.

⁵ Irarigho, rosheka ri ingeli enete ma irudunga oye, gbo ri ilese ma ingeli enete. ⁶ Ri igue-regbekia she egbe ma ilese, ri iregbemie ma igue-regbekia shi egbe, ri angeli irudunga ma iregbemie, ⁷ ri isomhelemhi-inyoghuo ma angeli irudunga, ri inono ma isomhelemhi inyoghuo. ⁸ Irari khi ini u mhọli eni ingeli enana egbegbo, e ya re ke zaza, wa gbe akanya elemhi ilese ni u lese Onomhue iJesu iKirisiti. ⁹ Ama oni o da mhọli eni ingeli ena ne, o ya me eke nuata, eri o ze alo, o she yele-a khi Eshinegba o she kpe khusese lue olamhe enedio-a pfuase.

¹⁰ Irarigho, inyoghuo-mhe, rosheka ni uzemhi ali ulumhi oye o migha egbegbo. Ini u wa ligho, waa ya tigbe do owe eke-a wekhi eri u ya de. ¹¹ Egheghe agho Eshinegba o ya khueghie ode Omhesese oyi Onomhue-a ne lo. Ikhi Onomhue na agboagbo Omiepfuese iJesu iKirisiti oyawa.

A ri esọ shi emini Ebe-no-pfuase o ngme

* **1:18** Li ze iMat 17.1-5; iMak 9.2-7; iLuk 9.28-35

¹² Mhi ya ke yele e le eni ingme ena nya egheghe kpa. Ini a ririre kpe lese we, ni a migha gba elemhi igesikia ni a mhọli ena. ¹³ Mhi lese khi o ti ni mhi yele e eni ingme ena nya le, ini mhi da kie la agbo. ¹⁴ IJesu iKirisiti Onomhue oyawa o she ro li khase mhe khi ogbele eyemhe ea ke bu, khi mhi kele ya ghua. ¹⁵ Mhi ya rosheka ri ingme ena nya shi e odalo ni a ke sato o, ini mhi so ukhokho gbe.

Eni e ri ukpeloe me ufumhi oyi iKirisiti

¹⁶ Oa khi okhe egholi anye regbenga gue ingme inyenegbe bhale oniemhi oyi iJesu Onomhue ye e. Alo eyanye anye ro me ufumhi oyoli. ¹⁷ Anye la agho ni Eshinegba ita o ro ri ufumhi ali ekpe na li, ni uruli oyi Eshinegba o ro rote otughunu ni o ge nyanyanya ngme, ni o, "Omimhe ni mhi nono ingme oyoli na, o ma ghole mhe." ¹⁸ Eri anye suo khi oni ungmehi o rote idane ngme tiemhile, abi anye ro nu oli la ukhomhi ute no pfuase.*

¹⁹ Igho anye li mhọli iregbenga shi usomhi ni emekeguele e guele, khi egbegbo lo. O ma a ti e egbe ini a ri esọ shi oni ungmehi, itobo khi eri o li abi akpa ni o la alo ebili e ge nyagha, ramhi ni ogbe o ro maghie alo-a, ni imeke oyi ukpetata na obili-atso o ro ge shi udu o ye. ²⁰ Ozukhomhi oni ungmehi khi, a lese khi ungmehi ameguele okhoghuo o ro rote ilese oyi emekeguele okhoghuo bhale. ²¹ Irari khi ungmehi ameguele okhoghuo o ri imelemhi oyi ogbo bhale ghue, ama Ayemhe-no-pfuase o la egbo egbe gbe akanya rewe gue usomhi oyi Eshinegba le.

2

Ena Osese egholi ali epfua oyewe

¹ Abi emekeguele eyi egholi e ke li la iteva eyi egbo iZireni, igho esese egholi e ya li la e iteva. E ya tsua osese egholi ni o yese egbo-a lasela ke sese egbo, e ga kie Onomhue ni o de we, e ya ri epfua ni o kele ghi egbewe. ² Igho ebubu e e li ya deba ode omama eyi itsebo eyewe, e ri omama shishi oni ode igesikia oyi iKirisiti-a. ³ E ya ri emhi

ituegbe rue okhe egbhōli lasela gueye e, ni e ro me asha di e mie ikpagho. Eshinegba o she so we ezō se agboagbo, epfua oyewe o migha khe we ode.

⁴ Irari khi ini Eshinegba o kese igeni le abi e ro lamhe deba Eshinegba, ama o ku we lo ilimhi iriere, o ri iweghe ge we abo pfino kulo alo ebili migha khe ogbele iso- ezō. ⁵ Ini Eshinegba o pfuese agbo onodi, ama o ri ochikpho oniemhi pfuse oni agbo olamhe-a, se ni iNoa ni oo tse abo igue ngeli ali apfoli oshilua.* ⁶ Ini Eshinegba o pfa ezō mu iSodomu ali iGomora, khi o ri erali tose we ni e de emue-a, ni o rewe riyele irokhokho abi o ya li egbo ni ea mhōli Eshinegba egbe,† ⁷ ni o ro pfuese iLoti, omose ni o gue ngeli, ni egbo ena umhasuo-eso e ri ingeli ebe nase ayemhe.‡ ⁸ Eri oni omose ona ipfua se onana o vie oya elemhi ayemhe oyoli egheghe kpa shi ingeli okholo ni oo me ali ni oo gbolo suo. ⁹ Ini o khi igho, Onomhue o lese abi o lie tsumhi egbo eyoli elemhi imhesebino, ali o gbo li lese abi o li ya pfi egbo okholo lo anasemhe ramhi ogbele iso ezō. ¹⁰ Tete egbo ni e deba ogueme idiegbe oyewe ni e ri ukpeloe gbe omheso oyi Eshinegba.

E mhōli igbedu obe ali ititiegbe. Ulishi o ya mu we ni e ro ri unu ghi igeni ro yese we-a. ¹¹ Ama abotseku khia khi eni igeni ena e mhōli ekpabo dose eni esese egbhōli ena, ea ya yese we-a khaso Onomhue. ¹² Eri eni egbo ena ee pfi unu-a shi emini ea lese udi oli. Eri e li abi elamhako ni ea mhōli egbhali ni a bia, ni a mu e gbolo le tse. Igho e li ya pfua abi elamhako. ¹³ Opfua a ro ya fali we ota shi ode opfua ni weweghuo e be na egbewe. Idobie ele oquota gboo, ee bino khi o khi agbo ilili, ni o ya khuese idiegbe oyewe. Egbo ebe e khi itobō khi ini e nu e le eminale inono kugbe egho, eri e kiele e ngeli angeli efiala. ¹⁴ Alo efiala eyi okia, e ze shi ukhomhi, ikpotso ni e ya yemhe shi we o, e kia bino alo. Okiamhi olamhe ni oo gbe we o a tigbe e mhōli ukpese. Egbo ni udu oyewe o a sheshe ee di kulo igha olamhe. E she wena emhi ituegbe shi udu. Elemhi itse eyi Eshinegba e la kia. ¹⁵ E she da egbegbo ode lase, e waso ode oyewe-a. E

she deba ode oyi iBelamu omi iBeo vu ni o mhōli ukpokō shi ukpagho ni o ya mie shi onobe ilili. ¹⁶ Ni akphere o dese shi angeli olamhe. Akphere ni o khia khi o a kpe mhōli ungmehi ogbo shi unu, ni o ri uruli ogbo nu iBelamu ngme shi angeli ujili.§

¹⁷ Eri egbo ena e li abi oke ni o khakha-a, ali uza ni o bi abi amē ni akpekpeli o pfiolo irarogbe kua. Eshinegba o she riyele ilimhi iriere shi eke e khe we ni e la me osoli. ¹⁸ Eri ee ngme ingmemhi itono obō udu, ali ingmemhi ni e violō, ro re egbo sato ogueme idiegbe oyewe, ni e ba di we nyene egbe je olamhe. Ikhi egbo ni e lese rote ifuabo eyi egbo ni e la agbo egbhōli pfue. ¹⁹ E shobo epfua na we, ama wewe ni e shi oni obō onana, e khi ighumha angeli epfua. Irari khi oghumha ogbo o khi shi emini o da mhese na ayemhe oyoli. ²⁰ Irari khi, ini egbo e she da rote oyese ni o la agbo pfue ne itobō khi e lese iJesu iKirisiti Onomhue, ni e ro gbo ri egbewe na emhi agbo genō ne, ikpukhokho oyewe o ke khōlo dose igbaekele oyewe. ²¹ O kha tine ini ea bie kpe lese ode ipfua oyi Eshinegba lo, khi e lese oli se, e tigbe so ukhokho gbe ode ipfua oyi Eshinegba ni a ro na we. ²² Emi ni o li we o rohaso khi ekpita ona khi igesikia lo, ni oo,

“Awá o mu egbe nyene
gbo ya le ekpa
ni o kpa shi eke.

Agulu ni a kpe khuese-a se,
o gbo mu egbe nyene
je igbolō ya pfue.”*

3

Onomhue o nyene egbe e bhale

¹ Emolemhe, ebe onuzi-eva ni mhi keke e ghi e na, eri mhi ri ebe eva ena ya guise e le ali ni a ro mhōli isamhi eni e te ode. ² A sato ingmemhi ni emekeguele ni e pfua se e ngme ni o she tese, ali omheso ni Onomhue Omiepfuese oyawa o mhese rote obō ighiu-somhi na kee eyawa.

³ Onodode, a lese khi ogbele ni e kpukhokho, egbo ni e ri ungmehi oyi Eshinegba a li egia e ya lasele. Ee li egia ee

* 2:5 Li ze Igbae 6.1-7.24 † 2:6 Li ze Igbae 19.24 ‡ 2:7 Li ze Igbae 19.1-16 § 2:16 Li ze iNoba 22.4-35 * 2:22 Li ze Ekpi 26.11 * 3:3 Li ze iju 18

riẹ ẹ ọghuẹmẹ idiegbe oyewe.* 4 E ya ke liẹ, “Ighẹ ibhale ni ọ shobọ khi lọli ya bhale mena? Abi ititawa e te ghulọa, emhikpa e kiele ẹ je odalo abi e li rọte igbaekele agbọ la ọ.” 5 Eri e famhi rọli shi iẹ-esọ-a, khi rọte ungmehi oyi Ẹshinẹgba a te ma idane, ni a rọ gbo rọte amẹ ri amẹ ma eke agbọ.†

6 Ama, eni amẹ ena a gbo rọ ri ochikpho pfuse ẹgbọ na agbọ onodiọ-a.‡ 7 Ama agbọ ali idane ni e kie laọ ogbe-namo, Eghiele oyi Ẹshinẹgba a rọ rẹwe migha rẹwe ẹ khẹ opfuse oyi erali. Eri a zẹ wẹ obọ ọ khẹ ogbele iguẹzọ ni a rọ ya pfuse ẹgbọ ọkhọlọ-a.

8 Emọlemhẹ, a khi yele emhi oghuo-a khi, eri ogbeleghuo o li abi ogbele agbele, ogbele agbele o li abi ogbeleghuo ukpelo oyi Ẹshinẹgba.§* 9 Oa khi eri Ẹshinẹgba ọ ti egbe ẹ je ukhokho shi emini ọ rọ shobọ, abi ẹgbọ eghuo e liẹ sa khi ini emhi ọọ ti eke eri o wu eke-a eghọ. Eri ọ mema mhọli irabomudu na ẹ, itobọ khi ọa nono ni ogbọkhoghuo ọ pfua, ama ni ogbọkpa ọ te agbọ olamhẹ mu nyenẹ.

10 Ama eri ogbele oyi Onomhẹ o ya bhale abi ibhale oyi oghiatọ. Oni ogbele, eri idane o ya ri okeke oniẹmhi kele-a udemhija. Erali oniẹmhi o daghiẹ emini e la idane nya kua. Eke ali emhikpa ni e laọ e kala-a.†

11 Aborokhia khi a ya lina pfuse emhi nya ena, uwali ẹgbọ enabise a kha ke fe khi? A kha ke la agbọ ipfuase ali agbọ Ẹshinẹgba, 12 abi a li ri ẹlo shi eke ẹ khẹ ogbele oyi Ẹshinẹgba, ni awa ke riẹle emini o ya rọli bhale pia, ali ogbele ni a ya ri erali pfuse idane-a erali oniẹmhi o daghiẹ emini e la idane-a nyaa. 13 Ama emini Ẹshinẹgba ọ rọ shobọ, awa migha a khẹ, ikhi iloghie ali eke agbọ onogbọ, ni o khi apfe iguẹ-ngeli.‡

14 Irarighọ, ẹẹ emọle mhẹ, abi a li ri ẹlo shi eke ẹ khẹ oni ogbele ena, a zẹ ni a bhale ya ẹ ẹ shi ingeli ni ẹa mhọli ichimhi ali umhaguekia, ali a la opfomhẹ. 15 Ri ọli shi udu khi irabomudu ni Onomhẹ ọ mhọli na awa, khi, ni ọ ba ri eghẹghẹ na awa mhọli imiepfuese lọ, ẹzẹzẹ abi inyoghuo awa iPolu ọ kpe li keke ọli shi ebe ghi ẹ abi Ẹshinẹgba ọ

li ri oni ilẹsingme na li. 16 Ina ọ kie liẹ keke ọli shi ebe, ini ọ da a ngme eni ingmemhi ena ne. Ebe ni ọ keke e tsua ingme eghuo ni e lolo ẹ munu irolo-ogbo-esọ, ni ẹgbọ ni ẹa mhọli ilẹse ali igesikia e kholo ẹ manọ, abi e liẹ khi ma ingmemhi elese ni e la Ebe-nopfuase ni o ya ri epfua ghi wẹ.

17 Irarighọ, emọlemhẹ, abi a ke rọ lẹse onana eghọ, a mu egbe ẹ ini a khi ya deba ode ẹgbọli oyi ẹgbọ ena umhasu-eso, ini a khi rọte iguẹmigha oye ẹ de. 18 Ama mena awa ke fu shi okhale ali ilẹse ni awa lẹse Onomhẹ Omiepfuese oyawa ikhi iJesu iKirisiti. Lọli a ri Ufumhi a na agbọagbọ. Atse!

† 3:5 Li zẹ Igbae 1.6-9 ‡ 3:6 Li zẹ Igbae 7.11 § 3:8 Emini a ri onana ngme khi Ẹshinẹgba ọa deba eghẹghẹ gbe akanya. * 3:8 Li zẹ Iwolo 90.4 † 3:10 Li zẹ iMat 24.43; iLuk 12.39; 1 iTẹsa 5.2; Irọ 16.15 ‡ 3:13 Li zẹ Aza 65.17; 66.22; Irọ 21.1

Ebe onodode ni Ijoni O keke

Ungmemhi ni o mholi agbo

¹ Anye keke ungmehi oyi oni o ri agbo o na ogbo ghi e, oni o rote igbaekele la o. Anye she suo oli, anye ri alo eyi anye me oli, anye bino oli, anye gbo ri abo eyi anye ti oli.* ² Abi oni o ri agbo o na ogbo ona o ro felilasele, anye me oli, anye gbo li pfi otsele shi oni agbo na agboagbo ona. Loli o nu Ita la, ni a rokhase anye.† ³ Emini anye me ni anye suo, anye gbo lie gueye e, ishegho ni awa kugbe nu Ita ali Omi oli iJesu iKirisiti la. ⁴ Eri anye keke ona ni oghela oyawa o gba pfo.

Okiali elemhi akpa

⁵ Onana khi usomhi ni anye rote obo oyi Omi oli suo, ni anye gue e ye e khi, Eshinegba khi akpa, obili okhoghuo o fe la li egbe kpa. ⁶ Awa kha guele khi awa nu oli la kugbe ni awa ro kie la elemhi alo ebili e kia, egbholi awa lo, awa aa la agbo igesikia. ⁷ Ama ini awa la elemhi akpa a kia, abi loli oli la elemhi akpa, ona o rokhase khi awa nu oli la kugbe, ishegho oia eyi iJesu Omi oli, e khuese awa olamhe-a pfuase. ⁸ Ini awa guele khi awa aa mholi olamhe, egbawa awa a di, awa aa mholi igesikia. ⁹ Ama ini awa zono olamhe eyawa ye Eshinegba ni o ri igesikia riele emhikpa; oni o riele emini o te ode o khi, o ya ri olamhe eyawa topfa awa, o khuese awa umha-pfuase egbe-a nya. ¹⁰ Ini awa e khi awa aa lamhe, eri awa ri Eshinegba mele olo-egbholi-a. Ungmemhi oyoli o la agbo oyawa.

2

IKirisiti, okpaghiobo oyawa

¹ Eniye eyemhe, ee mhi keke ebe ona ghi, ini a khi lamhe. Ama, ini a bhale ya e khi ogbokhoghuo o lamhe, awa mholi oni o nu Ita a ngme khe awa shi eke. Loli khi iJesu iKirisiti oni o pfuase. ² Loli o khi iluasobo ni

a ro shishi olamhe eyawa-a, o a khi eyawa tse ama olamhe eyi egbo kpa.

³ Ini awa ri omhese eyoli e gbe akanya, loli awa ro ya lese gboo khi awa lese oli. ⁴ Eni lie khi wewe e lese oli ni ea ri omhese eyoli e gbe akanya, elo-egbhue e khi, ea mholi igesikia. ⁵ Ama onini o da ri ungmehi oyoli da gbe akanya ne, inono oyi Eshinegba o gba shi oli egbe. Ina awa li ya lese khi awa ali Eshinegba khi oghuo awa khi. ⁶ Eni e da lie khi wewe e kugbe Eshinegba o ne, e mema ya ke ngeli abi iJesu iKirisiti o lie ngeli.

Ushi onogbo

⁷ Emole mhe, o a khi omhese olese mhi keke e ghi e, ama onodi o lo, ikhi oni a rote igbaekele ro na e. Oni omhese onodi ona o khi oni usomhi ni a she kpe suo.* ⁸ Aboriekhi igho, omhese onogbo mhi keke e ghi e, irari khi a me igesikia oyi oni omhese ona iJesu egbe, a gbo me oli agbo oyee. Itobo khi obili o she e kalaa, oni akpa oyi igesikia o she e ge. ⁹ Onini o da lie khi loli la elemhi akpa ni o biselemhi inyoghuo oli ne, elemhi alo obili o kie la. ¹⁰ Onini o da nono ingme oyi inyoghuo oli ne, elemhi akpa o la, emhikhoghuo o la li egbe ni o roli ya khi owe. ¹¹ Ama onini o da biselemhi inyoghuo oli ne, alo obili o la, alo obili o la kia gase. Oa lese obini o je, irari khi obili o she zuse oli alo.

¹² Mhi keke ebe ona ghi e eniye,
itobo khi a she ri olamhe topfa e
itobo eva oyi iKirisiti.

¹³ Mhi keke ebe ona ghi e, ee ita,
itobo khi a she lese oli,
oni o rote igbaekele la o.

Mhi keke ebe ona ghi e ozele,
itobo khi a she mu
Oni o khi Ogb-o-be o le.

Mhi keke ebe ghi e eniye,
itobo khi a she lese oni Ita.

¹⁴ Mhi keke ebe ghi e, ee ita,
itobo khi a she lese oli,
oni o rote igbaekele la o.

Mhi keke ebe ona ghi e ezele,
itobo khi a mholi ekpabo,
ali khi ungmehi
oyi Eshinegba o la

* 1:1 Li ze iJon 1.1 † 1:2 Li ze iJon 1.14 * 2:7 Li ze iJon 13.34

elemhi oye e,
ali khi a she mu
Oni o khi Ogbọ-obe o le.

Agbọ ona o khi ghọle e dọse

¹⁵ Agbọ ona o khi ghọle e dọse, wẹkhi emhikhoghūo ni e la o. Ini ogbokhoghūo o mhọli oghuẹmhe na agbọ, inono oyi Ita o la agbọ oyọli. ¹⁶ Irari emhikpa ni e la elemhi agbọ, ni e khi, oghuẹmhe olamhe idiegbe, emini ukpẹloe o vie shi, ali itipfuabọ-nga shi emini o mhọli ali ni o dọbe e riẹle. Okhoghūo ena nya ẹa rọte obọ oyi Ita bhale, ama agbọ ona e te bhale. ¹⁷ Oni agbọ ona ali emini e la o ni ẹẹ ghọle ẹgbọ e she e dọse, ama eni e riẹle oghuẹmhe oyi Eshinẹgba e ya la o agbọagbọ.

Eni ẹẹ khọli iKirisiti

¹⁸ Eniye, ukpẹse agbọ o she ti bhale! A she gueye e khi oni o khọli Omiepfuese o ya bhale, memena eni ẹẹ khọli Omiepfuese ebubu e she bhale agbọ. Onana awa rọ ya leşe khi ukpẹse agbọ o she ti bhale. ¹⁹ Eni ẹgbọ ena ẹa mema kie kpẹ khi eyawa, lọli o zẹ khi e rọte awa iteva vu. Ini e kie kpẹ khi eyawa lọ, e kha migha. Ama eri uvumhi oyewẹ o rọkhasẹ khi ẹa ku ma awa o.

²⁰ Ama Omiepfuese, Oni o pfuase o she ze e, irarigho a she leşe igesikia. ²¹ Oa khi itobọ khi aa leşe igesikia mhi rọ keke ebe ona ghi e, ama itobọ khi a leşe igesikia, a gbo leşe khi ẹgbhọli o rọte igesikia a lasele.

²² Mena, oghuo o khi olo-egbhue? Oni o o khi iJesu o a khi oni Omiepfuese, lọli o khi Obe vule shi Omiepfuese o, lọli o kie Ita ali Omọ. ²³ Aa me ogbokhoghūo ni o kie Omọ ni o mhọli Ita. Oni o da mie-obọ shi Omọ o, o li mhọli Ita.

²⁴ Zobẹ ni emini u rọte ekẹ suọ o kie le egbe. Ini o ligho kie le egbe, u ya li kie nu oni Omọ ali Ita la kugbe. ²⁵ Emini o shobọ na wa na, ikhi agbọ na agbọagbọ.

²⁶ Ingme eyi ẹgbọ eni e nono ni wewẹ e yese e da ode mhi keke e ghi e. ²⁷ Ama ẹẹ oye e, ekpabọ Ayemhe nọ pfuase ni a mie, o kie la e egbe, irarigho, aa ke khi eni a sese. Ama eri Ayemhe oyọli o o sese e emhikpa, ikhi emini e khi igesikia ni ẹa khi ẹgbhọli. A

ri oseşe oyi Ayemhe ke gbe akanya, a kie nu ọli la kugbe.

Imi Eshinẹgba

²⁸ Mena, eniye, a kie kugbe ọli o. Ishegho ini o feli lasele, awa mhọli igbedu ni omama o a mu awa odalo oyọli, ini o nyene egbe bhale.

²⁹ Ini u leşe khi iKirisiti khi oni o migha shi ipfuase o khi, leşe khi oni o riẹle emini e te ode Omi Eshinẹgba o khi.

3

¹ A bino abi inono ni Ita awa o nono awa o li fu ramhi, ni a rọ bhale ya e khi aa lu awa imi Eshinẹgba! Ni o khia khi igho awa khi! Emini o ze khi ẹgbọ na agbọ ẹa leşe awa khi, ẹa leşe Eshinẹgba.* ² Emọle mhe, imi Eshinẹgba awa khi, ama, awa aa leşe ne, abi awa ya li, ama awa leşe khi ini iKirisiti o lasele, awa ya li abi loli, irari khi awa ya me ọli abi o li tee. ³ Ogbokpa ni o da mhọli irudushi ona ne, o o mhọli oni oghuẹmhe ni o rọ khi oni o pfuase abi iKirisiti o li pfuase.

⁴ Onini o da lamhe ne, eri o gbe ushi oyi Eshinẹgba-a, irari khi olamhe, igbushi oyi Eshinẹgba-a o khi. ⁵ Ama u leşe khi eri iKirisiti o bhale ni o ya rue olamhe eyawa vu, ali khi olamhe o la li egbe.† ⁶ Irarigho, ogbokpa ni o nu ọli la kugbe, o a ya lamhe ke le. Onini o kie da la olamhe ne, o a fe me ọli ghue wẹkhi eri o leşe ọli.

⁷ Eniye, a khi ze ni ogbokhoghūo o di e ya de ode-a. Oni o da riẹle emini o te ode ne, o pfuase, ezeze abi iKirisiti o li pfuase. ⁸ Onini o da riẹle emhi olamhe ne, oyi Okphaghie o khi. Irari khi te-ekẹ vu, okphaghie o te e lamhe. Emini o ze ni Omi Eshinẹgba o rọ feli bhale khi, ni o rọ me asha pfueche ikanya eyi okphaghie-a. ⁹ Ogbokpa ni o da khi Omi Eshinẹgba o ya lamhe, irari khi ukpamhi oyi Eshinẹgba o la li egbe, ẹa ya lamhe irari khi Eshinẹgba o khi Ita we. ¹⁰ Onana o ri ikhioda shi iteva imi Eshinẹgba ali imi Okphaghie. Enieni ẹa da riẹle emini o te ode ne ali ni ẹa mhọli inono na ẹgbọese ne, ẹa khi imi Eshinẹgba.

A nono ingme oyi egbe e

* 3:1 Li ze ijon 1.12 † 3:5 Li ze ijon 1.29 ‡ 3:11 Li ze ijon 13.34

11 Onana o khi usomhi ni a rōte ekẹ suọ. Ikhi, awa nono ingme oyi egbe awa.† 12 Khi li abi iKeni ni ọ khi oyi Ọna Ọkhọlo, ni ọ gbe Ebeli inyoghuo ọli-a. Elo o zẹ ni iKeni ọ rọ gbe ọli-a? Irari khi emini ọni iKeni ọọ riẹle, ẹa gbe akanya, ama emini inyoghuo ọli ọọ riẹle e khi eni e pfuase.§ 13 Irarigho, o khi sha ẹ abo, inyoghuo-mhe eni emose ali eni ikpotso, ini egbo na agbo ẹa ti elemhi ẹ. 14 Awa lese khi awa she te eghuli lasela je agbo, itobo khi awa nono ingme oyi inyoghuo awa. Onini ọa da mhọli inono ne, elemhi eghuli ọ kie la.* 15 Onini ọ da biselemhi inyoghuo ọli ne, ogbo-ugbeli ọ khi. U lese khi ogbo-ugbeli ọa mhọli agbo oyi Eshinegba shi agbo oyọli.

16 Ina awa lie lese emini inono o khi. Eri iJesu iKirisiti ọ ri agbo oyọli bhale, ni e pfuse-a, shi itobo oyawa. Awa kha li rue agbo oyawa li shi ekẹ na inyoghuo awa. 17 Ini ogbo ọ mhọli epfue, ni ọ rọ me khi inyoghuo ọli ọ mhọli emini o to ọli, ni ọa rọ mhọli ilelemhi na li, seẹ ọ li dobe ya lie khi loli mhọli inono oyi Eshinegba? 18 Eniye, a khi zẹ ni awa ri ungmehi ali elemhi ke riẹle inono, ama awa ri iriẹle ali igesikia ke ri inono khase. 19 Ini awa nono ingme oyi egboese, awa lese khi igesikia awa la kia, awa mhọli udu opfomhe odalo oyi Eshinegba. 20 Abi eni e miesuo, ini udu oyawa o pfa ezọ mu awa, awa lese khi Eshinegba ọ fu dose udu oyawa, ali khi ọ lese emhikpa. 21 Irarigho, emole mhe, ini udu oyawa ọa da pfa ezọ mu awa ne, loli awa rọo mhọli igbedu odalo oyi Eshinegba. 22 Emiemini awa da mhila kpa, awa te obo oyọli ya mie ọli, itobo khi awa ri ishi eyọli ẹ gbe akanya ali khi awa a riẹle emini e ghole ọli. 23 Emini ọ mhese na awa khi, awa mie Omi ọli iJesu iKirisiti suọ, ali awa nono ingme oyi egbe, ezeze abi iKirisiti ọ li mhese na awa.† 24 Eni e ri omhese oyi Eshinegba a gbe akanya, eri wewe ali Eshinegba e ga kugbe, Eshinegba ọ li kugbe we ọ. Itobo Ayemhe ni Eshinegba ọ rọ na awa, awa rọ lese khi awa kugbe Eshinegba ọ.

4

Ke mu Iyemhe fe bino

1 Emole mhe, a khi mie shi iyemhe nya ọ, ama mu we fe bino ni a me ini obo oyi Eshinegba e te bhale. Irari khi emekeguele eyi egbhọli ebubu e she fie lasela shi agbo ona. 2 Ina a li ya lese ini Ayemhe oyi Eshinegba lo: Ayemhe nya ni o da lama khi iJesu iKirisiti ọ she bhale abi ogbo ne, oyi Eshinegba lo. 3 Ama ayemhe nya ni ọa da mie-obo shi iJesu ọ ne, ọa rọte obo oyi Eshinegba bhale. Onana o khi ayemhe oyi ọni ọ khọli Omiepfuese, ni a suọ khi ọo bhale, o she ga la elemhi agbo memena. 4 Ama enayi Eshinegba a khi, imi mhe, a she gbo mu emekeguele eyi egbhọli ọ le, irari khi Ayemhe ni o la ẹ egbe o fu dose oyi ọni ọ la elemhi agbo. 5 Elemhi agbo eni emekeguele eyi egbhọli egho e rọte lasela, ingmemhi agbo ee ngme, irarigho egbo agbo e rọ mie shi emini ee ngme. 6 Ama enayi Eshinegba awa khi. Onini ọ da lese Eshinegba, loli ọ ri esọ ọ shi emini anye ẹ ngme. Oni ọa da khi oyi Eshinegba ne, ọa ya ri esọ shi emini anye ẹ ngme. Ina awa lie lese ikhioda ni o la Ayemhe igesikia ali ayemhe egbhọli.

Eshinegba inono ọ khi

7 Emole mhe, a zẹ ni awa nono ingme egbe, irari khi obo oyi Eshinegba inono o te bhale. Oni ọ da mhọli inono, Eshinegba ọ khi itali ali khi ọ lese Eshinegba. 8 Ogbo ni ọa da mhọli inono ne, ọa lese Eshinegba, irari khi Eshinegba khi inono. 9 Eri Eshinegba ọ ri Omi ọli ọtuoghuo kpe ni ọ ghie bhale agbo rọ ri inono ni ọ mhọli na awa khase, ini awa a rọte obo oyọli mhọli agbo. 10 Onana o khi egbegbi inono, ọa khia khi eri awa nono ingme oyi Eshinegba, ama eri ọ nono ingme oyawa, loli o zẹ ni ọ rọ ghie Omi ọli bhale ni ọ rọ luase obo rọ shishi olamhe eyawa. 11 Emole mhe, ini o khia khi ina Eshinegba ọ li nono awa, awa li nono ingme egbe awa. 12 Ogbo khoghuo ọa me Eshinegba ghue, ama ini awa nono ingme egbe awa, Eshinegba ọ la agbo oyawa, ali khi, inono oyọli ọo gbe akanya ni ọ nono ni loli gbe agbo oyawa.* 13 Awa ga lese khi Eshinegba ọ la agbo oyawa, irari khi ọ she ri Ayemhe oyọli na

§ 3:12 Li zẹ Igbae 4.8 * 3:14 Li zẹ iJoni 5.24 † 3:23 Li zẹ iJoni 13.34; 15.12,17 * 4:12 Li zẹ iJoni 1.18

awa. ¹⁴ Ali khi awa me, awa gbo pfi otsele khi Ita o ghie Omi oli ni o ro khi Omiepfuese oyi agbo. ¹⁵ Ini ogbokhoghuo o mie shi o khi Omi Eshinegba iJesu o khi, Eshinegba o la agbo oyoli, loli o li la elemhi Eshinegba ¹⁶ Ishegho, awa lese, awa gbo mie shi inono ni Eshinegba o mholi na awa.

Inono Eshinegba o khi, eni e la agbo inono e nu Eshinegba la kugbe, Eshinegba o li nu we la kugbe. ¹⁷ Ina inono oyoli o lie gbe akanya ni o nono ni loli gbe agbo oyawa, ni awa ro mholi igbedu ogbele iguezo, irari khi eri awa li abi loli ekagbo ona. ¹⁸ Ulishi o la inono. Ama eri inono ni o gba pfo, oo khu ulishi fie, irari khi eri egbo ee na ulishi Eshinegba itobo khi o ya na we osoli. Oni oo na ulishi o gba pfo elemhi inono.

¹⁹ Eri awa mholi inono, itobo khi loli o kpe nono ingme oyawa. ²⁰ Ini ogbokhoghuo oo lie, "Mhi nono ingme oyi Eshinegba," ama o kiele e biselemhi inyoghuo oli, oloegbhue o khi. Irari khi ogbo ni o da nono ingme oyi inyoghuo oli ni oo me eloe, o dobe ya nono ingme oyi Eshinegba ni o me eloe ghue. ²¹ Omhese ni iKirisiti o ro na awa na: Eni e nono ingme oyi Eshinegba nya, e mema li nono ingme oyi inyoghuo we.

5

Imuole ni awa mu agbo o le

¹ Onini o da mie shi o ne khi iJesu o khi oni iKirisiti Omiepfuese, Omi Eshinegba o khi, Onini o da nono ingme oyi Ita ne, o li nono ingme oyi omi oli. ² Abi awa lie lese khi awa nono ingme oyi imi Eshinegba khi, ini awa nono ingme oyi Eshinegba, ni awa gbo ro ri omhese oyoli gbe akanya. ³ Ini awa nono ingme oyi Eshinegba egbegbo, awa mema ya ri omhese oyoli gbe akanya. Ama omhese eyoli ea ya mu unu irogbe-akanya.* ⁴ Itobo khi ogbokpa ni Eshinegba o bia, loli o dobe ya mu agbo o le, irudunga oyawa o khi oni imuole. ⁵ Oghuo o dobe mu agbo oo le? Se ni ogbo ni o miesuo khi, iJesu khi Omi Eshinegba.

⁶ Ona khi iJesu iKirisiti ni o bhale, rote iri-ame-batazi, ali rote o lia ikushieke abi o ro ghua. Oa khi rote ame tse, ama li shi o lia

ni o ku shi eke abi o ro ghua. Ayemhe o pfi otsele shi o, irari khi oni Ayemhe oyi igesikia lo. ⁷ Irari khi otsele ese e la o. ⁸ Ayemhe, ame, ali o lia. Eni otsele ese ena unu oghuo ee ngme. ⁹ Otsele oyi agbo awa mie e suo, ama otsele oyi Eshinegba o toto ne. O she pfi otsele shi ingme oyi Omi oli ¹⁰ Irarigho, ogbokpa ni o mie Omi Eshinegba suo nya, o mholi otsele onana shi udu oyoli. Ama oni o mie Eshinegba suo, eri o roli shi olo-egbholi, itobo khi o mie shi emini Eshinegba o ngme shi ingme oyi Omi oli. ¹¹ Oni otsele o khi Eshinegba o she ri agbo na agbo agbo na awa. Oni agbo ona o la obo oyi Omi oli.† ¹² Irarigho, oni o da kugbe Omi Eshinegba o ne, loli o mholi oni agbo oyi Eshinegba ona. Oni o da kugbe Omi Eshinegba o ne, o mholi agbo oyi Eshinegba.

¹³ Mhi she keke emhikpa shi elemhi ebe ona ghi e, ni a mie iJesu Omi Eshinegba suo, ni a ro mholi oli shi udu khi a mholi agbo oyi Eshinegba. ¹⁴ Igbe-udu ni awa a mholi ini awa la odalo oyi Eshinegba a so iromhi khi, awa lese khi egheghe kpa ni awa ro mhila li emhikhoghuo abi o ghole oli shi, eri oo suo awa o. ¹⁵ Irarigho, abi awa ro da lese khi oo suo awa ini awa da mhila emhi ne, awa lese khi awa she mholi emini awa mhila li.

¹⁶ Ini ogbokhoghuo o me khi inyoghuo oli oo lamhe olamhe ni o ri eghuli gbe ogbo, o lema na li, khi Eshinegba ya ri agbo nali. Eni olamhe oyewe e khi olamhe ni ea ri eghuli gbe ogbo mhia ngme. Olamhe o la o ni o ri eghuli e gbe ogbo. Oa khi olamhe eghogho mhi e a lema shi. ¹⁷ Umha-gueli kpa, olamhe o khi. Ama olamhe o la o ni o ya ri eghuli gbe ogbo. ¹⁸ Awa lese khi oni Eshinegba o bia, o ya lamhe olamhe, irari khi eri Omi Eshinegba o khukhu oli, ini Okphaghi e o khi dobe li oli onobe. ¹⁹ Awa lese khi imi Eshinegba awa khi, ali khi Okphaghi e o mhes e na egbo nya ni ea lese Eshinegba. ²⁰ Awa gbo lese khi Omi Eshinegba o she bhale elemhi agbo, ali khi o she ri ilese ni awa ro lese oni egbegbi Eshinegba. Ali khi awa kugbe oni Eshinegba ni o khi igesikia o, igho awa gbo li kugbe iJesu iKirisiti ni o khi Omi oli o. Lolighuo kpe o khi egbegbi Eshinegba, ali oni agbo na

* 5:3 Li ze iJon 14.15 † 5:11 Li ze iJon 3.36

agboagbo. ²¹Eniye eyemhe, a mu egbe ẹ. A khi mhọli emini e ku ẹ ali ilitsa gbe.

Ebe onuzi-eva ni Iḵḵni O kẹkẹ

¹ Mhẹmhẹ ọgbhali na igbaa oyi eni e mie iḵesu iKirisiti suọ mhia kẹkẹ ebe ona ghi ẹ.

Yẹyẹ ọkpotoso ni Ẹshinẹgba ọ zẹ ali imi ẹ, ni mhi nono ingme oyewẹ mhi kẹkẹ ọli ghi. Ọa khi mhẹmhẹghuo tşẹ mhi nono ingme oyẹẹ, li shi eni e lẹşẹ igẹsikia. ² Eri anye nono ingme oyẹẹ, itobọ igẹsikia ni o la anye egbe, ni o kie ya la anye egbe agboagbo. ³ Mhi lema Ẹshinẹgba Ita ali iḵesu iKirisiti Omiọli e ri okhale ali ilelemhi ali opfomhẹ na awa elemhi igẹsikia ali inono.

⁴ Egbe ma mu mhẹ gba abi mhi rọ suọ ingme oyi imi ẹ eghuo, ni e la angeli ode oyi Ẹshinẹgba, ni ẹẹ riẹlẹ emini ẹ ghọle Ita.

⁵ Irarigho, nọkpotoso, onana ọa khi omhẹşẹ onogbo ni mhia yele ẹ le, ama oni awa rọte eke lẹşẹ lọ. Eri mhiẹ awa nono ingme egbe awa.* ⁶ Inono ni mhia ngme khi awa mema ya ke ri omhẹşẹ oyi Ẹshinẹgba gbe akanya. Oni omhẹşẹ abi ẹẹ nya a she li suọ li rọte eke vu khi, ẹẹ nya a mema la angeli inono.

⁷ Ebubu ẹgbọ ni ẹ di ẹgbọ e she lasele shi asha kpa elemhi agbo, ni ẹẹ liẹ khi iḵesu iKirisiti ọa li abi ọgbọ li bhale agbo. Ẹgbọ enana nya, ẹgbọ elo-ẹgbhue e khi, e gbo khi eni ẹẹ khọli Ọmiepfuese. ⁸ Irarigho, a mu egbe ẹ ini emini awa gbe akanya a shi o khi de awa obọ-a, ama ni awa khi eni a somhopfa gba pfo.

⁹ Mhi gueyẹ ẹ khi ọnini ọa da mu emini iKirisiti ọ şesẹ mhue, ni ọ da ọ, ọa mhọli Ẹshinẹgba. Ama ọnini ọ da mu emini iKirisiti ọ şesẹ mhue ne, ọ mhọli Ẹshinẹgba Ita ali Omiọli. ¹⁰ Irarigho, ini ọgbokhọghuo ọ bhale debẹ ni ọ rọ tsua osesẹ olese ni ọa khi onana bhale, khi zẹ ọli lo owa oyẹ le, khi ga fẹ mhọli ikpaghiobọ shi ọli oni osesẹ. ¹¹ Ọnini ọ da mhọli ikpaghiobọ shi ọni ọgbọ ọghọghọ osesẹ ne, eri ọ kugbe ọli ọ, ni e ga riẹlẹ oni ọkhọlọ.

Ungmemhi ni o kpukhokho

¹² Mhi ga mhọli emhi ebubu ni mhi kha kẹkẹ ghi ẹ, ama mhi aa nono ni mhi kẹkẹ

* **1:5** Li zẹ iḵḵn 13.34; 15.12,17

wẹ shi ebe. Eri mhi ya ri ochoghọ bhale ya bino ẹ, isheghọ ni awa mẹ egbe imi-alo nu egbe ngme. Ni oghẹlẹ oyawa o vọ. ¹³ Imi inyoghue ni ọkpotoso ni Ẹshinẹgba ọ zẹ, ẹẹ tşẹ.

Ebe onuzi-ese ni Ijoni O keke

¹ Mhemhe ni mhi khi oghali.*

Mhia keke ebe ona ghi omole mhe iGayusi ni mhi nono ingme oyoli egbegbo.

² Omole mhe, mhi so iromhi ne, Eshinagba o ka re ze, ali emhikpa e ke je odalo ne onete abi ayemhe oye o lie je odalo shi o.

³ Egbe ma mu mhe gba abi eni anye ga miesuo eghuo e ro bhale ya bino anye, ni e ro guele khi u ma mu igesikia mhu e ali khi u kiele e ngeli angeli igesikia. ⁴ Emhese ea la o ni o remhe e ghele, abine khi ini mhi suo khi imi mhe e la angeli igesikia.

⁵ Omole mhe, u ga ri igesikia riele emhi ebubu ro kpaghie inyoghuo awa ni awa ga miesuo obo, abi e ririe khi epfese. ⁶ Eni egbo e she gue ingme inono oye ye igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni o la akana. Kpekpe kpaghie we obo ni e dobe ri oni okiali ke je odalo abi o li ghole Eshinagba.

⁷ Itobo oni Eva ona, e ro vu oni okiali ona, ni o khia khi ea lama mie eni ea mie Eshinagba suo ikpaghiobo. ⁸ Irarigho, awa egbo eyi iKirisiti, awa khi eni e mema ya kpaghie eni egbo eghoghobo, ni awa kugbe we o gbe oni akanya, shi igesikia.

⁹ Mhi kpe keke ebe ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni o la eoli oye, ama iDiotefisi ni o kie kpe ligho nono ni loli ralo na eni igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo, oa lama ri emini mhi gueye oli gbe akanya. ¹⁰ Irarigho, mhi kha bhale, mhi ya guele emini o riele le gboo. Abi o lie gue anye ezoo, ni o lie kieno egbholi ma anye. Ogho oa ga bu oli, ama oa gbo lama mie apfowa ni awa ga miesuo. Eri o ga khu egbo ni e nono ni wewe e mie we shi owa ya fie igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo.

¹¹ Omole mhe khi ke khonya angeli obe, ama khonya eminete. Oni o da riele eminete ne, Omi Eshinagba o khi. Onini o da riele onobe, oa lese Eshinagba.

¹² Ogbokpa oo ngme onete oyi iDemetiriusi. Egbegbi angeli igesikia oyoli o gbo pfi otsele

na li. Anye gbo ri otsele oyanye ma o. A lese khi otsele oyanye khi igesikia o khi.

Otse ni o kpukhokho

¹³ Emhi ebubu e la o ni mhi kha keke ghi e, ama mhi aa nono ni mhi keke we shi ebe. ¹⁴ Mhi sa khi mhi ya kele bhale ya me, ni awa me egbe imialo nu egbe ngme. ¹⁵ Opfomhe o ka nu e la. Emole e ni e la oola, ee tse e. Kpekpe tse emole anye nya ni e la oobo, otuoghuhuo.

* 1:1 Li ze Ika 19.29; iRom 16.23; 1 iKori 1.14

Ebe ni IJudu Ọ keke

¹ Mhẹmhe ijudu ni mhia ga ijesu iKirisiti, ni mhi gbo khi inyoghuo ijemhisi mhi keke ebe ona.*

Eni Eshinegba Ita ọ zẹ, ni ọ nono ingme oyewe, ni a ri akhukhu oyi ijesu iKirisiti khukhu, mhi keke ọli ghi.

² Ilemhi ali opfomhe ali inono ni e gbeku ọ, e ka khi oyewe.

Epfua oyi egbo esese egbhọli

³ Emole mhe ni awa ga a ga Eshinegba, o mema ghole mhe ni mhi keke ingme imiepfuese ni awa mholi shi ebe ghi e, ni mhi ro me khi o mu egbe ne ni mhi ri ebe ya ri udu shi e ọ, ni a dobe gbelighi shi oni irudunga ni Eshinegba ọ ro nga egbo eyoli obo agboagbo kpa. ⁴ Oni irudunga o she la okhena, irari khi egbo ni ea ya na ulishi Eshinegba e she kuma awa ọ ni awa aa lese. Eni e mu ilelemhi oyi Eshinegba nyene, khi eri o ri egheghe na we e ro ke li itsebo. E kie ijesu iKirisiti ni ọ khi Oga ali Onomhue oyawa. O she tese ni Ebe-no-pfuase o ro kpe te eke ngme ọli khi eni e ya pfua ele iguezo e khi.

⁵ Irari khi ini a ririe kpe kie lese ena nya, mhi kie gbolo e yele e le khi Onomhue ọ rue egbo eyoli rote eke ijipiti lasese, ama, elelese, ọ pfuse eni ea lama miesuo ni e la we iteva-a.† ⁶ A sato khi igeni ni ea mu omhese ni a ro na we mhue, ni e lase ashini a re we shi-a. Eri ọ rewe shi obili, ọ ri iweghe na agboagbo ge we, ọ rewe e khe iguezo ona ogbele ni o fune ni a la ya pfuse we a. ⁷ A sato khi igho egbo iSodomu ali iGomora ali eni e la eoli ni e mama we e li i ngeli, ni e ro ku abo lo itsebo ali ighue ebe imumu. Eri a na we osoli na agboagbo, ro re we riele irokhokho, ro tse agua ye egbo kpa.‡

⁸ Igho eni egbo ena, e li la elena ni o rewe lamhe ri ichimhi mu egbe we, e ri ukpeloe

gbe omhese oyi Eshinegba, e tigbe gbo me igeni na idane bie. ⁹ Egbegbi ageni ni ọ fune nya ni a lu iMakieni ọa fe gbudu ri ungmehi imebie pfueche Okphaghie-a, abi e ro khe olimhi oyi iMosisi, ama eri ọ lese lie, “Onomhue ọ kie e.”§ ¹⁰ Ama eri eni egbo ena e kie pfi itsue e manya egbo shi emini ea ririe lese udi ọli. Eri e li abi elamhako ni ea ya sa. Angeli obe oyewe o ze ni e ro pfua. ¹¹ Epfua e ya pfua! Ode oyi iKeni e rote, eri itobo ukpagho ri egbewe ni ode ni ọa gbe akanya de abi oni iBelamu ọ riele. E nga engo, abi iKora ọ li nga engo, ni o ro li pfua.* ¹² Egbo ukhimhi elemhi e khi ini e nu e la ukue ni a la le eminale inono. E ri umha a na omama ali ulishi, e ro nu e a le eminale. Egbewe tse, e so eminale e shi idi. Eri e li abi uza ni akpekpeli o tsua kia. Eri e li abi era okase ni ea ya mo idumhi, ni a vu a pfia, e khakha. ¹³ Eri angeli oyewe o ri egbe a kase abi ofulu oke oniemi ni akpekpeli ọo tsughuse. Eri e li abi ikpetata ni e kele-a, ni Eshinegba ọ ri obili ni o limhi shi eke e khe agboagbo.

¹⁴ Agbhotu ishilua, Enoki ọ khi ini a rote Adamu leli ọli, ayemhe ọ ro ngme ingme angme-shi-eke oyi egbo ena, ni ọ la lie, “Ghe khi Onomhue ọo bhale, lolu ali igeni agbele agbele eni e pfuase eyoli, ¹⁵ ni ọ ro bhale ya gue ogbokpa ezọ, ni ọ ro pfa ezọ mu egbo ebe nya shi ingeli ebe ni e ri ode obe ngeli, ali ingmemhi ebe ni e toto ni egbo ebe e ngme deba li.” ¹⁶ Egbo awolo ali eni ee me umha-gueli oyi ogbo e khi, oghumhe obe oyi egbewe e deba, e ri unu e nyanọ ifele shi osomhi ro ti egbewe nga. E ri ikhomhi akọ e titi egbo, ini o ba me asha ti we egbe.

Itse-agua ali Ude

¹⁷ Ama emole mhe, a sato emini ighi-somhi na kee eyi iKirisiti Onomhue e ngme shi eke. ¹⁸ Ee gueye e khi, “Ogbele ikpukhokho, egbo ni e ri egbo e li egia, ni e ya ke deba oghumhe ebe eyewe e ya la ọ.”† ¹⁹ Eni egbo ena ee pfi okemhi shi e iteva. Isamhi agbo, ni udu oyewe o gueye we, ee deba. Ea mholi Ayemhe oyi Eshinegba.

* **1:1** Li ze iMat 13.55; iMak 6.3 † **1:5** Li ze Okiali 12.51; iNoba 14.29-30 ‡ **1:7** Li ze Igbae 19.1-24 § **1:9** Li ze iDan 10.13,21; 12.1; Iro 12.7; iDeut 34.6; iZaka 3.2 * **1:11** Li ze Igbae 4.3-8; iNoba 22.1-35; 16.1-35 † **1:18** Li ze 2 iPit 3.3

²⁰ Ama ẹẹ emọle mhe, a ke sese egbe ẹ ode irudunga ni o pfuase. A ke lema elemhi Ayemhe-no-pfuase ²¹ A la elemhi inono oyi Eshinegba abi a li migha a khe ilelemhi oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa ni o re ẹ bhale agbo na agboagbo.

²² Le elemhi eni e mhue akhokhomhe shi irudunga oyewe. ²³ Tsumhi egbo ni ẹ nono ni wewe e mie iwali osese egbholi suọ abine khi u wa ti ogbo erali lasese, lelemhi egboese ni e nono ikpaghiobo. Ama mu egbe ẹ ini e khi yese li de pfilo olamhe eyewe.†

Iromhi ikueghie

²⁴⁻²⁵ Awa ri ikueghie na Eshinegba Otsumhi oyawa itobo iJesu iKirisiti Onomhue oyi awa! Loli o dobe ya mu ẹ mholi ini u khi de, ni o re pfuase, re ẹ ghele odalo oyoli ni o mholi ufumhi. Eshinegba, lolighuo o fute ni a ri ufumhi, ekpe, ekpabo ali omhese ẹ na, neni a me igbaekele agbo, ghe memena, ali agboagbo. Atse.

---

† **1:23** Abi a li keke ona shi elemhi iGiriki khi. 'Khi mholi emini u ri itsua ni idiegbe olamhe e ri ichimhi a mu li.'

Irokhase Ni iJoni o keke

Ikhueghie ungmehi-a

¹ Ebe ona a keke imekeguele oyi iJesu iKirisiti shi ni Eshinegba o ro nali ni e khi emini a ya me ni ode o ke nu, ni o rote obo oyi agheni rokhase iJoni oni oo ga oyoli. ² IJoni o pfi otsele shi emhi nya ni o me ni o khi ungmehi oyi Eshinegba ali otsele oyi iJesu iKirisiti. ³ Ikhivose o khi na ogbo ni o ya ze ingmemhi eyi imeguele ena, ikhivose o li ya khi na ogbo ni o suo we, ali oni o ri emini a keke shi o gbe akanya, irari khi oni eghenge ni a ro ya me eni emhi enana nya o she ti bhale. ⁴ IJoni o ri otsele ghi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ishilua ni e la eke Esha.

Okhale ali opfome o ka khi oyeete rote obo oyoli, Oni o khi loli, ni o kie kpe khi loli, ni o kie gbo ya bhale. Iyemhe ishilua ni e migha odalo ukpekhomhi oyoli e li e tse e.* ⁵ Li shi iJesu iKirisiti ni o khi otsele ona igesikia, oni o te odode mu eghuli o le, ni o mheshe na ighie na agbo, o li ri otsele ghi e.†

Loli ni o nono ingme oyawa, ni o ri o lia eyoli rue awa olamhe eyawa le, ⁶ o she ri awa khi ighie ali ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ni e ke ga Eshinegba oyoli ali itali. Ufumhi ali ekpabo e khi eyoli agboagbo ya je agboagbo! Atse.†

⁷ A ghe i, o ya la
elemhi otughunu
ke bhale,
ukpeloe nya e ya me oli,
ghe egbo ni e sono li iwere.
Egbo nya na eke agbo
e ya vie oya irari oyoli.

Igho o ya li! Atse.§

⁸ “Mhemhe mhi khi Aafa ali Omega.” Eshinegba Onomhue Nofune nya o ngme gho, Oni o khi loli, ni o kie kpe khi loli, ali ni o ya bhale.*

Oni o li abi Omi ogbo

⁹ Mhemhe iJoni ni mhi khi inyoghuo e ni awa ga me osoli, ni awa ga mholi obo shi omheshe ali ni awa kuegbe-a regbemie itobo iJesu. Abi mhi ro la eke ni i la iteva oke oniemhi ni a lu iPatimosi irari ungmehi oyi Eshinegba ali otsele oyi iJesu. ¹⁰ Ayemhe o tiemhile shi mhe o ogbele oyi Onomhue, mhi suo uruli na leghe nabi akala ukhokho oyemhe. ¹¹ Oni uruli oo, “Keke emini u me shi ebe, ni u rue oli ghi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ishilua eni e la eoli Efesosi, ali iSimirina ali iPagamu ali iTiatira ali iSadisi ali iFiladefia ali iLaodisha.” ¹² Mhi mu egbe nyene ni mhi me uruli ni o nu mhe e ngme. Abi mhi ro nyene egbe, mhi me ikhuli igolu ishilua ni a ri ikpa ru e nga. ¹³ Ifui eni ikhuli ni a ri akpa ru e nga, mhi me ogbo, “Ni o li abi Omi Ogbo.”† O so itsua na dogo ni e ramhi oli imekene awe, ni o ri ugbhogbho igolu mu aye. ¹⁴ Ukhomhi ali itsu eyoli ee pfuase abi afuolu, ee pfuase pepere abi otughunu opfopfo, ikpamhi alo eyoli e li abi elemhi erali. ¹⁵ Awe eyoli e ge nyagha abi akhuli ide. Uruli oyoli oo de limhilimhi abi ikhoshhe oyi utumhi oke nofuni ni o rote ikhomhi eche tu e tiemhile.‡§ ¹⁶ Obita oyoli o mu ikpetata ishilua mhue, itakobi ozalo eva o rote unu oyoli lasele. Alo eyoli e ga nyanyanya abi ovo o khueghie unu-a. ¹⁷ Abi mhi ro me oli, mhi de yeshi oli awe abi oni o she ghu-a. Ama o ri obita oyoli nga mhe egbe, oo mhe, “Khi na ulishi, mhemhe mhi khi Onodode ni mhi khi oni o kpe ukhokho.* ¹⁸ Mhemhe mhi khi Oni o la agbo, Mhi kpe ghua, ghe khe khi mhi la agbo agboagbo. Mhi mu okpe eghuli ali ilimhi mhue obo.

¹⁹ “Irarigho, keke emini u me, emini aa me mena, ali emini a ya me ini oo deni. ²⁰ Osheli oyi ikpetata ishilua ni u me mhe obita ali ikhuli igolu ishilua ni a ri ikpa ru e nga na. Eni ikpetata ishilua wewe e khi eni igeni ena igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ishilua, eni ikhuli ikpa ishilua e khi

* **1:4** Li ze Okiali 3.14; Iro 4.5 † **1:5** Li ze Aza 55.4; Iwolo 89.27 ‡ **1:6** Li ze Okiali 19.6; Iro 5.10 § **1:7** Li ze iDan 7.13; iMat 24.30; iMak 13.26; iLuk 21.27; 1 iTesa 4.17; iZaka 12.10; iJon 19.34,37 * **1:8** Li ze iRom 1.17; Iro 22.13; Okiali 3.14 † **1:13** Li ze iDan 7.13 ‡ **1:15** Li ze Ezik 1.24; 43.2 § **1:15** Li ze iDan 7.9; 10.6 * **1:17** Li ze Aza 44.6; 48.12; Iro 2.8; 22.13

igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ishilua.

2

Ebe ni a keke ghi igba eni e miesuo ena eoli Efesosi

¹ “Keke enana ghi aḡeni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni o la eoli Efesosi: Enana e khi ingmemhi eyi oni o mu ikpētata ishilua mhue obita, ni oḡo kia ifuabo eyi ikhuli igolu ni a ri ikpa ru e nga. ² Mhi leṣe onete ni áá riēle ali itotobo gbe akanya oyeḡe ali iregbemie oye e. Mhi leṣe khi aa ya so eḡbo okhōlo shi iteva oye e, ali khi a she mu eḡbo ni e lu egbewe ighiusomhi na keḡe fe bino, a me khi eḡbholi eḡe lo. ³ A she mhue iregbemie, a ri egbe mie omunu irari eva oyemhe, aa ti egbe je ukhokho. ⁴ Ama mhi mhōli ona ya gue shi e egbe, khi a she kie inono ni a te eke mhue. ⁵ A sato ashini a ti nga ramhi elemhi ayemhe ni a te de. A mu pfi, ni a riēle emini a kpē te eke e riēle gbo ke riēle. Ini aa mu pfi, mhi ya bhale deba e ya wolo ikhuli ni a ri ikpa ru e nga eye e ashini e la le. ⁶ Ama a mhue onete ona ni a riēle. Eri angeli eyi eḡbo iNikolaita e kpasē e, ni o khia khi e lili e kpasē mhe. ⁷ Oni o ze esō, o ro suo abi Ayemhe o gue e ye igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya.* Oni o da mu o le ne, mhi ya lama na li ni o le ukpamhi oḡora oyi agbo ni o la Apfe oyi Eshineḡba ni o la iloghie.

Ebe ni a keke ghi igba eni e miesuo ena eoli iSimirina

⁸ “Keke enana ghi aḡeni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na eoli iSimirina.†

“Enana e khi ingmemhi eyi oni o ralo ni o gbo kpe ukhokho, ni o ghu-a ni o gbo bhale agbo. ⁹ Mhi leṣe osoli ali umhame oyeḡe, ama a mhōli epfue. Mhi leṣe ungmehi opfueḡe ni eḡbo ni e lu egbewe iJu ni ea khi, e ro o pfueḡe e-a, no khia khi eḡbo owa ugamhi oyi okphaghie e khi. ¹⁰ A khi na ulishi osoli ni oḡo bhale na e. A ghe i, okphaghie o ya pfi eghuo lo oḡba ighumha ni a mu e fe bino, a ya nase e oḡbele igbe. A mu irudunga oyeḡe mhue ramhi eghuli,

egheḡe aḡo, mhi ya ri arula oghie agbo na e. ¹¹ Oni o ze esō, o ro suo abi Ayemhe o gue e ye igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya. Oni o da mu o le ne, eghuli ni uzeva oḡa ya ramhi oḡi egbe.‡

Ebe ni a keke ghi igba eni e miesuo ena eoli iPagamu

¹² “Keke ona ghi aḡeni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na iPagamu.

“Enana e khi ingmemhi eyi oni o mhōli itakobi ozalo-eva ni o lolo e mu. ¹³ Mhi leṣe ashini a la, ikhi ashini okphaghie o ri ukpekhomhi oyoli shi. Ama a kie mu eva oyemhe mhue. Aa kie irudunga ni a mhōli na mhe. Gbo li shi eḡheḡe oyi Atipasi, ni o khi oṣele oyemhe ni o migha shi igesikia, ni a gbe-a shi ifu apfe oyeḡe ashini okphaghie o ngeli. ¹⁴ Ama mhi mhue ikuku ingme shi e egbe. A mhōli eḡbo eghuo iteva oyeḡe ni e mu osese oyi iBelamu mhue. Loli o sese oghie iBalaki o di eḡbo iZireni lo olamhe. Eri o gueye we e le eminale ni a ro luase obo na ikhumhi ali e ke ku itsebo. § ¹⁵ Igho a gbo mhue eḡbo ni e mu osese oyi iNikolaita mhue. ¹⁶ Irarigho, a mupfi. Ini oḡa khi igho, mhi ya kele bhale ya ri itakobi ni o la mhe unu nu we khōli. ¹⁷ Oni o ze esō o ro suo abi Ayemhe o gueye igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya. Onini o da mu o le, mhi ya ri ibuledi eghuo ni a ro sheli na li le. Mhi gbo li ya ri eche opfopfo na li ni a keke eva onogbo shi, ni oḡbo okhōghuo oḡa leṣe, se ni oḡbo ni o mie oni echeḡi.*

Ebe ni a keke ghi igba eni e miesuo ena eoli iTiatira

¹⁸ “Keke ona ghi aḡeni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na eoli iTiatira: Enana e khi ingmemhi eyi Omi Eshineḡba ni o mhue ikpamhi alo ni e ge abi elemhi erali, ni awe eyoli e li abi ide. ¹⁹ Mhi leṣe ikanya eye e, abi a li mhōli inono ali irudunga ali abi a li ga egbe e ali iregbemie ni a mhōli. A gbolo e riēle memena dose abi a te eke li. ²⁰ Ama mhi mhue ingme onana ni mhi ya gue shi e egbe. A mie oni okpotso iJezebe oḡho lama, oni o lu eḡboli omekeḡuele. Rote

* **2:7** Li ze Igbae 2.9; Iro 22.2; Ezik 28.13; 31.8 † **2:8** Li ze Aza 44.6; 48.12; Iro 1.17; 22.13 ‡ **2:11** Li ze Iro 20.14; 21.8 § **2:14** Li ze iNoba 22.5,7; 31.16; iDeut 23.4; iNoba 25.1-3 * **2:17** Li ze Okiali 16.14-15; 16.33-34; iJon 6.48-50; Aza 62.2; 65.15

osese oyoli o te di eni ee ga eyemhe ya lo itsebo, ni e gbolo a le eminale ni a ro luase ikhumhi.† 21 Mhi she ri eghenge na li ni o ro mupfi lase itsebo eyoli le, ama o a ghole oli. 22 A ghe i, mhi ya ri ughuamhi pfi oli gbe she ukpho osoli, mhi ya pfi egbo ni e nu oli kia okia lo osoli, see ni e mupfi lase ode okholo oyoli le. 23 Mhi ya ri eghuli gbe imioli, eghenge agho eni igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo e ya lese khi mhemhe khi oni o bino udu ali isamhi eyi ogbo. Mhi ya fali e ota abi ogbogbo o li gbe.‡

24 “Ama ee ni e kpole shi eoli iTiatira ni ea lama mu osese eyi iJezebē mhuē, ni aa lama wena owena eyi okphaghiē ni ee lu osheli ni e limhi, mhi aa ya khi omhese olese nga e ike. 25 A lese mu emini a mhōli mhuē obō egbegbo ya ramhi ni mhi ro ya bhale. 26 Oni o mu o le, ni o ri oghumhe oyemhe gbe ya ramhi ukpese, mhi ya ri ishishi nali ke mhese shi. 27 ‘O ya ri akhuli mhuē obō ke mhese na we, o ya guoghō we a abi a lie ma ekhe.’§ 28 O ya mhōli afu onabi mhi rote obō oyi Itamhe mie. Mhi gbo ri ukpetata anukpesumegie na eluzogbe na li.

29 “Oni o ze eso, o ro suo abi Ayemhe o gueye eni igbaa nya oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo.

3

Ebe ni a keke ghi igba eni e miesuo ena eoli iSadisi

1 “Keke ona ghi agheni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na eoli iSadisi.

“Enana e khi ingmemhi eyi oni o mu iyemhe ishilua eyi Eshinegba ali ikpetata ishilua mhuē. Mhi lese ikanya eyeē. A mhōli eva onete abi ezeze khi a la agbo, ama eri a ghua. 2 A guale ni a zese emini o kpo e le-a ni e nono ni e ghua. Irari khi mhi me ikanya eyeē khi ea gba pfo odalo oyi Eshinegba oyemhe. 3 A ri itobo igho sato emini a she mie ni a suo, a ri oli gbe akanya, a mupfi. Ama ini aa da guale, mhi ya bhale abi oghiatō, aa ya lese eghenge ni mhi ro ya

bhale na e.* 4 Abi o kie li ena, a kie mhuē egbo eghuo eoli iSadisi ni ea ri ichimhi mu itsua eyewe. E ya so itsua epfopfo nu mhe kia, irari khi e te o. 5 Oni o mu o le, igho o li ya so itsua epfopfo. Mhi aa ya shishi eva oyoli ebe ni a keke eva oyi eni e ya mhōli agbo na agboagbo shi-a. Ama mhi ya ngme ingme oyoli le khase itamhe ali igeni eyoli.† 6 Oni o ze eso, o ro suo emini Ayemhe o gueye eni igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya.

Ebe ni a keke ghi igba eni e miesuo ena eoli iFiladefia

7 “Keke ona ghi agheni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na eoli iFiladefia. Ena e khi ingmemhi eyi oni o pfuase, ni o khi igesikia, ni o mhōli okpe oyi iDefidi. Oni o kha khueghie-a, ogbo o a la o ni o dobe ya khukhu, oni o kha khukhu, ogbo o a dobe khueghie-a.‡ 8 Mhi lese ikanya eye e. A ghe i, mhi she khueghie ode-a shi eke na e, ni ogbo o a dobe ya khukhu. Mhi lese khi ukuku itoto a mhōli, abotseku khi igho, a kie ri ungmehi oyemhe e gbe akanya, aa tigbe kie eva oyemhe. 9 A ghe i, mhi ya ri eni e la owa ugamhi oyi okphaghiē ni e lu egbewe iJu ni o khia khi egbhōli e lo, bhale ya nyese ukhomhi shi e ufuēge ni e lese khi mhi nono ingme oyeē.§ 10 Irari khi a ri omhese oyemhe gbe akanya ni o gueye e a ri irabomudu ri egbe mie, mhi ya rue e imufe le, ni o o bhale eke agbo nya. Imufe ni o ya mu egbo na agbo nya fe bino. 11 Mhi ya keke bhale. Mu emini u mhōli mhuē toto, ini ogbokhoghuo o khi mie e arula oghie oye. 12 Oni o da mu o le ne, mhi ya roli khi oche elemhi Owa ugamhi oyi Eshinegba oyemhe. Oa ya tigbe rote agho vu. Mhi ya keke eva oyi Eshinegba oyemhe shi oli egbe, li shi eva oyi eoli oyi Eshinegba oyemhe ni o khi iJerusalemu onogbo, ni o rote Eghiele oyi Eshinegba oyemhe e tiemhile ali eva onogbo oyemhe.* 13 Oni o ze eso, o suo emini Ayemhe o gue e ye eni igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya.

† 2:20 Li ze 1 Ighie 16.31; 2 Ighie 9.22,30 ‡ 2:23 Li ze Iwolo 7.9; ijere 17.10; Iwolo 62.12 § 2:27 Li ze Iwolo 2.8-9

* 3:3 Li ze iMat 24.43-44; iLuk 12.39-40; Iro 16.15 † 3:5 Li ze Okiali 32.32-33; Iwolo 69.28; Iro 20.12; iMat 10.32; iLuk 12.8 ‡ 3:7 Li ze Aza 22.22; iJobu 12.14 § 3:9 Li ze Aza 49.23; 60.14; 43.4 * 3:12 Li ze Iro 21.2; Aza 62.2; 65.15

Ebe ni a keke ghi igba eni e miesuo ena eoli iLaodisha

¹⁴ “Keke ona li ghi aḡeni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na eoli iLaodisha. Enana e khi ingmemhi eyi Atse, ni o khi oṣeṣe oni o ze ri egbe e nga, ni o khi igesikia, oni o mhesese e na emini Eshinegba o ma nya.† ¹⁵ Mhi lese ikanya eye e khi, aa mhue utomhi wekhi eri a pfo. O kha ti ini a khi oghuo o lo. ¹⁶ Irarigho, itobo khi a rimhe, ni aa ro to wekhi eri a pfo, mhi ya rote unu oyemhe to e pfa. ¹⁷ Irari khi a lie, ‘Mhi pfue, mhi she ti epfue ma, mhi aa ke mhue emini o to mhe.’ Ama aa lese khi egbo eyemhe a khi, eni a vie osoli e na, ena umhame, ni e khi ezalo ali ebanqa. ¹⁸ Irarigho, mhia ye e ude ni a nu mhe de elomho ni a ri erali nye-a ini a mele eni e pfue-a, ni a mholi itsua epfopfo ni aa so, ni a ro khukhu irumheba omama eye e. Ni mhi ri ogugu na e vi shi alo ni a ke me eke. ¹⁹ Egbo ni mhi nono ingme oyewe, mhi ya dese, mhi gbo sheshe we shi ode, irarigho a mhue omuegbe ni a mu nyene.‡ ²⁰ A ghe i! Mhi migha ode mhia kpheli obo o, ini ogbokhoghuo o suo uruli oyemhe ni o ro khueghie-a na mhe, mhi ya lo le, mhi nu oli le, o nu mhe le. ²¹ Oni o mu o le, mhi ya lama na li ni o nu mhe shito ukpekhomhi oghie oyemhe, ezeze abi mhemhe mhi li mu o le ni mhi nu Itamhe shito ukpekhomhi oghie oyoli. ²² Oni o ze eso, o ro suo emini Ayemhe o gueye eni igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo.”

4

Ugamhi na iloghie

¹ Abi mhi ro me ena dose se, mhi ke gbo me imeke olese. Mhi me khi ode o khueghie-a shi iloghie, mhi suo khi uruli ni o kpe nu me mhe ngme abi akala. Oo mhe, “Bhale odane ana, khi mhi ya re khase emini a ya me ini ena e dose se.” ² Utoghuo kpe mhi la elemhi Ayemhe, mhi me odalo oyemhe khi ukpekhomhi o migha iloghie, khi ogbo o shito nga o. ³ Oni o shito o, o li abi eche ni oo ge ni a lu ijasipa ali ikaneliani. Ogaji ni o li abi eche ughegbe

† 3:14 Li ze Ekpi 8.22 ‡ 3:19 Li ze Ekpi 3.12; Iburu 12.6 Iro 8.5; 11.19; 16.18; Ezik 1.13; Iro 1.4; iZaka 4.2 † 4:7 Li ze Ezik 1.22,5-10; 10.14 § 4:8 Li ze Ezik 1.18; 10.12; Aza 6.2-3

ni a lu emeradi o vi gaso oni ukpekhomhi.* ⁴ Ipekhomhi uye ali ene elese e la gaso oni ukpekhomhi. Egbhali uye ogbo ali aane e shito eni ikpekhomhi. E so itsua epfopfo, e rughu irula oghie igolu shi ukhomhi. ⁵ Rote oni ukpekhomhi oghie, inyamhisalo ame ali ingmolo oyi akphala e te o o lasese. Rote oni ukpekhomhi oghie ikpa ishilua e lala ni e khi Ayemhe ishilua eyi Eshinegba.† ⁶ Ali khi oni ukpekhomhi khi emini o li abi oke ighegbe oniemhi o la odalo oli ni o pfuase ni a te e me eke gboo.

Elamhako aane ni e mhue ayemhe ni e ze alo gaso egbe odalo ali ukhokho, e le gaso oni ukpekhomhi oghie roli shi iteva. ⁷ Emini o mhue ayemhe onodode o li abi idu, onuzava o li abi ena, onuzase o ze alo abi ogbo, onuzi-aane o li abi akpa odegbe ni oo fiala.‡ ⁸ Eni elamhako aane ena e mholi ipfua esesa esesa, e mholi ikpamhi alo gaso idiegbe, li ghe elemhi ipfua eyewe, Ele oquota ali ele iyose ea tigbe e yemhe-a, eri e lese lie,

“Ipfuase, ipfuase, ipfuase
khi Eshinegba Onomhue
Nofune nya,

Oni o khi loli,
ni o kie kpe khi loli,
ali ni o ya bhale.”§

⁹ Ini eni elamhako aane egho e da ri ufumhi ali ekpe ali ikphemhi na oni o shito oni ukpekhomhi oghie ne, ni o laa a le ele na agboagbo, ¹⁰ eni egbhali uye ogbo ali aane egho, e de ya yeshi na oni o shito oni ukpekhomhi, e ri kphemhi na oni laa a le ele na agboagbo. E gueghie irula eghiele eyewe shi eke odalo oni ukpekhomhi oghie, ee lie.

¹¹ “U teo Onomhue ali
Eshinegba oyanye,
Ni o mie ufumhi
ali ekpe ali ekpabo,
Irari khi ye u ma emhikpa.
Oghuemhe oye u ro ma we,
loli e gbo ro laa abi a li ma we.”

5

Ebe ali Omi Osumha

* 4:3 Li ze Ezik 1.26-28; 10.1 † 4:5 Li ze Okiali 19.16;

1 Mhi ke gbo me oni o shito oni ukpekhomhi oghie khi o mu ebe ni a keke emhi shi odalo oli ali ukhokho oli mhue obita. A ri erueli rote asha ishilua to oli ma.*
 2 Mhi me ageni ni o fune ni o tse se ngme leghe oo lie, "Oghuo o ya dobe maghie eni erueli oni ebe-a?"
 3 Ama ogbokhoghuo o la iloghie, wekhi eke agbo, wekhi ikpoke na agbo, ni o dobe khueghie oni ebe-a, ukeneta khi eri o dobe ya bino elemhi oni ebe.
 4 Mhi vie egbegbo irari khi aa me ogbo ni o teo ni o ya khueghie oni ebe-a wekhi ni o bino elemhi oli.
 5 Otuoghuo eni egbhali egho oo mhe, "Khi ke vie! Ghe khe, Odumhi na unuekpe oyi iJuda, Omiomi iDefidi o she mu o le. O dobe ya khueghie oni ebe-a ali erueli ishilua eyoli."†

6 Igho mhi me khi Omi Osumha khi o migha odalo oyi oni ukpekhomhi oghie ni elamhako aane egho, ali eni egbhali e gase. O li abine khi a she kpe gbe oli-a. O ze ekphali ishilua ali ikpamhi alo ishilua ni e khi Ayemhe ishilua eyi Eshinegba ni o she ghie je eke agbo nya.†
 7 Oni omi osumha o le ya rue oni ebe obita oyi oni o shito oni ukpekhomhi oghie.
 8 Abi o ro rue oni ebe se, eni elamhako aane egho ali egbhali uye ogbo ali aane, e de yeshi odalo oyi oni Omi osumha. Wewe nya ogbogbo o mu efa mholi obo ali itasa igolu ni ituale afu era ni a tose e vo, ni e khi iromhi ni eni Eshinegba o she pfa na e so.‡

9 E to uwolo onogbo, e lie,

"U te oni o rue oni ebe,
 u gbo te oni o ya maghie
 erueli ni a ro ma o-a,

Irari khi a gbe-a,
 U ri oia eye de egbo
 na Eshinegba,

egbo ni e rote agbo nya bhale
 rote unuekpe nya ali
 emue ododa ali egbo ododa nya.*

10 U rewe mele ighie
 ali ekpodalo-ugamhi ni e ga
 Eshinegba oyawa-a.

E ya la agbo ke mhese."†

* 5:1 Li ze Ezik 2.9-10; Aza 29.11 † 5:5 Li ze Igbae 49.9; Aza 11.1,10 ‡ 5:6 Li ze Aza 53.7; iZaka 4.10 § 5:8 Li ze Iwolo 141.2 * 5:9 Li ze Iwolo 33.3; 98.1; Aza 42.10 † 5:10 Li ze Okiali 19.6; Iro 1.6 ‡ 5:11 Li ze iDan 7.10

* 6:2 Li ze iZaka 1.8; 6.3,6 † 6:4 Li ze iZaka 1.8; 6.2 ‡ 6:5 Li ze iZaka 6.2,6

11 Mhi bino mhi suo iruli eyi igeni ebubu ni e ramhi igbele ali idududu. E le gase oni ukpekhomhi oghie ali elamhako egho ali eni egbhali.‡
 12 E ri ukpokpomhi uruli i to uwolo, e lie,
 "Oni o teo Omi osumha
 ni a gbe-a o khi,
 ni o mie ekpabo ali epfue
 ali ilosingme ali itoto,
 ali ekpe ali ufumhi
 ali ikuoghi!"

13 Mhi tigbe suo khi emhikpa ni a ma na iloghie ali eke agbo ali ikpoke na agbo ali ena oke oniemhi ali emini e lao elemhi oli nya khi e to uwolo, ee lie,
 "Oni o shito oni ukpekhomhi
 ali Omi osumha,
 Ikuoghi ali ekpe
 ali ufumhi ali ekpabo,
 e khi eye, rote
 agbogbo ya je agbogbo!"

14 Eni elamhako aane egho e li, "Atse," eni egbhali egho, e de yeshi, e ga li.

6

Eni erueli

1 Mhi tokpe bino abi oni Omi Osumha o ro maghie erueli onodode elemhi eni erueli ishilua-a. Mhi suo khi oghuo eni elamhako egho o ngme abi uruli akphala, oo li, "Bhale!"
 2 Mhi bino, ghe achi opfopfo odalo oyemhe khe! Omose ni o nga li o mu usheli mhue, a ri arula oghie na li, o nga oni achi ya fie abi okholi-okhue ni o kholi mu o le ni o gbo vu ya kholi mu o le.*

3 Abi oni Omi Osumha o ro maghie erueli onuzi-eva-a, mhi suo khi elamhako onuzava o ngme, oo li, "Bhale!"
 4 Mhi me khi achi olese ni oo yile nyoghoo o fie lasele. A ri afu na oni o nga li ni o ro rue opfomhe eke agbo-a, ni o ro ri egbo ke gbolo egbe we-a. A ri ogbhoro oniemhi na li.†

5 Abi oni Omi Osumha o ro maghie erueli onuzi-ese-a, mhi suo khi elamhako onuzi-aase o ngme, oo li, "Bhale!" Mhi bino, ghe achi obishi odalo oyemhe khe! Oni o nga li o mu emini a ro o mhese ukhomhi oyi emhi.‡

⁶Mhi suo khi emini o li abi uruli o la elemhi ifuabo oyi eni elamhako aane egho ngme, o o lie, "Ifata ogbeleghuo a ri ago oghuo oyi ado e de, idiakpala ese oyi o akpa, o li migha shi ifata ogbeleghuo. Khi yese oili olivu-a ali onyo!"

⁷Abi oni Omi Osumha o ro maghie erueli onuzi-ene-a, mhi suo khi uruli oyi elamhako onuzi-aane o o li, "Bhale!" ⁸Igho mhi me achi ni o li abi oni o ya ghu-a. Oni o nga li a lui Eghuli, ali eghiele ilimhi oo deba li udidi, a ri afu na we ni e ro ri ogbhoro ali okiamhi ali ighuamhi ali elamhako okhena gbolo egbo iku akemhishi asha ene egbo na eke agbo-a. §

⁹Abi oni Omi Osumha o ro maghie erueli onuzi-ishe-a, mhi me iyemhe eyi egbo na gbolo-a irari ungmehi oyi Eshinegba ali otsele ni e mu mhu e ufui oni atete. ¹⁰Ee vie leghe, e lie, "Onomhu e ni o khi ona ipfuase ali igesikia, eghenge onoghuo u ro ya gue egbo na agbo ez o, ni u ro ya ye okhu e o lia eyi anye obo oyewe na anye?" ¹¹Eghenge agho, a ri itsua epfopfo na we. A gueye we e migha ne ukuku o, ramhi eghenge ni eni ee ga nabi we we etuangme ni a nono ni a li gbolo-a e ro ya gba. Ezeze abi a li gbolo we we-a.

¹²Mhi bino abi o li khueghie erueli onuzi- esesa-a. Ukpokpomhi eke o kulue. Ovo o bishi-a abi ode abuma ni a ri iriria elamhi do. Uki nya o yile-a abi o lia.* ¹³Ikpeta na idane e deno kule eke abi ikpamhi okhua- eni ni ea yile ne e lie de kule ini akpekpeli ni o ze o jighise we. ¹⁴Irarogbe o khili ode- a abi a lie khili ighete eke-a. Ite nya ali eke ni e la iteva oke, a rue we ashini e la le. † ‡

¹⁵Eghenge agho, ighie na eke agbo ali ekhemhu e ali idenom o okholi ali eni e mholi epfue ali eni e mholi ekpabo ali ogbokpa ali ighumha ali eni ea khi ighumha, e na ya sheli ifui irui ali eche na ite. § ¹⁶Ee vie lu ite ali eche eniemhi, e lie we, "A de mu anye ni a ri anye sheli eloe oyi oni o shito oni ukpekhomhi oghie ali ofu oyi oni Omi Osumha!"* ¹⁷Irari khi ogbele ofu oniemhi oyi

Eshinegba o she ramhi ni o ro ya tiemhile shi we o, oghuo o do be ya migha?" †

7

Egbo agbele egbhueshilua ali ene (144,000) ni a shi o lele

¹Ona o dose se, mhi ke gbo me khi igeni aane e migha iguabo enenene na eke agbo. E mu akpekpeli enenene na iguabo eke agbo gba ini akpekpeli o khi ke li eke agbo, we ukhomhi oke oniemhi we era.*

²Igho mhi ke me ageni o lese khi o rote obini ovo o te e ngale lasese, o tsua akhuli ni a ro o shi emhi o lele oyi Eshinegba ni o la agbo. O ri uruli na leghe lu eni igeni aane egho ni a ri ekpabo na ni e ro yese eke ali oke oniemhi-a. ³O o we, "A khi yese eke-a we oke oniemhi we era, se khi awa shi o lele shi eni ee ga eyi Eshinegba alukpo se." †

⁴Igho mhi suo khi eni a rote elemhi edeli eyi iZireni nya shi o lele, e ya khi egbo agbele egbhueshilua ali ene (144,000).

⁵A rote unuekpe oyi iJuda, shi o lele shi egbo agbele igbeva egbe (12,000). A rote unuekpe oyi iRubeni, shi o lele shi egbo agbele igbeva egbe (12,000).

A rote unuekpe oyi iGadi, shi o lele shi egbo agbele igbeva egbe (12,000).

⁶A rote unuekpe oyi iAsha, shi o lele shi egbo agbele igbeva egbe (12,000). A rote unuekpe oyi iNafutali, shi o lele shi egbo agbele igbeva egbe (12,000).

A rote unuekpe oyi iManase, shi o lele shi egbo agbele igbeva egbe (12,000).

⁷A rote unuekpe oyi iSamo, shi o lele shi egbo agbele igbeva egbe (12,000).

A rote unuekpe oyi iLiva, shi o lele shi egbo agbele igbeva egbe (12,000).

§ 6:8 Li ze Ezik 14.21 * 6:12 Li ze Iro 11.13; 16.18; Aza 13.10; iJo e 2.10,31; 3.15; iMat 24.29; iMak 13.24-25; iLuk 21.25 † 6:14 Li ze Iro 16.20 ‡ 6:14 Li ze Aza 34.4 § 6:15 Li ze Aza 2.19,21 * 6:16 Li ze Osia 10.8; iLuk 23.30 † 6:17 Li ze iJo e 2.11; iMala 3.2 * 7:1 Li ze iJere 49.36; iDan 7.2; iZaka 6.5 † 7:3 Li ze Ezik 9.4,6

A rote unuekpe oyi iSaka,
 shi oḷeḷe shi egbo
 agbele igbeva egbe (12,000).
 8 A rote unuekpe oyi iZebulo,
 shi oḷeḷe shi egbo
 agbele igbeva egbe (12,000).
 A rote unuekpe oyi iJosefu,
 shi oḷeḷe shi egbo
 agbele igbeva egbe (12,000).
 A rote unuekpe oyi iBejami,
 shi oḷeḷe shi egbo
 agbele igbeva egbe (12,000.)

9 Ona o dose se, mhi bino, ghe ebubu egbo
 ni ogbokhoghuo oḷa doḷe ya leli khe! Ishishi
 khi ishishi ali unuekpe nya ali egbo ali emue
 ododa e te bhale. Igho e migha odalo oyi oni
 ukpekhomhi oghie, e migha odalo oyi oni
 Omi Osumha, e sono itsua epfopfo, e muno
 eyamhi mholi abo. 10 E tseḷe leghe, e lie.

“Eshinegba oni o shito
 oni ukpekhomhi oghie,
 O mholi ekpabo
 ni o ro mie egbo eyoli pfuese,
 igho li khi oni Omi Osumha.”

11 Igeni nya e migha gase oni ukpekhomhi
 oghie, ali eni egbhali ali elamhako aane
 e de ta alo mu eke odalo oni ukpekhomhi
 oghie e ga Eshinegba. 12 E lie,
 “Atse!

Ikuēghie ali ufumhi,
 ali egbhe ali
 ikphemhi ali ekpe,
 ali ekpabo ali itoto,
 e khi eyi Eshinegba oyawa,
 ele na agboagbo.
 Atse!”

13 Igho ogbhali oghuo elemhi we o nu mhe
 ngme o mhe, “Eghuo egho e khi ni e sono
 itsua epfopfo? U lese obini e te bhale?”

14 Mhie oli, “Oga, yeḷe u ya lese.”†

Oo mhe, “Ena e khi eni e pfue oni
 ukpokpomhi ajilimhe, e she pfue itsua
 eyewe-a, e ri oḷia eyi oni Omi Osumha rewe
 pfuase. 15 Irarigho,
 “E ro migha odalo
 ukpekhomhi oghie
 oyi Eshinegba.

Ni e la
 elemhi Owa oyi Eshinegba oyoli
 ke ga li ele oguota ali eliyose.

Oni o shito oni
 ukpekhomhi oghie oyoli,
 o ya ri okhola oyoli
 khukhu we.

16 Okiamhi oḷa ke
 gbo ya gbe we ghue,
 wekhi okiam o ke ya gbe we ghue.

A ya khukhu we ovo erere,
 oḷa ke tose we ghue. §

17 Irari khi oni Omi Osumha
 ni o migha odalo oni
 ukpekhomhi oghie,
 o ya ri eloe ke khu we.
 O rewe je oke ame
 ni o ri agbo a na ogbo.

Eshinegba o ya shishi we amevie alo-a.”*

8

Erueli onuzi-ishilua

1 Abi oni Omi Osumha o ro maghie erue
 onuzi-ishilua-a, iloghie o kekake elemhi
 iminiti uye ali igbe.

2 Igho mhi me igeni oshilua ni ee migha
 odalo oyi Eshinegba, khi a ri ikala ishilua na
 we.

3 Ageni oḷese o bhale ya migha atete. O
 tsua ilolo oyi elomho. A ri afu ituale ne e bu
 na li ni o ya tose, gbo li shi iromhi ni eni
 Eshinegba o she pfa na e so. O la oni atete
 elomho ni o la oni eghiele tose we.* 4 Ewoli
 eyi oni ituale afu era ni aa tose ali iromhi
 eyi eni Eshinegba o she pfa na, e rote obo oyi
 oni ageni nga idane deba Eshinegba. 5 Igho
 oni ageni o rue oni ilolo, o we erali ni e la
 ukhomhi oni atete vo o. O pfi oli tiemhi
 eke agbo, igho ikphala e de, ali ingmolo, ali
 inyamhise alo ame, ali eke ikule.†

Eni ikala

6 Mena, igeni oshilua ni e mholi ikala
 ishilua e mu egbe ni e ro pfi we.

7 Ageni onodode o pfi akala oyoli, eche
 ame ali erali e kuma oḷia wushe kugbe,
 e de ku shi ekeke. Ukiekie opfoghuo
 akemhishi ese oyi eke agbo, o to-a.

† 7:14 Li ze iDan 12.1; iMat 24.21; iMak 13.19 § 7:16 Li ze Aza 49.10 * 7:17 Li ze Iwolo 23.1; Ezik 34.23; Iwolo 23.2; Aza 49.10; 25.8 * 8:3 Li ze Emo 9.1; Okiali 30.1,3 † 8:5 Li ze iLev 16.12; Ezik 10.2; Okiali 19.16; Iro 11.19; 16.18 † 8:7 Li ze Okiali 9.23-25; Ezik 38.22

Asheghuo akhemhi shi ese oyi ẹra nya e toa, ebuli nya e toa.†

8 Aḡeni ọnuzi ava o pfi akala oyoli, emini o li abi ute o lala, a pfi oli lo oke oniemihi. Ukiekie oghuo ini a kemhi oni oke oniemihi shi asha ese o mele oia-a 9 asheghuo akemhi shi ese elamhako ni e lao e ghuloo, asheghuo akemhishi ese oko-oke oniemihi ni e la oni oke e tseke-a.

10 Aḡeni ọnuzase o pfi akala oyoli, ukpokpomhi ukpetata ni o lala abi ugbili, o rote idane pfa, o de ya shi asheghuo akemhi oke nya shi asha-ese ali inu we ni oke e te e chocho. § 11 Eva oyi oni ukpetata a lu Oyala. Asheghuo akemhi-shi ese ameyi oke nya ni o de pfilo egho e yala, ebubu egho e ghuloo irari khi eni ameyi oke e yala.*

12 Aḡeni ọnuzi-aane o pfi akala oyoli, a gbe emhi shi asheghuo akhi ovo-a shi asha ese, ali akhi uki-a shi asha ese, ali akhi ikpetata-a shi asha ese. Eni asha esesese ena e bishi-a. A khi ogbe-a shi asha ese, o bi obili-a, igho a li li khi eliyose-a shi asha ese, akpa o a ge.†

13 Abi mhi li bino egho, mhi suo khi akpa odegbe ni o la irarogbe fiala, o vie, o lie, “Epfua, Epfua! Epfua o khi na eni e la eke agbo itobo ikala ni igeni aase enekpole e ya pfi.”

9

1 Aḡeni ọnuzi-oshe o pfi akala oyoli. Mhi me ukpetata ni o rote idane de tiemhile ekeke. A ri okpe oyi ode oyi ilimhi na ningolo na li. 2 Abi o ro khueghie ode oyi oni ilimhi na ningolo-a, ewoli e rote o lasele abi ewoli ni e rote avuer lasele. Ovo ali irarogbe e bishi-a irari eni ewoli ni e rote oni ilimhi na ningolo lasele.* 3 Initso e rote eni ewoli ve e kule eke agbo, a ri afu na we ni e ro mhu ekpabo nabi eyi izage.† 4 A gueye we e khi ri unu ti ebuli ali emhi ekomhi okhoghuo wekhi oora na eke agbo, ama e ke nase egho ni ea mholi olele oyi Eshinegba shi alukpo oyewe.† 5 Aa lie we e gbolo eni egho ena-a, ama ni e ro nase

we iki ishe. Utomhi ni e to we, eri e li abi utomhi oyi okpi ini o ta ogbo. 6 Eghenge ni a ngme ena, egho e ya ke nono eghuli ama ea ya me, o ya ghole we ni e ghu-a ama eghuli o ya me we na. §

7 Eni initso e li abi ichi ni a mu egbe shi okholi. E rughu emini o li abi arula oghie igolu shi ukhomhi, alo eyewe e li abi alo egho.* 8 Itsu eyewe e li abi itsu eyi ikpotso, ako eyewe e li abi ako idumhi.† 9 E ze ipfiapia shi egbe abi awulu akhuli ni okholi-okhue o ro a mu aye. Okeke ni ipfua eyewe e kpe, e li abi okeke oyi ichi ikhuli ni e lo bu ni e na le okhue.† 10 E ze ighia ali eka, ee ta abi ikpi, e mholi ekpabo shi eni ighia ni e ro na egho osoli iki ishe. 11 E mholi oghie oyewe ni o khi aḡeni oyi ilimhi na ningolo. Abi a lu eva oyoli o khi Abadoni a lu oli elemhi Iburu. Ama Apolioni a lu oli elemhi iGiriki. (Oni o Yese-a a ri ona ngme.)

12 Epfua onodode o she dose, ama epfua eva elese ea bhale ne.

Akala onuzi-esesa

13 Aḡeni ọnuzi-osasa o pfi akala oyoli, mhi suo khi uruli o rote igo ene oyi atete igolu ni o kpo eke le ni o la odalo oyi Eshinegba ngme lasele. § 14 O gueye oni aḡeni ọnuzi-osasa ogho oo li, “Taghie igeni aane ni a ge shi epfe oke oniemihi na lu iYufiretisi-a.” 15 Igho a li rue eni igeni aane egho oba-a, ni a she ge shi agho, ro khe oni eghenge ona, ali ogbele ali uki ona, ali ukpe ona, ni e ya gbolo egho igbekhi ese na eke agbo ona-a. 16 Ekholi-okhue etuangme ni a ro shi eke e khe okholi e bu ramhi udududu asha eghuegbe, 200,000,000. Mhi suo etuangme ni a lu we.

17 Abi eni ichi ali eni e nga we e li na, abi mhi me we elemhi imealo oyemhe. Iwulu ikhuli ni ekholi-okhue e ro o mu aye eyewe, ee yile nyoghho abi erali, e li abi egholi ibulu na koli, o mholi oyile abi ofu. Ikhomhi eyi eni ichi e li abi ikhomhi idumhi, erali, ewoli ali ofulu e rote we unu lasele. 18 Igbekhi asha ese egho nya, eni erali ali ewoli ali ofulu ni e rote we unu lasele e gbolo-a.

§ 8:10 Li ze Aza 14.12 * 8:11 Li ze iJere 9.15 † 8:12 Li ze Aza 13.10; Ezik 32.7; iJo 2.10,31; 3.15 * 9:2 Li ze Igbae 19.28 † 9:3 Li ze Okiali 10.12-15 † 9:4 Li ze Ezik 9.4 § 9:6 Li ze iJobu 3.21; iJere 8.3 * 9:7 Li ze iJo 2.4 † 9:8 Li ze iJo 1.6 † 9:9 Li ze iJo 2.5 § 9:13 Li ze Okiali 30.1-3

¹⁹ Ekpabọ eyi eni ichi e la wẹ unu ali ighia. Irari khi eri ighia eyewẹ e li abi enyẹ, e zẹ ikhomhi ni e rọ kuale egbọ utse.

²⁰ Egbọ ni e kpọle shi agbọ ni oni opfuse ọa gbolo-a, ẹa kie mu pfi lase ikanya abọ eyewẹ le. Ẹa lase ekphaghie igaga le, li shi ugamhi eyi ikhumhi ni a ri igolu ali ẹlomho ali ide ali ẹera khali. Ikhumhi ni ẹa ya mẹ eke wẹkhi eri ẹẹ suọ esọ, wẹkhi eri e dobe ẹ kia.* ²¹ Wẹkhi eri e lama mu pfi lase ugbeli le, ali imhese imumu ali itsebo ilili ali ighiatọ idodo.

10

Oni ageni ali ebe nikeke

¹ Ighọ mhi mẹ ageni nọfunẹ ọlese, khi ọ rọte idane e tiemhile, ọ ri otughunu khukhu egbe, ogaji o vi gasẹ ọli ukhomhi, alo eyọli e li abi ovọ, awẹ eyọli e li abi ọche erali. ² Ọ mhọli ukuku ebe mhọli obọ ni o khueghie-a shi eke. Ọ gbosẹ owẹ obita oyọli shi elemhi okẹ oniemi, ọ ri owẹ ogobọ nga eke. ³ Ọ ri ukpokpomhi uruli pfi lasele leghe abi odumhi ọọ khoshe. Abi ọ rọ pfi, uruli ikphala ishilua e ngme. ⁴ Abi eni ikphala ishilua e rọ ngme se, mhi nono ni mhi keke shi ebe, ama mhi suọ khi uruli ọ rọte idane lie, “Ri emini eni ikphala ishilua eghọ e ngme sheli, khi keke wẹ shi eke.”

⁵ Ighọ oni ageni ni mhi mẹ ni ọ migha okẹ oniemi ali ekekhe eghọ, ọ yase obita oyọli nga ukhui. ⁶ Ọ ri eva oyi Eshinegba ni ọ laọ le ẹle na agboagbo romhi ishe. Oni ọ ma ukhui ali emhikpa ni e laọ, ali eke ali emhikpa ni e laọ. Ọọ, “Emhi enana ẹa ke ya tесе ni e rọ bhale ya tсе. ⁷ Ama khi ogbele ni ageni onuzi-oshilua ọ da ya pfi akala oyọli, Eshinegba ọ ya khueghie osheli oyọli-a ni ọ gba abi ọ li gue ọli ye eni ẹẹ ga ni e khi emekeguele eyọli.”*

⁸ Ighọ uruli ni mhi rọte iloghie suọ eghọ o gbo nu mhe ngme, ọọ mhe, “Le ya mie ageni ni ọ migha okẹ oniemi ali ekekhe ighẹle ebe ni o khueghie-a, ni o la li obọ.”

⁹ Ighọ mhi le deba oni ageni mhiẹ ọ ri oni ebe nikeke oghọ na mhe. Ọọ mhe, “Mọ ọli

le. O ya yese ẹ elemhi-a, ama o ya viọlo ẹ unu abi iwọ.” ¹⁰ Mhi mie oni ageni oni ebe nikeke obọ, mhi rọli le. O viọlo mhe unu abi iwọ, ama abi mhi rọ rọli le se, oo yala mhe elemhi.† ¹¹ Ighọ a gueye mhe, “U mema ya mekeguele shi ebubu unuekpe, ali egbo ali emue ododa ali ighie egbe.”

11

Eni otselẹ aava

¹ Ighọ a ri ufulọ ni o li abi ukpokpo ni a rọ ọ mhesẹ emhi na mhe, a gueye mhe, “Le ya mhesẹ Owa Ugamhi oyi Eshinegba ali atete ali eni ẹ ga ugamhi akaghọ.* ² Khi mhesẹ atukpapfe oniemi oyọli, khi mhesẹ ọli irari khi a she rọli na ijeta. Wewẹ e ya lighi oni ẹoli no pfuase eke-a elemhi iki egbhuẹva ali eva (42.)† ³ Mhi ya ri afu na otselẹ aava eyemhe. E ya meke guele elemhi ogbele agbele ali egbhuẹgbese (1,260.) E sọ ide ibuma.” ⁴ Otselẹ aava ena e khi ẹera olivu eva ali emhi eva ni a ri akpa ru ẹ nga ni e migha odalo oyi Onomhue ni ọ mhue eke agbo.‡ ⁵ Ini ogbokhoghuo ọọ dua ni loli kwale wẹ utse, erali e rọte wẹ unu fie ya tose eni ebe wẹ-a. Ina ebe wẹ ni e nono ni e kwale wẹ utse e mema li ya ghua. ⁶ E mhọli afu ni e rọ pfi okpe ukhui ini amẹ o khi rue eghẹghẹ ni e rọ da mẹ guele ne. E gbo mhọli afu ni e rọ mu amẹ okẹ mele ọlia-a. E gbo ku ighuamhi khi ighuamhi she eke abi o li ghọle wẹ shi.§

⁷ Ini e da pfi ọ otselẹ se ne, inyagbemhi ni ọ ya rọte ilimhi na ningolo lasele ọ ya tsua mu wẹ, ọ mu wẹ ọ le, ọ gbolo wẹ-a.* ⁸ Ilimhi eyewẹ e ya de yeshi ifui ẹoli ni o fune ashini a la gbe Onomhue oyewẹ-a shi apfida. Irokhokho iSodumu ali ijipiti ẹoli ona o khi.† ⁹ Ogbele ese ali ukhukui, egbo na agbo nya ali edeli ali emue ali ushishi e ya ke nise uruli bino ilimhi eyewẹ, ẹa lama rewe to. ¹⁰ Egbọ na eke agbo e ya ke ghele shi eghuli ni e ghu, ẹẹ bọla, e de isomhopfa a ghi egbewe, irari khi emekeguele aava eghọ, e she nase egbo ni e la eke agbo khue.

* **9:20** Li zẹ Iwolo 115.4-7; 135.15-17; iDan 5.23 * **10:7** Li zẹ Okiali 20.11; iDeut 32.40; iDan 12.7; Emọ 3.7 † **10:10** Li zẹ Ezik 2.8-3.3 * **11:1** Li zẹ Ezik 40.3; iZaka 2.1-2 † **11:2** Li zẹ iLuk 21.24 ‡ **11:4** Li zẹ iZaka 4.3,11-14 § **11:6** Li zẹ 1 Ighie 17.1; Okiali 7.17-19; 1 iSam 4.8 * **11:7** Li zẹ iDan 7.7,21; Iro 13.5-7; 17.8 † **11:8** Li zẹ Aza 1.9-10

11 Ama abi eḷe eṣe ali ukhukhui e ro doṣe, Ayemhe oyi Eshinegba ni mholi agbo o lo we egbe, e vule migha. Ulishi oniemi o lo egbo ni e me we egbe.† 12 Igho e suo uruli na leghe o rote idane ngme. Oo we, “Ngale odane oola.” Igho e li nga idane elemhi otughunu. Ebe we e lese fe kpee.‡

13 Oni eghenge a me ukpokpomhi inighise eke ni o ku eke asheghuo akemhishi igbe oyi oni eoli lue. Egbo agbele oshilua, 7,000, e ghulua, ulishi o mu egbo ni e kpoḷe, e kuoghi Eshinegba ni o la iloghie.

14 Opfuse onuzi-eva o she doṣe, opfuse onuzi-ese o kele ya bhale.

Akala onuzi-ishilua

15 Igho aḡeni onuzi-oshilua o pfi akala oyoli, igbo ikpokpo iruli e la idane ngme. Ee lie,

“Eghiele agbo o she mele
eghiele oyi Onomhue oyawa-a,
ali onayi iKirisiti oyoli-a.

O ya mhesa ke le agbo agbo.”*

16 Egbhali uye ali aane ni e shito ukpekhomhi oyewe odalo Eshinegba, e de ya ta alo mu eke ga Eshinegba. 17 Ee lie,

“Anye ri ikphemhi ne,
Eshinegba Onomhue Nofune nya,
Oni o khi loli, oni o kpe khi loli,
irari khi u she rue
ekpabo eniemhi eye,
u she e mhesa.

18 Abi elemhi e ro bi ishishi,
yeye u li mholi ofu.†

Eghenge o she ramhi
ni u ro ya gue eni eghua ezo,
ni u ro ya ri eleli na eni ega eye
ni e khi emekeguele,
ali eni Eshinegba o she pfa na
ni e ri ekpe na eva oye,
ghe egbo ni ea mu eloe
ali ekhemhue,
abi u li pfuse eni e pfuse eke agbo-a.”

19 Igho a li khueghie Owa ugamhi oyi Eshinegba na iloghie-a, a me Akpati Ishobo agho. Igho inyamhisalo ali ukpimhi ali

ingmolo ali ikphala, eke e de kule, eche rote idane deno kule.‡

12

Oni Okpotso ali Oligio oniemhi

1 Ukpokpomhi irokhase onyaloa o feli shi idane: Okpotso o ya la o ni itsua ni o so e khi ovo, uki o kpoke awe eyoli, arula oghie oyi ikpetata igbeva o rughu oli ukhomhi. 2 Oo me. O tseṣe leghe elemhi otomhe abi o ro ya bia. 3 Igho emhi olese o gbo feli shi idane, ukpokpomhi Oligio oniemhi oyile ni o ze ikhomhi ishilua ali ekphali igbe, ali o rughu irula oghie ishilua shi ukhomhi.* 4 O ri ughia oyoli fuomhi asheghuo akemhishi ese ikpetata ni e la ukhuli pfino kule eke agbo. Oni Oligio oniemhi o migha oni okpotso ni oku o to egho odalo, ni o ba me asha gbe oli oni om ogho le, ini a lese bia li lasela.† 5 Oni okpotso o bia omose ni o ya ri otsuodu akhuli mhesa na egbo ni e la eke agbo nya. Ama a ba oni om oke rue ya nga idane ghi Eshinegba ali ukpekhomhi eghiele oyoli.‡ 6 Oni okpotso, o na je odagbe ifufu asha ni Eshinegba o riḷe shi eke khe oli ni a la ya dua li egbe ogbele agbele ali egbhuegbese (1,260.)

7 Igho okholi o lasela shi obini iloghie, iMakeni ali igeni eyoli, e nu oni inyagbemhi i kholi. Oni Oligio oniemhi ali igeni eyoli e mie we abo oni okholi.‡ 8 Ama o a mhue ekpabo te iMakeni ali igeni eyoli oni okholi. Ashini a kpe ro na we obini iloghie o de we oba-a. 9 A pfi oni ukpokpomhi oni Oligio oniemhi ogho tiemhile eke agbo, oni enye onede ogho ni a lu Etse ali Okphaghe, oni o di agbo nya ya da ode, a pfi oli tiemhile eke agbo, a li pfi igeni eyoli li tiemhile.* 10 Igho mhi suo ukpokpomhi uruli obini iloghie khi oo li,

“Mena, imiepfuese
ali ekpabo ali
Eghiele oyi Eshinegba oyawa
e she bhale!
iKirisiti oyoli ni o ze
o she ri afu oyoli khase.

† 11:11 Li ze Ezik 37.10 § 11:12 Li ze 2 Ighie 2.11 * 11:15 Li ze Okiali 15.18; iDan 2.44; 7.14,27 † 11:18 Li ze Iwolo 2.5; 110.5; 115.13 ‡ 11:19 Li ze Iro 8.5; 16.18,21 * 12:3 Li ze iDan 7.7 † 12:4 Li ze iDan 8.10 ‡ 12:5 Li ze Aza 66.7; Iwolo 2.9 § 12:7 Li ze iDan 10.13,21; 12.1; iJu 9 * 12:9 Li ze Igbae 3.1; iLuk 10.18

Irari khi Okphaghie,
 ni o gue ezọ o shi
 inyoghuo awa egbe,
 odalo oyi Eshinegba
 ghe ele oguota ghe ele-iyose,
 a she pfi oli tiemhile.†
 11 E gbe oli mu oli le,
 itobo oia eyi oni Omi Osumha
 ali ingmemhi otsela oyewe.
 Ealigho nono ingme agbo oyewe,
 ni o rewe ya ke
 ti je ukhokho na eghuli.
 12 Irarigho, a ke ghele,
 ee iloghie ali egbo
 ni e la elemhi oli.
 Ama epfua o khi na
 e eke ali oko oniemhi,
 irari khi Okphaghie
 o she ri ofu tiemhie deba e!
 Ofu o she vo li elemhi,
 irari khi o lese khi
 ukuku eghenge o ke mholi.”

13 Abi oni Oligio oniemhi o ro me khi a she
 pfi lue tiemhile eke, o khu oni okpotso ni o
 bia oni omọ omose. 14 Ama a ri ipfua eva
 eyi akpa odegbe oniemhi na li, ni o ro fiala
 je odagbe ifufu. Ikhi obini a riela shi eke
 khe oli ni a la ya ri eloe khu oli, eghenge ali
 igheghe ali ukhukhui eghenge ni o khi ikpe
 ese ali ukhukhui, ini oni inyagbemhi o khi
 ri emhi li o.† 15 Oni Oligio oniemhi o rote unu
 ku amela lasele abi oko ni oo tu, ro khu oni
 okpotso ni o ba ri ochikpho fuomhi oli ya
 gbe. 16 Ama eke o kpaghie oni okpotso obo
 irari khi eke o nya unu-a ri oni oko da ni oni
 Oligio oniemhi o rote unu kpa ku le. 17 Igho
 oni inyagbemhi o pfaa deba oni okpotso,
 o ya mu okholi vule shi imi oli enekpole
 o, ikhi eni e ri Omhese eyi Eshinegba gbe
 akanya, ni e ri igesikia mu otsele oyi iJesu.
 18 Igho oni Oligio oniemhi o migha egele oko
 oniemhi.

13

*Oni Inyagbemhi ni o rote oko oniemhi
 lasele*

† 12:10 Li ze iJobu 1.9-11; iZaka 3.1 † 12:14 Li ze iDan 7.25; 12.7 * 13:1 Li ze iDan 7.3; Iro 17.3,7-12 † 13:2
 Li ze iDan 7.4-6 † 13:6 Li ze iDan 7.8,25; 11.36 § 13:7 Li ze iDan 7.21 * 13:8 Li ze iWolo 69.28 † 13:10 Li
 ze iJere 15.2; 43.11

1 Mhi me inyagbemhi khi o rote elemhi
 oko oniemhi ngale. O ze ekphe igbe ali
 ikhomhi ishilua, o rughu irula oghie igbe
 shi eni ekphali. Ukhomhi ogbogbo a keke
 eva ni o khi ungmehi ipfiunu-a shi.* 2 Oni
 inyagbemhi ni mhi me, o li abi ekpe, awe
 eyoli e li abi eyi akpogene, unu oyoli o li abi
 unu odumhi. Oni oligio oniemhi o ri afu na
 oni inyagbemhi ni o ro mholi ekpabo ro ke
 mhese abi oghie.† 3 A kuale oni inyagbemhi
 ukpokpomhi utse ni o ge ugboko oniemhi.
 Ama oni ugboko ogho o bie. O ri abo sha
 agbo nya, e ve deba li. 4 Egbo ee ga oni
 Oligio oniemhi irari khi o she ri afu na oni
 elamhako, egbo e li ga oni elamhako, e lie,
 “Oghuo o li abi oni inyagbemhi!” “Oghuo o
 dobe ya nu oni inyagbemhi kholi?”

5 A ri unu na oni elamhako ni o ro ngme in-
 gmemhi emuebe ali ipfiunu-a. A ri eghenge
 na li ni o ro ri afu oyoli gbe akanya iki
 egbhueva ali eva. 6 O khueghie unu-a, o
 ngme ipfiunu-a deba Eshinegba, ro pfuenge
 eva oyi Eshinegba ali ashini oo la ali egbo ni
 e nu oli la iloghie-a.† 7 A ri afu na li ni o
 nu eni Eshinegba o she pfa na kholi, ali ni
 o mu we o le. A ri afu na li ni o mhese shi
 edeli nya, egbo ali emue ododa ali ishishi. §
 8 Egbo ni e la eke agbo nya e ya ke ga oni
 inyagbemhi. Eni ea ga oni inyagbemhi ona,
 e khi eni a keke eva oyewe shi ebe ni a keke
 eva oyi eni e ya mholi agbo na agbo agbo shi,
 neni a ma agbo. Oni ebe agbo ona o khi ebe
 agbo oyi Omi Osumha ni a ro luase obo.*

9 Oni o mholi eso, o ro suo!

10 Eni okholi o ya mu,
 o mema ya mu we.

Eni a ya gbolo-a,
 a mema ri itakobi
 ya gbolo we-a.

Eri a ri ona lie eni Eshinegba o pfa na e
 ri irabomudu ri egbe mie, e ri igesikia ke
 khase.†

Oni Inyagbemhi ni o rote agbo lasele

11 Igho mhi gbo me inyagbemhi olese ni o
 rote eke e lasele. O ze ekphali eva abi omi
 osumha, oo ngme abi oligio oniemhi. 12 O ri

afu oyi inyagbemhi oni odode e gbe akanya na li. O ri itoto ri egbo na eke agbo o ga inyagbemhi onodode, ikhi oni ukpokpomhi ugboko oyoli o she bie. ¹³ O rieḷe irokhase onyaloa enefune, o ga ri erali rote idane e tiemhile, ni egbo ee me. ¹⁴ Itobo irokhase ni a ri afu oyi inyagbemhi onodode lina a rieḷe, o di egbo ni e la eke agbo. O gueye we e khali ikhumhi, ro khi ufumhi na oni inyagbemhi ni oni itakobi o kualitse, ni o kie la agbo. ¹⁵ A ri afu na li ni o ri ayemhe na oni ikhumhi irokhokho oyi oni inyagbemhi onodode, ni o doḅe ke ngme, ali ni a ke gbolo egbo ni ea lama ga li-a. ¹⁶ O gbo ri itoto mu ogbokpa shi olele shi obita okekhi alukpo, ghe egbo eniemhi ali enikeke, ghe eni e mholi epfue ali eni ea mholi, ghe eni ea khi ighumha ali eni e khi ighumha. ¹⁷ Ogbokhoghuo oa doḅe ke e de emhikhoghuo wekhi eri o ro o de, se ni oni o mholi olele ogho, ni o khi eva oyi oni inyagbemhi ali inoba oyi eva oyoli.

¹⁸ Eri onana gueye awa, awa mholi ileasingme. Oni o lolo lese ingme o sa abi a ri oni inoba ona ngme. Oni inoba khi (666), egbhue uye ali igbe ali egbhues ikpamhi esesa. Inoba ni o migha shi ogbo na.

14

Oni Omi Osumha ali eni egbo agbele egbhueshilua ali ene (144,000)

¹ Igho mhi bino. Ghe Omi Osumha odalo oyemhe khi o migha Ute iZayo. Egbo 144,000 (agbele egbhueshilua ali ene) ni a keke eva oyoli ali eva oyi itali shi we alukpo e nu oli migha.* ² Mhi ya rote idane suo uruli abi ikhoshe oyi utumhi oyi oke nofuni ni o rote ikhomhi echetue e tiemhile. Oo ngmolo abi akphala. Oni uruli ni mhi suo, o li abi ini eni e kpheli efa, ee kpheli efa. ³ E to uwolo onogbo odalo ukpekhomhi oghie ali ukpeloe oyi eni elamhako aane ni Eshinegba o ma ali ukpeloe oyi eni egbhali. Ogbokhoghuo oa doḅe wena oni uwolo ogho, se ni egbo agbele egbhueshilua ali ene egho (144,000), ni a she rote eke agbo pfasheke. ⁴ Enana e khi egbo ni ea ri ikpotso ri ichimhi

* **14:1** Li ze Ezik 9.4; Iro 7.3 † **14:5** Li ze iZef 3.13 ‡ **14:8** Li ze Aza 21.9; iJere 51.8; Iro 18.2 § **14:10** Li ze Aza 51.17; Igbae 19.24; Ezik 38.22 * **14:11** Li ze Aza 34.10

mu egbewe, irari khi eri e ri egbewe shi ipfuase. E deba oni Omi Osumha a je obiobini o je kpa. Eni a rote ifuabo egbo pfasheke e khi ni a rote odode ro na Eshinegba ali oni Omi Osumha pfo. ⁵ Ogbo oa me egbholi okhoghuo unu oyewe, irari khi ea mholi umhagueli okhoghuo.†

Eni Igeni Aase

⁶ Igho mhi me ageni olese khi o la iteva irarogbe e fiala, o mhue usomhi onete na agboagbo ni o ro ya tsabo gueye egbo na agbo, ikhi eni e la ishishi nya, ali edeli nya, ali emue-khi-emue ali egbo kpa. ⁷ O ri ukpokpomhi uruli lie, "Na ulishi Eshinegba, ri ufumhi nali, irari khi eghegehe iguezo oyoli o she ramhi, a ke ga oni o ma idane ali eke ni o ma oke oniemhi ali ashini amee o te e chocho."

⁸ Ageni olese onuzava o deba li, oo, "IBabilo okekhi o de, oni o ri onyo ni oa pfuase oyoli ona okia na ishishi nya da."‡

⁹ Ageni onuzi-aase o deba we, o ri ukpokpomhi uruli lie, "Ini ogbokhoghuo o ga oni inyagbemhi ali ikhumhi oyoli, ni o ro mie olele oyoli shi alukpo, okekhi obo, ¹⁰ oni ogbo ogho, o ya rote onyo elemhi ibibi oyi Eshinegba li da, ikhi onyo ni aa pfose-a ni a she ku vo uko elemhi ibibi oyoli. A ya ri ofulu ni oo lala biobiobio tose oli-a ukpeloe oyi igeni eni e pfuase ali ukpeloe oyi oni Omi Osumha.§ ¹¹ Ewoli oyi anasemhe eyewe ee nga idane agboagbo. Eni e ga oni inyagbemhi ali inyagbemhi ni a khali, ali onini o da mie olele oyi eva eyoli ne, ea mhue iyemhe shi eleoguota, shi eliyose."* ¹² Eri onana o gueye eni Eshinegba o pfa na e ri irabomudu ri egbe mie, ikhi eni e ri omheshe eyi Eshinegba a gbe akanya, ni e ri igesikia a deba iJesu.

¹³ Igho mhi suo khi uruli o rote idane lie, "Keke onana: Ikhivose o khi na eni e ghua shi elemhi Onomhue rote memena vu."

"Ikhivose o khi na we egbegbo!" "Igho Ayemhe o ngme, khi e ya yemhe inyama-egbe agbo-a, irari khi eminente ni e rieḷe, e ya deba we!"

Ikhieshe oyi eke agbo

14 Igho mhi bino, mhi me otughunu opfopfo odalo oyemhe. Oni o shito o, "O li abi Omi Ogbọ." O rughu arula igolu oyi oghie shi ukhomhi, o ri agaga ni oo mu mhọli obọ.† 15 Aḡeni olese o rote Owa oyi Eshineḡba lasela ri ukpokpomhi uruli lu oni o shito nga ukhomhi otughunu egho leghe, oo li, "Rue agaga oye ni u ke khiese, irari khi eghẹghẹ ikhiese o she ramhi, irari khi agbo o she bie ni a khiese."‡ 16 Igho oni o shito otughunu egho, o ri agaga oyoli khiese agbo.

17 Aḡeni olese o rote Owa oyi Eshineḡba na iloghie fie lasela, loli o li mhọli agaga ni oo mu. 18 Igho aḡeni olese o rote atete fie lasela, ikhi aḡeni ni o mhọli omheshe shi erali. O ri uruli oniemi lu oni o mhọli agaga ni oo mu egho leghe, oo li, "Rue agaga oni oo mu oye, ni u ro khiese ipfonu eke agbo-a, irari khi ipfonu e she yile!" 19 Igho oni aḡeni o pfi agaga oyoli gase eke agbo, o khiese ipfonu nya, o ku we lo ashini a te e mino onyo. Amino onyo ona, elemhi ibibi oyi Eshineḡba o migha shi. 20 Igho a la ashini a la amino onyo ni o la olase oni eoli ri awe gue we. Olia e rote oni amino onyo tu lasela. Utumhi oyi oni o lia o ga nuata ramhi imali egbhueḡbe, e limhi abi ete-awe ishe. §

15

Iḡeni oshilua ni e tsua anasemhe ishilua

1 Igho, mhi me irokhase oniemi ni o mu eloe olese ukhomhi idane, ikhi iḡeni oshilua ni e mhọli anasemhe ishilua ni e khi eni e kpukhokho, irari khi wewe Eshineḡba o ro ya gbe ofu oyoli ukhomhi. 2 Mhi me emini o li abi okẹ ighegbe oniemi ni erali e solo shi, o migha epfe okẹ oniemi. Eḡbo ni e mu oni inyagbemhi ali oni ikhumhi oyoli ali inoba oyi eva oyoli o le, e mu efa ni Eshineḡba o ro na we mhue abo. 3 E to uwolo oyi iMosisi oni oo ga oyi Eshineḡba ali uwolo oyi oni Omi Osumha, e lie, "Ufumhi ali oshabo e khi ikanya eye, Eshineḡba Onomhue Nofune nya.

† 14:14 Li ze iDan 7.13 ‡ 14:15 Li ze iJoe 3.13 § 14:20 Li ze Aza 63.3; iLame 1.15; Iro 19.15 * 15:3 Li ze Okiali 15.1 † 15:4 Li ze iJere 10.7; Iwolo 86.9 ‡ 15:5 Li ze Okiali 38.21 § 15:8 Li ze Okiali 40.34; 1 Ighie 8.10-11; 2 Okhe 5.13-14; Aza 6.4 * 16:2 Li ze Okiali 9.10 † 16:4 Li ze Okiali 7.17-21; Iwolo 78.44

Ipfuase ali igesikia ode eye e khi, oghie ni o mhọli ishishi nya!*

4 Oghuo oya ya na ulishi oye Onomhue, ni oya ya ri ufumhi bhale ghi eva oye? Irari khi yeyeghuo kpele u khi oni o pfuase. Ishishi nya e ya bhale ya kueghie e, irari khi ikanya ipfuase eye e she ri egbe khase."†

5 Onana o dose se, mhi bino, mhi me Owa oyi Eshineḡba na iloghie, ni o khi Igho oyi otsela khi o khueghie-a.‡ 6 Rote oni owa ugamhi, eni iḡeni oshilua ni e mhọli anasemhe ishilua e te lasela. E sono itsua ni e pfuase ni ee ge nyanyanya, e ri oḡbene igolu mu aye. 7 Igho otuoghuo eni elamhako aane ni e mhọli ayemhe egho, e ri italabi igolu ishilua ni ofu oyi Eshineḡba e la, na eni iḡeni oshilua. Ikhi Eshineḡba, ni o laole agboagbo. 8 Oni owa ugamhi o vo ewoli oyi ufumhi ali ekpabo oyi Eshineḡba. Ogbọ okhoghuo oya la o ni o dobe lo oni owa ugamhi ya ramhi ni eni anasemhe ishilua e ro gba pfo. §

16

Italabi ishilua ofu eyi Eshineḡba

1 Igho mhi suo khi uruli na leghe o rote oni Owa ugamhi oyi Eshineḡba gueye eni iḡeni oshilua, "A ka ku eni italabi ishilua eyi ofu oyi Eshineḡba shi eke agbo." 2 Aḡeni onodode o vu ya ku atalabi oyoli shi eke agbo. Iwali igboko ebe ni e lolo e to, e ge eḡbo ni e mhọli otele oyi oni inyagbemhi, ni e ga oni inyagbemhi ni a khali.*

3 Aḡeni onuzava o ya ku atalabi oyoli lo okẹ oniemi, oni okẹ oniemi o mele o lia eyi eḡbo ni e ghua-a. Emhikpa ni e mhọli ayemhe ni e la elemhi oni okẹ oniemi e ghulua.

4 Ageni onuzi-aase, o ku atalabi oyoli lo oke ali ichocho ame, e mele oia-a.† 5 Mhi suo khi ageni ni a ri ame nga obo khi o o li, “Ogueso-ezo ni o pfuase u khi, irari khi u guo so ingme ena, Yeye u khi Eshinegba No pfuase, Yeye u la o memena, ni u kpe la o, ni u gbo ya la o, itobo khi igesikia u ro o so ezo eye.

6 Irari khi egbo e she gbolo eni a pfa na-a ali emekeguele, u she ri oia na we da, abi o ti shi!”

7 Mhi suo khi atete o tse, oo, “Gueguegue, Eshinegba Onomhue Nofune nya, iguezo eye, eyi igesikia ali eni e te ode e khi!”

8 Ageni onuzi-aane o ku atalabi oyoli ku ovo, a ri ekpabo na ovo o ri erali ke tose egbo-a. 9 Egbo e daghie-a irari utomhi oyi erali, e ze emuebe na eva oyi Eshinegba ni o mholi ekpabo ro mhesa na anasemhe enana, ama ea lama mupfi ni e ri ufumhi na eva oyoli.

10 Ageni onuzi-oshe o ku atalabi oyoli kushi ukpekhomhi oghie oyi oni inyagbemhi, eghiele oyoli o la obili. Egbo e ngomhi elemhi unu, shi oya.‡ 11 E ku itse na Eshinegba na iloghie irari utomhi ali igboko eyewe, ama ea lama mupfi lase ode okholo oyewe le.

12 Ageni onuzi-osasa o ku atalabi oyoli lo oke iYufiretisi ni o fu, o khakha ame-a ni ighie na obini ovo o te e ngale e me asha rote dose.§ 13 Igho mhi me khi ikhiakhi-amhi iyemhe aase ni e li abi ikele e rote unu oyi oni oligio oniemhi ali unu oyi inyagbemhi ali unu oyi emekeguele oyi egbholi, lasele. 14 Wewe e khi iyemhe okphaghie ni ee gbe ikanya oshabo, ni e fie deba ighie ni e la eke agbo nya, ni e ya ti we gbili shi okholi ogbele oyi Eshinegba No fune nya.

15 “A ghe i, mhi ya bhale abi oghiatu! Ikhivose o khi na ogbo ni o ya guale, ni o ya ri eloe khu ide eyoli ini o khi bano-a ni a me oli irumheba!”*

16 Igho eni iyemhe okphaghie e ti we gbili ashini a ri elemhi Iburu e lui Amagedo.†

17 Ageni onuzi-oshilua o ku atalabi oyoli nga idane, igho uruli na leghe o rote Owa ugamhi oyi Eshinegba rote ukpekhomhi eghiele ngme lasele, oo li, “A she riele oli!” 18 Igho, inyamhisalo ame, ali ukpimhi ali ingmolo oyi ikphala ali inighise eke ee bhale. Inighise nabi ogbo-a kpe me ghue abi a te ma ogbo shi eke agbo. Oni inighise o ga khi oniemhi!‡ 19 Oni eoli oniemhi o kemhi asha ese, eoli oyi eni ishishi nya e de kua. Eshinegba o sato eoli iBabilo no fu egbe. O mhesa uko ni onyo ofu oyoli o vo nali.§ 20 Eke ni e la iteva elemhi oke nya e kelea, aa ke me ite ekhoghuo.* 21 Eche ame na idane oniemhi e rote idane de mu egbo. Ee ngmano ku Eshinegba irari eni opfuse oyi eni eche ame, irari khi oni opfuse o kholo gba.†

17

Adegbe nofunu

1 Igho ageni oghuo ni o mholi italabi ishilua o bhale, oo mhe, “Bhale khi mhi ya ri abi a li ya nase oni adegbe onofune khasa, ikhi eoli oniemhi ni o la epfe oke ni e bu.*

2 Loli ighie na eke agbo e nu kia okia, onyo okia eyoli e gbe egbo ni e la eke agbo.”†

3 Igho oni ageni o rue mhe je odagbe ifufu elemhi Ayemhe. Igho mhi me okpotso ni o shito nga inyagbemhi oyile, ni o le iwali eva ipfunu-a, o ze ikhomhi ishilua ali ekphali igbe.‡ 4 Oni okpotso o sono itsua eyile, a ga mema ri igolu ali ifefe ali ema ro khuese oli-a. O mu uko igolu mholi obo ni o vo emhi ighuighue ali ikanya ichimhi eyi itsebo eyoli.§ 5 Emhi osheli na keke shi oli alukpo khi.

Osheli.
iBabilo Oniemhi.

† 16:10 Li ze Okiali 10.21 § 16:12 Li ze Aza 11.15 * 16:15 Li ze iMat 24.43-44; iLuk 12.39-40; Iro 3.3 † 16:16 Li ze 2 Ighie 23.29; iZaka 12.11 ‡ 16:18 Li ze Iro 8.5; 11.13,19 § 16:19 Li ze Aza 51.17 * 16:20 Li ze Iro 6.14 † 16:21 Li ze Okiali 9.23; Iro 11.19 * 17:1 Li ze iJere 51.13 † 17:2 Li ze Aza 23.17; iJere 51.7 ‡ 17:3 Li ze Iro 13.1 § 17:4 Li ze iJere 51.7

Inyo idegbe nya.

Ali inyo itsebo nya. ⁶ Mhi me khi oni okpotso, o da oia eyi egbo ni a pfa na, oia eyi eni a gbe-a irari khi e mie iJesu suo.

Abi mhi ro me oli, mhi yila.

⁷ Igho oni ageni oo mhe, "Elo o ze ni u ro yila? Mhi ya gueye osheli oyi oni okpotso ali oyi oni inyagbemhi ni oo nga, ni o ze ikhomhi ishilua ali ekphali igbe. ⁸ Oni inyagbemhi ni u me ni o kpe khi, mena ni o ke khi loli, o ya rote ilimhi na ningolo ngale ya je epfua oyoli. Abo e ya sha egbo ni e la agbo ni aa keke eva oyewe shi ebe ni a keke eva oyi eni e ya mholi agbo na agboagbo shi, rote igbaekele agbo, ini e me oni inyagbemhi irari khi, o kpe khi, mena o ke khi, ni o ke ya bhale.*

⁹ "Onana o khi emini ogbo te e sa usamhi ileasingme. Eni ikhomhi ishilua egho, e khi ikhomhi ite ishilua ni oni okpotso oo shito. ¹⁰ Ighie oshilua e li gbo khi. Etuoshe o, e she ghua, oghuo oo kiele e mhesa, oni o kpole o ke bhale ne. Ini o da bhale, o mema ya lao ukuku eghage. ¹¹ Oni inyagbemhi ni o kpe lao ni o ke lao egho, o khi oghie onuzi-olale, abeghuo loli ali oshilua enekpole e li, o ya li je epfua oyoli.

¹² "Eni ekphali igbe ni u me egho, e khi ighie ogbe ni aa ri eghiele na ne, ama a ya ri afu na we elemhi iwakati oghuo tse ni e ro mhesa abi ighie, li shi oni inyagbemhi.†

¹³ Enana emhi oghuo e khi, e ya ri ekpabo ali afu oyewe na oni inyagbemhi. ¹⁴ E ya nu oni Omi Osumha kholi. Oni Omi Osumha o ya gbe we oni okholi, irari khi Onomhue oyi enemhue o khi, ali Oghie ni o mholi ighie o khi. Irari khi e nu oli la, we we o lu ni o ze, ali ni e khi eni e ri igesikia deba li."

¹⁵ Igho oni ageni oo mhe, "Eni oko eniemhi ni u me, ni oni adegbe o shito, egbo ali ebubu egbo ali ishishi ali emue ododa e la agho. ¹⁶ Oni inyagbemhi ali ekphali igbe ni u me egho e ya biselemhi oni adegbe. E pfuse oli-a, e banoli-a, e nyanoli elamhi egbe ro le, e ri erali tose oli-a. ¹⁷ Irari khi Eshinegba o roli shi we udu e riela emini o gba, loli e ro lama kugbe ri ekpabo eyewe

na oni inyagbemhi ni o mhesa, ya ramhi ni ungemhi oyi Eshinegba o ro bhale ya tse. ¹⁸ Oni okpotso ni u me loli o khi oni eoli oniemhi ni oo mhesa na ighie na agbo."

18

Udemhi oyi iBabilo

¹ Onana o dose se, mhi me ageni olese khi o rote iloghie e tiemhile. O mholi afu nofunu, ugemhi oyoli o ri eke agbo o ge nyanyanya. ² O ri uruli oniemhi tsesa leghe, o li.

"Eoli iBabilo Oniemhi,
o she de.

O she mele ugbebo
oyi iyemhe eyi
okphaghi-a,
ali ashini iyemhe
okphaghi e la lese,
ashini ipfeli ali elamhako
ni aa pfuase ni aa ghue,
ee la.*

³ Irari khi ishishi nya,
e she kpokpo onyo,
ni o ri ujili e kpha,
ikhi onyo okia oyoli.

Ighie na eke agbo
e she kia okia deba li.

Eduoki na eke agbo,
e she rote
iliagbo-tsuakua oyoli
mhue epfue."†

⁴ Igho mhi suo uruli olese ni o rote idane lie,

"Egbo eyemhe, a na li egbe kua,
ini a khi mhue okemhi
shi olamhe eyoli,
ini a khi mhue okemhi
shi osoli anasemhe oyoli.‡

⁵ Irari khi olamhe eyoli
e she tigbili yagha ramhi idane,

Eshinegba o she sato
umha-gueli eyoli.§

⁶ A li oli, abi o li e,
a fali oli ota asha eva
shi ikanya ni o gbe.

Onyo ni o toto ni o ro na e da,

* **17:8** Li ze iDan 7.7; Iro 11.7; Iwolo 69.28 † **17:12** Li ze iDan 7.24 * **18:2** Li ze Aza 13.21; 21.9; iJere 50.39; 51.8; Iro 14.8 † **18:3** Li ze Aza 23.17; iJere 51.7 ‡ **18:4** Li ze Aza 48.20; iJere 50.8; 51.6,45 § **18:5** Li ze Igbae 18.20-21; iJere 51.9 * **18:6** Li ze Iwolo 137.8; iJere 50.29

a so oghogho nali da asha eva.*

7 A ri osoli ali oyala nali
ni o gue to ufumhi ali epfue
ni o rona egboli.

Irari khi eri Oni Okpotso
o la ekelemhi tonon obo udu lie,
'Mhemhe mhi khi oni olele!

Mhi aa tigbe ya khi
osamhi-olimhi,
mhi aa tigbe ya
me oya egbe ghue.'

8 Irarigho, ogbeleghuo
anasemhe oyoli
o ro ya sha rughu oli,
shi eghuli ali evie
ali okiamhi.

A ya ri erali tose oli-a.
Irari khi Eshinegba Onomhue
ni o ya gue oli ezọ,
onofune nya o khi.†

9 "Ini ighie na agbo ni e kia okia deba li,
ni e nu oli li agbo tsua kua, e ya vie, e vie
evie oya na li, ini e me ewoli erali ni ee tose
oli-a. 10 E ya tapfia migha ke vie irari ulishi
osoli ni a na li, ee lie,

" 'Eekhue o Eekhue o
yeye eoli nofunę,
iBabilo eoli no mhue ekpabo!

Elemhi iwakati oghuo tse
epfua oye o she bhale!‡

11 "Eduoki na agbo e ya vie oli e vie oya
irari khi ogbokhoghuo o ke nu we ya de
itsua. § 12 Itsua igolu ali elomho, imieche
ni e somhotse ni e ghale, ifefe ali ema, ide
epfopfo na kpishi, ali eni e yile, ghe ena
wonon, ali ilolo eni eyile ali itsua ododa ni
a ri orora ni e pfi khali, ali itsua ododa ni
a ri ekphali eni khali, ali era ni e ghale,
ide ali ikhuli ali eche imabo. 13 Ali alagho
na lu ikinamoni ali oshamhi ali ituale afu
era ali ituale ni a ku e shi olimhi egbe, ali
atike ni oo pfi ni o ghale ali onyo ali oili ali
ifulawa ali ikpamhi emhi ni a lu ado, ena
ali isumha ali ichi ali amoku ni ichi ee tsua,
li shi egbo ni e khi ighumha.*

14 "Eni eduoki e ya lie oli, 'Imomhi ni u ri
ukpeloe shi eke e ke, o she me na. Epfue ali

osuemhe eye nya e she kele-a, ni a ke dobe
gbolo me ya mie.' 15 Eduoki ni e ri emhi
enana de ni e me elele epfue rote obo oyi oni
okpotso, e ya migha tapfia, ulishi osoli ni o
me oo mu we. E ya vie e vie oya,† 16 e vie
nyogho, ee lie,

" 'Eekhue-o! Eekhue-o,
eoli Onofune,
ni a ri iwulu ichę eneyile,
ni a ri igolu ali eche

ni e ghale ali ifefe
khue akhue!

17 Aboriekhi igho,
elemhi iwakati oghuo tse,
eni epfue eniemhi egho
e li opfu-a.‡

"Eni e khi ega oko-okę oniemhi nya ali eni
e lo oko-okę oniemhi ya asha ali eni e gua li
ali eni e rote okę oniemhi e mie ifata, e ya
tapfia migha. 18 Ini e me ewoli eyi utomhi
oyoli, e ya lie, 'Eoli okhoghuo o la o ni o li
abi oni eoli oniemhi?' § 19 E yalo ifufu ku
ukhomhi, e ri evie ali oya vie leghe, ee lie,*

" 'Eekhue-o! Eekhue-o,
yeye eoli oniemhi,
ni eni e mholi
oko-okę oniemhi nya,
e te mholi epfue eyewe
rote osuemhe oyi oni eoli!

Elemhi iwakati oghuo tse
a ro pfuse oli-a.†

20 A ri itobo li
ke ghele, iloghie,

A ke ghele,
ee eni a pfa na
ali ighiusomhi na kee ali emekeguele!

Irari khi Eshinegba
o she gue oli ezọ
shi abi o li nase e. ‡

21 Igho ageni nofunę o rue udumhi eche ni
o li abi eche iko pfilo oni okę oniemhi, oo li,

"Ekpabo na guo
a ro ya guoghọ
eoli iBabilo oniemhi-a,
aa ke gbo ya
me e loe ghue. §

† 18:8 Li ze Aza 47.7-9 ‡ 18:10 Li ze Ezik 26.16-17 § 18:11 Li ze Ezik 27.31,36 * 18:13 Li ze Ezik 27.12,13,22
† 18:15 Li ze Ezik 27.31,36 ‡ 18:17 Li ze Aza 23.14; Ezik 27.26-30 § 18:18 Li ze Ezik 27.32 * 18:19 Li ze Ezik
27.30-34 † 18:19 Li ze Ezik 27.30-34 ‡ 18:20 Li ze iDeut 32.43; iJere 51.48 § 18:21 Li ze iJere 51.63-64; Ezik
26.21

22 Ogbọ ọa ke gbo ya suọ
uruli ẹfa
wẹkhi oyi emini áá kpheli
wẹkhi oyi ofele,
wẹkhi oyi akala
elemhi yeyẹ oni ẹoli ona ghue.
Ogbọ ọa ke ya mẹ
ogbakanya okhoghwo
elemhi ẹ ghue.
Ogbọ ọa ke ya suọ
okeke emini a mhele iko,
elemhi ẹ ghue.*
23 Erali ákpá ọa ke gbo ya gẹ
elemhi ẹ ghue,
wẹkhi eri a ya gbo suọ
uruli eni ẹ zu ode
elemhi ẹ ghue.
Eduoki eye e khi
ẹgbọ eni e funẹ na eke agbọ,
u ri ogbhọ oyẹ
di ishishi nya wasẹ-a.†
24 Elemhi oni ẹoli a mẹ
ọlia eyi emekeguele
ali eyi eni a pfa na,
ali eni a gboloa shi eke agbọ nya.”‡

19

Okuekhoogo!

1 Onana o dọse se, mhi suọ uruli ni o li abi
okeke oniemi oyi ebubu ẹgbọ obini iloghie
khi oo tsesẹ, oo liẹ,
“Okuekhoogo,
Imiepfuese ali ufumhi
ali ekpabọ khi
eyi Ẹshinegba oyawa.
2 Irari khi iguezọ oyọli
eyi igesikia ali
eni e sheshe e khi.
Ọ she pfa ezọ mu
adegbe onofunẹ,
oni ọ she ri okia eyọli
yese eke agbọ-a.
Ẹshinegba ọ she ye okhọli
to ọlia eyi eni ẹẹ ga eyọli.”*
3 Ighọ e gbo tsesẹ, e liẹ,
“Okuekhoogo!
Ewọli eyọli e she ẹ nga

idane agboagbo.”†
4 Ighọ egbhali uye ali aane ali elamhako
aane, e de yeshi, e ga Ẹshinegba ni ọ shitọ oni
ukpekhomhi oghie, e liẹ,
“Atse! Okuekhoogo!”
5 Uruli o rote oni ukpekhomhi oghie ngme
oọ liẹ,
“A kueghie
Ẹshinegba oyawa,
ẹẹ ni ẹẹ ga eyọli nya,
ẹẹ ni a na ulishi oyọli,
ghe ẹgbọ ni e fu
ali eni e she!”‡
6 Ighọ mhi suọ uruli ni o li abi uruli
oniemi oyi ebubu ẹgbọ ni o li abi ingmolo
oyi oke ni oọ tu, ni o gbo li abi ingmolo oyi
akphala. Ee liẹ,
“Okuekhoogo!
Irari khi Ẹshinegba
Onomhue oyawa Nofunẹ nya,
lọli ọ le oghie!§
7 Awa ke ghele,
egbe ke mu awa,
awa ri ufumhi nali!
Irari khi izu-ode oyi
oni Omi Osumha
o she ramhi,
omueshi ọ she mu egbe shi eke.
8 Ode opfopfo
ni o dala ni o pfuase,
a ro nali so.”
(Oni Ode opfopfo, igue ngeli oyi eni a pfa
na o migha shi.)
9 Oni aḡeni oọ mhe, “Keke khi. ‘Ikhivose
o khi na ẹgbọ ni a lu shi oni ukue aruele
oyi izu-ode oyi oni Omi Osumha.’ ” Ọ
gbolo ẹ mhe, “Ingmemhi enana, egbegbi
ingmemhi eyi Ẹshinegba e khi.”*
10 Ighọ mhi de ya wugha li awe ni mhi
ga li. Ama oọ mhe, “Khi li ghọ! Oni oọ
ga nabi yeyẹ ali onabi inyoghwo ẹ enekpole
mhi khi ni e mu otsẹle oyi iJesu mhue. Ga
Ẹshinegba! Irari khi otsẹle oyi iJesu o khi
ayemhe imekeguele.”

Oni ọ nga achi opfopfo

11 Ighọ mhi mẹ khi iloghie o kueghie-
a mhi mẹ achi opfopfo. Oni ọ nga li a lu

* 18:22 Li zẹ Ezik 26.13; Aza 24.8 † 18:23 Li zẹ iJere 7.34; 25.10 ‡ 18:24 Li zẹ iJere 51.49 * 19:2 Li zẹ iDeut
32.43; 2 Ighie 9.7 † 19:3 Li zẹ Aza 34.10 ‡ 19:5 Li zẹ Iwolo 115.13 § 19:6 Li zẹ Ezik 1.24; Iwolo 93.1; 97.1; 99.1
* 19:9 Li zẹ iMat 22.2-3

oze-regbenga ali oni o khi igesikia. Ode ni o a mhuē azeba o te e so ezo, ni o te e kholi.†
 12 Ikpamhi alo eyoli e li abi elemhi ere. O rughu irula oghie ni e bu. O mholi eva ni a keke shi oli egbe ni ogbo olese o a lese, se ni loli ghuo kpele.‡ 13 O so awulu ni a so oia. Eva ni a lu oli khi, “Ungmemhi oyi Eshinegba.” 14 Ekholi-okhue ni e la iloghie e deba li kia, e sono itsua epfopfo ni e dala ni e pfuase, e nga ichi epfopfo. 15 Itakobi ni o o mu o rote unu oyoli lasese, ni o ro ya kholi eni ishishi. Otsuodu akhuli o ro ya ke mhese na eni ishishi. O ya rote ashini a te e mino-onyo mino onyo lasese, Ikhi onyo no khi ofu oniemi oyi Eshinegba Nofune nya. §
 16 A keke eva, “Oghie Ni o Mholi Ighie, Ali Onomhue Ni o Mholi Ekhemhue,” shi awulu na dogo oyoli ali ukhiowe oyoli. 17 Igho mhi me aghi khi o migha ovo, ni o vie lasese leghe lui ipfeli ni e la irarogbe e fiala, “A bhale a ka legba shi aruele ogbomhi oniemi oyi Eshinegba. 18 Egheghe agho ni a le elamhi idiegbe oyi ighie ali ega ekholi-okhue ni e ri ekholi-okhue e ye okhue, ali elamhi idiegbe eyi egbo nefune, shi elamhi ichi ali eni e nga we, ali elamhi idiegbe egbo nya, shi ighumha ali eni ea khi ighumha ghe egbo enikeke ali egbo oniemi.”*

19 Igho mhi me oni inyagbemhi ali ighie na eke agbo ali ekholi-okhue eyoli khi e lona kugbe, ni e ro nu oni o nga oni achi ali ekholi-okhue eyoli kholi. 20 Ama a mu oni inyagbemhi ma omekeguele oyi egbholi oyoli, oni o ri eva oyoli gbe irokhase onyaloa. Eni irokhase ena o ro di egbo ni e mie eni olele eyi oni inyagbemhi shi egbe, ni e ga irokhokho oyoli ni a khali. Oni inyagbemhi ali oni omekeguele oyi egbholi, a mu we pfilo uyele erali ni ofulu o la to kua yala.† 21 Eni e kpole, a ri itakobi oni o rote unu oyi oni o nga oni achi gbolo we-a. Eni ipfeli nya e ri elamhi idiegbe eyewe le.

20

Ikpe Agbele

† 19:11 Li ze Ezik 1.1; Iwolo 96.13; Aza 11.4 ‡ 19:12 Li ze iDan 10.6 § 19:15 Li ze Iwolo 2.9; Aza 63.3; IJofe 3.13; Iro 14.20 * 19:18 Li ze Ezik 39.17-20 † 19:20 Li ze Iro 13.1-18 * 20:2 Li ze Igbae 3.1 † 20:4 Li ze iDan 7.9,22 ‡ 20:8 Li ze Ezik 7.2; 38.2,9,15

1 Igho mhi me khi aghi o rote idane e tiemhile o mu okpe ilimhi na ningolo mholi obo, o tsua ukpokpomhi uweghe. 2 O gamhi oni oligio oniemi rue, ikhi enye onede ogho ni o khi etse ali Okphaghi, o ge oli ikpe agbele oghuo.* 3 O pfi oli lo oni ilimhi na ningolo, o pfi okpe o. O pfi oni ilimhi na ningolo unu ma, ini o khi ke gbo me asha di ishishi egbo, ya ramhi ni eni ikpe agbele e ro ya gba. Ini ona o dose se, a mema ya rue oli obo-a ukuku egheghe.

4 Igho mhi me ikpekhomhi ighie. Eni e shito o, e khi eni a ri afu na ni e ri egbo gue ezo. Igho mhi gbo li me iyemhe eyi egbo ni a kholo ikhomhi o, irari otsele ni e pfi na iJesu ali ungmehi oyi Eshinegba. Eni egbo ena ea ga oni inyagbemhi wekhi irokhokho eyoli, wekhi eri e mie olele oyoli shi atete ukhomhi, wekhi obo. E ya te eghuli guale, e ya nu iKirisiti mhese ikpe agbele.† 5 Egbo ni e kpole ni e ghuloa ea ke rote eghuli guale, ramhi ni ikpe agbele egho e ro gba. Onana o khi irote eghuli guale onodode. 6 Ikhivose ali ipfuase e khi eyi eni e mholi obo shi iguale onodode onana. Eghuli onuzi-eva o a mholi ekpabo shi egbo eghogho egbe, ama e ya khi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ali eyi iKirisiti. E ya nu oli mhese ikpe agbele.

7 Ini eni ikpe agbele e gba se, a ya taghie Okphaghi owa ighumha oyoli-a. 8 O ya fie lasese ya di egbo ni e la ishishi nya na eke agbo, ikhi egbo ni a lu iGogi ali iMagogi, ni o ro ti we gbili shi okholi. Eri e bu abi ekhashe ni e la egele oke oniemi.‡ 9 Igho e to ogholi ya gbe eke agbo khia, e pfi gase apfe eyi egbo eyi Eshinegba, eoli ni o nono egbegbo. Ama erali e rote idane tiemhile ya tose we-a. 10 Oni etse ni o di we, a mu oli pfilo erali ilimhi iriere ni ofulu o la to kua yala. Ikhi ashini a pfi oni inyagbemhi ali omekeguele oyi egbholi lo. A ya la agho na we osoli agboagbo, no gbe no bi.

A ri eni e ghua-gue ezo

11 Igho mhi me ukpokpomhi ukpekhomhi oghie opfopfo ali oni o shito o. Abi o

shito egho, eke ali ukhui e kele-a, ɛa ke me ashikhoghuo la. ¹² Igho mhi me egbo ni e ghuloa, ghe eniemhi, ali enikeke, e migha odalo oni ukpekhomhi oghie. Igho a khueghie ebe ni e bu-a. Agbo khueghie ebe olese-a ni o khi ebe ni a keke eva oyi eni e ya mholi agbo na agboagbo shi. A gue eni e ghu-a ezɔ abi ikanya ni e gbe e li, abi a li keke we shi eni ebe. ¹³ Okɛ o kpa egbo ni e ghuloa shi o ku lasese. Eghuli, ali ilimhi, e khueghie unu-a kpa egbo ni e la elemhi we ku lasese. A gue ogbogbo nya ezɔ abi o li gbe. ¹⁴ Igho a pfi Eghuli, ali ilimhi lo uyele erali. Erali ilimhi irierie onana o khi eghuli onuzi-eva. ¹⁵ Onini eva oyoli ɔa da la oni ebe ni a keke eva oyi eni e ya mholi agbo na agboagbo shi ne, eri a ya pfi oli pfilo oni erali ilimhi irierie.

21

IJerusalemu Onogbo

¹ Igho mhi li me iloghie onogbo ali eke agbo onogbo. Iloghie onodode ali eke agbo onodode e she kala-a, igho li khi okɛ oniemhi.* ² Mhi me oni ɛoli ni o pfuase ikhi oni iJerusalemu onogbo khi o rote idane e tiemhile rote obɔ oyi Eshinegba, abi omueshi ni a khesese somhotse e ghi odɔ li.† ³ Igho mhi suɔ ukpokpomhi uruli khi o rote oni eghiele e lie, “A ghe khe! Eshinegba o ri apfe oyoli tiemhile deba egbo, eri o ke ya nu egbo ngeli kugbe, eni egbo e ya khi egbo eyoli, Eshinegba o ya nu we la kugbe.‡ ⁴ O ya shishi we amevie alo-a, eghuli ɔa ke ya laɔ, wekhi eri a ke ke vie wekhi asha o ke ya ke to ogbo, irari khi emini edio e she dose.”§

⁵ Oni o shito oni ukpekhomhi oghie ɔo li, “Ghe khe, Mhi ri emhikpa a mele enegbo-al” Igho ɔo, “Keke emhi enana shi eke irari khi ingmemhi ni a ri egbe e da ni e khi igesikia e khi.”

⁶ Oo mhe, “A she li oli. Mhemhe mhi Aafa ali Omega, mhemhe mhi khi igbaekele ni mhi khi ozukhomhi. Oni okiamɛ ɔo gbe, mhi ya rote okɛ ni ɔo chocho amɛ, ni o ri agbo a na ogbo na li da afue.* ⁷ Oni o da mu o le ne,

o ya mholi ikhivose ona, ni, Mhemhe mhi ya khi Eshinegba oyoli, loli o khi omimhe.† ⁸ Ama egbo ni e khi enulishi ali eni ɛa ya lama miesuo, ena angeli ichimhi ali egbugbeli, ali ena itsebo eni e mu imhesɛ ogbo ali eni ega ikhumhi, ali e lo egbholi nya, okiemhi oyewe o ya khi erali ilimhi irierie ni ofulu la to kua yala. Onana khi eghuli onuzi-eva.”

⁹ Ageni oghuo eni oshilua ni o mholi italabi ishilua ni e vo anasemhe ishilua ni e kpe ukhokho, o bhale ya lie mhe, “Bhale, mhi ya ri oni omueshi onogbo khesɛ, ni o khi ughue oni Omi Osumha.” ¹⁰ Elemhi oni ayemhe, oni agenɛ o tsua mhe nga ukhomhi ute oniemhi ni o yagha, o remhe khesɛ oni Eoli-No-pfuase ikhi iJerusalemu, khi o rote idane te obɔ oyi Eshinegba a tiemhile.‡ ¹¹ O ri ufumhi oyi Eshinegba ge nyanyanya. Ugemhi oyoli o li abi echeli ni o somhi otse ni a lu iJasipa ni o li abi ughegbe. ¹² O mholi ukpokpomhi ugbe ni o yagha ni o mholi ode inuekpe igbeva. Eni ode inuekpe, igeni ogbava e la o. Eni ode inuekpe igbeva ena a keke eva eyi edeli igbeva eyi iZireni shi o. ¹³ Ode inuekpe esese e la obɔ-ugbe enenene oyi oni ugbe. Ese e la ukiekie obini ovo o te e ngale oyoli, ese e la ukiekie obita, ese e la ukiekie ogobo, ese e li la ukiekie obini ovo o te e lo eko. ¹⁴ Oni ugbe ni o gasɛ oni ɛoli o mholi echɛ irogbekɛ igbeva. Eni echɛ irogbekɛ ena, a keke eva eyi ighiusomhi na keke ogbava eyi oni Omi Osumha shi o.

¹⁵ Oni o nu mhe e ngme, o mholi ukpokpo ni a roo mhesɛ emhi ni o khi igolu ni o ro ya mhesɛ oni ɛoli ali eni ode inuekpe ali igbe eyoli.* ¹⁶ Oni ɛoli o ze abo igbe ene, ni iyagha ali inuata ali uemhi eyoli e li abizize. O mhesɛ oni ɛoli, o ya khi ikuku emhi ɛa la imali agbele ali egbhueshe ashi ishe (1,500), unuemhi ali uemhi eyi eni abo igbe ali iyagha eyoli e khi abizize. ¹⁷ Oni agenɛ o li mhesɛ ugbe oyoli, e ya khi ete-awe egbhuegbe. Abi awa lie mhesɛ eke. ¹⁸ Ugbe oyoli, echɛ ijasipa a ro ma li, oni ɛoli o khi egbegbi igolu ni a te e me eke abi ughegbe.

§ 20:12 Li ze iDan 7.9-10 * 21:1 Li ze Aza 65.17; 66.22; 2 iPit 3.13 † 21:2 Li ze Aza 52.1; 61.10; Iro 3.12 ‡ 21:3 Li ze Ezik 37.27; iLev 26.11,12 § 21:4 Li ze Aza 25.8; 35.10; 65.19 * 21:6 Li ze Aza 55.1 † 21:7 Li ze 2 iSam 7.14; Iwolo 89.26-27 ‡ 21:10 Li ze Ezik 40.2 § 21:13 Li ze Ezik 48.30-35 * 21:15 Li ze Ezik 40.3

19 Irogbekẹ oyi igbe ni a ma gase oni eoli e ya khi eche ni e ghale ododa. Onodode o khi ijasipa, onuzi-eva o khi isafaya, onuzi-ese o khi ikalisedoni, onuzi-ene o khi emeradi, 20 onuzi-ishe o khi isadonizi, onuzi-esesa o khi ikaneliani, onuzi-ishilua o khi ikirisolati, onuzi-elele o khi iberili, onuzi-itili o khi itopazi, onuzi-igbe o khi ikirisopirazi, onuzi-igbaghuo o khi ijasiti, onuzi-igbeva o khi ametisiti. 21 Eni ode inuekpe igbeva e ya khi ifefe. Ode unuekpe ogbogbo a ri ufefe oyoli riefe oli. Ode agbala ni o la oni eoli, egbegbi igolu ni a te e me eke abi ughembe a ro ku oli.†

22 Mhi aa me Owa ugamhi okhoghuo oni eoli, irari khi Eshinegba Onomhue Nofuneya ali Oni Omi Osumha wewe e khi Owa Ugamhi ni e la agho. 23 Oni eoli o ke mholi emini o ri ugemhi oyi ovo wekhi oyi uki ya li. Irari khi ugemhi oyi Eshinegba loli o khi akpa ni o la agho, oni Omi Osumha o khi akpa ni o la agho.† 24 Egbọ na agbo nya e ya ri oni akpa ke kia, ighie ni e la agbo e ya tsua epfue eyewe bhale agho. § 25 Ogbọ o ya tigbe khukhu ode inuekpe ni e lo oni eoli le ghue, itobo khi ogbo o ya me eliyose agho. 26 A ya tsua epfue ali ufumhi eyi ishishi lo oni eoli le.* 27 Ama, emini e ri ichimhi e mu o ya tigbe lo agho le, wekhi ogbo ni o gbe ikanya omama ali ni o riefe emhi egbhue, se khi egbo ni e va oyewe o la ebe ni a keke e va oyi eni e ya mholi agbo na agboagbo shi oyi oni Omi Osumha.†

22

Oke Ame Agbo

1 Igho o ri oke ame ni o ri agbo o na ogbo khase me, oke ni o pfuase abi ughembe, ni o rote ukpekhomhi Eghiele oyi Eshinegba ali oyi Omi Osumha tu u lasele.* 2 Oni oke o rote iteva oyi oni ode agbala ni o la oni eoli. Ukiekie eve-eva oyi oni oke, oora ni o ri agbo o na ogbo e migha, ni o mo idumhi igbeva ododa, ni o mo idumhi uki kpa. Ebe oyi oni oora a ro ri ishishi

ee ze.† 3 Emhikhoghhuo ni Eshinegba o pfi unu na o ke ya la agho. Ama ukpekhomhi oghie oyi Eshinegba ali oyi Omi Osumha oyoli e ya la agho, eni ee ga oyoli e ya ke ga.† 4 E ya me alo oyoli, ali e va oyoli o la we alukpo. 5 Eliyose o ke ya la o. E mholi emini e ri ugemhi oyi akpa ali ugemhi oyi ovo ya li, irari khi Eshinegba Onomhue lolighuo o ya khi akpa oyewe, e ya ke mhese abi ighie agboagbo. § 6 Oni ageni oo me, “Eni ingmemhi enana, eni a ri egbe e da e khi, e gbo khi igesikia. Eshinegba Onomhue ni o ri ayemhe oyoli na emekeguele, loli o ghie ageni oyoli o ka rokhase eni ee ga oyoli, emini a ya me ni o ke ya tese.”

Ijesu o ya bhale

7 “A ghe ii, mhi kele ya bhale! Ikhivose o khi na ogbo ni o ri ingmemhi imeguele ni e la ebe onana gbe akanya.”

8 Mhemhe ijoni mhi suo, ni mhi gbo me emhi enana. Abi mhi ro suo, ni mhi ro gbo me na, mhi de ya wugha oni ageni ni o ri eni emhi enana khase me awe ni mhi ga li. 9 Ama o gueye me, “Khi li igho, oni oo ga nabi yeye ali onabi inyoghhuo e emekeguele, ali eni e ri ingme ni a keke shi ebe onana gbe akanya mhi li khi. Ga Eshinegba!”

10 Oo me, “Khi khukhu ingmemhi imeguele ni e la ebe ona, irari khi oni eghenge o she ti ramhi. 11 Oni oo riefe onobe, o ke riefe tsee, oni oo gbe ikanya ichimhi, o ke gbe tsee, oni o gue a ngeli, o gue ke ngeli tsee, oni o pfuase, o pfuase ke le tsee.”* 12 “A ghe ii, mhi kele ya bhale, mhi tsua ifata eyemhe, mhi ya fali ogbogbo ota abi o li gbe.† 13 Mhemhe mhi khi Aafa ali Omega, Mhemhe mhi khi oni Odode ali Okpukhokho, ni mhi khi Igbaekele ali Ukpese.†

14 “Ikhivose o khi na ogbo ni e pfue iwulu eyewe-a pfuase, ni e mhue obo shi oora ni o ri agbo a na ogbo, ali ini e ba me asha rote ode unuekpe ni o lo oni eoli, le lole. § 15 Ewa e la oolase oni eoli, ali eni e mu imhese ogbho ali eni e li itsebo ali egbo ugbeli ali

† 21:21 Li ze Aza 54.11-12 † 21:23 Li ze Aza 60.19-20 § 21:24 Li ze Aza 60.3 * 21:26 Li ze Aza 60.11 † 21:27 Li ze Aza 52.1; Ezik 44.9 * 22:1 Li ze Ezik 47.1; iZaka 14.8 † 22:2 Li ze Igbae 2.9; Ezik 47.12 † 22:3 Li ze iZaka 14.11 § 22:5 Li ze Aza 60.19; iDan 7.18 * 22:11 Li ze iDan 12.10 † 22:12 Li ze Aza 40.10; 62.11; Iwolo 28.4; ijere 17.10 † 22:13 Li ze Iro 1.8,17; 2.8; Aza 44.6; 48.12 § 22:14 Li ze Igbae 2.9; 3.22

eni ẹ ga ikhumhi ali eni e da nono ingme ẹgbhọli, ni ẹ di ẹgbọ.

¹⁶ “Mhẹmhẹ iJesu mhi she ghie aḡeni oyẹmhẹ o ri ọtsẹlẹ ona ghi ẹ eni igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ. Mhẹmhẹ mhi khi Umhili ali Omiomi iDefidi, Mhẹmhẹ mhi khi Ukpẹtata ni ọ ḡe ẹluzogbe.”*

¹⁷ Ọni Ayẹmhẹ ali ọmueshi ọnọgbọ ọọ li, “Bhale!” Ọni ọ suọ ona ọ li liẹ, “Bhale!” Ọni okiamẹ ọọ gbe ọ bhale, ali ọnini o ghọle o bhale ka da amẹ ni o ri agbọ a na ọgbọ, afuẹ.†

¹⁸ Mhi tse agua ye ọgbọ ni ọ suọ imeḡuele

ni e la ebe ona. Ini ọgbọkhọghuo ọ khi ma ọ, Ẹshinẹgba ọ ya khi anasẹmhẹ ni a kẹkẹ shi ebe ona ma li agbọ. ¹⁹ Ini ọgbọkhọghuo ọ rọte ingmemhi imeḡuele ni a kẹkẹ shi ebe onana rue pfi-a, Ẹshinẹgba ọ ya mie ọli okemhi ni ọ mhọli shi ọọra ni o ri agbọ a na ọgbọ, ali ashini a khi na li shi ẹoli ni o pfuasẹ, ni a ngme ingme oyọli shi oni ebe onana.‡

²⁰ Ọni ọ pfi ọtsẹlẹ shi ebe onana, ọọ, “Iḡesikia lọ, mhi kẹlẹ ya bhale.”

Atsẹ. IJesu Ọnọmhue bhale.

²¹ Okhale oyi iJesu Ọnọmhue o ka nu eni miesuọ nya la, Atsẹ.

* 22:16 Li zẹ Aza 11.1,10 † 22:17 Li zẹ Aza 55.1 ‡ 22:19 Li zẹ iDẹut 4.2; 12.32